

מבוא שערים

האמור מפי בוצינא קדישא עיר וקדיש מן שמיא אור בהיר נהירו דאורייתא מילין לצד עילאה ימלל. דברים שעומדים ברומו של עולם. הוא גלא עמיקתא ומסתרתיא. אמרותיו אמרות טהורות. נועם שיח שפתי קדש. הוא האור המופלא רבינו הקדוש ה"א"ר"י דבי עילאי זצוק"ל בהיר הוא בשחקים הכא תרגימו נהוריתא. ומשנהו אב בחכמה אשר מלא את ידו וסמך את ידו עליו לשבת על כסאו הוא תלמידו נאמן ביתו חי מדבר הרב רבינו חיים ויטאל זלה"ה נחל נובע, דמי פומיה כמעין המתגבר וישת לו הדרים מהני מילי מעלייתא. בהדי כבשי דרחמנא הותיר לנו מקור חיים סתום ועשאו פתוח וחילק אותם לשערים ופתח לנו שערי אורה למאן דעאל ונפק בדברות קדשו מרבו האר"י זצוק"ל ישתה בצמא דברים עתיקים דבר דבור על אופנו שפתיו ברור מללו אמירה נעימתא.

גם הוספנו בסוף הספר הגהות על עץ חיים ומבוא שערים לר' משה זכותא זצ"ל ולר' נתן שפירא זצ"ל כמו שנדפס בעיה"ק ירושלים חובבי"א. ועתה נדפס מחדש עם הגהות והוספות מן הדפוסים הקודמים: קארעץ וקראקא. וגם מראה מקומות מכל כתבי רבינו האר"י זצ"ל ותלמוד עשר ספירות למרן האר"י הלוי אשלג זצ"ל, מלוקטים ומסודרים ע"י בעל המחבר ספר מעלות הסלם על חיקוני הזור שליט"א.

לוח ראשי תבות וקיצורים

א

בעזרת השם. בעוה"ב : בעולם הבא. בעוה"ז : בעולם הזה. בעוה"ר : בעונותינו הרבים. בעה"ח : בעץ החיים. בע"כ : בעל כרחו. בע"מ : בעל מנת. בע"ש : בערב שבת. בעש"ק : בערב שבת קודש. בע"ת : בעל תשובה. ב"פ : ב' פעמים. בפ"ע : בפני עצמו. ברהמ"ז : ברכת המזון. בר"ת : בראשי תיבות. ב"ש : ב' שלישים. בשכמל"ו : ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. בת"ת : בתפארת.

ג

ג"א : גידסא אחרינא (גרסא אחרת נוסח אחר) ; ג' אלפים ; ג' אמצעיות. גו"ע : גולגלתא ועינים. גי' : גימטריה. (צרופי האותיות למספרן). ג"ט קר"ע פ"ח : (ז' תיקוני רישא) גולגלתא לבנה, טלא דבדולחא, קרומא דאוריאר, רעוא דמצחא, עמר נקא, סקוחו דעיינין, חוטמא. ג"ע : גן עדן ; גלוי עריות. ג"ע אח"פ : גולגלתא, עינים, אוון, חוטם, פה. ג"פ : ג' פעמים. ג"ר : ג' ראשונות. ג"ש : גורה שוה. ג"ת : ג' תחתונות.

ד

ד' : דף. ד"א : דבר אחר ; דרך אמת. ד"ה : דברי הימים ; דבור המתחיל. דהו"ג : דהוד וגבורה. דו"ג : דבר ונוקבא. דו"ק : דהלבונן היטב ; דייק. ד"ו : דפוס זולצבר. דחו"ל : דברי חכמינו זכרם לברכה. דט"ר : דט' ראשונות. דכ"ז : דכל זה. דלפ"ז : דלפי זה. ד"מ : דפוס מנוסב ; דרך משל ; דיני ממונות, דבר מצות. דנת"א : דנקודות, תגיף, אותיות. דע"כ : דעל כן ; דעל כרחו. דע"ס : דעשר ספירות. דעסמ"ב : דעיב סיג מ"ה. ב"ה. ד"ר : דפוס ישן. דצח"מ : דיומם, צומת, חי, מדבר. ד"ק : דפוס קרימונה. ד"ש : דרכי שלום. ד"ת : דברי תורה, דין תורה. דת"י : דעת, תפארת, יסוד.

ה

ה"ע : השם ירחם עלינו. האר"י : האלקי רבינו יצחק. ה"ג : ה' גבורות. ה"ה : הוא הדין ; הרי הוא ; הלא הוא. שני ההי"ן של שם הוי"ה. ה"ה"ד : הוא הוא דכתיב. ה"ח : ה' חסידים. ה"י : היה. ה"ם : הוד, יסוד, מלכות. (ג' אותיות משם אלהים). ה"ל"ל : הוי ליה למימר. ה"מ : ה' מקיפים ; הני מילי. ה"נ : הכא נמי. ה"נז' : הנזכר. ה"נל' : הנזכר לעיל ; הנזכר למעלה. ה"ס : הוא סוד. ה"פ : הכי פשיטו ; ה' פעמים ; ה' פרצופין ; הכי פירושו. ה"ק' : הקדוש. ה"ק : הכי קאמר ; ה' קצוות. הקב"ה : הקדוש ברוך הוא. הקס"ה"ז : הקדמת ספר הוהר. ה"ר : ה' ראשונות ה' ראשונה. הרמ"ק : האלקי רבינו משה קורדובירו. השי"ת : השם יתברך. ה"ת : ה' תתא. ה' תחתונות. התפ"א : התפשות א' התפ"ב : התפשות ב'.

א"א : אברהם אבינו ; אי אפשר ; אריך אנפין ; ארך אפים. אב"א : אהור באהור. אב"ג : אנה ככה גדולת. אבי"ע : אצילות בריאה יצירה עשיה (ד' עולמות בעליונים). א"ג : אין גורסים ; ארבע גלויות. א"ד : אינו דומה ; איכא דאמרי (יש אומרים). אדה"ר : אדם הראשון. אדל"ג : אפשר דלא גרסינן. א"ה, א"ו"ה, אוד"ע : אומות העולם. אה"ל : אור הלבנה. או"א : אבא ואמא ; אחד ואחד. או"ח : אור הוור. או"י : אור ישר. א"י : ארץ ישראל. או"מ : אור מקיף. או"נ : אריך ונוקבא. או"פ : אור פנימי. אחב"פ : אהור בפנים. אחז"ז : אחר זה. אחז"ל : אמרו חכמינו זכרם לברכה. אח"כ : אחר כך ; אחרי כן. אח"פ : אוון חוטם פה. א"כ : אם כן ; אינו כדאי ; אין כאן. אכמ"ל : אין כאן מקומו להאריך. א"ל : אמר ליה. אל"ה : ג' אותיות משם אלהים. אמ"ר : אור מים רקיע. אנ"כ : אודות נצוצין כלים. א"ס : אין סוף. אע"ג : אף על גב. אע"פ : אף על פי. אעפ"כ : אף על פי כן. א"צ : אינו צריך. אצ"ל : אין צריך לומר. א"ק : אדם קדמון (שם עולם) ; אין קץ ; אמר קרא (כתוב במקרא). אקב"ו : אשר קדשנו במצותיו וצונו. א"ר : אמר רב ; אל רחום. ארגמ"ן : אוראל, רפאל, גבריאל, מיכאל, גוראל (שמות מלאכים). ארמ"ע : אש, רוח, מים, עפר (ארבע יסודות העולם). אשל"י : אדום, שחור, לבן, ירוק. א"ת : אם תאמר ; אל תאמר ; אל תקרא ; אי תימא. א—ת (האותיות מן א עד ת). א"ת ב"ש : אחד מצדוסי אותיות הא"ב (הראשונה עם האחרונה, השניה עם זו שלפני האחרונה וכן הלאה). את"ל : אם תמצא לומר. אתעד"ל : אתערותא דלעילא. אתעדל"ת : אתערותא דלתתא.

ב

ב"א : בראשית א' ; בן אדם ; בנין אב ; ברוך אתה. בא"ד : באמצע דבור. באב"י"ע : באצילות, בריאה, יצירה, עשיה. באד"ר : באודא רבא. באדר"ז : באודא זוטא. בא"י : ברוך אתה ה', ב"ב : בראשית ב'. בג"ד : בנין דא. בג"ה : בינה גבורה, הוד. בג"כ : בנין כך. ב"ד : בית דין. בד"א : כמה דברים אמורים ; בדרך אחרת. בדו"ר : בחילול ורחימו. ב"ה : בית המקדש ; בין השמשות. בהכ"נ : בית הכנסת. ב"המ"ק : בית המקדש. בוצד"ק : בוצינא דקרדנותא. בחי' : בחינה. בחי"א : בחינה א', בחי"ב בחי"ג בחי"ד : בחינה ב' גידי. בי"ע : בריאה, יצירה, עשיה. בכ"מ : בכל מקום ; בכמה מקומות. במ"א : במקום אחר. במ"ר : במורש רבה. ב"ג : בר נש. ב"ן : מספר (שם הויה במילוי ההי"ן) בס' : בספר. בס"ד : בספרא דצניעותא ; בסיעתא דשמיא. בסו"ה : בסוד הכתוב. ב"ע : בריאות עולם. בע"א : בענף א', בע"ה :

מאזנים, עקרה, קשת, גדי, דלי, נגים, ט"ת : ט
תחתונות

י"א : יש אומרים ; יש אוסרים ; ירא אלהים ; ירחמהו אל. יא"י : ישוב ארץ ישראל. יא"ל : יש אם למקרא ; יש אם למסורת ; יזכרם אלהים לטובה. י"ג : יש גורסים ; יין גסן ; מספר. י"ד : יש דורשים. י"ה : (ב' אותיות הראשונות משם הוי"ה). יה"א : ג' מלואים של שם הוי"ה יודין ההין אלפין. יה"ב, יוה"כ"פ : יום הכפורים. יה"ר : יהי רצון. יו"כ : יום כפור. יו"ש : ימין ושמאל. יחנר"ן : יחידה, חיה, נשמה, רוח, נפש. י"ט : יצר טוב ; יש טעם ; יום טוב. יו"ט : יום טוב. יול"א : יתברך ויתעלה לעולם אמן. י"י : רמו על יהוד הוי"ה ואדני. י"י"י : יברכך יאר ישא. יכ"ק : יום כפור קטן. י"ל : יש לומר. י"מ : יש מפרשים ; יש מקומות ; יציאת מצרים. י"ס : יוד ספירות ; יש ספרים ; יש סוברים. יס"ג : יש ספרים גורסים. יצה"ט : יצר הטוב. יצה"ר : יצר הרע. יש"א : ימין, שמאל, אמצע. ישס"ת : ישראל סבא ותבונת ית' : יתברך ; יתעלה. ית"ש : יתברך שמו.

כ

כ' כבוד. כ"א : כי אם ; כל אחד ; כך אומר ; כתוב אחד ; כלל אחד. כ"א"א : כתוב אחד אומר. כ"א"א"א : כל אחד ואחד ; כל איש ואיש. כ"א"ל : כל אומה ולשון. כ"אחז"ל : כך אמרו חכמינו זכרם לברכה. כ"ב : אותיות התורה. כ"ג : כהן גדול. כ"ד : כד דבור ; כל דבר ; כך דרשו. כ"ד"א : כמה דאת אמר ; כדא דאת אמרת. כ"ד"ש : כדרך שאמרו. כ"ה : כתוב הכא. כ"ה"א : כן הוא אומר. כ"ה"ג : כהן גדול ; כהאי גוונא. כ"ה"ג"ג : כל המוסיף גורע. כ"ה"ג : כן היא נוסחת. כ"ה"ק : כתבי הקודש. כו' וכו' ; וכולה (לאמור) : על הקורא לגמור כל הפסוק או האמרה שהובא רק חלק ממנו. כו"כ : כל וכו'. כו"פ : כלל ופרט. כופו"כ : כלל ופרט וכלל. כ"ז : כל זה ; כל זמן ; כף זכות ; כלי זיין. כ"ח : כלי חיצון ; כתר חכמה. כ"ח"ב : כתר, חכמה, בינה. כ"ח"ב"ד : כתר, חכמה, בינה, דעת. כ"ח"ב תו"מ : כתר, חכמה, בינה, תפארת ומלכות. כ"י : כנסת ישראל ; כתב יד ; כן ירבו. כ"כ : כל כך, כמו כן ; כתוב כאן. כ"ל"ז : כלי זיין. כ"ל"י : כהן, לוי, ישראל. כ"מ : כל מה ; כל מקום ; כן מצאתי ; כן משמע ; כן מוכח. כ"מ"ד"א : כמה דאת אמרת. כ"מ"ש"ש : כמו שכתוב. כ"מ"ש"א : כמה שאתה אומר. כ"מ"ש"ה : כמו שאמר הכתוב. כ"נ : כן נאמר ; כן נראה. כ"נ"ה"ג : כנסת הגדולה. כ"נ"ז : כנוכר. כ"נ"י : כנסת ישראל. כ"נ"ל : כנוכר לעיל ; כן נראה לי. כ"נלע"ד : כן נראה לפי עניות דעתי. כ"ס"ה"כ : כסא הכבוד. כ"ע : כולי עלמא ; כתר עליון. כ"פ : כלי פנימי ; כל פנים ; כך פשוט. כצ"ל : כן צריך לאמור, להיות, לבאר. כ"ק : כלי קודש. כ"ש : כל שכן ; כבוד שמו ; כל שעה ; כבוד שבת. כ"ש"ד : כללו של דבר. כ"ש"כ : כל שכן. כ"ש"ש"ש : כל שעה ושעה ; כל שנה ושנה. כ"ש"ט :

ך

ראכ"מ : ואין כאן מקומו. ראכמ"ל : ואין כאן מקום להאריך. ואל"כ : ואם לא כן ; ואחבת לרעך כמוך. ובעוה"ר : ובעונותינו הרבים. ובש"ש : ובשעה. וגו' : וגומר (ראה וכו'). ודו"ק : דייק (כמו התבונן היטב, לדייק בשעת העיון ולא בקרוב). וד"ל : ודי' למבין. ול"ב : ודי' לחכימא ברמיזא. והמ"י : והשכיל יבין. וזה"ד : וזה הדין. וז"ל : וזה לשונו. וכה"א : וכן הוא אמר. וכו' : וכולה ; וכולי. (כמו וגומר, סימן להמשיך את המאמר או המספר עד הסוף, אף אם אין סימו נזכר בכתב). ול"ב : ולי נראה. ונלע"ד : ונראה לפי עניות דעתי. וע"ד : ועל דא. ועד"ז : ועל דרך זה. ועכ"ז : ועם כל זה ; ועל כל זה. ו"ק : ו' קצחת. וש"נ : ושם נסמן. ו"ת : ו' תחתונות. ות"י : ותיקונים.

ץ

ז"א : זעיר אנפין ; זכות אבות ; זה אומר. זאה"ל : זכור אותו האיש לטוב. זא"ז : זה אצל זה ; זה אל זה ; זה את זה ; זה אחר זה (וכן זו). זב"ז : זה בזה. זה"ו : זמן הזה. זה"ש : זה הוא שאמר. זו"ן : זעיר ונוקבא. זה לשונו ; זכרו (זכורנו) לברכה. זל"ז : זה לזה. ז"ח : זהר חדש. זכ"ל : ז' כוכבי לכת. זלמ"ז : זה למטה מזה ; זה למעלה מזה. ז"מ : ז' מלכים. זמ"ז : זה מזה. זמ"ן נק"ט : סדר ששת סדרי המשנה ; זרעים, מועד, נשים, נזיקין, קדשים, טהרות. ז"ס : זה סוד. ז"ע : זה עינין. זעה"א : זקני עם הארץ. זע"ז : זה על זה. ז"פ : ז' פעמים. זצ"ל : זכר צדיק לברכה. ז"ק : זרע קודש ; זקף קטן. ז"ש : זה שכתב ; שאמר. ז"ת : ז' תחתונות. זת"ז : זה תוך זה ; זה תחת זה.

ח

ח' : חלק ; חדש. ח"א : חלק א' ; חכמים אומרים ; חד אמר. ח"ב : חלק ב' ; חכמה בינה. חב"ד : חכמה, בינה, דעת. חבת"ם : חכמה, בינה, תפארת, מלכות. ח"ג : חלק ג' ; חלופי גרסאות. ח"ד : חלק ד', חד"ר ; חסד דין רחמים. ח"ה : חלק ה' ; חלול ה'. חה"ש : חלול השם. חה"מ : חול המועד. ח"ו : חלק ו' ; חסר ואו ; חס ושלום. חו"ג : חסדים וגבורות. חוה"מ : חול המועד. חוה"מ"ס : חול המועד סוכות. חוה"מ"פ : חול המועד פסח. חו"ל, ח"ל : חוץ לארץ. ח"ז : חלק ז' ; חדש זה. חז"ל : חכמינו זכרם לברכה. חח"ן : חכמה חסד נצח. חכ"א : חכמים אומרים. חל"ה : חלק לעולם הבא. חנ"ה : הנוכח הבית. חנכ"ל שצ"ח : שבעה כוכבי הלכת ; חמה, נגה, כוכב לבנה, שבטאי, צדק, מאדים. ח"ס : חכמה סתימאה. ח"ע : חיי עולם. חע"ה : חיי עולם הכא. חש"ח : חולם, שורק, חיריק.

ט

ט"א : טור א' ; טעם אחר. טו"ר : טוב ורע. ט"מ : טומאת מת ; טעמא מאי ; טעמי מקרא. טנת"א : טעמים, נקודות תיגין, אותיות. ט"ס : ט' ספירות. ט"ר : ט' ראשונות. טש"ת, סא"ב, מע"ק, גד"ד : י"ב המזלות ; טלה, שור, תאומים, סרטן, אריה, בתולה,

מדות עשה ; מראית עין ; מצות ערוכ. מע"ה : מעלה עליו הכתוב. מע"ט : מעשים טובים. מעל"ע : מעת לעת (יום שלם). מ"צ : משיח צדק. מצפ"ץ : שם הויה באותיות א"ת ב"ש. מרע"ה : משה רבינו עליו השלום. מ"ש : מה שכתוב ; מאי שנא. משא"כ : מה שאין כן. מש"כ : מה שכתוב כאן. מ"ת : משנה תורה ; מתן תורה. מת"ל : מה תלמוד לומר.

ג

ג"א : נוסחא אחרת ; גביאים אחרונים. גא"כ : נאמר כאן. גר"ע, ר"ע : נפילים, גבורים, ענקים, רפאים, עמלקים. ג"ה : נצח הוד. גה"י : נצח, הוד, יסוד. גה"מ : נצח, הוד, יסוד. מלכות. ג"ו : נע ונד ; נעשה ונשמע. גוק' : נוקבא. גח"ש : נדוי, חרם, שמתא. ג"ל : נראה לי. ג"מ : נפקא מינה. ג"נ : נח נפש. ג"ע : נוקבי עינים ; נשמתו עדן ; נוחו עדן. ג"צ : נחמת ציון. גק' : נקרא. ג"ר : נפש רוח ; נחת רוח ; נביאים ראשונים. גר"ן : נפש, רוח, נשמה. גרנח"י : נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה. גש"ב : ג' שערי בינת גת"א : נקודות, תגין, אותיות.

ס

ס"א : ספרים אחרים ; סטרא אחרא ; סתרי אותיות. ס"ב : סימן ברכה. ס"ג : (הוי"ה במילוי יודין ואלף בואו) ; סנהדרין גדולה. ס"ד : סוף דבר ; סלקא דעתך. סד"א : סלקא דעתך אמינא. סו"ה : סוד הכתוב. סו"ס : סוף סוף. סי' : סימן. ס"י : ספרים ישנים ; ספר ישן ; סימן יפה ; ספר יצירה. ס"ל : סח לי ; סבירה ליה. ס"מ : סטרא מסאבותא. ס"נ : סכנת נפשות. ס"ע : סדר עבודה. ס"פ : סוף יסוק. ספ"י : סבר פנים יפות. ספ"י : ספירה. ס"ת : ספר תורה ; סתרי תורה ; סוף תיבה.

ע

ע' : עיין. ע"א : ענף א' ; עמוד א' ; עיין אחר. ע"כ"כ : על אחת כמה וכמה. ע"ב : (הויה במילוי יודין) ; שם ע"ב. ע"בג"מ : עור, בשר, גידין, עצמות, מוחא. ע"ג : ענף ג' ; עבודת גלולים ; על גבי. ע"ד : על דבר ; על דרך ; על דעת. עד"ה : על דרך הכתוב ; על דרך האמת—האמור. עד"ו : על דרך זה. עד"מ : על דרך משל. עד"ר : על דרך רמז. ע"ה : עליו השלום ; עשרת הדברים ; עם הארץ ; עין הרע ; עבד ה', עה"ב : עולם הבא. עה"ו : עולם הזה. עה"ח : עץ החיים. עה"ר : עין הרע. עה"ש : עליו השלום. עו"א : עובדי אלילים. עו"ב : עולם הבא. עוה"ה : עולם הזה. עומ"ש : עול מלכות שמים. עו"נ : עתיק ונוקבא. ע"ו : עבודה זרה ; על זה ; עם זה ; עבד זמנו. ע"ח : עץ חיים. ע"ט : על טעם ; עצה טובה ; עין טובה. ע"י : עיין ; עילאין. ע"י : על ידי ; על יד. עי"א : על ידי אחרים. עיה"ק : עיר הקדש. עיו"ט : ערב יום טוב. עיו"כ : ערב יום כפור. עי"ז : על ידי זה. עי"מ : עבור, יניקה, מוחין, עיקת"ו : עיר קדשנו תבנה ותכונן. ע"כ : על כן ; עד כאן ; עד כמה ; עבודת כוכבים ; עבד כנעני.

כחר שם טוב. כש"ש : כמו שכתבתי שם. כ"ת : כתר תורה. כתה"ק : כתבי הקודש. כתחז"ל : כתקון חכמינו זכרם לברכה.

ל

ל"א : לשון אחר. לא"א : לא אמרו אלא. ל"ב : מספר. לבנ"ה : ל"ב נתיבות התכמה. ל"ג : לא גרסינן. ל"ד : לאו דוקא ; לפי דעת ; לא דמי. לד"א : לדעת אחרים ; לדבר אחר. לד"ה : לדברי הכל. ל"ה : לבנת הספיר ; למען השם. לה"פ : לחם הפנים. לו"ל : לפני ולפנים. ל"ו : לשון זכר. לזע"צ : לזכר עולם היי צדיק. ל"כ : לא כתוב ; לא כן. לכאו"א : לכל אחד ואחד. לכ"ל : לכן נראה לי. לכ"ע : לכולי עלמא. לכ"ש : לא כל שכן. ל"מ : לא מצאתי. למה"ד : למה הדבר דומה. ל"נ : לי נראה ; לשון נקבה. לנ"ל : לכן נראה לי. לע"ע : לעת עתה. לעסמ"ב : לע"ב, ס"ג. מ"ה. ב"ן. לעת"ל : לעתיד לבוא. לפ"ג : לפרט גדול. לפמ"ש"ה : לפני משורת הדין. לפ"ע : לפי ענינו. לפע"ד : לפי עניות דעתך. לפ"ק : לפרט קטן. לפ"ש : לפי שעה. ל"צ : לא צריך. ל"ש : לא שנו ; לא שנו ; לא שייך ; ליל שמורים. לשה"ר : לשון הרע. לש"ש : לשם שמים. ל"ת : לא תעשה.

מ

מ"א : מקום אחר ; מקום אחד ; מדרש אגדה ; מלכים א' ; מים אחרונים ; מנהג אבותינו. מאה"ג : מאור הגדול ; מאור הגולה. מארו"ל : מאמר רבותינו זכרם לברכה. מ"ב : שם מ"ב אותיות ; מה בכך ; מתן בסתר. מב"ד : מיתת בית דין ; משיח בן דוד. מב"ו : מלך בשר ודם ; מתנת בשר ודם. מב"י : משיח בן יוסף. מ"ג : מחזור גדול (כ"א שנים) ; מ"ד : מיין דוברין ; מאן דאמר ; מאי דכתיב ; מי דמי ; מה דעתך ; מי דבש. מד"א : מאן דאמר ; משום דרכי אמורין. מדה"ד : מדת הדין. מדה"ו : מדרש הנעלם. מדה"ר : מדת הרחמים. מד"ש : מפני דרכי שלום. מ"ה : מספר הויה במילוי אלפין ; משום הכי ; מלך העולם ; מלאך המות. מה"ד : מדת הדין. מהל"ל : מה הוה ליה למימר. מה"מ : מלאך המות ; מלך המשיח ; מנא הני מילי. מה"נ : מדרש הנעלם. מה"ש : מלאכי השרת. מו"ל : מוציא לאור. מול"מ : מטי ולא מטי. מו"מ : מעלה ומטה ; משא ומתן ; מגע ומשא. מו"ס : מוחא סתימאה. מוצי"ט : מוציא יום טוב. מוצש"ק : מוצאי שבת קודש. מו"ש : מוצאי שבת. מ"ו : משנה ז'. מחז"ל : מאמר חכמינו זכרם לברכה. מ"ט. מקח טעות. מטטרון'ן : שם מלאך. מ"י : ב' אותיות משם אלהים. מכ"ש : מכל שכן. מ"ל : מנא לן. מלה"ד : משל למה הדבר דומה. מלה"ש : מלאכי השרת. מל"ת : מצות לא תעשה ; מסיח לפי תומו. מ"מ : מכל מקום ; מארי מתיניתן ; מארי מתיבא ; מאי משמע ; מראה מקום ; מת מצוה ; משנה מקום. מ"מ"ה : מלך מלבי המלכים. מ"מ"ן : ממה נפשך. מ"ן : מיין נוקבין. מנ"מ : מאי נפקא מינה ? מ"ס : מדת סדום ; מר סב ; מוחא סתימאה. מסה"ו : מסורת הוהר. מ"ע :

עכ"א: על כל אחד ואחד; עם כל איש ואיש.
 עכ"ד: עד כאן דבריו. עכ"ז: עד כל זה. עכ"ם:
 עבודת כוכבים. עכ"ל: עד כאן לשונו. עכ"פ: על
 כל פנים. ע"ל: עין לעיל. ע"מ: על מנת; על
 משקל; עשר מאמרות; על מה; על מחצה; עשר
 מכות. עמוד"א: עמודא דאמצעייתא. עמ"ש: עין מה
 שכתתי; עד מאה שנים; עול מלכות שמים. ענ"ב:
 עקודים, נקודים, ברודים. ע"ס: עשר ספירות; על
 סמך. עמס"ב: ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. עע"ז: עובדי
 עבודה זרה. עעכו"ם: עובדי עבודת כוכבים ומזלות.
 ע"פ: על פי. עצה"ד: עץ הדעת. עצה"ט: על
 צד היתר טוב. ע"ק: עתיקא קדישא. ע"ר: ערב רב.
 ער"ה: ערב ראש השנה. ער"ח: ערב ראש חדש.
 ע"ש: עין שם; ערב שבת; על שלחן. עש"א: עד
 שיבוא אליהו. עש"ה: עין שם היטב. עש"מ: על
 שום מה. צ"ת: ערוב תחומים; על תנאי.

ש

ש: שורה, שעה. ש"א: שמואל א'; שליש אמצעי;
 שליש א'. ש"ב: שמואל ב'; שער ב'. שבי"כ:
 שבירת כלים. ש"ג: שער ג'; שיעור ג'. שג"ע: של
 גן עדן. שה"ש: שיר השירים. שו"ש: ששון
 ושמחה. שו"ת: שאלות ותשובות. ש"ח: שנת
 חנם; שבת חנכה. שי"ל: שיש לאמר; שיש לברך.
 ש"כ: מספר. שכ"א: שכל אחד. שכא"א: שכל
 אחד ואחד. שמרשב"י: שער מאמרי רבי שמעון
 בן יוחאי. ש"ג: שם נסמן. שנגל"ה: שורש נשמה,
 גוף לבוש היכל. שנא"ן: (ד' חיות המרכבה) שור,
 נשר, אריה, אדם. שס"ה: מספר. ש"ע: שליש
 עליון; שמנה עשרה; שמיני עצרת. ש"צ: שליח
 צבור. שצ"ם חנכ"ל: (ז' כוכבי לכת) שבתאי, זדק,
 מאדים, חמה, נוגה, כוכב, לבנה. ש"ר: שלוש רגלים;
 שם ר' ש"ש: שם שמים. ש"ת: שמחת תורה;
 שליש תזתון.

ת

ת"א: תרגום אונקלוס; תרוץ אחד. תא"מ: תהלים,
 איוב, משלי. ת"ד: תיקונא דיקנא. תה"ד: תפלת
 הדרך. תה"ר: תהומא רבא. תה"ש: תפלת השחר.
 ת"ו: תם ונשלם. תובב"א: תבונא יתכונן במהרה
 בימינו אמן. תובי"ל: תם ונשלם ברוך ה' לעולם.
 תזה"ק: תורתנו הקדושה. תו"מ: תפארת ומלכות;
 תרומות ומעשרות; תיכף ומיד. ת"ו, שלב"ע: תם
 ונשלם שבה לאל בורא עולם. תושב"כ: תורה שבכתב.
 תשבע"פ: תורה שבעל פה. ת"ז: תקוני זהר.
 ת"ח: תא חזי; תקונים חדשים; תלמיד חכם.
 תתה"מ: תחית המתים. תכ"ב: תלת כלילן בתלת.
 תכ"ד: תוך כדי דבור. תכ"ה: תורת כהנים. ת"ל:
 תלמוד לומר; תרי לישני (שתי נוסחאות); תהלה לאל.
 ת"מ: תפלת מנוחה. תע"ס: תלמוד עשר ספירות.
 ת"ע: תפלת ערבית. תרי"ג: (מספר) תרי"ג מצות.
 תק"ח: תקונים חדשים. ת"ש: תפילין של יד.
 תש"ר: תפילין של ראש. ת"ת: תפארת.

פ"א: פרק א'; פעם אחת; פירוש אחר. פא"פ:
 פנים אל פנים; פה אל פה; פעם אחר פעם. פ"ב:
 פרק ב'. פב"א: פנים באחור. פב"פ: פנים בפנים.
 פ"ג: פרק ג'. פ"ד: פסק דין; פרק ד'. פד"ה:
 פדה"ב: פדיון הבן. פו"א: פנים ואחור. פו"ח:
 פנימיות וחיצוניות. פו"כ: פרט וכלל. פו"ר: פריה
 ורביה. פו"י: פירוש. פ"י: פושעי ישראל; פועל
 יוצא. פלו"י: פלוני. פלח"ק: פתיחה לחכמת הקבלה.
 פלפ"ס: פתיחה לפירוש הסלם. פמ"א: פנים
 מאירות. פמ"ס: פנים מסבירות. פ"נ: פקוח נפש.
 פדיון נפש. פס"ד: פסק דין. פ"פ: פתחון פה.
 פ"ק: פרק קמא; פורים קטן; פרט קטן. פר"א:
 פרקי רבי אליעזר. פרד"ס: משט, דמו, דרוש, סוד.

פ

פ"א: פרק א'; פעם אחת; פירוש אחר. פא"פ:
 פנים אל פנים; פה אל פה; פעם אחר פעם. פ"ב:
 פרק ב'. פב"א: פנים באחור. פב"פ: פנים בפנים.
 פ"ג: פרק ג'. פ"ד: פסק דין; פרק ד'. פד"ה:
 פדה"ב: פדיון הבן. פו"א: פנים ואחור. פו"ח:
 פנימיות וחיצוניות. פו"כ: פרט וכלל. פו"ר: פריה
 ורביה. פו"י: פירוש. פ"י: פושעי ישראל; פועל
 יוצא. פלו"י: פלוני. פלח"ק: פתיחה לחכמת הקבלה.
 פלפ"ס: פתיחה לפירוש הסלם. פמ"א: פנים
 מאירות. פמ"ס: פנים מסבירות. פ"נ: פקוח נפש.
 פדיון נפש. פס"ד: פסק דין. פ"פ: פתחון פה.
 פ"ק: פרק קמא; פורים קטן; פרט קטן. פר"א:
 פרקי רבי אליעזר. פרד"ס: משט, דמו, דרוש, סוד.

צ

צא"ל: צריך אתה לדעת. צ"ג: ציון ג'; צום גדליה.
 צ"ד: ציון ד' וכדומה. צח"מ: צומת, חי מדבר.
 צ"ל: צריך לומר; צריך להיות. צ"ע: צריך עיון.
 צעב"ח: צער בעלי חיים. צע"ג: צריך עיון גדול.

ק

ק': קדוש; קמא; קהל; קטן. ק"א: קונטרס
 אחרון. קב"ה: קודשא בריך הוא. קבו"ש: קודשא
 בריך הוא ושכינתיה. קה"מ: קריאת המגילה. קה"ק:
 קדש הקדשים. קה"ת: קריאת התורה. קו"ו: קל
 וחומר. קו"ח: קל וחומר. קוש"י: קוצו של יוד.
 קכ"ד: קדם כל דבר. קלי': קליפות. קמ"ל: קא
 משמע לך. ק"פ: קרבן פסח. ק"ק: קדש קדשים;
 קדשים קלים. קק"ק: קדוש, קדוש, קדוש. ק"ש:
 קריאת שמע; קבלת שבת.

ר

ר"א: ר"י אכא; רבי אלעזר. ראב"ד: ראש בית

תפלה קודם הלמוד מהאר"י זיע"א

רבון העולמים ואדוני האדונים אב הרחמים הסליחות מדים
אנחנו לפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו בקידה ובהשתחויה
שקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש ונתת לנו חלק
בסודות תורתך הקדושה מה אנו ומה חיינו אשר עשית
עמנו חסד גדול כזה על כן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך
שתמחול ותסלח לכל חטאתינו ועונותינו ואל יהיו עונותינו
מבדילים ביננו לביניך. וכן יהי רצון מלפניך ה' אלהינו
ואלהי אבותינו שתכונן את לבבינו ליראתך ולאהבתך
ותקשיב אזניך לדברינו אלה ותפתח לבבנו הערל בסודות
תורתך ויהיה למודינו זה נחת רוח לפני כסא כבודך כריח
נחוח ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינתנו
ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גליח
דבריך אלה בעולם וזכותם וזכות אבותם וזכות תורתם
ותמימותם וקדושתם יעמוד לנו לכל נכשל בדברים אלו
ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים כמאמר נעים
זמירות ישראל: „גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך“, כי ה'
יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. „יחיו לרצון אמרי פי והגיון
לבי לפניך ה' צורי וגואלי...“

ספר תולדות אדם

מבוא שירים

שער ראשון

חלק א

עכשיו נאצלים ונבראים ונוצרים ונעשים. הנה אז טרם שנאצלו, היה הא"ס ממלא כל המקום הזה, אשר בו עומדים (א) ד' עולמות אבי"ע האלו, ולא היה שום דבר חוץ ממנו. ואפילו בחי' ריקות ואויר פנוי בתוכו, או בשום צד מצדדיו, לא היה בשום אופן שבעולם, כי אותו האור לא היה לו סוף כלל ועיקר. וכיון שהכל היה ממולא מן האור ההוא הנקרא א"ס, א"כ לא היה הפרש בו מקצותיו אל קצותיו, עד שיצדק בו בחי' (ב) מעלה ומטה פנים ואחור, כמו שיצדק עתה אחר אצילות הי"ס.

והטעם, כי הרי כל האור היה שוה באחדות ובהשוואה גמורה, ואין בו לא תחילה ולא סוף, עד שנאמר כי מקום ההתחלה תקרא מעלה, ומקום הסוף יקרא מטה. וגם כיון שהכל אור א' בהשוואה, לא היה בו שום שם או כינוי,

שער הא', בו נבאר כמה שהוא קודם אל האצילות, והם הי"ס הנזכרות בכל מקום. ונחלק לג' חלקים: החלק הא', בעצמות אדם קדמו, ובפנימיותו. החלק הב', באורות היוצאים חוץ לא"ק, מן האזן, ומן החוטם. החלק הג', באורות היוצאים מן הפה של א"ק, והם הנקראים עולם העקודים. והנה חלק הא' שבו נבאר בעצמות א"ק ובפנימיותו, נחלק לד' פרקים, ואלו הם:

פרק א

(א) דע כי טרם שהאציל המאציל את האצילות, וכל העולמות האלו, אשר הם

הגהה

עשיה, הרי עשיה בבינה ע"כ. ובתיקונים קורא לא"ק אדם דבריאה. ופי' הרב ז"ל בספר עב"י, שנקרא כן ע"ש שנברא. והנה נז"ל שנקרא א"ק בלשון אצילות והיינו בערך הא"ס. ופה ש"ג ח"א פ"א, קודא לא"ק א"ס בערך העולמות וע"ש.

(ב) צמח: מעלה ומטה, ניכר מעת התפשטות הקו. אבל פנים ואחור נזכר פה על העתיד להיות, דהיינו מנקבים אח"ך דא"ק

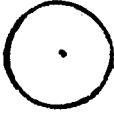
(א) צמח: אע"פ שעולם האצילות הוא מן העקודים ולמטה, עכ"י, כל מה שיש מן המאציל העליון ולמטה, דהיינו כל מה שיש בתוך החלל הזה, נקרא בשם אבי"ע בכללותו, כיון שנאצלו, ולכן אפילו א"ק ובחי' העקודים נקרא פה בשם אצילות. וז"ש הרב ז"ל בספר הלקוטין דף ס' ע"ב, על פסוק כולם בחכמה עשית, עשיה בבינה, כי א"ק לכל קדומים נקרא אצילות, וא"א בריאה, ואבא יצירה, ואמא

הנחות ומראה מקומות

תלמוד ע"ס ח"א פ"א אות א' ובחסכתלות פנימית שם פרק א'.

(א) עיין ע"ה שער עגולים ויזר ענף א' וב' ובספר שער ההקדמות הקדמה ג' ד' ה'. ובספר

אל הצדדים בשוה מכל צדדיו, כי כל האור הא"ס הוא בהשוואה א' כנוזל, ונשאר המקום פנוי באמצע. והנה כיון שהצימצום היה באמצע מכל צדדיו בשוה, א"כ בהכרח שהמקום שנשאר פנוי יהיה עגול לגמרי. כזה:

כי במדובע יש זויות, והאור המקיף איננו שוה בחלקי עצמותו, אך בעיגול הוא שוה מכל צדדיו. גם היה המקום עגול, לסיבת העולמות הנאצלים בתוכו, כדי שיהיה הא"ס מאיר בהשוואה א' לכולם, ועל זה הוא שאנו אומרים שא"ס מאיר בשוה לכל העולמות, והוא למעלה ולמטה וכל סביבות, כנודע בזוהר וברעיא מהימנא בהר סיני דף ק"ט.

ואמנם הבט נא ודאה, ענין הצמצום הזה מה עניינו, ויובן מפסוק מי מדד בשעלו מים כו'. כי הבינה היא הנקרא בוצינא דקרדינותא, לפי שהיא שרש הדינין, ומינה תליין, היא הנק' מ"י, ולהיותה גבורה ודין, לכן כל מדידות האצילות, היו על ידה, לפי שמדת החסד מתפשטת בלי גבול. ואמנם הדין, אינו מאיר אלא במשקל ובמדה, כראוי לכל א' לפי מעשיו. וא"כ נמצא, כי כל צמצום הוא דין. ומזה תבין כל שאר הצמצומים שיבואו אחר כך שנבארם במקומם, (ה) כמו צמצום דא"ק.

כי השם מורה על דבר קצוב ומיוחד, להכיר הפרש שבין ספירה זו לחברתה, אמנם כיון שהכל אוד א', לא היה שייך בו שם, או כינוי, או אות, או נקודה ולא שום דמיון ותמונה כלל. וגם לא נוכל לכנותו בכינוי רחום או חנון כו', כי מכיון שלא היו נבראים, על מי ניכר רחמנותו, וכן בשאר השינויים (ג) וזה נזכר בפרשת פנחס דף רכ"ז ע"ב, וז"ל, אוף הכי מרי עלמא קודם דברא עלמא ובריאן דייליה למאן אתקרי רחום וחנון או דין כו' ע"ש. אמנם כאשר עלה ברצונו הפשוט להאציל העולמות, להוציא כחותיו מן הכח אל הפועל, כי איננו יכול להקרא מלך, או רחום, או חנון, או דין וכיוצא, אלא לאחר בריאת העולם, כמ"ש במבוא שערים. אז הוצרך תחלה הכל לברוא המקום והחלל הפנוי, לשיאצל אח"כ העולמות תוך החלל ההוא. כאדם הבונה בית חתנות לבנו, ואח"כ מכניטו לתוכו, ועושה לו חופה, ובתחילה ברא ועשה המקום של כל העולמות כלם, מראשית א"ק, ע"ס עולם העשיה ואח"כ ברא עולמות עצמם.

והנה אחר שהא"ס היה בתחילה ממלא מקום כל העולמות שברא אח"כ, ולא היה אז מקום פנוי, הוצרך שא"ס בעצמו יצמצם מציאותו ואורו, ויניח מקום פנוי להאציל בתוכו העולמות. ואמנם מקום הצמצום הזה לא היה בשום צד מצדדיו, זולתי באמצעותו ממש, בנקודה (ד) אמצעית שבו. וצמצם עצמו

הגהה

(ג) נ"ל צמח הכינויים.

(ד) צמח: נ"ל, שר"ל באמצעית שבחלל.

והיא אמצעי בערך כל העולמות שנאצלו אח"כ, שהרי בא"ס עצמו לא שייך אמצע וקצות ח"ו, ושמו מוכיח, ואין אמצעי בלא ראש וסוף. והרי בחלל עיגול העולמות, אם לא היה נמשך אותו הקו של הא"ס, לא היה ניכר מעלה ומטה ואמצעי, כ"ש זכ"ש במה דלית ליה סוף.

(ה) צמח: בסי עב"י דייט כתוב והנה

מכאן תוכל להבין, איך יש ג"כ בעולם העקודים מציאות ביטול המלכים בצד מה, כדמיון אותו

ולמטה, כנוכר בספר עב"י דף י"ב, שאפ"ה אינם נק' אחוריים כי אם בערך המצח והפנים עצמם, שהרי אפילו בעתיק לא יש פנים ואחור, רק כי אם שם ב"ן נק' אחור בערך שם מ"ה וע"ש. ועוד כי בדרוש הבא כשמזכיר החוט, מזכיר מעלה ומטה דשייך ביה, ולא הזכיר פנים ואחור דלא שייך ביה. וזה מורה על הנ"ל, דכתיב לעיל שפנים ואחור נזכר פה על מה שעתידי להיות, וז"ס פה פנים ואחור כמו שיצדק עתה אחר אצילות הי"ס, דהיינו אחר הוויית פרצוף, וז"ס הפ' אחור וקדם צרתי, כי אחור וקדם ניכר מעת הוויית פרצוף.

העולמות בתוך המקום, ואור הא"ס נתלבש בתוכם כמ"ש בע"ה, אז היה מדת רחמים. והנה גם אשר צמצום הוזה היה דין, נק' מקלקל ע"מ לתקן, כי היה בהכרח להתגלות שורש הדין אז תחילה, כי כל כונת האצילות העולמות היה לברר העולמות, כנו' במבוא שערים, והנה זה היה הצמצום הראשון של אצילות כל העולמות. ונלענ"ד כי הנקודה האמצעית של הא"ס, שם היה כח שורש הדין שנתגלה אח"כ למטה, וממנה נעשה המקום שהוא דוגמת הכלי. וממה שסובב על הנקודה היא, נמשכו חיצוניות העולמות, ומהיותר סובב נמשך פנימיות. ודי בזה שלא נחטא, והוזהר שאל תחשב כי שם בנקודה היא היה גילוי דין ח"ו.

פרק ב

אחר שהא"ס האציל ופנה מקום לברא בתוכו העולמות, ראה והנה אם ישאר אורו מצומצם כאשר הוא, ויאציל העולמות תוך המקום הפנוי ההוא, בלתי המשכת אור הא"ס בפנימיותם, אלא שיאיר להם חוצה להם, בבחי' אור מקיף עליהם מבחוץ בהשוואה א' מכל צדדיהם, היה ח"ו גרעון בעולמות, והוא כי לא ימנע מב' בחי', כי אם היה בורא העולמות זה ע"ג (א) זה, וזה למטה מזה, הנה כיון

שצמצם עצמו להוציא עולם הנקודים כמ"ש במקומו, ש"ב ח"א פ"ב כי הוא בחינת דין.

ונמצא כי מעת התחלת צמצום הא"ס לעשות המקום החלל הנוכח, התחיל שרש הדין להתגלות קצת, עם היות שאסור להזכיר בחי' דין זולתי מן האצילות ולמטה, להיות כי שם התחילו הכלים להתגלות, ועיקר הצמצום וההגבלה היה ע"י הכלים. אמנם מה שאנו מזכירים כאן בחי' דין, הוא שורש הדין, בהעלם גמור, בערך הא"ס, אמנם כאן הוא רחמים פשוטים ונמצא כי הצמצום הוזה היה, כדי שיוכלו הכלים של א"ק הוזה להתגלות ולהתהוות כי האור מבטל הייית הכלי, שהוא עב וחשוך מן האור, ואח"כ בעת חזרת הקו של האור הא"ס להתלבש בתוכם כמ"ש בפ"ב, אז חזר אור דעצמות הא"ק ונתלבש תוך הכלים שלו, ונשאר בבחינת עצמות וכלים, עם היות שאסור להזכיר כאן שם כלי, כי אין גילוי כלים רק בעולם הנקודים, אבל אנו קורין להם עתה כלים, בערך אור של העצמות הגדול הוזה ממנו, המתלבש בתוכו.

וזהו ענין משו"ל, כי תחילה ברא השי"ת העולם (ו) במידת הדין, ואחר כך שיתף עמו מידת רחמים. והכונה, כי בעת עשיית המקום ע"י הצמצום, היה במדת הדין, ואחר שנאצלו

הגהה

היה הפרש ביניהם. ועוד כי לא היה החלל משתוה עם העיגולים בכל צדדיו, כי הא' וג' קרובים אל העיגול הסובב את כולם, והב' רחוק מכל צדדיו.

שם שמלכו בארץ אדום שמתו ונתבטלו, כנו"ש שם בדרוש עולם הנקודים, כי הרי ענין התעלמות האורות של העקדים ועלייתם למאצילים, הוא ג"כ ביטול המלכים בכאן. וכפי מה שנבאר בסוד הנקודים ענין טנת"א, איך מורים על מיתת המלכים, משם תבין ג"כ מציאותם בכאן. ודוק ותשכח.

(ו) צמח: גם דוגמת זה היה העיגולים והישר. ושיתף היינו הארת הישר, ואור פנימי בוקעת הכלים, כנודע מפנימיות עתיק. (א) צמח: ר"ל, שאם היו העולמות זה למטה מזה, דהיינו כל א' וא', והעיגולים בפני עצמן בצירור זה, הנה אז היה הא"ס מקיף וסובב על כל א' ואחד בהשוואה א' לכולם, ולא

א"כ במה תתעלה כל ספירה מחברתה, ואיך נייחס מעלה לזו, ומטה לזו כו', והנה מחמת זה הוכרח הא"ס להקיף את כל העולמות כנו"ל, ואחר כך נתלבש בפנים מכל העולמות, ואז בוקע האור הפנימי של הא"ס מבפנים ויוצא לחוץ. והאור המקיף מבחוץ, בוקע ונכנס לפנים, כי חשק האורות השוין במציאותם הוא להדבק יחד, וע"י זה נמצאים כל העולמות, שמאיר בהם הא"ס, הן מבפנים, הן מבחוץ, הן בעובי כל ספירה וספירה, נוקב האור ועובר, כנזכר בפ' בהר דק"ט ע"ב, וז"ל, אנת לבר מכלא, ולגו מכלא, ולכל סטרא כו', ומלגו די ספירות, ואנת בכל ספירה. וכן בפ' פנחס דף רכ"ה וז"ל, איהו סובב על כל עלמין כו', איהו ממלא כל עלמין כו', וכן שם בדף רנ"ז ע"ש, א"כ הרי נתבאר שם, כי הא"ס סובב בעיגול כמש"ל על כל העולמות, וגם הוא ממלא כל העולמות מבפנים, וכן עדין בעתיק ואריך ושאר הפרצופין כולם יש להם אור פנימי תוך הכל, ואור המקיף סובב כל השאר שבתוכו לסיבה הנז', וכמ"ש בפ"ג.

הנה בעת אשר חזר ונתלבש קצתו תוך העולמות, היה מוכרח שיתפשט וימשך קו א' דק (ג) מאד, מן עיגול הא"ס, וימשך מלמעלה למטה בתוך העולמות, כזה:

וע"י כן נמצאו מעלות חלוקות ונבדלות בעולמות שברא, ואין כולם שוין במעלה א',

שהא"ס היה מקיף מבחוץ בהשוואה א' לכולם, לא היתה יתרון לעולם הזה על חבירו, ולא זאת היתה כונת הא"ס, אלא שישתלשל העולמות זה למטה מזה, ועולם התחתון יתרחק הרחקה יתירה מהא"ס יותר מהעולם העליון אשר עליו, ועל דרך זה עולם אחר עולם, כדי שיתרחקו מהאין סוף הרחקות נוספות, וחלוקות זו מזו, ויוכל הדין להתגלות ולהתעבות, מדרגה אחר מדרגה, עד שיתברר פסולת הסיגים באחרון שבכולם, שהוא בעולם העש"ייה כמ"ש במקומו בע"ה, והנה אם הא"ס היה מאיר בשוה בהם בכל העולמות, לא היה הדין מתגלה, וכל העולמות היו חשובים כעולם א'. (ב) ואם היה מאציל את העולמות זה בתוך זה כמו שהם עתה כפי האמת היה נמצא כי העולמות הפנימיים לא היה מתגלה בהם אור הא"ס, ולא היו יכולים להתקיים, ועוד, כי העולם החיצון מכולם, היותר רב בא"ס, לא היה בו שינוי בחלקו, לא מעלה ולא מטה כו', כי הא"ס מאיר בו בעיגול בהשוואה א' מכל צדדיו, וכן בכל שאר העולמות האור שלהם של כל א' ואחד היה בהשוואה א' בכל חלקיו, ולא היו ניכרים בהן חילוק י"ס, ולא היו מתבררין העולמות, ולא היתה מתקיימת מחשבתו אשר חשב בבריאת העולם.

ואמנם קושיא זו הקשו אותה קצת מהמקובלים, ואמרו פי' אחר שהא"ס שוה בעצמות חלקיו, וגם הוא מאיר מכל צדדיו אל הי"ס בהשוואה גמורה, כי איהו לבר מכל ספירות, ולגו מכל ספירות כו', כנו' בפרשת בהר דף ק"ט ע"ב, ובפרשת פנחס דף רכ"ה,

הגהה

(ב) צמח: למעלה אמר היה גרעון ח"י בעולמות, כי לא ימנע מב' בחי' כו', ופה מפרש בחי' הב', וכונתו עתה לומר, שאם היה מאציל העולמות כמו שהם עתה זה בתוך זה, ומניחם כך בלי שיכנס בתוכם אותו קו הא"ס, והא"ס מסבב אותם כנזכר בבחינת א', והנה הב' בחי' נתקיימו, כי הא"ס סובב על מלם כנזכר בבחינת א', אבל העולמות הם זה בתוך זה כמו שהם עתה, והיינו הבחי' הב'.

(ג) צמח: עיין בראשית דף כ"א בריש נחיתו דא"ס נהיר דקיק.

יותר מחברו הסובב עליו. גם הסכימה דעת המאציל העליון, שלא להמשיך קוים רבים מכל צדדי עיגול הא"ס להאיר בעולמות שבחלל שבתוכו, רק קו אחד בלבד כנוכר. והסיבה לזה הוא, היות הי"ס נמשכים מדרגה אחר מדרגה לסיבות הנז"ל, ואילו היו הרבה קוים, היו כל עולם ועולם היונק בראשית הקו שהוא שבצדו, שזה אל מדרגת חברו היונק מן הקו האחר, ולא היתה זו כונת המאציל כמ"ש, אלא כל מדרגה ומדרגה לבריה משונה ומעולית מחברתה זו למעלה מזו, וכל הקרוב יותר אל הקו והצינור ומקבל ממנו ראשונה הוא גדול מחבירו.

ועוד טעם אחר, כי אם היו קוים רבים מאירים בהם מכל צדדיהן, היו מאירים כמעט כאור הא"ס עצמו, ולא זו היתה כונתו, כי אם שיהיה אור המאציל מאיר בקו א' לברו, ויהיה הכול גדול בין המאציל אל הנאצלים.

ועם טעם זה הב' ג"כ יובן טעם לשאלה אחרת, והוא למה הקו והצינור הנז' היה דק מאד כנז"ל, ולא היה רחב. והענין הוא, כדי שלא ימשך אור נוסף אל הנאצלים יותר מהצריך להם, שעל ידי כן יוכלו כחות הדין להתגלות והסיגים להתברר, ואלו היה אור הא"ס מאיר בהם ביתר שאת, יתבטלו הדינים, והסיגים לא יתבררו, כמבואר בהקדמת מבוא שערים, ולק' בש"ב ח"ב פ"א. ועל כן, היה הקו הזה דק וצר מאד, כשיעור ומדה הצריך אל הנאצלים

כמש"ל בפ"ג ובפ"ד, וגם ביי"ס עצמן שבכל עולם ועולם, יש מעלה מזו לזו, כי באותי ראשית הקו היוצא מתוך העיגול דא"ס מלמעלה למטה, שם בראשיתו יקרא מעלה, שהוא (ד) הכתר ובסוף הקו, יקרא מטה, והוא המלכות. וטעם הענין, כי הקו ההוא הנמשך, לא חזר להדבק בתחתית העיגול דא"ס, ולא נמשך למטה ולכן שם בסוף הקו ההוא נק' מטה, כי אלו היה חוזר בסופו להדבק בעיגול הא"ס, היה נק' גם שם מעלה.

והרי ידעת בזה, איך העולמות בכללותם, וכן יי"ס שבכל עולם ועולם, הם בבחי' מעלה ומטה, והוא מחמת הקו ההוא הנמשך תוך חלל המקום ההוא, כי דרך אותו הקו מאיר הא"ס בעולמות בבחי' אר"פ, וכל הקרב בראשית הקו נק' מעלה בערך חברו שלמטה ממנו, מרוחק ממקום ראשית הקו הרבוק בא"ס.

והנה יש (ה) כאן מקום שאלה, והוא כיון שהא"ס הוא מקיף כל העולמות, וחוזר אח"כ ומתלבש ג"כ בתוכם דרך הקו הנזכר, וכן בחי' אחרת כמבואר לק' פ"ג. והנה כל הרבך בקו הזה, הוא מעולה על מי שהוא סובב עליו ומלבישו, כי הוא רחוק מאור הפנימי אשר בקו הזה, כמ"ש בפ"ג, כי א"ק מלביש לזה הקו, ועולם האצילות מלביש להא"ק הזה, וכן עדין כל שאר העולמות כל הפנימי מחבירו, מעולה מחבירו, כי יונק אור הא"ס הפנימי דרך הקו ההוא, בקירוב ובדיבוק גדול,

הגהה

קוים כו'. ועם טעם זה הב' כו'. כלומר שהוא משהו א' לבי' במקצתה דטעם אחר, והוא כי לא היו קוים הרבה, ואפילו הקו והצינור הנזכר דק מאד, ולא היה רחב. א"נ נוכל לומר כי מלשון הסמוך אל השאלה משמע, והוא אומרו מעלה ומטה, והוא מחמת הקו ההוא כו'. ראשית הקו הרבוק א"ס, והנה יש כאן מקום שאלה כו', ומשמע שעתה שאמר שהקו הוא התיקון הנז"ל, למה בתחילת הצמצום לא הניח אותה הקו, ואח"כ סוף הפרק חזר לתרץ כאלו שאל כבר, ואמר א"כ על מה זה נסתלק הא"ס לגמרי כו'.

(ד) צמח זה דרך משל כנו' בסי' עב"י קנ"ג, וז"ל וכאילו נאמר דרך משל, שהוא בחינת מלכות שבמלכות ואע"פ שאינו כן, כי אין דמות וספירה כלל ע"ש ומדבר למטה מן הקו, כ"ש בקו עצמה הנזכר פה.

(ה) צמח: נ"ל, ששאלה זו נולדה מהאמור לעיל, שכיון שתיקון גרעון אותם ב' בחינות, הוא קו הא"ס שבפנים, א"כ למה לא נמשכו מהא"ס קוים הרבה, והנה השאלה הולכת ומתגברת, ודעתי קצרה, ולא הבנתי כי אם זה. ומצאתי סמך לזה, שאח"כ אמר ואלו היו הרבה קוים כו'. ועוד טעם אחר, כי אם היו הרבה

ויתבררו הסיגים כי זו היתה תכלית כונת המאציל כנו"ל.

והנה כל בחי' דבקות הנאצלים במאציל דבוק גמור ממש, הוא ע"י הקו הזה, הנמשך מהא"ס עצמו, הסובב ונכנס בפנימיות הנאצלים, וזהו דיבוק גמור, ונשארו העולמות באמצע, בין אור הפנימי לאור הסובב. א"כ ב' על מה זה נסתלק הא"ס לגמרי, וצמצם עצמו לעשות אותו המקום פנוי כולו לגמרי בלתי קו כלל, והיה די שיניח אותה הבחי' של אותו הקו הפנימי, העתידה לחזור ולהמשיך בתוכה, ולא תסתלק ממש, ומה שבין הב' אורות בלבד שם יצמצם עצמו להאציל שם העולמות, ולמה הוצרך הא"ס להסתלק לגמרי, ואחר כך לחזור ולהתלבש מבפנים דרך הקו הנזכר (1) והתשובה בזה מבוארת, כי הנה טעם הצמצום היתה, כדי להסתלק מן המקום ההוא אור הא"ס, ועל ידי כן יוכלו הכלים של א"ק להצטייר שם כנו"ל פ"א, כי אם היות שאין בחי' כלים נכרים עד האצילות, עכ"ז שרשי הכלים ברשימו נעלם מתחיל מכאן, דאל"כ במה יתפרד הא"ס מא"ק הזה, ובהכרח שמא"ק ואילך, התחילו העולמות להתברר, כי זו היתה כונת המאציל כנוכר, ולכן כיון שכונת המאציל היתה להתחיל מכאן התחלת הכלים בהעלם נמרץ, לכן סילק כל האור למעלה, כי הנה הסיבה שאין הדינין והכלים נגלים בא"ס, הטעם הוא כי רוב האור ההוא מבטלן, וא"כ אם הא"ס היה נשאר שם

בסוד אור פנימי, ואור מסבב, לא היו הכלים מתהווים בנתיים, והיו מתבטלים מרוב ההארה. אמנם אחר שכבר נתהוו הכלים ונצטיירו, אז אף אם יחזור הא"ס דרך הקו ההוא, לא יתבטלו, כיון שכבר נתגשמו והקרישו, וגם כי לא חזר האור במקומם ממש כבתחלה, אלא באמצע דרך הקו כנוכר. והנה עד"ז היה בעולם הנקודים והעקודים בעשיית הכלים שלהם. וע"ש בח"ג פ"ב ובש"ב ח"א פ"ב. (ונלענ"ד עם הנו"ל אצלי בפ"א בהגהה, כי הנקודה האמצעית, שהיא העלם שרש הדין נשאר שם במקומו, ואור החסד הוא אשר נסתלק ונתצמצם אל הצדדין, והנקודה האמצעית היא נשארה בבחי' אויר שאינו נתפס, כנודע כי גם האויר נברא הוא, והוא ממשי ואינו נפרד בלתי ית', ואז בהיותה יחידה בלתי החסד, אז נתגשמו שם הכלים, ונתהוו ואח"כ חזר אור החסד לתוכם, ונעשה בחי' הא"ק ושאר העולמות)

שער שני

חלק א

פרק א

(ג) הנה נודע, כי הי' נקודים יצאו מן האור שעלה מנה"י דא"ק, למעלה מן הפרסא, שמטיבור א"ק ולמעלה, כאשר ביארנו במקומו, ועם שהם גבוהים, לא יצאו תחילה, כי עיקרם

הגהה

(1) צמח: הרב ז"ל נותן טעם לדבר, ועכ"ז יש לחקור, למה לא אמר שתחלה נתפשט בחלל, ואח"כ נעשו העגולים. אולי י"ל, שאם לא היה החלל תחילה עגול ודק ופנוי, לא היה ניכר החוט של א"ס. ועוד אחרת כדכתיב בס' עב"י ד' ד' ענין העיגולים היושר, בר נש

הגהות ומראה מקומות

- (ב) נ"א אך קשה (דפוס קארעץ).
- (ג) עיין ע"ה שער הנקודים פרק א' ובשער מן אות ט' ואילך.

והענין. כי כל ההיות שהם בבחי' עינים, הם בצורות אותיות מצויירות בנקודים עגולים, כצורות העינים שהם עגולים. ונמצא כי אלו הנקודות הם הנקודות דשם ס"ג, ונדע כי שם ס"ג הוא בבינה, דכל דינין נפקי מינה, ולכן ביטול הכלים ושבירתם האמתי היו בעולם הנקודים, כי אלו הם הנקראים ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום וימת וימלוך כו', כמ"ש בפרקים הבאים בע"ה.

ונמצא שהביטול היה בס"ג דס"ג, כי הוא עיקר הדינין, וז"ש הכל ס"ג יחדיו נאלחו, כי להיות כל הבחי' בחי' ס"ג, כי הכללות כולו של א"ק מאזן ולמטה הוא ס"ג, וגם בפרטות הוא ס"ג שבו, שהוא סוד העינים, ולהיות הכל בחי' ס"ג, (ב) לכן יחדיו נאלחו המלכים ונתבטלו. וכן הבנת ביאור מלת ס"ג מורה על זה, כי האורות של הכלים נסוגו אחור ונשברו הכלים, וכמ"ש בש"א ח"ב פ"ב, כי כל נקודות הם אורות נקבות, ומיין נוקבין, ובפרט אלו שהם נקודות דשם ס"ג, אשר הוא עצמו הוא נקודות לבד של הכללות. וכן נת' בח"ג פ"י ע"ש, ולכן כל המיתה היתה בהם, בסוד רגליה יורדות מות, כי כל הקליפות הנק' מות, מעכירו דנוק' יצאו. ונוסף על כל זה, כי לא יצאו רק בבחי' נפש שלהם בלבד, שהיא נקבה, כנזכר

הוא מהאור הפנימי המתפשט מטיבור (א) א"ק ולמטה, אלא שחוזר ועולה עד העינים ויוצא משם, וכמ"ש בע"ה פ"ב. ואע"פ שנמשכו מן העין, אינם מתגלים היטב, אלא מן כנגד טיבור א"ק מבחוץ, בסיום עולם העקודים, ונמשכים עד סיום קומת א"ק, כמ"ש בעז"ה ש פ"ב. והנה דבר נרגש הוא, כי מן האזן והחטם והפה, יוצאים הכלים ממש מורגשים, עם שיש הפרש ביניהם, כי הבל האזן מועט מהבל החוטם, והבל החוטם מועט מהבל הפה, כנ"ל ש"א ח"ב פ"ג. אמנם מן העין, אינו יוצא הבל ממשי, להיותו בחי' הנקודות דס"ג כנ"ל, שאורם ממועט מאור הטעמים של ס"ג, שהם אח"פ. ואמנם עכ"ז, מצינו שיש כח ממשי בהסתכלות הבטת העינים, כי מצינו כי היענה מתממת ביציה, בהסתכלות עיניה בהם בלבד, ומוציאה האפרוחים. ולכן מזה ההסתכלות, נתהווה עולם הנקודים.

וזמ"ש בתיקונים תיקון ע' דקכ"ז ע"ב, וז"ל וגבותם מליאות עינים, אילין נקודות דאתון מליאות עינים מינייהו כגוונא דא: כו', ע"ש.

הגהה

מן עולם האבי"ע, אשר מתגלים שם. ולכן העקודים מן הפה עד הטיבור. והנקודים מן העינים. ולכן מתפשטין עד סוף עולם העשיה, כי הם המלכים אשר מהם נבראו העולמות. וגם כי הם משך ב"ן המיוחס אל העשיה, אע"פ שבו בעצמו כלולים אבי"ע כנזכר. גם הוצרך שהנקודים יצאו אחר העקודים, להיות שכלים של הנקודות נעשים ע"י אור העינים, שנבלע בעקודים. גם התיקון היה ע"י שם מ"ה שבמצה, שהוא למעלה מן העינים. וענין קדימת אורות הפה לאורות העינים, נרמז באיכה.

(ב) צמח: ואולי שנק' סיגים ע"ש שרשם וזהו יחדיו.

(א) צמח: מכאן נראה גם הכלל שיש לנו, שכל דבר הוא הולך אחר שרשו, כי כמו ששרש הנקודים הוא האור של פנימיות מן הטיבור ולמטה, כך אף על פי שהאור יצא מהסתכלות העין, שהם גבוהים מן הפה, שמשם העקודים, עכ"ז אינם מתגלים היטב אלא מכנגד הטיבור, בסיום עולם העקודים באופן שמתגלים מחוץ כנגד המקום שהיה קודם לפנים וזהו ג"כ הטעם שיצאו אחרי אח"פ אע"פ שהם גבוהים כנזכר בדברי הרב ז"ל גם משמע לי לטעם אחר, כנזכר בספ"ב, שכיון שהתחתונים לא יכלו לקבל האור, הוצרך ריחוק מקום. והו' שהנקודים יצאו מן העינים שהם רחוקים יותר

המפיל שינה על עיני. ואני ישנה כנגד ה"א אחרונה, ואני שניה כנגד ראשונה, שהיא החכמה, שניה לספירה, והיא בחי' הנקודות, כנודע כי טעמים בכתר, ונקודות בחכמה, ותגין בבינה, ואותיות בז' אחרונות, ועיין היטב ש"א ח"ב פ"ב. וגם כי החכמה נקרא עינים, כמ"ש, והיה אם מעיני העדה נעשתה לשגגה, כי החכמים והסנהדרין נקראו עיני העדה. ולהיות כי ביטול המלכים היה באורות העינים, לז"א הכתוב והארץ היתה תהו ובהו, כי הארץ היא ה"א תתאה כנוכר, שהיא בחינת העין, והיא אשר היתה תהו ובהו, ביטול המלכים, וחשך על פני תהום, הם אותיות המות, דמיתו, ונחשכו העינים. (1)

ואח"כ תיקונם היה, ע"י פתיחו דעיניו, ויאמר אלדיים יהי אור. ונרמז בפסוק, תהו א' מפורש בכתוב, וא' בראשי תיבות למפרע, והארץ היתה (1) תהו, כנגד ב' בחינות: מיתת המלכים, וכנגד ז' תתאין ז'ו"ן, שגם הפנים שלהם מיתו, זה נז' תהו מפורש בכתוב ביושר. וכנגד או"א, שלא מתו רק האחוריים לבר, נרמז תהו למפרע בר"ת, כנודע כי כל בחי' אחוריים הם למפרע, כי האחור היא הנקבה, שהיא תשר"ק, והפנים שהוא הקדם הוא הזכר אבג"ד, ויתבאר זה בח"ב פ"ד. גם זהו פי' פקח עיניך

בפרק ג', ולכן נשברו הכלים שלה, כי הם פרטיות (ג) הנקבות שבנוקבא.

והנה כמו שבש"א ח"ב נתבאר, איך שם ס"ג (ד) נרמז באח"פ, גם אבאר פה בחי' שם ס"ג בעין ולבאר זה נאמר תחילה ענין א', ובו יתבאר זה, והוא, כי הלא כאשר נתחיל למנות שם יהו"ה בקומת א"ק, יהיה אות י' במוחין, והוא שם ע"ב. ואות ה' ראשונה, הם כל אלו הבחי' של שם ס"ג, מאון א"ק ולמטה עד רגליו כנ"ל. ואות ו' הוא שם מ"ה שיצא מן המצח, לתקן הנקודות, כמש"ל בח"ג, ואות ה' תתאה הוא שם ב"ן, שהם הנקודים אחר התיקון, כמ"ש גם כן שם לקמן, והרי זו הו"ה של כללות א"ק.

ואמנם ההויה הפרטיות של שם ס"ג לברו, הנה אות י' תהיה באח"ף, שהם ג' מיני הטעמים כנודע. ואות ה', הם הנקודים, היוצאין מן העין. (ד) ואם נרצה לחלקה באופן אחר זו ההויה הפרטית, ולחלק גם הטעמים דס"ג, נמצא כי אות י' הם טעמי האזן, ואות ה', הם טעמי החטם, ואות ו', טעמי הפה. ואות ה' אחרונה, נקודין של העי"ן. הרי כי העין יש לו ב' בחינות, בשם ס"ג הפרטי, כי הוא (ה) בה"א שניה, ובה"א אחרונה. וז"ס אני ישנה ולבי ער, כי השינה הוא בסוד העינים, כמ"ש

הגהה

שאמר פקחה עיניך, פקח"ה בה"א, כאילו אמר פקח ה"א עיניך. וכיון שעניך ב', גם ה' מורה על ב' ההי"ן, דהיינו אל ה' א' דהויה, ואל הה"א אחרונה שבשם. ואולי שז"ס הפסוק במלכים ב' י"ט, פקח ה' עיניך, כי ה' הוא בעינים, והוא סמוך למ"ש נז' פה.

(1) צמח: וזהו רמזו במחשכים הושיבני כמתי עולם, ושם ירמיהו מורה חירוב, כנוכר בוהר תצוה דף קע"ט.

(1) צמח: גם נרמז בפ' נשברה קרית תהו, ס"ת תהו, שבירה ע"מ לתקן, ור"ת תקן למפרע.

(ג) צמח: בספר עב"י דל"ח כתוב, כי המלכים שנשברו, הם ז' מלכיות שבקצוות של ז"א. ופה אמר, שהם הכלים שבה הנקבות שבנוקבא דהיינו מלכיות שבה. ונ"ל, שפה מדבר במלכיות דקצוות שלה, שהם המלכים דדברי הימים, אשר לזה נזכר מיתה באחרון. והתם מדבר במלכיות שבו"ק דז"א, וזה מבואר היטב בספר הנזכר.

(ד) צמח: ונ"ל שהם טעמים של ס"ג, כנוכר בספרים בג' מיני טעמים, למעלה על האות כו', וגם למטה.

(ה) צמח ויש ראייה לזה, מן הפסוק

הגהות ומראה מקומות

(ד) והתגין אות ו' ואותיות ה' אחרונה (ע"ח שער הנקודות פ"א).

כי האורות הם נעלמים תוך הכלים, ואינם עולים בחשבון, רק הכלים המגולים, ונודע, כי קמץ בכתר, שהם הטעמים, ופתח בחכמה, שהיא הנקודות, להורות כי בתחילה היו הטעמים באח"ף קמוצים, וכשבאו הנקודות מן העין; שהיא חכמה, היא נקודת פתח, אז היה בפתחו דעינין, שהיא נקודת הפתח. וז"ש פקח עיניך, כי בבוא הנקודות, מבחינת העינים, אזי פקח עיניך. ואומר פקח, ולא אמר פתח, הוא לרמוז כי הנה כמו שיש ס"ג (י) באח"ף, כן ישנו בעין, אך באח"ף הם ס"ג דהויה, אך בעין הם ס"ג דאהיה, ג"פ אהיה הם ס"ג, כי בטעמים היה ס"ג דהויה, ובנקודות ס"ג דג' אהיה בעין. ואמנם כל אהיה מאלו הג', לוקח כל בחי הכ"ב אתון הרמוזין בחשבון קמץ ופתח כנו/, לעשות מהם כלים אל הנקודות, כי בכח ראיית העין נעשו הכלים, כמ"ש בע"ה, וא"כ ג"פ אהיה וג"פ כ"ב הם בגימטריא עין, והרי איך נרמו שם ס"ג בעין. והנה אם תמנה ג' ס"ג של אח"ף יהיו בגימטריא פקח, ואח"כ באו ג' אהיה בעינים, ואם תמלא אהיה ביודין, הוא בגי' עיניך, הרי כי פקח הוא באח"ף, ועיניך בעינים, ואז כתיב וראה שוממותינו, הוא (י"א) שממן המלכים וביטולם.

וראה שוממותינו, כמו שהטעמים נחלקו לג' בחינות אח"ף, שהם: עליונים, ותחתונים, ואמצעים. כן הנקודות נחלקו לג', כי הלא הם ט' נקודות: קמץ, פתח, צרי, סג"ל, שבי"א, חל"ם, חירק, קיבוץ, שורק. והנקודה העליונה אינה אלא א', והיא החל"ם, גם האמצעית א', והיא השורק, והשאר הם תחתון, תחת האותיות. והנה כל הו' נקודות התחתונות, הם צורת יודין ובהם י"ג יודין, כמנין עי"ן, כי הנקודות מן העי"ן יצאו. אך הו' (ח) ראשונות שהם קמץ ופתח שהם בכתר ובחכמה כנודע, הם צורת ויין, והם בגימטריא כ"ב, לרמוז אל כ"ב אותיות אשר מהם נעשו הכלים של הנקודות, כי לעולם הכלים הם מן האותיות, כנזכר בש"א ח"ג פ"א. וטעם הדבר, כי לא היה יכולת להוציא כלים אל הנקודים, אם לא מאלו הו' הראשונים, והם הולידו כלים לכלם הם המציאות. עי"ל טעם ב', והוא כמש"ל, כי הו' כלים תתאים מתו, ונשארו אורות בלי כלים, אך ב' ראשונות שהם קמץ ופתח, כתר וחכמה, נשארו האורות עם הכלים ולא מתו, כי גם הבינה היה בה ביטול (ט) באחוריים שלה, כמ"ש בפ', ולכן לא נרמו הכלים, אלא בב' נקודות הראשונות, כי הנקודות הם האורות, וחשבונם שהם כ"ב, הם הכלים.

הגהה

(ח) צמח: הנקודות מן העינים, אך כתר חכמה, שהם קמץ ופתח, הם במות, שהם למעלה מן העינים, ולכן אינם בכלל הנקודה של החשבון עין, אבל נרמזים בחשבון כ"ב, להורות כי כחם היה במחשבה במוחין.

(ט) צמח: גם ביטול באחוריים דאבא נזכר בשער זה פ"ב פ"ד ובכל הספרים. ונלע"ד שפה מדבר בפעם ב', שנפלו אחוריים דאמא, כנזכר בספר עב"י דף קמ"ח וע"ש, ולזה לא הזכיר פה אבא, שלא נפלו אחוריים שלו, כי אם פעם א' כנודע. ונאמר כונת הרב ז"ל פה שהיא זו, שמאחר שז' נקודות מיתו, והם התחתונות, אי"כ נשארו קמץ פתח צרי, שהם ג' עליונות, לזה אמר, כי קמץ כתר, פתח חכמה, ולהיות שאחוריים דאימא נפלו פעם ב', לזה אינו נכנס בחשבון. ועוד כי נקודתו בחכמה,

(י) צמח: אפשר לומר, כי מה ששם ס"ג הוא באח"פ, הוא לרמוז אל ג' מקומות אלו, שיש בהם הבל, שהוא כמנין מילוי ס"ג, והוא דרך רמז אל האמור. אבל בעינים שאין להם הבל, נרמו באהיה, אשר אין בו רמז הבל. (י"א) צמח: הוא שממן כר, נ"ל שכמו שהממן נרמו בפסוק זה, כן נרמו התיקון, שהרי נעשה ע"י מלך הדר, אשר שם עירו פנו. אשר הוא נוסריקון פקח עיניך וראה לתקן שוממותינו, בענין הר"ת פע"ו, והעיר היינו ושם

פרק ב

רמזו בזהר פרשת בראשית דף ל"ב ע"ב, אר"י אית קרומא במציעות מעוי דבר נש, דאיהו פסיק מתתא לעילא, ושאיב מעילא ויהיב לתתא כך כגוונא דא רקיע בתוך המים כו'. והענין, כי בכל שיעור קומה, יש חד פרסא באמצעות אשר עליה נאמר, יהי רקיע בתוך המים. וז"ש בריש אדרת נשא בפ' ואלה המלכים, תאנא עתיקא דעתיקין כו', ופריש קמיה חד פרסא כו', כי אלו הנקודות הם הם המלכים, אשר יצאו ע"י הך פרסא דא"ק, ובה הוא גליף ומשער מלכין הם הנקודות, וכן בספר התיקונין אמר, דשוי חד פרסא בין כתר לעילת העילות.

וביאור הענין, כי כל המאציל, אל עולם שתחתיו, יקרא לו עילת העילות, כי הוא עלה וסיבה להאציל העולמות שתחתיו. וזה הא"ק יקרא עילת העילות, בערך עולם הנקודים, אשר הניח חד פרסא בינו, לבין כתר עולם הנקודים וכן כמה כתרין, וכמה גלגלתין אית, דלית להו חושבנא, כנוכר בריש אדרת נשא דף קכ"ח ע"ב, ועילא מכל חד וחד דהנהו גלגלתין, אית חד פרסא בינה לבין מאצילו, הנקרא בערכו עילת העילות, כנוכר בזהר פרשת בראשית דף כ"ב ע"ב, דאית עילת העילות, ועילת על כל העילות, ולולא ההיא פרסא, לא היה יכולת בו לקבל הארה ממאצילו, כי ע"י הפרסא האור מתמעט ויכול לקבלו, וכבר (ב) ידעת משה"ח"ב פ"ב, איך ת"ת דאימא, נקרא כתר דו"א, ויש שם ג"כ פרסא, אשר דרך בה מאירה הבינה אל הז"א, וכן עד"ז בכל עולם, ובכל שיעור קומה ופרצוף, וכן בכאן, אין הנקודות יונקים הארה המחודשת, כמ"ש בפ' זה בע"ה, אם לא דרך הך פרסא דא"ק.

והנה אחר הצמצום והפרסא הנזכר, נמצא האורות שם רבים מאד במקום החזה, והועילה

נבאר (ה) איך יצאו אלו הנקודות, ונאצלו מן העינים של א"ק, וכבר נתבאר בש"א ח"ב פ"ד, כי כל האורות היוצאים הן מהאזן, או מהחטם, או מהפה, או מהעינים, זהו עיקר האורות. אמנם ודאי שדרך גומות העור, וסביבות הא"ק, יוצא ג"כ הארה אל הנקודות האלו, ולכל שאר האורות. ונבאר עתה עיקר יציאתם מן העינים, הנה בש"א ח"ג פ"א נתבאר, כי עולם העקודים היוצא מפה א"ק, נמשך עד הטיבור, ואמנם עולם הנקודים האלו, הם מקיפים ומלבישין את הא"ק מטיבורו ולמטה עד סיום רגליו, ואעפ"י שהם מתחילין לצאתם מן העינים, הנה הם נבלעים תוך עולם (א) העקודים ומתבטל הארתם בתוכו, אך בסיום עולם העקודים שהוא מהטיבור ולמטה, משם ניכרין, ומתחיל היכר התפשטותם, ולקמן בפ"ד יתבאר, מה הועיל אותה ההארה שלהם שנבלעה בעקודים מן העין עד הטיבור.

ותחילה נבאר איך יצאו אלו האורות מחוץ לעינים, כמ"ש בש"א ח"א פ"ד, כי אור הפנימי המתפשט בפנימיות א"ק, כל מה שהוא מתפשט למטה, הוא מתחלש כחו, והנה בהגיע אור פנימי שלו, מהטיבור שלו ולמטה עד סיום רגליו, מאותו האור עצמו יצאו לחוץ אלו הנקודות. והענין, כי הנה הטבור הוא מקום סתום, ואין מקום יציאת האור לחוץ, ולכן מה עשה הא"ק, צמצם את כל אור הפנימי שלו שמן הטבור ולמטה והעלהו כולו למעלה מן הטבור במקום החזה, ונשארו הכלים של א"ק מטיבורו ועד סוף רגליו כלים רקים בלתי אור, ואז שם במקום ההוא עשה חד פרסא ומסך, שיפסיק חלל הגוף לשנים, והטיבור באמצע, ושם הניח הפרסא, והא הוא הנקרא הטרפסא, אשר עליה

הגהה

עירו, ובנשא קמ"ז כתיב דאשתכח פקיחא דעינא לברכה, דכתיב פקח עיניך כו'.
(א) צמח: ולזה המלך הראשון נק' בלע.
(ב) צמח: ע"ש, גם איך א"א יש בו מעין פרשא זו.

הגהות ומראה מקומות

(ה) ע"ח שער הנקודות פ"ב שער הקדמות דדוש א"ק דף כ"ח, תע"ס חלק ו'.

למעלה כנזכר, זה אח"כ נשאר תמיד למעלה בחזה, ולא ירד בפרסא, אמנם להיותם שם למעלה, והם (ד) דחוקים שם, הוציאו מהם ענפים לחוץ דרך העינים, והם הם הנקודות כנז"ל, שנתפשטו מחוץ א"ק מן הטיבור עד סיום הרגלים וזהו עיקרם. אמנם גם אותו האור החדש שירר בפנימיותו דרך הפרסא, גם הוא בוקע הכלי והגוף של א"ק, ומאיר בנקודות האלו, הן דרך גומות השער, כנ"ל בראש פרק זה, והן דרך הטיבור והיסוד, כמ"ש בפ"ה. נמצא כי זה האור החדש, בוקע שתי בקיעות: א' דרך הפרסא, וא' דרך דופני כלים של א"ק כנז"ל.

וצריך לתת טעם למה הוצרך שני דברים: א' הצמצום, ב' הנחת הפרסא, אך הענין כנ"ל בש"א ח"ג פ"א, כי עיקר התיקון לשיוכלו התחתונים לקבל האור, הוא על ידי המעטת האור, וגם בהיותו (ה) בא דרך מסכים, והנה כיון שבעולם הנקודים היה עיקר התחלת גילוי הכלים, הוצרך הצמצום הנז', לשימעת האור, ויוכלו כלי הנקודים לסובלו. וגם פי בהיותם מצומצמים שם, הם דחוקים מאד, וע"י זה יוצאים בחוזק דרך העינים ומתפשטים למטה, והוכרח ג"כ להשיג הפרסא ולהמעטת יותר

עלייתם שם לצורך מיין נוקבין. וזה תבין ממ"ש בש"ה ח"א פ"ג, ענין אר"א שנחלקו לבי כל אחד ואחד, אבא וישראל סבא, ובינה ותבונה, וע"ש. והמשכיל יבין, כי כן היה כאן, כי שם ע"ב של א"ק, שהם המוחין דבגלגלתא מלגא, ושם ס"ג שהוא מהאזן ולמטה עד הטיבור בפנימיותו, ולא בבחינת האורות היוצאים לחוץ, אלא אורות הפנימיים עצמם של א"ק. הנה הע"ב הוא דכורא, שהם המוחין שלו, נזדווג עם הטעמים של הס"ג, שהם מן אח"ף הפנימיים, שהם השרשים אל האורות והענפים היוצאים לחוץ. ואלו הטעמים של ס"ג הפנימיים, הם נוק', ונזדווגו יחד, ואז אלו האורות דמטיבורו ולמטה שעלו במקום החזה, היו שם בבחי' מיין נוקבין אל הנוק'. שהם טעמים דס"ג, וע"י מיין נוקבין אלו היה הזווג הנז' וע"י הזווג הנזכר, הולידו אור חדש, וירד זה האור החדש, (ג) ובקע ההוא פרסא, כי הרי למעלה ממנה במקום החזה, יש עתה אורות רבים מאד, ואין כח במקום לסובלם, ונבקע הפרסא, וירד האור דרך שם מהטיבור ולמטה, וממלא כל אותי המקום שהיה ריקן כנזכר, מזה האור הנוולד החדש. וז"ש בפרשת בראשית דף ל"ב כנ"ל, ושאיב מעילא ויהיב לתתא כו'.

אכן האור שהיה מתחילה למטה, ועלה

הגהה

עליונות לא יצאו, אולי שצריך לומר ג' כנז' בשאר המקומות, שהרי אם נאמר שהם ד' א"א, שהרי מן הרעת התחיל היציאה ושבירה. ועוד שאין הרעת בחשבון, כי הם ב' תחתונות דאל"כ הוא י"א וליתא. ואולי שקודם התיקון היו בסוד י"א. בסוד קליפה קרמה לפרי, כנזכר בזהר פרשת וישלח דף קע"ז, לפני מלך מלך לבני ישראל, בגין דאינון דרגין דקיימי בתרעי לתתא קרמאי כו', ובג"כ אמר יעבור נא אדוני לפני עבדו, זמ"ש דקליפה קרמה לפרי, היינו ממקום יציאת המלאכים ולמטה. אבל למעלה, אין שם כי אם פרי קדש, ולא שייך קרימה ואיחור, אלא בעלמא דפירודא.

(ה) צמח: זוהר בלק דף ר"ד, וטעם.

תוספת המעטתו.

(ג) צמח, בקיעה זו, דוגמת בקיעת הגוף.

(ד) צמח: משמע מכאן שהשרש נשאר

בפנים, ובח"א פ"ז כתוב, והיה נשבר, ואז האור הא' מן הז', היה חוזר לעלות להתעלם אל שרשו ובח"ב פ"א כתוב וד' בחינות עליונה לא יצאו, ונשארו דבקות במאציל, שהוא העין דא"ק, ובפ"ג נאמר, כי ג"ר נשארו דבוקים בשרשם, אשר משם יצאו, ועוד אמר כי שרשי הי' נקודים נשארו במלכיות העקודים, ועוד כתוב שם, ואפשר ששרשיהם הם האורות שנשארו בחזה דא"ק, אשר משם יצאו ענפים אלו כנ"ל בח"א פ"ב, וזה נכון, ובש"ב ח"ג פ"א נאמר, וכולם צריכים לעלות כו', במקום העליון בשרשם אשר יצאו משם כנזכר בח"א פ"ב, ושם בפנימיות א"ק כו', ומ"ש וד' בחינות

פרק ג

(ו) אחר שנתבאר לעיל בפ"א מזה החלק, היות (א) הנקודות האלו יוצאין בבי' בחינות: אם בבחי' עגולים, ואם בבחינת יושר. משא"כ באח"ף, כי (ב) כולם יושר לבדו. צריך לתת טעם לזה, למה יצאו הנקודות דרך עגולים, ואמנם הטעם, כי אינו דומה ההבל והאור היוצא דרך אח"ף, לאור היוצא מן העין, כי אורות והבלים היוצאים מן אח"ף, הם מקלחין ביושר דרך הנקבים, אך אור העינים, גם אם האדם יעמד ביושר, יוכל לנענע עיניו, ולהפך הבטתו אל הצדדים לכל מקום שירצה, אך ודאי כי עיקר ההארה בהבטתו, יהיה במה שכנגד פניו, אך מן הצדדין הארתו מתמעטת, ונמצא כי אלו האורות שיצאו מן העינים, הנק' נקודות עיקר הארתם הוא בפנים, ולא באחור. אמנם ודאי, שמכח ההארה ההיא שמצד פנים, מתפשט אל האחור, בין בחי' האורות, ובין בבחינת הכלים, בין באור היושר, בין בעגולים, ונמצאים

האורות היוצאים דרך הפרסא כנ"ל, (ו) וטעם תוספת המעטתו ע"י הפרסא, אינו לענין עולם הנקודים עצמו, שהוא עולם האצילות, אלא לצורך עולם הבריאה שתחתיו, שיהיה יכולת בו לקבל האור הנמשך לו.

ובזה תבין מ"ש בש"ח, איך יש מסך ופרסא בין הבריאה אל האצילות, אכן מן האצילות למה שלמעלה ממנו, אין צריך מסך ממש, רק ריחוק מקום בלבד, שהוא הצמצום הנ"ל, כי עלה האור למעלה מהטיבור, ונתרחק מהנקודות אשר מכנגד הטיבור ולמטה מבחוץ, והמשכיל יבין מזה, מ"ש (ז) בש"א ח"א פ"א, כי בכל יציאת אורות מחודשים, ועולמות נוספים, אינו אלא על ידי צמצום אור, כי כן היה צמצום הא"ס להוציא א"ק, וא"ק להוציא הנקודות, הוא האצילות, וכל זה הוא קרוב אל ביטול המלכים, ואסור להוציאו בפה, כי זה מקום גבוה, וענין זה של הפרסא לצורך הבריאה, נזכירה קצת בפרקים.

הגהה

בכח שרש המקום שיצאו, שהם העינים, כנו' בתיוקונים דף קכ"ז עיינין בעיגולא.
(ב) צמח: הנה תחילה יצאו אורות אח"ף שהם בחינת היושר לבדו, ונדע כי תחילה יצאו העגולים, ואח"כ היושר, כי לעולם הנפש מקדמת אל הרוח, ויש הפרש, כי באורות אח"ף שהם בחי' יושר לבד, לא שייך בהם כי אם בחי' א', והיא בחינת יושר כנ"ל. אבל בנקודות שיש בהם תרתי, עגולים ויושר, בהם הוצרך לצאת תחילה נפש כנוכר בדף זה, ואח"כ הרוח, מפני שיש בנקודים בחי' כלים, אבל באורות אח"פ שאין בהם בחינת כלים, לכן לא נזכר כי אם היושר, ואפילו בעקודים לא נגלו הכלים כ"כ, כי גם לזה לא נז' עגולים בעקודים, באופן כי היושר דאורות אח"פ, הקדים אל היושר ועגולים, הנה זה רמזו בפסוק נקבה תסובב גבר, כי שם בין שהוא בחינת נוק', ושרש העגולים, ונפש.

(ו) צמח: מכאן משמע שבעולם האצילות לא נקרא פרסא, כיון שאינה להמעטת האצילות עצמו, רק לצורך הבריאה, וזהו שבמקום אחר אמר, שבין המאציל והאצילות, לא יש פרשא, וכונתו לומר, לא יש פרסא להמעטת אור האצילות, ומ"ש במקום אחר, שיש פרסא בין המאציל והאצילות, י"ל לצורך הבריאה, ולא לצורך הנקודות שהם עולם האצילות כנוכר כאן, ומפה נלמוד לשאר הפרסות ומסכים שנו' בספרים.

(ז) צמח: גם אמר הרב ז"ל פה, שהוצרך צמצום ומסך למעט האור, לשיוכלו כלי הנקודים לסובלו, ונ"ל שגם יש תוספת מיעוט בריחוק מקום, כנו' במציאות אחר, וגם ע"י נקב קטן, ועוד אולי שגם קצת אור של הנקודות שנבלע בעקודים, הוא למעט ג"כ.

(א) צמח: גם סיבת היות העיגולים הוא

הנהרות ומראה מקומות

(ו) ע"ח שער דרושי הנקודות פ"א ובי, שער ההקדמות דף כ"ח דרוש א"ק ותע"כ חלק ו'.

עוד יש טעם ד', וצריך להרחיב ביאורו, והלא ביארנו בש"א ח"א פ"ה, סדר התלבשות כל העולמות בקיצור, ושם נתבאר כי רגלי קו היושר של זה הא"ק, הם מגיעים ע"ג העגולים דעתיק יומין ז) מצד מטה, ונמצאו עגולי עתיק, מפסיקין בין סיום רגלי היושר של א"ק, ובין אור מקיף דיושר דא"ק עצמו העומד תוך עגוליו עצמם, באופן שעגולי עתיק סובבים ומקיפים סביב מתחת רגלי א"ק דיושר, ונמצא כי בזמן שעדיין לא נאצלו אלו העגולים של (T) הנקודים, אשר מהם עצמם הם הם עגולי עתיק ואריך, וכל פרצופי האצילות אחר התיקון, הנה עתה קודם צאתם, היה פנוי וחלל באותו המקום, שבין סיום רגלי יושר א"ק, עד אור מקיף יושר של א"ק עצמו, והנה כאשר הא"ק רצה להאציל עולם הנקודים, וצמצם עצמו מהנהי"י שלו ולמטה מהטיבור כנ"ל בפ"ב, הנה נשארו הכלים אז דא"ק מטיבורו ולמטה, רקים מן האור, והוחשכו חיצוניותם מאד, ולא היה בהם כח לעמוד במקום הגבוה ההוא, וירדו למטה מרגלי הא"ק, באותו המקום החלל והפנוי הנזכר, ולא באחוריו, כי הוא מקום גבוה, ובהרו להם הנמוך, והנה החיצוניות יש לו שתי בחינות: אם חיצוניות מהטיבור ולמטה מצד פנים, ואם חיצוניותם מצד אחר, ואז (ה) ברדתם למטה מהרגלים, הנה החיצוניות של

אלו הנקודות מתעגלים סביב הא"ק, מהטיבור ולמטה, עוד טעם ב', כי הרי נתבאר לעיל פ"ב כי אורות העקודים של הנקודים, הם האורות היוצאים דרך העינים, וגם נתוסף בהם הארה, באור החדש שבקע וירד דרך הפרסא למטה מהטיבור, ויוצא דרך הגומות שבעור, ונמצאים הנקודות מב' אורות אלו, והנה אם מסאת האור העיקרי שהוא היוצא דרך העינים, כבר נתבאר פ"ב, כי להיותם מצומצמים אורות רבים בחוזה, הם יוצאים בכח ובחוזק גדול, ומקלחים בקלוח חזק, וע"י הקלוח החזק, גורם שמתעגל בעת שמקלח לחוץ.

גם טעם ג', מחמת האור החדש המאיר בהב דרך גומות העור, והגומות הם סביבות גוף האדם כולו, ובצאת האורות סביבות הכלי והגוף של הא"ק, ומתחבר באור הנקודות, מוכרח שיקיף (ג) ויתעגל סביבות האדם, וז"ס ואחר עורי נקפו זאת, כי היות האור הזה החדש יוצא אחורי העור דרך הגומות, לכן נקפו ונעשו מקיפים סביבותיו, ומעגלים אותו.

ועוד טעם אחר, כי אור זה החדש, הנה היה גם הוא מצומצם במקום החוזה, עם אורות רבים אשר שם, ובקע בחוזק את הפרסא, וחזר ובקע את גומות העור, ויצא לחוץ, וכבר נתבאר כי הקלוח בחוזק, גורם התעגלותו אל הצדדין.

הגהה

ופרצוף כנודע, ועוד יש לשאול, מה נעשה מברורי מלכים דעתיק ודא"א, כאחר שבכל א' יש ז' מלכים, כנזכר בספר עב"י דל"ח, ועיין בדף הבא על פסוק אשר עשה את האדם ישר, ועיין בדרוש הכולל, וס' דרושים דקכ"ג ע"ב, כתוב הכל.

(ה) צמח: בספר עב"י דף ל"ו כתב כן

בענין ז' דעתיק, וז"ל, וירד פנימיות הכלי כבריאה, וחיצוניות הכלי ביצירה, וחיצוניות של חיצוניות בעשיה, ואולי שבחינות אלו ירדו,

הנה היא תסובב גבר, דהיינו אל היושר, שהוא רוח זכר; וזהו גבר, והכל מובן מדף הבא.

(ג) צמח: גם נ"ל, כי בחינת עגולים שבא"ק, הוא פעולת כח צמצום הא"ס בחלל עגול, וכן פועל יושר דא"ק, הוא כח אותו קו הדק ישר, הנמשך מן הא"ס כנזכר בש"א ח"א פ"א.

(ד) צמח: מאחר שמאלו הנקודים, שהם עצמן עגולי עתיק וא"א אחר תיקון האצילות, א"כ למה הוצרכו נקודות ומלכים בכל פרצוף

הנהרות ומראה מקומות

(ז) עיין בע"ה הנדפס מחדש דף ל"ח ד"ה והנה הכלל ובהנהות השמש והגהה שעל השמש.

יצירה עשייה. ונדע כי המקום סובל העולם שבתוכו ולכן המקום גדול מהעולם, כי נעשית מהארת אותם החיצוניות שירדה שם. ואמנם עלית החיצוניות שם באחורי העגולים, היה לסיבת שלא היה להם מקום, כי גרשום העגולים של הנקודים, ודחאום אל האחור בעת התעגלם. ועוד, כי אם ירדו מתחילה היה לחסרון האור כנ"ל, אך עתה כבר בא האור, ויכלו לעלות, אך לא רבוקים עם א"ק, כי עגולי הנקודים הפסיקום, כנז', ועיין ש"א ח"א פ"ד היטב.

נדע כי בעת ששמעתי זה הטעם הד' כתבתיו בקיצור נמרץ, ואעתיקנו לך פה, לפי שנלע"ד ששמעתי. כי מקום ב"ע, הוא אחורי הנקודות של העגולים, שהוא ממש בחינת החיצוניות הנה שעלה, זכאן נראה להפך, כי מקום ב"ע הוא למטה בחלל הנז', וצ"ע. וז"ל העתק מה שכתבתי, בצמצום הנז', ירדו חיצוניות פנים ואחור מטיבור א"ק ולמטה, בריאה ויצירה, וירדו במקיף יושר שתחת הרגלים, ולא בכולו, והמקיף עלה במקומו, וברדתו האחור, הוחשך חיצוניות יותר, וירד יותר לעשייה, וזה טעם ד', היות הנקודים עגולים ומקיפים, כדי להעלותם. כיצד, ירד המקיף הנה ונכנס בין הרגלים לבריאה, וגרשום, ולא מצאו מקום ועלו למעלה אחורי מקיף זה הנקודות, כנגד מקומם הא', ולמטה נשאר חלל, ונקרא מקום בריאה כו', והמקום גדול מכל העולם, ולכן כלי הנקודות אעפ"י שהם נתקנו לכלי אצילות הם גרועים ע"כ.

הנה ז"ש לעיל, כי יצאו הנקודים בדרך עגולים, ז"ש הכתוב אשר (ו) עשה האלדים

בחינת הפנים, ח) היתה יותר במקום עליון, והוא במקום אשר הוא נקרא עתה עולם הבריאה. והחיצונות של בחי' האחור, ירדה יותר למטה, במקום שהוא עתה עולם יצירה. וכאשר זה החיצונות של האחור ירד עד פה, הוחשך יותר מאד, וחיצוניות חיצוניות זה האחור, גם הוא הוחשך יותר, וירד למטה יותר במקום שהוא עתה עולם העשייה. ונדע כי אור המקיף דיושר של א"ק, הוא מקיף סביב רגלי א"ק כנזכר, קודם שיצאו הנקודים ועגוליהם. ובעת צמצום הנז', וירידת החיצוניות הנז', הנה ירדו באותו המקום אשר שם היה המקיף של יושר א"ק, ולא בכל מקומו אלא במקצתו היותר עליון, ואז אותה בחי' של אור המקיף שנלקח מקומו, עלה למעלה והלביש את א"ק מטיבורו ולמטה, באותו המקום שהיה בו החיצוניות הנז', אשר ירד משם. וכאשר יצאו העגולים של הנקודים חוץ מהעינים מהטיבור ולמטה, בהיותם מעגלים, נתעגלו סביב רגלי א"ק, ולקחו מקום החיצוניות ההוא שירד שם, כי נכנסו בין רגלי האדם, ובין אותה חיצוניות, שהוא מקום ב"ע, ונמצאו שם דחוקים בלי מקום, וגרשום משם, ועלו למעלה באחורי אלי העגולים של הנקודים, מכנגד מקומם הראשונים שהוא מהטיבור ולמטה. באופן שעגולי הנקודים, מלבישים את הכלים דא"ק בחי' פנימיותם מהטיבור ולמטה, ובחי' חיצוניותם הם מלבישים סביבות עגולי הנקודים, מה שכנגד הטיבור ולמטה ביושר, אך לא בעיגול סביב רגלי א"ק, כי החיצוניות הנה הוא מבחינת יושר, ולא מבחינת עגולים. ואז למטה במקום שירדו אלו החיצוניות נשאר חלל, וזה נקרא מקום בריאה

הגהה

לכסות על הבחינה של א"ק הנז' פה. ואולי שזה ג"כ קצת תירוץ אל שאלה השייך פה, למה בחינות אלו ירדו בעולמות, ובחי' אחוריים דכלים דאויא נשארו באצילות. ונאמר כי אותם דעתיק ירדו לכסות נה"י דא"ק, ואותם דאויא

נשארו לצורך זר"ן כנדע. (ו) צמח: כבר נדע כי אין אלדים עמדי נאמר על א"א, וכ"ש וכ"ש למעלה ממנו, וכ"ש שפה מדבר במאציל העליון וידוע. והנה מכאן נדע כמה רזין סתימין, נכללו בפסוקים. והרוב

הגהות ומראה מקומות

(ח) ג"א הפנימי (דפו"י).

עולם האצילות הנתקן. ואור ישר הזה, יצא מן המצח דא"ק כמ"ש שם בח"ג פ"א. ונמצא כי תחילה יצאה הנקבה, היא העגולים הנק' נפש. ואח"כ יצא הזכר, הוא היושר, והוא הדר, חסד עילאה, כנזכר באד"ר. והוא ראש הזכר, שהוא בחינת ר"ק הו"א. היוצא מטיבור א"ק ולמטה, והבן זה היטב.

ונודע, כי בין בחינת היושר, ובין בחינת העגולים, יש בכל אחד מהם אור וכלים, והאור נחלק לב': פנימי, ומקיף. כמבואר בש"א ח"א פ"ג, ויתבאר לקמן פ"ד. גם נתבאר עולם הנקודים, כי הוא יוצא מן האורות, שהיו מן הטיבור עד סיום רגלי א"ק, והם עומדים כנגד מקום זה מבחוץ. ונמצא עיקר אורו מנצח והוד דא"ק, ויצא דרך שני העינים, אשר הם ג"כ בחינת נצח והוד שבראש, כמ"ש בש"ג ח"ב פ"ז. וזה הטעם שנק' העינים נצח והוד. והמשכיל יקיש וידמה מילתא למילתא, איך בכל העולמות, בחינת נה"י וחצי ת"ת שבפרצוף א', הם המולידים כנגדם פרצוף האחר, כי הרי נה"י דא"ק הם המוציאין הארות כל עולם האצילות, ששרשו הוא פרצוף עתיק יומין.

את האדם (ז) ישר, והמה בקשו חשבונות רבים. כי א"ק עשאו המאציל בבחינת יושר, ומבחינת היושר עצמה, הוציא את עולם הנקודים, אשר בהם נתגלו הכלים, אשר גורמים להקראות בלשון רבים, כנודע כי הכלים מגדלים ט) את האורות להיותם רבים. ולכן נק' המה, בלשון רבים, ואינו חוזר אל האדם הנזכר, אלא אל הנקודים, אשר המה לעשות רבים, בבחינת כלים, בקשו חשבונות רבים, ר"ל שנעשו בבחי' עגולים המתפשטים, כמו המחשבה המתפשטת י) סביב כל הדברים, ולסיבה זו נשברו. כי אלו יצאו ביושר, לא נשברו. וכמו שנתבאר, כי העגולים הם בחינת נפש לבד, ואלו יצאו ביושר, שהוא בבחינת הרוח, היה בהם יכולת לסבול האיר. ולא היו נשברים הכלים. כ)

הכלל העולה, כי אלו העגולים הם בחי' נפש בלבד של הנקודים, כנ"ל בש"א ח"א פ"ג, וכשלא יצאו רק בחינת נפש, מתו ונשברו הכלים. ואח"כ בעת התיקון אשר נקרא עולם האצילות, אז יצא אור היושר הוא בחינת הרוח, ונתקנו כמין זכר ונקבה, רוח ונפש, וזה נקרא

הגהה

ורמו לזה. כי דרש פסוק ראו עתה כי אני אני הוא בא"ס עילת כל העילות, ולבתר אמר ועכ"ד פרשהו באופן אחר, ואיירי בפלוגי ס"ם. וזה מפתח לכל הזוהר, ובמקום אחר נאריך בזה. וכן פסוק נעשה אדם בכמה גוונים, והכל אמת, כי בכל השתלשלות היה ענין מאמר זה, ושם תבין דרוש נפלא באבי"ע, וז"א כמה עילות אינן דספיראן מרכבה לגבייהו ומלבוש דילהון, וגם דרוש עצמות וכלים.

(ז) צמח: הנה הפסוק אומר צדיק וישר הוא, כי היושר הוא המיחד כל העולמות. וזהו בלשון יחיד וזהו צדיק וישר הוא, ולא העגולים. ועיין בזוהר וילך דף רפ"ה.

בדרך השאלה, כמו לבן לובן העליון קודם כל האצילות. וכמו כן איש הבינים, עמודא דאמצעיתא, כנזכר בזוהר בראשית דף ל"ב. והנה אולי שרוצה לרמוז כאן, בהזכיר שם אלים, אל הצמצום הראשון, שהוא בחי' דין בהעלם. ועיין בש"א ח"א פ"א ופ"ב, ועל פסוק המובא בזוהר בראשית דף כ"ב כ"ג, בביאור הרח"ו ז"ל, וז"ל, עיין ענין נפלא לבל תטעה, כאשר תמצא במקום אחר שנדרש ההוא קרא בחד גוון, כי האמת כלהו דברי אלדיים חיים, וכן כמו שבמלבוש ופשטיות התורה, נזכר מיתה באדם וכל שאר הדברים, כן בכל דרגא צריך למימר הכי, אבל כ"א ואחד כפי מקומו,

הגהות ומראה מקומות

- ט) ג"א מגבילים (קארעץ) ג"א מבדילים (כת"י).
 י) ג"א המתעגלת (קארעץ כת"י).
 כ) עיין ע"ח שער דרושי הנקודות פרק ב'.
 ובספר בית שער לחונות מבואר דרוש זה עיין שם מן אות כ"ה עד אות ל"ה. ובתע"ס חלק ט"ז בתחלתו עד את ס'.

ונה"י דעתיק, לא"א. ונה"י דאריך, לאר"א. ונה"י דאר"א, לז"א. ונה"י דז"א, לנוק'.

והנה גם מהסתכלות ההוא, שמסתכל אור העינים בג' אורות ההם אח"ף, ממנו נמשך עשיית הכלים של הנקודים.

פרק ד

(ל) כבר נתבאר פ"ב, כי עיקר הנקודים האלו, הם מן האור המתפשט מן העינים, אך אמנם יש להם אור חדש, הנמשך מאותו זוג דע"ב וטעמי הס"ג בעת הצמצום ויוצא סביבות דופני הכלי של א"ק, והם הם גומות נקבי העור. והנה גם האור העיקרי שלהם, שהוא אור המתפשט מן העינים, גם הוא נחלק לב' אורות, כי הנה הוא מתחיל להתפשט מן העינים ונמשך עד הטיבור, שהוא סיום עולם העקודים, וכל התפשטות ההוא אינו עולה בשם, כי הוא מובלע בעקודים, שאורם גדול, ושרגא בטיהרא מאי מהני, ואמנם התחלת הנקודים, הם מן הטיבור ולמטה. הרי נחלק לב' אורות: אחד, מן העין עד הטיבור, וא', מן הטיבור עד סיום הרגלים. ועוד אור החדש היוצא דרך גומות העור כנזכר, הנה הם ג' מיני אורות.

ונבאר פה ענינם של הג' אורות האלו, והענין כי האור של העין המתפשט מן הטיבור עד סיום הרגלים, הם הם עצמות הנקודים. ואור החדש היוצא מגומות העור, הם הארות נמשכות אל הנקודות, להאיר הם. ואור העין המובלע בעקודים מן העין עד הטיבור, ממנו נעשה בחינת הכלים של הנקודים, כמ"ש בע"ה בפרק זה, ובפ"ה נבאר ענין אור החדש הזה. ונתחיל לבאר ב' בחינות אור העין, הנה נתבאר ש"א ח"ג פ"ג, ענין (א) הכלים של העקודים איך נעשו ע"י ראיית העינים, המסתכל בהם באורות אח"ף,

ונבאר תחילה סדר ההסתכלות, כי הנה בתחילה פוגע הסתכלות העין באורות האזן, הנמשכים מלמעלה עד שבולת הזקן, כי עד שם אין אורות החוטם ופה נחשבים, נגד אורות האזן, ושניהם נכללים בו וטפלים אליו, וממה שהראייה שואבת בהסתכלותה באור האזן, ומכ"ש שחטם ופה נכללים (ב) בו, הנה ממנו נעשה כלי חכמה דנקודים, ומן הסתכלותה בפה לברה משם נעשה כלי בינה דנקודים. הרי כי הג' כלים ראשונים הם מהסתכלות העין באח"ף ממקומם, עד מקום התחברותם בשבולת הזקן כנודע, ואינם מקבלים אותם רק בשבולת הזקן לבר, כי משם מתחילין הם, ולא ממה שבשבולת הזקן ולמעלה. אך אמנם, כל אחד לוקח ממדרגתו כתר מאזן, וחכמה, מן חטם, ובינה, מן פה, אך הו' כלים תחתונים, לא לקחו אלא מההסתכלות באורות החוטם והפה משבולת הזקן ולמטה כנודע כי החטם מגיע עד החזה, והפה עד הטיבור. ולכן ג' כלים ראשונים יותר חזקים, ומאירים, ויש בהם יכולת יותר לקבל האור, יותר מהו' כלים תחתונים, לכן ג' כלים ראשונים לא נשברו, כי לקחו עליהם, ממקום שעדיין אורות האזן, שהם בחי' נשמה, נמשך שם, שהוא עד שבולת הזקן כנזכר. אך הו' תחתונות שכבר נשלם אור האזן, שהוא משבולת הזקן ולמטה, נשברו. האמנם גם בג' הראשונות בעצמם, יש בהם שינוי, כי הלא עם היות שכולם אוחזין בשבולת הזקן, במקום שעדיין אור האזן לא נפסק, עכ"ז הנה הכתר לוקח ממש מאורות האזן,

הגהה

בעקודים אורות וכלים. עיין בדף כי עקודים נתקן ל"ס שלהם כלי א'.
(ב) צמח: הנה ממנו נעשה כלי אל כתר הנקודים. וממה שהראייה שואבת מן אורות החוטם, וגם אור הפה נכלל בו הנה כו'.

(א) צמח: לא נזכר בדרושים בפירוש היות בעקודים אלא כלי א', ואם יש משמעות לכתוב בו, צריך לעיין בדרוש מטי ולא מטי בדרושים, וכאן, נזכר זוג ארא דעקודים, גם בדף הבא נו'

הגהות ומראה מקומות

(ל) עיין ע"ה שער דרושי הנקודות פ"ב ובשער ההקדמות דף כ"ח ובתע"ס חלק ו'.

ואמנם באור החטם הוא באופן אחר, כי מה ששואב מאור החטם מצד ימין, קודם הגיע האור עד מקום הפה, הוא אור מקיף. ומה שמן הפה ולמטה, הוא פנימי. וכן בצד שמאל לעשות כלים, כי מה שקודם הפה, הוא חיצונית הכלי. ומה שלמטה מהפה, הוא מזופנימיות.

וכן באור הפה, מה שלוקח מהפה, קודם שיגיע אל הזקן מצד ימין, הוא אור מקיף. ומה שמתפשט מן הזקן ולמטה, הוא פנימי. וכן בצד שמאל, מה שהוא קודם הגיעו אל הזקן, הוא חיצונית הכלי. ומה שמתפשט מן הזקן ולמטה, הוא פנימיות הכלי.

פרק ה

(ס) נבאר ענין אור החדש הג', כנ"ל בפרק שקדם, ואמנם אור זה החדש, ודאי שהוא גדול ועליון יותר מן אור העין העיקרי, שממנו נעשו הנקודים מן הטיבור ולמטה, כנ"ל בפרק שקדם, והוא לסיבת היות נמשך מזווג דע"ב עם ס"ג. משא"כ באור העין של הנקודים, שהוא אור תחתון מאד, דשם ס"ג לברו, ומן הטיבור ולמטה, כי אפילו העקודים אינם רק בחינת דנפש דס"ג, ומה יהיו הנקודים שתחתיהם. אך בערך אחר, הוא יותר גדול אור העין של הנקודים, מאור החדש הזה, כי אור הנקודים עלה למעלה בחזה, ויוצא דרך העין בגילוי גמור, ואורו גדול. אך אור החדש, הוא מכוסה תוך גוף א"ק למטה מן הטיבור, תכלית הכיסוי, ואין יוצא ממנו רק אור מועט מאד בהעלם.

וגם החטם והפה נכללים בו כנז', ולכן הכתר לא נשבר כלל. (מ) אך אר"א, שאינם לוקחים הארתם העיקרית כי אם מחטם ופה, לכן נשברו אחוריים של כליהם, כמ"ש בפרקים הבאים בע"ה בח"ב, כי הכתר אעפ"י שאינו לוקח אור האזן אלא בריחוק מקום בשבולת הזקן, (ג) עכ"ז לוקחו ממש כנז', אך אר"א עם היות שאינם נהנין ממנו אלא בריחוק מקום כנז', הנה ג"כ אינו רק הארה בעלמא, ולא האור ממש כמו שלוקח כלי הכתר, והרי ג' בחינות הם: כלי הכתר, לא נשבר כלל. וכלים דאר"א, לא נשברו הפנים ונשברו האחוריים. וכלים ו' תחתונות דזרין נשברו הפנים והאחוריים ועיין סוף פ"ה.

ואמנם כבר נתבאר בש"א ח"ג פ"א, בענין העקודים, שיש בהם בחינת אורות וכלים, וכל אחד נחלקת לב' כי האור נחלק לפנימי ומקיף, והכלים נחלק לפנימיות וחיצוניות. ושם נתבאר כי חצוניות הכלי נעשה מבחינת יותר גבוהים מהפנימיות, וע"ש הטעם. (נ) ואמנם גם כאן בנקודים, היה באופן זה, כי הנה ג' אורות הם, שמהם שואב הסתכלות העין בהתפשטו בהם והם אח"ף. והנה ממה ששואב מצד הימין, הם אורות. ומה ששואב מצד שמאל, הם כלים. והנה בכל צד מאלו יש שתי בחינות, כי מה שמסתכל העין ביושר באורות האזן, שהוא בשבולת הזקן עצמו מצד ימין, נקרא אור מקיף. ומה שהוא ג"כ מצד ימין, אלא שהוא רחוק מן הצדדין, הוא הארה מועטת. ונקרא אור פנימי. וכנגדו מצד שמאל, מה שהוא שואב ביושר כנגד העין, הוא חיצוניות הכלי. ומה שהוא שואב מן הצדדין, הוא פנימיות הכלי.

הגהה

(ג) צמח מעבר לרף כתוב איך נעשו הכלים של העקודים וכאן אומר כמו כן בענין העקודים שיש בהם בחי' אורות וכלים כו'. ומ"ש ושם נתבאר כי חיצוניות הכלי נעשה מבחינה יותר

הגהות ומראה מקומות

(ס) ע"ה שער דרושי הנקודות פ"ב ו'ג' שער התקדמות דרושי הנקודים פ"ה ותע"ס חלק ו' אות ס"ז.

(מ) אלא אחוריים דנה"י (ע"ה דרושי הנקודות פ"ב).
(ג) עיין ע"ה שער עקודים פרק ב'.

גומות העור, הנה עוד יש ג' מיני אורות והבלים יוצאין, והוא, כי הלא שלשה נקבים יש באדם מן הטיבור ולמטה, והם נקב הטיבור, ונקב פי היסוד מצד פנים, ונקב האחור, הרי ג', וג' אורות אלו, הם יוצאין אור ישר שוה, אלא שהאורותיהם מתפשטת אל הצדדין ע"ד הנ"ל. ואמנם נתבאר כי עיקר הנקודים הם בפנים כנז', וא"כ היה ראוי שיהיו ג' נקבים מצד פנים, ולא היו אלא ב' לבד, כנגד הבל החטם והפה, אך כנגד הבל האזן לא מצינו כאן נקב מצד פנים (א) כנגדו, אלא שהטעם הוא עם הנ"ל פ"ד, כי הנה הכתר של הנקודות לבדו, הוא שלקח אור האזן, אך לא או"א, ולכן ג"כ חסר נקב שכנגד האזן, ולא היו רק ב' נקבים כנגד אור החטם והפה, שמהם מקבלים או"א.

ואמנם להיות כי הז' נקודים תחתונות, לא לקחו רק משבולת הזקן ולמטה, שנפסק לגמרי אור האזן כנ"ל פ"ד, אכן לא היו כנגדם ז' נקבים אחרים להאיר להם, אמנם יצא הארתם דרך צפרני רגלי א"ק, וזהו ויפוזו זרועי (ב). ידיו האמור ביוסף, שהם עשרה טיפין דקרי שיצאו מצפרני רגליו, בענין אשת פוטיפרע.

דרך דופני הכלים והגוף של א"ק, להאיר בנקודים.

והנה נתבאר בפ"ג כי הי' נקודות התחילו מן הטיבור דא"ק עד למטה. ואמנם סדר התחלקם הוא ע"ד שביארנו בש"ה ח"ב פ"ב, היאך ז"א מלביש את הא"א, וכן הענין כאן. כי כתר הנקודים, מלביש את הצי הת"ת של א"ק, שהוא צני הגוף, מהטיבור ולמטה. וחד"ד דנקודות מלבישים ג' פרקים ראשונות דנה"י דא"ק, וחג"ת דנקודות מלבישים ג' פרקים שניים דא"ק, דנה"י שלו. וכן עד"ו, כנז' בז"א, אך יש הפרש א' ביניהם, כי הז"א המלביש את א"א, הוא מכל סביבותיו בהשוואה א', אכן אלו הנקודים, עיקר מקומם בצד פנים דא"ק, כנגד העינים, שמשם הם נמשכים, אמנם הארתם מתפשטת גם אל האחור והצדדין, בין מבחינת האורות בין מבחי' הכלים של הנקודים, אך עיקר ההארה ומקומו העיקרי הוא בצד פנים, ע"ד שביארנו באורות אח"ף, כנ"ל פ"ג ובש"א ח"ב פ"ד.

ונבאר עתה, ענין אור החדש, המאיר בהם, כי הלא מלבד האור הנמשך ממנו להם דרך

הגהה

רגליו, וכאלה רבות בדרושים, באופן כי הפסוק שאומר ויפוזו ידיו, והרב אומר רגליו, לרמזו אל הענין. ועוד שהול"ל ויפוזו ידי זרועותיו או ידיו לבד, אלא שבשנויים שייך כל דרשות הרב ז"ל. וגם בזהר לך לך ביארו צדק יקראהו לרגלו דא שרה, הרי כי הסוף נקרא רגלים, והמלכים שמתו הם מר קצוות כנודע, ובכללם הזרועות והרגלים. אח"כ מצאתי בספר ליקוטים דף י"א וז"ל, שהירכים שהם הרגלים הם ידים שניות, בערך הראשונות, והם טמאות, ר"ל ידים שניות הם יד שמאל ורגל שמאל, שהם מצד הגבורה וכבר נודע שעשרה הרוגי מלוכה הם מן הגבורות, (ע) ולזה הוצרך בפסוק להזכיר יד, ולדרוש רגל.

(א) גם היה ראוי שיהיו יו"ד נקבים כנגד יו"ד נקודות.

(ב) צמח: צריך ליתן טעם, למה בפסוק נזכר ידיו, ובכל הדרושים מבארו על רגליו. ואולי שהוא שם בהשאלה, שכל סוף דבר נק' רגל, כמו רגלי חסידיו ישמור, ודא איתתא, כנז' בזהר וראא קי"ג. גם שולי חביות, דהיינו סיפה, נקרא רגלים, כמשמע מדף צ"ה. כי המות יונקים משמרי יין שבסוף החביות, וזהו רגליה יורדות מות. באופן שסוף הזרועות, שהם הידים, מכוונים אל הרגלים, להיותם בסוף. גם הרגלים נק' הזווג, כמ"ש הרב ז"ל, ע"פ רד אל ביתך ורחץ רגליך, ומפיבושת לא עשה כר' ואת

הנחות ומראה מקומות

(ע) עיין בתלמוד ע"ס חק ר' בלוח התשובות לעינינים תשובה ע"ג.

כנו' בתיקון תיקון ס"ט דף ק"ח ע"ב ע"ש, כי יצאו מדבר בלתי נוקבא, הם הם עשרה הרוגי (ג) מלוכה, והבן מלת מלוכה, כי הם הם ממש אלו ה' מלכים דמתו ונשברו כליהם וגופם, והסיבה היתה ג"כ לפי שהיו בלי תיקון זכר ונקבה, עד שבא הדר מלך הח', ואז נתקנו, כנוכר באדרת נשא דף קמ"ב ע"א, ובאדרת האזינו דף רצ"ב ע"א, ויתבאר לקמן, וזהו ג"כ מ"ש במסכת שבועות פ"ב דף י"ח, היה משמש עם הטהורה, וא"ל נטמאתי, ינעוץ צפרני רגליו בקרקע, כדי שיצא הזרע דרך הצפרנים, ויפרוש כאבר מת, ונמצא, כי אור זה ההדש, המאיר אל הג' נקודים ראשונים, הוא ע"ד שני נקבים של הטיבור ויסוד. אך הו' תחתונות, הם מאירים דרך הצפרנים של הרגלים.

וכנו' בתיקון תיקון ס"ט דף ק"ח ע"ב ע"ש, כי יצאו מדבר בלתי נוקבא, הם הם עשרה הרוגי (ג) מלוכה, והבן מלת מלוכה, כי הם הם ממש אלו ה' מלכים דמתו ונשברו כליהם וגופם, והסיבה היתה ג"כ לפי שהיו בלי תיקון זכר ונקבה, עד שבא הדר מלך הח', ואז נתקנו, כנוכר באדרת נשא דף קמ"ב ע"א, ובאדרת האזינו דף רצ"ב ע"א, ויתבאר לקמן, וזהו ג"כ מ"ש במסכת שבועות פ"ב דף י"ח, היה משמש עם הטהורה, וא"ל נטמאתי, ינעוץ צפרני רגליו בקרקע, כדי שיצא הזרע דרך הצפרנים, ויפרוש כאבר מת, ונמצא, כי אור זה ההדש, המאיר אל הג' נקודים ראשונים, הוא ע"ד שני נקבים של הטיבור ויסוד. אך הו' תחתונות, הם מאירים דרך הצפרנים של הרגלים.

ונבאר עתה סדרן, כי הנה ה' נקודות אלו, כבר נתבאר לעיל פ"א, כי הם הם הנקודים של ס"ג, והנה ט' נקודים הם, מן הקמץ ועד השורוק, ולא נמצא בכלן נקודה שתהיה על האות רק א', והוא נקודות החולם, גם נקודה אחת לבד באמצע והיא נקודת שורוק בוא"ו, ושאר הנקודים הם למטה מהאותיות, והנה (ד) נקודת החולם היא בת"ת כנודע, תיקון ע' דקכ"ה ע"א, ונמצא כי ת"ת דא"ק, ממנו יוצא נקודת החולם, אל כתר הנקודות דרך הטיבור.

אמנם יש כאן מקום שאלה, כי הרי בוא"ו המלביש את אמא לנה"י שלה כנוכר, הנה היסוד דאמא הוא הדעת של ז"א, וכן כאן בא"ק היה כן, כי הדעת דנקודות יונק מיסוד א"ק, ולא חו"ב הגדולים ועליונים ממנו. פ) והתשובה, כי האימא דאצילות, הנה היא ארכינת

הגהה

(ג) צמח: בספר עב"י דף פ"ו וז"ל, כי אלו עשרה טיפין הם לבושי נשמותיהם, ולא נשמותיהם ממש, ובדף קל"ו כתיב, כי הארה יוצא מן הצפרנים, בסוד ויפוזו זרועי ידיו. (ד) צמח: הנה בדף כתב חולם לעילא, כתר עליון דרכיב על י"ה, דאינון חו"ב, וכן בזהר פנחס דא רמ"ז חולם כו', ודא כתר עליון על חו"ב, ואתי שפיר דאמר הרב ז"ל שהוא כתר על הנקודים, שהרי אמרו כתר עליון דרכיב על י"ה, דאינון חו"ב, דהיינו נקודים דחו"ב, ולא אמרו דא"ו"א ששם ברחים, אלא

חו"ב שהם נקודים, קודם שהיו פרצופים הנק' אר"א, כנוכר באדרא זוטא, חכמה אב, בינה אם, ועוד שאם היה מדבר בכתר עליון דנקודים, היה אומר קמץ בכתר כנודע, אלא שר"ל חולב, בבחינה א' שהוא כתר עליון, אל בחי' אחרת שתחת החולם, ואמר כתר עליון אל הנקודים הראשונים שקדמו אל כל התיקון, וכפי זה שת"ת דא"ק הוא כתר דנקודים, בערך זה הנה קמץ פתח צירי סגול שבא שעל ת"ת דא"ק, אין כנגדם בחי' נזכרות בנקודות, ואולי שהם רמוזים בעקודים, ואין לי בירור וסמך לזה.

הגהות ומראה מקומות

פ) עיין ע"ה שער דרושי הנקודות פ"ג ועיין בתע"ס חלק ו' אות כ"ו ובאר"פ ד"ה חב"ד.

אופן שבירת כליהם משונים זו מזו, כנ"ל בפ"ד ועיין בח"ב ש"ב פ"ד.

פרק ו'

ונבאר (צ) עתה, אופן התחלת הנקודים ויציאתם מן האורות עינדא"ק, ואמנם יציאתם לא היתה כיציאת העקודים, כי הם (ק) יצאה המלכות ראשונה מכולם, והכתר באחרונה, כנ"ל ש"א ח"ג פ"ג. אכן פה היה להפך, כי תחילה יצא הכתר, ובו כלולים כל ה' שאחריה, ונשאר במקומו, ואח"כ יצא החכמה מכלי הכתר ונכנס במקומו, ועמו כלולין כל הח' שתחתיה, וכן עד סוף, עד שיצאה מלכות באחרונה במקומה, וכמ"ש זה באורך להלן. גם היה פה שינוי אחר, כי בעקודים יצאו תחילה האורות, ואח"כ בחזרתם להתעלם אל שרשם, נעשו בחינת הכלים, כנ"ל בש"א ח"ג פ"ב. אכן בנקודים תחילה יצאו הכלים, ונעשו ע"י הסתכלות אור העין בג' אורות אח"פ כנ"ל פ"ד, ונמשכו במקומם זה אחר זה (ר) עד תשלום הי' כלים. ואח"כ ירדו האורות, ג"כ זה אחר זה, ע"ד הנז"ל, שתחילה יצא הכתר בכלי שלו, ובו כלולין כל ה' אורות, וכן עד תשלום הי' אורות.

והנה בצאת אלו הי' נקודים, הנה השלשה ראשונות, שהם כח"ב, יצאו יותר מתוקנים, כי יצאו דרך קוים. ועיין בפ"ד ח"ג. איך יש קוים עם היותם עגולים. אך השבעה תהונות, לא

עצמה, ויתבאר רביעא על בריה הוא הז"א, לעשות לו מוחין, וכשהיא רובצת, מוכרח שנשפל היסוד שלה למטה מרישיה ירכותיה שהם נ"ה, ולכן דעת דו"א לתתא מחו"ב שלו. אמנם כאן בא"ק, הוא עומד ולא רבוץ, ואז פרקא קדמאה דיסוד הקבוע בסוף הת"ת, הוא הגוף, ודאי שהוא גבוה מנ"ה, ונמצא כי בנקודות הדעת שלהם גבוה למעלה מחו"ב שלהם ונמצא כי מסיום היסוד דא"ק הנתון בדעת הנקודים, משם מסופו יוצא הבל והארה אל חו"ב הנקודים, שהם תתאין מיניה.

נשאר עתה ו' נקודים, שהם תחת האותיות, ולכן יצאו מלמטה, מתחת, הו' נקודים התחתונים דנקודות, מעשרה צפרני רגלי א"ק, לתאיר בהם. והנה הנקודים הם שבעה והצפרנים הם עשרה והענין כי הנה שבעה תחתונות מתו לגמרי פנים ואחור, כנזכר בפ"ד, ואחוריים דא"א גם הם נשברו, ועוד יש בחינה אחרת, שהם בחי' נה"י (ה) דכתר הנקודות, בחינת האחור שלהם, היוודים להעשות מוחין, וגם הם נשברו, הרי הם עשרה מלכים, אשר מאירים דרך י' צפרנים. ואמנם היות עשרה בחינות אלו מאירים דרך הצפרנים, כבר נתבאר שכל זה גרם היות שבעה נקודים תחתונים חסרי"ם הארת האזן כל עיקר, ואו"א לא היה להם הארת האזן רק הארה בעלמא, והכתר גם הוא אעפ"י שלקח אור עצמו של האזן, הנה הוא בריחוק מקום, וכפי מדרגות האלו היה

הגהה

מ"א לשאר הפרצופים בענין ז"ת גם בדרך לא כתב כי אם נה"י, ובדרך פי' יתיר שנתבטל בחינת חצוניות נה"י של כלי דכתר, ולא כל אחוריים שלו כמו או"א, ובדרך נזכר חצוניות החיצון וע"ש.

(ה) צמח: זה נתבאר יותר בדרך, אלא ששם כתוב נה"י, וקי"ל מן הדרושים, שאין ממלכות נעשה מוח, כנז' על ענין נה"י דתבונה בחב"ד דו"א, ואמר הרב ז"ל שם, כי הסימן הוא, וילון אינו משמש כלום. ואולי יש הפרש

הנהגות ומראה מקומות

(ק) נ"א העקודים יצאה (כת"י).
(ר) נ"א הונחו במקומם זה תחת זה (ע"ח).

(צ) ע"ה שער דרושי הנקודות פ"ד ושער
הקדמות דף פ"ו דרוש ו' ודף פ"ט

כאשר הוא אחר התיקון, כנזכר לקמן בח"ג, זולתי היו שהג' בכללות היו בדרך קיום כזה: כתר

חכמה בינה

אך לא כל אחד בפ"ע. ולכן הג' כלים ראשונים היה בהם יותר חוזק וקיום מבו' תחתונים, כמ"ש פ"ג ופ"ד בח"ב, שלכן לא נשברו.

ונבאר עתה סדר יציאת האורות, כי הנה תחילה יצאו הי' כלים, ואח"כ התחילו לצאת האורות כנ"ל. ותחילה יצא אור הכתר בכלי שלו, ויצאו עמו גם כל הט' אורות תחתונים, ולהיותם אורם בטלים באורו, דוגמת שרגא בטיהרא, לכן היה יכול הכלי של הכתר לסובלם שם, ולא נשבר, וגם לסיבה הנ"ל, כי קבל הארת האזן. אח"כ נשאר בכלי הנזכר האור שלו שהוא כתר, ויצאו הט' אורות תחתונים ונכנסו בכלי של חכמה, וזה היה אחר שנודווג הכתר מיניה וביה, כי גם הוא כלול מזכר ונקבה, ובכח הזווג שהוא הוציאם לחוץ בכלי החכמה, ע"ד הנ"ל ש"א ח"ג פ"ה, כי א"א להוציא אורות אלא בכח זווג ושומר כלל זה. (א) ובהיותם בכלי דחכמה, כל הח' אורות, הם

יצאו מסדרות דרך קיום, אלא זו תחת זו, נפרדים זה מזה, וכמ"ש ח"ב פ"א, כי לזה נקרא בחינה זו רה"ר כזה*. והטעם, לפי שג' ראשונות

* כתר

חכמה בינה

(א) דעת

חסד

גבורה

ת"ת

נצח

הוד

יסוד

מלכות

קבלו אור מאח"ף, לבחי' כליהם, כנ"ל פ"ד, ולכן יצאו יותר מתוקנים, בבחינת קיום. אך הו' תחתונות, שחסר מהם אור האזן, לא יצאו כליהם בתיקון קיום, רק נפרדו זו מזו כי לא היה מי שיחברם יחד ויהיו לאחדים, ובח"ב פ"א יתבאר זה היטב ע"ש. ועיין באדרת נשא קל"ה א', איך חוסר התיקון, גרם מיתת המלכים. והנה גם הג' ראשונות, עם שיצאו דרך קיום, עכ"ז לא היו כ"א בפ"ע בבחי' פרצוף ממש,

הגהה

כתוב בספר עב"י דף ע"ט ח"ג עיי"ש, ובדף כ"א ע"ב כתוב, כי בעת הפגם מסתלקים כחב"ה, ואולי כי גם לזה נרשם פה הדעת, גם כי פה מונה נ"ה לאחד, וגם בזה הם עשר עם הדעת.

(א) צמח, נ"ל שכתוב פה הדעת, להורות על שהוא מן המלכים לבד, ולא להורות על חשבון הספירות שהרי הם יר"ד ולא י"א, אבל הוא בחינת נשמת הקצוות, ולכן בצד זה אינם כי אם עשר. וטעם שאין הדעת נמנה ב"ס,

יפה שעה

וביה שכתב רבי ז"ל. אמנם מקום עיון הוא, דהניחא כשבאו האורות בכתר, שנודווג הכתר מניה וביה, כדי ליתן האורות בכלי החכמה, אבל כשנתפשטו הכלים קודם שבאו האורות, והיה על סדר זה, שבאו כולם כלולים בכלי הכתר, ונשאר כלי הכתר במקום שלו, וממנו יצא כלי החכמה, ובו כלולים כל שאר כלים כמ"ש רבינו ז"ל בפרקין אם נאמר שנודווג כלי הכתר מניה וביה כדי להוציא ולהוליד כלי החכמה ובו כלולים כל שאר כלים וכן היה זווג בכלי הכתר ובכלי החכמה כדי להמציא

(א) ושומר כלל זה וכו'. דע שכל הבחינות שנתקנו והיו לאחדים אחר התיקון, כבר היו קודם התיקון, ואין כל חדש, רק שקודם התיקון היו מחוסרים תקון, ואת"כ נתקנו. אבל הבחינות בפרטות, מה שהיה קודם התיקון, הוא יהיה אחר התיקון. ויעיין מ"ש רבי ז"ל בפ"א משער מדומ"ן, שכתר ומוחא סתימא, הם בערך דכר ונוקבא, שמוחא סתימא הוא בערך נוקבא לגבי כתר, וביה נודווג הכתר. כן היה הענין קודם התיקון, שבכלל הכתר היה כלול מוחא סתימא, וביה היה הזווג, והו' סוד זווג דכתר מניה

סחותים ממנו, ויכול כלי דחכמה לקבלם, כי השבעה מלכים תתאין הם כלולים בו, ואינם ניכרים בו, דמיון הבנים הנכללים ונרשמים במוח הוכר, כעין טיפה קטנה, ואח"כ נשאר שם אור החכמה, והוציא את הבינה, ובה כלולים שבעה בניה טפלים אליה, דמיון העובר שבמעיי אמו, ונתנם החכמה בבינה, בסוד זווג פנים בפנים, והיו כולם בכלי הבינה, כי תחילה היו אחור באחור, ואח"כ נזדווג הכתר מיניה וביה, והמשיך מוחין להם, ואז חזרו והיו חר"ב פנים בפנים, והשבע תחתונות ניתנו בה, והיו בה אח"כ בסוד מ"ן, והיו מעמידין בחינת המוחין דאור"א על עמדם, ואח"כ נזדווגו יחד אור"א (ב) ואז הולידה ז' מלכים אלו כמש"ל, וגם ב' כלים אלו דחר"ב לא נשברו, ואחר צאת באר

שבעה התחתונות מן כלי הבינה, או היו יוצאים ונכנסים כל אחד בכלי שלו, ואחר כניסתו, לא היה הכלי יכול לסובלו, והיה נשבר, כי תחילה יצא המלך הא' מן השבעה ונכנס בכלי שלו, ובו כלולין הו' שתחתיו, ולהיותם שוין כולן יחד זה בזה, אין הכלי יכול לסבול כולם, והיה נשבר, ואז אור הראשון מהשבעה, היה חוזר לעלות ולהתעלם אל שרשו, והכלי מתבטל, והיו הו' אורות יורדין אח"כ ונכנסין בכלי השני מן השבעה תחתונות, וגם הוא קרה לו כמקרה הראשון, עד שנמצא שאור המלכות לבדה ירדה בכלי שלה, וגם הוא נשבר, וכמ"ש בח"ב.

ונבאר ענין זווג חר"ב, להוציא השבעה תחתונות כנ"ל, ותחילה נבאר היטב ענין זווג

יפה שעה

מ"ש רז"ל בשער השבירה פ"א בכל התורה הזאת, ומה שקשה לזה, הא שלפי זה מבואר, שכבר היו אור"א פב"פ גם קודם שהולידו הז"מ, ובזווג דפב"פ הולידם, ורבי ז"ל בשער השמות פ"ז כתב ז"ל, והנה דע כי קודם שנאצל אדם העליון שהוא ת"ת ומלכות, נעשה זווג חר"ב אב"א, ולכן אירע הענין ההוא של מלכין קדמאין דמתו כנודע, והטעם לפי שהוא בסוד הדין שהוא ענין אב"א יע"ש.

ומה שיש לישב בזה, הוא כמו שכתב רבי ז"ל בענין זו"ן בכמה מקומות, ובפרט בפ"א משער מדומ"ן, שאי אפשר להיות זווג אב"א בשום אופן בעולם, אלא שבהיותם זו"ן למטה במקומם אב"א, עולים למעלה בחיק אור"א, ושם חוזרים פב"פ, ושם מזדווגים בחיק אביהם, וזווג זה נקרא זווג דאב"א, יען שאם היו למטה במקומם, לא היו יכולים לזמור אלא אב"א יע"ש. כן הענין כאן באור"א, כי כיון שקודם התיקון היו אור"א מחוסרים תיקון, נקרא זווגייהו זווג דבחי' אב"א, ומה גם שעדיין לא היה אלא שם ב"ן לבדה, שהוא סוד הדין, אע"ג דלפי האמת פב"פ היו, ע"י שהמשיך הכתר מחין בהם וחזרו פב"פ, ולולי מוחין דכתר היו צריכין לעמוד אב"א, לפיכך נקרא הזוג הזה זווג דבחי' אב"א.

ולהוליד כלי הבינה, ובה כלולים כל שאר הכלים, וכן כתב רז"ל בפ"א משער הנקודים ז"ל, אמנם הענין הוא, כי מאלו הב' נקודות הראשונות, שהם כתר וחכמה של הנקודים כנודע, מהם נעשו כלים אל השאר, והם אשר הולידו והמציאו כלים לספירות אשר תחתיהם יע"ש, וא"כ כיון שהיו כלים בלא אורות, שעדיין לא יצאו האורות עד גמר התפשטות הכלים כמ"ש רבי ז"ל, ובהיותם כלים בלא אורות, היאך אפשר להיות בחי' זווג ביניהם, אלא שלפי מ"ש רבי ז"ל בעץ החיים בדרושים אלו, שג' מיני אורות היו באלו הנקודים, עיקר הכל אור היוצא מן העינים ומתפשט בהם. שנית שאותו אור החדש שבקע הפרסא וירד מן הטיבור דא"ק ולמטה, ומאיר בנה"י דאדם קדמון בפנימיותו, יוצא אור לחוץ בסוד ואחרי עורי נקפו זאת, שלישי מה ששואב ולוקח אורות העינים מאורות אח"ף, ומזה אור הג' נעשו הכלים יע"ש, וא"כ מ"ש רבי ז"ל שהאורות לא נתפשטו בכלים, עד לאחר גמר התפשטות הכלים, היינו עיקר אור העינים, אבל אותו הבחי' דאורות האח"ף כבר היה להם משעה ראשונה נעשו הכלים, וממנו היה בחינת אור להם.

(ב) ואז הולידה הו' מלכים אלו כו', עיין

פנים בפנים, או אחר באחר הנזכר בכל הזוהר, ומזה תשכיל לשאר המקומות. דע כי ארבע בחינות הם, בכל מיני זוג שבכל זכר ונקבה, בכל עולם ועולם, והם: זוג פנים בפנים, או אחר באחר, או פני הזכר באחר הנקבה, או פני הנקבה באחר הזכר, והסדר הוא כך, כי תחילה הם אחר באחר, שהוא גרוע מאד. ואח"כ היה אחר בפנים, כי אחורי החכמה מביטים אל פני הבינה, ונמצא כי יש כח בנקבה, להפוך פניה לקבל מאחורי הזכר, אך לא מהארת פניו ממש. אח"כ מדרגה עליונה יותר הוא, כי הבינה מקבלת הארת פני החכמה ממש, אך לשתוכל לקבל הארה הגדולה היא, שלפני החכמה חוזרת פניה ממנו, ומקבלת האור דרך אחוריה, וזו היא פנים באחר אחורי הנקבה כנגד פני הזכר, כי ע"י קבלתה האור דרך אחוריה, יתעבה האור יותר, ותוכל לקבלו. וז"ס וחכם באחר ישבחה, כי בהיות החכמה מבטת פניה באחורי הבינה, ישבחה, וישביח בה תוספת שבה, והארה משובחת, מבהיותם אהור בפנים. אח"כ היא מדרגה ד', עליונה מכולן, והיא פנים בפנים, כי הנקבה יכולה לקבל הארת הזכר מפנים שלו ממש, וגם בהיות פניה מביטים בפניו ממש.

והנה בשער ד' חלק א' פ"ה נתבאר היטב תשלום ענין ביאור פנים בפנים ואחר באחר ע"ש, כי אי אפשר שיהיה זוג אחר באחר כפשוטו בשום אופן, אך הכונה היא כי הזכר נוטל ה' חסדים להגדיל גופו, ולהשלים חצי כותל האחוריים שלו, שנתחסרו בהנטל הצלע באחוריו ז"י הנסירה ואז ויסגור בשר תחתינה, הם החסדים, שעל ידם נשלם אחוריו. והה' גבורות נתנים אל הנקבה, ואשתלימו אחוריים

דילה נמי. ואז ע"י הנסירה שנשלמו אחוריהם, אז חוזרים פנים בפנים להזדווג. ונמצא כי חסדים וגבורות אלו, בבחינה אחת יקראו פנים בפנים, כי הם הגורמים לה פנים בפנים. ובבחי' אחרת נקרא אחר באחר, כי ע"י נגדלו ונשלמו אחוריהם. נמצא כי אלו החסדים והגבורות הגדילו בזו"פ פב"פ, וג"כ הגדילו אחורי הזכר והנקבה, ואלו הם המוחין החדשים, ואור החדש הניתוסף על האורות הראשונים אשר מהם נבראו כל העצמות של הזכר ונקבה ממש, ונשאר אחר באחר בכותל אחר לשניהם. וזה הבחינה הראשונה, נקרא בחינת אחר באחר. וזו השני, נקרא פנים בפנים. ודע כי בחי' חסדים וגבורות אלו, א"א להנתן בהם, לולי ע"י היות בתחתונים בני אדם, מי שיעלה מין נוקבין תוך הנוקבא דו"א. אך באו"א הפעם הראשונה שנאצלו, לא הוצרכו כלל למיין נוקבין ע"י בני אדם, כי האורות הז', שהם המיין נוקבין שלהם, עלה מאליהם, ואז או"א נחזרו מאליהן פנים בפנים, כמ"ש ח"ג פ"ט, ובתחילה היו או"א אחר באחר, ואח"כ חזרו מאליהן פנים בפנים, אחר הנתן באמא הז' מלכים. ובהיות חו"ב דנקו' שלמים בזה האור החדש המחזירן פנים בפנים, והיו כבר שם השבעה תחתונות בסוד מ"ן, היו מעמידים אותה הבחי' של האור שהחזירן פב"פ, שהם המוחין דחו"ב, והיו שתיהן פנים בפנים, והיו ממשיכין להם חסדים וגבורות עוד חדשים כמתחילה, עד אשר הולידה הבינה את השבעה תחתונות ויצאו לחוץ בכליהם, ואז נשברו, כמ"ש בחלק הבא בע"ה פ"ג, וגם האחוריים של או"א נתבטלו, וחזרו או"א אחר באחר, כנזכר פ"ד ח"ב, ולא חזרו פנים בפנים עד התיקון, כמ"ש בשער ד' ח"א פ"ד עיין שם היטב, כל אלו הבחי' דפנים ואחר.

החלק הב'

בביטול השבעה תחתונות ושבירתם ויתחלק ל"א פרקים ואלו הם:

פרק א'

ש) אחר שנתבאר בפ"ו (א) מהחלק שקדם, ענין ג' נקודות ראשונות, איך נכנסו כל אחד מהם בכלי שלה, אך השבעה תחתונה בהכנסם כל אחד אל כלי שלה היה נשבר, נבאר עתה, איך נשברו הכלים של השבעה תחתונות, וגם הג' ראשונים מה חסרון היה בהם, ולמה נשתנו השלשה ראשונות מהשבעה תחתונות, וצריך שתדע, כי אלו השבעה תחתונות הם הם סוד פסוק ואלה המלכים אשר מלכו בארץ ארם כו', הנזכר באדרת נשא דקכ"ח ע"א, וקל"ה ע"א, וע"ש היטב, כי אלו השבעה תחתונות, הם הם ז' מלכים ההם, אשר כל אחד מלך

בכלי שלו, וזתקף במלכו מת, וקם השני תחתיר בכלי אחר, וכן עד סיום השבעה, כי כולם הם שבירת הו' כלים תחתונים, ואח"כ כולם נתקנו ע"י המלך הח' הדר, כמ"ש בסוף חלק זה כולו בח"ג פ"ב.

ואמנם התחלקות שבעה מלכים אלו, כך הוא, כי הדעת של הנקודות הוא המלך הראשון, בלע בן בעור, והשני, הוא החסד, והשלישי, גבורה, והד', תפארת, והחמישי, נצח והוה, שהם תרי פלגי גופא כנוכר, והמלך הששי, יסוד, והז', מלכות, ועיין בח"ג פ"ו ענין אלו הו' מלכים שהיתה ג"כ בחינתם בכל פרצוף ופרצוף מהה' פרצופים, אך כל כמה שאנו מדברים בחלק זה, הוא בז' המלכים של כללות הי"ס דנקודים. (ב)

ותחילה (ג) צריך שנבאר הקדמה א' גדולה, כוללת רוב מאמרי זוהר, וסיימנוה בהקדמת מבוא שערים, הלא היא הי"ס דאצילות, עם שהם עשרה, אינן נחלקים רק לחמשה פרצופין,

הגהה

(ג) צמח, בהקדמה הזו הותרה לי שאלה א', והוא כי בספר עב"י דף ל"ה ע"ב, מזכיר בעתיק וא"א ז' מלכים בכל אחד, ובדף ט"ז אמר, שמו' מלכים נתקן כל ה' פרצופים, וכל ארבע עולמות אבי"ע, וכן בספר עב"י דף ר"א. גם פה אמר מענין זה, כי י"ס כוללות כל האצילות בכללות, ואח"כ מבאר בפרטות ה' פרצופים שבאצילות שא"כ שמו' מלכים נתקן עולמות אבי"ע, למה הוצרכו ז' בעתיק ובא"א ובזו"ן, ומה נעשה מבירורי מלכים דעתיק וממלכים דא"א כו', ומזה מובן שהכל אמת שבתחילה יצאו עשרה נקודות ומהם נעשו ה' פרצופים בולל, גם עתיק, והנקודד ראשונה שהוא כתר, כלולה מעשרה נקודים, ויש בה שבעה מלכים ונתקנו לפרצוף א"א. והנקודה ב' חכמה, כלולה מעשרה נקודות ויש בה שבעה

(א) שייך כאן זמן מלוכת מלכים אלו כנוכר פ"א מח"א דשער הוה, והוא כתוב בספר הישן דס"א א'. ת)
(ב) צמח והכל מבואר בספר הדרושים בד' קכ"ג, בדרוש הכולל מה שאמרתי מה נעשה מבירורי עתיק וא"א כו', שבכל אחד היו ז' מלכים, נ"ל כי כמו שנעשה בכללות נעשה בפרטות, כי מן הכללות מן המובחר נעשה אצילות ומן הנשאר בריאה כו', גם כן מן הפרטות מן המובחר נעשה אצילות דאצילות, ומן המובחר מן הנשאר נעשה בריאה דאצילות, ומן המובחר מהנשאר, יצירה דאצילות, ומן הנשאר עשיה דאצילות. וזה בא"א ואו"א, וכן בשאר המלכים ושאר הפרצופים כנודע כי כל עולם כלול מד', ונזכר היטב בספר הדרושים דף קל"ו.

הגהות ומראה מקומות

ז"ל עיין בספר עולת המיר שמלכו בששת ימי בראשית וכן כתוב על ענין שחי שבתות.

ש) ע"ה שער סדר אצילות פרק א' ישער מאמרי רשב"י בפירוש האררא וז"ל. ת) כתוב בזו"ן מצאתי בכתי' הגהות צמח

נמצא, כי התחברות הי"ס דאצילות, יהיו כולם בחינת פרצוף אחד לבר, אמנם דרך פרט, נחלקים לה' פרצופים: כי א"א בפני עצמו, הוא פרצוף אחד. וכן החכמה והבינה, והזו"ן, כל אחד מהם פרצוף בפני עצמו הוא.

והענין הוא, כי שאר הספירות אמת הוא שכל אחד כלולה מי, אמנם אין בה רק כללות לבר, ולא היכר חילוק איברים. והמשל בזה: הנה זרוע האדם, אעפ"י שיש בו וורידים הראש, וורידים העינים, ושל כל האיברים, עכ"ו אין בו ציור איברים ממש של הראש ושל העינים, עם היותה שכלולה מכולם דרך כללות, אמנם יקרא הזרוע חסד, להיות בחינת החסד גוברת בו על כל שאר הכללות. אמנם אלו הה' פרצופים הנו', כל אחד מהם הוא פרצוף גמור, בגילוי חתוך איברים, רמ"ח איברים ושס"ה גידים.

וראיה לזה, מ"ש בספר הזוהר, כי הי"ס דאצילות, הם נחלקים בארבע אותיות ההויה ע"ד הנ"ל, והובא בפרשת ויקרא דף י"ז בר"מ, ובמקומות אחרים, גם באדרא רבא זוטא, לא הזכירו רק ה' פרצופים אלו: א"א, ואר"א, וזו"ן, עם היות כי באדרא רבא לא רצה לגלות פרצופי אר"א היטב, להיותם נעלמים תחות דיקנא דא"א, כמ"ש בע"ה בש"ד ח"א, ואמנם באדרת האזינו, כי היכא דלא ייעול רשב"י בכסופא לעלמא דאתי, הוכרח לגלותם אז, וכל עיקר אדרא

כי הכתר פרצוף קומת אדם שלם. וכן החכמה, פרצוף זכר אחד. וכן הבינה, פרצוף נקבה א'. ומחסד עד יסוד, פרצוף זכר אחד. והמלכות, פרצוף נקבה אחת. הרי הם ה' פרצופים, ואלו הה', הם סוד הויה א', הכוללת כל הי"ס דאצילות: קוץ (T) היר"ד, בכתר, שהם עתיק ואריך. והיר"ד עצמה חכמה. והה"א בינה. והו' הם ו' קצוות, מחסד עד יסוד. וה' אחרונה מלכות. האמנם בהצטרף אלו הה' פרצופים בכללות, יהיה מהם פרצוף אחד לבר, כי כח"ב הם ראש האצילות, והו' תחתונות גוף האצילות, וכמ"ש בע"ה בשערים הבאים ובפרט בש"ג ח"ב פ"ב, איך העתיק הוא בחי' כתר של הי"ס דאצילות, ונחלק גם הוא ליי"ס, והג' ראשונות שבו, שהם רישא דעתיק אינן מתלבשים במה שלמטה מהם, אך הו' תחתונות שבו מתלבשות ביי"ס דא"א. ואחר כך הו"ת דאריך אפינן, גם הם נתלבשו באר"א וז"א, וג' ראשונות דאריך נשארן מגולות, ונמצאו עתה תרין רישין דעתיק ודאריך בלתי התלבשות, והם הנקרא כתר דיי"ס דאצילות. ואח"כ נשארן תחתיהן תרין רישין דאר"א מגולות, והיו בבחינת חר"ב דיי"ס דאצילות, ושאר שבעה תחתונות של שניהן נתלבשו בז"א, והז"א היה בבחינת גוף הי"ס דאצילות, שהם מחסד עד היסוד. ונוקבא דז"א היא התחתונה והאחרונה מכולן, והיא בחינת מלכות אל הי"ס דאצילות, כמ"ש כל זה בשערים הבאים בע"ה.

הגהה

דף קט"ו ב' אר"א דז"א, בדף פ"ח ב' ובס' זה נזכר אר"א דעקודים אימא עילאה דא"ק, ובזה נמצא כי כמה כתרין וגולגלתין אית דלית לון חושבנא כנוכר פה, ובספר עב"י דף ט"ו, מזכיר עולמות ופרצופים מחוסם דא"ק ולמעלה. (T) צמח, אפשר שמדבר פה במלכות דעתיק ודא"א, אשר עתיק לוקח לנוקבא ה' עליונות דכתר דב"ן, וא"א מה' תחתונות, והו' שקוץ היר"ד מודה אל הכתר, והיינו עתיק וא"א כלומר הכתר הנחלק לבי' אלו כנלע"ד. ונ"ל שאין מציאות זה שייך בכל שאר הפרצופים. ובספר עב"י דף ו' מדבר סתם, ואמר שקוץ היר"ד הוא כתר וע"ש.

מלכים, ונתקן פרצוף אבא, וכן דאימא, וכן בזו"ן, ואותם עשרה נקודות ראשונות, יקראו עשר מקוריות, שבהם נכללים כל ה' פרצופים בפרטות, אשר בכל אחד הוא דוגמת השבעה מלכים של עשרה נקודות ראשונות, שהם כלל הכל, שהדבר נעשה דרך מדרגות, כי תחילה היה כלי א' דעקודים, ואח"כ עשרה כלים, ואח"כ ה' פרצופים כל א' ביו"ד כלים, והדברים מוכיחים, הרי נראה כמה בחי' פרצופים נו' בכתר' חדשים, ספר העב"י דף קל"ה ב', אבא דאבא, ואימא דאבא, ה' קע"ג אר"א וזו"ן שבכתר, וז"ן בא"ק דא"ק, וז"ן ל"ה דף פ"ה זו"ן דאר"א, דף ג' ב' קל"ה ג' ז' א דז"א, דף פ"א ב' אר"א דעגולים דיושר,

זוטא לא היתה, אלא לגלות זה והבן זה היטב. אי"כ נמצא, כי י"ס הם ראצילות, ונחלקים לה' פרצופים לבר, ע"ד שכתבנו.

ויש פה שאלה אחת, אשר עמה יתבאר כל הנדצה בהקרמתינה, והיא. שעל מה זה כל נקודה מהג' ראשונות, וכן הנקודה האחרונה, נעשית מכל אחד פרצוף שלם, כולל י"ס. ושאר ו' הנקודות האמצעיות, נעשה מהם פרצוף אחד לבר, הנקרא ז"א, וא"כ היה ראוי שבתחילת שורשי עולם הנקודות לא יהיו רק ה' נקודות, לשיעשו אח"כ ה' פרצופים. או יהיו חמשה פעמים ו' נקודות, כל פרצוף מן ו' נקודות. ועוד, שלמה ז"א היה מן נקודות ולא מ"י, כי הרי נודע, כי תכלית המספר הוא עשרה, וגם נודע דכל נקודה צורתה י', על היותן כל הי"ס כל אחד כלולה מעשרה, וא"כ יהיה ז"א מן עשרה נקודות ולא מן ו'. ואם נאמר כי הז"א גדול מכולן, שיש לו ו' ספירות גמורות, והשאר כל אחד מספירה א' לבר, גם זה אינו עולה ברעת. ובפרט כי אדרבא, שמו מוכיח עליו, שנקרא זעיר קטן בכלם, ואיך יהיה גדול מכולן ביחד, כי כל ה' פרצופים הם מארבע ספירות, והוא לברו מן ו' ספירות ואם נאמר כי הו' קצות דז"א אינן רק ספירה א' שנתחלקה לז"ק, גם זה אינו עולה מכמה צדדין, אחת שהרי נודע כי י"ס הם ראצילות, ה' הם כחב"מ, והו' בז"א, וא"כ לא ימצאו רק ה' ספירה לבר. וגם שלמה נתחלקה זו לז' קצוות, וכל אחד מהר' אחרות, כל אחד נתחלקה לעשר, כנודע כי אין פרצוף פחות מעשרה.

ואמנם התשובה לזה, דע כי האמת היא, שמתחילה לא היו רק חמשה נקודים לבר, וכל אחד כלולה מעשרה, ומכל נקודה מהם,

נעשית אח"כ פרצוף אחד שלם אחד התיקון, כמ"ש בע"ה בשערים הבאים כל אחד אחד במקומו. ואמנם היה חילוק ביניהם, והוא, כי להיות שאלו ה' נקודים אינם שוים במעלתם, כי הג"ר הם חשובות כא' כנודע, לכן היה להם תוספת מעלה על ה' אחרות. וגם אלו ה' יש לעליונה תוספת על התחתונה. ואמנם הג' ראשונות, עם שבער ה' תחתונות הם חשובות כא', עכ"ז יש תוספת לכל אחד על חבירתה, והענין כי הג' ראשונות יצתה כל נקודה מהם שלימה, וכלולה ב' בחינותיה. הנקודה ה' יצתה חסרה, ולא נכללה רק מן בחי' התחתונים, וד' בחי' עליונות שבה, לא יצאו, ונשארו דביקות במאצילם, שהוא העין דא"ק. והנקודה ה', יצתה בחינתה העשירית העליונה (ה) שבה, וכל ט' חלקיה התחתונים נשארו דבקים במאצילם גם כן.

עוד היה שינוי אחר בהם, כי להיות שהג' נקודות ראשונות יצאו שלימות, כל אחד כלולה מעשרה חלקים, לכן גרם זה תוספת אחר, והוא שכל עשר חלקי הנקודים היו כלולים ונקשרים ומחוברים ביחד חיבור גמור. אמנם הנקודה ה', אשר ממנה נעשית אח"כ פרצוף ז"א, להיות שלא יצתה שלימה וכלולה בכל עשרה חלקיה, לכן גרם לו חסרון אחר, כי יצאו אותם הששה חלקים התחתונים של הנקודה ההיא, נפרדים זה מזה, ולא נקשרים. ואמנם הג' נקודות ראשונות, עם שכולם שוין במעלה, בערך ה' תחתונות, כי הם לברם יצאו שלימות, כל אחד מהם כלולה מכל עשרה חלקים, עכ"ז דאי, שהם בעצמם יש להם יתרון זו על זו, ולכן גם שיצאו שלימות, היה בהם שינוי, והיה יותר פגם בג' מבשניה, ובשניה מבראשונה, עם שהפגם שאירע בהם אינו פגם גמור הנקרא

הגהה

מאותה הנקודה כתר ראש שלה, הנקרא נקודה שרשית לבניינה ועי"ש. ועדיין צריך להסכים זה עם האמור בכמה מקומות שהעתיק לקח שבעה כתרין דשבעה תחתונות, ובכללם הוא כתר דנקודה ה' היא מלכות. ועיין היטב בדף תשובה קצת לזה.

(ה) צמת, שהיא כתר כנזכר בפ"ג, וכיון שהיא הבחינה השרשית, וגם שלא נתחלקה לפרקים כשאר הנקודים כנודע, לכן נקרא בשם נקודה כנזכר אח"כ למטה, ואולי שזהו הדמיון באורא רבא דף קמ"א, כד אתברי פרצופא דרישא דנוקבא, ר"ל שנבנה הפרצוף שלה,

כלולה מעשר, אמנם לא היו עשרה חלקים שבכל נקודה מהם מצויירין ציור פרצוף בצורת קוים, רק כל נקודה כלולה מעשרה, והיו העשרה מקושרות זו בזו. האמנם בכללות השלשה נקודות שלשתם היה בהם קשר אמיץ מאד, כי היו שלשתם יחד בבחינת קוים, שהיא בחינת פרצוף כזה:

כתר

חכמה בינה

ותחת אלו השלשה נקודות המצויירות כעין קוים, היו הב' נקודות אחרות, נחלקת לשבעה חלקים כנזכר, והיו זו תחת זו, ולא בצורת קוים. ואז היתה נקודה הראשונה, כוללת כללות התלת רישין הנ"ל, שהם: עתיק, ואריך, וחכמת אריך, אך לא מתקונות בתיקון פרצוף ממש, רק בדרך כללות לבד, והיו אלו התלת רישין הנכללים בזו הנקודה הראשונה, מתפשטין תוך הט' נקודות שתחתיה. והם לבושיין אליו. אכן ב' נקודות חו"ב, היו בסוד קוים כנזכר, ושאר השבעה תחתונות היו זו ע"ג זו כנזכר. ועד"ז כולם לבושיין אל הנקודה הראשונה (ג) המתלבשת בתוכם, והיו שני נקודות בסוד חו"ב, והנקודה הד' הנחלקת לששה חלקים, היתה בסוד גוף אליהם, והנקודה אחרונה שהיא חלק אחד מעשרה כנ"ל, היתה בחינת מלכות אליהם.

באופן, שהשלשה נקודות ראשונות, עם היותם כל אחד כלולה מעשרה, לא היו עשרה חלקים של כל אחד ואחד בפרטותם, בדמיון קוים, אמנם השלשה נקודות בכללותם, היו בדמיון קוים, כנזכר, ואמנם השבעה תחתונות, עם שאינה כלולין מעשרה, גם לא היו בדמיון קוים, לא בפרטות, ולא בכללות, והיו עדיין הדינין והסיגים אשר בהם מעורב בכלום, ולא נפרד מהם. וטעם הדבר נתבאר שם ח"א פ"ה, כי הג"ר חשובות כא, כנודע בגמ' כל

מיתה גמורה רק חסרון ופגם לבד כמ"ש בע"ה בפ"ד הבא.

הכלל העולה, כי אינם רק חמשה נקודים, ולהיות השלשה ראשונות כל אחד ואחד מהם שלימה בכל עשרה חלקיה מקושרת החלקים בחיבור נמרץ. ולכן לא נקראו כל אחד מהם רק בשם נקודה אחת, להורות על טוב חיבורם. אכן הנקודה הד' של ז"א, עם שהיא חסירה וגרועה מהם כנזכר, להיות כי אותם ר' חלקי הנקודה באו מחולקות, לכן נקרא בשם ו' נקודות, עם שהאמת שכולן אינן רק ששה חלקי נקודה א', ונקודה הה' של מלכות, יען לא יצתה רק חלק א' מעשרה חלקיה, נקרא בשם נקודה א', עם שאינה רק חלק העשירי מנקודה א'. באופן, כי חמשה נקודים הם לבד, ונקרא י' נקודות לסיבה הנזכר, ואלו החמשה נקודים, מהם נעשו אחר התיקון, הה' פרצופים, שהם: א"א, ואו"א, וזו"ן.

והנה נקודה הראשונה, היא קוצה של יו"ד שבשם ההויה הכוללת כל האצילות. ונקודה השנייה, היא גוף היו"ד. ונקודה שלישית, היא ה"א ראשונה שבשם. ונקודה רביעית, להיותה נחלקת לששה חלקים כנזכר, לכן היא רמוזה בוא"ו של ההויה הנזכר. ונקודה חמישית היא ה"א אחרונה שבשם ההויה הנזכר.

והנה הנקודה הראשונה כוללת התלת רישין הנזכר בריש אדרת האזינו, שהם: עתיק, ואריך וחכמה שבאריך, שנתבאר בש"ג בפ"א בח"א. ואמנם השינוי שהיה לאלו הששה חלקי הנקודה הד', שיצאו נפרדות כנזכר, כבר נתבאר בש"ב ח"א פ"ו. והענין יותר בביאור הוא, כי הנה ביארנו שם, כי בתחילה יצאו הכלים, ואחר כך בבוא האורות ליכנס, מיתו הכלים ואתבטלו, שלא יכלו לסבול האורות. והנה השלשה נקודים, שהם השלשה כלים הראשונים, היו כל אחד מהם

יפה שעה

נקודות תחתונות, ונמצא שכבר היה מברית מן הקצה עליון דאצילות עד סוף קצה האחרון, והיאך יתלבשו נה"י שלו באר"א, דנקודים בסוד מוחין.

(ג) המתלבשת בתוכם כו'. ולפי"ז צריך הענין להבין, היאך היה שהכתר נזדווג מניה וביה, המשיך מוחין מלובשין בנה"י שלו בחו"ב שהם אר"א דנקודים. אלו אחר שגם קודם התיקון, כבר היה א"א שהוא הכתר מתלבש תוך ז'

נשתנו אלו מזולתם, להיות בהם שני השינויים האלה, להיותם חסרים ונפרדים, ולמה לא יצאו מתוקנים פרצוף גמור, כמו שהיה אחר התיקון, אם הם, אם הג' עליונות ג"כ, כי גם הם לא היו שלמים בבחינת פרצוף כנ"ל.

והתשובה לזה, כאשר כבר נתבאר בהקדמת מבוא שעדים, כי השתלשלות כל אלו העולמות, היה סיבת התיקון, לברר הפסולת מתוך האוכל, וא"א להיות זה הבידור, זולת ע"י הרחק והשתלשלות, ובכל העולם מתחדש בידור נוסף על חבירו, וגילוי החומד והפסולת, כמ"ש בריש ש"ב, ונמצא כי בעולם הנקודים היה גילוי גמור אל הפסולת, כי על ידי מיתת המלכים האלו, וחזרו ליתקן, נברר האוכל מתוך הפסולת כי ירדו הכלים במיתתם בעולם הבריאה, ונשאד שם הפסולת, ובעת התיקון הוברר האוכל ועלה למעלה באצילות, כמ"ש בחלק זה, ובח"ג בע"ה.

והנה אין שליטת החיצונים והקליפות אלא בזו"ן, שהם הנקרא שבעה ימי בראשית, אשר בהם נברא העולם. וכמ"ש"ה, אמרתי עולם חסד יבנה, מחסד ואילך שהם השבעה תחתונות, שהם ה' המלכים הנו', והטעם, כי הלא זו"ן הם בני או"א, וכל הנבראים, ואנחנו עמו ישראל כולנו, נוצרנו ע"י זו"ן, ואנחנו בניהם, כמ"ש בנים אתם לה' אלהיכם, ופגם הבנים מגיעים באבותיהם שהם זו"ן ולא יתד (א) למעלה, וכמ"ש"ה ובפשעכם שולחה אמכם, ונאמד כצפור נודדת מן קנה היא המלכות.

הגהה

(א) צמח: זה מכוון עם הכתוב בספר הלקוטין דף ק"י, על אנכי מגן לך, אתן לך אותו המקום שנק' מגן, שאין מגיע שם פגם

יפה שעה

(ד) הארה נוספת כו', אע"ג רבינה הם שלשה שלמים, מ"מ פחות מינה הוי פחות מג'. וא"ת הלא מעינים דא"ק דמתמן נאצלו, הא איכא הרבה יותר, דהא איכא כל עולם העקודים.

הנחות ומראה מקומות

(א) ע"ה שער המלכים פ"ו ושער הקדמות דרכ"ח ובע"ה עם פנים מסבירות ענף י"א וי"ב.

פחות משלשה כלבוד דמי עם מאצילם, ולכן היה בם (ד) הארה נוספת, אשר לזה ג"כ היתה סיבה שקבלו הארה מאח"ף דא"ק, אכן השבעה תחתונות, להיותם רחוקות ממאצילם אשר לזה ג"כ חסר מהם אור האזן, אשר ממנו נעשה בחינת הכלים שלהם, כנו"ל ח"א פ"ד, לכן יצאו חסרים בחסרונות הנזכר, ואז היה נק' רשות הרבים, כי הם רבים נפרדים זה מזה, ולא יכלו לסבול האור ומיתו, בסוד חבור עצבים אפרים הנח לו, כי החיבור גורם קיום וחזוק, והפך בפירוד, כמשל הקנים, אשר בהיותם אחת לאחת נפרדים ישברו כל אחד בפני עצמה, אף אם הם רבים, ובהיותם מחוברים יחד, אפילו ב' בלבד, לא יוכלו להשבר. וכמ"ש ג"כ חלק לבם עתה יאשמו, וע"כ הוצרך העיבור אל הז"א, להחזירו מד"ה ולעשותו דה"י, וכמ"ש בע"ה בש"ה ח"א פ"ד.

פרק ב

(א) אחד שנתבאר בפרק שקדם, כי חמשה נקודים הם לבר, אלה שהג' ראשונות יצאו כל אחד כלולה מעשרה, וגם שהיו מחוברות. אך נקודות ז"א, לא יצאו רק ששה חלקים ממנה לבר, וגם שהם נפרדות. והנוק' לא יצאה רק חלק העשירית שבה, צדיכין אנו לתת טעם, על מה עשה המאציל ככה, לארץ הזאת היא המלכות, ולשמים היעליונים הם ז"א ומה

כן איש נודד זה הקב"ה, כנזכר בריש תיקונים, האמנם בתחילה מגיע הפגם בתחוננו, היא אמא, כמ"ש ובפשעכם שולחה אמכם, וכתוב וכן כסיל תוגת אמו. ובהיות הפגם גדול, עולה אפילו עד האב, היא ז"א.

והנה גם באמנו יש הפרש, כי יש פגם שיוכל לפגום בחלק הי' התחתון שבה, וכתוב כי לא אל הפץ רשע אתה לא יגורך רע, וכתוב וכבודי לאחר לא אתו, ולכן לא חלק

הכבוד ההוא לאחר, שהוא הקליפה אלדים אחרים, לא אתננו לו, והוא יכול להתקרב שם בדין גמור, מחמת עונות ישראל, ואז מוכרח החלק ההוא להסתלק משם, ולהתכנס מעיניהם, לבל ינקו ממנו, וז"ש בכסא ליום תגיננו. ויש פגם שעולה יותר עד היסוד, שהוא החלק ה' שבה, ואז מסתלקין למעלה ה' והי', וכן כיוצא בזה יש פגם שיכול לסלק ולהעביר ה' החלקים התחתונות שבמלכות מחכמה שבה ולמטה, אך חלק העליון שבה שהוא הכתר, א"א להסתלק, כי מוכרח הוא להיות הספירות מספר עשרה, והמלכות עמהם, שאל"כ הוא קצוץ ופרוד ח"ו, ונמצאת המלכות שנמתעה ה' חלקיה התחתונים, אשר להיותם תחתונים יכולין להתאחו בהם הקליפות, ולכן מסתלקין. אמנם הכתר שבה, אינו מסתלק לעולם, כי אין כ"כ שליטה ואחיזת הקליפות.

ובהיות הפגם גדול מאד, יגיע עד הז"א.

האמנם אין הז"א שוה לנוקבא, כי נוקבא להיותה תחתונה מאד, וכתוב לפתח חטאת רובץ ואם להיותה נקבה וכולה דיניו, ובה עיקר אחיזת הקליפות ויניקתה, כנחש המפתה את חוה בתחילה, ואח"כ ע"י פגם באדם ב) ג"כ, לכן אחיזתם בה, הוא אחיזה עצומה, ואם היו מתאחזין בט' אחרונות שבה, הקרובה אל הקליפות, לא היו יכולת להטהר ולהתקן ולהעביר הטומאה משם אחרי התדבקם בה ולכן מסתלקין ה' התחתונות אך הי' העליונה נשארת, שאין בה להם אחיזה כ"כ, ויכולה ליטהר בהיות התחתונים מטהרים מעשיהם ושבים בתשובה.

האמנם בז"א, אינו כן, כי להיותו הזכר העליון, והוא חסד, אין אל הקליפות אחיזה רבה בהם, ואינו דבר מצוי, וגם אם יתאחו

הגהה

וכפי דרך זה היינו בחיצוניות דא"א. והוא האמור בספר עב"י דף ע"ט, ולפעמים עולה העצמות, ונשארו הכלים, וזה בעת הפגם ע"כ. הרי באומרו שמגיע הפגם עד א"א, והיינו עד הכלים, ובאומרו ולא יותר למעלה וכדומה, היינו עד העצמות כפי הב' דרכים.

תשמר יה כו', עד דסלקין לגבי א"א, ופה אמר ולא יותר למעלה, ואולי ש"ל כי העונות אינם מגיעים בפנימיות הבחינה שלו יותר למעלה, אבל בחיצוניות של א"א מגיעים, וזהו הנזכר בבלק. והרב ז"ל בדרך א' פי' שהם א"א דבריאה, ובדרך אחר פי' א"א דאצילות.

יפה שעה

באורות און חוטם פה, משם נעשו כלים אל עולם הנקודים, כמ"ש רבי ז"ל כמה פעמים בדרושים אלו, ועיין לקמן ש"ג משער זה יע"ש.

הגחות ומראה מקומות

(ב) נ"א על ידה נפגם ואדם (קארעץ).

יצאה רק חלק הכתר (ב) העליון שבה, כי אלו לעולם נשארים בהם, אף בזמני הפגם כנ"ל. אכן הד' הראשונות דנקודת ז"א, וט' התחתונות דנקודת נוק', יצאו חסירות, ושיהיו באים אח"כ ע"י תיקון של העיבור כמ"ש בש"ה ח"א פ"ב, כדי שכמו שבאו ע"י תוספת ולא בהשרשה גמורה, יהיו יכולת להסתלק אח"כ בעת הפגם, כיון שאינם מושרשים בה מתחילת אצילותם היטב, ובזה לא יתאחוזו בהם החיצונים, ויחרב העולם. והנה מלבד היותם ו' ספירות באים חסרים כנז', כדי שאח"כ יבאו ע"י תיקון ותוספת, עוד היה בו ענין אחר, כי אף הששה חלקים שבנקודת הז"א, יצאו נפרדות, ולא מחוברות. והתשובה לזה כי הנה אין הפגמים שווים, כי יש פגם מגיע בחדס דז"א, ויש בגבורה כו', ואם היו מקושרות מתחילה הנה בהיות התחתונים פוגמים בחלק א' מהם, היו החיצונים נאחזים בכל הו"ק יחד, להיות מקושרים ושיוין ביחד בעת הבריאה, ולכן נשארו נפרדים, כדי שאם יפגמו התחתונים בחלק א' מהם, הגם שלא יסתלקו משם כנזכר, עכ"ז יתפרדו מהחלק ההוא הנפגם, ולא יתאחוז הפגם בכולם יחד. ואמנם הד' ראשונות דז"א אם היו גם הם יוצאים בעת אצילותם והיו מקושרות יחד היה הפגם מגיע בהם אח"כ בשלשתם יחד. אף אם לא יפגמו רק באחד מהם, ותהיה אחיזה רבה, ויחרב העולם. ואם היו יוצאים גם הם ויהיו נפרדות כמו הו"ק, כדי שאם יפגמו בא', לא יפגמו בכולם, הנה אין לך פגם גדול מזה, שהג' הראשונות יהיו נפרדות זו מזו, ונדע כי ג' ראשונות חשובות כאחד, ואיך יהיה ח"ו פירוד בהם, ולכן יותר טוב היה שלא יצאו מתחילה רק יבואו אח"כ כביד תוספת, כדי שאם ח"ו יפגמו בהם, יוכלו להסתלק שלשתם בחיבור א' יחד, ולא יתאחוזו בהם, וזה יותר טוב משישאר אחד מהם ויסתלקו הב', כי הם שתיים רעות, א' הפירוד שבהם, שנית

בהם איזה פעם, יכולין להתקן ולהטהר, ולכן אין חשש בהיותם שם וינקו מהם, כי יניקתם משם היא לפעמים, והיא מעוטה מאד, וגם כי יכול להטהר, ולכן אין ששה התחתונות שבז"א מסתלקין גם בעת הפגם, ואדרבא הם מוכרחים להמצא תמיד, כי הו"ק שבו הם ששת ימי בראשית, אשר כל הנבראים נבראו מכחם, ומוכרחים להיותם נמצאים להעמיד העולם ולהשפיע בו. האמנם בהגיע הפגם עד ז"א, אז הו"ק גופא דיליה נשאר שם לטעם הנזכר, האמנם הד' ראשונות שבו, שהם כח"ב ודעת, הם המסתלקין, כי להיותם מעולות בתכלית העילוי, אם ח"ו יפגמו שם וינקו משם, אף אם תהיה אחיזתם שם מועטת מאד, להיות אחיזתם במקום עליון ההוא, הוא אחיזה עצומה מאד, ויחרב העולם. ונמצא כי ז"א הוא להפך מנוק', כי עת שיחטאו בניניהם התחתונים למטה, אם יחטאו במלכות, אז מסתלקין הט' תחתונות, ונשארה הכתר שבה. ואם יחטאו בז"א, אז מסתלקין הד' עליונות, רישא דז"א, ונשאר גופא דיליה לברו.

ועתה נבא לתרץ השאלות שיעדנו בריש האי פרקא, כי להיות כן, רצה המאציל העליון, שהג' נקודות ראשונות שיצאו מתוקנות דרך קיום, ושלמות, כל אחד כלולה מעשרה, לפי שאין שום פגם מגיע עד שם, שיצטרכו להסתלק אח"כ בעת הפגם. אכן הב' נקודות תחתונות, שהם נקודת הז"א, ונקודת המלכות, הוציאת חסירות ובלתי נתקנות, לסיבת הנז', והוא, כי אם היו שלימות בתחילה בעת אצילותם הראשון, לא היה אפשר להם להסתלק אח"כ בעת הפגם, והיתה אחיזה החיצוניים בהם גדולה מאד, ויחרב העולם, ולכן הוציאת נקודת הז"א חסירה מד' ראשונות, ולא יצאו רק ששה חלקיה התחתונות לברו. ונקודת המלכות חסירה כל הט' תחתונות שבה, ולא

הגהה

(ב) צמח: הרי עתיק לקח הכתר כנודע, וצ"ל שאפ"ה נשאר בחי הכתר בה, שאין נקודה שאינה כלולה מעשרה כנודע.

נגיעת הפגם בג' ראשונות. וז"ס כל שלשה (ג) כלבוד דמי. ג) וזהו פי' בעשרה מאמרות נברא העולם כו', כי הוקשה לו מה ששאלנו תחילה, שלמה הי"ס דו"א יצאו עשרה מאמרות נפרדות, והרי היו יכולים להכליל להיותם מאמר אחד, ע"ד שיצאו ג' נקודות האחרות, (נ"א הראשונות) כל אחד כלולה מעשרה נקשרות, וקרוים נקודה אחד ובהיותם מאמר א', יברא העולם הנברא ע"י ז"א, כנודע. ותירץ, אלא ליפרע מן הרשעים כו', יראה כי גלוי לפניו ית', שיהיו צדיקים ורשעים בעולם, כי כל כונתו לברר הקליפות מתוך הקדושה כנ"ל, וליתן שכר ועונש, ואלו היו מקושרים יחד כל עשרה מאמרות, לא היו הרשעים מקבלים עונש תמים כדין וכשודה, כי הרי עונש החוטא בחלק א', ועונש החוטא ב' חלקים יהיו שוין, כי אם יסתלקו מפני הפגם, נמצא שכ"כ יסתלקו בהפגם חלק א', כמו בהפגם כולם, כיון שכולם קשר חדא, וא"א להסתלק א' זולת חברו. אכן עתה שהם נפרדים, אשר זו ג"כ סיבה שלא באו הג' ראשונות רק ע"י תוספת כנז', הנה יש שכר ועונש, כי כפי הפגם שפוגם הרשע, כך מסתלק בפרטית אותו החלק הנפגם, ואז משלם לו השי"ת. עונש, אם מעט ואם הרבה כפי מעשיו. וזהו ליפרע מן הרשעים שמאבדין העולם בהיותו נבדא בעשרה מאמרות נפרדים, ועד"ז ליתן שכר טוב לצדיקים כו', אם מעט טוב ואם הרבה, וגם כי אלו היו נקשרים כולם, אפשר שלא היה יכולת בפגם להתאחו בהם, ולא היה שכר ועונש, אך עתה בהיותם נפרדים הפגם מגיע בהם, ואז השי"ת נפרע על שגרם סילוקם וכפי המסתלק כן יפרע ממנו.

ע"ל באופן אחר, כי אלו היו מתחילה יוצאים כל הי', וגם שיהיו נקשרות, הנה בעת

הפגם המצוי שהוא בנוק', כי בז"א איננו מצוי כי"כ כנ"ל, יפגמו כולם בהכרח, כי אינן יכולות להסתלק, אכן בהיותם בסוד תוספת הט' דמלכות זה, הנה בבא ח"ו הפגם, הם מסתלקין כל ט' חלקי המלכות התחתונות, ואין נפגמות כלל הם בעצמם, אכן הפגם הוא ברשעים המאבדין העולם כו', ח"ש ליפרע כו', והוא ע"ד אם חטאת מה תפעל בו כו'.

והנה בזה נתבאר לנו שאלה אחרת, למה הוצרך הז"א, עיבור ויניקה ועיבור שני כמ"ש בש"ה, משא"כ באריך, ולא באבא, ולא באימא, ואף גם בנוק' דו"א, לא היה רק עיבור א', כמ"ש בש"ו, אך הענין, כי ז"א אשר היו בו שני חסרונות, א' בגופא, שיצאו ו' קצוותיו נפרדות זה מזה, וא' ברישא שלא יצאו כלל ג"ר שבו, לכן הוצרך עיבור א' לתקן הר"ק גופא דיליה, ולחברם ביחד ע"י העיבור, כמ"ש בש"ה ח"א, ואח"כ עיבור ב', להביא לו יחד הג"ר שחסרו לו מתחילה, אשר הם עצמן סוד ג' המוחין דז"א, כאשר יתבאר בש"ה, אכן הנוקבא לא היה לה רק חסרון א', שחסרו ממנה התשעה חלקים תחתונים, ולכן בעיבור הא' לבד, יספיק לה לשיבואו לה כל התשעה חלקים שחסרו ממנה, ויבואו עתה בסוד תוספת בפעם אחת, ונעשית גופא ומוחותיה הכל בפעם אחת, כי אין בה רק נקודה קטנה, ונבנית כא' עד השלימה עד עשרה, והבן זה היטב לשעדים הבאים.

הכלל העולה מכל זה, וזוהו שורש גדול לחכמה הזו, כי הי"ס דאצילות אינן שוין זו כזו, אמנם שרשם אינן רק ה' ספידות לבד, וג"ר, כל אחד כלולה מעשרה, אך הרביעית, לא יצאו רק הר"ק תחתונות שבה, מחסד עד היסוד, ומלכות שביסוד כלולה עמו, והה' יצאתה החלק העליון, והוא הכתר שבה בלבד, ואח"כ

הגהה

(ג) צמח: בג' מקומות בא בלשון זה, בגמרא בפ"ק דסוכה, ובברכות פ"ד כ"ו, אמר רצ"ל כל פחות מג' כלבוד דמי, וכן שנינו רבא כל פחות מג' כלבוד דמי.

הגהות ומראה מקומות

(ג) שבת צ"ו, ג"א כל פחות משלושה (קארעץ).

שבה. באופן ששתי נקודות אלו. הם נחלקים לשבעה מלכים שמתו. נבאר תחילה ענין אלו השבעה מלכים דרו"ן איך מלכו, ואיך מיתו לגמרי. ואח"כ בפ"ד הבא, נבאר הפגם והחסרון שאירע גם בג' נקודות הראשונות. עם שאינו שבירה ומיתה ממש. גם נבאר למה פגם השבעה מלכים נק' מיתה ממש, ופגם הג"ר אינו כן.

וביארור טעם זה הוא, כי השבעה מלכים תחתונים היה בהם מיתה גמורה, כארם הנפטר מהעולם, שרוחו תשוב אל האלדיים אשר נתנה, והגוף שאין בו כח עוד לכלוא את הרוח, ולהעמידו כלוא בתוכו, מת ושב אל העפר למטה, ולכן גם באלו המלכים, שהכלים שלהם שלא יכלו לסבול את האור הגדול מיתה, וירדו אל העפר, הוא עולם הבריאה, ורוחם עלה אל האלדיים, היא אימא עילאה, שממנה יצאו האורות, והעצמות המתפשט בהם הוא שנסתלק, ולכן נקרא מיתה, כי כל היורד מגדולתו, ונבדל מעולמו וממדרגתו למדרגה תחתונה יקרא מיתה, כמ"ש בווהר פרשת נשא באדרא, לא תימא

בעת התיקון המלכים שחזרו להחיות, או נתקנו זרין, להיותם גם הם כל אחד מי"ס גמורות. ובוזה תבין למה נקרא (ד) ז"א, להורות כי הוא קטן בתחילה, ואח"כ נגדל ע"י התיקון, כשאר העליונים, אריך ואר"א, ונמצא כי חג"ת נה"י של הי"ס דאצילות, אינם ר' ספירות גמורות, רק ששה חלקי ספירה א' לבד, ושמור כלל זה, שהוא היסוד המוכרח בידיעה חכמה זו, ויתבאר לך עם זה כמה שאלות עמוקות בחכמה זו.

פרק ג

(ג) אחר שנתבאר בפרקים שעברו, ובפרט בש"ב ח"א פ"ד, כי הג' נקודות הראשונות הם אריך ואר"א לא מיתו, אך הב' נקודות שניות המתחלקת לשבעה מלכים, כי נקודה הדר' נחלקה לששה חלקים תחתונים שבה, כי הג"ר שבה נשאר דבוקים בשרשם אשר משם יצאו. ונקודה הה' לא יצתה ממנה רק (א) הכתר

הגהה

שלה כלולה מעשרה כנוכר בפ"א. ויציאת נקודת הכתר ראשונה, ושרש ה"ט נרמז באסתר, כתר מלכות בראשה, כי אסתר בחינת מלכות, וכתר יצא בראשה בתחילה. וגם זהו היתה לראש פינה, כי תחילה היתה אבן בסוד נקודת כתר, ואח"כ בנו אותה הבונים ע"י מלך הדר יסוד, אז היתה לראש פינה, כי פ' גי' יסוד וינ"ה גי' אדנ"י. ועיין בש"ה פ"א ח"א, שמשמע שהכתרים שלקח עתיק משבעה תחתונות, היינו מאחר שהיו ספירות, ולא בעוד שהיו נקודות ולכן שם לא הזכיר נקודות, וע"ס דקאמר ונקבא דז"א לקחה ספירות תחתונות ומלכות דב"ו, חוץ מבחינת הכתר שבזו המלכות ועיין ההפך שיש בין: נקודה, ספירה, פרצוף, בספר עב"י דף ט"ו, והוא כלל שעמו טעמו נבין כמה בחי' ועיין.

(ד) צמח: גם בדף כתוב טעם, שהקטן יש בו דינין, משא"כ בגדולים, ע"ש. ובאדרא רבה קל"ה, יש טעם אחר, כי א"א לקח ש"ע נהורין, וז"א לקח ק"ו, לכך בערך זה נקרא ז"א, כלומר בערך הפנים כנו'. ומכאן אני מוזהר שלא לכתוב זעיר לבד, שהיה משמע זעיר סתם בכל, אלא ז"א בטעמו בצדו. גם יש צד אחר, והוא בהיות זמן קטנות, ואז אין לו כ"כ הארת פנים כא"א כנודע, ובערך זה נק' ג"כ ז"א, ולא כא"א ואר"א שלא נזכר בהם מוחין דקטנות. (א) צמח: בכל הספרים כתוב שהעתיק לקח השבעה כתרים דשבעה תחתונות דב"ו, וכיון שלא יצתה ממלכות שהיא מכלל השבעה, כי אם הכתר נקודה פשוטה, דהיינו אחד מעשרה חלקים כנוכר בפ"א, אי"כ מה חלק כתר דנקודת מלכות לקח, שהרי אין נקודת כתר

הנחות ומראה מקומות

(ג) ע"ח שער דרושי הנקודות פ"ב ה' ו' שער הקדמות דף פ"ו

רחמים. ולכן בהגלות בהם הרינין, להיותם תחתונות, לא יכלו למסבל האור הגדול של הרחמים ונשברו. ועיקר הטעם הוא, היות סיגים מעורבים בהם, והם הגורמים הפירוד. עד אחר התיקון, שאז נתבררו מהסיגים והקליפות, ואז נתחברו כמ"ש בש"ב ח"ג פ"א.

ואמנם גם הג"ר בעצמו, יש בהם שינוי כנ"ל בש"ב ח"א פ"ד, כי הכתר שלקח אור האזן ממש לא היה בו (ג) ביטולו גדול, אך אר"א שחסר מהם אור האזן, היה ביטולם גדול, אך לא מיתה ממש, כמו הו' תחתונות.

והנה שמעתי פעם א' ממורי ז"ל, כי טעם מיתה שבעה המלכים האלו היה, כי הענפים לבד יצאו, אך שרשיהם נשאר בפנים, ולכן לא היה כח בענפים לקבל האור, ולכן מיתו. וכאשר רצה המאציל העליון לתקנם, החזירים (ד) לשרשיהם שנשאר בפנים, וע"י כן נתקנו. ונלע"ד פירוש הדברים האלה, כי הג' עליונות שבז"א, הם הם שרשי השבעה תחתונות, ולכן בהיותם חסרי המוחין מתו. ובעת תיקונם, החזירים בסוד העיבור אל שרשיהם, שהם השלשה עליונות, ויצאו שלמים עמהם, ואז נתקיימו. גם אפשר שהוא מ"ש בש"א ח"ג פ"א, כי שרשי ה' נקודות נשאר במלכות העקודים וע"ש. גם עיין בש"ג ח"ב פ"ה, ותבין ענין השרשים, אם שב' הפירושים הנו' הם יותר צודקים לע"ד. ואפשר ששרשיהם הם האורות שנשאר בחוה דא"ק, אשר משם

דמיתו אלא מאן דנחית מדרגוי כר, כמד"א (ב) וימת מלך מצרים ע"ש. אמנם הפגם אשר אירע בג' ראשונות ומה שנפל מהם נשאר באצילות עצמו, אלא שהיה למטה ממקומו כמ"ש בע"ה, ולכן לא יקרא מיתה אלא ביטול בעלמא.

עוד יש טעם אחר, ויתבאר בפ"ד, ואמנם טעם אל הנו', כבר נתבאר בפרקים שעברו, ובפרט בש"ב ח"א פ"ד, כי הג"ר לקחו הארתם לצורך כליהם בשבולת הזקן דא"ק, במקום אשר שם ג' אורות אח"ף. אבל השבעה תחתונות לקחו הארתם מחוטם ופה לבד, וחסר מהם אור האזן שהוא הנשמה, ואף גם הארתם מחוטם ופה לא לקחה במקום הראש דא"ק, אלא בגופא דיליה מתחת שבולת הזקן, ולכן הארת כליהם היתה מועטת, ולא היו כליהם חזקים, ולכן בכוא עצמותם ואורותם לתוכם לא יכלו לסבול ומתו.

ועוד ט"א, כי הנה הג"ר חשובות כאחד כנודע, ולכן היה כח בהם לקבל אורותיהם, משא"כ בשבעה תחתונות שיצאו נפרדות וחסירות כנ"ל בפ"ב, ולכן לא היה בהם כח לקבל אורותיהם, ובפרט שלא היה בהם רק בחינת נפש לבד, שהם העגולים כנ"ל בח"א פ"ג. ועוד, כי השבעה תחתונות בהכרח הם יותר דינים מהג"ר, כי כל מה שהדבר מתעלה למעלה, אין הדינים ניכרים ומתגלים בו, והם

הגהה

(ב) צמח: הנה נזכר בכל הספרים, שבבירת הכלי נק' מיתה, והוא דתנן בב"ק ספ"ה, לגבי כלים, שבירתם היא מיתתם, וכן המיתה נק' שבירה, דקאמר ר' אלעזר בלך לך ריש דף ע"ט, בההוא יומא גופא אתבר, באופן שלשתי סיבות נקרא מיתה, א' מאן דנחית מדרגא דהוה קם ביה, וא' שיהיה שבור נקרא ג"כ מת כנזכר בדברי הרב ז"ל, שהשבירה נקרא מיתה. הטעם, כי באורות לא שייך שבירה, ולכן בהשבר הכלי נסתלקה האור מסיבה שאינה מתחלקת לחלקים כמו הכלי, ובפרט באצילות דהוא וגרמוי חד בהו, ולכן

(ג) צמח: כתב כן להקיש אל ביטול גדול דאר"א, לא מפני שבכתר היה ביטולו קטן, שהרי אין בו כי אם פגם בעלמא כנזכר, ולקמן כתוב קצת ביטול, ואינו כ"כ גדול כמו באר"א.

(ד) צמח: נשאר דבוקות במאצילם, שהוא עין דא"ק. ובדף שעברה ע"ב כתב נשאר דבוקים בשרשם, שמשם יצאו, וכן בדף ל"א ע"ב.

יצאו ענפים אלו כנ"ל ח"א פ"ב ש"ב, וזה נראה נכון.

הוא נבאר, מקום עליית האורות כל אחד ואחד, אחרי שבירת הכלי.

אח"כ יצאו ו' אורות האחרים מכלי הדעת בעת שנשבר, ונכנסו בכלי החסד, וגם הוא לא יכול לסבול כ"כ אורות לסיבה הנזכר כי כל אלו האורות שוין, ואינם בטלים זה אצל זה, ומת כלי החסד, וגם הוא ירד אל עולם הבריאה, והאור של החסד עלה ונסתלק.

וירדו ה' אורות האחרים אל כלי הגבורה, ועוד ניתוסף עמהם בחינה, והוא, במה שראוי שתדע, כי היסוד נקרא כ"ל, וטעם הדבר, כי כל מציאות היסוד הוא, ממה שמלקט מהה' ספירות שעליו, מחסד ועד הוד, שבהם מתפשטין ה' חסדים בזכר, או ה' גבורות בנקבה כנזכר, ואחר כך, כל אחד מהה' ספירות יהיב ביה חד רשימו, ומכללות מה שלוקח מהם, נעשה היסוד, בסוד וילקט יוסף את כל הכסף: ה' כסף, ה' חסדים, ואז נקרא כ"ל. וגם כ"ל הוא בגימטריא ו', שהם חמשה חסדים, כל אחד כלול מעשרה. ונמצא כי ברדת הה' אורות אל כלי הגבורה, ירד עמהם חד רשימו מאור החסד, להנתן ביסוד. ואז מאורות הגדולים האלו, לא סבל כלי הגבורה, ונשבר, וירד אל הבריאה, ואור הגבורה נסתלק.

וירדו ד' אורות האחרים, ושתי רשמים: אחד מן החסד, ואחד מן הגבורה, ונכנסו בכלי הת"ת, ולא יכול לסובלם, ונשבר, וירד אל הבריאה, ואור הת"ת נסתלק.

וירדו שלשה אורות האחרים, וג' רשמים, בכלי הנצח וההוד, כי שניהם נחשבים לאחד, דתרי פלגי גופא כנ"ל בפ"א, ולא סבלם, ונשבר כלי הנצח וההוד, וירדו לבריאה ונסתלק אורם למעלה. ודע, כי אעפ"י שאנו כוללים מלכים דנו"ה למלך אחד, זהו כפי האמת ששניהם אחד, אמנם ודאי, שבתחלה נכנסו בנצח הגי

ונבאר עתה סדר יציאת אלו ה' המלכים ומיתתן, כי הנה נתבאר בח"א פ"ו, כי אורות אלו השבעה מלכים, שהם זו"ן, היו כלולים עם הבינה בכלי שלה, וכאשר יצאו אלו האורות השבעה ליכנס בכליהם, אז היא ענין המלוכה, כמלך היושב על כסאו, ואח"כ היו מתים ונופלים מכסאותם. והנה מתחילה יצא אור הדעת, שהוא המלך הא' כנ"ל ריש פ"א, ויצא מתוך כלי הבינה הנק' ארץ אדום, דמינה דינין מתערין, כמ"ש בפ"ח. ואז יצאו ג"כ עמו ה' מלכים תחתונים בהכרח, כי אם העליון מהם יוצא, מכ"ש התחתונים, ואז נכנסו כולם ביחד בכלי הדעת, והנה כל הששה מלכים האלו כולם שוין, כי הם סוד ששה קצוות, ואין אחד מהם גדול מחבירו, כמו נקודת החכמה או הבינה, שהם גדולים מז"א, או נוקבא, יען שהם בניהם חלק מהם, אכן אלו אחים הם ומעלתם שוה, רק שזה חסד, וזה דין, וזה רחמים כו'. ולכן בהיות אורות אלו רבים, וגם גדולים בהשוואה א', לא היה כח בדעת לסובלם כמו בהיותם למעלה בג"ה, כי אז כל הט' אורות בערך אור הכתר, אינם נחשבים למאומה. וכן ה' אורות בערך החכמה. וכן ה' בערך הבינה, כנ"ל ח"א פ"ו. אמנם כלי הדעת לא יכלו לסובלם, אם מחמת השבעה אורות הנוספים, אם מחמת עצמן לסיבות הנ"ל בריש האי פרקא, ואז נשבר כלי הדעת ומת, וירד הכלי הנשבר אל עולם (ה) הבריאה, רצה לומר במקום שיהיה שם אח"כ מקום עולם הבריאה, כי עדיין לא נתגלה מציאותו, ואור הדעת נסתלק למעלה, ולקמן בפרק ה' נבאר, מקום המסויים שירד כל א' ואחד בבריאה. גם בפרק

הגהה

(ה) צ"מח: אמר שהבינה נקרא ארץ אדום, ואתי שפיר, כי המלוכה היא באצילות. והמיתה שהיא השבירה בבריאה, בסוד הירידה מעולם לעולם, הנקרא מיתה כנודע. וזה ואלה המלכים אשר מלכו, ופירושו שהמלוכה היה

בארץ אדום, עולם שהבינה בו. ועוד חזר ואמר וימלך באדום, וכשמוכיר המיתה לא אמר וימת באדום. גם נרמז שיצאו זה למטה מזה, דקאמר בכל אחד וימלך תחתיו, ולא אמר אחריו ובמקומו, ואעפ"י שאין ראייה לדבר זכר לדבר.

אורות וגי' רשמים ונשבר, ואח"כ ירדו ב' אורות וחצי, וד' רשמים בכלי ההוד, וחזר ונשבר, כמ"ש בע"ה.

אח"כ ירדו ב' אורות האחרים, וה' רשמים בכלי היסוד, וגם הוא לא סבלם, ונשבר, וירד לבריאה, ואור היסוד נסתלק. וירד אור המלכות לבדה בכלי שלה, ועכ"ז לא יכול לסובלו, וגם הוא נשבר, וירד לבריאה, ואור שלה נסתלק, וטעם לזה, שעם היות אור אחד שלה לבדו, לא יכלה לסובלו, הוא כמש"ל בש"א ח"ג פ"ו ופ"ז, כי מלכות דעקודים נשאה כלי בלתי אור שלה, זולתי באור מחודש קטן, שנמשך לה מזווג של אור דעקודים, ונקי אור ההוא (ו' ד', ולכן נקרא המלכות תמיד דלה ועניה, גם נקרא אספקלריא דלית לה מגרמה, ר"ל האור שלה, אמנם נמשך ממקום אחר כנזכר, וכיון שכל אלו הכלים של הנקודות, לא נעשו אלא מהסתכלות אור העין בעקודים כנ"ל ח"א פ"ד, והעקודים הם שרשים אל הנקודים כנ"ל ספי"א מש"א ח"ג, לכן כיון שכלי מלכות העקודים נשאה חסירה בלתי האור שלה, גם זה הכלי במלכות נקודים נשאר חלש, ולא יכול לסבול אפילו האור שלה, ולכן נשבר גם הוא, עם שלא היה רק אור אחד לבד.

פרק ד

(ד) נבאר עתה, ביטול הג' נקודות הראשונות דכח"ב, ואינו מיתה גמורה כנ"ל בפ"ג. הנה שבעה תחתונות כבר באירנו, שנפלו השבעה כלים שלהם לגמרי בבריאה, ולכן יקרא מיתה ממש ושבירה. האמנם הג"ר, עיקר הכלים שלהם נשארו קיימים במקומם באצילות, עם אורות שלהם ביחד, אך מה שנתבטל ונפל מהם,

הגהה

(ו) צמח: זה סיום דרוש מטי ולא מטי, (א) צמח: ג' וכמעט אפילו בכתר, אך יובן כנזכר, כי מיתה גמורה אינה רק בז', אך בג"ר יש בהם פגם בלבד, ובידור כו'.

הנהרות ומראה מקומות

(ד) ע"ח שער שבירת הכלים פ"א ושער דרושי הנקודות פ"ב ופ"ו. תע"ס חלק ז' אות כ"ו.

נתבטלו, ולא נשברו, כי נשאר עולם האצילות כנ"ל בפ"ג. ובכתר, לא נתבטל רק בחינת חיצוניות נה"י של הכלי שלו בלבד, ולא כל האחוריים שלו, כמו באר"א.

ונבאר תחילה, נפילת האחוריים דאר"א מה ענינם, הנה כבר נתבאר בח"א פ"ו, כי החסדים והגבורות הניתנים בזכר ובנקבה, הם הם המציירים ובונים ומשלימים חסרון חצי האחוריים של הזכר והנקבה, וע"י כך, גורמים חזרת הזכר והנקבה פנים בפנים. ולכן אלו החסדים והגבורות, פעם נקרא בחינת אחר באחר, יען הם המשלימים האחוריים. ופעם יקרא פנים בפנים, יען ע"י השלמתם חסרון האחוריים, נמשך מזה חזרתם פנים בפנים. האמנם עיקרם הוא בחינת האחוריים, בהיותם אחר באחר, כי אין האחוריים נגמרים אלא מהם ממש. ועיין ש"ג ח"א פ"ד ועיקר אמיתת זה נתבאר בש"ד ח"ב פ"ו.

והנה בהיות אר"א, טרם יציאת המלכים האלה מבטן המלאה, כבר היו אפין באפין, ונשלמו אחוריהם ע"י המוחין שבהם, החסדים והגבורות שנמשכו בהם מזוג הכתר מיניה וביה, כנ"ל פ"ו מח"א, כי פעם הראשונה חזרו אר"א פנים בפנים, שלא ע"י מעשה התחתונים, וכלי מיין נוקבין, ואז ניתנו באימא הו' מלכין, והיו בה אח"כ בסוד מיין נוק', להעמיד אר"א על עומד, באותם המוחין ופנים בפנים. אמנם אחר הפעם הראשונה, א"א לשום זוג פנים בפנים, רק ע"י העלאת מיין נוקבין, ולכן אם כאשר יצאו שבעה המלכים היו קיימים ולא היו מתים, היו מעלין תמיד מיין נוק' בבינה, כי הבנים הם הם המעלים תמיד המיין נוקבין, והיו מעמידין תמיד את אר"א קיימים פנים בפנים במוחותיהם אמנם במות אלו המלכים, חסר בחי' מיין נוקבין באימא, ולכן לא נתקיימו המוחין באר"א, הגורם להם בחינת פנים בפנים כנ"ל. ואז אותה הבחינה של החסדים והגבורות

של אר"א, המגדלת אחוריהם, ירדה גם היא למטה, וחזרו אר"א אחר באחר, נמצא כי האחוריים שנפלו מאר"א, הם בחינת החסדים והגבורות שהיו בהם, אשר השלימו אחוריהם כנ"ל, וירדו החסדים והגבורות, וגם בחינת חצי האחוריים שלהם, שגדלו על ידי החסדים והגבורות הנזכר. והנה להיותם אר"א חסרים אור האזן, הגדול מן שאר האורות חוטם ופה, ולכן גם חסרונם היה גדול, שהם החסדים והגבורות, שהם הבחינה המחזרתם פנים בפנים. ואמנם גם בכתר, היה בו קצת ביטול כנ"ל, ואינו כ"כ גדול כמו באר"א. והענין, כי הלא נודע שכל מציאות מוחין, הם באים מלובשים תוך נה"י מלכות של הקדם אליו, כמ"ש בש"ד ח"א פ"ה, כי המוחין דו"א, באים מלובשים תוך נה"י"ם דאימא, בסוד כונן שמים בתבונה. והנה גם המוחין דאר"א, הנמשכין אליהם מן הכתר, כנ"ל ח"א פ"ו, גם הם צריכים שיבואו מלובשים תוך נה"י"ם של הכתר, בבחי' החיצוניות החיצון שבהם, כמו שהוא בנה"י"ם דאימא לו"א וע"ש. והנה כיון שאלו החסדים והגבורות של אר"א נפלו ונתבטלו, ודאי שגם מלבושם שהוא חיצוניות נה"י"ם דכתר, גם הוא ירד עמהם ונתבטל, והרי זה הוא ג"כ פגם בנקודת הכתר. האמנם בבחי' שכבר נכנסו באר"א, ואינם נחשבים עוד מבחינת הכתר, לכן לפעמים נכנה הכל בבחי' ביטול אחוריים דאר"א, ולא נזכר ביטול (ב) בכתר, לסיבה הנזכר, וזכור זה. אמנם האמת הוא, כי בכל ה"י נקודות היה פגם וביטול, וכנ"ל בח"א פ"ה, שהם סוד עשרה ניצוצות צפרני הרגלים וע"ש. והנה להיות כי טעם ביטול נה"י"ם של הכתר, הוא סיבת לקיחתו מן הארת האזן המעולה בריחוק מקום בסופו, גם פגמו היה בסופו, שהם נה"י"ם שלו התחתונים וגם זה בבחינת חיצוניותם לבר, כי כבר לקח אור האזן, מכל מקום גם הוא בסופו. ובירור הענין יתבאר לך, מש"ג ח"ה פ"ב ופ"ג כי מהכתר של אלו הנקודות נתחלק, חציו העליון

הגהה

(ב) צמח: והרמו נ"ל, זאין שילטון ביום המות, כי לא יגיע לכתר הנקרא אין, שום מיתה ופגם.

הירידה, להיותו קרוב מאד אל הכלי שלו. אך לא ירד בבריאה, דאין מיתה באורות, וירידת הבריאה נקרא מיתה כנזכר פ"ג. וכיון שלא ירד שם מחמת פגמו, אלא לתועלת הכלי שלו, לכן אינו נקרא ביטול אל האור הזה, כמו שאנו קוראים ביטול אל ירידת האחוריים דא"א כנזכר פ"ג, עם שגם הוא אינו אלא באצילות. יען כי שם ירדו מחמת גרעונם, שלא יכלו לעמוד שם במקומם למעלה. אכן זה לא ירד רק לצורך הכלי שלו כנזכר, ולא לחסרון שהיה בו, וכיוצא בזה הקיש באורות שאר המלכים, כמ"ש בע"ה.

אח"כ יצא אור החסד, עם שאר האורות שתחתיו, ונכנס ומלך בכלי שלו, ונשבר הכלי, וירד (ב) בבינה דבריאה, כי מצא כלי הדעת במקומו הראוי לו, ולכן נשאר הוא בבינה דבריאה, עם שהוא עליון ממנו, והאור של החסד ירד גם הוא, עד היסוד דאצילות, כי גם הוא מצא את אור הדעת במלכות האצילות.

אח"כ יצא אור הגבורה, עם שאר האורות, ונכנס בכלי שלו, ונשבר הכלי, וירד בהכמה דבריאה, ואור הגבורה ירד גם הוא עד נצח והוד דאצילות, שהם חשובין כאחד כנ"ל, בפ"ג ובפ"א.

אח"כ יצא אור הת"ת, עם שאר האורות,

לעתיק, וחציו לאריך, וזה החצי דאריך, הוא שאירע בו קצת פגם.

פרק ה

(ה) נבאר בו סדר יציאת השבעה מלכים התחתונים בפרטות, ואיך מתו, והיכן ירדו הכלים, והיכן נשאר האורות. עם שכבר ביארנו דרך כלל בפ"ג, הנה בתחילה יצא אור הדעת, ובו כלולים שאר האורות כנ"ל פ"ג, ונכנס בכלי שלו, ונשבר הכלי, וירד בעולם הבריאה, ר"ל העתיד להיות בריאה כנ"ל בפ"ג. כי עשרה נקודות נתפשטו, בקומת אורך עולם האצילות, ר"ל העתיד להקראת אצילות, שהוא אחר התיקון, כמ"ש ח"א פ"ז. ותחת מקום התפשטות נקודה העשירית, שם היה אח"כ עולם הבריאה, ושם נפל הכלי של הדעת, במקום הדעת דבריאה כי שם הוא מקומו המתחס אליו, והאור של הדעת נפל גם הוא, אלא שלא ירד בבריאה, רק (א) במלכות דאצילות, שהיא סוף כל האצילות, כי עדיין לא יצא אור המלכות דאצילות למלוך בכלי שלה, וסיבת ירידתו שם, היה להאיר משם אל הכלי שלו, אשר בדעת דבריאה, בסוד הנפש החופפת על הקבר להאיר בו אחרי המיתה כדי שיהי' בו קצת חיות והארה ולא יתבטל לגמרי, ויוכל לחזור ולהתקן בסוד תחיית המיתה, וכמ"ש בפ"ט, ולכן ירד תכלית

הגהה

יכנס בעצם כלי המלכות, משא"כ אור המלכות שחפצו ליכנס בתוך כלי שלו.

(ב) צמח: צריך לומר, שנותן טעם למה כלי הדעת ירד בדעת דבריאה, וכלי החסד נשארה בבינה, וכן כלי גבורה בחכמה דבריאה, וכן כלי ת"ת בכתר דבריאה, ובכלי של חסד נותן טעם מספיק, שאמר כי מצא כלי הדעת במקומו הראוי לו, ר"ל כי לזה נשאר למעלה על כלי הדעת, וכפי זה יש לדעת ולחקור למה הכלי של נ"ה שלהם ירדו בנ"ה דבריאה, שהרי

הגהות ומראה מקומות

(ה) ע"ח שער שבירת הכלים פ"ג וד' שער הקדמות דף כ"ב תע"ס שיעור ה' אות מ"א ואילך.

ונכנס בכלי שלו, ומלך (ג) ונשבר הכלי, וירד בכתר דבריאה, ואור הת"ת נשאר במקומו, בת"ת ראצילות. כי לא היה מקום לו לירד כנו. הנה עתה אין הרחק בין שום אור מאלו הר' הנזכר, ובין הכלי שלה, רק ג' ספירות בלבד, כדי שלא יתבטל הכלי לגמרי, כי כל פחות מג' כלבוד דמי, כנ"ל פ"ב, ויכול להאיר בו משם. והנה שאר הג' אורות, של דעת וחסד וגבורה, ירדו למטה ממקומם, ובודאי שנחלש כחם, ולא יוכלו לחזור ולעלות אל מקומם הא', וישארו שם להאיר בכליהם, אך אור הת"ת שלא ירד ממקומו כנ"ל, ולא נחלש כחו כלל, אנו מפתחים כי בראות את עצמו משולל מן הכלי שלו, יתפוזר יותר בהנאת עצמו, כי לא ירצה להיות מגולה בלא לבוש, ויחזור ויתעלה לבטן אמו, אשר הכלי שלה קיים כנ"ל פ"ג, וגם כי יינק משם הארה גדולה, כי חפץ התחתון (א) לחשוך לעלות במקום גבוה, ואם כה יעשה, יתרחק מן הכלי שלו ויתבטל לגמרי, ולכן מה עשה המאציל העליון, הגדיל והמשיך את כלי הכתר הנקודים שלא נשבר, ונמשך דרך קו האמצעי, כי כבר ביארנו פ"ו מח"א, שג' הראשונות יצאו מתוקנות בדרך קיום, ונמשך הכלי ההוא עד חצי מקום הת"ת, שהוא עד הטיבור דו"א לבר, כמ"ש הסיבה לקמן, ואז נתעלה אור הת"ת כולו במקום מחציתו העליון, כי עד שם הגיע התפשטות כלי הכתר, ונתלבש בו, ואז אור הדעת שירד במלכות ראצילות.

בראותו שכבר יש לו מקום ג"כ להתלבש, כי הרי מקום הדעת הוא בקו האמצעי, בין כתר לת"ת, ואז גם הוא עלה שם במקומו, ונתלבש בכלי ההוא החדש, כי יותר הוא חפץ מהנאת עצמו, מהנאת הכלי שלו, ואז בעלותו שם, נתן גם הוא כח והארה בכלי ההוא, והגדילו יותר, שנמשך עד כל מקום הת"ת כולו, ואז גם אור הת"ת חזר להמשך בכל הכלי ההוא, כדי להיות יותר קרוב אל הכלי שלו, וזה הנהה וזה אינו מפסיד, כי הרי יש לו ג"כ כלי שלם במקומו. ונלענ"ד חיים, כי בתחילה עלה הת"ת במקום הדעת כנודע, כי עד הטיבור הוא סיומו, ובעלות הדעת, לקח הדעת מקומו, והוצרך להגדיל עוד הכלי, עד סיום הת"ת כנ"ל.

והנה טעם סיבת הגדלת הכלי הזה היה, אם לסיבת ריבוי אור הדעת הנכנס עתה שם, וגם כי הדעת הוא נשמת הו"ק, ולכן להיטיב את הת"ת שהוא אחד מהו קצוות שלו העיקרי, לכן נתפשט להיטיב לו, שישאר במקומו קרוב אל הכלי שלו, והנה לקמן יתבאר כי אור היסוד והמלכות גם הם עלו עד הדעת הזו, וא"כ קשה, למה לא נתפשט כלי הכתר, כל קו האמצעי עד מקום המלכות, ולא יצטרכו לעלות יסוד ומלכות שלא במקומם.

וענין זה צריך ביאור רחב, ונקצר בו, והענין, כי כבר ביארנו בח"א פ"א, כי עולם הנקודים הוא הוא עולם האצילות, ומתחילין מטיבור א"ק עד סיום רגליו בקירוב, כמבואר

הגהה

כלי ח"ג שבבינה חכמה יעכבנו, כמו כלי דעת אל כלי ח"ג. ואם נאמר שדרך הצדדים, למה לא היה כך בכלי ח"ג, ועוד כי כלי מלכות ירד בחסד דבריאה, ולמה לא ירד שם כלי

כלי ח"ג שבבינה חכמה יעכבנו, כמו כלי דעת אל כלי ח"ג. ואם נאמר שדרך הצדדים, למה לא היה כך בכלי ח"ג, ועוד כי כלי מלכות ירד בחסד דבריאה, ולמה לא ירד שם כלי

הגהות ומראה מקומות

כלי חו"ג אם ירדו במקום חו"ג דבריאה יהיו רחוקים מאורם לפיכך נשארו במקום בינה וחכמה דבריאה. אבל נשאר מקום לחקור למה כלי החסד ירד בבינה ולא ירד בחכמה שהוא יותר מקום ראוי לו שהוא מקום ימין עכ"ל.

(א) ג"א לעלות ולחשוך למקום (ק).

(ו) מצאתי כתוב הגהה בכתיבת יד וז"ל: ונלע"ד נתן שמה שלא ירדו כלי החסד וכלי הגבורה ממקומם ונשארו בבינה וחכמה אינו משום עיכוב שעכב כלי הדעת שהוא קרוב אל אורו וגם מצא כלי הדעת פנוי הוא ראוי לו נשאר שם, אבל

עומד בספירת הת"ת, ואינו נקרא ריחוק גדול, ומה גם אח"כ שרצה אור הת"ת לחזור למקומו. אך כלי הדעת שהיה בדעת של בריאה, בהתרחק עתה אור הדעת ממנו כנזכר, ירד הכלי עד סוף הבריאה במלכות, כי שם תכלית הירידה

וא"ת. (ז) הרי אמרנו לעיל, שצריך שלא יהיה מרחק בין האור אל הכלי, יותר מג' ספירות, כדי שלא יתבטל הכלי לגמרי, הרי עתה הרחק נפלא מן הדעת של אצילות ששם נתעלה האור, עד המלכות דבריאה הוא ירד ח' הכלי. הענין, כי האמת הוא דהיכא דאפשר אפשר, כי בתחילה אור הדעת אינו חסר בהיותו למטה במלכות דאצילות, כיון שסוף סוף גם למעלה לא היה לו כלי אחר להתלבש בו, וכלי הדעת היה נהנה בהיותו קרוב, אך עתה שכבר יש לו כלי למעלה, יותר יבקש הנאת עצמו, מהנאת כלי שלו. וגם כי גם הפסד הכלי אינו כ"כ גדול, כי מה שאנו חוששין הוא, אם יהיו ג' ספירות גמורות דאצילות רחוקים ביניהם, אך כל הי"ס דבריאה אינן נחשבים כגרגיר חרדל, בפני ספירה א' דאצילות והיכא דלא אפשר, לא דייקנין כולי האי אף בבריאה. וא"ת, והרי מדעת דאצילות ועד ראש

בש"א ח"א פ"ב, עוד יתבאר בשערים הבאים בע"ה, כי הנקודה הא', של הי' נקודות, אשר ממנה נעשה כתר (T) האצילות הוא א"א, והוא מתפשט עד סיום האצילות אחר התיקון, וכל שאר הפרצופים דאצילות מקיפים ומלבישים אותו זה ע"ג זה, ונמצא כי במקום שנתפשט עתה זה הכתר, שהוא עד חצי הת"ת דו"א, שם יהיה ממש אח"כ בעת התיקון מקום הת"ת שלו עצמו וטיבורו. ונודע ג"כ משערים הבאים, כי או"א (ה) מלבישים לאריך מן הגרון שלו, עד טיבורו ושם מסתיימין, ואם אף או"א אחרי התיקון לא יתפשטו יותר משיעור הזר איך א"א שהוא עליון מהם, יתפשט וישפיל עצמו קודם התיקון, מה שהתחוננים ממנו לא יתפשטו וישפילו עצמם למטה אף אחר התיקון. ונ"ל חיים, כי כמ"ש לקמן כי סיבת התפשטות או"א עד חסד וגבורה לבד, היה מן האחוריים שלהם שירדו שם, הנה כן יהיה בכתר, (ו) כי מה שנתפשט ממנו, היה בחינת נה"י שלו שנפגמה כנודע כנ"ל, ואמנם אחר התיקון, יתפשט כולו למטה עד סיום כל האצילות, לצורך ז"א, כי שם מקומו. ואמנם הכלי של הת"ת שנפל בכתר הבריאה נשאר שם, כי גם בתחילה שנתעלה אור הת"ת במחיצתו העליון, הנה עדיין הוא

הגהה

(ה) צמח: נ"ל, שגם בכלל או"א הוא יש"ס ותבונה מדקאמר עד טיבורו, ואעפ"י שכאן מדבר בנקודים. (ו) צמח: גם פה לא כתב מלכות. (ז) צמח: למטה הוא אומר, היכי דלא אפשר לא דייקנין, ובסוף אומר כי עיקר החששא שלא יהיו בין האור והכלי ג' ספירות ריקניות מאור, אפילו שיהיה איזה אור מאיזה כלי שיהיה, ובזה היה מספיק וי"ל כי לכל אחד מבחי' הנזכר, יש לה מציאות לכל אחד ואחד, והרב ז"ל פירש לנו כל אחד ואחד, וטעם לכל אחד ואחד, להודיענו מעלת מציאות המדרגה, ולזה לא כתב האחרונה במעלות, שהוא אור א' המאיר לכלי, מאור אחד שהי' מספיק לכולם, אלא לכל מעלה מדרגה בפ"ע.

(ד) צמח: הנקודות מתחילין מן הטיבור ולמטה, וצריך לידע איך ג' עליונות דעתיק, הם למעלה מן הפרסה, כנודע כי מחסד ולמטה הוא מלובש בא"א, האוחז כל אורך קומת עולם האצילות ואם כן, איך הנקודות הם עשר, וזו תחתונות הם באצילות. וגם בדף כתוב כי חולם בת"ת דא"ק, הוא נעשה כתר אל הנקודות, ומת"ת מתחיל הפרסא. ואולי שכח"ב דעתיק, הוא בנה"י דעקודים כשאר הבחינות, נה"י של זה, בחב"ד של זה. גם אולי שחולם בת"ת דא"ק, שהוא כתר דאצילות, דהיינו א"א, יו"ד שלו דהיינו נקודת יו"ד, וכנגדו סגול חסד דעתיק, וג' דעתיק הם כנגד קמץ פתח צירי, שהם לעיל ממקום חולם ת"ת דא"ק. (ז)

הגהות ומראה מקומות

(י) עיי' נהר שלום דף י"א בהגהות ומ"מ אות נ', ובדף ל"ג ד"ה ואע"פ שעתיק. (ח) נ"א ששם ירד (כת"י).

הבריאה, הם שבעה מלכים גמורים דאצילות, ויש בניהם כל מרחק זה. וי"ל, כי אין אנו חוששין רק להיות ג' ספירות דאצילות ריקניות בניהם, אמנם פה, הנה כל מקום האצילות מלא מאורות האחרים שירדו שם כנוז, אשר בהיותם שם יוכל הכלי שלו לקבל הארה מהם, או גם מאוד הדעת שלה ממש על ידיהם, אך עיקר החששא האמיתית הוא, שלא יהיו בין האור והכלי, שלשה ספירות דאצילות ריקנית, כי אז ודאי היה מתבטל הכלי לגמרי, ומזה תקיש לשאר הכלים הנופלים בבריאה, משאר המלכים התחתונים כמ"ש.

אח"כ יצא אור הנצח וההוד, תרי פלני גופא כאחד, ומצאו מקומם בלתי פנוי, כי שם ירד אור הגבורה כנ"ל, ולכן הוצרכה גם הבינה (ח) להתפשט כלי שלה עד למטה, עד מקום גבורה כולה, דרך קו שמאל, ואז עלה אור הגבורה שם, כי כבר יש לו כלי במקומו, ואז גם הכלי שלה, בהתרחק אורה ממנו, ירד גם הוא עד היסוד דבריאה, כי כבר כלי הדעת נכנס במלכות דבריאה, אז יצאו אור נצח והוד, עם שאר אורות התחתונים, ונכנסו בכלי שלהם ונשבר הכלי, וירד בנצח הוד של הבריאה והאור שלהם עלו, ונתחברו בקו שמאלי, עם איר הגבורה אשר שם, ועלה שם ההוד, כי הוא מן קו השמאלי, ונתחבר עמו גם אור הנצח, להיותם הרי פלגי גופא, והיו שם יחד בכלי הגבורה החדש.

וא"ת, ולמה לא נתפשטה הבינה עד ההוד כל קו שמאלי, כדי שישאר אור ההוד במקומו, ולא כלול בגבורה, וכן באבא אירע זה ג"כ במלך היסוד, שנתפשט עד החסד כמ"ש, ולמה גם הוא לא נתפשט עד הנצח כל קו ימין. זה היטב. *

אח"כ יצא אור היסוד ואור המלכות עמו, ויען היה במקומו אור החסד כנ"ל, לכך הוצרכה גם החכמה להתפשט בקו הימין, עד מקום החסד שאחר התיקון, ואז עלה שם אור החסד, כי כבר יש לו שם כלי חדש, והכלי שלו ירד בת"ת דבריאה, ואז יצאו אור היסוד והמלכות, ונכנסו בכלי היסוד דאצילות שלו, ונשבר, וירד הכלי בגבורה של בריאה, והאור שלו עלה בדעת האצילות, ונכלל עמו בכלי ההוא, כי הוא מקו האמצעי.

וסיבת עלייתו למעלה מהת"ת, עם שהוא גדול ממנו, הוא במ"ש אצלינו בענין תפילת המנחה, שמזדווג לאה עם ישראל מחציו ולמעלה, והנה אין שם בחינת יסוד להזדווג עמה, ושם הארכנו בענין, וע"ש היטב איך יש

הגהה

(ח) צמח: ויש ליתן טעם, שמאחר שהכתר התחיל להתפשט הכלי שלו, למה לא נתפשט החכמה הכלי שלה קודם הבינה, ואולי י"ל, מפני שהוא אם הבנים, שבעה מלכי ארץ אדום היא הבינה, כנודע, ועיין בספר דרושים

* ולפי"ז נמצא שכלי החכמה שנעשה מאחורים דאבא נתפשט קודם הבינה, כי קודם ירדו אחורי אבא לפני אחורי אמא, ע"י תע"ס חלק ז' אות ס"ה באר"פ ד"ה נצח והוד ובהסתכלות פנימית שם אות כ"ד, ועיין לקמן דף מ"ד ד"ה וכאשר נכנס.

המלכות לפעמים היא אשת חיל עטרת בעלה כנודע, וגם כי עתה כוונתה לעלות ולקשר את כל השבעה אורות, כי היא תחתונה מכולם, ובעלייתה למעלה מהם עד הרעת, מקשר את כולם, ונמשך להם הארה נוספת, ותיקון מחדש מבתחילה, וזה בכח הארה נוספת שבה כמ"ש בע"ה. והענין, כי כבר נתבאר בש"א ח"ג פ"ד, כי מטבע האורות הרוחניים, להשאיר רשימו במקומם, אף אחר הסתלקותם משם, ובודאי כי ענין רשימו שמניחים, היא הבחינה התחתונה אשר בהם, והנה אור הדעת כאשר ירד בתחילה במקום המלכות כנ"ל, הניח שם רשימו, והוא בחינתו התחתונה, והוא כי הלא הרעת כלול מחסדים וגבורות כמו שנתבאר, ובחינת המלכות של הגבורה, היא הרשימו שהניח שם בעת הסתלקותו למעלה אל הכלי החדש שלו, וכאשר ירד אור המלכות בכלי שלה, מצא שם הרשימו הנז', ובהשבר כלי שלה, עלה האור של המלכות עם הרשימו ביחד עד הרעת, ושם נתחבר זה הרשימו שהיא המלכות של הגבורות שברעת עיטרא דנוקבא, עם החסדים שברעת, שהם עיטרא דרכורא כנודע, וע"י חיבור הזה, האיר הרעת בר' קצוות של ז"א, והרשימו האיר בקו של שמאל, והשאיר שם את ההוד, והרעת עיטרא דרכורא שהם החסדים, האירו בקו ימין, והמשיכו את הנצח שהיה עם ההוד כנ"ל.

כח בבחינת יסוד לעלות עד הרעת, להמשיך טיפת החסדים לתתא אל הנקבה, וכמ"ש בפרשת פקודי דף דכ"ח, כי יוסף סליק (ט) לעילא ונחית לתתא. כו'. ובוזה נתבאר, איך היסוד יכול לעלות עד הרעת, למעלה מהת"ת, כי כך רדכו לעלות שם. ועוד, כי כונתו לקשר כל הרוק ביחד, כי הוא תחתון מכולם, ועולה עד למעלה מכולם, שהוא הרעת, לקשרם ולהמשיך להם משם הארה.

(י) אח"כ יצא אור המלכות, ואז האור של הרעת, כבר נתבאר שעלה למעלה ברעת, ולכן מצא המקום פנוי, ומלך בכלי שלו, ונשברה, וירד הכלי (י"א) בחסד דבריאה, והאור עלה גם הוא, ונכלל עם אור היסוד, ברעת דאצילות, דרך קו אמצעי. והרי עתה, כי כלי הת"ת הוא בכתר הבריאה, וכלי המלכות בחסד הבריאה, ואין מקום פנוי בבריאה עצמם בין כלי לכלי, דק ג' מדרגות, שהם חב"ד, וגם באצילות אין מקום פנוי, דק ב' מדרגות, שהם מקום יסוד ומקום מלכות שעלו ברעת שלא במקומם, משא"כ בזולתם שכולם במקומם, כי אף החסד נמשך במקומו עתה כמ"ש.

ולכן תחילה נבאר טעם, אל עליית אור (י"ג) המלכות גם היא ברעת, למעלה מהת"ת, ועמו יתבאר הנזכר והוא, כי הנה נודע כי

הגהה

דמ"ה נפלו, והם כמנין ק"ל, והיינו דת"ת הנקרא שמים, וז"ס קל מן שמיא נפל.

(י"א) צמח: בספר עב"י דף ל"ו כתוב, כי זהו הטעם שביוצר שבת אנו אומרים ז' פעמים תיבת הכל.

(י"ב) צמח: ובגליון שאלנו, למה כלי החסד ירד בבחינה דבריאה ולא בחסד מקומו, ולמה ירד כלי מלכות בחסד, גם למה כלי המלכות סבל בו אור הרעת, ולא סבל האור שלה הקטן מן הרעת, ושם כתבתי הנלע"ד בקצתם, כפי צדות דחוקח הזמן.

(י"ג) צמח: גם מצינו דוגמת זה מלכות דעת במקום אחר, הוא בפה רא"א כנוכר, וגם מלכות בפה בי"ס שבראש כנוכר.

(ט) צמח: לא מצאתי לשון זה ברף הנז', ובספר עב"י דף ל"ו כתוב הנז' בסבא דמשפטים דף ק"י, שאמד כי זה המשכיל, שהוא היסוד הוא לעילא והוא לתתא, וג"כ דמזו בנזכר פקודי בהיכלות, כי יוסף הוא לעילא והוא לתתא, ולא נזכר דף, ואולי שמשמעות קאמר הרב ז"ל, על דף דנ"ט ריש ע"ב.

(י) צמח: כבר נודע, כי כשמת הכלי ונפל, היה האור מסתלק מן הכלי, וגם נודע כי הכלים של מלכות שבקצוות ז"א, נפלו פנים ואחור, וז"ס ויקם אברהם, דהיינו אור מלכות דחסד, מעל פני מתו, מפני הכלי שמת ונשבר, ובדרוש דפ"ח ניצוצין כתוב, שגם בחי' אחוריים

סיבת נפילת אחורי אר"א היה שבירת שבעה המלכים ומיתתו, כי נתבטלו מיינ נוקבין שלהם, ואז גם הם נפלו אחוריהם, וא"כ כיון שהשבעה מלכים שבירתם גורמת נפילת אחורי אר"א, א"כ ודאי שלא נגמרו נפילת האחוריים הנז', עד גמר מיתת כל השבעה מלכים, ובכל בחינת שבירת כלי מלך אחד, היה גורם ירידת בחינה א' מהאחוריים הנז', ונמצא, כי כאשר נעריך שבירת כל השבעה מלכים, עם נפילת כל אלו האחוריים, של ארבע פרצופי אר"א וישראל סבא ותבונה, נמצא כי בהשבר כלי הת"ת עד החזה לבד, אז נגמר ירידת אחורי אר"א, ובהשבר מהחזה הת"ת ולמטה, עד סוף כל השבעה כלים, אז נגמרו ליפול גם אחורי ישראל סבא ותבונה.

ועתה נבאר סידרון, הנה הדעת הוא המלך הא', שיצא מכלי אימא למלוך בכלי שלו, והנה עיקר העלאת מיינ נוקבין, הוא ע"י הבנים שכבר יצאו לעולם, ולכן אחר צאת הדעת לחוץ למלוך בכלי שלו, והנה אורו גדול, כי הוא כולל כל החסדים והגבורות כנודע, וגם כי שאר הששה מלכים יצאו עמו כנ"ל בפ"ג כו', לכן היה בו כח להעלות מיינ נוק' באמא, אשר היתה אז פנים בפנים עם אבא, וגרם

המשיכוהו בקו ימין, והרי נתקנו הרי קצוות כל אחד במקומו, וכל זה גרם עליית המלכות עד הדעת.

אמר הצעיר (י"ד) חיים, צ"ע, מה רשימו הניחו שאר המלכים, וכבר נתבאר ריש שער הזה, כי בכל עולם ועולם ניתוסף בו קצת תיקון על שלמעלה ממנו, כי התיקון היא גילוי בחינת הכלי, ואמנם התיקון הנוסף עתה, הוא זה, כי גם הז' תחתונות, שהם השבעה מלכים, נתקנו בסדר קוים, כמו השלשה ראשונות כנזכר בפ"ו מח"א.

פרק ו

(ט) נבאר עתה ענין האחוריים של אר"א, אימתי היה ביטולם ונפילתם בסדר שלהם, ומתחילה צריך שתדע כי אר"א כל אחד מהם נחלקים לב' פרצופים, כנזכר בש"א ח"ב פ"א, ועוד יתבאר לקמן בש"ד ח"ב, ואבא נחלק לב', כי עד החזה שלו נקרא אבא, ומן החזה ולמטה נקרא ישראל סבא, וכן הענין באימא, כי עד החזה שלה תקרא אמא או בינה, ומהחזה שלה ולמטה תקרא תבונה, וכבר נתבאר בפ"ד, כי

הגהה

שהוא מלכות של כל אחד ואחד כנז"ל, לכן המלכיות שהם התחתונות שבכל הז"ק שנשברו, הם המניחים הרשימו. מכאן כלל, כי כשאומר וימלוך מלך בלע וימת, ואמר שבלע הוא הדעת, ר"ל וימת המלכות שבדעת, הנק' קודם התיקון בלע, וכן וימת יובב, דהיינו מלכות חסד, ומת כלי מלכות שלו, וכן בחשם, ובשאר, ולא באו שמות הקצוות קודם התיקון, כי אם להודיע המלכות שנשבר משל מי מהקצוות היתה, כי וימלוך וימת שוות, אלא שפי' הפסוק של וימלוך וימת בבלע, הוא מלכות של הדעת, הנקרא קודם התיקון בלע, וכן בכלום, ועל הענין הרשימו שמניחין, עיין בספר עב"י דק"ה ע"ב.

(י"ד) צמח: הנה לעיל קאמר בודאי כי ענין הרשימו כו', היא הבחינה התחתונה אשר בהם כו', ובחינת המלכות של הגבורה כו', ואולי שתירוך לצ"ע זה, הוא עם הכתוב בספר עב"י דף ל"ח ז"ל, המלכים דמיתו הם המלכיות דו"ק ומלכות, הרי הם שבעה אחרונות שבו"ק, כי הם אשר נשברו, כי לכן להיותם מלכיות נק' מלכים, והנה כפי זה הרשימו שהניח כל אחד ואחד, היא המלכות התחתונה שבכל אחד, ולכן בעת אותם הרישומין יש כח במלכות לעלות בכל הספירות עד הדעת, וז"ש הרב ז"ל, ובודאי כי ענין הרשימו שמניחים, היא הבחינה התחתונה, ונדע שלא נזכר רשימו כי אם אצל כלי הנשבר, וכיון

הנהרות ומראת מקומות

(ט) ע"ה שער שבירת הכלים פ"א ושער הקדמות דף פ"ט תע"ס חלק ז' מאות כ"ו ואילך.

אח"כ מלך החסד, והוא הגורם ע"י העלאת דמיין נוקבין ג"כ להתפשט ה' חסדים בגופא דאבא להגדיל אחוריו כנ"ל בפ"ד. וכשמת ירד כלי החסד בבריאה, ואור שלו ירד באצילות למטה כנ"ל בפ"ה, ושאר חמשה אורות יצאו בכלי המלך הג', ואז נפגם אבא, ונפלו כל חמשה חסדים שבו בגופו, ואז נגמרו אחורי אבא ליפול, ואז חזר אבא בפני מאמא, והיו או"א אחור בפנים, אחורי אבא בפני אמא, ואעפ"י שעדיין לא נגמר פרצוף אבא להפגם, עד חזה הת"ת כנ"ל, הטעם הוא כי בכל הספירות יש בהם פנים ואחור, חוץ מן היסוד שכולו פנים, כי כולו נכנס תוך נקודת היסוד של הנוקבא, משא"כ בשאר האיברים, שקצתם דבוקים עם איברי הנוקבא פנים בפנים, וקצתם באחוריים, והנה כשתעריך, תמצא כי שליש הראשון של הת"ת, שהוא עד החזה, הוא שיעור היסוד של אבא, כמו שהוא בז"א עם היסוד דאמא כנוכר, ולכן בהגמר החסד למות, נגמרו כל אחורי אבא ליפול.

אח"כ מלך הגבורה, והוא הגורם על ידי העלאתו מיין נוקבין, להתפשט ה' גבורות בגופא דאימא, להגדיל אחוריה, כנ"ל בפ"ד. וכשמת, ירד הכלי שלו בבריאה, והאור שלו באצילות, ושאר ד' אורות נכנסו בכלי הת"ת,

להמשיך חסדים וגבורות מן הכתר באו"א ברישיהו לבר, ולא נגמרו להתפשט בשלימות בגופייהו כדרכן כמ"ש, ואלו כל השבעה מלכים שהם כללות זר"ן, היו כולם בכלים שלהם, והיו מעלים מיין נוקבין שלימים, היו נשלמים או"א מחסדים וגבורות להתפשט אף בגופא דילהון כנהוג, כי כבר ביארנו כי עיקר העלאת מיין נוקבין הוא ע"י הבנים, שכבר יצאו לחוץ, וכיון שעתה העלאת מיין נוקבין היתה ע"י הדעת לברו שמלך, ושאר המלכים היו כלולים בלבד בו, ולא מלכו גם הם, לכן היו החסדים וגבורות בלתי שלמים, ולא נתפשטו באו"א, רק עד הדעת שלהם בלבד, כפי בחינת המעלה מיין נוקבין שהוא הדעת.

וכאשר מת המלך הזה, וירד הכלי הזה אל הבריאה, והאור ירד במלכות האצילות, ושאר האורות הנכללים עמו, מלכו בכלי החסד, אז גם או"א נפגמו, וירדו החסדים וגבורות שבדעת או"א, וירדו בגופא דילהון, ונתפשטו בגופייהו ע"י המלכים האחרים כמ"ש וחסרו למעלה ברישיהו, וחסרון זה נקרא חסרון הסתכלות עיני או"א זה בזה, כי חסר מהם הדעת שכנגד (א) העינים שלהם, אמנם כיון שעדיין החסדים והגבורות בגופייהו לתתא, היו עדיין פנים בפנים.

הגהה

(א) צמח: העינים שכנגד מוח הדעת שבראש, לאפקא הדעת שבין חסד וגבורה, והדעת המתפשט, ששלש אית בכל פרצוף, כנו' בספר עב"י דף צ"ד, וע"ש כמה בחי' דעת יש בכל פרצוף, ולאפקא כולם אמר הדעת שכנגד העינים, והנה הדעת שרשה ה' חסדים, ה' הויות, כנגד העינים מצד ימין, וה' גבורות מצד שמאל, ה' הויות, העולים ג"כ עין, ואולי שאל הדעת זה שכנגד העינים, כיון משה רבינו ז"ל, כי ס"ר לראות, דהיינו עין עין, שממנו חוש הראות, שהם כנגד העינים, ומכאן משמע, שכיון שדעתן של נשים קלה, דגליטו דתרין מוחין אתגלפין בה, כנוכר באדרת האזינו, ופי' הרב ז"ל בספר עולת תמיד דמ"ו ע"ב, שאין

בראשה כי אם חו"ב והדעת למטה בין ב' הכתפים, וא"כ כמו שבאו"א ובישראל סבא ותבונה כנוכר בסוף ענין זה בפרק זה, וכיון שהדעת שבראש היא כנגד העינים, ובנוקבא בין הכתפים, לכן שפיר קאמר סבא דמשפטים עולימתא שפירתא דלית לה עיינין, דהיינו עין ימין ושמאל, דחמשה חסדים וחמשה גבורות כנו"ל. אי נמי כפי בחינת הגבורות ה' מחלק הדעת שיש לה, וחסד החסדים דדעתה קל מהם כנוכר ברב ז"ל במציאות זה, גם בזה אתי שפיר, דלית לה עיינין תרין, אלא עין א' מצד ה' גבורות, והיא ק"ל מעין, מצד ד' חסדים, כי לזה אנו מכסין העינים כיד ימין לבר, הרומז אל ה' חסדים כנודע, ושהדעת כנגד העינים

היסודות דב' י) מלכיות דא"א עילאין, ונגמרו אחוריים ליפול לגמדי, ונמצאו אחורי א"א עילאין יושבין פה למטה. באופן זה, כי אחורי אבא יושבים בקו ימין, במקום שהיה חסד דז"א, שהוא מלך הב'. ואחורי אימא, במקום שהיה מלך הג', שהוא גבורה דז"א, כנודע כי א"א היו בסוד קיום כנ"ל פ"ו מח"א, ובכח היות אלו האחוריים שנפלו עד פה, זהו בחינת הכלי החדש שעשו א"א שנתפשטו עד פה, ועלו שם אח"כ אור החסד והגבורה כנ"ל בפ"ה, והתפשטות ההוא הוא עצמו בחינת האחוריים האלו שנפלו עד שם, ולא נפלו יותר למטה, כי שם נגמרה נפילתם בעת מיתת החסד והגבורה ושליש הת"ת, ולכן נשארו שם, ונתעלמו אח"כ ונתלבשו אורות חסד וגבורה בב' האחוריים האלו, וגם אורות הנצח וההוד כנ"ל בפ"ה, אלא שהכל למעלה במקום החסד והגבורה, והבן זה היטב ונמצא לפי"ז, כי ג' המלכים דעת חסד

וגבורה ושליש הת"ת כשיצאו תחילה למלוד, יצאו מגולים, כי לא היו עדיין שם האחוריים הנו', והיה אורם גדול מאד, ולכן גם שבירת כליהם היתה שבירת גדולה, כי לא יכלו לסבול האור הגדול שלהם. אכן האורות התחתונים שהם מהחזה ולמטה, יצאו אחרי נפילת האחוריים הנו' שם, ובהכרח יודיין ועובריין בתוכם, ומתלבשין בהם (ה) ואינם כ"כ מגולים,

ואז נמלו בחי' הגבורות שנתפשטו בגופא דאמא, ונגמרו אחרי אמא ליפול, וחזרו א"א שניהם אחר באחור. (ב)

אח"כ מלך הת"ת, ובהגיע האור עד השליש העליון שבו, שהוא עד החזה דכלי הת"ת, אז גרם ע"י העלאתו מיין נוקבין, להמשיך בחי' התפשטות חמשה חסדים וחמשה גבורות ביסוד דאבא וביסוד דאימא, אשר שם מקומם בשליש העליון דת"ת, כי הדעת כולל תרין רישין דא"א, וחסד גופא דאבא, וגבורה גופא דאימא, ושליש העליון דת"ת, כולל תרין יסודות דא"א. כי נודע היות התלבשות א"א תוך ז"א ע"ד הנזכר, ונודע כי היסוד נק' כל, לסיבת שנכללים בו הה' חסדים, או הה' גבורות ביסוד דנוקבא, כנוכד בשער ה' עיין בח"א ולקמן בפ"א. גם נתפשטו כללות ה' חסדים וה' הגבורות במלכות דאבא ובמלכות דאימא, כי לכן ג"כ נק' המלכות כליה: כל ה'. אך היסוד נקרא כ"ל בלא ה', כנוכד.

וכאשר נכנס האור בב' שלישים התחתונים דכלי הת"ת מהחזה ולמטה, או גרם על ידי העלאתו מיין נוקבין להמשיך ה' חסדים וחמשה גבורות, ברישיהו דישאל סבא ותבונה, כי שם דאשם יחד, וכאשר מת הת"ת, והתחיל למות ולהסתלק האור משליש הראשון עד החזה, ידדו כללות הה' חסדים והגבורות דב'

הגהה

(ב) צמח: ועתה היתה גמד נפילת אחורי א"א, כי במות החסד עדיין היו א"א פנים ואחור, אך עתה במות הגבורה, חזרו א"א

רמוז בלא ידעו ולא יראו, כי זה תלוי בזה, ותפקחנה עיני שניהם וידעו, ולא כתיב ויראו, עיני ה' ינצרו דעת.

יפה שעה

למטה בצד ימין ובינה לצד שמאל וכל שאר ז' תחתונות יצאו קו אמצעי נפרדות כל אחד מחבירו זו תחת זו אחד לאחד וא"כ כשנתארכו ונתפשטו קוי החכמה והבינה נתארכו ונתפשטו דרך קיום שלהם ונתפשטו קוי החכמה עד כנגד

(ח) ואינם כ"כ מגולים כר, לא ידעתי היאך ובמה אופן מתלבשים ועוברין בתוכם הלא כל פרקי שעד זה מתבאר בדברי רבינו ז"ל סדר יציאת אורות הנקודים כי הג"ר שהם כד"ב יצאו בצורת קיום כתר למעלה וחכמה

הנהגות ומראה מקומות

(י) ג"א וב' מלכיות (קארעץ).

מכוסין, יכלו להתגלות אח"כ אחרי התיקון, והיה יכולת בהם לקבלו, שלא ע"י מסך אחורי הבינה, וז"ס הגדלות של ז"א, של כניסת מוחותיו המלוכשים בצלם דאבא ובצלם דאימא הנזכר בכל מקום, והבן זה מאד כי הוא כלל גדול.

(ד) והנה במות המלך הר' הוא הת"ת, ונסתלק אורו מהחזה ולמטה, אז ירד כלי הת"ת למטה בבריאה, ואורו נשאר באצילות במקומו כנ"ל פ"ה, אלא שאח"כ עלה בכלי החדש כנ"ל, שם, וגם אז נשאר במקומו, ושאר האורות ירדו ונכנסו בכלי נצח והוד, ואז ירדו החסדים והגבורות דברישיהו דישראל סבא ותבונה לגופא דילהון, ואז חסר הסתכלות עיני ישראל סבא ותבונה זה בזה, ע"ד הנז"ל בא"א, אך עדיין הם פנים בפנים.

אח"כ מלך הנצח, המשיך התפשטות ה' חסדים בגופא דישראל סבא, וכשמת, ירדו שאר המלכים בהח, ואז ירדו אחורי ישראל סבא, והתפשטות חמשה חסדים דבגופיה, והחזיר פניו מן התבונה, והיו אז ישראל סבא ותבונה אחור ופנים.

ואח"כ מלך ההח, בחצי הכלי האחד, כנ"ל

והיה כח בכלים שלהם, לסבול יותר אורם, ולא היתה שבירתם כ"כ גדולה כמו הכלים הראשונים, ושומר כלל זה, ולכן כבוא התיקון של ז"א, שהוא הצלם של המוחין, שנבאר בע"ה בש"ה ח"א פ"ג, שאז נגמר תיקון ז"א בעיבור הב' לגמרי, אז מתהפכין כחומר חותם, ואז האחוריים הנז' ההם של א"א, מתלבשין בהם המוחין דז"א כמבואר שם בסוד כונן שמים בתבונה, שהוא סוד הצלם דז"א, המתלבש באמא, והבן זה מאד מאד, והאורות והמוחין העליונים שמן הראש עד החזה, באים סתומים באותם האחוריים כנודע, כי גם אחורי אבא נתונים בתוך אחורי אמא, ובתוך שניהם המוחין דז"א, שהם סוד אלו האורות שנשארו באצילות אחר מיתת המלכים, ושאר האורות והמוחין התחתונים המתפשטים בגופא דז"א, הם מגולים מהחזה ולמטה, כמ"ש שם בש"ה ח"ד, כי גם המוחין המכוסים בנצח והוד דז"א (כ) מכין בהם החסדים המגולים (ג) ומגלים הארתם והבן זה היטב, כי לסיבת היותם בתחילה מגולים העליונים, היתה שבירת כליהם גדולה, ועתה באו מכוסים, כי הכיסוי והעלם הוא התיקון כנודע. אך התחתונים שבתחילה באו

הגהה

(ד) צמח: ספר עב"י בדף ל"ה, וז"ל בקיצור, ולכן רצה המאציל העליון, והמשיך והגדיל את כלי הכתר אשר לא נשבר כנודע, ונמשך דרך קו האמצעי עד מקום הת"ת, עד אמצעיתו לבד, שהוא עד הטיבור לבד, ואז עלה אור הת"ת ונעלם תוך כלי הנז' של הכלי שנתפשט עד מקומו, ונמצא כי לא נתעלה רק חצי אור הת"ת התחתון, כי חציו העליון עומד במקומו, שכבר מתפשט בו כלי הכתר, ושם השאר יותר באורך.

אחור באחור לגמרי, כי גם אחורי אמא נגמרו ליפול, ולכן לא יקרא נפילת אחורי א"א בתכלית עד מות הגבורה וכמ"ש. והענין כי כיון שפני אמא עדיין היו מאירים ומסתכלים באחורי אבא, אינם נק' אחורי אבא אחוריים גמורים, עד שחזרו שניהם א"א אחור באחור.

(ג) צמח: זהו האמור ברנו ליעקב על פסוק והכית בצור. כי אין הארת פנימית מתגלית כ"א ע"י הכאה, וכן האורות פנימיים.

יפה שעה

מקום החסד ונתפשט קל הבינה עד כנגד מקום הגבורה ואם כן היאך כשיצאו האורות משליש

קיום דח"ב שנתפשטו וצ"ע. (ל)

הנחות ומראה מקומות

(כ) נ"א דאימא (קארעץ). (ל) עיין בתע"ס חלק ד' אות פ"ה באר"ס ד"ה המשיך, ותראה הנחשתלשות של מלכי תנח"ים מראשיהו דישו"ת, ומקומם פתח דא"א עד החזה, שעד שם ירדו אחורי א"א, וז"ס.

דנצה והוד תרי פלגי גופא הו, והמשיך התפשטות ה' גבורות בגופא דתבונה, וכשמת, ירד הכלי (מ) דנצה והוד דבריאה, והאור באצילות, כנ"ל בפ"ה. ושאר אורות יסוד ומלכות נכנסו בכלי היסוד, ואז ירדו אחורי אימא גם היא, והתפשטות ה' גבורות דבגופא, ואז חזרו ישראל סבא ותבונה אחר באחור, כנ"ל באו"א. ואח"כ מלך היסוד, והמשיך כללות ה' חסדים ביסוד ישראל סבא, וכללות ה' גבורות ביסוד תבונה, וכשמת ירד הכלי שלו לבריאה, ואורו נסתלק באצילות. ואור מלכות ירד בכלי שלה, וירדו כללות החסדים והגבורות מב' יסודות דישאל סבא ותבונה. אח"כ מלך המלכות בכלי שלה, והמשיכה כללות חמשה חסדים במלכות יש"ס, וכללות חמשה גבורות במלכות התבונה, ובמותה ירד הכלי לבריאה, והאור נסתלק באצילות, ונפלו כללות חמשה החסדים וחמשה גבורות מב' מלכיות ישראל סבא ותבונה.

נשאר. אמנם אחוריים דישאל סבא ותבונה, לא נגמרו לנפול, עד מות המלך השביעי, היא מלכות נוקבא דו"א, ולכן גם האחוריים האלו נפלו במקום המלכות נוקבא דו"א. ונדע כי מקום נוקבא דו"א, היה מן החזה דו"א ולמטה, כי היא מלבישתו משם ולמטה, דוגמת ז"א שאינו מלביש את או"א, אלא מהחזה שלהם ולמטה, בבחינה היות כל פרצופים פרצוף אחד, שנמצא בהתחלקם, שיהיו ישראל סבא ותבונה מהחזה שלהם ולמטה. והנה בנפול אלו האחוריים דישאל סבא ותבונה מן החזה דו"א ולמטה, שהוא מקום הנוקבא דו"א, היו באופן זה (ה) כי האחוריים דישאל סבא, היו בצד הפנים של הנוקבא, והאחוריים דתבונה, היו בצד האחוריים של הנוקבא. ואמנם הכלים של הנוקבא ירדו בבריאה, והאורות עלו בדעת כנ"ל בפ"ה. ובמקומה היו האחוריים הנז', שהוא מהחזה דו"א עד למטה, והז"א עצמו גם הוא מהחזה ולמעלה עומד כנ"ל בפ"ה, עד אחרי התיקון, שמתפשט עד הסוף, והנוקבא מלבישתו כמ"ש בש"ה ח"ה.

ואמנם הטעם, למה למעלה לא מנינו בחינה כללות החסדים וגבורות בשני המלכיות של או"א, בחינה בפני עצמו כמו עתה, הוא, כי פה המלכות דתבונה היא במלכות הז"א, שהיא מלך השביעי, והיא מלכות שכמותה, ולכן עלתה בשם, כי היא מלכות גמורה. אמנם המלכות של אימא, אינה מלכות ממש, כי הרי גופא דבינה היא, בהיות אימא ותבונה חד פרצוף, כנזכר בש"א ח"ב פ"ו, וגם בהתעלמה בז"א, היא בשליש העליון דת"ת שבו, שהוא בחינת גופא, ולכן שם נכללה בכלל היסוד, כנ"ל בפרק זה, שמצינו בחינות כוללות החסדים והגבורות, ביסודות או"א ובמלכיותיהם בחינה אחת. נמצא עתה, כי גמר נפילת אחורי או"א, היה במות המלך הדי' שהוא הת"ת עד החזה לבד, ואז נגמרו אחוריים דאו"א ליפול, במקום דעת חסד וגבורה ושליש ת"ת בז"א, ושם

והנה נתבאר בש"ה ח"א, כי בתחילה לקח הז"א המוחין מלובשים בנה"י דישאל סבא ותבונה, ועולה ג"כ לקחת כל אחוריהם גמורים, ואז יוצא יעקב מאחוריים דישאל סבא, ולא מאחוריים דתבונה, ומוחין דנוקבא דו"א הם האורות נמשכים מתוך ז"א. ולפעמים כשהז"א פנים בפנים עם נוקבא שהיא רחל שוים בקומתם, אז לוקחת נוק' המוחין שלה שלא ע"י ז"א בעלה, אמנם לוקחת ממש מוחותיה מלובשים בתוך נה"י דישאל סבא ותבונה. ולפעמים כל אחוריהם שלמים, וז"א בעלה לוקח מוחותיו על ידי התלבשותם תוך אחוריים העליונים דאו"א. ונמצא יוצאים ב' יעקב, אחד מאבא בז"א, ואחד מישראל סבא בנוקבא דו"א, ואז הם שני המאורות הגדולים, לא הוא גדול

הגהה

(ה) צמח: משמע זה בנוקבא, כנזכר לקמן בז"א, עם אחוריים דאו"א.

הגהות ומראה מקומות

(ס) צ"ל דנצה והוד לבריאה.

ממנה, ולא היא גדולה ממנו, ואין צריכין זה לזה כלל. הרי נתבאר היטב, ענין מיתת השבעה מלכים, שהם ז"א ונוקבא, ו"ק שלו לבד, וחלק אחד מנוקבא לבד, וענין ביטול כל האחוריים דא"א וישראל סבא ותבונה, ונה"י של הכתר, ותבין ענין הגדלת זו"ן אחר התיקון, להשלים שאר אורותם שחסרו ולא יצאו מתחילה, ואלו האורות אינם יוצאים בין שלו בין של נוקבא, אלא מלובשין תוך האחוריים הנז', כי אינם יכולים לקבל אורותם בכליהם, אלא ע"י הפסק מסך האחוריים הנז', והאחוריים להיותם מאו"א, יכולים לקבל האורות דז"א, כי הם אורות לתחתון מהם. אך הז"א עצמו אינו יכול לקבלם, רק על ידיהם, ואז לא יחזרו כליו להשבר.

והענין, כי אנו מברדין אלו האחוריים הנז' מעט מעט, להשלים חלקי האחוריים, ולהעלותם לאו"א למקומם עליון, וזהו ג"כ הסוד הנמרץ של העלאת מיין נוקבין, שמעלים זו"ן למעלה באו"א, ז"א באבא, ונוקבא באימא, הברורין שנבררו לגמרי, מאותם כלים של האחוריים, שכבר נשלמו ונשארים למעלה, ונתקנים או"א מעט מעט, וגם אנחנו התחתונים בני זו"ן מעלים מיין נוקבין, הם הבחינה שנתקנו מהכלים של זו"ן, שירדו במקום המיתה למטה בבי"ע, וכל זה נעשה על ידינו. אך

(1) הברורין דאחוריים דא"א, נשארו באצילות ואין מי שיבררו אלא זו"ן, והם הם המעלים אותם בסוד מיין נוקבין, וכפי גודל הברור שנתברר ועולה, ניתוסף כח למעלה, ויורד שפע מלמעלה, ע"י הזווג העליונים להשפיעו בתחתונים, ועל ידי השפע היורד, מוסיף כח בתחתונים ללקוט ולברר, והבן זה היטב, כי

זהו הסוד הנמרץ האמיתות של המיין נוקבין הנז' בכל מקום באמיתות, ולא יגמרו להתברר כל אלו הבחינות, בין דא"א בין דזו"ן, עד שיבא המשיח בב"א. ולכן כתיב אז, בלע המות לנצח, בסוד המיתה של המלכים. גם תבין סוד המוחין הבאים אל הזו"ן מלובשים תוך או"א מה ענינם. והבן זה היטב מאד, כי אלו השני כללים, של המיין נוקבין, של המוחין, הם כמעט כוללים כל החכמה הזו, ושני הכללים האלו תלויים זה לזה, כי האחוריים דא"א שהם לבושי המוחין, הם הם המיין נוקבין, וזה תיקונם ובידורם, לכן בכל יום ויום ניתוסף תיקון ובידור מחודש מתבירו. וזהו חיוב התפילות בכל יום ויום, ואין תפילת יום אחד מועילה ליום זולתו, כי אין זה דומה לזה, וכל זה נמשך עד ביאת המשיח כנ"ל, ותמיד עד ימות המשיח, א"א להמשיך המוחין תוך זו"ן, אלא מלובשים תוך האחוריים הנז', ונמצא כי כל מה שנפל מכל הבחינה, שהם שבעה המלכים ואחוריהם דד' פרצופי או"א וישראל סבא ותבונה, הם י"א בחינות, אשר מהפסולת שבהם נעשו הקליפות, ומה שלא נתברר מהם, עדיין הם נתונים תוך הי"א קליפות, הלא הם סוד י"א סממני הקטורת, שהם האורות שם תוך הקליפות, כנזכר בפרשת יתרו דף ס"ט ע"א, ובפרשת ואתחנן, ובתיקונים תיקון ח"י דל"ו, דלית סטרא אחרא דלית ביה נהירו דקיק חד דנהיר סחרניה, כד"א ונגה לו סביב וכו', וז"ס ומלכותו בכל משלה (1) ובכל יום ויום אני מבררים מהם, ומעלים אותם, ולכן מועיל הקטורת למיתת המגפה, כי המגפה מן הברורין כמ"ש בע"ה במקומו, ושמוד כללים אלו, כי

הגהה

(1) צמח: ואולי שגם יש צדיקים שמעלים מ"ן בסוד אלו האחוריים של או"א, כמ"ש בדרוש הרוגי מלכות על רע"ק בספר עב"י דף כ"ח וע"ש. וכן בניהו בן יהודע בחיים חיותו, כנזכר בספר האמור דף קצ"ה ק"ל. ואעפ"י ששם נאמר ביחודים כל העולמות, עכ"ז מעצמו שובן שאינו כי אם בהעלאת מ"ן, וכן בספרינו

(1) צמח: ומלכותו בכל משלה הוא בתיקונים דף ל"ו.

הם שרשים גדולים ובשער זה ח"ג פ"ח ופ"ט, נרחיב ביאור בדרוש המיין נוקבין וע"ש.

פרק ז

שבו, נרמזו מיתת שבעת המלכים, שהם בזו"ן, בהם כח ההעלאה והבירור מהם, וע"י שם בן מ"ב זה, אנו מעלים בירורי שבעת המלכים האלו, אשר ביצירה ועשיה, ולכן נרמז בשם מ"ב זה מיתת השבעה מלכים.

הנהגה שם אבגית"ץ, זה בחסד, ולפי שממנו התחלה מיתת המלכים (ו) לכן כל השבעה נרמזו ביחד בו וזהו אבגית"ץ פירוש: אבג"י ת"ץ, כי אבג"י הוא שט"ן, כמ"ש בתלמוד, (ס) אבגא דבי רב, שהם הקליפות, והוא כמו אותיות שעטנז, שגם בהם נרמזו בחינה זו שט"ן ע"ז כמ"ש"ל, והנה אבג"י בגי' י"ו, והנה אותיות אב"ג, שהם בגי' ו', הם ו' מלכים דו"א, ויור"ד דאבג"י הוא המלכות, יור"ד זעירא, ושניהם י"ו, שיעור רוחב ר"ה י"ו אמה, כמ"ש"ל פ"א מח"ב, כי אלו המלכים נק' ר"ה קודם התיקון, ואלו השבעה מלכים שהם אבג"י, נתצו, וזהו ת"ץ, כי נשברו כליהם. ואמנם קר"ע שט"ן, הוא כנגד הגבורה ולפי שביטול אחורי אר"א לא גמרו עד הגבורה כנ"ל פ"ז, לכן נרמזו ביטול האחוריים ההם בשם זה, כי לא היה נתיצה ושבייה כמו השבעה מלכים, רק קריעה לבר, כי נקרעו האחוריים, והוסרו מן הפנים, כמו שקרע בגד (א) אחד לשנים, ואינו שבייה ונתיצה והריסה גמורה, כי נשארו במקומם באצילות, ככותל הנקרע לב', ולא נותצו אבניה, ולא נתפורזו, ועל ידי קריעה זו נמשכו ונתגלו הקליפות, שהוא השט"ן (ז) ז"ש קר"ע שט"ן.

(ג) אחר שנתבאר בפרק שקדם, הפרש שבין שבעה התחתונות לג"ר, כי הו' התחתונות מתו ממש הכלים, יען ידרו אל עולם הבריאה. אך ג"ר ידרו האחוריים באצילות עצמו, ואינו רק ביטול בעלמא. גם נתבאר, כי במות החסד, התחילו שבעה המלכים למות מיתה גמורה בבחינה ההיא, אך האחוריים העליונות של אר"א, לא נגמרה נפילתם עד מות הגבורה, וחזרו אר"א עילאין אחר באחור. נבין בזה ענין שם בן מ"ב, שהוא: אבגית"ץ, קר"ע שט"ן כר', והם בזו"א, כמ"ש בתיקונין דל"ח, למאן לההוא צינור, דאיהו ו' דכליל ו' צינורין, דכלהו משית אתוון, דאינון אבגית"ץ. גם הוזכר בתיקונין, שזהו שם מ"ב דעולם יצירה, ונקרא חותמא דשערה, ויצירה, וז"א הכל אחד, כנודע. והנה נתבאר בש"ב ח"א פ"א, כי שם ההוי"ה דע"ב בטעמים, שהם המוחין, וא"כ יהיו בעולם האצילות, ושם ס"ג, טעמים שלו באח"פ, והם בבריאה. והנקודות דס"ג, בעיינין, והם בעולם היצירה, שהם המלכים שמתו, שהם זו"ן, הנקרא יצירה ועשיה. וכבר נתבאר אצלינו כי כל שם מ"ב, הם ג"פ י"ד, כי כונתו וכחו, להעלות למעלה את מה שלמטה, ולכן בשם זה

הגהה

(א) צמח: ולמטה אומר כותל. וי"ל, כי אותם האחוריים נעשים לבוש כנוצר, ולזה נקט

יפה שעה

(ו) לכן כל הו' נרמזו ביחד בו כר', ואע"ג דהתחלת מיתת המלכים היה מן הדעת כנודע, כיון שהדעת הוא נשמת, כל הרק, והוא כללותם ובפנימיותם, ושם בן מ"ב הוזה הוא בחיצוניות

הנהגות ומראה מקומות

(ג) ע"ח שער דרושי הנקודות פ"ז ושער שבירת הכלים פ"ב ושער ההקדמות דף פ"ט.
(ס) עיין קדושין כט: ובסוף ספר ריזאל המלאך.

הנה נתבאר, כי א"א הן ב' שמות הוי"ה, ואהייה דידין, שהם בגי' זכור, והיא בחינת פנים בפנים, אך אחוריהם הם אחורי אלו הב' שמות, שהם בגי' תשכה, כי הזכירה נמשכה מהפנים, (ב) השכחה מאחוריים, כי שם הקליפות, ולכן קר"ע שט"ן גם היא בגי' תשכ"ח והכולל, כי בשם זה נקרעו האחוריים הנזכר, שהם תשכה.

ונבאר עתה ענין הס"ת, שהוא רמז לז"א, תורה שבכתב, למה אין בו לא טעמים ולא (ג) נקודות זולתי תגין ואותיות, והענין, כמ"ש

הגהה

איך היה יכולת לדרוש אח"כ, או מאז, אל תקרי כך אלא כך, על כמה דרשות דפשוט וסוד הצריכים לדרוש ללמוד מהם כנודע, ובענין זה הקרי וכתבי, ובמקום ו' כתוב ה', ובענין ה' ו', וחסר ומלא, ואותיות גדולות וקטנות ותלויות, וכיוצא, הכל רמזו אל מה שאירע בזמן המלכים, וקצתם לסיבת הספיקות ממה שלקח עתיק משבעה תחתונות, וקצתם מה שלקחו א"א שמהם יצאו האותיות כנודע, ואין פה לבאר כל הפרטים השייכים בזה, ונבון יוסף לקח.

(ד) צמח: גם יש רמז אחר, למה הטעמים צריך לקרות על פה, היא שהרי שרש הטעמים הם מאח"ף, הנקודות מן הגרון כנודע, ולכן כיון שהם יצאו מעל פה, כן צריך לקרותם על פה, והיינו בכונת הקורא במחשבתו, שבמחשבה אתבריר, כנזכר בדברי הרב ז"ל. ומה שהוא ע"פ, נקרא פה במחשבה, כי בהיותם במחשבתו מזכרים בקריאה.

(ה) צמח: התיקון הם הטעמים, וגם כי בדרך פשוט, הטעמים הם תיקון להבין ע"י, כמה

(ב) צמח: אפשר שז"ס הכתוב מוסף של ד"ה, כי אין שכחה לפני כסא כבודך, ומפני שהשכחה נמשכה מב' אחוריים שהם מא"א, לכן נרמז ג"כ אבא בתיבת לפני, אשר הוא קודם ולפני אימא, הנקרא כסא, באופן כי תיבת לפני מורה אל בעלה ובחי'.

(ג) צמח: גם יש טעמים אחרים, למה אין בס"ת טעמים ונקודות, והם פשוטים, והוא כי הנה טעמים בכתר, ונקודות בחכמה, וב' אלו נעלמים במחשבה, כמ"ש הרב ז"ל, על רכב אלדי"ם רבותים, שאעפ"י שהם רבותים בכללות שהם י', עכ"ז אלפי שהם שנים, כנגד כתר וחכמה, הם נעלמים במחשבה כנודע, אבל כיון שהאותיות הם שבעה תחתונות, ויצאו מן הבינה, ותגין בבינה, לכן יצאו האותיות עם התגין, להורות אל מקום יציאתם דבינה. עוד ט"א אל הטעמים, והיא שכיון שהאותיות הם שבעה תחתונות, וטעמים בכתר, ועתיק לקח הכתרים של הו' תחתונות, לכן לרמזו ע"ז יצאו האותיות בלי טעמים. עוד ט"א אל הנקודות, והוא שאם מעיקרא מתחילה בזמן שניתנה התורה, היו האותיות הנקודות כתובות ממש,

יפה שעה

אין קלי' באו"א, אפילו באחוריים שלהם, שהרי אין הקלי' אלא כנגד זר"ן, שהם ו"ה דשמא קרישא בגי' י"א, סוד י"א סממני הקטורת כנודע, אלא שע"י שמתלבשין זר"ן באחוריים דאר"א, ואז הקלי' יכול לאחוז באבא ואימא, נפרד הקלי' מזר"ן, ויוציא השטן לעצמו לברו, וזהו שעל ידי הקריעה, גודם לצאת שטן ניכר לברו, ועוד שמאותם אחורים דאבא ואימא המתלבשין בהם זר"ן, על ידי זר"ן יש קצח אחיזה אל הקליפות, והיינו תשכה.

כי במחשבה שהיא החכמה, איתברירו כולו ניצוצין דאזודריקו כו' והיות הס"ת בלי נקודות וטעמים, מורה על המלכים דמיתו, שהם האותיות והתגין שעליהם, ונתקנין ע"י יסוד דאבא, דבמחשבה אתבריר כלא, ע"י הקריאה שאדם קורא, וממשיך בו בז"א שהוא תורה שבכתב, את הטעמים והנקודות ע"י קריאתו, ולכן תראה כי הטעמים והנקודות יש להם הרגשה ונדנדוד בקריאתם, יען הם מורים בתחיית המלכים, שחזרו להחיות ע"י הטעמים החדשים שבאו, וגם ע"י הנקודות שחזרו לתוכם. אך התגין אין בהם נדנדוד כלל, כי הם בזוינת האורות בהיותם פורחים על הגופות המתים, בסוד ונפשו עליו תאבל, וגם תמצא חילוק אחר, כי הטעמים והנקודות יש מהם שנתונות למעלה מן האותיות, או באמצע, וכן בנקודות אך התגין כולם למעלה מן האותיות לסיבה הנו' אמנם נוגעים בהם.

ונבאר ענין (ו) האותיות שהם הכלים, כנ"ל ש"א ח"א פ"א, והם הם החסדים והגבורות שנמשכין בטיפת הזכר להוליד את הולד, להיותו נוצר על ידיהם ציור איבריו, והם הם הכ"ב אותיות, ואלו הכ"ב אותיות הם בחי' כלים דאר"א וזו"ן, כי החסדים והגבורות הם הכ"ב אותיות, ונכנסים באר"א, ומהם מצטיירים

הכלים דאר"א פנים ואחור, ומשארית החסדים שהם שאר האותיות, נוצרים הכלים דזו"ן, וזה פרטן: ט' אותיות אוכל (ז) מספר"ת, הם הכלים של פנים לאר"א, ושש אותיות בדק חי"ה, הם הכלים דאחוריים דאר"א, הנזכר בזוהר בכתבת יד שמתייגים עליהם תג א' בכל אות מהם, וז' אותיות הנשארם, הם שעטנ"ז ג"ץ, הם כלים דזו"ן, שבעה המלכים, אך אותיות אר"א האחוריים והפנים, הם ט"ו, כמנין י"ה, שהם אר"א, י"ה משם ההויה, ולהיות אר"א גדולים כפלים מן הזו"ן, לכן הוצרכו לקחת אותיות כפלים יותר ממה שלקחו זו"ן, והנה באותיות אוכל מספר"ת, שהם פנים דאר"א, אין בהם שום תג עליהם, יען נשארו האורות בתוכם, אכן ששה אותיות בד"ק חי"ה, שהם אחוריים דאר"א, מתייגים על כל אחד מהם תג א', להורות כי נפלו כלי האחוריים, וחסר מהם אור האזן העליונה דא"ק, אשר לכן נפלו, כנ"ל בפ"ד, ואותו האור חופף עליהם אחר נפילתם.

אמנם שבעה אותיות שעטנ"ז ג"ץ, שהם הכלים של שבעה המלכים זו"ן דמיתו ממש, יען חסר מהם כל ג' אורות דאח"ף בשרשם (ח) למעלה משבולת הזקן, כי אם למטה בגופא, כנ"ל בפ"ד לכן אנו מתייגים על כל

הגהה

פשטים וסודות ומסורות הבהלות, כמו מלעיל מלרע, וכיוצא, וענין זה נזכר בתיקונים בכמה מקומות.

(ו) צמח: נ"ל לומר, שהאותיות הם כלים בערך האור שבתוכם, כי לזה כשנשברו הלוחות הרומזים אל הכלים, פרחו מהם האותיות, אשר בערך הלוחות הם אורות, דוגמת האורות שפרחו בעת שבירת הכלים, ועוד כי הכלים שנשברו, הם נקודות דבין לבד כנודע, אבל כיון ששרש הכלים הם קמץ ופתח, כמנין כ"ב כנודע, והם הולידו והוציאו הכלים כנזכר בש"ב ח"א פ"ב, וא"כ קמץ פתח שהם נקודות, הנה בחשבונם הם כ"ב שהם הכלים, וע"ש שאמר שהנקודות הם האורות שהיו בכלים, שהם האותיות, וא"כ כשאומר שהנקודות הם המלכים דמיתו, ר"ל:

האורות שהיו בכלים שנשברו, אבל באורות עצמם, לא שייך שבירה כנודע, גם זהו טעם ג', לשאין נקודות בס"ת, לרמוז שנסתלקו בעת השבירה, ועוד עדיין צריך להחכים ולהאריך בכל הנז"ל בע"ה, בהיות לי פנאי מצרות ודוחק.

(ז) צמח: נ"ל שהסימן מכוון עם הכתוב בזוהר ויקרא דף ד', שאכילה באר"א, וכן פי הרב ז"ל, אכלו רעים לעילא, גם כי אוכל לשון זווג כנודע, גם מספר"ת, רומז לזה, בסוד ואשה מספר"ת עם בעלה.

(ח) צמח: לשון קצר הוא, וכונתו לומר חסד מהם כו', מפני שלא קבלו מהם בשדשם למעלה כו' וז"ש כנז"ל בפ"ד.

והיסורי, והמלכות. והם: בלע, כנגד הדעת. ויובב, החסד. וחשם, גבורה. והרד בן בדר, ת"ת. ושמלה, נצח והוד ושאל, יסוד. ובעל חנן, מלכות.

והענין, כי ארץ אדום היא בינה, דמינה מתערין דינים אדומים כשנים והם השבעה מלכים דו"ן דנפקו מינה, בסוד נקודות שהיו דינין תקיפים קודם התיקון. ולפי שהד' אחוריים דא"א וישראל סבא ותבונה, ירדו במקום שבעה מלכים אלו באצילות כנ"ל בפרק שעבר, והיה ביטולם בעת מיתת השבעה מלכים, לכן תמצא שבשבעה מלכים לא נזכר שם אביהם, רק בד' מהם, שהם: בלע בן בעור, ויובב בן זרח, והרד בן בדר, ובעל חנן בן עכבור. להורות על ד' אחוריים של האבות הנז', שגם הם נפלו. אמנם לפי שלא מתו ממש, רק ביטול בעלמא, לכן נזכר בעת המלוכה, ולא בעת מיתת המלכים, כי לא נאמר וימת בלע בן בעור, כמ"ש וימלוך באדום בלע בן בעור. וכן לא כתיב וימת יובב בן זרח. וכן (א) כיוצא בשאר הד', להורות כי אחורי האבות לא מתו, רק ביטול לבד. ומן הראוי היה שאחד מן הד' שנו' בו שם האב, יהיה חשם, שהוא הגבורה, יען שהוא מעורר התפשטות ה' הגבורות באמא. ובו נפלו, וא"כ למה לא נזכר שם האב, כמר שנאמר בבי' מלכים הראשונים, והלא הוא ג"כ מלך הג'. אך הענין, כי אין אומרים פלוני בן פלונית, רק בן פלוני הזכר, ע"ש האב, כמ"ש למשפחותם לבית אבותם, והנה חשם רמז אל הנוקבא, שהם ה' גבורות הנוק', לכן לא נאמר בו בן פלונית.

והנה הראשון נקרא בלע, אשר הוא בלעם

אות מהם ג' תגין, להורות העדר ג' אורות ההם מתוך האותיות שהם הכלים, ונשארו עליהם חופפים בסוד ונפשו עליו תאבל.

ונ"ל חיים, כי הרפ"ח ניצוצין הנז' למטה בפ"ט, הם בחינת התגין דו"א, שהם האורות שלקח העין מאח"ף, והם החופפים. אך הנקודות הם האורות עצמם, היוצאים מן הטיבור דרך העין, כמבואר בח"א מזה השער. וזוה ניחא, דאיכא תגין ונקודות, שהם בי' בחינות, גם אלו התגין שבאותיות אחוריים דא"א כנ"ל. והנה לפי שעיקר הקליפות לא נעשו, אלא משבעה כלים דו"ן דמיתו ממש, לכן נרמזו באותיותיה: שט"ן ע"ז, אותיות שעטנ"ז, כי הקליפות הם השט"ן העז והקשה, שמחוזק גבורות הדינין שבהם, יצא השט"ן שהם הקליפות וכבר ידעת כי בזוהר פרשת פקודי ובאדרא, נזכרו אלו המלכים, נצוצין דאזדריקו כהאי אומנא דאכתש בפרולא, וזהו אותיות ג"ץ, כמ"ש במשנה ג"ץ היוצא מתחת הפטיש, כי זה השט"ן עז, הם ג"ץ היוצא מתחת הפטיש.

פרק ח

(ע) אחר שביארנו בפרקים שעברו, ענין השבעה מלכים דמתו, והאחוריים של ג"ר שהיה בהם ביטול, אך לא מיתה. ואיך ביטול האחוריים, היה בעת מיתת השבעה מלכים ממש, ובסיבתם, כנזכר בפרק שקדם, נבארם עתה בפסוק ואלה המלכים כו', אשר גם באדרת נשא והאזינו, נדרשו פסוקים אלו בתיקוני האצילות כולו. והנה שבעה המלכים הם: הדע"ת, והחס"ד, והגבורה, ות"ת, ונצ"ח, והר"ד

הגהה

(א) צמח: צ"ל כי בעל חנן בן עכבור, שהוא מאלו הד', הוא הכתוב בדברי הימים, דכתיב שם וימת בעל חנן, ואילו בן עכבור לא כתיב, כמ"ש בבעל חנן שבוישלח. ויש

הגהות ומראה מקומות

(ע) ע"ח שער דרושי נקודות פ"ד ושער שבירת הכלים פ"ב. וספר שער מאמרי רשב"י וצ"ל מאמרי רות. ושער חקדמות דף פ"ז דרוש ז"מ. ותלמוד ע"ס חקק ז' מן אות ג"ז ואילך.

צמקו דרי הבינה, כדרך האשה שדדיה צומקים במות הולד שלה, והם בחינת ההתפשטות הה' גבורות ביסוד אימא עילאה, כנ"ל בפ"ו, שנפלו אז אשר הם דם, ונעשים חלב, ועתה צמקו. ושאל הוא (ד) היסוד, בסוד רחובות הנהר, שהודעתך שהיא העטרה של היסוד דבינה המתרחבת. (ה) ור"ת שא"ל מרחובות הנהר, משה, כי משה הוא היסוד דאבא כנודע. והנה גם שאל (ו) מלך ישראל היה מכאן, וז"ש בשאלו, והנה הוא נחבא אל הכלים, כי בעת שנשברו אלו הכלים, נסתלקו מהם האורות, ולא נשארו בהם רק רפ"ח ניצוצין, שנבאר בפרק הבא. ואמנם בכלי של היסוד, נשאר אור אחד מלבד הרפ"ח, כדי להחיות כלי המלכות דלית לה מגרמה כלום. וזה האור הנחבא שם בעת השבירה, הוא שאל המלך, כי מן הראוי היה שיסתלק גם הוא, ונחבא אל הכלים, כמתגנב לצורך המלכות, ולכן (ז) זכה למלוכה, כיון שכונת חיבוי היה, להאיר אל המלכות. ושאר תשלום הענין של המלך הח' ואשתו מהיטבאל, יתבאר בחלק הבא בפ"ב, גם בש"ג ח"ב פט"ו, נבאר באורך אלו המלכים דפרשת וישלח, בלע וחשם ויובב, וע"ש היטב.

כמ"ש ז"ל, ולכן היה בלעם שקול כמשה ע"ה, כי משה בסוד הדעת כנודע, שהוא (ב) דעת העליון דאבא. ולכן גם בבלעם כתיב, ויודע דעת עליון, כי יצא מסיגי מלך זה הדעת העליון. ומ"ש מהררי קדם, כי אלו הם מלכים קדמאין, הנק' הררי קדם. וגם כי הם בסוד המלכות, שלכן נקראו מלכים, כנזכר ש"ב ח"ג פ"א. ולכן נק' חכמת בני קדם, חכמה תתאה דמלכות. ויובב שהוא החסד, לכן נק' בן זרה, לשון זריחה, כי החסד הוא אור כנודע. וחשם הוא גבורה, אותיות חמש (ג) גבורות. וכן חשם מארץ התימני, ס"ת למפרע מיץ, ר"ת חמה, הוא סוד כי מיץ חלב יוציא חמה, שהם סוד הגבורות, שתחילתם דם, ונעשים חמאה וחלב בדדי האשה, מתמצית הדם המתמצה בדדים. והדר בן בדר הוא הת"ת, ונקרא כך במה שנודע בש"א ח"ב פ"ו, כי לפעמים אבא וישראל סבא נעשים חד פרצוף, וכן בינה ותבונה חד פרצוף, וזה מה שהיה תחילה מקום היסוד דבינה, הוא עתה מקום החזה של בחינת כל הפרצוף, ושם נעשים הדדים, וכמ"ש זה באורך, וזהו הדר בן בדר, שני פעמים דר, שהם בחזה הת"ת. וכן אותיות בדר: ב' ד"ד, ובמות זה המלך,

הגהה

משה, וכת"ב משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו, ואמר שמואל לשאול מחר אתה עמי במחיצתי. ונ"ל שהוא שייכות הנו' בשרש קרובתם.

(ו) צמח: אמר מלך ישראל, להיותו מבנימין, שבנימין לבדו נולד אחר שנקרא יעקב ישראל, שאם קטן אתה בערכך, להיותך מבנימין, ראש שבטי ישראל בנימין, השאר מבני יעקב. והנה לזה תמהו ואמרו הגם שאל שהוא מיסוד הבינה בבניאים, שהם מדרגה יותר תחתונה.

(ז) צמח: ואולי שזהו טעם קדימת שאל בהיות מבנימין, אל מלך דוד בהיותו מיהודה. ועיין בספר עב"י דף כ"ב ע"ב.

(ב) צמח: דהיינו כשהוא ברעת דז"א דוקא, כנזכר בספר עב"י דכ"ב.

(ג) צמח: ולענין זה גם היינו יכולים לומר, שהוא חמש חסדים אבל בסדר הספירות מקומו הוא גבורה, והואיל ושמו חמש, הם ה' גבורות, והנה יש חמה כמו חמאה, וכן פי' רש"י על פסוק חליבי בחמה, הרי הם גבורות ונעשה חמאה, וא"כ אין לפרשו חסדים מהכרח פסוק זה.

(ד) צמח: וא"ש כי אותיות מרחובות הם רח"ם וכו"ה, כמנין שדי ס"ג ל"ז אשר הם בבינה וביסוד כנודע, ומלך זה נזכר באדרא רבא קמ"ב.

(ה) צמח: הרי שיש שייכות שאל עם

פרק ט

לא היו קמים בתחיה, והיו נפסדים ונרקבים לגמרי. ואותו הבל השורה עליהם, מאיר בהם קצת הארה, כדי שיוכלו להתקיים עד זמן התחיה. ויש עון הגורם להסיר גם ההבל דגרמי ההוא, ולכן אינם קמים בתחיה, והם הם העצמות היבשות בלי לחלוחית הבל הנוכר, שאמר לו השי"ת כי אותם העצמות בנשך נתן כו'. חיה לא יחיה כו', ולא קמו באותה התחיה דבימי (ב) יחזקאל. ונמצא כי גם בכלים (ג) האלו המתים, אף על פי שהאורות נסתלקו מהם, ודאי שנשאר בהם ההוא הבל דגרמי, להחיותם

(פ) אחר שביארנו לעיל פ"ג, ענין שבעה מלכים דמתו-ממש, כי האורות שנסתלקו, הוא בבחינת הנפש המסתלקת מן הגוף, והכלים שירדו בבריאה, הוא בסוד וישוב העפר על הארץ. נבאר עתה ענין אחר, הנוכר בוזהר פרשת שלח קמ"ט א', והוא ענין כח א' הנקרא (ק) הבל דגרמי, הנמשך מן הנפש, ושורה תמיד על עצמות המת, עד עת התחיה. כי אם לא היה נשאר שום לחלוחית אורה בעצמות,

הגהה

הבל דגרמי, קמוצים בעצמות. ומי יודע, שאולי לזה אמרו אנחנו טמאים לנפש אדם, כפי האומר שהוא יוסף, וקאי אל הבל דגרמי שהוא נפש ולא נוכר כי אם העצמות. ונדע כי יש בחינת הבל ביסוד כנוכר בביאור אוהיות אמן, ויסוד הוא יוסף, ואולי שגם זה הוא סוד הפסוק ויקח משה שהוא גלגול הבל, את עצמות יוסף. ובמקום עצמות, ר"ל: עצמיות יוסף. ומ"ש עמו, הוא דבר בפני עצמו, כי בעצמות יוסף יש מאריך טרחא מפסיק ועמו אתנה. ור"ל עצמות יוסף, ונתן טעם, שכבר בזמן הבל היו עמו. ועיין בספר עב"י דכ"ה ע"ב, ובוזהר לך לך דף פ"א.

(ב) צמח: ענין זה נזכר בוזהר פרשת בא, דל"ד ע"ב, ור"ל ת"ח והארץ היתה תהו ובהו, תנינן היתה וגו', כד האי התנין הגדול עאל ביה כדין אתמליא, ושטף ודעיך ניצוצין דאתלקטו באינן עלמין דאתחריבו בקדמיתא כו'.

(ג) צמח: והעצמות שומעים ע"י הבל דגרמי, וזהו הנבא על העצמות האלה ואמרת אליהם וגו', ותקרבנה עצם אל עצמו וגו', ותבא בהם הרוח וגו', שכבר היה בהם נפש דהבל דגרמי, כנודע כי אין הרוח שורה, כי אם על הנפש כנודע.

(א) צמח: הנה בוזהר דף ק"ע, קורא להבל דגרמי נפש, וכן פי' הרב ז"ל בספר עב"י דכ"ה ע"ב. ופה אמר, שהוא כח אחד הנמשך מן הנפש, ואין בזה קושיא כי שם נפש כוללת כמה בחי' כנודע: נפש דנפש, נפש דרוח, נפש דנשמה, וכיוצא. וז"ש פה, כי בחי' א' הנמשך מן הנפש אחד, היינו נפש דנפש. ובספר עב"י דס"ה ע"ב כתוב, בחי' נפש דנפש שהיא הבל דגרמי. והנה המלכים דמיתו הם הנקודות של בין דס"ג כנודע, ומילוי דס"ג כמנין הבל, והוא חיות אל הכלים, נקודות דבין דס"ג כי נקודות שהם המלכים הם בין דס"ג, והבל דגרמי היינו דגרמי דס"ג, והיינו מילוי העולה הבל. והנה הא' שמת בעולם, הוא הבל, ואולי שבו רמוז הבל דגרמי, דשמו דגרמי הוא הבל הנשאר בעצמות אחר המיתה. וכתוב בס' עב"י דף כ"ה ע"ב, ונראה לע"ד חיים, כי הדגש והרפה הם הבל דגרמי, שאינם לא טעמים ולא נקודות ולא תגיין. ועיין בסוף תיקון ה' ע"ב. ונ"ל צמח, כי הדגש כשהוא בתוך האות, רומז אל הבל דגרמי שבתוך העצמות דוגמת הדגש שבתוך האות, והרפה הוא רומז אל הבל דגרמי החופף על העצמות דוגמת הרפה שעל האות. והנה הדגש דוגמת החיריק, והרפה דוגמת הפתח. והיינו י"ו כמו הקמץ, לרמוז כי דגש ורפה שהם

הגהות ומראה מקומות

(פ) ע"ח שער רפ"ח ניצוצין פ"א. שער הקדמות דרוש רפ"ח דף ק"א. ובע"ת. עם פנים מסבירות ענף ל"א ול"ב.

ומעולים מן השכ"ה, שהם כלים ממש, כנודע כי יש הפרש בין שכ"ה לרפ"ח, וכללות שניהם נרמזו בהיום הרת עולם.

או אפשר במה ששמעתי ג"כ ממורי במקום אחר, כי הרפ"ח ניצוצין עצמן, בהצטרף עמהם ל"ב אלהים, שגם הם שרשי הדינין, הם ש"ך, והכל א'. ומש"ל כי השכ"ה הם הכלים, פי' על הניצוצין שבתוכם, שאינם נפרדים מהם תמיד. או אפשר, כי אלו הל"ב אלהים הנוספים על הרפ"ח, הם בחינת שאל מרחובות הנהר, שנחבא בכלי היסוד, כנ"ל בסוף פ"ח, כי אלו הל"ב הם נמשכים ממוח החכמה, ל"ב נתיבות, אל היסוד, ולכן אינם במספר הרפ"ח, אשר הם מהחסד ולמטה. כמ"ש בפרק זה בע"ה. וצ"ע. ועיין ח"ג פ"א.

ונחזור לענין, כי בודאי שאלו הרפ"ח ניצוצין, הם האורות היותר גרועים, ולכן צריך שבתחילה נקדים סדר האורות ומדרגתם למעלה מזו, וזוה נדע מה מדרגה הם האורות הגרועים. הנה נודע כי כל האורות שבאצילות הם היות, וכבר ידעת בש"א ח"ב פ"ב, כי ד' בחינות היות הם, או מילוייה ע"ב: י"ד ה"י וי"ו ה"י.

הגהה

(ד) צמח: כי מרחפת. שרש רח"ף. ומ"ת. הם אותיות נוספות על השרש. לכן שם הרב זלה"ה שתי תיבות, ונמצאו בכ"ד ספרים ג' מרחפת, על גזוליו ירחף, ירחפו כל עצמותי, והאותיות הנוספות הם מת"ו, ורמזו ההבל דגרמי שבעצמות, רחפו כל עצמותי. וגם קשה רמה למת.

(ה) צמח: נ"ל שקצת מזה רמוז בכלי שיר של הלויים, כי שיר מישאל גבורה, כנודע שיר משמאלא שיר של הלויים. א"ל מימינא, כנזכר בק"ש. וז"ש ברברי הימים כל הלויים לשיר רפ"ח. וע"ש ג"כ בן עם רפ"ח שם, ורמוז שם בתקרבה בנות צלפחד בן חפר, למה יגרע שם אבינו היינו בן רפ"ח שם.

עד עת התיקון, ואין כל חדש תחת השמש, ותיקונם הוא תחית המתים ממש. והנה אותו ההבל הנשאר בהם, הם רפ"ח ניצוצין שאנו מזכירין בכל מקום. וז"ש ורוח אלהים (ד) מרחפת: מ"ת רח"ף, כי הרפ"ח היו רוחפים על המתים (צ) ומעופפים עליהם להאיר בהם, כשהיתה הארץ תהו ובהו, שהוא זמן מיתת המלכים. ומן בחינת האורות שהם הרוח של הכלים, נמשכו אותם רפ"ח הניצוצים, וז"ש ורוח אלדים, ובודאי שהיותר מובחר מהאורות שלא יכלו לסובלו הוא שנסתלק, והרפ"ח ניצוצין שנשארו בכלים, הם האורות היותר גרועים. אמר הצעיר חיים, הנה פעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל, כי הו' כלים של שבעה מלכים, הם השכ"ה דינין הנזכר בכל מקום, שהם שרשי הדין. והנה ז"פ אד"ם, בגי' שט"ו, שהם שבעה המלכים. ושרשם היא ה' דבינה, דמשם יצאו הרי ש"ך. אמנם האחוריים והכלים של נקודות ג' הראשונות, אינן מכלל הש"ך דינין, עכ"ל מורי וזה"ה.

ונלע"ד לפרש, כי הש"ך ניצוצין שהם ז"פ אד"ם, הם שבעה כלים של המלכים. והרפ"ח ניצוצין, הם רפ"ח ניצוצי אורה שבתוכם.

הגהות ומראה מקומות

(ז) נ"א כי ענין הרחף הוא שהיו רוחפים (קארעץ).

(ח) וטעם היות אותיות המילוי גרועים מאותיות הפשוטות, הוא ג"כ, כי מלוי בגי' אלדים, שהוא דין, כי הם דינין וג"כ ענפים. והפשוטים הם השרשים, והמילויים הם ענפים של האורות המתפשטים ומתגלים בשרשי הוי"ה. וכשהשם הוא פשוט בלי מילוי, אז הוא גרוע הפשוט, יען היות אורותיו סתומים. אך כשהפשוט הוא עם מילוי, אז הפשוט היא עיקרי ומעולה ממילוי.

והנה ברדת הרפ"ח ניצוצות בכלים כנ"ל, ודאי שהיותר מדרגות תחתונות הם שירדו בכלים, והנה מכל אלו השמות של ע"ב וס"ג ומ"ה וב"ן, נפלו הניצוצות בכלים. אמנם אינם שוים, כי ניצוצות ע"ב יאירו בכלים שלהם, ושל ס"ג יאירו בכלים שלהם, וכן כיוצא בזה. והנה כיון שמדרגות השמות בעצמם, הן ע"ב וס"ג ומ"ה וב"ן, וא"כ ודאי שהניצוצות שירדו משם ע"ב, שהוא אור זך וגדול, הם יותר מועטות, כי לא היה בכלי שלו כ"כ שבירה, כמו ביותר התחתון ממנו, וניצוצות ס"ג, יתירות מניצוצות ע"ב. ושל מ"ה, יתירות משל ס"ג. ושל ב"ן, יתירות מכולם.

ונבאר סדר ד' היות האלו, בז' המלכים, כי אם היות, שאלו המלכים אינם רק מ"ה וב"ן של ב"ן דכללות שהם זו"ן, עכ"ז יש בהם ד' היות האלו. והענין, כי אמת הוא שבבחינת עצמן של ה' ספירות מתחלקות בין ע"ב וס"ג מ"ה ב"ן, מחכמה ובינה וזו"ן, אמנם כאשר נתקנו אלו הי"ס דאצילות, לא באו ועמדו במקומם הראשון, כי הרי מספירת הכתר נעשה א"א, ונתפשט עד סיום האצילות. ומחכמה ובינה של הי"ס, נעשו ב' פרצופי אר"א, והיה מהראוי להיותם מלבישים את חכמה ובינה דאריך, כי שם מקומם האמיתי, ואמנם ירדו למטה,

או בס"ג: יו"ד ה"י וא"ו ה"י. או במ"ה: יו"ד ה"א וא"ו ה"א. או בב"ן: יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה. ונבאר היות ע"ב דיודין, ובה יתבארו כולם. הנה הד' אותיות ההויה פשוטות, בלי שום מילוי, הוא שורש האור ועקריותו. וגם ענין אחר, כי זה נק' בחינה הפנים של ההויה. ויש ג"כ מדרגה שניה לזו גרועה ממנה, והיא האחוריים של הוי"ה, בלתי שום מילוי, כזה: י"י ה"ו יו"ה. אח"כ מדרגה שלישית תחתונה מן הב', והיא מספר הד' אותיות דפנים שהוא מספר כ"ו, וג"כ נק' פנים. אח"כ מדרגה ד', היא מספר האחוריים הנז' כפשטם, שהם מספר ע"ב, וגם זה נק' אחוריים. אח"כ מדרגה ה', היא ד' אותיות ההויה במילואם כזה: יו"ד ה"י וי"ו ה"י, בבחינות אותיותיהם, שהם י', וגם זה נקרא פנים. אח"כ מדרגה ו', היא אחוריים של זה המילוי בבחינת אותיותיהם כ"ו אותיות כזה: יו"ד. יו"ד ה"י. יו"ד ה"י יי"ו. יו"ד ה"י וי"ו ה"י. אח"כ מדרגה ז', היא מספר י' אותיות המילוי שהם בגי' ע"ב, ונקרא פנים. אח"כ מדרגה ח', היא מספר כ"ו אותיות של האחוריים של המילוי, שמספרם קפ"ד. אחר כך מדרגה ט', היא אותיות מילוי המילוי בבחי' אותיותיהם, שהם כ"ח: יו"ד וי"ו דל"ת. ה"י יו"ד. וי"ו יו"ד וי"ו. ה"י יו"ד. ונקרא פנים. אח"כ מדרגה י', והיא אותיות האחוריים של מילוי המילוי בבחינת אותיותיהם. אח"כ מדרגה י"א מספר כ"ח אותיות מילוי המילוי בבחי' מספרם. אח"כ מדרגה י"ב, מספר אותיות האחוריים של מילוי המילוי בבחינת מספרם, והם נק' אחוריים. וכן כיוצא בזה תלך למדרגות עד אין קץ. וכן כיוצא בזה תצרף בשם ס"ג, ובשם מ"ה, ובשם ב"ן, וכן בכל השמות שיש בעולם.

הגהה

(ח) צמח: נ"ל שנותן טעם, למה הפשוט גרוע, והוא בהיותו סתום, כי המילוי מורה אל התפשטות וגילוי, והנה משמע שהגירעון אינו מצד עצמו ח"ו, שהרי אמר שההויה פשוטה היא עקריות האור כנ"ל בתחילת זה הדרוש, וא"כ שע"י המילוי מתפשט ומתגלה, משמע

שהגרעון מצד חוסר המקבלים דוגמת יוצר אור ובורא חושך, כי ביצירה שהוא יותר בגילוי לנו נזכר בו אור. ובבריאה שהוא יותר נעלמה, נזכר בו חושך, שאין בה כ"כ השגה, וענין זה נזכר בכוננות.

והלבישו חסד וגבורה דאריך כנודע. ואח"כ פרצוף ז"א, שהוא ת"ת, מלביש מת"ת דאריך ולמטה, ולא הלביש את כל אריא המלבישים את חסד וגבורה דאריך, כי זה היה מקום ר"ק ז"א האמיתי. אמנם נוקבא דז"א, נשארה במקומה, כנגד מלכות דאריך. נמצא עתה, כי ע"ב וס"ג, שהם שרשם מסוד חכמה ובינה דנקודות, ירדו עד חסד וגבורה דאריך אפיו, ושם הלבישום אחר התיקון כנזכר ונמצא כי ע"ב הלביש את החסד, ולכן ע"ב בגי' חס"ד. ושם ס"ג הלביש את גבורה דא"א. ושם מ"ה שהוא ז"א, עם כללות הו"ק שלו גמורים, הוא מלביש את הת"ת דא"א משם ולמטה. ושם ב"ן היא הנוקבא דז"א, מלבשת ממש מלכות דאריך. הרי נמצא, כי שם ע"ב, הוא בחסד של שבעת המלכים. ושם ס"ג, הוא בגבורה של השבעה מלכים. ושם מ"ה, בת"ת של המלכים. ושם ב"ן, בנוקבא. ונמצא כי בחינת ע"ב ס"ג מ"ה, הם ניצוצי הזכר ז"א. וניצוצי ב"ן, הם ניצוצי הנוק' מלכות, וכל אלו ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, הם מבחי' ב"ן של הכללות, שהוא בחינת שבעת המלכים, כמ"ש בש"ד ח"ב פ"ו ע"ש היטב אמיתת הדבר על מתכונתו.

פרק י

זע"ב, א"כ הרי שירדו בחינת ע"ב ניצוצין משם ע"ב. ומשם ס"ג שהוא תחתון במעלה מן ע"ב, ירדו יותר ממה שירד משם ע"ב כנ"ל, והוא ירד ממנו ג"כ ב' מדרגות אחרות עליונות. והם מדרגת ה' שהם י' אותיות מילוי ס"ג בצורתם, ובחינת אחוריים שלהם, וד' מדרגות העליונות נתעלו למעלה באצילות. ונמצא כי מה שירד משם ס"ג, הוא עשרה אותיות המילוי בצורתם, שהם בגי' י' אותיות, ומספרם שהם בגי' ס"ג. הרי ע"ג ניצוצין. ומשם מ"ה שהוא הת"ת, שהיא תחתונה משם ס"ג, ירדו ממנה יותר ניצוצות ממה שירד משם ס"ג, וגם כאן ירדו ב' מדרגות יתירות על שם ס"ג, דוגמת הס"ג שירדו ממנו שני מדרגות יתירות על שם ע"ב, והם חשבון הד' אותיות, וחשבון האחוריים. נמצא כי מבחי' שם מ"ה, לא נשאר באצילות, רק שני מדרגות הראשונות, והניצוצין שירדו למטה הם ע"א ניצוצין, שהם כ"ו ומ"ה, שהוא חשבון הד' אותיות, וחשבון עשרה אותיות דמילוי.

ועתה צריך לתת טעם אל השינויים הנ"ל, כי למה משם ע"ב אנו מונין מדרגה אחת לבד, ובשם ס"ג ב' מדרגות, ובשם מ"ה ב' מדרגות. והענין, כי הלא ביארנו כי הצד השהו שבכל ד' שמות הנזכר הוא, שהמדרגות שהם מבחינת חשבון עשרה אותיות המילוי, כל המדרגות שמשם ולמטה נפלו, ולכן אינם עולים בחשבון, זולתי מדרגה זו הראשונה הקודמת אליהם, ולכן אין אנו מזכירין ומונין באלו הרפ"ה ניצוצין, רק אלו הד' מספרים וחשבונות, שיש בד' מילויים האלו, של ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. ולהיותם משונים מילוייהם זה מזה, לכן אנו מונים כל הד' מילויים, לפי שאינם שוין במספר אחד, כי זה ע"ב, זה ס"ג, זה מ"ה, וזה ב"ן. גם ראוי שתדע, כי במקום שאנו מונין הפנים, אין

(ז) נבאר עתה מספר הרפ"ה ניצוצין, שירדו מד' שמות הנז', והנה משם ע"ב שהוא בחסד, עלו האורות שלו למעלה באצילות, ששה מדרגות הראשונות, שהם: בחינת ד' האותיות. ובחינת האחוריים. ובחינת מספר הד'. ובחינת האחוריים במספרם. ובחינת י' אותיות המילוי. ובחינת האחוריים שלהם. הרי ו' מדרגות, ומשם ולמטה כל המדרגות שלהם שלאחר ו' הנז' עד מדרגות אין קץ, כולם ירדו אל הכלי שלהם בבריאה. והנה כאשר נאמר, כי ממדרגה הזאת התחילו כולם לירד ממנה ולמטה, א"כ אין מספר לכל המדרגות שתחתיה, ולכן אין אנו מונין אלא המדרגה הראשונה מכל המדרגות

הנהות ומראה מקומות

(ז) ע"ה שער רפ"ה ניצוצין פ"ב ושער הקדמות דרושי רפ"ה דף ק"ג ע"ה עם פמ"ס ענף ל"ב.

זולתי הניצוצין הנו', שהם ע"ב ניצוצין מטם ע"ב, וע"ג משם ס"ג, וע"א משם מ"ה, ס"ה רי"ו, כי כולם סוד הגבורה, בגי' רי"ו, ולכן נק' ניצוצות, כמו הניצוצות היוצאים מן האש. ומן שם ב"ן שהוא בחינת המלכות, הקטנה במעלה יותר מהג' האחרים, לכן היתה שבירתה גדולה, ולא נשארה ממנה למעלה באצילות אלא המדרגה הראשונה לבד, שהיא בחי' ד' אותיות ההויה, וכל האותיות שמשם ולמטה נפלו. ואמנם מה שאנו מונין משם זה להשלים הרפ"ח ניצוצין, היא המדרגה הר', שהיא חשבון עשרה אותיות האחוריים בפשוטן, שהם בגי' ע"ב, ועם הרי"ו הנו', הם רפ"ח ניצוצין.

וצריך לבאר, כי הרי לעיל פרשנו, כי כאשר יורדין הפנים אין האחוריים נמנין, וכאן הוא להפך, כי האחורים נמנים, והפנים אינו נמנין. וי"ל, למעלה בשלשה השמות מנינו הפנים, ולכן לא מנינו האחוריים, אבל כאן שלא מנינו הפנים, אנו מונין האחוריים. וטעם הדבר שאין אנו מונין שום בחינת פנים של שם ב"ן הוא, כי הנה לעיל פירשנו, כשהמנינים שוים, אין נמנים אלא העליונה, ולכן כיון שכבר מנינו בשם מ"ה מספר כ"ו של ד' אותיות, לכן לא מנינו אותה בשם ב"ן, כי נשארת קשורה שם למעלה, לכ"ו של מ"ה, ואינה יורדת בכלי שלה. וכן מספר אותיות המילוי שהם בגי' ב"ן ג"כ, אעפ"י שהם פנים, אין אנו מונים אותם. והטעם, דע כי עיקר שם ב"ן שבמלכות, הוא שתי הויות' שהם בגי' ב"ן, כ"ו וכ"ו, ולכן נקרא שם זה מערת המכפלה, כי אותיותיו כפולים, כיצד: י"ד הם ב"פ עשרה, י' י"ד. ה"ה הם ב"פ ה', ר"ו ב"פ ו', ה"ה ב"פ ה', הרי שהם שתי הויות' כפולות, א' מבחי' פשוט, אחד בבחינת מילוי. והנה ב' הויות אלו,

האחוריים נזכרים, כי אם הפנים נפלו, מכ"ש האחוריים. ולכן לא תמצא שאנו מונין שום בחינת אחוריים כלל באלו הרפ"ח (א) ניצוצין. גם דע, כי מקום שיש ב' מספרים שוין אין אנו מונין אותם, כיצד, הרי עשרה אותיות דס"ג, ועשרה אותיות דמ"ה, נפלו בבריאה כנ"ל, ולכן כיון שמנינו עשרה אותיות דס"ג, אין צורך למנות עשרה אותיות דמ"ה ואם משם ע"ב היו יורדין בחינת עשרה אותיות שלו ג"כ, לא היינו מונין עשרה אותיות דס"ג, כי כבר ביארנו, כי להיות ד' מילויים האלו משונים זה מזה, לכן אנו מונים אותם ד' פעמים, אך אם היו שוין, לא היו נמנין אלא בחינה א' לבד. והטעם הוא, דע, כאשר מציאותם שוים, כולם נשארים במקום אחד, פ"י כי הנה סדר יציאת המלכים האלו היו, ע"ב, ואח"כ ס"ג, ואח"כ מ"ה, ואח"כ ב"ן כנ"ל, ועד"ז היתה שבירתם. ונמצא כי עשרה אותיות דס"ג ירדו אל הבריאה ואח"כ ירדו עשרה אותיות של מ"ה, וברדתם שם, מצאו את עשרה אותיות דס"ג, ונשארו שם עמם, כדרך הבן החושק להיות עם אביו, ולא ירדו למטה במקומם בכלי שלהם, וא"כ אין נחשבים בפני עצמן, והרי הוא כאלו לא ירדה, כיון שלא ירדו במקומם להחיות הכלי שלהם. וכן עד"ז בכל מקום שהם בחינות שוות, נשארה בחינה התחתונה במקום העליונה עמה, ולכן אינה נחשבת בכלל הניצוצות היורדות. אך בחינת מספרם שאינם שוין, או כל אחד ירד במקומו, כי אינן מבחי' א' להשתוות, ולכן משם מ"ה אנו מונין את המספר ולא את עשרה אותיות דמילוי בעצמן.

והנה בחי' כ"ו משם מ"ה, גם היא נחשבת, לפי שמשם ע"ב וס"ג לא ירדה בחינה זו, אלא משם מ"ה לבד. הרי נתבאר, איך אין למנות

הגהה

יודיין העולה חסד, עכ"ז הכל בחי' גבורה, שהרי בהצטרפות עם השאר דס"ג ומ"ה, הם כמנין רי"ו, בגי' גבורה, להורות שהכל דינין. וע"ב הנשאר לתשלום הרפ"ח, הוא כמנין חסד, אבל כיון שהוא אחוריים ממש, אינם מבחינת חשבון חסד, אלא גבורות אחוריים.

(א) צמח: נ"ל שאין הכונה בכל רפ"ח דוקא, אלא בכל הרי"ו, שהרי למטה אומר שמשם ב"ן נפלו האחוריים שהם ע"ב לתשלום הרפ"ח ונותן טעם וע"ש. והנה כל רפ"ח הם ניצוצין דין כנו' בדרך שעברה ואף על פי שמה שנפלה תחילה היא פנים, כי הוא חשבון ע"ב

הוא, כי כשנחלקת ההויה לבי, אינה עולה בשם אלא חציה הראשונה שהוא י"ה, כי ו"ה אינו שם בפני עצמו, ולכן נצח והוד כדי שיהיה שם שלם לכל אחד מהם, הוא שם י"ה לנצח, ושם י"ה להוד. וכן היסוד, כיון שאינו הארה בפני עצמו, אלא הארה כלולה מן הה' אורות עליונים ממנו, מחסד עד הוד כנודע, לכן אינו הויה בפני עצמה, רק חצי הויה, והוא שם י"ה הרי כי נה"י הם ג"פ י"ה.

גם טעם אחר אל היסוד, כי נודע, שבז"א נכנסים ב' יסודות דא"א, ובכל יסוד מהם, יש חמשה חסדים, וחמשה גבורות. והנה יסוד הבינה מסתיים בחזה דז"א, ויוצאים ה' חסדים ומתחלקים בה' קצוות דז"א, מחסד עד הוד. והה' גבורות דיסוד דאימא, הם יורדים אל יסוד דז"א, והיסוד דאבא אינו מסתיים אלא בסיום יסוד דז"א כנודע, ושם הם חמשה חסדים וה"ג, הרי שיש ביסוד דז"א, ה"ח וה' גבורות דאבא, וה' גבורות דאימא, הם בגי' י"ה, ולכן היסוד נק' י"ה.

גם טעם אחר בענין הה' חסדים דיסוד דאימא עצמה, כי הלא יש בהם ג' בחינות: אחת שרשם בדעת, ה' חסדים. ב', התפשטותם מחסד עד הוד, ה' חסדים. ג', כללותם ביסוד, ה' חסדים, הרי ט"ו חסדים דאימא, שהם בגי' י"ה. הרי נתבאר, כי נה"י אינם כמו ד' מלכים האחרים, שהם הויות שלימות, אלא הם ג"פ י"ה. והנה כל המדרגות שכתבנו לעיל בפ"ט, שיש בכל הויה, הנה ג"כ ישנם בשם י"ה, וזה פשוט. והנה מה שירד מנה"י, היה בשוה ממה שנפל משם מ"ה, כי כמו שבשם מ"ה לא נשאר למעלה אלא ב' מדרגות הראשונות, שהוא בחינת הפנים, ובחינת אחוריים של הויה, כן

שרשם הם הויה א' דז"א, והויה א' נוקבא. וכאשר מתחברים זר"ה או הז"א נותן בנוקבא ההויה שלו, ונמצאו עתה שתי ההויות כולם בנוקבא, ומתחברים ונעשים שם ב"ן, וא"כ כיון שעיקר שם זה הוא מן הז"א, אין ראוי למנותו בבחינת נוקבא, ולכן אין אנו מונין מספר ב"ן ברפ"ח הניצוצין. גם בחינת (ב) ט' אותיות המילוי בעצמן למה אינן נמנים, וגם זה יתבאר עם טעם הנזכר, כי להיותם באים מז"א אינן נזכרין, ולכן אין אנו מונים זולתי מספר האחוריים שהם ע"ב והרי נשלמו רפ"ח ניצוצין, שהם ע"ב רי"ז. והרי"ז הם בחינת פנים, והע"ב הוא בחינת האחוריים. ובוה תבין מה שאנו אומרים, כי המלכות מתמעטת, ונשארת בסוד נקודה בלבד, וסוד אותה הנקודה, בודאי שכלולה מי"ס, והיא בחינת המדרגה הראשונה הנשארת באצילות, שהם ארבע אותיות ההויה בצורתם, וכל שאר המדרגות נתמעטו וירדו בבריאה. ושמור כלל זה בידך, כי תצטרך אליו פעמים רבות.

פרק י"א

(ק) נבאר עתה ענין ג' המלכים האחרים. מה ירד מהם, כי הנה ביארנו, כי מחסד וגבורה ת"ת ומלכות ירדו רפ"ח ניצוצין, וא"כ מנה"י למה לא ירדו, ואם ירדו למה אנו מונין רפ"ח ניצוצין ולא יותר. והענין, כי בודאי ירדו מהם ניצוצין, ואמנם מה שירד מהם הוא זה, דע כי נצח והוד, הם תרי פלגי גופא, ונחשבים לספירה א', ונודע כי בכל ספירה יש הויה אחת, אמנם באלו ה', לא יש בין שניהם, רק הויה אחת לבד, חצי הויה לנצח, וחצי הויה להוד. ונודע

הגהה

(ב) צמח: לעיל קאמר שמספר השוה שכבר נפל, אין אנו מונין אותו, כמו עשרה אותיות דמילוי מ"ה. שאינן במנין מפני שכבר נמנו ב"י דמילוי ס"ג. ועתה נותן טעם, למה ט'

הנחות ומראה מקומות

(ק) ע"ה שער רפ"ח ניצוצין פ"ד. שער הקדמות דרוש רפ"ח דף ק"ז ע"ה עם סמ"ס ענף ל"ב.

מנה"י לא נשאר למעלה, כי אם אותיות שם י"ה, ובחינת אחוריים שלהם, שהם: י, י"ה, ומשם ולמטה הכל ירד.

ואמנם עתה צריך לתת טעם, אחר שירדו מהם ניצוצות, למה אינם נימנים. וי"ל, כי האחוריים של נה"י כבר הודעתוך שאינם עולים בחשבון, אך הפנים מה שאינם נימנים, הוא לטעם הנ"ל, כי כל המדרגות השוות אינם נימנים בפני עצמן, לפי שנשארים למעלה. והענין, כי ג"פ י"ה שיש בנה"י, הם בגי' מ"ה, ולכן אינם יורדין למקומם, ונשארים עם המ"ה של הת"ת שירד במקומו.

גם במילויין הם בסוד אלפי"ן, לפי שהם נה"י דז"א, וכמו שהז"א הוא מ"ה דאלפי"ן, גם אלו הג"פ י"ה, הם מילוי אלפי"ן, וכאשר נמנה י"ה במילוי אלפי"ן, יר"ד ה"א, הוא בגימטריא כ"ו, והרי בחינה זו ג"כ שוה, לבחינת כ"ו שבת"ת, ולכן נשארים שם עמו, ואינם יורדים במקומם, ולכן אינם נחשבים.

וא"ת כי הרי אלו החשבונות אינם שוים, כי מה שאמרנו כי ג"פ י"ה בגי' מ"ה, הוא מבחי' אותיות הפשוטות, ובחינת מ"ה שבשכ מ"ה, הוא מספר עשרה אותיות המילוי, ואיך יתקשרו ב' בחינות אלו השונות, אעפ"י שהם שוים במספרם. וי"ל, כי בודאי כאשר שני החשבונות שוים במספרם, וגם הם מבחי' א', פי' כולו מפשוט, או כולו ממילוי וכיוצא, ודאי שנשארים יחד למעלה כנ"ל, בלתי שום טענה אחרת, אך כשהם מב' בחינות שונות, אעפ"י שהם שוים במספרם כמו שהוא בג' דידן, אינם נשארים יחד למעלה, לולי מחמת טענה. וכשהם מב' בחי' שונות, וגם שאינם שוים במספרם, אז אפילו ע"י טענה אינם נשארים למעלה. והנה בנידון דידן, אם חשבונות שוים, אלא שהם מבחי' שונות, ולהיות שיש שם טענה הם נשארים למעלה. וטענה זו היא, כי הנה לעיל פירשנו כי ה"י אותיות דמ"ה נשארו למעלה עם ס"ג, בסוד עשרה אותיותיו, להיות חשבונם שוים, ומבחינות שוות, כי כולם מבחי' אותיות דמילוי בצורתם, והיה מוכרח להתעכב שם בלתי

טענה, ועתה אנו מפחדים, כי כיון שנשארו שם עשרה אותיות דמ"ה, עם עשרה אותיות דס"ג, הנה גם המספר של מ"ה, ירצה לעלות עם שרשו, שהם עשרה אותיות דמילוי מ"ה בצורתם, ואז ישאר כלי הת"ת בלתי הארה, ולא יוכל לקום בעת התחיה, כי המספר נגרר אחרי האותיות, ולכן אנו מעלים כל אלו הניצוצות של נה"י בת"ת, שהם בגי' מ"ה, ויתקשרו עם מספר מ"ה שבת"ת, וע"י כן ישאר המספר של מ"ה בכלי הת"ת, ולא יתבטל לגמרי.

וא"ת למה גם בשם ע"ב דידין, אין אנו חוששין שהמספר שלו יעלה לידבק אל שרשם, הם עשרה אותיות דמילוי דע"ב, ומטעם פחד זה היה ראוי שיעלו ג"כ עשרה אותיות דמילוי ס"ג למעלה עמהם, כדי לקשרם, דוגמת נה"י שעלו אל הת"ת מטענה הנז'. והענין מבואר, כי בשם ע"ב, הנה עשרה אותיות דמילוי, הם באצילות, ומספרם ירדו בבריאה, ואין פחד שיוכלו לעלות מעולם הבריאה אל עולם האצילות, אך בשם מ"ה, שעשרה אותיות וגם מספרם הם בבריאה, או אנו מפחדים שיעלה המספר, להתחבר עם האותיות, כי בבריאה עצמה הם יכולים לעלות מספירה אל ספירה, אמנם לעלות הבריאה לאצילות א"א, כי מה שירדו מעיקרא אלו הניצוצות בבריאה, הוא יען לא היה בהם כח לקבל אור האצילות הקרוב אל המאציל וזה פשוט.

ועתה צריך לתת טעם, כי הרי מה שעלו נה"י אל הת"ת, הוא כדי שלא יעלה מספר של מ"ה עם שרשם, שהם עשרה אותיות דמילוי מ"ה, וא"כ היה צריך שאלו האורות דנה"י יהיה בהם ג"כ בחי' עשרה אותיות דמילוי, כדי שיהיו במקום עשרה אותיות דמ"ה שעלו אל הס"ג, וע"י כן ישאר המספר של מ"ה במקומם. והענין מבואר, כי בב' שמות של י"ה, יש עשרה אותיות בסוד מילויין, כזה: יו"ד ה"י יו"ד ה"י, והם במקום עשרה אותיות דמילוי מ"ה, ואעפ"י שיש חמשה אותיות יתירות, כי ג"כ ג"פ י"ה במילויים הם ט"ו אותיות, הנה אין החשש, אלא שלא יפתחו מעשרה, אך אם יסיפו

אין בזה חשש. (א) ונמצא, כי להיות שיש אורות נה"י שנשארו למעלה בכלי הת"ת, לכן אינן נחשבים בפני עצמם. ונמצא עתה, שהם מספר רפ"ח ניצוצין הנו' בכל מקום, שהם ע"ב ניצוצין בשם ע"ב, מבחינת מספר אותיות המילוי. וע"ג ניצוצין משם ס"ג, שהם עשרה אותיות המילוי ומספרם, שהם ס"ג. וע"א ניצוצין משם מ"ה, שהם מספר הר' אותיות שהם כ"ו, ומספר עשרה אותיות המילוי שהם מ"ה. וע"ב ניצוצין משם ב"ן, שהם מספר עשרה אותיות האחוריים פשוטים, הרי רפ"ח ניצוצים.

החלק הג'

בהתחלת תיקון הנקודות, שהם המלכים, ונחלק לט' פרקים.

פרק א

(ד) [שייך כאן זמן יציאת הנקודות, ככתוב בקונטרס ישן דף ס"א, ונכתב לעיל פ"א מח"א דשער זה, ובפ"א ח"ב משער זה] הנה כאשר רצה המאציל העליון להחיות המלכים המתים, ולחזור את נפשם בקרבם, אשר יצתה מהם בראשונה, יען לא היה כח בגופם, הם בחינת הכלים, לקבל את אור הנפש לסיבות הנו' בחלק שעבר, ובפרט בש"ב ח"א פ"א, ולכן רצה להחזיר להם את נפשם, ע"י שיתוסף בהם בחינת הרוח, שעדיין לא נכנס בהם בתחלה, כנ"ל בח"ב פ"ג. ואמנם להמשיך בהם רוחין

חדתין, צריך שיהיה זווג עליון להוציאם, ונדוע כי אין זווג בלי מיין נוקבין, ולכן העלה תחלה מיין נוקבין לצורך הזווג הנו', והוא, כי כבר ביארנו בח"ב פ"ה, איך האורות שהם הנפשיות של הו' מלכים עלו למעלה, באותו התפשטות שנתפשטו ג"ר, בסוד האחוריים שלהם כנו' שם, ועתה כשרצה לעלות משם מ"ן, האסיף אליו כל התפשטות ההוא, ועלה כל התפשטות שהם כל האחוריים ההם, עם כל האורות שבתוכם של ז' המלכים, ועלה הכל במקום הג"ר בלבד, שהיו בראשונה קודם ההתפשטות, ואמנם העליה האמיתי של כל זה, הוא בבינה, אימא עילאה, ונכנסו לתוך בטן המלאה, כי שם הוא העלאת המיין נוקבין, וכבר נודע כי בהיותם בעיבור, הם עומדין בבחינת תלת כלילן בג', כמ"ש כל זה בע"ה באורך בש"ד ח"א פ"ו, ומשם תלמוד לכאן היטב. הנהגה כמו שהאורות עלו כולם בבינה, כך עלו השבעה כלים שנפלו בבריאה, ועלו עתה באצילות, כי בעלות עתה האורות למעלה, העלו עמהם את הכלים, אך לא במקום הג' ראשונות כמו שעלו האורות, רק באצילות בסוף, וגם הם בבחינת תלת כלילן בג', (א) כיצד: עלו הכלים דחסד ודנצח, דרך קו ימין באצילות, ושניהם עמדו כלולין זה בזה, במקום נצח דאצילות, ועלו כלי גבורה והוד, במקום הוד דאצילות, ועלו כלי הרעת והת"ת, למקום היסוד דאצילות, ועלו כלי היסוד והמלכות למקום המלכות דאצילות.

הרי שגם הכלים היו בבחינת ג' כלילן

הגהה

(א) צמח: בספר עב"י דנ"ג ע"ב מתוקן לשון זה יותר ח"ל, ונמצא כי כל הניצוצות של נה"י, כולם עלו ונתחברו עם הניצוצות של מ"ה שבת"ת, ולכן אינם עולים בחשבון ע"ב, דוק שלא אמר אורות.

(א) צמח: בבי' בחינות מזכיר הרב ז"ל מ' יום של יצירת הולד, בחינה אחת היא

הגהות ומראה מקומות

(ד) ע"ח שער התיקון פרק א' וב'. שער הקדמות דף ק"ט, תע"ס חלק ח' בתחלתו.

בג', והמלכות עמהם בסוד פסיעה לבר. ונמצא שלא היה גם עתה הרחק בין האורות אל הכלים, דק ג' מדרגות, שהם מקום חג"ת הפנויים, ע"ד הנ"ל בח"ב פ"ה. ואמנם לא עלו כל הכלים אלו ביחד, דק בזמן מ' יום דיצירת הולד, כיצד: עשרה ימים הראשונים, עלה קו ימין, חסד ונצח. ובי' ימים השניים, עלה קו אמצעי, דעת ות"ת. ובי' השלישיים, עלה קו שמאל, גבורה וחד. ובי' ימים רביעיים, עלו יסוד ומלכות.

והנה עליית האורות למעלה בבינה, הם בחינת המיין נוקבין, האמנם להיות כי התיקון הזה אינו אל השבעה מלכים לבר, כי כל עשרה נקודות נפגמו, עם שאין בחינת חסרונם שזה כנוכר בח"ב, ולכן כל עשרה נקודות צריכים תיקון, וכלם צריכין לעלות למעלה בסוד מיין נוקבין במקום עליון, בשרשם אשר יצאו משם. כנוכר בח"א פ"ב, ושם בפנימיות דא"ק, העלו מיין נוקבין בטעמים של ס"ג שלו, בבחינת פנימיות האדם, לא בהבלים היוצאין ממנו חוצה לו, אלא בשרשי אורות אח"ף בפנימיות הא"ק, שאלו הם הס"ג שלו, שהם בחינת נוקבא כנודע, כי אלו הטעמים לא היה בהם שבירה כלל, ואז נודווגו הטעמים דס"ג הנז', בע"ב דא"ק, שהם דכורא ג"כ, בבחינת פנימיותו שהם המוחין שלו, ואז ע"י זווגם הולידו אוד חדש, והוא שם מ"ה דא"ק, והאור הזה יצא מבחינת המצח דא"ק, כי הנקודות יצאו תחילה מן העינים, וזה האוד החדש נמשך מן המצחא שלו.

וכבר נתבאר בש"א, כי האזן והחטם והפיה יוצא מהם ממש הבל הנרגש, ומהעין יוצא הסתכלות, עם שאינו הבל ממש, כנז' בש"ב ח"א פ"א. ואמנם מן המצח, אינו יוצא לא הבל, ולא הסתכלות, רק הארה בלבד, וזמ"ש בוותר

והנה כאשר יצא אוד מ"ה מהמצח, ונודע כי שם מ"ה הוא דכורא, ואז נתחבר עם האורות של הנקודות דס"ג, שהם המלכים דמתו, והם אורות נוק', כי שם ס"ג נודע שהוא נוקבא, ובירר ממנו כל מה שיכול לברר, ונעשה שם ס"ג נוק' אל שם מ"ה הזה, ועתה קנה לו שם אחר, כי בתחילה היה נק' נקודות דס"ג, ועתה שנתקנו, נקרא שם ב"ן, שהוא בכל מקום נוק' משם מ"ה כנודע. והענין, כי שם ס"ג הוא כולל טעמים ונקודות ואותיות כו', אך כאשר אלו הנקודות דס"ג הם לברם, נעשים נוק' אל שם מ"ה, ואז בהכרח שיהיה בהם כל הדי' בחי', שהם טעמים ונקודות כו', להתחבר עם שם מ"ה, שג"כ יש בו כל הדי' בחינות, לכן קורא לה עתה שם חדש, שהוא שם ב"ן, וע"י חיבור שם מ"ה עם שם ב"ן, נתקנו כל המלכים דס"ג, ונעשו נוק' אל המ"ה, ונקר' ב"ן. ויען שנעשו בחי' נוקבא, נק' מלכים מלשון מלכות, שהיא שם ב"ן, והבן זה, והנה כל אלו הבירורין והתיקונים היו ע"י עבורים, כמ"ש בע"ה בפרק הבא.

פרק ב

(א) תחילה ניתן טעם אל האמור, איך שם

הגהה

(ב) צמח: נלמוד מכאן, שכל הבחינות הולכים בסדר אחר, כי כמו שהארת ע"ב העולה חסד, חסד הרד שם מ"ה החדש, חסד עלילה,

הגהות ומראה מקומות

(א) ע"ח שער התיקון פרק א' ופ"ג. שער הקדמות דף קי"א

ישלוט בעולם, כי לא יהיו רק ע"ב וס"ג בלבד, דכורא ונוק'. וזה הביטול דמ"ה, הוא ענין חזרת העולם לתהו ובהו הנזכר בדברי רז"ל לימות המשיח והבן זה היטב. וז"ל חיים, כי ז"ס לע"ל צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם בסוד אשת חיל היא ס"ג, תהיה עטרת בעלה בעה"ב, לעת"ל, שהוא שם ס"ג בינה כנ"ל, ועיין ש"ד ח"ב פ"ז וע"ש.

ונחזור אל הענין, כי משם מ"ה החדש נעשו כל בחי' הדכורין שבאצילות, ומשם ס"ג שהם אורות השבעה מלכים דמתו, נעשו כל הנוק' דאצילות, ואמנם לברר אלו הביורין ולתקנם, צריך עיבור, והנה כאשר נסתכל כל הבחי' שצריכין תיקון בעולם האצילות, הם י"ב בחינות, כמ"ש בשערים הבאים. הלא הם: עתיק ונוקבא, אריך ונוק'. אר"א. ישראל סבא ותבונה. זו"ן. יעקב ולאה. הרי הם י"ב בחי' (ב) ולכן הוצרכו להשתהות בזה העיבור, המשך זמן תריסר ירחי, הנז' במאמר קו המדה דרשב"י, בספר הזוהר כתיבת יד, (ג) לכל פרצוף שלם חדש אחד, הם י"ב חדשים, לי"ב פרצופים.

ס"ג הגדול משם מ"ה בכל מקום, נעשה עתה נוק' טפלה אליו, והענין, כי הנה אור מ"ה החדש, נמשך עתה מזווג ע"ב וס"ג, וכיון שבא מכח ע"ב, הוא גדול מס"ג, ועוד, כי בזה המ"ה לא היה בו שבירה מעולם, ולא נפגם אורו, ועוד, כי הלא שם זה של מ"ה הוא בשלימותו, כלול מטעמים ונקודות כו', אמנם הס"ג הנז', אינו רק הבחי' של הנקודות שלו לבד, כי טעמי הס"ג הם אח"ף כנודע, וכיון שהם בחי' הנקודות שלו לבד, ודאי שהם גרועים ממ"ה, בהיותו שלם בכל בחינותיו, ובפרט, כי שם ס"ג עצמו הוא נקבה, כי הוא בחינת הנקודות של הכללות, כי הנקודות הם נקבות, ואלו השבעה מלכים הם בחינת נפש, שהוא בחינת נוקבא לבד של הנקודות דס"ג, שהם נקבות, וס"ג כולו אינה אלא נקבה, וכנ"ל ש"ב ח"א פ"א, ובוה תבין, איך כל אלו היו בחי' הנקבות שבכל האצילות כנ"ל סוף פ"א, ועוד כי עם שאינו דק נקודות הס"ג בלבד, הנה גם הם אינם שלמים כי נפגמו ולא נברר מהם כל צרכם עד ימות המשיח, כנ"ל ח"ב פ"ו, ואמנם לעתיד לבא, שיושלם כל בחי' נקודות ס"ג להתברר לגמרי, או יחזור שם ס"ג לקדמותו (א) ויתבטל שם מ"ה, ואז שם ס"ג

הגהה

ודוק שלא אמרו לתהו שהוא חיוור, אלא לתהו ובהו, כי בהו היא בנין, מסוד קי תהו ואבני בהו, כי במקום שיש אבנים יש בנין, ועיין בהרמב"ן ז"ל על פסוק תהו ובהו, ונ"ל, שתהו מורה אל הנקודה ובהו אל היושר, דכתיב אשר עשה את האדם ישר בלשון יחיד, והמה נקודות של עגולים בלשון רבים כנז"ל, וכתיב ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, ובהו כמנין אחד, שאז לעתיד נשלם הביורין דב"ן דס"ג הנקרא שם, ויהיה ג"כ אחד כמו היושר.

(ב) צמח: בספרים כתוב שהוצרך י"ב חדש לי"ב פרצופים ואח"כ אמר ששכח מה ששמע מפי הרב ז"ל בספר עב"י דל"ו, ואמר אם י"ב היה לצורך תיקון עתיק לבדו, או אם היה לכל פרצוף חדש, והראשון עיקר ע"כ.

(ג) צמח: הנה הראשון היה לו עיקר

(א) צמח: ר"ל שיתבטל מפעולתו שהוא הביורין, ואז ישלוט שם ס"ג ולא שם מ"ה, אינו שר"ל שיתבטל שם מ"ה, היינו שיתבטל הענף של מ"ה, שיצא מן המצח דא"ק, שהענף היא שיצתה כנוכר בספר עב"י דל"ה, א"ב שר"ל שיתבטל היתרון שיש לשם מ"ה עתה על שם ס"ג, וביטול הארת שם מ"ה, יהיה דוגמת ביטול הארת דור המדבר, הארת דוקא, ומדברי הרח"ו משמע, שלא יתבטל שם מ"ה, מדקאמר ששם ס"ג יהיה עטרת בעלה, כלומר שיהיה עטרת לעתיד אל שם מ"ה, שהוא עתה בעלה, והנה ב"ן דס"ג שהוא נקודות דס"ג, אשר על שמו נקי שם ס"ג ב"ן כנודע, הנה ע"ז נאמר עטרת בעלה, ולא על שם ס"ג הכולל כנודע, הנה שתי מציאות יש לשם מ"ה, שהוא בחינת רוח, ולכן הרוח נקרא בלשון זכר, ובלשון נקבה, ועיין בזהר תדומה הנז', אתוון וטעמים,

ואמנם עם שנתבאר כי ע"י חבור מ"ה וס"ג זה, נתקן כל האצילות, אינו בפעם אחד, כי הלא בתחלת ע"י הזווג הזה הנו' דע"ב וס"ג דא"ק, וע"י העיבור הנו', נתקן כל האצילות מן עתיק ומן נוקבא עד ז"א, אכן תחלה נתקן עתיק ונוקבא, ואח"כ נזווגו שניהם עתיק ונוקבא, לצורך תיקון אריך ונוקבא, ואחרי התקנם גם הם, נזווגו לצורך תיקון אר"א, ואחר כך אבא ואימא לצורך ז"א ונוקבא, ואח"כ נזווגו זר"ן, לצורך כל שאר העולמות דבי"ע לתקנם, וכן כיוצא עד הסוף.

ודע, כי כל אלו העיבורים והתיקונים, אינם רק לברר בחינת הכלים שירדו בעולם הבריאה, שמהם הסיגים יוצאים, וגם שנשברו, יען לא היה בהם כח לקבל האורות שלהם, אך בעצמות האורות לא היה בהם פגם, כי לכך כשנשברו עלו באצילות, ולא ירדו בבריאה. אך העיבורים היו לצורך הכלים, כי היה ניתוסף בהם כלים מחדש משם של מ"ה, והיו ג"כ מתבררים קצת ניצוצות מהכלים דב"ן שנשברו, ומהכל יחד נעשה הכלי והפרצוף ע"י העיבור, כמ"ש בש"ג ח"א פ"ג ע"ש. ומה שניתוסף ע"י העיבור בעצמות האורות, הוא, שבתחילה שלא היה פרצוף היה האור כלולה בנקודה א', ולא היה יכולה להוציא ולהראות פעולותיו ובחינותיו, ואחר הפרצוף אז הראתה כל נקודה ונקודה פעולתה, ונתחלקה לעשרה חלקים, זו בבחינת און, וזו בבחינת עין, וכיוצא.

ואמנם גם יש בירור באורות, והוא באותם

הגהה

בעוד שלא נזכר דברי הרב ז"ל, אבל פה כתב זה שנזכר, והוא עיקר שמביא ראיה מקו דף ק"ב וע"ש.

יפה שעה

(ח) וימלוך הדר ושם אשתו מהיטבאל כו', לכן לא נזכר בו מיתה כמו האחרים, כי זה לא מת, כי אדרבא הוא המחיה המתים הראשונים והמתקנם כו', דע דלקמן בשער זה חלק זה פ"ו כתב רבינו ז"ל, לכן נזכר שני פעמים בתורה, ענין ואלה המלכים, אחד פרשת וישלח ואלה המלכים גר', והם המלכים דז"א, כנודע כי התורה הוא בחי' ז"א, והשני בדברי הימים, והם המלכים דנוק' דז"א, כי כתובים הם בנוק' כנודע יע"ש. ועינינו הרואות, שבדברי הימים אחר שמלך המלך הח' הדר ושם עירו פער ושם אשתו מהיטבאל וגר', כתיב וימת הדר. והקב"ה יראני מתורתו נפלאות כי צ"ע גדול.

והנה זה האור של מ"ה, הוא בהמלך הח', הנקרא הדר שנולד אחר השבעה מלכים, כמ"ש (ח) וימלוך הדר ושם אשתו מהיטבאל כו', ולכן לא נזכר בו מיתה כמו האחרים, כי זה לא מת, כי אדרבא הוא המחיה המתים הראשונים והמתקנם, והוא כולל י"ס גמורות, כמו עשרה נקודות, ולפי שזה המלך בירר כל בחינת הס"ג המלכים שמתו, לעשותם בחינת נוקבא אליו כנזכר, ולכן לא נזכר אשה בכל אלו המלכים, כי אם בזה, כמ"ש ושם אשתו מהיטבאל, וכמ"ש באדרת נשא דקמ"ב א', ושם אשתו מהיטבאל, בכאן אתבסמו דא בדא, ואתקרי אשתו, מה דלא כתיב בכולהו. מהיטבאל אתבסמותא דדא בדא, כיון אל הנו' כי בהתחבר המלכים האלה אחר הבירור עם שם מ"ה, אתבסמו דא בדא, ואתתקנו, ואז אתקרי אשתו, כי המלכים הנו' נעשו בחינת נוקבא אליו, ולכן נק' אשתו, וכן בדף קל"ה אמר, ובג"ד השתא דאשתכחו דכר ונוקבא לא כתיב בהו מיתה כו'. ונ"ל חיים, כי ז"ש התם וכולהו אתקריאו בשמהן אחרנין בר מההוא כו', כי הס"ג נקרא ב"ן כנ"ל אחרי התיקון, ועתה נקרא תיקונא דאדם הנו', שם שהוא שם מ"ה, בגי' אד"ם. ועוד, כי אדם לא אתקרי, אלא כד הוו דכר

ונקבא, כמ"ש זכר ונקבה בראם, ויקרא שמם אדם. ואמנם אומר מהיטבאל אתבסמותא דדא בדא, פירוש, כי הנה אחר תיקונם נק' מ"ה ב"ן, ולא ס"ג, ואלו עצמם הם אותיות מהיטבאל, מ"ה יטבא"ל, כי מה הוא שם מ"ה כפשוטו, ויטבא"ל בגי' הוא ב"ן הנתבסם עמו, זה עם זה, דכורא ונקו, ולכן נקרא בשם (ד) טוב, להורות שיצא מהם הרע, והוברר מהם הטוב.

זאת והרי משם מ"ה לא נעשו רק הדכורין לבד, ואיך הוא לבדו נקרא אדם, הכולל זכר ונקבה. והענין, כי שתי בחינות יש אל הנוקבא, א' בתחילה בהיותה כלולה עמו בסוד בן ובת, שהבן נוטל פי שנים, שהם החסדים והגבורות, ותרוייהו ירית להו ברא בוכרא. ואח"כ בעת שהיא אשתו ומזדווג עמה, או נותן לה הגבורות על ידו, ובתחילה כאשר היה שם מ"ה זה מברר הבריורין ולקחם לעצמו לתקנם עמו, והיה אור שם ב"ן טפל אליו, ויונק ממנו דוגמת הבת היונקת מברא בוכרא, ונוזנת על ידו, ולכן היא טפלה אליו. ונקרא אדם, יען כי הנקבה כלולה עמו, וטפלה אליו או בעת הבריור, שעדיין לא נשלמה היא להיותה אשתו גמורה, ולקחת לעצמה על ידו עיטרא דגבורות. וי"ש ושם אשתו מהיטבאל, כי אותיות מ"ה הם שלו, ואותיות י"ט הם מילוי דשם מ"ה, כנודע כי מלוי בגימטריא אלה"ם, שהוא די"ן, שהוא סוד הנקבה, שהוא דינין בהיותה כלולה עם הדכורא בתוכו, דוגמת אותיות המילוי שבתוך אותיות הפשוט, וי"ס אדם וחוה, כי חוה בגי' י"ט, שהוא מילוי מ"ה, שהוא אדם.

ואמנם בבחינת היותה אשתו גמורה, ויצתה ממנו, אח"כ, אינה טפלה אליו, בבחינת י"ט מילוי דמ"ה, אך יש לה שם בפני עצמה, והוא שם ב"ן, וגם זו הבחינה השניה נרמזה במלת מהיטבאל, מ"ה יטבא"ל, שהוא מ"ה וב"ן כנ"ל.

הגהה

(ד) צמח: נ"ל כי בשם טוב, היינו מהיטבאל לשון טוב, גם הם אותיות מטי"ב הא"ל, בסוד חסד אל.

הגהות ומראה מקומות

(ב) ע"ה שער עתיק פ"א ושער התקון פ"ב, ור' שער הקדמות דף קי"ד דרוש ב' בתקון המלכים.

בראש ח"ב, ואמנם גם פרצוף דאריך נחלק לב', שהם: עתיק, ואריך, כמ"ש בשערים הבאים בע"ה. והנה נודע כי הטעמים הם בכתר, ונקודות בחכמה, ותגין בכינה, ואותיות בשבעה תחתונות, כנז' בתיקונים. וכך הם ממש, בהתחלקות הי"ס, בין דע"ב, בין דס"ג, בין דמ"ה, בין דב"ן. האמנם הי"ס דאצילות, הנעשים מאלו החיבורים דמ"ה וב"ן, אינם לוקחים אותם על זה הסדר, אמנם העתיק והאריך ששניהם נקראים כתר דאצילות, לוקחים בין שניהם ב' הבחינות דשם מ"ה, שהם טעמים כתר, ונקודות חכמה. כי העתיק כל צד דכורא שבו, נעשה מכתר שהם טעמים דמ"ה. והאריך כל צד דכורא שבו, נעשה מהחכמה שהם נקודות דמ"ה. הרי כי הכתר דאצילות לבדו, שהם בחי' עתיק ואריך, לוקחים הכתר והחכמה של מ"ה לצד דכורא שבהם, ושניהם נקראים כתר דאצילות לבדו. והנה או"א שהם הנק' חכמה ובינה דאצילות, בין שניהם אינם לוקחים רק הבינה של מ"ה, שהם בחי' התגין דמ"ה. וז"א דאצילות ונוק', שהם שבעה ספירות (א) תחתונות דאצילות לוקחים בחי' האותיות דשם מ"ה, שהם ג"כ שבעה ספירות תחתונות דשם מ"ה, הששה לוקחים ז"א, והו' לוקחה נוק'. והרי נתבאר היטב, חילוק הי"ס דמ"ה בי"ס דאצילות, ונמצא שאינם מכוונות ביחד, ולכן אל תתמה אם תמצא בתיקונים מאמרים חלוקים, זה אומר שהטעמים בכתר, וזה אומר שהנקודות בכתר כו', כי זה מדבר בי"ס דמ"ה, או דע"ב וס"ג וב"ן, וזה מדבר סדר התחלקותם בי"ס דאצילות כנזכר, והבן זה. ואמנם סדר התחלקות שם ב"ן בי"ס דאצילות, הוא ארוך מאד, ויש

שהוא בירורי השבעה מלכים, עם האחוריים דאו"א ג"כ, ונעשה זה זכר, וזה נוקבא. ולכן צריך לדעת, שכמו שיש בשם ע"ב: טעמים, ונקודות, ותגין, ואותיות, וכולם הם טעמים. וכן יש בס"ג כנ"ל בש"א ח"ב פ"ב, וכולם הם נקודות. הנה כן הוא בשם מ"ה, שיש בו טעמים ונקודות כו', וכולם הם תגין. וכן בשם ב"ן הזה, יש בו ארבע בחינות האלו, טעמים כו', וכולם הם אותיות. ואע"ג שכל בחי' נקודות האלו, אינן רק נקודות ונקודות דשם ס"ג, אשר כל עצמו הוא נקודות של הכללות, הענין, כי כבר נת' שם בש"א ח"ב פ"ב, כי הטעמים חוזרים ונחלקים לארבע בחינות, וכל בחי' מהם הוזרת להתחלק לארבע בחי' האלו עצמם, וכן הענין בנקודות ובתגין ובאותיות, ונמצא א"כ, כי גם שאלו המלכים אינם רק בחי' נקודות ונקודות, עכ"ז יכולת להתחלק לר' הבחי' הנז', ונמצא א"כ, כי שם מ"ה הזה, נחלק לי"ס כח"ב כו', וכל הר' בחי' הנז', נחלקים בי"ס, וכן שם ב"ן הזה נחלק לי"ס ונחלקים בארבע בחינות הנז' ג"כ, ונכללים ומתערבין ומתחברים אלו עם אלו, טעמים דמ"ה עם טעמים דב"ן, ונקודות דמ"ה עם נקודות דב"ן כו', ועיין בש"ד ח"ב פ"ז כי שם נתבאר אמיתת הענין על מתכונתו. ועם היות שכן הוא דרך כללות, אך לא בפרטות, לכן נבאר מה שהוא באמיתות, כי השאר יש בו ספיקות. והענין, כי בשם מ"ה כבר ידענו סדר התחלקותו בי"ס דאצילות, אך שם ב"ן יש בו ספקות ופרטים דבים, ויתבארו בע"ה בשערים הבאים כל אחד במקומו. ונבאר התחלקות שם מ"ה, והענין, כי נודע כי הי"ס דאצילות נתחלקות לחמשה פרצופים, כנ"ל

הגהה

(א) צמח: הנה שהנקבה לוקחת לתיקונה מלכות דמ"ה, שמלכות דב"ן כבר היה לה. ובוה נבין האמור בוהר ויחי רכ"ג ע"ב, על פסוק ותרב חכמת שלמה כו', כי היא נקרא חכמה תתאה, ותרב מחכמת כל בני קדם, דהיינו דמלכות דמ"ה הדר יסוד, אשר בירר כל הבירורין דבני קדם, הם המלכים דמתו כנז' כאן, באופן כי היא היתה נקודה א', ונתרבה

ונעשה מליאה, ע"י בירור שם מ"ה. וזהו חכמה: כ"ח מ"ה, כל: יסוד, הדר ושם אשתו כו', כנזכר כאן, ועיין בוהר הנו"ל. גם מ"ש מחכמת כל בני קדם, היינו כי כל המלכות הם דב"ן כנודע, וזהו כל בני, בלשון רבים. גם כי כל בניו גופא, נעשה ע"י גבורות דב"ן כנזכר לקמן, וזהו ותרב חכמת שלמה מלכות, מחכמת כל בני קדם, הם גבורות דשם ב"ן.

בו ספקות כמו שיבא בשערים, אך הכללות הוא, שהוא קרוב אל התחלקות שם מ"ה.

והנה משם ב"ן, נעשה כל צד הנוקבא שבאצילות כמ"ש בע"ה בתחלת כל שער ושער מהשערים הבאים. ואמנם היותר מוסכם הוא זה, כי עתיק לוקח לעשות נוקבא שלו. את הטעמים דב"ן, והם חמשה ספירות ראשונות שבכת"ר דב"ן, כנודע כי כל ספירה כלולה מעשרה. וגם לוקח ג"ר מספירת חכמה, וארבע ראשונות מבינה דב"ן, וכל זה לנוקבא. וגם לוקח לנוקבא הנוז', שבעה כתרים של שבעה תחתונות דב"ן. ואריך לוקח חמשה אחרונות דכת"ר דב"ן, לצורך נוקבא. ואבא לוקח שבעה תחתונות דמ"ה דחכמה דב"ן. ואימא ו' תחתונות דבינה דב"ן. וווי"ן לוקחים כל השבעה תחתונות דב"ן, חוץ מהכתדים שבהם שלקחו עתיק כנ"ל.

והנה כבר ביארנו ג"כ ח"א פ"ג, כי בתחילה יצאו אלו עשרה נקודות בבחינת נפש לבד, ולכן יצאו בבחי' עגולים, ולכן מתו ונשברו, והנה עתה בבוא היושר שהוא שם מ"ה החדש או נתקנו. והענין, כי שם מ"ה הוא בגי' אד"ם, ד"ל שעתה נתקנו בפרצוף אדם דרך הקיום, ולא כבראשונה עגולים על שיצאו מהענינים המסתכלין לצדדים, שלכך יצאו בסוד עגולים כנו' בפ"ג ח"א, אך אור המצח יוצא ביושר. וגם ט"א, כי אדם מורה על ההיבור זכר ונקבה ביחד, כמ"ש זכר ונקבה בראם ויקדא שמש אדם, וא"א חבור וזוג זכר ונקבה, אלא בבחי' היושר ולא בעגולים, רק ביושר כדמות הזכר ונקבה.

ובזה תבין מ"ש אצלינו, כי שם מ"ה הוא בז"א, וכן (ב) ביצירה, כי הרי ז"א הוא בחינת

הרוח, וגם שם מ"ה זה הוא הרוח של הנקודות. [אמר הצעיר חיים הנה נסתפקתי (ג) בזה בענין א' והוא כי לעיל בש"א ח"א פ"ד ביארנו, כי אף אחר התיקון יש בחי' עגולים ויושר, בין בעתיק בין באריך וכו', ונסתפקתי היאך נתהוו העגולים והיושר אחר התיקון, אם נאמר כי העגולים נעשו משם ב"ן, והיושר משם מ"ה, א"א, שהרי לעיל ביארנו כי כל הנוק' דכל פרצופי האצילות דעתיק ודאריך כו'. נעשו משם ב"ן, והנוק' האלו מוכרח שהם יושר. ואם נאמר כי משם מ"ה נתקנו הדוכרין כולם דיושר. ומשם ב"ן נעשו בחי' נוקבא דיושר המתחברין עם יושר דמ"ה, וכן נעשו מהם העגולים. זה קשה קצת, כי הרי אימא שהיא נוקבא, וכן נוקבא דז"א, לוקחין ג"כ משם מ"ה, כנ"ל בפרק זה, כנראה שיש נוקבא מבחי' מ"ה, ויש נוקבא מבחי' ב"ן, אלא שאפשר שהם העגולים בחי' נפש, שהם נוקבא בערך הרוח. אמנם היותר נכון, כי ממ"ה וב"ן מכל אחד, נעשה יושר ועגולים, ולכן לוקח אבא וז"א שהם זכרים, ממ"ה ומב"ן, זה ליושר, וזה לעגולים, והכל זכרים. ולוקחים אימא ונוקבא דז"א ממ"ה וב"ן, זה ליושר וזה לעגולים כנז"ל, והכל נוקבא. ונמצא כי כל היושר הוא זכרים ונקבות ממ"ה. וכל העגולים הוא מב"ן, בין זכרים בין נקבות. ועכ"ז קשה, והדבר אצלי צ"ע. גם במה שלוקחין או"א כל אחד מב' השמות מ"ה וב"ן תימא בעיני, כיון דאימא היא נוקבא, אין ראוי לקחת רק מב"ן, אשר ממנו נעשו הנוקבא. ואבא ג"כ ממ"ה לבדו. ובאולי נאמר, כי גם יש ישראל סבא ותבונה, ולקחום לצורכם, אלא שנכללו בהם. וכן הדבר בזו"ן, שלקחום לצורך יעקב ולאה. והראיה לזה, כי עתיק ואריך לא לקחו הם, אלא ממ"ה לבד, ונוקביהן מב"ן לבד, וצ"ע.

הגהה

הדר ומהיטבאל, היו בחי' ר"ק, ונכנסו בסוד עיבור בתוך או"א דיושר, ויצא ז"א דיושר בבחי' ר"ק לבד, שהוא ענין הרוח לבד, לקיים את הנפש שהם העגולים. ונ"ל שזה כתבו הרב ז"ל אחר הנוז' פה, ועיין בדף הנוז'ל, עיין בהגהה דבספר הנוז'.

(ב) צמח: לא הבנתי.

(ג) צמח: בספר עב"י דף קט"ו ע"ב וז"ל, והנה בעת העיבור שהוא התיקון, אז אותם המלכים נתבררו ונתקנו בסוד עיבור, תוך עגולים של או"א, והבן זה, ונעשו אח"כ עגולים ג"כ, ולא נשברו פעם אחרת. גם בחינת

פרק ד

עגולי עתיק, שהם הנפש שלו. ואח"כ יצאו עשרה עגולי אריך. ואחר שיצאו עגולי אריך, אז יצאו י"ס דיושר דעתיק, שהם בחי הרוח שלו. ואח"כ יצאו גם י"ס היושר דאריך, ולסיבת הפסק הזמן שבין יציאת עגולי העתיק אל היושר שלו, ע"י יציאת עגולי האריך, קודם יציאת יושר העתיק עצמו לכן נתמעט אור היושר דעתיק, ולא נמשך עד עגולי עתיק עצמו, רק עמדו רגלי היושר שלו. עד עגולי האריך כנ"ל בש"א ח"א פ"ד. משא"כ באריך, כי הנה בין העגולים שלו ובין היושר שלו, כולם יצאו קודם צאת עגולי או"א. (ט) ולא היה הפסק בין יציאת עגוליו ליציאת היושר שלו, ולכן היה כח ביושר דאריך להתפשט עד עגוליו עצמו, במקום שמסתיימין גם יושר דעתיק. וטעם קדימת יושר דאריך, טרם צאת העגולים דאו"א, היה כדי להשוותם (י) ואיני זוכר פי' להשוותם למי חוזר, אם לאו"א אם ליושר אריך עם עגוליו, וצ"ע.

ואח"כ יצאו או"א בבחינת עגוליהם, וכבר

נבאר (ג) בו דרך קצרה, סדר החמשה פרצופים של האצילות, איך עומדין אחר התיקון ואח"כ נבארם כל אחד ואחד בשער שלו. וכבר הארכנו קצת בזה בש"א ח"א פ"ד ע"ש, היטב איך כל העולמות מתלבשים זה בתוך זה, וכל פרצוף ופרצוף שבכל עולם, מלביש את חברו, ואיך משתוים העגולים עם האורות הישרים, ואיך מקיפים זה על זה. ונבאר צתה ונאמר, כי הלא בעת צאת אור מ"ה החדש ממצה א"ק, כדאי שהיה פוגע בכל אותם האורות האחרים שהם העקודים היוצאים מן הפה, ושם אין היכר לשם מ"ה עדיין, כי מתבטל הארתו בתוכם ע"ד מש"ל בש"ב (א) ח"א פ"ב, ולא ניכר בחינתו עד שירד מן הטיבור דא"ק משם ולמטה עד סיום רגליו בקירוב, וכל זה בסוד היושר שלו הנקרא שם מ"ה כנ"ל.

ונסדר בתחילה סדר יציאתם ונאמר, כי הלא בכואם להתקן, הנה בתחילה יצאו עשרה

הגהה

העקודים ומתבטל הארתם בתוכו, אך בסיים עולם העקודים ולמטה משם ניכרים.

(א) צמח: שעולם הנקודים הם מלבישים א"ק מטיבורו מלמטה, ואעפ"י שהם מתחילין לצאת מן העינים, הנה הם נבלעים תוך עולם

יפה שעה

מבין, מדקאמר וטעם קדימת יושר א"א טרם צאת עיגולים דאו"א, אלמא מן הראוי היה שיצאו עיגולי או"א קודם יושר דא"א, כיון שכן מאי קשיא ליה לעיל, שיצאו עיגולי א"א קודם יושר דעתיק, ואם מן הראוי הוא שכל פרצוף ופרצוף יצאו עיגוליו ויושרו סמוכים זה לזה, תחילת עיגוליו ואח"כ יושרו, א"כ אינו צריך טעם למה יצא יושר א"א טרם צאת עיגוליו דאו"א, שכן מן הדין לצאת היושר אחר עיגוליו שלו. וכדי להשוותם, אני אומר שקאי אעתיק והאריך, שיצא יושר א"א, קודם שיצאו עיגולי דאו"א, כדי שיתפשטו רגלי א"א עד עיגוליו של

(ט) ולא היה הפסק בין יציאת עיגוליו ליציאת היושר שלו כו', וא"ת הלא לעיל כתב רבינו"ל, שיצאו עיגולי עתיק, ואח"כ יצאו עיגולי אריך, ואח"כ יצא היושר דעתיק, ואח"כ יצא היושר דא"א, וא"כ הרי יש הפרש בין יציאת עיגולי אריך ליציאת יושר שלו, יציאת יושר עתיק אשר הפסיק ביניהם, ונראה דרז"ל לא קרי לה הפסק, אלא ביציאת עיגולים דפרצוף אחד הקטן ממנו, אבל הפסק ביושר דפרצוף שקדמו והוא גדול ממנו, לא חשיב לה הפסק. (י) ואיני זוכר פי' להשוותם למי חוזר, אם לאו"א, אם ליושר א"א עם עיגוליו כו', איני

הנחות ומראה מקומות

(ג) ע"ה שער עגולים ענף ד'. שער הקדמות דף כ"ח

תחתון מכל עיגולי אימא. ועיגולי אימא הם להפך, כי בערך חצאי עגולי אבא למעלה הם תחתונים, א] ובערך חצאים תחתונים דאבא היא עליונה (ב) א"כ הם שוים או"א. ואין להם יתרון זה על זה, רק שזה מימין וזה משמאל (ד) בבחינת הקוים כמש"ל.

אח"כ בא היושר של או"א גם ביחד, ולכן נמשך היושר שלהם בהשוואה אחת, ומסתיימין יחד במקום אחד, כיון שיצאו ביחד, והוא עד טיבורא דאריך, כמ"ש בש"ד ח"א. ונמצא כי גם בבחינת היושר שניהם שוים, רק שזה ימין

נדע כי או"א תרווייהו שקילי כחדא. וזה הענין הוא. בין בבחינת עגוליהם, בין בבחינת היושר שלהם. ונבאר בחי' עגוליהם, כי הנה נודע שעגולי אבא מקיפים וסוכבים על עגולי אמא. והנה בהיות כדורי ועגולי אמא, תוך כדורי אבא, נמצא כי החצאים העליונים של כדורי אבא, הם עליונים מכל כדורי אמא (יא) אמנם החצאים התחתונים של כדורי אבא, הם למטה מכל עגולי אימא, אפילו מחציתם התחתונים. וא"כ כיון שעגולי אבא מחציתם העליונים גדול ועליון מכל עגולי אימא, ומחציתם התחתון

הגהה

זה, וגם שם בשער הנבואה מזכיר כסדר ספר זה, ובדף ק"פ כתוב חלון שהוא יסוד דאימא וע"ש. וכפי הכתוב פה, שכדורי אבא הם למטה, מכל עגולי אימא נרמז זה ברז"ל עליונים למטה ותחתונים לעילא, כי מצד מטה עגולי אבא תחת עגולי אימא.

(ב) צמח: ענין זה, כל עגולי פרצופים שוין, שהרי גם על סדר עגולי או"א הם עגולי זו"ן. ונלע"ד, שהעיקר הוא בסוף פרק זה בענין החלונות ונקבים שיש בעגולים וענין זה מביאו הרב ז"ל בספר עב"י ד"י קע"א, ומזכיר שם החלונות הנזכר פה. ומזה משמע שכל הדרושים הכתובים בספר עב"י, הם מאלו השערים שבספר

יפה שעה

למעלה מכל העיגולים מכל הפרצופים שהם מתוך ובתוך כולם. ויש לומר, שדוקא גבי או"א השוים שניהם, דכחדא נפקין וכחדא שריין כנודע, מה שעגולי אימא על עיגולי אבא מצד מטה חשיב להיותם ולהשוותם שוים. אבל שאר הפרצופים כגון זו"א ונוק' דז"א, כיון שהם יותר קטנים, ועיגוליהם יותר קטנים, הדין נותן להיות עגוליהם תוך עיגולי דאו"א, ובהכרח מצד מטה יבואו עיגוליהם על עיגולי דאו"א, ואין זה חשיבות. אמנם הצריך עיון הוא, כיון שהעיגולים עובים בעובי הג"ר של כל פרצוף ופרצוף כמ"ש רבינו בפרקין, אי"כ ג"ר דאבא למעלה בעובי עיגוליו, וג"ר דאימא למטה בעובי עיגוליה, ואם כן היאך הוא כחדא נפקין וכחדא שריין. והן

עצמו, שוה בשוה עם רגלי עתיק, שאם היו יוצאים עיגולי דאו"א קודם יושר דאו"א, היו מתגלים עיגולי דאו"א, ואח"כ כשהיה יוצא יושר דאו"א, לא היו רגלי או"א בוקעים עיגולי של או"א, והיה הפרש גדול בין עתיק לא"א, שרגלי עתיק היו מגיעים עד עגולי או"א, ורגלי או"א היו מגיעים עד עיגולי דאו"א, אבל עכשיו שלא יצאו עדיין עגולי של או"א, נתפשטו רגלי או"א עד עיגוליו, ונמצאו רגלי או"א ורגלי עתיק מסתיימים בשוה, ועיין לקמן.

(יא) אמנם החצאים התחתונים של כדורי אבא, הם למטה מכל עגולי אימא כו', וא"ת הלא מצד מטה עגולי המלכות נוק' דז"א, שהיא פרצוף היותר קטנה מכל פרצופי האצילות הם

קול הרמ"ז

[א] מצאתי בדפוס קארעץ וז"ל, רמ"ז פ"י, כי נה"י דעיגולי אימא, נכנסים מכח"ב דעגולי אבא, בחצי תחתון, ובערך כו'.

הגהות ומראה מקומות

(ד) נ"א ל"ג מן בבחינת הקוים עד וזה טופס (קראקא).

וזה שמאל. וזה טופס הלשון שכתבתי בעת ששמעתי זה הדרוש, ועתה אני מסופק בהבנתו, ולכן אעתיקנו פה וז"ל, בבוא היושר או"א, ה) כשיעור אורך אימא בעתיק, כך אורך הישרים האלו, שניהם באו"א, מימין אבא, ומשמאלו הג' עליונות של זה וזה, ושבעה תחתונות, ע"ד זה באימא, וארכם שיעור הנו', הרי ביושר שניהם שוים ע"כ. ב]

וצריך לבאר מש"ל איך משתוים או"א גם בבחינת העגולים, ואיך יצדק בהם תיקון

יפה שעה

אמת שרבינו ז"ל כתב בשער הזווגים פ"ב, שכתר דאימא כלול בכתר דאבא, ושאבא יונק ממזל העליון, ואימא יונקת ממזל התחתון יע"ש מ"מ איני יודע אם יעלה זה השיעור לעובי העיגולים. הקב"ה יאיר עינינו בתורתו. שוב ראיתי בשער הקדמות שכתב רבינו ז"ל בדרוש זה, שג"ר דאבא עומדין בעובי עיגוליו בצד ימין דא"א, וג"ר דאימא עומדין בעובי עיגוליו

קול הרמ"ז

ב] כנ"ל לפרש כמו שכתב האר"י ז"ל, כי או"א עילאין הם שוין, וכתריהן בגרון דא"א, וחב"ד שלהם מג"פ חג"ת דא"א, ונוכר באד"ר דף צ"ב, וכנגד מקום ג"ר שלהם, הם עגולי אבא. וז"ש בכאן שמימין אבא ומשמאלו הג"ר של זה, וזה פ"י דאו"א עילאין, כי הוא בימין, והיא בשמאל וגם ז"ת שלהם הם בשוה, ועד"ן באימא, פ"י ישו"ת, שג"ר הם כנגדם עגוליהם, הנקרא עגולי דאמא. וז"ת שלהם עד טיבורו דאריך, וז"ש וארכם, פ"י דארי"א וישו"ת, שנוכר פה בסתם ארי"א, וכללות שלהם הוא שיעור הנזכר, הוא מ"ש תחלה כשיעור אורך אמא דעתיק, שהוא יסוד המתארך עד חצי גופא דאריך, כזכר בכ"מ ע"כ. כן הוא בדפוס קארעץ, אך שם נכתב שלא במקומו, ואנכי העתקתי במקומו הראוי לו.

ג] קשה טובא, איך להשוות ארי"א, שהרי

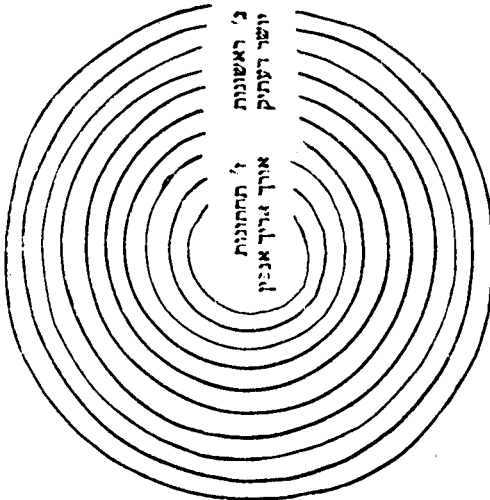
עיגולי אבא הם למעלה משל אימא. ועוד קשה, מכל דרוש זה נראה בהדיא דאימא תחתונה מאבא, שהרי עיגולי אבא בעביים ג"ר שלה, ומוכרח הוא שעיגולי אימא יהיו סובבים ג"ר שלה, והם למטה מג"ר דאבא, ואנן קי"ל בכל מקום דאו"א שוין בקומתן, ונלענ"ד כמ"ש, שאו"א הרמוזים ב"י שבשם, שניהם נקראים אבא, וישו"ת נקראים אימא, ולפי"ז נאמר ש"י עיגולי אבא הם של ארי"א עילאין, וי' עיגולי דאימא הם בישו"ת, ע"כ גם זה מדפוס הנ"ל.

ד] ואין להקשות דבכל הפרציפים ימצא זה, דגם חצאי התחתונים של עיגולי אריך, גבוהים ועליונים מעיגולי עתיק, די"ל שיש הפרש גדול, כי הנה כל פרצוף עליון, יש הארה בעיגולים יותר מאוד מכל מה שלמטה ממנו, ואין דומה האור שבא לעיגולי עתיק, למה שבא

הגהות ומראה מקומות

ה) נ"א הוא כשיעור אורך אימא דעתיק (קראקא).

סביבות ג' ראשונות שבו, כזה:

עיגוליו, ונוקב כל עגולי אבא, ויורד עד עגולי אמא. ועם היות שעוברת ההארה דרך עגולי אבא אל אימא, אינו לוקחו אבא, ואח"כ נותנו אל אמא רק אין עגולי אבא משמשים רק למעבר בעלמא, ולכן נקרא זה הארת אימא ממש, הנמשכת לה מאריך עצמו. וכן עד"ז יש קוים, נמשכים מן אבא שהוא חכמה, אל החסד דו"א, כי נוקב ויורד קו הארתו מימין עגולי אבא, ונוקבין תוך עגולי אימא, עד שיורדין ומגיעים אל עגולי החסד. וכן קו נמשך מעגולי אבא בשמאל, ונוקב עגולי אימא ועגולי החסד, עד שמגיע אל עגולי הגבורה. וכן עד"ז בכל עשרה עגולים, יש קוים נמשכים דרך ימין ודרך שמאל ודרך אמצע, להמשיך הארתם, ואינם משמשים העגולים שבאמצעם רק מעבר בעלמא והבן זה. גם הבן ענין הקוים שיש בי"ס מספירה לחברתה.

והז' תחתונות דיושר דעתיק, הם תוך חלל עיגוליו. ו) ואז יצא האריך וכל י"ס שבו, והלבישו לז' תחתונות דיושר דעתיק, כמ"ש. ובוזה תבין מה שאנו אומרים כי ג' ראשונות דעתיק נשארו מגולות, הכונה היא, שאין אריך מלביש אותם, אמנם עגולי עצמו סובבים עליהם עד הנזכר, כדי שלא יהיה הפסק בין עגוליו ליושרו. ולכן גם כן אין האריך מלביש כל י"ס דיושר דעתיק, כדי לתת מקום אל עגולי עתיק להתאחו עם יושר שלו והבן זה וכיוצא בו לכל שאר הבחי, שאין הג"ר של העליון מתלבשות בתחתון.

ונבאר עתה, סדר התלבשות היושר עם העגולים, ואיך נאחזים זה בזה. הנה אחר צאת עשרה עגולי עתיק דבחינת נפש, כנזכר עתה אחר התיקון, וכבר נתבאר בש"א ח"א פ"ג ופ"ה, כי כל עגול וכל יושר, יש בו ג' בחי, והם: אור פנימי, והכלי מקיפו, ועליו אור מקיף, ואיוו צריך להזכיר זה תמיד. ונמצא כי אחרי צאת העגולים דעתיק, בכל בחינותיו, הנה כאשר בא אח"כ התיקון שלו שהוא הרוח ביושר כלול מג' בחינותיו: אור פנימי, וכלי, ואור מקיף, והוא כלול גם הוא מי"ס, הנה השלשה ראשונות דיושר, נשארו למעלה, כנגד העגולים שלו, ופ"י כי עשרה עגולים שלו, עביים באורך ג' ראשונות דיושר, ומתעגלים עשרה עגולים

ובודאי כי מזה היושר שהוא הרוח, נמשך הארתם אל העגולים שהם הנפש. והוא באופן

קול הרמ"ז

לאריך, ולכן אף שנראה שהם עליונים, עכ"ז ההפרש ברור. אך באר"א, האור בא להם בשוה מא"א, וכנזכר לקמן, ולכן שייך לומר שמצד

הגהות ומראה מקומות

ו) ג"א כפי עוביים של חצאי העיגולים העליונים כן אורך ג"ר דיושר הו"ת תוך חלל העיגולים (קראקא). ועי' בתע"ס ח"ב פ"א באו"פ אות

צ' ובלוח התשובות לענינים תשובה קי"ג וכן בתשובה פ"ט, והטעם משום שהכלים דעגולים המה במעלה א' עם הראש דכל ספירה שבכלים דיושר עיי"ש.

בחינת נפש. ובבא אח"כ היושר דאריך, נמשכו הג"ר דיושר שלו, בעובי י' עגוליו, דוגמת דעתיק. והשבעה תחתונות שלו, נמשכו באורך החלל שבתוך עשרה עגוליו. ומהכתר שבו נמשך אור פנימי אל עשרה עיגוליו, ומהחכמה שבו אור פנימי לשבעה תחתונות דיושר, ומבינה שבו אור מקיף אל שבעה תחתונות דיושר שלו, כנזכר בעתיק. אח"כ יצאו או"א, והלבישו לאריך השבעה תחתונות שבו, עד טיבור דאריך, ע"ג אור המקיף של השבעה תחתונות של אריך. ותחילה יצאו העגולים, והם בחינת נפש, ובבא היושר נמשכו ג"ר דיושר שלהם בעובי עגוליהם, והשבעה תחתונות נמשכו בחלל שבתוך עגוליהם ולא ככולו, כי אם עד הטיבור דאריך כנז'. ואז מן הכתר שלהם דיושר, נעשה אור פנימי אל העגולים, כנז' בעתיק ואריך וכו', ואח"כ יצא הז"א, והלביש לאו"א על אור המקיף דשבעה תחתונות שבו, ותחלה יצאו העגולים כו', הכל ע"ד הנז"ל, וכן הענין בנוקבא דז"א, ודי בזה כי הוא מובן.

זה: כי כתר דעתיק דיושר, ממנו נמשך בחינת אור פנימי אל העגולים, באותו מקום שמתחברים כנז'. וחכמת יושר דעתיק, ממנו נמשך בחינת אור פנימי, אל השבעה תחתונות דיושר עצמו (יב) ובינת יושר דעתיק, ממנה נמשך אור מקיף אל השבעה תחתונות דיושר עצמו. ואחר כך בבא האריך להלביש את עתיק, מלביש את השבעה תחתונות לבד כנזכר, תוך חלל עגולי עתיק, והוא מלביש ע"ג אור המקיף דשבעה תחתונות דעתיק, הנמשך מן הבינה דעתיק, וכמו שכ' בש"א חלק א' פרק ד', כי אור המקיף דיושר דעתיק, הוא מקיף על עגולי אריך, וזהו בחינת אור המקיף לכל הי"ס דיושר דעתיק. אמנם האור המקיף אל השבעה תחתונות דעתיק לבד, אשר הם מן הבינה דעתיק כנזכר, הנה אור זה המקיף הוא ממש דבק עם השבעה תחתונות דעתיק דיושר, ועיין ספ"ה. ואחר כך בא האריך, והלביש את שבעה תחתונות דעתיק, ועל אור מקיף שלהם הנזכר, ואמנם תחילה יצאו עשרה עגוליו, תוך עגולי דעתיק, והם

יפה שעה

פנימי באבא, ומקצתו נעשה אור מקיף ישר לאבא. ועוד יוצא אור מיסוד דכתר, ומקצתו נעשה אור פנימי לבינה, ומקצתו נעשה אור מקיף ישר לבינה יע"ש. וא"כ יש לומר דכל כך יפה כח הכתר, שלא די שנותן אורות פנימים ומקיפים דיושר לחכמה ולבינה דיושר, עוד יפה כחו, לתת אור פנימי אל העגולים. מה שאין כח בחכמה ובבינה לעשותו. אבל בענין החכמה קשה טובא דהא בפרק ההוא כתב רבינו ז"ל, שמיסוד דהחכמה יוצא אור וניתן בבינה, מקצתו באור פנימי, ומקצתו באור מקיף, אבל מחכמה אל השש קצוות לא יש ולא כלום, אלא מיסוד הבינה יוצא אור אל הו"ק, מקצתו נכנס באור פנימי, ומקצתו נעשה אור מקיף ישר יע"ש. ואיך יכנונו עם מ"ש כאן, דמחכמה נמשך אור פנימי אל הז"ת דיושר, ומבינה נמשך אור מקיף אל הז"ת וצ"ע.

(יב) ובינת יושר דעתיק, ממנה נמשך אור מקיף אל ז"ת דיושר עצמו, ואח"כ בבא האריך כו', הסדר הזה שכתב רבינו ז"ל, הוא נראה הפך הסברא, כי נודע שלעולם הכתר הוא גדול מחז"ב, וגם חכמה הוא גדול מבינה, ונודע שלעולם אור המקיף הוא גדול מאור הפנימי, כמ"ש רבינו ז"ל בפרקים דשער זה ובכמה מקומות, ואם כן איך מכתר שהוא הגדול, ימשך ממנו אור פנימי אל העיגולים שהם בחינת נפש, גרועים מן היושר שהוא בחינת רוח, ומחז"ב ימשך אורות אל היושר, ועוד מחכמה שהוא גדול כנגד הבינה, נמשך אור פנימי שהוא הקטן, אל הז"ת שבו, ומבינה שהוא קטנה בערך החכמה, ימשך ממנה אור מקיף אל הז"ת שבו. והנה מכתר יש לומר דלא קשיא, דהא מתבאר בדברי רבינו ופרק הבא שהוא פ"ה, שמיסוד דכתר יוצא אור, ומקצתו נכנס ונעשה אור

פרק ה

(ח) ובו נבאר ענין האורות המקיפים שבכללות העולמות איך הם מסודרים ומקיפים, ומה ענינם, ובש"א ח"ב פ"ב התחלנו לבאר קצתו. גם עיין בש"ג ח"ב פ"ב. והענין, כי כל העולמות כולם, הם שרשים זה לזה, ומהעולם העליון, יורד האור אל שלמטה ממנו, כנודע כי מהא"ס יצא האור ומאיר באדם קדמון, בבהינת אור פנימי ואור מקיף, ומן האדם קדמון יצא האור אל שאר העולמות הנז', ומהם יצא אח"כ האורות אל העולם הנק' אצילות, ויצאו בו משם שני אורות: א' אור העגולים, וא' אור היושר, וכל א' וא' נעשה אור מקיף ואור פנימי, וכן הענין עד סוף העשייה, ואמנם סיבת היות אור פנימי ואור מקיף, זולת הטעמים הנז' בש"א ח"ב פ"ב, וח"א פ"ב ופ"ג, שהוא להאיר בכלים מבית ומחוץ ע"ש. עוד יש סיבה אחרת עיקרית, והוא כי האור העליון גדול מאד, לא יכילוהו הכלים לסובלו בתוכו, ולכן בהמשך האור אל תוך הכלי ונכנס חלק א' ממנו אל תוכו, שיעור מה שיכול להכנס, וכמ"ש מי מדר בשעלו מים, ועיקר האור שלא יכול להכנס בפנים, נשאר מבחוץ מקיף לו להאיר לו מבחוץ ג"כ, וזה הנשאר מבחוץ ודאי שהוא בחי' עצמות האור, שמרוב גדולתו ומעלתו, אינו יכול הכלי להחזיקו בתוכו, וזה האור מעולם לא נכנס אל תוך כלי ההוא, ובחינת אור מקיף הוה, הוא אור ישר שיורד ונמשך מלמעלה

למטה, עד סוף העולם ההוא, ולכן איר המקיף (א) גדול מאד מאור הפנימי, והוא נשמה לו. וכן הענין במקיפים עצמן, כי המקיף החיצון מתביר, הוא גדול ונשמה אל היותר פנימי, ועיין בש"ג ח"א פ"ה.

ונבאר זה בענין עולם האצילות, וממנו יתבאר לשאר העולמות כולם. הנה האור העליון היורד מא"ק, אל עולם האצילות, הנה נקרא אותו האור א"ס, כי כל האורות שהם עליונים, נקראים א"ס לבחי' העולם אשר למטה ממנו. והנה אור הא"ס הוה, טרם שנכנס בעולם האצילות, החלק והמעולה והגדול מאד, הוא הנשאר למעלה מקיף אל כל האצילות, מלמעלה למטה אור ישר, והחלק היותר קטן נמנו, אשר יש כח בכלי לסובלו, נכנס בעולם האצילות וכבר ידעת כי פרצוף עתיק יומין, היא (ב) הנעלמת והמתלבשת תוך כל שאר פרצופי האצילות, אשר כולם מגיעים רגליהם עד סיום עולם האצילות, ולכן חלק אור הא"ס הנכנס בפנימיות האצילות, נכנס בתחלה תוך עתיק יומין, ומתפשט עד סיום רגליה, המסתיימן בהחתית עולם האצילות, ואחר רדתו שם, אין כח עדין בעתיק לקבלו את כולו בפנימיותו, ואז חוזר האור שירד עד למטה, וחוזר ומתפשט מלמעלה למעלה בסוד אור חוזר, עד שעולה ויוצא למעלה מן ראש העתיק יומין, וחוזר ומקיף ומתפשט מלמעלה למטה מבחוץ את עתיק יומין לכדו וחופף עליו, ואמנם האור המקיף היושר הראשון, אשר לא נכנס כלל

הגהה

בספר עב"י ד"ט. א"נ אמר בלשון נקבה, על כי המלכות של א"ק, היא עתיק, כנזכר שם דף פ"ו, גם בדרך מ' כתוב ודע כי זה העתיקא קדישא הנז', אינו מדבר על הזכר הנעשה מבחי' מ"ה, אלא על נוקבא דעתיק, וע"ש באופן כי על כל סיבות אלו, אמר היא הנעלמת בלשון נקבה.

(א) צמח: וכן נזכר בש"ג ח"א פ"א כנזכר פה, וכן בדרך הכתוב עוד שם, איך העתיק יומין לבדו, הוא להפך, כי אור הפנימי גדול מאד מאור המקיף, ושם נותן טעם.

(ב) צמח: נ"ל שקאי אל המלכות דעקודים שהיא שרש אל עולם האצילות כנזכר

הנהרות ומראה מקומות

(ח) ע"ח שער המקיפין ובע"ח עם פמ"ס מן ענף מ"ז ואילך, ועיין שער דרושי אבי"ע סוף פ"ג ושער החקודים ד"ט, שער מאמרי רשב"י ז"ל באר"ך דק"צ ובשער הלוקטים תצ

ושארית האור, חוזר להתפשט ג"כ מתתא ולעילא, (ט) אור חוזר, התפשטות אחרות של י"ס אחרות, ואחר שיצא חוזר להתפשט מבחוץ מעילא לתתא (י) הי"ס דעתיק, הרי נחלש כחו, ונתמעט אורו, ע"י שלשה התפשטות אלו, ובזה הרווחנו שלא יעלה עד א"ס, א] וגם לא יתפשט בכל האצילות, כי כבר נתמעט עד שיעור הנזכר, ואין (כ) לנו עוד מה להתפשט. זה הוא סוד המקור, אשר ממנו יוצאים המים, כי כפי גובה המקום של המקור שממנו יוצאים בראשונה, כפי ערך גובה זה יכולים לחזור ולעלות שניה, גם אם ירדו במורד גדול מאד כנודע. אך לא יותר מגובה מקום הראשון. ולכן אחר שראש העתיק נעשה מקור לאלו המים, ומשם התחלת צמיחתם, הנה כאשר יורדין במורד, ומתפשטין תוך העתיק, הנה כאשר ירצו לחזור בסוד אור חוזר ממטה למעלה, לא יוכלו לעלות למעלה מרישא דעתיק הנזכר, וע"ז לא יוכלו לחזור להתחבר בשרשם עם הא"ס, ולכן יחזרו לרדת שנית מבחוץ להיותם אור מקיף מבחוץ מעילא לתתא.

בעתיק, זה הוא מקיף ע"ג כל עולם האצילות, וכל פרצופי האצילות עומדים בתוכו. וזכור זה היטב, ותבין מ"ש בש"א ח"א פ"ד, כי יש חילוק בין מקיף למקיף.

וא"ת אחר שסוף זה האור הפנימי היה לצאת אח"כ בסוד אור חוזר ומקיף, א"כ מה צורך לכניסתו בתחילה, כרי שיצטרך לצאת אח"כ, ויותר טוב היה שלא יכנס גם הוא כלל, וישאר מבחוץ, כמו האור המקיף הגדול האחר כנזכר. אך הענין לב' טעמים, כי כונת המאציל העליון היה שיהיו ב' מקיפים אל עולם האצילות, שאחד יהיה מקיף כולל לכולם ביחד, והב' יהיה מקיף לכל פרצוף ופרצוף בפ"ע. והנה אם היה זה המקיף השני נשאר למעלה, ולא נכנס בפנים, הנה היה אורו עדיין גדול מאד, והיה גם הוא מתפשט עד סוף כל האצילות כמו המקיף הגדול האחר (יג) וגם סיבה אחרת, שהיה יכול לחזור ולעלות בשרשו העליון בא"ס, ולא יאיר למטה. ולכן עתה שנכנס בפנים, נסתלקו שני הסיבות האלו, לפי שעתה על ידי שנכנס האור בפנים, וירד ונתפשט י"ס דעתיק,

יפה שעה

שורשו, אלא בהצטרפות שני האורות יחד, אם היו שניהם מקיפים דיושר, דשמא בין שניהם שמא היו עוזרים חיל, כי היה אורם מתרבה יחד ויעלו במאצילם הנק' א"ס בערכם, כמ"ש רז"ל בפרקין.

(יג) וגם סיבה אחרת, שהיה יכול לחזור ולעלות בשורשו העליון בא"ס, ולא יאיר במטה כר, וא"ת, ואור מקיף ישר שאיננו נכנס כלל, למה ליכא למיחש שמא יחזור לעלות בשורשו בא"ס, ולא יאיר למטה, ויש לומר, דאפילו אור מקיף ישר אין חשש שמא יחזור להעלות אל

קול הרמ"ז

נמשך מן הראשון כולו אחד, והנה אם היה נשאר זה ג"כ מבחוץ, היה אור גדול, והיה בו כח לעלות, אמנם עתה שנתמעט בהכנס קצתי מבפנים, וגם יצא האור חוזר, גם הוא ישאר במקומו וד"ק, כן מצאתי ברפוס קארעץ.

[א] לכאורה קשיא, דלמה אין אני מפחדים ג"כ באו"מ הראשון, שגם הוא יעלה בשרשי, כיון שלא נכנס כלל בפנים, וכיון שבו לא מצאנו יראה זה, ג"כ במקיף הזה נאמר כן. אמנם התשובה לזה, כי הנה גם המקיף השני

הגהות ומראה מקומות

(כ) ג"א וגם שלא יתפשט בכל האצילות כי כבר נתמעט עד שיעור הנזכר ואין לו עוד להתפשט (קראקא).

(ט) ג"א ב"ט דעתיק ושארית האור חוזר להתפשט ג"כ מתתא לעילא בבחי' או"ח (קראקא).
(י) ג"א שיוצא או"ח להתפשט מבחוץ מעילא לתתא ב"ס דעתיק (קראקא).

וצריך שתדע, כי זה האור המקיף הב', כאשר חוזר לצאת ממטה למעלה כנזכר, יוצא דרך השערות שבראש, כנודע כי השערות הם דמיון מבויעין ויאורין, שבפנימיותם יוצא האור דרך מעברים צרים ודקים, כנזכר בתיקונים תקון ע' דק"ב ע"ב, וכל נימא ונימא אית ליה טבועא וכו', ואז יוצא האור דרך נקבי השערות ואז מתגלה האור ומקיף בגילוי את כל פרצוף דעתיק, והבן בזה מה הם סוד השערות כולם, שהם נימין להמשיך משם האור דרך המעטה כמ"ש. והם סוד אור המקיף החוזר.

ואמנם אור הגבורות השמאל, ניתנין לאמא, והחלק שהוא אור המקיף הישר הגדול, נשאר מבחוץ, להקיף מאימא עד סוף כל האצילות, וחלק ממנו נכנס בסוד אור פנימי, ועוד חוזר לצאת ממטה למעלה דרך השערות אור חוזר מקיף לאימא בלבד, ע"ד הנו"ל. ונ"ש באדרא, כי אור"א תרווייהו כחדא שקילי, אחר ששניהם ביחד לוקחין מן האריך עצמי, אלא שזה מימין וזה משמאל, ואמנם לפי שעכ"ז אבא טמיר יתיר כנזכר שם, לכן גם מאור הימין של החסדים שנכנס באבא, חוזר לצאת ממנו דרך היסוד שלו, וקצתו נשאר גם הוא בסוד אור מקיף ישר לאימא, ומשם עד סוף האצילות, וקצתו נשאר ונכנס בתוך אימא בסוד אור פנימי, וגם הוא חוזר ממטה למעלה, ונעשה אור מקיף חוזר שני לאימא בלבד, ע"ד הנו"ל. והרי הם בבחי' זו, אימא טפלה לאבא, שהוצרכה לקחת ממנו אור גם כן, כמו שלקחה מאריך, ואורות אבא מתלבשים בה ונעלמים בתוך אימא.

וא"ת, אדרבא אימא גדולה מאבא, שלקחה אורות ימין ושמאל, ואבא מימין לבד. דע כי כבר נזכר בזה, דתדיר שמאלא אתכליל בימינא, ונמצא כי אבא בלוקחו הימין, שהם החסדים, מכ"ש שנוטל הגבורות ג"כ, אלא שהשמאל טפל אל הימין, ואינו ניכר הארתו שם, ולכן אינו נזכר רק הימין. אמנם אימא בלוקחה השמאל, הוא לבדו עומד, ואין הימין נכלל בו כלל, וזולתי שאחר שלקח אבא הימין ונתערב בו ונעשה בו עצמותו ונתעבה שם, אז מתמציתו נותן לאימא קצת מהימין, ונמצא כי אינו רק השארית והתמצית, וגם שנית, כי כבר נקרא על שם אבא, וכאלו ממנו עצמו לוקחתו, ובוה הוא גירעון לאימא, שנוטלת מאבא, ולא מא"א עצמו. האמנם יש לאימא ב'

אח"כ מבחי' האור הפנימי שנשאר בעתיק יומין, יוצא בסיומו שהוא מפי האמה והיסוד שלו, יוצא האור הצריך אל א"א, והאור זה נמשך מן החסדים והגבורות שנתקבצו ביסוד דעתיק, משם מ"ה ומשם ב"ן, כנ"ל פ"א, ויוצא משם ונכנס בראש אריך, ונכנס לתוכו החלק הצריך ליכנס לבחי' אור פנימי, והחלק הצריך להשאר בבחינת אור מקיף ישר הגדול, נשאר ואינו נכנס. כמ"ש בעתיק, והוא מקיף ישר כל פרצופי האצילות עד סיומם, כנגד אריך ולמטה, אך לא לעתיק, שהוא עליון ממנו.

ומהאור הפנימי אשר נכנס בו, חוזר ג"כ בסוד אור"ח ממטה למעלה, דרך שערות רישא דאריך, וחוזר ומקיף מעילא לתתא, כל פרצוף אריך כולו, אך לא שאר הפרצופים. באופן שמקיף הישר הגדול של עתיק, מקיף את עתיק ואריך, ושאר פרצופי האצילות עד למטה. ומקיף היושר דאריך, מקיף את אריך ואור"א, ושאר כל האצילות עד למטה. ואמנם אור המקיף הב' החוזר של עתיק, מקיף את עתיק לבדו, ושל אריך ג"כ לבדו.

אח"כ יוצא האור הפנימי מיסוד דאריך, והם החסדים והגבורות המתקבצים ביסוד, כמ"ש בש"ה ח"א פ"ה, ועיין דק"ו ע"ב ענין שבעה קולות דהבו. ויען שבתחלה באו נפרדים החסדים והגבורות, וגם החסדים בעצמם נפרדו בגופא דאריך, כנודע שהחמשה חסדים מתפשטים בחסד וגבורה ובת"ת ונצח והוד, ולכן גם הם חוזר כללותם להכלל ביסוד, כנ"ל ח"ב פ"ה, ונתקבצו שם יחד, כשיוצאין משם חוזרין להתפרד, והחסדים הולכים אל אבא שהוא בימין

כי ער"ז הוא בכל פרצוף ופרצוף בפני עצמו, ב"ס שלה (ג) ונדבר בא"א, וממנו יודע השאר. והנה יש לו י"ס, ואין הענין כמש"ל, כי אור הפנימי נכנס בו בכולו ביחד, ואינו יוצא עד תשלום היסוד. האמנם בתחלה נכנס בכתר שלו לבד, ואח"כ מקצתו ממה שנכנס שהוא האור הפנימי, חוזר מתתא לעילא בסוד מקיף עד ראשו, שהם השערות שבו, ומקצת אורו הפנימי יוצא דרך היסוד שבו בכתר זה, ונכנס בחו"ב שבו, ע"ד הנ"ל, חציו בחכמה, וחציו בבינה. ומאותו של חכמה נשאר קצת באור מקיף יושר, עד סוף האצילות. ומקצתו נכנס בסוד אור פנימי, ואותו האור הפנימי נחלק, וקצתו חוזר ממטה למעלה, בסוד אור מקיף לחכמה לבדה, ולבינה לבריה. ומקצתו יוצא דרך היסוד, ומיסוד דחכמה יוצא אל הבינה, כנ"ל באו"א. ומיסוד הבינה יוצא לששה קצוות דאריך ביחד, וקצתו אור מקיף יושר, עד סוף האצילות. ומקצתו אור פנימי, וגם הוא נחלק, כי מקצתו חוזר בסוד אור מקיף חוזר, אל הששה קצוות לבדם. וקצתו יוצא דרך היסוד, ונכנס במלכות דאריך. וגם הוא נחלק, כי מקצתו בסוד אור מקיף ישר, וקצתו אור פנימי. וזה האור הפנימי נחלק, מקצתו חוזר בסוד אור חוזר למלכות לבדה. וקצתו יוצא דרך היסוד שבה, אל הכתר של או"א ע"ד הנ"ל, וחוזר להעשות ב"ס דאו"א, ע"ד שנעשה ב"ס דאריך, וכן בכל פרצוף ופרצוף. כללו של דבר, כי כל אור מקיף יושר, מקיף כל מה שלמטה ממנו. וכל אור מקיף (T) חוזר, אינו מקיף רק את אותו המקום.

אורות: א' מקיף, וא' פנימי, יתירים על אבא. והם אותם שלקחה ממנו יתר על מה שלקחה מאריך.

אח"כ יוצא מהאור הפנימי דאמא מהיסוד שבה, אל כל הז' תחתונות ביחד, כי היא אם הבנים, וכל הששה קצוות אינם רק פרצוף אחד כנודע, והנה חלק ממנו נשאר בסוד אור מקיף ישר אל כל האצילות מז"א ולמטה, וחלק ממנו נשאר בסוד אור פנימי שלהם. ומהאור הפנימי חוזר לצאת אור מקיף חוזר דרך השערות כנ"ל, ומקיף אל ז"א לבדו.

אח"כ יוצא מאור הפנימי שביסוד ז"א, ויוצא אל הנוקבא, וגם הוא נחלק לאור מקיף ישר, ולאור פנימי, ולאור מקיף חוזר, ע"ד הנ"ל. נמצא עתה, שמהמעתיק נמשך אור מקיף ישר לכל שאר הפרצופים עד סוף האצילות. ואור פנימי לו לבדו, ואור מקיף חוזר לו לבדו. ובאריך יש מקיף ישר כל האצילות ממנו ולמטה, ועוד מקיף יושר רעתיק, ואור מקיף חוזר לו לבדו. ולאבא יש מקיף ישר ממנו ולמטה כל האצילות, ושני מקיפי יושר עתיק ואריך, ומקיף חוזר לו לבדו. ולאמא שני מקיפי יושר ממנה ולמטה כל האצילות, ושלושה מקיפי יושר: עתיק, ואריך, ואבא. ושני מקיפים חוזרים לה לבדה. ולז"א יש מקיף יושר לכל האצילות ממנו ולמטה, וד' מקיפי יושר: עתיק, ואריך, ואו"א. ומקיף חוזר לו לבדו. ולנוקבא דז"א, שני מקיפים לה לבדה, אחד מקיף ישר, וחמשה מקיפי יושר: עתיק, ואריך, ואו"א, וז"א. ואחד מקיף חוזר לה לבדה.

ואחר שבארנו דרך כללות, צריך שתדע,

הגהה

(ג) צמח: כוננו לבאר פרטי י"ס כתר דא"א, כמש"ל בכללות א"א, כי מה שביאר לעיל בפרטות י"ס דפרצוף שלו לבדו, הנה עתה מפרש הכל בכתר דא"א, שגם בו יש י"ס. ומש"ל בכללות פרצוף דאבא, הנה מבארו עתה בחכמת א"א, ומש"ל בכללות פרצוף דאימא, מבארו עתה בבינה דא"א. אלא שכאן יש קצת הפרש, על שהיא בגרון תחת חכמת א"א. ומש"ל בפרצוף ז"א בכלל, מבארו עתה בר"ק דא"א.

וכן מש"ל בכללות נוקבא דאצילות, מבארו עתה במלכות א"א. אלא שבכל זה יש הפרש מעט בין הכלל הנז"ל אל הפרט הנזכר עתה, כנלע"ד.

(T) ואני אהרן חייזר איני מבין תירוץ מהרח"ו, כי אור החוזר ממטה למעלה, לא יקרא מקיף, שהרי הוא בתחלה נכנס בפנימיות הכלל, ושאריתו חוזר ועולה מפנימיות הכלל ויוצא דרך השערות. הרי שנראה מן הלשון, שכאשר חוזר

גבורות. ואפשר, כי השרשים יוצאים, והענפים נשארים בפנים, כי היוצאים הם מקיפים גדולים מהניקפים, א"כ השרשים יוצאים.

הנהגה ז"ס מצות ראשית הגז, גם זה הוא סוד האלפא ביתא של אטב"ח וכו', שהיא סדר המקיפים הנז"ל, כי הנה הכתר היא א' דא"ט, ומורה כי הוא נפרד מהט', כי הוא לברו יש לו מקיף א'. והט' ספירות שתחתיו נפרדות ממנו, ואינו בכלל המקיף אשר לו, וזהו א"ט:

א' לברה, ט' לברה, וכן ער"ו ב"ח, בחכמה, כי החכמה היא אות ב', והיא נפרדת מן הח' שתחתיה, וכן הבינה שהיא ג', והיא נפרדת מן הו' שתחתיה, שיש לה מקיף בפני עצמה, האמנם כל זה בסוד אור מקיף החזור כנ"ל. והנה הו"ת אינם כמו הג"ר שהם נפרדות אך השבעה תחתונות כולם מחוברות במקיף חוזר לכולם ביחד. וז"ס הג"ו הניתן אל הכהן, כי מהג' שהיא בינה, יוצא אור מקיף אל כל השבעה תחתונות, וכל זה ניתן בראשונה אל החסד, שהוא הכהן, כדי שכל המקיף של הו' היוצא מן הג' שהוא ג"ז, יהיו כולם נכללים בחסד, שהוא הכהן, ולא יהיה החסד נפרד מהם. ע"ד הג' ראשונות שהם נפרדות כל אחד במקיף עצמו. ונודע כי ראשית הגז, הוא הצמר שהם השערות, שמהם נעשה אור כקיף חוזר, והבן זה.

אשר ממנו חוזר, ממטה למעלה. וצ"ע, כי פה כתבנו שאפילו מקיפי הישר פרטי הספירות הם מקיפים כל מה שלמטה, עד סוף האצילות. ובפ"ד כתבנו, כי אריך מלביש את אור מקיף דשבעה תחתונות דעתיק. וכן בשאר הפרצופים. (ה) זולתי אם נאמר, דהתם איירי באור המקיף החוזר ברוקא, ולא ביושר. והנה בדרוש המעקה תבין, כי כן הענין בבריאה, וכן ביצירה, וכן בעשיה, והכל ע"ד הנ"ל באצילות.

ודע כי אור השלשה ראשונות שבכל בחינה ובחינה מהפרצופים, אור שלהם שוה, וכן אור השבעה תחתונות שבכל בחי', אור כולם שוה, ואין הפרש ביניהם, רק שהאור יותר בהרחקה אל הבחינה ב' מן הא', וכן מן הג' אל הב', וכן בשבעה תחתונות, אך עצמות האור הוא שוה. וזה יתבאר יותר לקמן, בענין שיש הפרש בין אבי"ע וע"ש. ועיין דף ק"ו ע"ב בקבלת שבת, כי מן הפה יוצא אור המקיף לשבעה תחתונות, ואפשר כי אור הבינה יוצא דרך הפה, ויותר נראה, כי עדיין חסר פה בחינת הרעת, וא"כ מן הרעת יוצא דרך הפה בסוד דעת גנוז בפומא, ואח"כ מהיסוד יוצאים שבעת הבלים, חצים מקיפים, וחצים פנימיים. וצריך לעיין, כי הרי המקיפים הם גבורות, והפנימיים חסדים, והרי אנו רואים, כי יש בפנימיות גם

הגהה

שם בפ"ד. גם נודע כי עתיק הוא פנימי מכולם, ומקיף לכולם. ואור הפנימי בוקע כל הפרצופים שבאמצע כנזכר בספר דרושים דף מ"ט ע"ב, שאמר כי כל האצילות שהוא מא"א עד נוקבא דז"א, עם כל מקיפיהם כולם, נתונים בין אור פנימי דעתיק יומין ובין אור המקיף שלו, וכולם מאירים ממנו. גם כתוב, שאור הפנימי שבכלי בוקע פנימיות הכלי, ואור המקיף בוקע חיצוניות הכלי, כנזכר בספר עב"י דנ"ג. והנה האמת הוא שלא הבנתי קושיא של הרב ז"ל דצ"ע על איזה צד היא, מאחר דלא מתרץ משום מקום שהבאתי לעיל שהספיקו לעניית וקוצר דעתי מדקאמר זולתי אם נאמר וכו', ואינו מזכיר שום א' מבחינה שאמרת.

האור לעלות אינו חוזר מצד חוץ, אלא מפנימיות ואיך יתכן לקרותו מקיף, וכשחזיר אח"כ להתפשט מלמעלה למטה, אחרי צאתו ומקיף מבחוץ, אז נקרא יושר, ואינו מקיף אלא את בחי' עצמו לבר, ולא לכל פרצופי האצילות, וא"כ הדרא קושיא לדוכתא.

(ה) צמח: גם נוכל לומר, כי באור ישר יש מציאות שיוכלו להאיר המקיפים של העיגולים, והעיגולים דרך הנקבים שיש מעגולים לעגולים כנז"ל, ששם כתוב כי אור המקיף הישר דשבעה תחתונות דעתיק, שהם תחת עגולי א"א, הנה האור יוצא ובוקע לחוץ של עגולי א"א, ומאיר בכל האצילות, דוגמת אבא המאיר אל ז"א דרך נקב עגולי אימא, הנזכר

פרק ו

וכאשר יצאו מן הבינה שבו, השבעה תחתונות שלו, לא יכלו לקבל האור שלהם, ונשברו ומתו, והרי הם ז' מלכים שניים מז"א. וכן אח"כ בצאת נוקבא דז"א, יצאו הג"ר, וכאשר באו לצאת הן התחתונות שבה מן הבינה שבה, לא יכלו לסבול האור, ומתו. והרי הם שבעה מלכים שלישיים, מנוק' דז"א, וכולם מלכו בארץ אדום, היא הבינה שבכל אחד מהם. וזהו ענין שנוכר ג"פ ענין דרוש אלו המלכים, באדרת נשא, כנגד ג"פ שנתהיה מציאותם.

גם לכן נזכר ב"פ בתורה, ענין ואלה המלכים, אחד בפרשת וישלח ואלה המלכים וגו', והם המלכים דז"א, כנודע כי התורה היא בחינת (ג) ז"א. והב' בדברי הימים, הם המלכים דנוקבא דז"א, כי כתובים הם בנוקבא כנודע. אמנם המלכים של א"א, לא נזכר כלל, אפילו בתורה, כי גבה ממנה, כי התורה היא בז"א. וכמ"ש באדרא דק"ל ס"א נ) שמיא דעתיקא סתים מכלא, ולא אתפרש באורייתא בר מן אתר חד.

ודע, כי אעפ"י שביארנו שהם ג"פ ג' מיני מלכים, הנה ה"פ הם, כי גם באו"א ישנם. אמנם להיות שאו"א אתכלילן במזלא דדיקנא

(מ) אחר שנתבאר בפרקים שעברו, ענין השבעה. מלכים הנוכרי, נבאר עתה עוד. כי זה המקרה שקרה אל שבעה מלכים האלו, של כללות עולם הנקודים, גם קרה בפרטות, והוא כמ"ש בש"ג ח"א פ"ה, וח"ב פ"א, ענין הי"ס שהם מקוריות ושרשים אל כל האצילות, שהם מי"ס דא"א עם עתיק יומין. המתחלקים: כח"ב, באריך. וחג"ת, בז"א ונה"י, בנוקבא. ולכן ג"פ היה (א) ענין ביטול שבעת המלכים, א' דאריך. ב' בז"א. ג' בנוקבא. והענין, כי כאשר יצא בתחילה בחינת הא"א קודם התיקון, הנה הג"ר שבו יצאו יותר מתוקנות קצת, להיותם ג"ר חשובות כאחד, ע"ד הנ"ל בח"א פ"א, ויכולים לקבל האור שלהם. אכן בצאת השבעה תחתונות שבאריך, מן הבינה שבו, שהיא אם הבנים, לא יכלו לקבל האור שלהם, ונתבטלו. וזהו ענין השבעה מלכים שמלכו בארץ (ב) אדום היא הבינה דא"א, ונקרא ארץ אדום, דדינין מינה מתערין, כנודע בכל בחינת בינה בכל מקום שהיא. וכן אח"כ בצאת ז"א כלול מי"ס, הנה הג"ר שבו יכלו לסבול האור, ולא נשברו,

הגהה

שבירת כלים בעתיק, וכן בספר עב"י דל"א מזכיר בפרטות ז' מלכים דעתיק ודא"א וכו', ואולי שבתורה נרמזו בואלה המלכים דוישלת, כי ואלה מוסיף על הראשונים. ועוד נוכל לומר, כי ואלה היינו ו' אלה המלכים, דהיינו ששה בחינות מלכים, ובכללו הוא פרצוף דעתיק, גם בדף ט' ע"ב כתוב, כי בבראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, היינו שבעה תיבות. כנגד שבעה מלכים. והנה נודע כי שבעה דעתיק נקרא שבעה ימי בראשית, להיותם שבעה ספירות הראשונות שנאצלו בעולם האצילות כנודע. וגם בזה נרמז מלכים דעתיק בתורה,

(א) צמח: בספר עב"י דל"ב, מזכיר ג"כ שבעה מלכים דעתיק, ולא נזכר עתיק פה, מפני שבו לא היה אפילו פגם בעלמא. ומ"ש ג"פ היה ענין ביטול לאו דוקא, שהרי פגם בעלמא בכתר, ביטול באו"א, מיתה בוזין כנודע.

(ב) צמח: וכשם שהמלכים יצאו מארץ אדום שהיא הבינה שבכל פרצוף כנזכר פה, כן הבירור היה במחשבה שבכל פרצוף, כנזכר בספר עב"י דכ"ז ע"ב. אבל פה לקמן כתוב כי במחשבה דעתיק. נברר א"א, ובמחשבה דא"א, אר"א כר.

(ג) צמח: עיין בדף מ"ח ע"ב, שמזכיר

הגהות ומראה מקומות

בתע"ס חלק י"ג דף א' ד"ש אות י"ח ובלוח התשובות לענינים תשובה קכ"ט.
(ג) צ"ל ע"א. ובוהר ע"ס הסולם אות נ"ט

(ט) ע"ח שער א"א פ"ב שער מאמרי רשב"י
פאמרי רות דש"ו ובאד"ר דקפ"ח ובספר הזהר
אדד"ו דף י"א בסולם ד"ה ומה שחושב. ועיין

דאריך, אשר חופפת ומכסה אותם וטמידן בגוה, אשר לסיבה זו לא נזכר אר"א באדרא ראשונה דנשא, ובכלל א"א הם, כי לכן אין בהם פרצוף בשיעור קומה עד סוף האריך, יען אינם רק חו"ב של הי"ס שרשיות ומקוריות, ואינם נמשכים עד הסוף, וכיון שהם נכללין בא"א, לא הזכרנום. וגם באדרא לא נזכר רק ג' מיני המלכים הנז', אמנם ודאי שה' בחינות מלכים הם, בה' פרצופים, אחר כל ג"ר שבכל פרצוף ופרצוף.

ונמצא כי מלבד מה שביארנו בשער הזה בענין השבעה מלכים דרך כללות בי"ס השרשיות, הנה גם בכל פרצוף ופרצוף מאלו הה' פרצופים, אחר כל שלשה ספירות ראשונות מהפרצוף ההוא, היה בו ענין השבעה מלכים. אמר הצעיר חיים צ"ע, אם ענין מלכים אלו שבכל פרצוף מהה', היה הכל קודם התיקון, א"כ קשיא, כי איך בנוקבא דז"א היה בה בחי' שבעה מלכים, אחר צאת ג"ר שבה, והרי בפ"א מח"ב נתבאר, כי מעולם לא יצא רק הכתר של הנוקבא לבד. (ד) ואם נאמר כי זה איירי אחר התיקון, כי אחר שיצא הדר מלך הח' לתקן העולמות, התחיל לתקן את אריך, ואז מחדש היה בו שבמ"ה (ס) בחינות שבעת המלכים, עד שהוצרכו להתעבר בבינה שבו, ומשם יצא אור חדש הנמשך מהדר הנז', ותקנם. וכן בבוא תיקון ז"א, קודם שיתוקן, אירע שנית

(צ) אחר שנתבאר בפרקים הקודמים בחלק זה, ענין השבעה מלכים, איך יצאו ונשברו, וחזרו להתקן. יתבאר לנו מעתה, ענין התיקון הנזכר בזהר במקומות הרבה, ובפרט בב' האדרות, ובאומרו שם עד לא אתתקן בדכר ונוקבא כו', וכן אומרו אי רישא דעמא לא אתקן, עמא איך יתתקנו, וכיוצא באלו, בפרקא קמא דספרא דצניעותא. סתרא גו סתרא אתתקן ואודמן בחד גלגלא מליא טלא דברולחא כו', הרי מזה הלשון האחרון יתבאר לך, בביאור ענין התיקון מה הוא, והוא היות אור הא"ס מתלבש בגו לבושין דיקר, דאתקין ואחסין, ובבחי' גלגלתא ואודנין ועיינין כו', כמו שנבאר בע"ה. והנה בש"א ח"ב פ"א, התחלנו לדבר בענין ביאור התיקון מה ענינו, וביארנו קצתו, והוא, כי בהיות העולמות והנאצלים והנבראים רבים, האור היורד מלמעלה נחלש ומתמעט

הגהה

ועיין פרקא קמא דספרא דצניעותא, דאמר שם בראשית עלייהו, כי אין שום דבר שאינו רמוז או כתוב בתורה, ור"ת הפסוק כמנין כ"ב אתוון, הם הכלים.

(ד) צמח: עיין לעיל, כי גדולה בזה כתוב, שעתיק לוקח כל הכתרים דשבעה תחתונות

הגהות ומראה מקומות

- (א) נ"א ל"ג שבמ"ה (כת"י).
 (ב) נ"א ל"ג שבמ"ה (כת"י).
 (ג) נ"א ל"ג כי מלכות דמ"ה כלולה מעשר (כת"י).
 (ד) ע"ח שער התקין פ"ג. ושער המלכים פ"ו. ושער א"א פ"ג. שער רפ"ח נוצצין פ"א. שער מ"ן ומ"ד פ"א. שער מאמרי רשב"י פרשת פקודי. ושער ההקדמות דף ק"ט.

ע"י הריחוק מהא"ס, ויכולים התחתונים לקבלו. עוד, כי בהיות האור מתעלם ומתלבש לבוש ע"ג לבוש, ויוצא דרך כמה לבושים, הוא מתמעט, ויש כח בתחתונים לקבלו. ועוד, היות האור יוצא דרך חלונות, ומעברים צרים, ונקבי הראש, והגוף, והשערות, יוצא מועט, ויכולים לקבלו.

ואמנם עתה נרחיב ביאור בזה זולת בחי' אחרות שנבאר, והם: א' כי קודם זה התיקון של זה המלך הח' שם מ"ה כנ"ל בזה החלק, הנה כשיצאו עשרה נקודות אעפ"י שבדאי לית לך נקודה דלא אתכלילת מי, עכ"ז לא היה ניכר בחינתם, אמנם היה בערבוב, כאלו תאמר שהיו מים וחלב (א) ויין ושמן ודבש כו', הכל מעורבים יחד. אמנם אחר התיקון, הובררו כל בחינה ובחי' מהי, הנכללים בכל ספירה ולא בערבובייה. וגם כי קודם התיקון, היו הי"ס כל אחד במקומה, זו למעלה מזו, ואין הא' נכנסת בגבול חבירתה שלמטה ממנה.

אך אחר התיקון נתארכו, ונתפשטו כולם עד למטה בסוף האצילות, כנודע כי פרצוף עתיק ואריך (ב) ואבא, כולם נתפשטו עד סוף האצילות, ונתלבשו זה בתוך זה, ובזה הרויחו כמה דברים, אחת כי נתארכו הכלים שלהם והגדילו ע"י התפשטותם למטה, ונמצא כי הכלי גדול, ויש בו כח לקבל האור ולא ישבר, משא"כ

עוד הרויחו בזה, כי מה שהיה בתחילה בחינת ג"ר, וכל אחד כלולה מי, אמנם אין לה רק היכר ספירה א', אך עתה אחר התיקון, כל ספירה וספירה מהג"ר נתפשטה, ונעשית מי"ס גמורות בפרצוף אחד, וע"י כן נתארך המקום אורך ארבע ק' ספירות מה שלא היה בתחילה רק ג', וע"י כן יש יכולת בתחתונים לקבל האור מרחוק.

ועוד ריחו א' בז' התחתונות, כי תחילה היו דבוקים עם הג"ר, ועכשיו שמתו וירדו בבריאה, ואז יצא המלך הח' הדר, כלול זכר ונקבה ג"כ, ולקח (ג) מקומם, ונמצאו הם רחוקים מן הבינה שבעה ספירות אחרות, ויכלו לקבל האור, ואז נבררו ונתקנו, ועלי קצתם

הגהה

(א) במסכת שבת פרק המוציא יין, הכל נזכר שם. ומפני שכל אחד בחינה בפ"ע, גם שיעורם נחלקים, ועיין בזהר שמיני בדברי רבי אבא.

(ב) צמח: ואעפ"י שרגלי או"א מסתיימים בטיבור של א"א כנזכר, עכ"ז כשאור"א מתפשטים נה"י שלהם בכל קוי ז"א, אז רגליהם מגיעים עד סוף האצילות.

(ג) אמר אהרן, לא הבנתי איך לקח מקומם, שהרי לא מצינו שנתארך האצילות,

הגהות ומראה מקומות

(ק) ג"א שלושים ספירות (קארעץ).

והבן היטב, כי כל הבחינה שיש באדם בחיותו פעם ראשונה, ובמיתתו, ובתחיתו שנית, הכל היה בענין אלו המלכים, ודי בזה למבין מדעתו, להקיש בכל הפרטים.

גם הועיל התיקון, כי לא די בשבעה התחתונות, שהם שבעת המלכים דז"ן שנתקנו כנזכר, כי גם הג"ר, עם היות שבתחילה לא מתו, להיותם יכולות לקבל אורם, עכ"ז אחר התיקון ניתוסף בהם תיקון הפרצוף גם הם, עם היות שלא היו צריכים לזה מפאת עצמם, רק לסיבת התחתונים שיוכלו לקבל האור, הוצרכו גם הם להתקן בסוד פרצוף, להמציט האור לצורך התחתונים, ולא לסיבת עצמם.

וזה באדרת נשא דקל"ה, אי רישא דעמא לא אתתקן עמא איך יתתקנון כו', ולמה לא הקשה מיניה וביה, שאיך רישא ועמא ישאר בלי תיקון. אך הענין יובן כנז', כי אין צורך תיקונם לצרכם, רק לצורך עמא, הם התחתונים, הצריכים בהכרח תיקון. ונודע כי רישא דעמא הם ג"ר, וע"ש סיבת המלכים דמתו, מפני חוסר התיקון.

גם ניתוסף בז"א אחר התיקון, כי המוחין והאורות שלהם מקבל אותם עתה מלובשים תוך האחוריים דאז"א, כנ"ל ח"ב פ"ו, ויכולים לקבלו דרך מסך. (יד) וע"ז הדרך מוחות או"א מן

ממה שהוברר למעלה, והשאר עומדים למטה, ויכולים לקבל האור, בהיותם רחוקים, הם מתבררים מעט מעט, חלק האצילות עולה באצילות, וחלק הבריאה וכו' כמ"ש בפ"ה. גם עתה ע"י הפרצופים שיש בהם נקבים כנקבי: האזון, והעין, והחטם, והפה, וכיוצא, וכן דרך השערות יוצאים האורות להאיר בתחתונים, והאור יוצא במידה ובמשקל, ויכולים לקבלו, משא"כ קודם היות בחינת הפרצופים.

גם קודם התיקון היו ר"ק דז"א, שהם בחינת שבעת המלכים, נפרדים זה מזה, בסוד רשות הרבים, כנ"ל בפרקים שעברו, ואחר התיקון נתחברו, ונעשו פרצוף אחד קשור זה בזה, שהוא פרצוף ז"א. ולא די זה, כי אם גם ניתוספו בו הג"ר החסרים בו קודם התיקון, וכ"ז בבחינת האורות ג"כ, כי בתחילה היו בסוד כללות, ולא היו ניכרים בו פרטות הי"ס, ועתה ניכרו כנ"ל, והיו עין (T) רואה, ואזון שומעת וכיוצא, וכמ"ש כל זה היטב, איך ניתוסף תיקון גדול, והוא, כי בראשונה היו הסיגים והקליפות מעורבים בכלים, אשר לסיבה זו היה בהם הפירוד הנזכר, והוצרכו למות ולברר הפסולת, דוגמת מיתת האדם, אשר חוזר לעפרו, להתנער מהפסולת שבו, ובבוא תחית המתים, יקום כספא שלים בלי סיגים, כנזכר בוזה מדרש הנעלם בפרשת תולדות.

הגהה

(T) צמת: הוא בפרקי אבות. זר"ל שהראו פעולתם, והוציאו מן הכח אל הפועל, כנזכר באזון.

יפה שעה

לא כן או"א, שתמיד הם עומדין בגדלותם פב"פ, כחדא נפקין וכחדא שריין, לא אפסיק רעותא דתרווייהו לעלמין, וא"כ אמאי צריכין לקבל מוחין מאריך, אחר שלעולם אין מסתלקין מוחין שלהם, ולא עוד, אלא שכתב רז"ל שמקבלים אותם דרך אחוריים דאריך, ואנן קי"ל דאז"א במזלא איתכללן, ומזל עליון שהיא תיקון השמיני דדיקנא קדישא, משפיע החסדים באבא, ומזל השני שהוא תיקון הי"ג, משפיע הגבורות באימא, כמ"ש רז"ל בכלייה שער אבא ואימא

(יד) וע"ז הדרך מוחות או"א מן אריך, ומוחין דנוק' מן ז"א כו', הנה רז"ל השהה או"א לז"א ונוקביה, לומר שגם או"א מקבלים מוחין מאריך, דרך אחוריים דאריך. ולכאורה דברי תימא הם, דבשלמא ז"א ונוקביה, מסתלקין המוחין בכל יום, ובכל זמן, ובכל עת, כאשר כל ספרי רבינו ז"ל מלאים מזה, ובפרט בלילה בעת השינה, ובפרט ביום אחר התפילה, וכל מגמת פנינו טרחינו ועסקינו הוא, כדי להמשיך המוחין לז"א ולנוקביה, ולגדלם במוחין דגדלות.

פרק ח

(ר) אחר שנתבאר בפרק שקדם, ענין התיקון, איך נתתקן עולם האצילות, ע"י מיתת אלו המלכים, וחזרת תחייתם ותיקונם. נשלים לבאר ג"כ, ענין עקריות הסיבה מה היתה, אשר כבר התחלנו באורה בהקדמת מבוא שערים. והוא, היות כוונתו יתברך, לברוא עה"ו, שיש בו שכר ועונש, וזה א"א אם לא ע"י קוטיגה, היא מדת הרע להפריע מן הרשעים. והנה הרע זה, הוא שרש הסיגים והשמרים של הגבורות והדינין בסוד מקום המשפט שמה הרשע, והבן זה, וכדי שיתגלו הסיגים והקליפות, א"א רק ע"י השתלשלות עולמות, ובתכליתם יתבררו הסיגים ויצאו בפועל, אשר כל זה היה ע"י מיתת אלו המלכים, אשר כולם הם דינים תקיפים, הנק' שם ב"ן, שהם הגבורות כנ"ל, ש"ב ח"א פ"א, כי כל אלו הם בחינת נקודות, שהם נקבות, ובחי' אור חזור מיין נוקבין, וצורת הנקודות הם ניצוצות, והם הניצוצין תקיפים, הנזכר בפרשת פקודי דרנ"ד, ות"ח רישא שירותא דמהמנותא, גו מחשבה, בטש בוצינא דקרדינותא כו', וסליק ניצוצין.

והענין, כי אלו השבעה מלכים, הם בחינת הגבורות שיצאו בעולם תחילה, וכמשה בראשית ברא אלדיים, ואח"כ שיתף עמו מידה הרחמים, ביום עשות ה' אלדיים, כדי שיוכל העולם להתקיים, ולא יחזור לתהו ובהו כמ"ש והארץ היתה תהו ובהו, אחרי אומרו בראשית

אריך, ומוחין דנוקבא מן ז"א, וזכור אל תשכח מ"ש בפ"ב, כי כל הבידורים אינם באורות, רק בכלים שלהם, וברפ"ח ניצוצין שנשארו בתוכם אחר מיתתן, ובהם הם התיקון, ולא באורות עצמם שנשארו באצילות וע"ש.

ועתה הבן והסתכל, איך עולם האצילות לא נתקן בפעם א', אמנם בכל פעם ופעם ניתוסף בו קצת תיקון, כי הרי תחילה לא היה שום בחינת כלי, ונדודע כי עיקר התיקון הוא הכלים והפרצופים כנ"ל. ובעקודים ניתוסף קצת תיקון, להיות בו כלי (ה) א' לבר, לכל הי"ס שבהם. ואח"כ בנקודים, קודם שנשברו, ניתוסף היות להם יו"ד כלים בכל הי"ס שבהם. ועוד תיקון אחר בג"ר, שיצאו קצת מתוקנות בדרך קוים, כנ"ל בח"א פ"ו. ואחר שנשברו הז' תחתונות, התחילו האורות להתקן, ונתחברו יחד בג' אורות, כנ"ל בח"ג בפ"א, ונכנסו גם הם בבחינת קוים של הג"ר. ואח"כ בעיבור ראשון דו"א, עלו הכלים שם בג"ר דרך קוים, ואז התחילו גם הם להתקן. ואח"כ בהיותם שם בסוד עיבור, עלו גם האורות עם הכלים בסוד קוים, רק שהיו בבחינת ג' כלילן בג'. ואח"כ בעת היניקה נתהוו בבחינת ר"ק, מתפשטים בבחי' קוים. ואח"כ בעיבור ב' של המוחין, אז נשלמו כל י"ס שלו להתקן. וגם א"א, בתחילה נתפשט עד הטיבור, ואח"כ עד הסוף, כנזכר בש"ב ח"ב פ"ה. ומלבד זה יש פרטים רבים שניתוספו בכל עולם ועולם, כמו שיראה אותם המעיין בחברינו זה.

הגהה

(ה) צמח: במקום אחר מזכיר כלים בעקודים, ובמקום אחר מזכיר א"א בעקודים.

יפה שעה

יע"ש. ואם כן, היאך יתכן דרך אחוריים דאריך מקבלין מוחין שלהם. ועיין מ"ש רז"ל בשער הנסירה פ"ד, ודע שבענין זה, היה מקום להאריך, והוא כמוס עד לקמן בס"ד, משום שכבר נודע, שאבא עילאה ובכללות עמו יש"ס,

הנחות ומראה מקומות

(ר) עיין ע"ח עם פנים מסבירות יענף י"ב. ותלמוד ע"ס שיעור ז' אות כ"ב. ושיעור ח' אות כ"ב.

ברא אלדי"ם, שהם השבעה מלכים, וכנגדם שבעה תיבות בפרשת בראשית. ושם הוי"ה הם החסדים, והוא המלך הח' הנקרא הדר, שהוא חסד עילאה כנזכר באדרא, והוא שם מ"ה כנדוע כי שם מ"ה בחסדים, ושם ב"ן בגבורות וכולם הם דינין קשין תקיפים, אשר מסיגים יצאו הקליפות וזה ע"י מיתתן ונפילתם, בסוד עפר הארץ העליונה, העפר אשר יהיה בקרקע המשכן עולם הבריאה, ושם נתבררו דוגמת האדם בקבר כנ"ל בפ"ה, כי הבריאה תחת המשכן, היא מלכות דאצילות, ותמן אזדריקו הנהו נצוצין תקיפין, כמ"ש בפרשת פקודי כנז', ניצוצין זריק לכל עיבר, ובירר פסולת מגו מחשבה כו', הרי כי זריקת אלו הנצוצין למטה בבריאה, הוא לברר הפסולת והקליפות שהיו בכח במחשבה עליונה, ועתה יצאו לפועל. וכמו שהנצוצין דאכתש אומנא בפרזלא דעכין לאלתר כן אלו הנצוצות נדעכו, ומתו, ושבו אל העפר, ואז נתבררו, וכמ"ש בע"ה, וכמ"ש באדרת נשא דקל"א ב', דמנהון אתבסמו ומנהון לא אתבסמו. ואין פירושו, דיש מהם קצת מלכים שנתבסמו, וקצתם שלא נתבסמו. אמנם הכונה, דמנהון ממש מחלק המלכים עצמם, מכל חלק והלק של כל אחד מהם, נתברר קצתו ונתבסם, וחלק מהם מכל אחד ואחד שבהם, לא אתבסם ונשאר למטה כמ"ש בע"ה. ועיין ש"ג ח"ב פי"ה, ובח"ב ספ"ו התחלנו לבאר קצתו.

והענין, כי מאלו רפ"ח נצוצין של המלכים

ה ג ה ה

(א) צמח: אמר בלשון שלילה, מפני שמעיקרא לא נפלו ונשברו כי אם שבעה מלכיות כנזכר למטה בקיצור. ויותר מפורש בספר עב"י דף ל"ח ונזכר למטה.

(ב) צמח: בספר עב"י דל"ח כתוב בפירושו, כי המלכים שיצאו תחילה, הם הוי' מלכיות שבו' קצוות, ולכן נק' מלכים וע"ש, ודף קמ"ד כתוב על ענין זה ענין יפה על מיעוט הלבנה.

(ג) צמח: ואולי שלזה רמו הפסוק רגליה וירדות מות, שהם כלים של המלכיות שירדו בבריאה, בסוד מות. גם הנקבה נקרא בחינת * תע"ס חלק ח' אות י"ט

וניצוצות הבריאה, א"א להתברר ע"י אר"א דאצילות, כי אינם יכולות לעלות למעלה מזו"ן. אמנם הם מתבררין בבטן נוקבא דז"א, ע"י זווג הז"א עמה. וגם שם אינו מתברר רק בחי' עתיק דבריאה. ושם מתברר אריך דבריאה. ובאריך, מתבררין אר"א דבריאה. וכן ער"ז תמיד, כי א"א לשום חלק להתברר למעלה ממקום מדרגתו, לא במקום, ולא בזמן, רק כולם זה אחר זה. הן בסדר המדרגות הן בסדר זמן תיקונם, וזה מבואר די.

ועיין בש"ה ח"ב פ"א, בענין עיבור ז"א, איך בעת לידתו, א"א לפתיחת הקבר בלא דם, הם החלקים הנקראים סיגים בערך האצילות, ואלו הסיגים והדם חוזר להתברר בבריאה, ומה שהוא סיגים בערך בריאה, חוזר להתברר ביצירה. וכן ער"ז, בכל מדרגה ומדרגה, ודי בזה. ואח"כ ער"ז מהיותר גרוע ביצירה. ואח"כ מהיותר גרוע כולם, בעשיה, על סדר מדרגותיה ג"כ. כי כל חלקי ג' עולמות אלו ב"ע, כולם בחינת הנוקבא, ואין בהם דכורא כלל. ואף הדכורין שבהם, אינן אלא כחות הנוקבא, כנודע כי כולם חיילות המלכות וצבאיהם, וכולם נעשו מאלו הביורורין של הז' מלכים, ע"ד הנזכר. גם כל הנבראים והנשמות של הצדיקים, כולם הם מבירור אלו המלכים, ובכל יום ויום הם מתבררין ע"י תפילתנו, ועולין למעלה בסוד מיין נוקבין, ומתקנים, ואז באים לעולם, ז"ס א) כל ישראל בני (ד) מלכים הם. וז"ס אין בן דוד (ה) בא עד שיכלו כל הנשמות (ו) שבגוף, ב) שהוא גוף זה המעורב טוב ורע, גם המלאכים כולם, כל הנבראים כולם, שבשמים

הגהה

בכחי' הנשמות שהם בעולם העשיה, כי גם בעשיה שהיא בחי' נפש, יש ת"ת ובינה, רוח נשמה, ונכללו הכל בשם נשמות, אפילו שיש בה כל הפרטים, וע"י כי לא נזכר כרת כי אם בנפש, ולא נזכר טומאה כי אם אצל נפש, לנפש לא יטמא, ועל כל נפשות מת, ונפש כי תחטא, נפש החוטאת היא תמות. גם נוכל לומר על הנוז"ל, כי מה שהוא נפש לזה, הוא בערך

(ד) צמח: וז"ס דברי עמוס אשר היה בנוקדים, ולזה לא אמר ברועים.
(ה) צמח: עיין ביאור עמוק ורחב בספר עב"י דף פ"ו. ואמרו ברמזו אין בן דוד, שזה נמשך מנקודות דב"ן, מלכות, על שם דוד.
(ו) צמח: מאחר שהמלכים שמתו הם עגולים, הם משם ב"ן, מבחי' נפש, למה נקטו רז"ל עד שיכלו כל הנשמות, ואולי י"ל שמדבר

הנהגות ומראה מקומות א) שבת ס"ו. ב"ם ק"ג: ב) יבמות ס"ב.

תרומה קס"ד ע"ב, לס"א יהבין חושבנה יתיר, ואיהי במניינא בגריעו, כגון עשתי עשר, והכונה, כי עם דיהבין ליה חושבנא יתיר, כי בקדושה הם י"ס (ז) ובקליפות י"א, אדרבא הוא לגריעו, והוא כי הרי עם שהם י"א בחינות, אינם רק ט' כי הרי אלו י"א הם שבעה בחינות שבעה מלכים, וב' אחוריים דאר"א, שהם בין הכל תשעה לבר. אמנם בהתחלקות אר"א לשתי בחינות, יהיו להם ד' אחוריים, ואז יהיו כולם י"א בחי', כנ"ל ח"ב ספ"ו.

ונמצא כי המלכים הנשארים מלהתברר, הם הם חיות הקליפות ולהיותם שם, נקרא רשות הרבים, יען הם נפרדות, ואינם מחוברות, כי עדיין לא נתקנו, והם הם י"א יום מהורב דרך הר שעי, הם המלכים שמלכו בהר שעי, הוא אדום, והם הם שאמרו א"י אלהי"מו ציר הסיו בו, כמנין י"א. והם הם י"א סמני הקטורת, אשר בהקטירים אותם עולים למעלה, ומסתלקים מתוך הסיגים הנק' מות, ואז מתבטלים הסיגים והמות והמגפה נעצרה והבן זה, ואמנם שרשם אינם רק ט' לבר כנזכר, ולכן נרמזו בשם ב"ן. שהוא מקורם כנזכר, אשר הוא כנוי אל המלכות ולכן נקראו גם הם מלכים כנו"ל. והנה מצינו בשם ב"ן במילואו ט' אותיות, ומשם נרמזים ונאחזים, וכמ"ש בפ' זה ויהי בימי אמרפל כו', ע"ש בליקוטים דף קי"ו ע"ב.

ודע כי כל הט' מלכים שהם י"א בחינות כנ"ל, כולם נקראים בחינה אחת, והוא בתוך עשרה קליפים, בסוד ומלכותו בכל משלה. והיא

הגהה

תוספת על עשר דקדושה, לכן אמר בי הט' הם בגריעות, וגם אמר י"א יום מחורב, וגם הם כנגד י"א ארורים שבפרשת כי תבא, כנזכר בדברי הרב ז"ל לגריעו. גם מכאן שצריך לומר בפטום הקטורת אתה הוא ה' אלדינו כנזכר במקומו, והוא כי אתה הוא הם יחוד אר"א, ובכללם ישראל סבא ותבונה. ה' אלדינו: יחוד זו"ן. אשר מכל אלו, הם הי"א בחינות הנזכרים. ועיין בזה כי תשא דקאמר עשר. ולא י"א, והקדים המאוחר לסדר הפסוק העשיר העני, וספר יצירה מתחיל מט' ולא י', כסדר המלכים הנז"ל.

הסיגים, ונעשו מהם בחי' ד' עולמות אבי"ע שלהם, והם סיגים וקליפות גמורות, הנה בתוכם היו נתונים כל בחי' המלכים, שלא יכלו להתברר, והיו שם בבחי' נשמה וחיות שבהם המחיה אותם, כנזכר בפרשת יתרו דס"ט ע"א, דלית סטרא אחרא, דלית בה נהירו דקיק כו', ח"ס ריפת היצה"ר וס"א להחטיא את הצדיקים ולהרבק בקדושה, יען אין להם חיות זולתו, ובהתברות הטובה והקדושה, יתרכו חייהם, ואל תתמה מעתה, למה היצה"ר רודף להחטיא את האדם, והבן זה.

והנה כל מה שאנו מבררין תמיד בתפילותנו, מיום בריאת האדם עד ימות המשיח, הכל מאלו הבחינות של המלכים הנתונים תוך הקליפות, ויש בחי' המתבררין בכל יום, אף גם עתה, הנוגעים אל האצילות, ויש לכל עולם מבי"ע, ויש לנשמות, וכן כיוצא בכל הפרטים, ובהשתלם כל החיות והטובה והקדושה לצאת מתוכם, וישארו סיגים גמורים, אז כתיב בלע המות לנצה, הם סטרא אחרא הנקרא מות, ע"ש היותם סיגי המלכים המתים, ושמור זה, וכמ"ש על אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף כו'.

ואמנם צריך שתדע, כי כמו שבקדושה הם ד' עולמות אבי"ע, ושרשם הם י"ס בלבד, המתפשטים בהם בירור אחר בירור, ומדרגה אחר מדרגה כנ"ל, כן הוא באבי"ע הקליפות, כולם שרשם הם מבירורי המלכים שלא יכלו להתברר, והם י"א ספירות. וז"ש בזה פרשת נק' רגלין ברגלין, ונתערבו כנודע.

(ז) צמח: ולפי שיש מציאות ט' ומציאות

י"א, לכן כפל לשון ואמר, עשר ולא ט', י' ולא י"א. וכן בקדושה לעולם הם עשר, ומפני שאחורי אר"א נפלו תחלה, ובהם הם הט', לכן נקט תחילה עשר ולא ט', ואח"כ נפלו אחורי י"ש"ס ותבונה. ונקט י' ולא י"א, ולמה שאמר יהבין ליה תוספת ואיהי בגריעו, כי נשארים בבחינת ט', היינו בגריעו, שלא נאמר שא"כ כי התוספת הוא גריעו, הרי כשהם ט' יש להם

דמקסיים ת) ג"כ, ועיין היטב אמיתת זה בש"ד בח"ב פ"ו.

גם לפעמים אין אנו קוראים אותם רק שבעת המלכים, כי גם שהם י"א בחינות כנ"ל, הנה אף האחרונים העליונים כבר נתבאר כי ירדו עד ז"ן, והם יעקב ולא, וכיון שירדו שם, על שם ז"ן נקראים, ולכן הם ז', והם י"א. וז"ס ב' אותיות אחרונות שבשם, ו"ה, כי אות ו' הוא ז"א, שיצא בן ו"ק, ואות ה' היא נוקבא, שלא יצא ממנה רק חלק א' לבד, כנ"ל בראש חלק זה, הרי הם שבעה בחי' הנק' ו"ה. ואמנם בגימטריא הם י"א, כנגד הי"א בחי' אשר בהם. גם עם היותם שבעה מלכים, נחלקים ל"י דוגמת ההיכלות שהם שבעה פנים ונחלקים לששה א) כי היכל קדש הקדשים כולל ג', והיכל הא' כולל ב', יסוד ומלכות.

ואמנם כל אלו המלכים הנשארים, הם מסוד הרפ"ח ניצוצות אורה, הנקרא הבל דגרמי, שירדו בכריאה, עם הכלים. והם הם הש"ך ניצוצין דאזדריקו, כנ"ל ח"ב פ"ט. והנה שרשם רפ"ח ניצוצין, וגם הם נקראים ש"ך ניצוצין כנוכר שם, וכל אלו הם גבורות נוקבא, יען הם מבחינת שם ב"ן, שהם הנקודות כנ"ל.

סוד ונגה לו סביב, והיא קליפת נוגה הנוכר בכל מקום, שהיא טוב ורע, ולכן נקראו הקליפות י"א יריעות, כי ה' הם קליפים, והחיות המחיה אותם נקרא הכל בחינה אחת, ואינם בתוכם רק בסוד מקיף (ח) וחוסף עליהם, ולכן אינה בגריעו, כנ"ל בפרשת תרומה, ובחינה זו היא בעשיה, ושם מעורבים יחד טוב ורע, ואלו הם י"א סמני הקטרת, אשר כל הי"א אינם רק בחינה אחת כנוכר, שהיא הנוגה לו סביב, וכנגדה ג"כ ביצירה, וכן בכריאה, וכן באצילות ויש חילוק ביניהם, בענין (ט) העירוב איך מתערבין יחד טוב ורע, כמ"ש בשער הקליפות, ובש"ד ח"ב פ"ו.

וקליפה זו דנוגה, נקראו רוח אלהים מרחפת, שאותיותיו: מ"ת רח"ף, הם רפ"ח ניצוצי המלכים שמתו, כנ"ל בחלק זה. וקליפה זו נעשית מהרפ"ח ניצוצות שנשארו בתוך הכלים, ולא נתבדר, והיא מרחפת על הקליפות הנקרא תהו ובהו וחשך הנו"ל, ואינה נכנסת בתוכם כנוכר, והיא קליפת האגוז הדקה, ואלו הי"א סממנים, נחלקים ל"ס אור פנימי, האחד הוא אור מקיף, וכיון שאינו נגבל (ש) בתוכם, אינו חשוב כי אם לאחד, עם שהוא בחי' י"ס

הגהה

(ח) צ"מח: בספר ליקוטין דף ס"ב כתוב, ואינם בתוכם. ובח"ב פ"ו כתוב, שהם האורות שבתוך הקליפות, והקב"ה יתן לנו הרוחת דעת זמן ומזון.

(ט) צ"מח: בענין עירוב הקליפות בעולמות אבי"ע, נזכר בתיקונים דף הנו'. כאן משמע שהעירוב הוא בקליפת נוגה מינה וביה טוב ורע שלה. עיין בספר עב"י דפ"ו סוף ע"ב, ובענין עירוב זה לא הזכיר, כי אם בי"ע. וכן בדף ק' בספר הנוכר כתוב, שנוגה שבבי"ע, יש בה טוב ורע, אך באצילות טוב בלא רע. ועוד יש ראייה לזה בכמה מקומות ממרכבה של יחזקאל.

(ח) צ"מח: בספר ליקוטין דף ס"ב כתוב, כשקבל משה התורה, נתן לו סמא"ל מן החיות שבתוכו, ובזוהר שלח לך דף קצ"ב כתוב, כי סמא"ל אפשיט מיניה נהירו דחפיא עליה למיהב ליה ויהיב לון לישראל. ובספר הכונות דף ל"ח, כי לבונה זכה אור המקיף, ואולי שלמשה ותן בו חיות שבתוכו, ולישראל נתן מהמקיף, וכנגד זה המקיף הוא הלבונה. ועדיין נשאר לעיין על זה, איך נתן מחיות שבתוכו למשה, ולא מאוד מקיף שהוא יותר גדול כנודע, ונזכר בספר הכונות דף הנו'. גם אפשר כי הפנימי המקיף הכל בחינה אחת, בחיות של הי"א קליפות. וז"ש פה הכל בחינה אחת

הנחות ומראה מקומות

א) נ"א שהם שבעה ונחלקים ל"י"ד (קארעך וכת"י).

ש) נ"א נגדל (כת"י).
ת) נ"א ל"ג דמקסיים (כת"י).

הדעת הוא העליון שבכולם, ולכן כל הק"ב נרמז בשמו, סך הכל ק"ב, אשר כל עצם הקליפות נעשו מאלו הק"ב.

הק"ב ניצוצין של אור, המחיה את הקליפות, הם הנקראים קב של חרובין, הם בסוד בונה עולמות ומחריבן, כי מתו ואשתארו חרובין. אמנם מן הג' מילויים האלו, אשר נתקנו כבר, והם למעלה בקדושה מתוקנים כבר, משם נמשך חיות לזה קב החרובין, וכמ"ש בע"ה בש"ג ח"ב פ"ה, בענין הקטע יוצא בקב שלו הוא ז"א, אשר ברגליו נאחזים הקב חרובין, והוא יוצא בק"ב העליון הנזכר, להחיותם ברי"ה אשר שם עומדים ק"ב החרובין כנ"ל, כי המלכים הנשארים בלי תיקון בקליפות נקרא ר"ה, יען לא נתקשרו ע"י התיקון אשר או נעשו רשות היחיד.

וז"ס איסור הוצאה מרה"י הוא ז"א דקדושה שנעשה אחר התיקון יחיד מקושר כל ש"ה קצוותיו, ולא נפרדים. ואז גבהו יו"ד, שהם עשרה אותיות המילוי שם מ"ה שהוא בז"א כנודע, ורחבו ד' שהם אותיות הפשיט, ויוצא להאיר אל המלכים שנשארו בסוד ר"ה להחיותם ולתת להם מחיה וחיות בסוד הבל דגרמו, דוגמת הרוח הבא אחר הפטירה, ושורה על הנפש שבקבר, לתת בו קצת חיות, בסוד ונחך ה' תמיד (ט) והשביע בצחצחות גפשך ועצמותיך יחליץ. והבן זה. וענין זה אסור ביים שבת ג) ורבי מאיר מתיר, באומרו הקטע יוצא בקב שלו.

פרק ט

(ד) אחר שביארנו לעיל, כי כל הברורין הם מן המלכים הנזכרים, אשר הם עילין בבחי' מיין נוקבין להתברר. נבאר עתה מציאות המיין

ואח"כ נתקנו ע"י חמשה גבורות דכורין משם מ"ה, והם מנצפ"ך, ובגימטריא פ"ר. וגם אח"כ מהם אחר התיקון, יוצאים מותרות, יען כי אלו המנצפ"ך הם השרשים של הרפ"ח ניצוצין, ומהם יצאו, כי גבורות הנוקבא תחילה יצאו מן הזכר, ונתנם בנקבה. ובהיותם בזכר, נקרא אלה"ים, שהוא חמשה אותיות, כנגד חמשה אותיות מנצפ"ך. ובחורדם בנקבה, הם ב) ה"פ די"ן בגימטריא ש"ך. ובהתמתקם ע"י שרשם, שהם חמשה אותיות הנזכרים, נעשים שכ"ה, כמנין ה"פ אדני"י. ולכן הש"ך, הם אדני נוקבא. והפ"ה, הם אלה"ים דכורין, וכולם גבורות. ונתבאר זה בדרוש נער ונערה.

ודע, כי כל אלו הבחינות של אלו המלכים הנתונים תוך הקליפות בארבע עולמות אבי"ע, עיקר אחיותם ומקומם הם ברגלים של כל עולם ועולם, שהוא בנה"י שבכל עולם ועולם, ובשער הקליפות בע"ה ית' הכל באורך.

הכלל העולה, כי עם היותם י"א בחי', כולם נכללים בב' בחינות: דכר ונוקבא, ז"א ונוקבא, ונוקבא היא בחינת הניצוצות של שם ב"ן, אך ז"א הוא בחינת הניצוצות של ע"ב ס"ג מ"ה, אשר מכללות כל אלו הד' שמות, יצאו הרפ"ח ניצוצין כנ"ל. ועיקרם של המלכים דו"א, הם הג"ר: בלע, ויובב, וחשם, שהם: הדעת, וכללות החסדים והגבורות אשר עמו, כנזכר בש"ג ח"ב פט"ו. ויש בהם כמנין ניצוצות מילויי שלשה שמות הנז', ע"ב ס"ג מ"ה, כי אם תסיר השרשים שהם יותר רחמים כנודע, ישארו שלשה המילויים, שהם הדינין, כי מילוי בגימטריא אלהים. ומילוי ע"ב הוא מ"ה, ושל ס"ג ל"ז, ושל מ"ה י"ט, ושלשתן בדעת, שהוא המלך הראשון הנקרא בלע, כמנין ק"ב, כי הוא כולל כולם, ולכן הוא לוקח תחילה השפע של ק"ב החרובין, ואח"כ מחלק לכולם, כי

הגהה

(ט) צמח: ועצמותיך יחליץ ר"ל הבל דגרמי שבעצמות.

הנהות ומראה מקומות

(ז) ע"ה שער מ"ן ומ"ד פ"ב שער ההקדמות

(ב) נ"א ובהיותם בנקבה הם (קארעץ).

דף ס"ה ותע"ס שיעור ט' אות ט"ז.

(ג) שבת ס"ה:

נוקבין, הצריכים בהכרח אל הזווג תמיד מה ענינם. וכבר ביארנו לעיל ח"א פ"ו, כי הפעם הראשונה עלו המיין נוקבין מאליהן, והנה ז"ס מה שתמיד הזכירו בזהר לשון זה באר"ר, כד סליק ברעותא למברי עלמא. ופירוש הענין, כי הלא בכל זווג צריך שבתחילה תתעורר הנקבה ע"י קשטיה, הם המיין נוקבין אשר בה, ואז הזכר מתאוה לה, להיותה מקושטת בקשטים נאים, ומזדווג עמה, ואטיל בה מיין דוכרין, כי הדכורין כל תאותו להדבק במה שלמעלה ממנו, לקבל משם שפע, ואינו מתעורר זולתי בראותו הנוקבא מקושטת במיין נוקבין כנ"ל, ואז מתרצה לתת מהשפע שקבל לתת לזולתו, ואין המיין נוקבין עולים, זולתי ע"י נשמות הצדיקים, המעלים אותם ע"י מעשיהם הטובים, כמ"ש בע"ה.

ואמנם בפעם הראשונה של כל זווג זווג, מכל בחי' הזווגים שיש בכל האצילות, מן העתיק ועד אר"א, עדיין לא היה מעורר להעלות מיין נוקבין, הם הברורין של המלכים לתקנם, ואמנם הזכר לבדו היה מתעורר מאליו

אל הזווג, גם שלא היה מי שיעלה מיין נוקבין, וז"ש כד סליק ברעותא כו', כי לא יש עדיין היכר נוק' בפרטות, זולתו מן אמא להלאה, כמ"ש בשערים הבאים בע"ה, וא"כ אינו זווג גמור של זכר ונקבה, יסוד ביסוד, רק רעותא בסוד מוחין, במקום שאין נוקבא מצויה בפרטות. גם כיון אל הנזכר, כי מאליו סליק המיין נוקבין להתקן, בלי שום מעלה אותם, וז"ש כד סליק ברעותא, ולא ע"י התחתונים. אך הפעם הב' שבכל פרצוף ופרצוף, כבר היה מי שיעלה מיין נוקבין, כי א"א אחר שנתקן ע"י מה שבירר עתיק לתקן את האריך בפעם הראשונה מאליו, הנה כשחזר שנית עתיק לחזור בבחינת זווג עם נוקבא, הרי נמצא האריך מתוקן, והוא מעלה המיין נוקבין בעתיק, וכן עד"ז הסדר בשאר המדרגות, כי לעולם אין מי שיעלה מיין נוקבין אחר הפעם הראשונה, זולתי הבנים שכבר יצאו לעולם, ונתקנו כנ"ל ח"ב פ"ו (טו) וכל התחתון מחבירו, נקרא בן אליו, והוא המעלה אליו המיין נוקבין, והבן זה היטב, נמצא, כי זר"ן בנים אל אר"א.

יפה שעה

ועתיק כו', עד א"ס יע"ש. מבואר מדברי רבינו ז"ל, שטרם כל שאי אפשר שירד שום שפע והשפעה מלמעלה, עד שיעלו תחי' מ"ן מלמטה וסדר עליית מ"ן הוא מתחיל ממנו, אנו בדידן שוכני בתי חומר אשר בעפר יסודינו, כי הנה נשמתינו חלק אלוה ממעל, בנים חברים, בנים אתם לה' אלקיכם, בני זר"ן, ואנו מעלים מ"ן לזר"ן, וזר"ן בנים לאר"א, מעלים מ"ן לאר"א, ואר"א בנים לאריך, מעלין מ"ן לאריך, ואריך בן לעתיק, מעלה מ"ן לעתיק, ועתיק בן לא"ק, מעלה מ"ן לא"ק, ושם נקרא רום המעלות, ועד שם מגיע סדר עליית מ"ן מתתא לעילא, ודע שכבר בעניותינו ושפלות דעתינו, נתבאר אצלינו דרוש ארוך בסדר עליית מ"ן, ומצאת כי תדרשינו לאכול לשבעה למכסה עתיק, ועתה עני אני בא, לעלות על ספר קוצר השגתי ומיעוט דעתי אשר הבינותי, והוא כי הנני רואה, אשר אנו מעלים מ"ן לאבינו שבשמים היא ז"א בשתי אופנים: חדא על ידי השינה, אשר

ואמנם בפעם הראשונה של כל זווג זווג, מכל בחי' הזווגים שיש בכל האצילות, מן העתיק ועד אר"א, עדיין לא היה מעורר להעלות מיין נוקבין, הם הברורין של המלכים לתקנם, ואמנם הזכר לבדו היה מתעורר מאליו

(טו) וכל התחתון מחבירו נקרא בן אליו והוא המעלה אליו המ"ן והבן זה היטב כו'. עוד כתב בפרק זה ז"ל, ונמצא כי בהזדווג הו"א עם נוקבא, צריך שיעלו בסוד מ"ן תחילה עד אר"א, מעלים מ"ן לא"א, וכן על ד"ז עד רום המעלות, ואז גורם שישפיעו משם מיין דכורין, שהוא שם מ"ה החדש, כי גם הוא כולל חסדים וגבורות, שהוא הדר ושם אשתו מהיטבאל, ויורדין מזה לזה עד אר"א, ואז אר"א מזדווגים ומקבלים אותו השפע יע"ש. והנה קרוב לכל זה כתב רבינו ז"ל בפ"ו משער מדומ"ן ז"ל, נמצא שאין זווג בעולם של זר"ן כלל, אלא א"כ היה הזווג ההיא נמשך מלמעלה עד א"ס. ח"ס כונת יחד ק"ש באמיתותה, שכבר ידעת שהיא בחי' זווג אר"א, כדי לתת מוחין לזר"ן בניהם, כדי שיוכלו להזדווג ג"כ הם, להוליד בנים אחרים, וצריך לכוין בק"ש, ולהשלים כל הזווגים עד א"ס, כי ז"א מקבל מאר"א, ואר"א יקבל מאריך, וא"א מעתיק,

ובפעם הא' נזדווגו אר"א מאליהן, כמ"ש ואדם אין לעבוד את האדמה. ובפעם השני שכבר נתקן זר"ן, הם מעלים מיין נוקבין אל אר"א לעולם. וא"א לשום זווג בלעדם שיעלו מיין נוקבין. ונשמות הצדיקים הנמשכות מאצילות הם הם בני זר"ן, המעלים להם מיין נוק. וכן עד"ו נשמות הצדיקים, הנמשכים מבריאה, הם המעלים מיין נוקבין בבריאה. ורוחין של הצדיקים, ביצירה, ונפשות בעשיה. סוף דבר שאין זווג בעולם, זולתי ע"י העלאת מיין נוקבין, ע"י בניהם, אחר שהם מתוקנים פעם ראשונה בבריאת העולם. וכל אחד ואחד במדרגתו כנוכר. ובכל תפילות התחתונים

יפה שעה

ישנים אנחנו, ואז עולה היא נשמהינו למעלה בסוד מ"ן, כמ"ש רבינו ז"ל בפירוש בשער הנסירה פ"ב, ז"ל בקיצור, הרי ידעת ענין עיבור זה הב' דו"א, היאך נמצא באדם התחתון כי בצלם אלקים עשה את האדם, כי נשכת האדם היושבת במוח שלו, עולה בכל לילה בסוד מ"ן, ומתעברת בתוך המלכות עיבור גמור יע"ש. הרי אופן אחד. אופן הב' הוא על ידי עסקינו בתורתנו הקדושה, ובקיום מצותיה, ובפרט ע"י תפילתינו, כמ"ש רז"ל בכמה מקומות, וכאן בפרקינו זה, והנה הללו שתי הבחינות דעליית מ"ן הנמצאות בנו, צריכות להמצא גם בשמים ממעל, בכל הבחינית והמדרגות המעלות מ"ן, כל אחד ואחד לאביו שעליו. והנה בור"ן כבר מצינו ראינו בפירוש שתי הבחינות אלו, ענין השינה דו"א, הלא היא כתובה באורך וברוחב בכל דרשות רז"ל, אשר ז"א ישן בכל לילה עד חציה, ואז הוא בסוד הסתלקות המוחין, כמ"ש רז"ל בכל דרושי ק"ש, ובפרט בדרושי ק"ש שעה"מ יע"ש. ואפילו ביום מצינו לו סוד השינה, בשני ימים דרה"ש, כמ"ש רז"ל בדרושי הנסירה דרה"ש יע"ש. ועסק התורה מצינו, אשר חכמים הגידו, שהקב"ה עוסק בתורה, ומקרא מלא דיבר

הנחות ומראה מקומות

(ו) ג"א לכל כל ישראל צריכין זה לזה (קארעץ).

נשתהו שם אותו זמן, יכולים להתקן, ואז מצטיירים היוצאים, ואותם המיין נוקבין חוזרים ומעלים עם חבור זרין מיין נוקבין אחרים, ואז מצטיירים הם ונתקנים, וכן עד"ו תמיד. באופן, שאין לך שום מיין נוקבין כלל, שיתקנו בפעם ראשונה, אמנם בפעם הראשונה עולים בבחינת מיין נוקבין, ואח"כ בווג שני הם נתקנים, ויוצאים מהם בריות ונשמות מתוקנות, ומתלבשות בגוף בעולם הזה, וזכור כלל זה. גם יצא לנו כלל אחר, כי כל המיין נוקבין אינם מועילים ומתעכבים שם, רק ב' פעמים: א', הפעם הא' שעלו, ב', פעם ב' שנצטיירו. אך אח"כ יוצאים משם, אמנם המיין נוק' שלהם הראשונים, שהיו בעולם כל אחד ואחד במקומו, בסוד בנים בכורים, כמו המשל זרין אל או"א.

יפה שעה

הבירורין דעתיק למין עד רום המעלות שהוא א"ק. אמנם צריך שתדע, שכשירדו שברי הכלים עם ניצוצי אור דרפ"ח בתוכם בבי"ע בעת השבירה, ירדו בחלק התלבשות שלקחו ונתלבש באחוריים דאר"א שנשאר באצילות, ואותו חלק התלבשות ירד עמהם לבי"ע, וכמ"ש רבינו ז"ל בספר זה לקמן בשער הקליפות וז"ל, ועיקר הדבר איך היו ז' ונעשו י"א, הוא, כי ד' אחוריים נשברו מן חר"ב וישטו"ת, ונתחברו למעלה מז' מלכים אלו עמהם, והיו י"א. ואל תתמה איך מחו"ב היו קלי', כי זהו מבחי' שמתלבשת בזרין למטה, להיות להם מוחין, ובאותה הבחי' נחשבות כזרין ממש, וכמו שנעשו יע"ש. הרי שגם כירידתם למטה בבי"ע, ירד עמהם חלק התלבשות מאחוריים דאר"א שלקחו, ולכן כשאנו מבררים מחלקי הכלים ומחלקי ניצוצי אור דרפ"ח מעולמות בי"ע, גם עמהם מתבררים מחלקי התלבשות אחוריים דאר"א שעמהם למטה בבי"ע, והכל אנו מעלין למין עד אר"א, ואר"א כדי לתקן אחוריים שלהם, מתקנים גם נצוצות הכלים ודרפ"ח דזרין, ואחר שתקנו אותם, מחזרין וממשיכין אותם לזרין בסוד מוחין מלוכשים באחוריים שלהם. והם הם אותם אחוריים דאר"א שהעלינו למין, באופן שבאחורי דאר"א יש שתי בחי' גמורות, עיקר הכל

האמנם צריך שתדע, כי הניצוצות המתבררין ועולים בבחינת מיין נוקבין ע"י הבנים המעלים אותם, כי הם מעצמם לא יוכלו לעלות מהנעם שניה ואילך כנ"ל, ואמנם אותם המיין נוקבין אינם נשלמים אז תכף ובאים לידי תיקון, אמנם בתחילה בפעם הראשונה עלו המיין נוקבין שלא ע"י זרין באר"א, ואז מאותם המיין נוקבין נעשה בחי' זרין, ואחר שנתקן זרין, אז בפעם שנית הם העלו מיין נוקבין אחרים ונצוצות אחרים עד אימא עילאה, ואז נתחברו יחד אותם הניצוצות, והיו שם כבטן אימא עילאה, ולא יכלו להתקן ולהצטייר מהם צורת ולד, כי אז יצאו מתוך הקליפות, אמנם חזרו הם עם זרין, וכולם ביחד חזרו להעלות שנית מיין נוקבין אחרים, ואז כיון שכבר

יהיו כל הה' פרצופים שבאותו עולם נקראים זרין, אל עולם שלמעלה ממנו, ויהיו חסרים מוחין בבחי' הכלל הנו', והבן זה היטב, יע"ש. מאלו דברי רבינו ז"ל מבואר, היות כל עולם האצילות נקרא זרין לגבי א"ק, ונמצא כל הה' פרצופים הכוללים כל עולם האצילות, כולם צריכים לקבל מוחין חדשים, ויותר מזה לא ביאר רבינו ז"ל בשום מקום, וסתם וחתם, והקב"ה יאיר עינינו באור תורתו. והנה מבואר הוא, שאנו מעלים מין דזרין דאצילות, אמנם מה הם הבחי' שאנחנו מעלים אותם בסוד מין אנן בדידן ברור הוא, שעל ידי עסקינו בתורה וקיום מצותיה ותפילתינו, מתבררים חלקי שברי הכלים, וחלק רפ"ח ניצוצי אור שבהם שבכל עולם מבי"ע, ואנו מעלים אותם עד אר"א לתקנם, שכל תיקון זרין אינו נגמר אלא ע"י אר"א. וכן זרין דאצילות מעלים מין אל אר"א, כי הם מבררים מחלקי אחוריים דאר"א שנפלו באצילות עצמו, ומעלין אותם למין עד אריך ונוק' לתקנם. שכל תיקון אר"א אינו נעשה, אלא ע"י אריך ונוק', וכן אר"א מעלים מין אל אריך ונוק', כי הם מבררים מחלקי אחוריים נה"י דכתר שנפגמו בעת השבירה כנודע, ומעלין אותם למין עד עתיק לתקנם, שכל תיקון אריך אינו נעשה אלא ע"י עתיק, ואריך מעלה

בהם המיין נוקבין בכורים שלהם, אינם חסרים לעולם משם. וא"א לשום מיין נוק' לעלות משם ואילך, עד תשלום בירור כל הרפ"ח (א) ניצוצות של המלכים, עד ימות המשיח, זולתי על ידם. ולכן הוא מוכרח להיות בכל זווג מיין נוקבין חדשים, כי כשעולים, תכף מתתקנים בפעם ב' כנזכר, ואז עלות אחרות להתתקן גם הם, ועד"ו עד שיושלמו להתברר כל המלכים ואז יבא המשיח בעזרת ה'.

ונבאר (ז) ענין המיין נוקבין שבנוקבא דו"א, וממנה נלמוד לזולתה, כבר ביארנו כי כל בחינות אלו המלכים נקראות שם ב"ן, ולכן דע והבן, כי סתם מיין נוקבין שבכל מקום, הם רמוזים בשם ב"ן, האמנם יש בהכרח בחינת המיין נוקבין בעצמם. וגם בחינת הכלי עצמו, אשר נתונים בתוכו המיין נוקבין, אשר אליו רמזו רז"ל, באומרם (ח) אין האשה כורתת

ברית, אלא עם מי שעשאה כלי, ולכן ט) אין אשה מתעברת מביאה ראשונה, כי בביאה ראשונה עשה לה בחינת הכלי, ומשם ואילך יש מקום אל המיין נוקבין להצטייר בתוכו, ואז מתעברת. וכל אלו הבחינות כולם הם בשם ב"ן, אלא שיש בו י' בחינה כי אחורי שם זה, שהוא בגי' ע"ב קדם, כזה: י', י"ה, יה"ו, יהו"ה, ע"ב, כפשוטו. יו"ד, יו"ד ה"ה, יו"ד ה"ה ו"ה, יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה, קד"ם במילואו, ושניהם בגימטריא רי"ג, גבורה, זהו בחינת כלי. האמנם השם כסדרו במילוי כזה: יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה, בגימטריא ב"ן, זהו המיין נוקבין עצמם. ויש ענינים רבים, ובחינות רבות כזה, יתבאר בע"ה במקומם.

ונבאר כלי זה מה ענינו, כי הלא רז"ל אמרו בסבא דמשפטים (כ) דבעלה דאתתא שבק בה רוחא דשדי בגוה, וסוד הענין, כי הלא נודע,

הגהה

(א) צמח: בדרוש הרפ"ח כתוב שנפלו בחי' עד אין קץ, ובנפול הד' בחי' של ע"ב וס"ג ומ"ה וב"ן, שהם ד"פ ע"ב כמנין רפ"ח, אמר שנפלו עמהם כל הבחי' שתחתיהם, ואמר עד אין קץ, ואין קץ קאי הא' מהד' שמות, ולכן בכל מקום שכתוב רפ"ח, אינו כי אם הראשיים

אחוריים שלהם שנפלו ונשארו באצילות עצמו הרי בחי' אחד. בחי' שנית, אותו התלבשות שנתלבשו בהם אורות דו"א, וכאשר נשברו הכלים וירדו הכלים וחלקי אורות דרפ"ח בכי"ע, ירד עמהם חלק התלבשות ההוא. ולכן עליית חלקי ההתלבשות ההוא נעשה על ידינו, כיון שהוא נחשב כו"א עצמו כמ"ש רבינו ז"ל, וכשאנו מבררין חלקי הכלים וחלקי אורות דרפ"ח, מתבררין ג"כ חלקי התלבשות ההוא

יפה שעה

דאחורי או"א, והכל אנו מעלין למ"ן עד או"א, ועיין מ"ש רבינו ז"ל בשער השבירה פ"ב, ובספר זה לעיל ש"ב ח"ב פ"ו ז"ל, והענין כי אנו מבררין אלו האחוריים הנו' מעט מעט, להשלים חלקי האחוריים ולעלותם לאו"א, למקומם העליון יע"ש. ומתיירא אני לדבר דבר ולא חצי דבר למעלה מזו"א, וכמה שכתבנו בעניותינו, משכיל על דבר ימצא טוב.

הגהות ומראה מקומות

- (ז) ע"ח שער הנסירה פ"ב, שער מ"ן ה"ד
 פ"ו ח' ו"ט, שער הפסוקים פ"רשת ו"רשת
 נשא, שער הקדמות דף קצ"ו שער מאמרי
 רשב"י ז"ל נשא דף רט"ו.
- (ח) סנהדרין כ"ב:
 ט) יבמות ל"ד.
 י) ג"א ב' בחינות (קראקא).
 כ) אות ק"ט, ודף צ"ט: בדפרי.

כי בעלה נקט להו בקדמיתא בדעת שבו, לכן א"א לבוא אליה אלא ע"י בעלה בעת הזווג, ואז אלו הגבורות עומדות שם תמיד, כמו השאור להחמיץ העיסה, וכל המיין נוקבין א"א להעלות אלא ע"י ידיהם, כי בכל פעם שבאין מיין נוקבין וגבורות אחרות, מהם מצטייר צורת הולד, והם הם הולד בעצמו.

אמנם אין לך ולד נוצר מחדש ממיין נוק' אחרים, אם לא שיקחו קצת חלק מההוא רוחא קדמאה הוא הכלי הנזכר, וכאשר נשלם ההוא רוחא, כי כבר כל הבאים החדשים לקחו חלקם, ולא נשאר ממנו מאומה, אז נפסק אורח כנשים, ואינה מתעברת ויולדת יותר, אמנם נשאר בו קצת חיות לצורך גופא של היסוד עצמו של האשה, ובהפסק גם זה, גם האשה מתה, וגם אם היתה יולדת, זה החיות האשה המועט של הנפש עצמו, היתה מתה. וז"ס בנימין, דכתיב ביה ויהי בצאת נפשה כי מתה והבן זה, ודע כי כמו שיש רוחא קדמאה בבחינת מיין נוקבין, כן יש רוחא קדמאה דשדי בה בעלה בסוד זווג דנשיקין הראשונים, כי גם הם נקראים זווג, כמ"ש ש"ד ח"ד פ"ו וע"ש ולעולם נשאר שם ההוא רוחא קדמאה מן הנשיקין ראשונים בפי הנקבה ביסוד שבפיה שהוא הלשון שבה, ונשאר שם לצורך שאר זווגי נשיקין משם והלאה, ע"ד הנזכר ברוחא קדמאה דמיין נוקבין.

וצריך (מ) שנבאר, מה ענין זה החלק שנוטלין כל שאר המיין נוקבין, שבאים אחר כך מההיא רוחא קדמאה, ולכן צריך שנבאר תחילה, כי הלא דוגמת שהנקבה מעלת מיין נוקבין, גם הזכר יהיב אח"כ מיין דכורין, והענין, כי כמו שהמיין נוקבין הם משם ב"ן, שהם הגבורות, כך המיין דכורין הם משם מ"ה החדש מלמעלה כנ"ל. וא"א להיות שום זווג, ושימשיך הזכר מים זכרים, אם לא שיקבלם וימשיכם מלמעלה. כי אותם החסדים והגבורות

כי שם ב"ן הוא במלכות, וגם הוא הנקרא נפש, כי ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, הם: חי"ה, נשמ"ה, רי"ח, נפ"ש. ושם ב"ן זה, הוא הנקרא נפש דרוד, נפש המלכות, וקודם שתכנס בה בחינת זו הנפש, היא חסירה, ואינה ראויה להוליד, כי לכן הטריפה אינה יולדת, עד היות לה נפש בשלמותה, ואמנם נפש זו, היא בחי' הגבורות, כי בדעת הזכר יש חסדים וגבורות, כי הבכור נוטל פי שנים, ואח"כ הוא נותן לנוק' חלקיה, שהם עיטרא דגבורות, כנזכר בשער ו', כי אע"ג שבהיותה עדיין אחר באחור עם ז"א, אין גופה נשלמת אלא ע"י הגבורות הניתנים לה מאחוריו כנ"ל בש' הנזכר, עכ"ז אינם נוטלת או הגבורות עצמם, רק ההארה שלהם, העוברת דרך מסך אחורי ז"א. אך הגבורות עצמם אינם נוטלתם, רק ע"י זווג, כי הרי הה' חסדים מתפשטין בגופיה, ויורדות ה' הגבורות ביסוד שלו, ונותנו בסוד זווג לנוקבא כנזכר בש"ן.

והנה הפעם הראשונה אשר נדווגו הז"א עם נוקבא, שהוא בעת אצילותם, דאתנסירו וחזרו אפין באפין, אז היתה נקראת עדיין ביאה ראשונה, ואותם הגבורות אשר נתן בה בעלה, לא נתעברה מהם, כי אז נעשה בה בחינת היסוד והרחם והכלי שבה, (ל) אשר יהיו אח"כ בתוכו המיין נוקבין, ואז נותן בה שם ב"ן א', שהם הגבורות הנז', ונעשה כלי בה, ואינו מסתלק משם לעולם, עד יום מות האשה, שאז כתיב ויהי בצאת נפשה כי מתה. וז"ס ההוא רוחא דיהב בה בעלה בזווגא קדמאה, דנעשה כלי לקבל בו המיין דכורין ונוקבין, ואז מביאה שניה ואילך, מתעברת בכח אותו הכלי שמקבלם בתוכו.

ונמצא, כי עצמות גוף המלכות, נעשית מהגבורות הנקרא ב"ן, שנמשכו דרך אחורי הז"א, אך נפשה ממש, שהם הגבורות בעצמם, אינם ניתנים אלא בעת הזווג הראשון, ולהיות

הגהות ומראה מקומות

(מ) ע"ה שער הנסידה פ"ב, ושער מ"ן ומ"ד פ"א וז', שער ההקרמות דף רצ"ד-שער מאמרי רשב"י וצ"ל פרשת פקודי.

(ל) בדפוס קראקא יש הגח"ה ונלע"ד נתן בסוד אין האשה מתקנאת אלא בירך חברתה (מגילה יג).

ושלקחו זרין בעת אצילותם בפעם הא', היתה לצורך גופם לבד. ונתפשטו החסדים בגופא דז"א, והגבורות בגופא דנוקבא כנ"ל. אך לא להוציא תולדות. ומשם ואילך, צריכים לחזור ולקבל מוחין חדשים, מכל זוג וזוג מלמעלה, להמציא נבראים חדשים. ונמצא כי בהודווג הז"א עם נוקבא, צריך שיעלו הם בסוד מיין נוקבין תחילה עד אר"א, ואז אר"א מעלים מיין נוקבין לא"א. וכן עד"ו עם רום המעלות. ואז גורם שישפיעו משם מיין דכורין שהוא שם מ"ה החדש, כי גם הוא כולל חסדים וגבורות, שהוא הדר ואשתו מהיטבאל, ויורדין מזה לזה עד אר"א. ואז אר"א מזדווגים, ומקבלים אותו השפע, ונותנים אותו בסוד מוחין חדשים לבניהם זרין. ואז מזדווגים גם הם, כי א"א להמשיך טיפת זרע אלא מן המוח. וכיון שיש ולהם מוחין מזדווגים, ואז הז"א שלקח פי שנים מהמוחין, שהם חסדים וגבורות שבדעת, אשר משם המשכת טיפת הזווג, בסוד וידע אדם את אשתו. ונותן הגבורות בסוד זווג לאשתו, ונותן אח"כ גם החסדים. ואז הנקבה גם היא מעלה את הגבורות שבה בסוד מיין נוקבין, ואינה יכולה להעלותם אם לא בכח ההוא רוחא קדמאה.

וביאור הענין, כי הלא כל המוחין שבכל הנקבות, כולם שבכל האצילות, ומכ"ש למטה מבי"ע, כולם הם מבירור אלו המלכים דשם ב"ן נעשו. וז"ס מ"ש בפרשת פקודי, דבירר פסולת גו מחשבה, כי המוחין הם הנקראים מחשבה, ואין שום בירור אלא במוחות (ב) הנקבות, והתחלת בירורם היה בחכמה סתימאה קדמאה עתיקא, כי כאשר נתקנה על ידי תיקון שהוא בחינת הפרצוף כנז"ל בפ"ו, אז יכלו המלכים לקבל האור ממנה, להיותו נמשך דרך המעטה, ואז התחילה לבררם, ועלו בסוד מיין נוקבין לצורך אר"א. ועיין שם בש"ג ח"ב פ"ו.

והנה בצאת טיפת החסדים (א) והגבורות מיסוד דז"א, קודם צאתם משם, נעשה להם לבוש מאותם החסדים הראשונים שבעת אצילותו. ולכן לבוש הנשמה נקרא אלז"ה, כמ"ש בסבא שהחסד נקרא אל. והוא בונה שהוא בורק. גם ז"ס ג) אור שהיה יוצא מסוף העולם עד סופו וגנזו לצדיקים כו', כי נגנו ונתלבש בעת צאתו ביסוד הזכר הנקרא צדיק. וכן ג"כ הגבורות, מיין נוקבין החדשות, טרם עלותם בסוד מיין נוקבין לקבל הדכורין, הם מתלבשות בהוא רוחא קדמאה שבה, שהם הגבורות שמעת אצילותה כנזכר, וע"י יש בהם כח לעלות. וז"ס וגנזו

הגהה

(ב) אמר אהרן, הרי זה צ"ע עם מש"ל ונבררים על ידו, ומיעוטם על ידי אימא כנזכר ש"ה ח"א פ"ב, דגם אבא מברר הסיגים שם.

הנחות ומראה מקומות

(א) נ"א ליג הגבורות (קארעץ וכת"י). (ג) תגינה י"ב.

שהם הבנים הראשונים. ותשלום ענין זה, למה נקרא ההוא רוחא קדמאה ב"ן, יתבאר בש"ד ח"ב פ"ו, בענין אר"א, וכאן שייך כל אותו הדרוש של אותם הפרקים, ובפרט פ"ו ופ"ז, ושם נתבאר אמיתת הענין על מתכונתו. ובענין ז"א עם נוק' ע"ש. גם נתבאר היטב ענין החסדים והגבורות, שהם המיין דכורין ונוקבין. בש"ג חלק שני פרק שני, וע"ש היטב.

השער השלישי

בעולם הברודים, והוא הנקרא עולם האצילות, הנעשה מבחינת הנקודים, ומשם מ"ה החדש היוצא ממצח א"ק, כנ"ל בש"ב בח"ב. ונבאר בשער זה ענין הספירה הראשונה של האצילות, אשר היא כתר דאצילות, הנחלקת לשני חלקים, שהם: פרצוף עתיק, ופרצוף א"א. ונחלק לשני חלקים: החלק הראשון, בפרצוף עתיק יומין. והחלק השני, בפרצוף דא"א.

החלק הא'

בפרצוף עתיק יומין. ויתחלק לחמשה פרקים

פרק א

(ע) אחר שנתבאר בשער שעבר בח"ג, איך תחילה יצאו (א) עשרה (ב) הנקודים מאור

לצדיקים: צדיק וצדק, יסוד ידיה וידיה והבן זה. ועם היות כי אותם החסדים והגבורות הראשונות, הם גדולות מאד ומעולות מאלו החרשות, כי היותר מעולה נתברר תחילה, הנה הוא בסוד כנשר יעיר קינו על גזוליו ירחף, וכמו שנבאר בפסוק יומם יצוה ה' חסדו וגר', כי כל החסדים באים מלובשים בחסד הראשון, לשומרם מן הקליפות. ומי גדול, השומר. כמ"ש, ה' שומרך. וז"ס ג"כ, אמרתי עולם חסד יבנה, שהוא חסד הראשון, יומא דכולהו כנוכר. ואז יוצא הולד, גוף אחד כלול מחסדים וגבורות, תוך מלבוש אחד, כלול מתרי לבושי ז"ן כנוכר. (ס) וז"ס כבר את אביך ואת אמך, כיון שיש לו חלק נמשך מהם, שעל ידו הוא נתקן. (ג) גם ז"ס את לרבות אחיך הגדול כמש"ל, כי ז"א הוא הבן הבכור, וכמו שהאב נוזן חלק בכו, כן הבן הבכור נוטל תמצית ההוא רוחא קדמאה, כמו שבהוא רוחא כלילין כחות כל הבנים שיבואו אח"כ כנ"ל, כן בחלק הבן הבכור כללות שאר האחים, וכל הגדול מאחיו כולל אותו. ולכן חייב בכבוד אחיו הגדול ממנו. וגם בחינה אחרת, כי גם הבן הבכור שביק רוחא מיניה באימיה, ושאר הבנים אשר אחריו ג"כ לוקחים חלק משם, ולכן הושוה כבוד האח הגדול לכבוד האב. ולכן אמרנו לעיל, כי א"א לשום מיין נוקבין לעלות. אם לא ע"י ז"ן.

הגהה

אתה, שהוא בכור כמו אביכם ואתם חייבים בכבודו כמו לישראל אביכם.
(א) צמח: והנקודות בבחינת י', ועיין בבא אל פרעה דמ"ב ע"ב, נזכר בכל מקומות שבכל נקודה יש בה עשר בכה, וזהו הנזכר פה.
(ב) צמח: והם מבחינת שם ב"ן, כנודע.

(ג) צמח: מכאן, כי האח הגדול היום כמו יהודה קודם מתן תורה. ועיין בסבא דמשפטים ק"ב ק"ג ק"ד ב', ביבום, גם כאן רמוז כבוד את אביך, לרבות אחיך הגדול, שאם ייבם הרי אחיו הגדול המייבם אביו, כנזכר בסבא הנזכר דף ק"ד ע"ב.
(ד) צמח: לרבות אחיך. נ"ל, כי ז"ס הפסוק ושמעו אל ישראל אביכם ראובן בכורי

הגהות ומראה מקומות

המלכים פ"ה ושער א"א פ"ב. שער מאמרי רשב"י זצ"ל פרישת תרומה. ובפירוש על אדר"ו דקצ"ד ודף רל"ו. ושער ההקדמות דף קי"ז ודף קנ"ט

(ס) עיין כתובות דף ק"ג. שער הכוזבות ח"א דף קמ"ה
(ע) ע"ח שער שבירת הכלים פ"א. ישער

ולמטה הוא מתלבש תוך י"ס דאצילות, ותחילת התלבשותו הוא תוך פרצוף העתיק, הכולל י"ס שבו, וסדר התלבשותו בו, הוא ע"ד שנבאר בש"א ח"א, איך מלביש נוקבא דז"א את ז"א, מטיבירו ולמטה, וכן דוגמת ז"א המלביש את (א) או"א מן הטיבור ולתתא, כמ"ש במקומו, ואין להאריך כי משם תדענו וע"ש.

והנה בחינת הא"ק הוה מטיבירו ולתתא, המתלבש תוך העתיק, הוא הנקרא א"ס בערכם, והוא הנקרא עתיקא קדישא, כי הוא הא"ק והעתיק שבכל שאר פרצופי האצילות, ואמנם אינו מתלבש רק בכתר של האצילות, וכמו שנודע, דא"ס טמיר וגניז בכתר, כנזכר בתיקונים דף ה'. ובהיות הא"ס הנו' גניז גו האי כתר, אתקרי ע"ק בפרטות, אמנם גם הכתר הוה, נקרא לפעמים עתיקא קדישא, על שמו של הא"ס המתלבש בו הנקרא כך כנזכר. ואמנם תלת רישין הם דאתגלפן דא לגו מן דא, ובגו כולם מתלבש הא"ס, וכמ"ש בש"ד ח"א בענין זווג (ג) א"א להוציא א"א, וכנזכר שם דף רפ"ח, תלת רישין אתגלפן דא לגו מן דא כו', ועם היות ששני מאמרים הנו' נבארם בח"ב פ"א ופ"ד, נזכיר עתה הצורך אלינו. והוא דע, כי הט"ס הנו"ל, כמ"ש כד אתתקן אפיק ט' נהורין דלהטין מיניה מתיקוני, הם הי"ס דאצילות השרשיות. פי': כי הכתר שבאצילות, הנה הוא בחינת א"א, כמבואר אצלינו פעמים רבות. ועיין בח"ב פ"א, והנה בא"א לא נמצא בו בחי' נוק' גלויה, כמ"ש פ"ב, ונמצא כי הא"א לא נתגלו בו רק ט"ס לכה, וכולם בחינת כתר של האצילות, הנחלקת לט' הנזכר, וז"ש כד אתתקן, ר"ל: כאשר עשה בחי' הלבושים והפרצופים, אשר הם הם בחינת התיקונים כנ"ל בח"ג. הנה אתתקן תחילה ע"י עתיק יומין, המלביש אותו, וזהו תיקונו. ואז

העין, ונתבטלו. ואחר כך יצא אור החדש שם מ"ה, ובחיבור שניהם נעשה כל עולם האצילות, כי כל בחינת הדכורין שבאצילות, נעשו משם מ"ה החדש. וכל הנוק' נעשו משם ב"ן, שהם הנקודות הנו', נתחיל לבאר כל בחינה ובחינה מהאצילות בפני עצמה, איך היתה תיקונה, ולקמן בפ"ד יתבאר, אם נעשו כלים משם מ"ה ומשם ב"ן, או משם ב"ן לחודיה לדכורא ולנוקבא, כי שניהם פרצוף אחד, כנזכר בפ"ב, כי יש ספק בדבר. גם עיין בש"ב ח"ג פ"ב, מה הם הדברים והבחי' המתבררים והצריכים אל העיבור והתיקון, ובש"ד ח"ב פ"ו, נתבאר אמיתת בירור סדר התיקון דמ"ה וב"ן בדכורא ובנוקבא איך היה, ושם עיקר הדרוש הזה, ושם בש"ב ח"ג פ"ג ביארנו דרך קצרה, חילוק י"ס דמ"ה בדכורין דאצילות, וחילוק י"ס דב"ן בנוקבא דאצילות.

ונתחיל לבאר פרצוף עתיק יומין שבאצילות, צד הדכורא וצד הנוקבא שבו, וכל זה מתחיל מן חצי הת"ת דא"ק, הנקרא טבור עם סיום רגליו, (פ) כנזכר ש"ב ח"א פ"ג, וש"א ח"א פ"ד, והוא מלביש אותו, ע"ד שמלביש ז"א לא"א, מחצי הת"ת ולמטה כמ"ש בש"ה ח"א פ"ו, ועיין בש"ד ח"א פ"ה, סדר תיקוני הפרצופים, איך היו נתקנים זה עם זה בהתקשרות אחד, ובהתחיל התיקון הראשון, היה נמשך תיקון בשאר הפרצופים מזה לזה, וע"ש היטב וכן בש"ה. ותחילה נבאר מאמר אחד באדרת האזינו דרפ"ח וז"ל, עתיקא דכל עתיקין סתימא דכל סתימין כו', כד אתתקן אפיק ט' נהורין דלהטין מיניה כו', וצריך שתדע כי עיקר זה השם של עתיקא קדישא, אינו אלא הא"ס, המתלבש תוך הכתר דאצילות, ואמנם הא"ס הוה, אינו הא"ס עצמו, רק הא"ק שהוא נקרא הא"ס בערך עולם האצילות, אשר מטיבירו

הגהה

(ג) צמח: ונ"ל שהוא דוגמת זווג עתיק להוציא א"א כנזכר, וע"ש.

הגהות ומראה מקומות

(פ) עיין ע"ה הנרפס מחדש דף ל"ח ד"ה והנה הכלל. ועיין בספר נהר שלום דף י"א בהגהות ומ"מ אות נ'. (א) נ"א א"א (ה"ו).

אחרי שנתקן ע"י התלבשותו בעתיק יומין, אז אפיק ט' נהורין מיניה מתיקוניו, כי באמצעות העתיק הנקרא תיקוניו, אפיק הני ט' נהורין הנזכר, שהם ספירת כתר דאצילות הנקרא א"א, המתחלק לט' נהורין לבד כנוכר, והנה אלו הט' נהורין שהם ט"ס דא"א, הם הם הט' היכלין הנו' (ד) בסוף פרשת פקודי דף רס"ט, דלאו אינון רוחין, ולא אינון היכלין, וכל שאר פרצופי האצילות כולם, הם מלבישים אותו, ונקרא תיקוניו ולבושין דיליה.

ווי"ש בהאזינו דף רפ"ח, לא שכיה אלא בוצינא בלחודווי, וכך הוא עתיקא קדישא כו', שהוא זה הא"א שהוא אוחו כל האצילות, וע"י אשר מתלבש בתוכם, נעשים כולם בוצינא חו"א, וכן שם דף רפ"ח, האי עתיקא סבא דסבין כו', וכל שאר בוציניו, מיניה מתלהטן כו', יובן עם הנו'. וכן בהאזינו בדף רצ"ב, כד יסתכלן ויילי כולא הוא עתיקא כו', יובן עם הנו'. וכן בדף רצ"ח, האי אב ואם כולהו בהו סתימין, ואינון סתימין במולא קדישא כו', יובן עם הנזכר, כי אר"א מתלבישים ונסתמין תוך זו"ן, ומולא קדישא הוא א"א, וסתים ומתלבש בתוכם. וכן בדף רפ"ט, וכולא הוא עתיקא קדישא, ולא אתפריש מיניה כלום כו', יובן עם הנזכר, די עתה בזה.

• והנה בחינת מלכות נגלית לבריה, לא נמצאת בא"א לבריה, רק בחי' עטרת היסוד שבו, כי כל זה הוא דכורא, וכמ"ש בש"ד ח"א, בענין (ה) זווג א"א להוציא או"א, אך נוקבא ממש לא נמצאת, ועיין בח"ב פ"ו ופי"ב, וכן בעתיק יומין לא נמצא בחי' נוקבא בפני עצמה, רק עטרת היסוד דעתיק היא נוקבא כמו בא"א, אמנם אח"כ נתגלית המלכות, מסוד האי רישא עילאה מכולהו דלא אתיידע, שהוא הנקרא

עתיק יומין, שהוא למעלה מכל אלו הט"ס דא"א. ח"ס אשת חיל עטרת בעלה, אשר תהיה לעתיד לבא, גדולה מן השמש, היתה לראש פינה, וכאשר נתגלית המלכות למטה, נתגלית מסוד האי רישא דלא אתיידע.

וענין זה יתבאר לך, איך כל בחי' מלכות עולם העליון, נעשית היא עצמה בחינת העתיק של עולם שלמטה ממנו, והבן זה, נמצא כי ט"ס הם דא"א, ורישא עילאה דלא אתיידע לעילא דכולהו, היא בחינת העתיק, והנה ברישא דא"א, לא נמצאו בו רק ב' ספירות שהם: כתר, וחכמה, אמנם הבינה שלו, ירדו בגרון, כמ"ש בח"ב פ"א, ונמצא כי רישא דא"א, אין בתוכה רק ב' ספירות שבו הראשונות שהם: כתר, וחכמה, ולכן אלו הב' ספירות שלו, עולות בשם רישין, ונמצא א"כ, כי א"א יש בו תרין רישין, שהם: כתר, וחכמה שבו, ואלו הב', הם דא לגו מן דא, כי (ו) הכתר מתעלם תוך החכמה, ויש עוד ראש ג', והוא רישא דעתיק, אשר הוא למעלה מב' הראשים הנו', יען כי הא"א אינו מלביש לעתיק, רק ז"ת שבו, אך רישא דעתיק לחודה מגולית, וממנה ולמטה מתחילין תרין רישין דא"א הנזכר, המלבישים את שבעה תחתונות דעתיק, ונמצא רישא דעתיק למעלה מכתר דא"א, שהיא חד רישא מן התרין דא"א, וכנגד תרין רישא אלו אמר, דא לעילא מן דא, ולא דא לגו מן דא, כדקאמר בהנך ב' רישין.

והנה הא"ס הוא הע"ק האמיתי, מתלבש גו הנך ג' רישין, ובהיותו גנוז ומתלבש בתוכם נקרא עתיקא קדישא, ואז גם אלו התלת רישין נקראו גם בשם זה, ע"ש (ז) הא"ס הגנוז בתוכם, אך יש הפרש ביניהם כמ"ש בח"ב פ"ד, כי יש מהם שנק' עתיקא קדישא, ויש

הגהה

(ד) צמח: גם בבראשית דס"ה, וכן בפקודי דף רכ"ה ובדף הנזכר בכאן, ויש קצת הפרש ביניהם ועל מה שכתוב דלאו עיין כאן בדף.

(ה) צמח: מענין זווג עתיק להוציא א"א, נבין זווג א"א להוציא אר"א, וכן כיוצא * תע"ס חלק ח' אות כ"ג וכ"ד

(ו) צמח: בכל הספרים כתוב, מוחא גו כתרא, וכן נאמר כאן דף ס"ד וכן בדף.

(ז) צמח: וכבר נתבאר בהפוך לעיל, שא"ס הנו' הוא א"ק, מטבורו ולמטה עיי"ש.

מה דהוי גו ההיא רישא והו מה דלא אתידע, וכמ"ש בע"ה בפ"ד.
 גם צריך שתדע, כי האי דקאמר דלא אתידע מה דהוי ברישא דא, הוא ברישא דנוקבא דעתיק, ולא ברישא דדכורא דעתיק, כי רישא דדכורא, כבר ידעינן שנעשית מספירת הכתר של מ"ה כולו. אך רישא דנוקבא, הנעשית משם ב"ן, כנ"ל ח"ג פ"ג, לא ידעינן מה בחינתו לקח משם, וכמ"ש בע"ה בפ"ג, ונבאר תחילה בפרק הבא, ענין הך נוקבא דעתיק, מה עניינה.

פרק ב

(א) הנה נתבאר בחלק שעבר, כי כל פרצופי הנקבות שבכל האצילות, נעשו מברורי שם ב"ן, שהם הנקודות, ואמנם כיון שהנקבות נעשות כולם מבחינה זו, אין ספק שכולם דינים תקיפים, כי הנקבה כל בחינתה הם גבורות, ולכן גילוי בחינת הנוק' בפרצופי האצילות אינו שוה, כי להיותה דינים, א"א לה להתגלות אלא מעט מעט, כדמיון בחינת הכלים, שהם הדינים ג"כ, שבכל עולם ועולם היה מתחדש גילויים, נוסף על (א) תבירו, כנז' בש"ב ח"ג פ"ז, וכן הענין בנקבות, כי אין גילויים רק מעט מעט, ולכן תמצא באדרא זוטא דף ר"ץ, שאמר באתר (ב) דשירותא אשתכח דכר ונוקבא, ואתר דשירותא הוא חכמה אבא, כי משם ואילך התחילו בחינת הנקבות להתגלות היטב. אמנם ודאי, שבחינתם נמצאת תמיד, אלא שהיא בהעלם, ולא אשתכח בגילוי, רק מאתר דשירותא ואילך, שהוא (ג) מא"א ואילך. ומעתה אל יקשה בעיניך מאמרי

שנק' עתיקא סתימאה. ויש שנק' עתיקא דכל עתיקין, וכיוצא בזה. וז"ש שם בהאזינו דף רפ"ח ע"ב, האי ע"ק אשתכח בתלת רישין. פי': כי הא"ס הנקרא עתיקא קדישא, אשתכח ונמצא שם בסוד התעלמותו, תוך הג' רישין הנ"ל, הרי כי עיקר שם זה, הוא בא"ס המתעלם בתוכם, וע"ש נק' הם ג"כ, דאל"ה הל"ל האי עתיקא הוי תלת רישין, אך אומר אשתכח. כי אין מציאותו נתפס ונמצא, זולתי אחרי התלבשו בג' רישין אלו, ואז מושג קצת.

ועם היות שאמרנו כי הא"ס מתלבש בתוך תלת הרישין, ודאי כי אין הא"ס מתלבש באמיתות רק ברישא עילאה דכולהו שהוא העתיק, ורישא תנינא מקבלת אור הא"ס דרך מסך רישא עילאה, ורישא ג' מקבלת דרך מסך הב' רישין, אך להיותם כולם בחינת רישין, לזה אמר שהא"ס מתלבשת בכולם, כי אלו הג' מקבלים אור הא"ס, יותר בזכות משאר האצילות.

והנה העתיק, הוא נקרא רישא עילאה, דלא ידע, ולא אתידע, מה דהוה ברישא דא, והיא העליונה שבכל הג' רישין כנ"ל, ואומר ולא ידע, ר"ל: כי האי רישא שהיא עתיק עצמו, אינו יכול לידע ולהשיג את הא"ס אשר בתוך רישא דא, ובערכו אנחנו אמר, ולא אתידע מה דהוי ברישא דא, וקשה, דפשיטא, דאם הוא עצמו לא ידע, מכ"ש דגם לנו לא אתידע, אך הכונה, כי הרישא עצמה כבר אנו יודעים מציאותה מה הוא, שהיא בחינת עתיק, אמנם

הגהה

אם לא בנקבה להולידה בן, ולכן לא נמצא אב ואם ובן, אלא מאבא ולמטה, חוה שירותא, ובסוף הפרק אומר על א"א, ואין אלהים עמדי שהיא נקבה, מכלל שעמדי לאו, אבל ממנו ולמטה ישנה, וזהו א"א, ועיין בסוף הפרק.
 (ג) צ"מ: עיין בסבא דמשפטים דף ק"א, שירותא עילאה דכל עלמא דדכורא, קדש איהו.

(א) צ"מ: עד שנמצא שבעולם הזה נגלים יותר, כנזכר בשער הגלגולים, ספר עב"י דף ר"י, כי בזה העולם הנשים מרבות על האנשים, ואולי שגם מטעם זה, רבו הקליפות בעשיה.

(ב) צ"מ: מניה הוה שירותא כר, והוא אב, מדקאמר שירותא והוא אב, בדאי כי הוא שירותא לגילוי הנקבות, שהרי א"א, ליקרא אב

חנהות ומראה מקומות

(א) ע"ה שער עתיק פ"ב. שער ההקדמות דף קי"ז דרוש ב' בתקן המלכות.

הזוהר, אשר יש מהם מודים, כי הכתר הוא א' אחרות (ד) גמור, ואין לו שני, שהיא בחינת נוקבא. ויש מקום מודה להפך, ולכן אנו צריכים להודיעך גילוי הנוקבא, בכל פרצופי האצילות על הסדר, ומה הפרש יש בהם, כי במקומות העליונים אין הנוקבא נגלית מאד, אשר זה מודה על אחרות גמורה, שהכל חסד, ודיני הנוקבא אינם גוברים וניכרים. ונתחיל מתתא לעילא, כי בזרין שם נתגלית הנקבה, גילוי גמור, והוא כי יש פרצוף גמור לכל אחד מהם, מוכרל מחבירו, ואין ביניהם רביקות, רק בהיותם אחוד באחוד, שמשמש כותל אחד (ה) לשניהם, כמ"ש בש"ה. ואח"כ ננסדים ונפרדים לגמרי זה מזה, בפרצופים גמורים, פנים בפנים, ואז א"א אלא שיהיו נפרדים, דאל"כ (ו) הנה זוגם אינו תרד כוונג אר"א, וחוזרין לפעמים אחוד באחוד, וא"כ היתה צריכה נסידה אחרת בהיותה פנים בפנים, לשתוכל לחזור אחוד באחוד, וזה לא נזכר רק בחינת נסידתם בהיותם אחוד באחוד לבד. ולכן היו פרצופיהם בהיותם פנים בפנים נפרדים זה מזה, לסיבת היות זוגם בלתי תמיד, ולא יצטרכו אל נסידה אחרת, והרי זה הוא גילוי גמור אל הנוקבא, כי היא שלטה כמו הזכר, שני המאורות שוין, והדינים ניכרים לגמרי, כמו החסדים.

הדינים אשר בהם, כנ"ל בח"ב פ"ד, ולכן אף בעת תיקונם, נתגלו הדינים בנקבה בפני עצמם. ואמנם אר"א אשר לא נשברו כליהם, רק אחוריהם לבר, ואף גם אלו אינו מיתה גמורה, רק ביטול לבר, לכן אין הדינים מתגלים בו כמו בנוקבא דו"א, אמנם תמיד הם עומדים אר"א פנים בפנים (ז) בכותל אחד משמש לשניהם לבר, והסיבה היא כיון שזווגייהו תרד ולא פסיק, לכן עומדים דבוקים בכותל אחד פנים בפנים. ולא כמו הו"א, שבהיותו פנים בפנים עם נוקבא הם נפרדים זה מזה כנוכר. וזהו הסיבה שאמר בהאזינו דף ר"ץ ע"ב, דאר"א שדיין כחדא תרד, ולא פסיק זווגייהו לעלמין, כנוכר ש"ד חלק א' פרק ה', ובח"ב פרק ג' עיין שם היטב.

ואמנם א"א, אשר בחינת נוקבא נעשתה מה' תחתונות שבספירת הכתר שבנקודות דב"ן, כמ"ש בפ"ג, והנה בהם אפילו ביטול לא היתה בהם, ורק פגם בעלמא, כנוכר בש"ב ח"ב פ"ד, וזה למיעוט הדינין אשר שם, לכן גם עתה אחרי התיקון, לא נתגלית הנוקבא (ק) דו"א בפרצוף בפני עצמו, כמו אימא, אמנם שניהם פרצוף אחד, כי כל מה שיש בעתיק מבחינת שם מ"ה החדש, ממנו נעשה צד הימין שבא"א, וזהו הנקרא דכורא. וצד שמאלי דא"א, נעשה מבחינת שם ב"ן, וזהו הנקרא נוקבא דא"א. ונמצא כי בא"א אין בו רק פרצוף אחד, כולל זכר ונקבה, וזכר בצד ימיני, ונקבה בצד שמאלי. כי חכמה (ד) זרוע ימין, ושוק ימין, וחציו הת"ת וחציו היסוד מצד ימין, דכורא. וכנגדם הבינה

הגהה

- (ד) צמח: בספר עב"י, יש גילוי מזה, למה החכמה נקרא ראשית. משם ב"ן, ע"ש דף צ' ע"ב.
- (ו) צמח: לא הבנתי לשון זה.
- (ז) צמח: עיין לקמן שאומר, כי מקום הבטן של אר"א בולט ונוגעים זה בזה והם פנים בפנים, ואולי שער אחד משמש לשניהם במקום הנגיעה ועיין שם.
- (ה) צמח: כתוב בספר עב"י דס"ו, כי זרין יש באחורים שלהם עור אחד, ובנסידה נחלק הגויל, ואז נעשו שתי עורות: קלף לז"א.

הגהות ומראה מקומות

(ק) נ"א לא ניגלת הנוקבא בפרצוף דא"א בפ"ע (קראקא). (ר) נ"א זרוע (קראקא).

שבו, וזרוע שמאל כו', הוא נקרא נוק' (ש) דילה. להיות כי כולו פרצוף א'. לכן אמרו בזהרה, כי א"א נאמר עליו, ראו עתה כי אני (ח) אני הוא ואין אלהים עמדי, שהיא הנוק' בגילוי, כמ"ש האשה אשר נתת עמדי, אכן זו אינה עמדי, רק אני אני הוא, כי אני שהוא המלכות אני הוא, הכל בפרצוף אחד והבן זה. ולכן כאשר הלבשו אח"כ אר"א לא"א, אבא שהוא דכורא הלבישו צד דכורא דא"א שהוא הימין. שם מ"ה. ואימא שהיא נוקבא, הלבשה שם ב"ן צד שמאל דא"א, נוקבא שבו. ואמנם בעתיק יומין, אשר בחינת נוקבא נעשתה מה' הראשונות דכתר דב"ן, שלא היה שם אפילו פגם כלל ועיקר, ולכן גם אחר

התיקו, לא ניכר בו בחינת נוקבא שהם הדינין, כי הוא משם ב"ן, אפילו דמיון הא"א, שהיו דכר ונוקבא בבחינת ימין ושמאל. וז"ש באדרת נשא דף קכ"ט ע"א, לית שמאלא בהאי עתיקא כו', והבן זה. ולכן הנוקבא והדכורא דעתיק, שהם מ"ה וב"ן שבו, יכלו להתערב יחד, כי הדינים שם אינם גוברין ומתבטלין בחסדים. אמנם בחינת הנוקבא שהוא שם ב"ן שבעתיק, היתה בבחינת אחר, כי כל צד הפנים שבו נעשה משם מ"ה, והוא דכורא. וכל צד האחוריים שבו, הוא משם ב"ן, והוא הנקרא נוקבא שבו. ונמצא, כי בין בימין בין בשמאל, הכל הוא משם מ"ה דכורא, (טז) ובג"כ לית בהאי עתיקא שמאלא.

הגהה

(ח) צמח: ומפני שאני מורה אל המלכות ואני אל הבינה, כנוכר בספר דרושים דף צ"ב ע"ש, לזה אמר אני אני הוא, ולא אמר אני אני הן. וזהו כונת הרב ז"ל פה, וע"ש דרך סוד אחר בפסוק. גם זה מכון עם האמור בתחילת הפרק, כי שירותא דאתגליא היינו

יפה שעה

(טז) ובג"כ לית בהאי עתיקא שמאלא כו', ולע"ד, מה שאמרו לית שמאלא בהאי עתיקא כולה הוא ימינא, כי כיון שהמ"ה והב"ן שבו עומדים אב"א, ופנים דמ"ה מצד פנים, ופנים דב"ן מצד אחר, ושתי אחוריים דמ"ה ודב"ן דבוקין זה בזה אב"א, מבשרי אחזה אלוה, ככאשר ראונו ושמענו עומדין אב"א, בא יבא ימין דראובן בצד שמאל דשמעון, ושמאל דראובן בצד ימין דשמעון, ונמצא בצד אחד ימין דראובן, ומצד שני צד ימין דשמעון, ועיין מ"ש רבינו ז"ל בשער הפסוקים פרישת וישלח, על פסוק על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה. וגם כאן בעתיקא קדישא, מצד ימין שבו הוא ימין דמ"ה, וצד שמאל שבו, הוא ימין דב"ן. על כן כולא הוא ימינא, בהאי עתיקא

הגהות ומראה מקומות

(ש) ג"א הנקרא נוקבא דילה ולהית (קראקא).

בעולם שאין בהם פנים ואחור, והנה בשם מ"ה יש בו פנים ואחור, וכן בשם ב"ן ג"כ, וכאשר נתחברו מ"ה וב"ן דעתיק, היה כך, כי הפנים של מ"ה נשארו בצד פנים דעתיק, והפנים דב"ן מהם נעשה צד האחור דמ"ה, אמנם ב' האחוריים דמ"ה וב"ן נשארו באמצע, דבוקים בין ב' בחינות הפנים דב"ן ומ"ה, וא"כ נמצא כי עתיק בין הפנים בין האחור, כולו הוא בחינת פנים, אלא שזה מבחינת מ"ה, וזה מב"ן. משא"כ בשאר הפרצופים. ואף גם בא"א, כי הרי בא"א שם מ"ה הפנים שלו בפנים בא"א, והאחור דמ"ה באחור דא"א, וכל זה בצד הימין, וכנגדו משם ב"ן בשמאלו, פנים ואחור.

גם שמעתי טעם אחר בענין הנקבות הנזכר, כי הנה בתחילה לא היה רק פרצוף אחד לבדו שהוא העתיק, ולכן גם הוא האציל פרצוף אחר יחידי כמותו, והוא הא"א. אמנם אחרי היות ב' פרצופים, אז ניכרו אחריהם או"א, אבא מצד עתיק, ואימא מא"א. וכן אח"כ, ז"א מאבא, ונוקבא מאימא. וטעם הא' עיקרי. והרי נתבאר בחלק זה, כל החלוקים שיש בכל הנקבות שבאצילות. וגם איך כל בחינתם אינם

ובזה תבין, יתרון מעלת עתיק יומין על כולם, כי אף בנוקבא שבו, מעולם לא היה אפילו פגם כל שהוא, משא"כ בנוק' דא"א, שהיא מה' אחרונות כתר דב"ן, שהיה שם קצת פגם.

ושמעתי ממורי פעם אחרת, כי המלכות דעתיק יומין לא נרמזה בפרטות, אמנם היא (ט) בהוד, וכמ"ש איהו בנצח ואיהי בהוד, וסימניך ולא נתנו עליו הוד מלכות (יז) בספר דניאל, והטעם (יח) כי הנוקבא משמאלא אתקשרת, והמוח השמאלי (יא) שבו שהוא הבינה, נעשית מהוד דז"א, כנוכר בש"ה ח"א פ"ה, וכן אימא עילאה כולה, נעשית מגבורה דא"א, אשד בתוכה הוד דעתיק יומין, ושם המלכות דעתיק, ומכחה נעשה האימא עילאה בגבורה דא"א, כנוכר בש"ד ח"א פ"ג, וכן הוא בכל הנוק', ועיין ח"ב פ"ט, ועיין היטב בש"ד ח"ב פ"ו, אמיתת הענין.

גם יש יתרון נוסף בעתיק מכל השאר, כי העתיק אין בו בחינת פנים ואחור, רק הכל הוא בחינת פנים, ואין בו אחוריים כלל, וסיבת הדבר נמשך עם הקודם, כי הלא אין לך אורות

הגהה

דע"ה, מנ"ה דז"א עד נ"ה דא"א, ובס' עב"י דרי"ו מוסיף עוד נ"ה דעתיק. (יא) צמח: נ"ל שצ"ל והמוח השמאלי שבה כו', נעשית מהוד הזכר.

(ט) צמח: בהוד שבו, כי לעולם המלכות היא בהוד כו'.
(י) צמח: כתוב באורך בספר הכונות

יפה שעה

ימין עדיף טפי, ונימא בה דאתקשרת בימינה. אלא עיקר הטעם מ"ש רבינו ז"ל בשער הצלם פ"ו ז"ל, והנה הגבורות יורדות עד הוד של ז"א, ואח"כ נכלל ביסוד של ז"א. והנה משם יצאו אל הנוק' נעשו כל הפרצופים של כלים שלה. והנה נודע כי מוח הבינה של נוק', נעשו בה מן ההוד שלה, ושם נגמרו החסדים להתפשט בו, ומשם יצאו הגבורות לה, ולכן אז ויבן ה' אלקים את הצלע, מלמד שנתן בה בינה יתירה יותר מבאיש יע"ש, ומשם תבין הענין גם כאן בעתיק, כי החסדים שלו נתפשטו בגופו עד הוד שבו, למהוד שבו יצאו הגבורות להתנן במלכותו, ולכן היא אתקשרת בהוד.

דב"ן, כולא הוא ימינא בהאי עתיקא. ובוזה תבין, איך עתיק ואריך, שניהם רחמים גמורים, תכלית הרחמים, כי כולם הוא ימינא, בהם לית שמאלא בהאי עתיקא.

(יז) בספר דניאל כו', הוא בדניאל סימן י"א, ולא ידעתי למה לא הביא האמור בשלמה בדברי הימים סימן כ"ט, ויתן עליו הוד מלכות אשר לא היה וגו'.

(יח) כי הנוקבא משמאלא כו', לא ידעתי, וכי מפני שמוח הבינה שבה נעשית מהוד דז"א, נימא בה דאתקשרת בשמאלא, גם מוח החכמה שבה נעשית מנצח דז"א כנודע, ואדרבא מוח

רק משם ב"ן, שהוא בירורי הנקודות. ובפ"ג עתה נבאר בפרטות נוקבא דעתיק ונשלים לבאר מ"ש באדרא ולא אתידע מה דהוי ברישא דא.

פרק ג

(ת) ובו נבאר בפרטות נוקבא דעתיק, כי כבר נתבאר, שדכורא ונוקבא דעתיק הכל הוא פרצוף אחר, אמנם צד הפנים שבו, הנעשה משם מ"ה, נקרא דכורא דעתיק. וצד האחור שבו, הנעשה משם ב"ן, נקרא נוקבא דעתיק. ואמנם הדכורא דעתיק כבר ידענו, שנעשה מכל הכתר, שבי"ס דמ"ה החדש בשלימותו. אך הנוקבא דעתיק, בה הם הספיקות, דלא אתידע מה הוי בהאי רישא, וכמה בחי' לוקחת משם ב"ן של הנקודות. נמצא כי כל הספיקות, הם ברישא דנוקבא דעתיק, וכל מה שנדבר בפרקים הבאים בחלק זה, אינו אלא בנוקבא, ושמור כלל זה.

אך דע כי עם היות שנודע לנו בשם מ"ה, עכ"ז לא נודע לנו רק שלקח דכורא דעתיק, שהוא צד פנים שלו, הכתר דמ"ה כולו. אך יש בו ספק ג"כ כמו שיתבאר, אם ירד ממנו אור הפנימי לבדו, או גם אור המקיף. אך בשם ב"ן הוא הספק האמיתי, כי גם כמה שיעור לוקח ממנו נסתפק לנו, ולכן אמר ולא אתידע מה דהוי ברישא דא דרך כלל, בין בבחינת מ"ה, בין בבחינת ב"ן, אך דאי שיעקר מאי דלא אתידע אינו, אלא בשם ב"ן.

וקודם שנבאר הספקות, צריך שתדע מה הם הבחי' דשם ב"ן, שעלו בנוקבא דעתיק, אשר בה יפלו הספקות. דע, כי עשרה נקודות דשם ב"ן, ודאי שכל אחד כלולה מי"ס, דוגמת שם מ"ה, שכל א' מי"ס שבו, כלולה מי'. והנה הכתר של מ"ה, הנה יש בו י"ס, והם מתפשטים בדכורא דעתיק, בי"ס שבו, וכנגדו י"ס אחרות

בכתר של שם ב"ן, ואמנם אינו לוקחו כולו, רק חציו העליון הו' ראשונות שבו לבד. [ונ"ל חיים, שאינו מחציתו בצמצום, רק הוא ע"ד כל שאר הפרצופים דאר"א חו"ן, שכל אחד מהם נחלק לב'. חלק העליון עד החוזה של ת"ת שבו, הוא פרצוף א'. ומחזה ולמטה פרצוף ב'. וכן הענין בכתר של ב"ן, שנחלק לב', ומכתר שבו עד החוזה שבו, ממנו נעשה נוקבא דעתיק. ומחזה ולמטה, נעשית נוקבא דא"א. ונמצא כי נוקבא דעתיק דא"א, הם בערך בינה ותבונה, ובערך לאה ורחל, וכן ערך דכורא דעתיק דא"א, בערך אבא וישראל סבא, ובערך ישראל ויעקב כנלע"ד].

ונחזור לענין, כי נוקבא דעתיק, לקחה לצורכה ה' ראשונות דכתר דב"ן, ולהשלים חסרון חמשה תחתונות, לקחה ג"כ ג"ר דחכמה דב"ן, וד' ראשונות דבינה דב"ן, ושבעה הכתרים שבו"ת דב"ן, והלואי שמכל אלו יושלם (א) חסרון ה' תחתונות דכתר דב"ן. ומכל אלו הבחינות, נעשית נוק' דעתיק, ונמצא כי הדכורא דעתיק, לקח ספירת כתר, כולו דמ"ה, ונתחלקו בי"ס דעתיק דכורא, על הסדר. ואז זה הדכורא היה מברר חלקי הב"ן הנזכר, לעשות מהם נוקבא אליו. ואז היה מברר חלק א' מב"ן, ומחברו עם הכתר דכתר דמ"ה. וחזור ומברר משם ב"ן, ומחברו בחכמת דכתר דמ"ה. וכן עשה, עד תשלום הכל, שבירר חלק מהב"ן, וחברו עם המלכות של כתר דמ"ה. ואז נשלם הכל. אך לא היו החלקים שוין, כי לא היו כתר דב"ן עם כתר דמ"ה, וחכמה דב"ן עם חכמה דמ"ה כו'. ובאופן חיבור זה, הוא מה דלא אתידע, איך נתחברו חלקי הכתר של מ"ה, עם חלקי הב"ן, ומה חלקים מב"ן עולים ברישא, ומה עולים בגופא.

והענין בכללות דע, כי הנה זו הנוקבא דעתיק, צריכה לקחת משם ב"ן, הן בחי' אורות

הגהה

(א) צמח: עיין בספר עב"י דצ"ב.

הנחות ומראה מקומות

(ת) ע"ה שער עתיק פ"ג. שער הקדמות דף כ"ה ע"ב. ובע"ה עם פפ"ס ענף ג"ב.

כנ"ל, ונעשה בסוד מקיף, אמנם משם מ"ה, באו אור פנימי ואור מקיף, ונמצאו ב' מקיפים, וא' פנימי, והג' היא, כי כמו שלא בא רק אור פנימי דב"ן, ג"כ לא בא רק אור פנימי דמ"ה, ואז נעשה הפנימי דב"ן, בחי' מקיף אל הפנימי דמ"ה. וטעם הרבה, כי לעולם כל אור מקיף הוא נקבה, בסוד נקבה תסוכב גבר, ולכן הפנימי של ב"ן, הוא הנעשה מקיף אל פנימי דמ"ה, וגם כי שם ב"ן זה, הלא הוא בתחילה שם ס"ג, כנ"ל בש"ב, וס"ג גדול ממ"ה לעולם, וא"כ נמצאו עתה, ב' אורות: א' מקיף, וא' פנימי, אכן שרש ג' בחינות הנזכר, אינם דק ב' בחי' לכה, או אם המקיף דב"ן נכנס, או לאו, ובאלו הג' בחי', יתקשרו ספיקות אחרות, גם בבחינת הכלים, כמ"ש בפ"ד, והנה נבאר בפ"ד, כל הספיקות בפרטות, הן באורות הן בכלים; הן ברישא הן בגופא.

פרק ד

(א) ובו יתבאר פרטי הספיקות, הנה כפי הבחי' הא', שהיא, שלא בא רק הפנימי של ב"ן, ולכן נעשה בחי' מקיף אל הפנימי דמ"ה, כי גם הוא לא בא רק הפנימי, ונמצא עתה, א' מקיף משם ב"ן, וא' אור פנימי משם מ"ה, וא"כ הוא, נמצא כי הראש דעתיק, יש בו בודאי ג' ראשונות של הכתר דמ"ה כנ"ל, שהכתר דמ"ה, שהוא כלל כל פרצוף דעתיק, יש בו י"ס, ונמצא כי הג' ראשונות שהם כח"ב דבכתר דמ"ה, הם אור פנימי דעתיק ברישא לחוד, והחמשה ראשונות דכתר דב"ן, הם אור מקיף אליו, וא"כ דדאי, שלא הוצרכו לעלות בכאן בפנימיות דרישא דעתיק, אותם שני הכתרים של חו"ב דב"ן שהזכרנו בפרק שעבר, כי הרי לא יהיה הפנימי גדול מן המקיף, שאין בו רק ה' ראשונות דכתר דב"ן, אשר גם הם אינם רק אור מועט מבחינת אור פנימי כנ"ל, וא"כ הספיקו ג"ר דכתר דמ"ה, להיותם אור

הן בחי' כלים, וכבר נודע, וביארנוהו בש"א ח"א פ"ג, כי אין לך אור שאין בו פנימי ומקיף, ואין לך כלי שאין בו פנימי וחיצון, ולכן צריך שנדע, אם בענין האורות, ב' הבחי' פנימי ומקיף, מאיזו בחי' של שם ב"ן, נעשה כל אחד מהם, וכן בענין הכלים בב' בחינותיהם, פנימי וחיצון, וכל זה ברישא, וגם כל אלו הספיקות בגופא ג"כ, ומרוב העלם עתיק יומין, נעלם בחי' נוקבא, ולא ידענו בחינותיה באמיתות, כנזכר בפ"ב, כי כפי גדול מעלת המקום, כך הוא העלם הנוקבא אשר שם, וענין הספיקות בכללו הוא זה, כי בין בשם מ"ה ובין בשם ב"ן, אנו מסופקים אם באו אור פנימי ואור מקיף שלהם, בהך נוקבא דעתיק, או לאו, והספק של מ"ה, תלוי בספק דב"ן, כי הלא הב"ן הוא אשר הוצרך להתקן, יען נשברו כליו תחילה ומתו כנודע, אך שם מ"ה לא בא לצורכו רק לצורך תיקון שם ב"ן, וא"כ כפי מה שהיה בב"ן, כן יהיה במ"ה, והענין, כי נודע שאור המקיף גדול מאד מן אור הפנימי, כנ"ל ש"ב ח"ג פ"ה, ולכן אפשר שנאמר שאור המקיף להיות גדול, לא הוצרך לחזור לבא לתקן ע"י שם מ"ה, אמנם נשאר למעלה בשרשו, שהוא שרש עשרה נקודות, שנשארו המיד במלכות דעקודים, כנ"ל סוף ש"א ע"ד, שנזכר בש"א ח"ג פ"ט, שנשאר כתר עקודים בפה א"ק, ונמצא כי לא חזר וירד להתקן רק אור הפנימי של ב"ן, והוא לבדו המתחבר עם שם מ"ה להתקן, או אפשר, כי גם האור המקיף דב"ן, גם הוא הוצרך להתקן, וירד גם הוא, ואור הפנימי שלו, ושניהם יחד נתחבר עם המ"ה ונתקנו, וכפי מה שבא מן הב"ן, כן ישאר ג"כ הספק בשם מ"ה, אחר שלא בא לצורכו כנזכר, אלא לצורך ב"ן, ונמצאו עתה ג' בחי': הא' הוא אולי בא האור המקיף הפנימי של שם ב"ן, וא"כ דדאי שגם במ"ה, באו המקיף והפנימי, ונמצאו ב' מקיפים וב' פנימיים, והב' היא אולי לא בא דק האור הפנימי דב"ן

הגהות ומראה מקומות

(א) ע"ח שער עתיק פ"ג ד' ה', ובע"ח עם סמ"ס מענף ג"ב ואילך, שער הקדמות דף קי"ז דרוש ג'.

הג' ראשונות דעתיק, ולא יהיו פחות מג' דרגין בין אור לאור, כי תלתא כלבוד דמי. גם בהיותם שם, הם ממשיכין אור ממטה למעלה, אל האחוריים של הכלים שלהם, שעלו בחו"ב דעתיק כנ"ל, יען שיש להם אור פנימי א' לבד, ואינו מספיק.

ואמנם הו' כתרים, שלוקח עתיק מז' תחתונות דב"ן כנ"ל בפ"ג, הם מתחלקות ממש בז"ת דעתיק, כמו שמתחלקין שם ז' תחתונות דכתר דמ"ה כנ"ל. גם יש טעם אחר, למה אלו הו' כתרים דז"ת דב"ן, לא התחלקו ע"ד שנחלקו ז' בחינות דחו"ב דב"ן, וגם הם יתחלקו כך, כי ג' אמצעיות יהיו בחסד דעתיק, וד' אחרות בנצח דעתיק, והענין, כי הרי חו"ב דב"ן, בהיותם שם, הם ממשיכין אורות שלהם מלמטה למעלה כנוכח, ואם כה יעשו ג"כ אלו הו' כתרים, יחסר האור בתחתונות דעתיק, ולכן הושמה כל א' במקומה כנוכח, ובהיותם כך, הם מאירים כל אחד בתבירו דרך קיום כנודע, שהוא חסד מאיר בנצח קו ימין, וגבורה בהוד קו שמאל כו'. וסימן ספק הזה הוא, א"ג פ"י: א' מקיף, א' פנימי, ג' כלים, שהם: כלי הכתר דב"ן, וב' אחוריים של הכלים דב' הכתרים של חו"ב דב"ן.

הספק השני הוא, אולי יצא משם מ"ה אור מקיף ואור פנימי, אך מבין לא יצא רק הפנימי לבד, ונמצא, כי יש עתה א' פנימי, וב' מקיפים, כי פנימי דב"ן נעשה מקיף אל פנימי דמ"ה כנ"ל בספ"ג, וסימן ספק זה, הוא בג"ד כמ"ש, והענין, כי כיון שיש אור גדול במקיפים, כי הם שני מקיפים, צריך שגם בפנים, יהיו אורות רבים בהם, והוא שיהיו כח"ב דכתר דמ"ה, ועוד יעלו ב' הכתרים של חו"ב דב"ן עם הכתר של ב"ן, ויתחברו יחד, ואמנם אין אורות שתי הכתרים הנז' עולים בבחינת פנים, רק האורות של שני הכתרים דחו"ב דב"ן בבחי' אחור, עם האחוריים של הכלים שלהם ג"כ לבד, ואמנם כיון שאינם עולים רק בחי' האורות של אחור, אינן יכולים להתחבר ולהתערב יחד עם חו"ב דכתר דמ"ה, אמנם אורות חו"ב דכתר דמ"ה נעשה בחינת הפנים, ואורות ב' הכתרים דחו"ב דב"ן, נשארים

פנימי ברישא דעתיק, וה' ראשונות דכתר דב"ן, אור מקיף אל הרישא הנז', וגם בענין הכלים יש ספק זה, כי מאחר שהאורות מועטים, א"כ לא הוצרכו ג"כ הכלים של ב' הכתרים דחו"ב דב"ן לעלות, רק בחינת האחורים שלהם לבד, והענין ממה שביארנו בש"א ח"ג פ"ג, שאין בחינת הכלי נעשית, רק ע"י הכאת אור המקיף באור הפנימי, והנה כאן עם שיש אור מקיף ופנימי, אינם מבחי' א', כי זה מ"ה, וזה ב"ן, ועוד כי גם המקיף אינו אלא פנימי כנ"ל, ולכן לא יש כלי לחו"ב דעתיק דכתר של שם מ"ה, ולכן הוצרכו האחוריים של הכלים דכתרים דחו"ב דב"ן, להיותם כלים אל חו"ב דכתר דמ"ה, אך הפנים של הכלים נשארו למטה כמ"ש עם האורות שלהם שלא עלו ביה, ואמנם הכתר דעתיק, נעשה מכתר דכתר דמ"ה, ומחמשה ראשונות דכתר דב"ן, ונעשה מהתחברותם יחד כתר דעתיק בלבד, ובוה אין שום ספק, כי א"א שמהכתר דב"ן יעשה בחינת חכמה ובינה דעתיק, ומשם מאיר לג"ר דרישא דעתיק, וכן בחי' הכלי דכתר מ"ה דעתיק, נעשה מכלי חמשה ראשונות דב"ן דעתיק, כי ממנו א"א לעשות כלי כנ"ל, לסיבת חסרון אור מקיף, אך הספק הוא בחו"ב דעתיק, שהם נעשים ודאי מחו"ב מכתר דמ"ה, ובהם יש ספק, אם גם ב' הכתרים של חו"ב דב"ן, עלו עמהם בחי' הכלים שלהם דבחי' האחוריים, אך הפנים של הכלים של הכתרים הנזכר, וגם האורות אינם עולים ברישא, אמנם נשארים בגופא דעתיקא, באופן זה, כי הלא הז"ת דכתר דמ"ה, ודאי שהם בז' תחתונות דעתיק, ובוה אין ספק לעולם, והנה כפי הנזכר, יהיו כל הג' ראשונות דחכמה דב"ן, והד' ראשונות דבינה דב"ן, כולם למטה בגופא דעתיק, האורות עם הכלים דבחינת פנים, אך האורות הם כולם, בין בבחינת פנים בין בבחינת אחור, וזה סדרם: כי אורות הג' דחכמה דב"ן, הושמו בחסד דעתיק, ומשם מאירים אל כל ג' אמצעיות, שהם חג"ת דעתיק, והד' ראשונות דבינה דב"ן, הושמו בנצח דעתיק, ומשם מאירים בשלשה תחתונות שהם נה"י דעתיק, כי כן הכתר דב"ן שברישא, אינו עומד רק בכתר דעתיק כנ"ל, ומשם מאיר אל

בבחינת אהור של האורות דמ"ה. כיון שכל עצמם אינו רק אחוריים כנזכר, אך אורות כתר דב"ן, עם אורות כתר דמ"ה, ודאי שמתערבים לעולם יחד כנ"ל. וכיון שיש ג"כ מקיף ופנימי דמ"ה, ודאי דנעשה ג"כ בחי' כלי דמ"ה, וא"כ סימן ספק זה, הוא בג"ד: ב' מקיפים, וג' פנימיים, שהוא פנימי דכתר, וב' פנימים דב' אחוריים דב' כתרים (דחור"ב) דב"ן. וד' כלים, שהם: כלי דמ"ה, וכלי דב"ן, וב' אחוריים דב' כלים דב' כתרים דחור"ב דב"ן. ואע"פ שאלו האורות הם בחי' כתרים, אחר שאינם כתרים רק מבחי' חור"ב דב"ן, הלוואי יוכל להעשות מהם חור"ב דעתיק, אשר כל פרצופו אינו רק בבחינת כתר של האצילות כנדודע, וגם כי כל עצמו אינו רק הכתר של מ"ה בלבד, כן נראה לי.

ולסיבה זו ג"כ, אינו נכנס לעולם בסברא להסתפק, אם עלו גם שאר אורות דחור"ב דב"ן ברישא דעתיק, ואינו לנו ספק, אלא בב' הכתרים שלהם, אם עלו ברישא דעתיק, להיותם בחי' כתרים, או אם נשארו בגופא דעתיק, כיון שאינם אלא מבחי' חור"ב לכו. ואמנם הכתרים דו"ת דב"ן, פשיטא שאינם נכנסים בשום צד ספק, אם עולים ברישא דעתיק, כי ודאי אינם עולים, אע"פ שהם בחי' כתרים, כיון שהם בחי' גופא מעיקרא ו"ק, אך הכתרים דחור"ב דב"ן, שהם בבחינת רישא, אפשר שעלו ברישא, או אפשר שלא עלו, כיון שכל פרצוף דעתיק, אינו רק כתר דמ"ה כנ"ל.

ואחרי שביארנו בבחינתם ברישא דעתיק, עדין נמצא עתה בבחינתם בגופא דיליה, באופן זה: כי כיון שיש ברישא דעתיק כח"ב דמ"ה וכתר דב"ן, וגם הכתרים דחור"ב דב"ן, בבחינת האורות והכלים שלה אחוריים לכו, א"כ אין לומר שאורות הפנים של ב'. הכתרים דחור"ב דב"ן, ישארו למטה בגופא דעתיק, דא"א שהפנים יהיו בגופא, והאחורים ברישא, אמנם ודאי כי כאשר עולים האחורים למעלה ברישא, אז אין בחי' הפנים (א) באים כלל בעתיק, אך

נשארים באר"א דאצילות, עם שאר חלקי חור"ב דב"ן, שלקחום אר"א, כנ"ל בש"ב ח"ג פ"ג. וא"ת, והרי אר"א גרועים מגופא דעתיק, ואיך אורות הפנימי יקחום הם, ואורות האחור יעלו ברישא דעתיק. והענין, כמ"ש בש"ב ח"ב פ"ד, פי' ענין אור האחוריים מה ענייננו, ושם נאמר, כי החור"ב הם המגדלים את האחוריים, שהוא עצמות הגוף, אך האור המחברם פנים בפנים, הוא תוספת הארה, אך אינו בגופא ממש, ולכן בערך א' יהיו אורות האחוריים יותר גדולים, יען הם מגדילים הפרצוף עצמו, ובערך אחר האור המחזירם פנים בפנים, אע"פ שאינו מגדיל הפרצוף, הוא יותר גדול, כיון שעל ידו חוזרים פנים בפנים ולכן נכריע ונאמר כי אמת הוא שבהיותם יחד שני האורות הנז', ודאי שאור הפנים עדיף, כיון שבא בתוספת על שכבר יש לו האור של האחור, ובדאי שאו כיון שניתוסף עליו והחזירם פנים בפנים, הוא גדול ממנו, שהוא תוספת כח על הכח הראשון, ואז ודאי שהוא גדול ממנו, אמנם כאשר לא בא רק אור האחור ברישא דעתיק, וישאר אור הפנים באר"א הנה אורו מועט או, כי אינו מגדיל הפרצוף, ואדרכא בהיותם נפרדים, יהיו אור האחור יתרים גדולים על אורות הפנים.

ונחזור לענין, כי לא עלו ברישא דעתיק, רק אורות האחור של ב' הכתרים דחור"ב דב"ן, עם הכלים שלהם ג"כ בבחינת אחוריים, ועכ"ז ממקומם משם הם מאירים למטה בגופא דעתיק דרך קוים כנ"ל. והנה נלע"ד, כי אם הפנים שלהם נשארו לאר"א, מכ"ש שאר חלקי חור"ב, ונמצא כי לא נשאר בגופא דעתיק, רק הו' כתרים של ז"ת דב"ן, ומתחלקות כסדר הנז' בו' תחתונות וגם הם מאירים זה בזה דרך קוים. ונלע"ד, שאפשר ג"כ לומר, שב' הכתרים של חור"ב דב"ן, כיון שהאורות שלהם של האחור עלו ברישא, א"כ אור הפנים ודאי נשאר לאר"א, אך שאר החלקים שהם חור"ב דחכמה דב"ן, וחור"ב חסד דבינה דב"ן, כיון שהם מחוברים אורותיהם הפנים והאחור, אפשר שנשארו

הגהה

(א) צמח: נ"ל עולים כנזכר למטה.

בגופא דעתיק, ע"ד הנו' בספק הא', שחלקי החכמה נשארו בחדס דעתיק, וחלקי הבינה נשארו בנצח דעתיק, וצ"ע. והנה לפי שאורות הכתרים דח"ב דב"ן מאירים מלמעלה עד למטה דרך קוים כנוז', לכן היה ג"כ כח בז"ת אלו, שהם שבעה כתרים, להאיר דרך קוים שהוא התיקון, ולהיותם הם למעלה, אין בהם כח לקבץ אלו הו' כתרים לשם ג' ראשונות בחדס דעתיק, וד' תחתונות בנצח דעתיק ע"ד הנוז"ל, וזרי נתבאר בפרק ב' הספיקות, שיש בבחי' הראשונה, שהיא שלא בא רק אור הפנימי דב"ן, ונבאר ג' ספקות שיש בבחי' הב', והיא אם נאמר שבא גם אור המקיף דב"ן, ונמצא שיש ב' אורות: א' מקיף, וא' פנימי ממ"ה. וב' אורות: אחת מקיף, ואחת פנימי מב"ן. ועתה אין אנו צריכים אל ב' כתרים דח"ב דב"ן בבחינת האורות, כי כבר יש פה בפנים, אורות רבים, שהם: כתר דכתר דמ"ה, וה' ראשונות דכתר דב"ן. והספק הוא בכלים, כי עתה אנו צריכים כלים גדולים להם, ועם היות שכיון שיש מקיף פנימי דמ"ה, ודאי שנעשה כלי של מ"ה, זולת הכלי הישן של ב"ן, אמנם, אם כל אור ואור היה בכלי שלו לבדו, ודאי שהיה סובלו, אבל כאן, שהדכורא ונוק' דעתיק שניהם פרצוף א', ונמצא כי המ"ה וב"ן שתייהם, האורות הפנימיים הם יחד, בב' הכלים דמ"ה ודב"ן, ואין כח בכלי דמ"ה לקבל אור פנימי דב"ן, כי הוא גדול, כי שרשו הוא דס"ג כנ"ל בספ"ג, ולכן צריך שיעלו הכלים דב' הכתרים דח"ב דב"ן למעלה, בין פנימיותם ובין חיצוניותם, אך האורות של ב' הכתרים, ישארו ל"מטה בגופה דעתיק, כי אינם צריכים ברישא, וסימן ספק זה, הוא בב"ן: שנים מקיפים, ב' פנימיים, ו' כלים, שהם: שני כלים דמ"ה וב"ן, ושני פנים, וב' האחוריים דשני הכתרים דח"ב דב"ן, ומעתה יהיו הג' החלקים של החכמה דב"ן, וד' ראשונות דבינה דב"ן, כולם בגופא דעתיק, כי החכמה תהיה בחדס דעתיק, והבינה בנצח דעתיק, ע"ד הנוז"ל, ועתה אינם צריכין

להאיר בכלים שלהם מלמטה למעלה ע"ד הנוז"ל, כי כבר יש שם אורות פנימיים גדולים, ואותה התארה שלהם מועילה עתה, שמאספים את הו' כתרים של הו' תחתונות דב"ן עמהם, ג' ראשונות בחדס דעתיק, עם החכמה דב"ן, וד' אחרונות בנצח דעתיק, עם בינה דב"ן, והג' ראשונות אשר בחדס, מאירים משם אל כל הג' אמצעיות דעתיק, והד' אחרונות שבנצח, מאירים משם בד' תחתונות דעתיק, על דרך שעושים חו"ב דב"ן, אשר שם עמהם כנוז"ל.

ספק הב', כי כיון שיש למעלה ב' כלים, א' של מ"ה, ואחד של ב"ן, ויש שם ב' אורות פנימיים, אין צורך שיעלו כל בחינת הפנים והאחוריים של הכלים דב' הכתרים דח"ב דב"ן, אמנם לא עלו רק הפנים של הכלים של ב' הכתרים הנוז', ואחוריים גרועים מהפנים כנ"ל, דעתיק, כי האחוריים גרועים מהפנים של וא"כ ודאי כי גם בחינת האורות של הפנים של ב' הכתרים הנוז', עלו ג"כ ברישא דעתיק: כי בשלמא בספק הא', שעלו אחוריים ופנים של הכלים, היו צריכין לעלות גם כן כל האורות הפנים והאחוריים, ויתרבו האורות למעלה ברישא, כי כבר יש להם ב' פנימים דמ"ה וב"ן, ולא יוכלו הכלים לסובלו. (ב) אך עתה שלא עלו רק הפנים של הכלים, א"כ אין צורך לעלות עמהם רק אורות הפנים לבד, ויש כח ברישא דעתיק לסבול כל אלו האורות, ולכן אנו אומרים, כי עתה יעלו אורות הפנים של ב' הכתרים ג"כ.

והנה עתה אינו כמו הספק הב' דבחינה הראשונה, כי אז כיון שאינם עולות רק האורות של האחוריים, לכן אינם יכולים להתערב עם אורות חו"ב דכתר דמ"ה הנ"ל, אך עתה שגם אלו הם אורות של פנים דחו"ב דב"ן, ודאי שיתערבו ויתחברו עם האורות דחו"ב דכתר דמ"ה, ודע, כי אם היה ג"כ ספק אצלינו, אם עלו האורות פנים ואחור של שני הכתרים דחו"ב דב"ן ברישא דעתיק, ודאי שאו היינו אומרים, כי בחי' הפנים יתערבו ויתחברו עם

הגהות ומראה מקומות

(ב) ג"א מוסיף ולכן לא עלו שום דבר (קראקא).

בחנינת פנים כנוכר בספק השני, אך פנים ואחור א"א לסובלם. וגם סימן זה הוא בד"ד: שנים מקיפים, ד' פנימיים, שהם ב' דכתר שבכתר דמ"ה, והה' ראשונות דכ"ר דב"ן, וב' אורות האחוריים דב' הכתרים דח"ב דב"ן, וד' כלים, שהם כלי דמ"ה, וכלי דב"ן, וב' אחוריים דב' כלים דב' כתרים דח"ב דב"ן.

והנה כיון שאורות האחור, וגם אחור הכלים של ב' הכתרים דח"ב דב"ן עלו ברישא, ודאי שאורות הפנים שלהם לא נשארו למטה מהם בגופא דעתיק, אמנם נשארו לצורך או"א, כנ"ל בספק ב' של בחינה ראשונה, ונמצא עתה, שלא נשאר בגופא דעתיק לנוקבא דיליה, רק ז' הכתרים דז' תחתונות דב"ן, והם נתחברו עם ז"ת דכ"ר דמ"ה, שהוא הדכורא, ויש בהם עתה ב' גרעונות: א' כי אינם מקושרות יחד, שיהיו הג' עליונות שבהם בחד דעתיק, והד' אחרונות בנצח דעתיק, כי אין כאן שום אורות דח"ב דב"ן שיקשרם, כי הפנים הלכו באו"א, והאחוריים עלו ברישא דעתיק, וגרעון שני, כי אין אלו הו' כתרים דז"ת דב"ן, מאירים זה בזה דרך קוים, רק הם עומדים כסדרן בז"ת דגופא דעתיק, והראשון מאיר לשני, והשני לשלישי כו', וסיבת ענין זה הוא, כי גם אורות האחור דב' הכתרים דח"ב דב"ן שעלו ברישא, הם מאירים משם הארה בלבד לגופא דעתיק, וגם הארה זו אינה בבחינת קוים, רק הכתר דחכמה דב"ן מאיר משם ממקומו בג' אמצעיות דגופא דעתיק, והכתר דבינה דב"ן מאיר משם ממקומו בד' תחתונות דגופא דעתיק, ולכן גם הו' כתרים דז' תחתונות דב"ן המתפשטים כסדרן בז' בחינות דגופא דעתיק, אינם מאירים זו בזו בבחי' קוים.

והנה מפני כל אלו הספקות, נק' העתיק יומין רישא דלא אתידע, והנה הנביא ישעיה ע"ה, גם הוא אמר שנסתפק בספקות אלו, כמ"ש והשביע בצחצחות נפשך, ואמר בזוהר ויחי דף רכ"ד ע"ב, צח חד, צחות תרין, פ"י: כי מקום הצחצחות, הם בזה העתיק, ואלו הם הי' צחצחות שע"ג הכתר שהוא א"א, הנו' בדברי הגאונים המקובלים, והענין, כי בחינת העתיק, נעשה מב' בחינות, שהם מ"ה וב"ן דכורא

הפנים דח"ב דמ"ה, ובחינת האחור עם האחור, וסימן ספק זה הוא בד"ד: ב' אורות מקיפים, ד' פנימיים, ב' דכ"ר דכ"ר דמ"ה, וה' ראשונות דכ"ר דב"ן, וב' אורות פנימיים, דב' כתרים דח"ב דב"ן, וד' כלים, ב' דמ"ה וב"ן, וב' בחי' הפנים של הכלים דב' הכתרים הנו'.

והנה נמצא, כי אורות האחור דב' הכתרים דח"ב דב"ן, עם שאר החלקים של ח"ב דב"ן, שהם שלשה ראשונות דחכמה, וד' ראשונות דבינה דב"ן, עומדים בגופא דעתיק, כיצד חלקי החכמה בחד דעתיק, וחלקי הבינה בנצח ע"ד הנו"ל. אך אורות הפנים של ב' הכתרים שעלו ברישא כנ"ל, הם מתפשטים ממש מן הראש דרך קוים עד למטה, כי כתר החכמה דב"ן, האור הפנימי שלו אשר עלה ברישא דעתיק, עם החכמה דכ"ר דמ"ה מתפשטת דרך קו ימין דגופא דעתיק, התפשטות ממש, ולא הארה בלבד, וכן הכתר דבינה דב"ן, מתפשטת ממש כל קו שמאל דגופא דעתיק, והכתרים של מ"ה וב"ן, גם הם יתפשטו דרך קו אמצעי בגופא דעתיק, התפשטות גמור.

ומעתה, יפלו ג' ספקות בז' הכתרים של ז' תחתונות דב"ן, איך עומדים בגופא דעתיק, או נאמר שעומדים כסדר הו' כתרים הנו' דב"ן, בז"ת דעתיק כסדרן ממש, או נאמר, שעומדים ג' ראשונות שבהם בחד דעתיק, וד' אחרונות שבהם בנצח דעתיק, יען כי כן ג"כ עומדים האורות של האחור דב' הכתרים דח"ב דב"ן כנו', או נאמר, כי כיון שאורות הפנים של ב' הכתרים, עם שני הכתרים דמ"ה וב"ן, מתפשטים דרך קוים עד למטה כנו', גם הם עומדים כל אחד במקומו, ומאירים זה לזה דרך קוים, או נאמר, שהם מאירים זה לזה שלא בדרך קוים, רק הראשון לשני, והשני לשלישי כו'.

ספק ג', והוא, שלא עלו למעלה ברישא דעתיק, רק ב' האחוריים של הכלים של ב' הכתרים דח"ב דב"ן, וזה הספיק להגדיל הכלים העליונים דכ"ר דמ"ה וכתר דב"ן, וגם האורות של האחור של ב' הכתרים הנו' עלו עמהם, לסיבה שכתבנו בספק השני, כי יש יכולת בכלי דרישא, לסבול חצי האורות אלו, שהם או בחי' האחור שהוא הספק השלישי הזה, או

ונוקבא, ושניהם בגימטריא צ"ח עם הכולל, ואפשר שאין ברישא דעתיק הזה, רק בחינת שתי הכתרים כתר דכתר דמ"ה, זה ראשונות דכתר דב"ן, והרי צ"ח א', או אם נאמר, כי ג"כ עלו ב' הכתרים דח"ב דב"ן, ונתהברו עם ח"ב דכתר דמ"ה ג"כ ברישא דעתיק כנ"ל בספקות, והרי הם צ"ח אחר ג"כ ברישא. והרי הספק הוא, אם צ"ח א' לבדו ברישא דעתיק, או תרי צחות, ודע כי גם יש הרבה ספקות אחרים, ולא קבלתי רק אלו.

גם דע, כי מכה אלו הספקות הנז' שיש בעתיק, נמשך ג"כ ספיקות באו"א דאצילות, אם לקחו הכתרים דח"ב דב"ן, או אם עלו בעתיק, או ברישא, או בגופא, כנ"ל בספקות. (ב) עוד יש פי' אחר, במה שנקרא עתיק רישא דלא אתידע, כי הנה גופא דיליה נתלבש גו א"א, והוא מושג ונודע לנו ע"י א"א, אך רישא דיליה דלא אתלבש גו אריך לא אתידע, כי אפילו א"א עצמו לא אתידע ליה, ובזה תבין טעם למה נקרא עתיק יומין, כי גופא דיליה ז' תתאין, הנקרא שבעת ימים, ז' ימי בראשית, אלו הם המושגים אלינו והמתלבשים, ואין אנו משיגין בעתיק רק בבחינת היומין דיליה שהם ז"ת, ונתבאר התלבשותם בח"ב פ"ב.

הכלל העולה, כי דכורא דעתיק הוא כללות י"ס, והוא נעשה מהכתר לבד של מ"ה החדש.

המתפשט עשר ספירותיו, ונעשה גופא דדכורא דעתיק כולו, רישא וגופא. ואמנם נוקבא דעתיק, הכתר שלה נעשית מחמשה ראשונות דכתר דב"ן, וגופא דילה נעשית משבעה כתרים, שיש בשבעה ספירות תחתונות דב"ן, ואין ספק אלא בחו"ב שבה, אם הספיק הארת הכתר דב"ן שבראשה, להאיר ולעשות בה חו"ב, או אם ג"כ עלו ב' הכתרים דח"ב דב"ן, לעשות בה חו"ב. ואם היו בחינת האחור, או בחינת הפנים, וספק זה באורות, וגם בכלים, וכן ספק, אם חו"ב דחכמה דב"ן, וח"ב וחסד דבינה דב"ן, נעשו גופא ג"כ דנוקבא דעתיק, עם כללות השבעה הכתרים הנז', או נשאר לאו"א. ואמנם גם בספק הכלים, יש בכלי הכתר דדכורא דעתיק ספק, אם נעשה מהמ"ה או מהב"ן. (ג)

סוף דבר, כי היותר נראה הוא, שלוקח העתיק לנוקבא החמשה ראשונות דכתר דב"ן, לכתר שלה. ושני כתרים דח"ב דב"ן, לחו"ב שלה. וח"ב דחכמה דב"ן, וח"ב וחסד דבינה דב"ן, עם הז' כתרים דז"ת דב"ן, לז"ת שלה. והרי נשלמה נוקבא דעתיק. אך הדכורא, כל י"ס שבו, נעשו מ"ס הכתר דמ"ה לבדה, שהיא כוללת ג"כ מ"ס. והרי כי כתר דעתיק בין דנוקבא בין דדכורא, נעשו משני כתרים דמ"ה ודב"ן, שהם בחינת הטעמים, כנ"ל ש"ב ח"ג פ"ג.

הגהה

(ב) צמח: כבר נודע שהתלבשות האור והתעלמותו, הוא סיבת השגתו כנדע ונזכר באדרא רבה דף קכ"ח ריש ע"ב, דקאמר ולית ידיע ליה אבל בתיקונוי ידוע. ולכן ג' עליונות דעתיק, שלא נתלבשו, אין בהם השגה כנזכר בספר הספקות. ולכן נקרא רישא דלא אתידע, כנזכר פה בדברי הרב ז"ל, וא"א לא נקרא כמו כן, מפני שאעפ"י שנשאר גם ראשו מגולה, עכ"ז כיון שבינה שלו בגרון, וגם כי יש שערות בראשו בסוד לבוש, לזה לא נקרא רישא דלא אתידע. אבל נקרא הוא בהעלם, להיות כתר דאצילות, וגם שאעפ"י שג' העליונות לא נתלבשו עכ"ז להיותם באצילות נודעים, ולא נקרא דלא אתידע כמו רישא דעתיק, שג' שלה למעלה

מן האצילות, שהוא למעלה מן הפרסא כנודע. גם ז"ס ג"ר חשובות כאחד, ג' ראשונות כמשמעו, היינו הג"ר שהם למעלה מן הפרסא למעלה של האצילות, הספירה הראשונה שנו' בראשונה בתחילת שם ספירה, ומזה נלמד לשאר פרצופים.

(ג) צמח: בדף כתוב, ככתוב בכל הספרים, שלוקח עתיק לנוקבא, חמשה ראשונות דכתר דב"ן, וג"ר דחכמה דב"ן, וד' ראשונות דבינה דב"ן, וז' כתרים דז"ת דב"ן, והם כמנץ חיה ופה לא נזכר כ"א חו"ב דחכמה ולא נזכר ג"כ חסד, וגם חו"ב חסד דבינה דב"ן, ולא נזכר גבורה, ואם לא ט"ס נפל פה צ"ע, גם בדף מזכיר ג' מחכמה, וד' מבינה.

פרק ה

התיקון. בין מבחינת האורות, בין מבחינת הכלים. ואמנם הבחי' שיש בהם ד' העתיק יומין, מאלו עלו ונתערבו עם הג' נקודות ראשונות, שכולם בחינת עתיק יומין, ומכל בחינות אלו נעשה פרצוף דעתיק, ע"ד שנבאר. ונדוע, כי (א) כל תחתון מתפשט בו העליון להחיותו, ואין התחתון מתפשט בעליון שממנו, ולכן כח העתיק יומין יש בשבעה נקודות תחתונות ואין כח א"א ואו"א וז"ן מעורב בג' נקודות ראשונות, אשר כולם בחי' עתיק.

ונבאר סדר תיקון עתיק, הנה עשיית הכלים שלו, היו בזה האופן: כי מבחי' הג' כלים, של שלשה נקודות הראשונות נעשה כלי דרישא דעתיק, כי כלי הנקודה ראשונה, נעשה בחי' כלי דכתר. ומנקודה ב', נעשית כלי דחכמה ומנקודה ג', נעשית כלי של הבינה, ומהז' כחות שיש אל העתיק בז' נקודות תחתונות אלו, עלו אח"כ מן הבריאה, וניתוסף בהם הארה מהב' כלים עליונים שלא נשברו, וע"י כן נעשו ז' כלים אל ז"ת, שהם גופא דעתיק.

וכבר נדוע, כי א"א מלביש את עתיק לז"ת שלו לבדו, והז"ת דעתיק נעשו מהכלים של השבעה נקודות דמתו ונשברו, ולכן כנגדם יצאו שערות ברישא דא"א, כי כל השערות הם מבחי' המלכים שמתו, בסוד הן עשו אחי איש שעיר. אך בג' הכלים הראשונים, שהם ברישא דעתיק, אין בהם שערות, כי לא היה בהם מיתה, לשיצטרכו השערות להמעיט האור, כדי שיוכלו לקבלו. ולכן הוא פשוט אצלינו, שכל הג' הכלים

(ג) אחר שנתבאר למעלה, סדר עתיק יומין, ומאיזה בחינה נעשה, בין בכלים בין באורות, גם בש"ב ח"ג נתבאר אופן התחלת תיקון האורות של השבעה מלכים, איך עלו בסוד העיבור כו', וכל זה קבלתי ממורי ז"ל אח"כ, והוא העיקר והאמת על נכון, והנה בתחילת למודי עם מורי ז"ל, היה מעלים ומכסה ומלביש הדברים, לסיבת שעדיין לא הייתי יודע התחלת הדברים על הסדר שבארתי בשערים שעברו, ולכן כשהתחיל לבאר לי אז ענין העתיק יומין, ביאר לי דרוש א', ונכתבהו פה, ולא יכולתי לקושרו עם מ"ש עד עתה, ועכ"ז רצוני לכתבו, ואולי המעיין יוכל לקשר זה עם הנ"ל, כי נראים דברים סותרים את הנ"ל, וזה ענינו: הנה נדוע, כי עשרה נקודות היו בתחילה, וג' הראשונות לא נשברו, ונשארו הכלים והאורות, אך הו' נקודות תחתונות נשברו, והכלים ירדו אל הבריאה, והאורות נשארו במקומם בעולם האצילות בלתי לבוש כלל, ודע, כי הג' הנקודות הראשונות בין בחינת האורות בין בחי' הכלים, מהם נעשה פרצוף עתיק יומין בלבד, ואין שם כח אחר מערב בהם. אמנם בז' נקודות תחתונות יש בהם כחות רבים מעורבים בהם, כי יש בחי' העליונה בכל נקודה מהז', שהיא מבחי' עתיק, ויש בחינה שניה ג"כ בכל נקודה מהשבעה, שהיא של א"א, ויש בחינה של או"א, ויש בחינה תחתונה בהם, שהם של ז"ן, ונמצא כי מאלו הבחי' שיש בשבעה נקודות תחתונות, מי"ם נעטו הפרצופים דא"א ודאו"א ודז"ן אחר

הגהה

(א) צמח: כלל זה הוא עם שרשו, שהרי הא"ס התחיל להתפשט פעולתו והשפעתו בתחתונים כנדוע, וכן השתלשלות שאר הבחי', אבל התחתון להיות חשקו להתרבק בעליון. לכך

חנחות ומראה מקומות

(ד) נ"א מעתיק (קראקא) מן והנה בתחילת למודי ער ד"ה ונבאר סוד, נתבאר בתע"ס חלק ו' מאות ל"ב עד אות ל"ה.

(ג) ע"ה שער המלכים פ"א ב' ג', ועיין בע"ח עם פמ"ס ענף י'. שער ההקדמות דף ע"ג דרוש א' וב' דנקודים.

והחכמה בקו ימין, והבינה בקו שמאל. ואין הכונה שניתוסף בהם אור מלמעלה לשיגדלו ויתפשטו, דא"כ הדרא קושיא לדוכתא, שלא יהיה כח ב' הכלים התחתונים לסבול, אמנם הכונה ששרשם ישארו למעלה בראש, והארת עצמם יתפשט למטה בדרך קוים כנו'. או אפשר שנאמר, כי מאור נקודות ראשונה נתהוו ג' ראשונות דעתיק ברישא, ואין שם רק אור נקודת הכתר, שנתחלקה לג' אורות ברישא, ומאור נקודת החכמה, נתהוו ג' אמצעיות דעתיק, ומאור הבינה נתהוו ג' תחתונות, באופן שיש אור א' ברישא, וב' האורות בגופא, וזהו פ'י שנק' האי רישא דעתיק רישא דלא אתידע, והבן כי לא אמרו דלא אתידע מה דהוי ההיא רישא, אך אמר דלא אתידע מה דאית בההוא רישא, כי רישא עצמה שהם הכלים נתברר לנו מציאותה כנ"ל, לסבה הנ"ל, אך מה דהוי בההוא רישא, שהוא האורות שבתוכה, הוא שנסתפק לנו בחינתם. (ג)

ויש בכאן מקום שאלה, והוא, מה נעשה מבחינת האור שיש אל העתיק ב' הנקודות

עלו ברישא דעתיק כנוכר, ומהשבעה בחי' שיש לו בשבעה נקודות תחתונות עם תוספת אור ג"כ שניתוסף בהם, מהג' כלים עליונים דרישא, נעשה גופא דעתיק.

ואמנם בענין האורות דעתיק, יש ספק אצלינו, והוא, כי בודאי אין בכל הפרצוף דעתיק, רק ג' האורות לבר, של השלשה נקודות הראשונות דלא אתברו, ואלו השלשה אורות לבר נתחלקו, והיו לעשרה אורות, ונתחלקו בעשרה כלים דעתיק, ברישא ובגופא. והטעם, כי ע"י כן היה כח בשבעת הכלים דגופא שנעשו מהז' כלים (ב) שנשברו כנ"ל, לקבל אורם, כי תחילה היו כלים להרבה אורות, אך עתה אין בכל הי' כלים דעתיק, רק ג' אורות לבר, שנתחלקו ליר"ד, וע"כ יכולים השבעה כלים תחתונים דעתיק, לקבל האור, כי הוא מועט, וזה הוא פשוט. אך הספק (ה) שזה אצלינו, בענין שלשה האורות האלו הוא, לידע סדר התפשטותם, אם נאמר כי שלשה אורות אלו נעשו מהם כח"ב ברישא דעתיק, ושם נשאר שרשם, אמנם אחר כך נתפשטה הארתם למטה בגופא דרך קוים, כי הכתר נתפשט בקו אמצעי,

הגהה

כאן בחי' שבירה בפרצופים העליונים הוא באותה בחינה שהיתה כלולה ב' נקודות שנשברו, ומהם נעשו כל הנוקבין דעתיק וא"א ואו"א, וכל זה היה לצורך העולמות אבי"ע, כדי שיוכלו לקבל מאור האצילות הנפלא, כי באצילות עצמו לא היה צריך לכל זה. וזה כלל גדול בדינו, ומיניה לא נזוו, כי בלעדי זה קשה, איך היה השבירה אפילו ב'ו"ת של א"א ואו"א, והלא לקחו מאורות אח"ף שבשביל זה לא היה בהם שבירה, וכנודע ממ"ש בס' א"ח יע"ש. ואיך יכון לומר שהג"ר של העתיק לקחו מן האזן, והו' תחתונות לא. ואח"כ א"א שהוא יותר תחתון מהם, לקח מן האזן, וכן ע"ז, כי מי יוכל לישב קושיא זו, אם לא ע"ד שביארנו והוא הנכון.

(ב) צמח: בדרך כתוב שלשה מיני מלכים שנזכרו באדרא רבא, וכן כתוב בקצת דרושים. אבל בספר עב"י ז"ל דף ל"ה, מזכיר בפרטות מלכים דעתיק וד"אא ודו"אא ודו"רין. וזהו שמוכיר פה בעתיק שנשברו, ומכ"ש דבשאר פרצופים שישנם מעתיק ולמטה.

(ג) קול הרמ"ו: בחינת השבירה הזאת שהזכיר בפרצופים העליונים, נראה דבר סותר ורחוק למ"ש בס' א"ח שבג"ר לא היה שבירה כו', וגם הקשה מאד מכמה בחי', איך נוכל לצייר שבירה במקומות הנגבוהים האלו, אשר ע"כ נראה שהאמת כן הוא עם מ"ש בכמה מקומות ובפרט בפרק זה לעיל שכתב. אמנם בשבעה נקודות תחתונות יש בהם כחות רבים מעורבים כו', כי האמת כן הוא. שמה שאומר

הנהרות ומראה מקומות

(ה) ג"א שיש (קראקא).

התחנות כנ"ל, ולמה לא נעשה מהם אורות לגופא דעתיק, ע"ד שביארנו בענין הכלים. וי"ל, כי מאלו האורות נעשה בחינת אור המקיף אל האצילות, כנ"ל ש"ב ח"ג פ"ד ופ"ה. (ד) ודע כי לעולם בכל האצילות אור המקיף גדול מאד מאור הפנימי. אך בעתיק יומין לבדו, הוא להפך, כי אור הפנימי גדול מאור המקיף, כי אור הפנימי שבו נעשה מהתפשטות ג' אורות ראשונות דברישא. אך אור המקיף, נעשה מאורות הו"ת שיש בו הנקודות דמיתו כנ"ל.

ועתה נבאר סדר תיקונו איך היה, כי הנה ז' אורות של המלכים דמיתו, היו בלי לבוש במקומם באצילות, ובבוא עת תיקון דעתיק, והיה מתארך למטה, כי אין שרשו רק מג' נקודות הראשונות דלא מיתו, ובהתפשט למטה לעשות גופא דיליה, או היה דוחה את ה' אורות אשר שם, ונכנס במקומם, ואין פירוש דחיה זו ממש, כי אין האורות יורדין בבריאה, אך דחיה זו היא לצדדין, כי היה מתפשט בחינת החסד דעתיק, ונכנס תוך פנימיות הנקודה הראשונה של הו"ת נקודות תחתונות ונשארה אותם הנקודות דמיון לבוש אל חסד דעתיק, וכן כיוצא בזה, עד שנתפשט העתיק בכל עולם האצילות, ונמצא הו"ת נקודות תחתונות מלבישין אותו, והוא בתוכם, וכן ע"דו היה בשאר תיקוני שאר הפרצופים, כי הא"א לקח בחינותיו שיש לו בו' הנקודות במקומו.

הגהה

(ד) צמח: ובספר עב"י דף מ"ג, סוף ע"ב, כתוב בענין צח צחות, ועיין לעיל בספק ג'.
(ה) צמח: ר"ל הו' תחתונות שלו לבד כנדע, וכאולי אומר פה כל שיעור קומתו המתפשטת בעולם האצילות, גם נודע, כי אין פרצוף אוחז כל עולם האצילות מראשו ועד רגליו, כי אם א"א, שאורך קומתו אוחז כל אורך עולם האצילות וזה ברור.
(ו) צמח: בספר עב"י ד"ו ע"א כתוב לשון זה, איך תרי פרקין תתאין הם בגבול עולם הבריאה, ואפשר לומר, כי לא היה כך אלא קודם תיקון האצילות, ואחר התיקון לא הוצרך לזה, וחזר העתיק לאסוף רגליו למעלה בהשוואה א' עם רגלי א"א וצ"ע ע"כ.
(ז) צמח: כי למעלה כתיב כי רגלי עתיק וא"א חו"ן כלם מסתיימין בהשוואה א'. ועיין בש"ג ח"א בפ"ה ושם תמצאנו בע"ה.

הנהות ומראה מקומות
(ו) ע"ח שער המלכים פרק ג'.

התחתון נשאר להודו דא"א. אח"כ מן האור היסוד, שהיא נקודה ה', נחלק לשלשה חלקים, ב' שלישים העליונים נעשה מהם היסוד דא"א, וחלק ב' נצטרף בהוד דא"א, עם שלישי האחרון שהיה בו, וז"ס היסוד נמשך מן ההוד. אח"כ אור המלכות, שהיא נקודה עשירית, ממנה נעשית המלכות דא"א. וטעם הדבר, לפי כי אח"כ מנקודת מלכות נעשה פרצוף שלם, ולכן צריך שיכלול בה מדה אחת שלימה.

החלק הב'

בפרצוף אריך אפין ונחלק לשבעה עשר פרקים

פרק א

(כ) אחר שביארנו בחלק שעבר, כי עתיק יומין הדכורא שבו נעשה כולו מכתר דמ"ה החדש, שהם הטעמים דמ"ה. והנוקבא שבו נעשית מה' ראשונות דכתר דב"ן, שהם טעמים דב"ן, וגם מג"ר דחכמה דב"ן, ומד' ראשונות דבינה דב"ן, ומז' כתרם דז"ת דב"ן. נבאר עתה ענין א"א, כי י"ס של הדכורא שבו, נעשה כולו מכתר דמ"ה החדש, שהוא נקודה דמ"ה. ונוק' שבו נעשית מה' תחתונות דכתר דב"ן בלבד, שנתפשטו ונעשו י"ס גמורות שבנוק'. ולעיל ח"א פ"ב ביארנו, ענין נוק' דא"א, כי אינה פרצוף בפני עצמה, רק כי צד הימין שבא"א נקרא דכורא, והוא נעשה מחכמה דמ"ה. וצד שמאל דא"א נקראת נוקבא ונעשית מה' תחתונות דכתר דב"ן, ועיין פ"ב ופ"ר היטב.

והנה בחי' הדכורא דא"א, היא מבוארת. ולכן נבאר עתה בחי' הנוקבא, כי היא אשר נעשית מהבירורין של המלכים דב"ן, וצריך

דא"א בז' נקודות, ומהם נעשו עשר דאריך, באופן זה: כי הלא כבר כתבנו, כי יש חילוק בין הא"א לשאר הפרצופים, והוא, הב' מוחין שבהם חו"ב של כל פרצוף, הנה שניהם הם בראש, זה אצל זה, מימינו ומשמאלו, אבל חו"ב של א"א, זה למטה מזה, כי הבינה שבו, לא היתה בה כח להיות למעלה אצל החכמה, לקבל אור ע"י שבא אליה בלתי לבושי, והחכמה לבדו נשארה בראש, והבינה ירדה בגרון הא"א, כי שם תוכל לקבל אור העתיק, בהיותו רחוקה למטה.

וגם יש חילוק אחר, והוא, כי בשאר הפרצופים יש בהם בחינת ג' מוחין חב"ד, אך בא"א אין בו רק חכמה לבד, והבינה בגרון, והדעת מתפשט מחסד ועד הוד שלו, ואין לה מקום בפ"ע כמו בשאר הפרצופים, וא"כ נמצא כי הרישא דא"א, אין בו כח"ב כעין סגול, כשאר הפרצופים, רק זה על גב זה, בקו ארוך. והנה האור של א"א, שיש בו ז' נקודות, הנה מן האור של חסד וגבורה, שהם נקודה הד' וה', הנה בכל חלק מהם יש שלש שלישים, הרי הם ששה שלישים, ונתחלקו לג', נמצא כי משני שלישים של החסד, נעשה הכתר דא"א, (ז) ומן שלישי האחרון של החסד, ושליש עליון של הגבורה, נעשה חכמה דא"א. (ח) ומן ב' שלישי התחתונים של הגבורה, נעשה בינה דא"א. (ט) אח"כ מאור הנצח שהוא נקודה הו', נחלק לג' שלישים, (י) ב"ש העליונים נעשה מהם חסד דא"א, נשאר שלישי מנצח, אח"כ מאור הת"ת שהוא נקודה הו', נחלק לשלשה חלקים, ב"ש העליונים נעשה מהם ת"ת דא"א, ושליש אחרון נצטרף לנצח דא"א, עם שלישי אחרון של הנצח. אח"כ מאור ההוד, שהיא נקודה הו' נחלק לג' חלקים, משני שלישים העליונים נעשה מהם גבורה דא"א, ושליש

הגהות ומראה מקומות

(ז) אמר מאיר לכן הכתר כולו חסדים ע"ח ע"ח שם (ה"ו).

(י) אמר מאיר ונשלם לכל ספירה ג' שלישים ע"ח שם (ה"ו).

(ח) אמר מאיר הרי בחכמה דא"א יש בו שורש דין מהגבורה ע"ח שם (ה"ו).

בז"א ע"ח שם (ה"ו).

(ט) אמר מאיר לכן בינה נקרא גבורה עלאה ע"ח שם (ה"ו).

(כ) ע"ח שם ז"א פ"א. שער ההקדמות דף קכ"ג תע"ס חלק ח' אות ל"ב

הפרצופים דא"א ודא"א ודו"ן, ינקו תחילה מסוד דדי בהמה, ואח"כ ינקו מסוד דדי (ב) אדם, בעלותם באצילות, וכמ"ש זה בש"ד ח"א פ"א, וענין ז"א בש"ה ח"ב פ"ב.

ונבאר (מ) תחילה ענין פרצוף א"א, איך מתחלקין בו י"ס שבו, והנה ביארנו לעיל ח"א פ"א, כי ט' ספירות הם בחינת א"א, כי הנוקבא לא נתגלית בו כנ"ל, וכל בחי' א"א היא נק' כתר של כללות האצילות כולה, וזה הכתר נחלס לט"ס, וכללות זה הוא הנק' א"א.

וכבר ביארנו לעיל ש"ב ח"ג פ"ד, ענין התלבשות כל פרצופי האצילות זה בתוך זה, עד שנמצא כי אין מתגלה מכל פרצוף, רק רישיה לבד, ואז כל אלו הראשין שהם זו למטה מזו, מצטיירים כולם יחד בבחינת פרצוף א', הכולל כל האצילות בכללות, ואז כיון שמכל א"א לא נתגלה בלתי לבוש רק הכתר שלו, כי אף החכמה שבו היא סתימאה גו האי כתרא, כמ"ש בפרק זה, ולכן כל א"א אינו נקרא רק כתר לבד, ואח"כ תכף תחתיו באים ב' רישין דא"א מגולים, ונעשים בחי' ח"ב דכללות האצילות, ותחתם בא רישא דז"א עד טיבורו, ונעשה גוף אל האצילות בכללות, ואחר כך מתגלית נוקבא דז"א, ונק' מלכות דכללות האצילות, ואמנם אין לך פרצוף שאין בו כללות י"ס, ומתלבשין תוך פרצוף אחר בבחינת גופיה לחוד, וכן הב' בג' וכן כולם.

כלל העולה, כי א"א כולו נקרא כתר של כללות עולם האצילות, והוא מתחלק לט' ספירות, כנ"ל, והם חיות ונשמה אל כל

לבאר מציאות בירור זה, ועמו יתבאר ג"כ כל כללות הא"א כולו דכורא ונוקבא, ועיין בש"ב ח"ג פ"ב, מה הם הדברים והבחי' המתבררים הצריכים אל (א) העיבור והתיקון, וכבר נתבאר לעיל ש"ב ח"ג פ"ב, כי כל האצילות לא נתברר ולא נתקן אלא ע"י עבורים, וכל פרצוף נתקן ונתברר ע"י הפרצוף העליון והגבוה ממנו, אשר ע"י שהיה מזדווג בנוק', היה מברר החלקים הצריכים לזה (ל) התחתונות, והיו שם בנוק' בבחי' עיבור י"ב חרש, והיה נתקן, ונמצא כי עתיק יומין, ב' הבחי' שבו, שהם הדכורא והנוק' נזדווגו יחד, והעלו את ה' החלקים דכתר דב"ן התחתונים, בסוד מ"ן, ובירורם, בין אורות, ובין בחי' הכלים, והיו שם בבחי' עיבור ד"ב חרש, ושם נתקן א"א, ואח"כ נולד ויצא משם, ובצאתו יצא וישב לו תחת סיום רגלי העתיק, תחת ב' פרקין בתראין דיליה העומדים בעולם הבריאה, כמ"ש"ל בפ"ב, ובאותם ב' פרקין תתאין נעשו בבחי' ב' דדי בהמה, אשר דדיהם למטה אצל רגליהם, ומשם היה יונק א"א בזמן היניקה שלו, וע"י יניקתו הגדיל, ואז עלה אחר זמן יניקתו ועלה באצילות והגדיל יותר, כי הלביש את כל הז' תחתונות דעתיק, כמ"ש בפ"ב ופ"ג, ונמצא היות ג"כ בא"א קצת דמיון אל ז"א שהוצרך בו עיבור ויניקה ומוחין, וגם בא"א מה שהלביש את הז' תחתונות דעתיק, הם הם מוחין דיליה, כמ"ש בפ"ב, אך ודאי שהיניקה של ז"א האמיתית, היא מן התבונה, והיא זולת זו היניקה דא"א, כמ"ש בש"ה ח"ב פ"ב, ונמצא, כי כל אלו

הגהה

(ב) צמח: בז"א נז' מציאות דדי אדם, שאח"כ עולה ז"א ויונק משדי האשה, אבל מציאות זה בשאר הפרצופים עליונים שעל ז"א לא נודע, ולא משמע לי מה הוא דדי אדם, ואולי שכל א' מזכר ונקבה שנתערבה בו, כל א' כדאית ליה.

(א) צמח: מעיבור זה דא"א, נקל להבין עיבור א"א, שכפי הנזכר פה, גם דכורא ונוקבא דא"א נזדווגו יחד, והעלו החלקים שהם מא"א דוגמת עתיק בא"א, ואולי שענין א"א היה עיבורם בא"א וגם ע"י מזל. ועיין בתרומה דף קס"ז ע"ב ונזכר בספר דרושים דף ק"ב ע"ב, ועיין בש"ה ח"א פ"ו.

הנהרות ומראה מקומות

(ל) צ"ל התחתון (קראקא), (מ) ע"ח שער א"א פ"ב, שער מאמרי רשב"י זיע"א פרשת האינו פירוש תאד"ז.

רישא דא"א, לא (ד) היה רק חד גלגלתא. שהוא הכתר דא"א, ובגווה חד מוהא, שהיא חכמה דא"א.

ואמנם הבינה דא"א, לא יכלה לעמוד שם בבחי' רישא, וטעם הדבר, כי הנה נתבאר בח"א פ"ב, כי בחינת נוקבא דעתיק נעשית מה' ראשונות דכתר דב"ן, אשר מעולם לא היה בהם שום ביטול, אפילו פגם כלל ועיקר. אמנם בא"א בנוק' דיליה, התחיל בה בירור המלכים, כי נעשתה מחמשה אחרונות דכתר דב"ן, שהיה בהם קצת פגם, ומשם ואילך היו הפגמים הולכים ונוספים בשאר הפרצופים כנזכר שם. ולכן ברישא דעתיק, שלא היה שם פגם כלל, היה יכולת אל הבינה שבו לקבל האור העליון דא"ק, הנמשך גו רישא דעתיק, בהיותה שם למעלה. ולכן עמדה גם היא ברישא דעתיק, ואז גם הדעת הנעשה מחיבור חו"ב עומד גם הוא שם.

אמנם ברישא דא"א, אשר היה בה בירור מהמלכים, שהיה בהם קצת פגם, לכן הבינה שלו להיותה יותר דינין מהחכמה, כנודע כי תמיד מהבינה דינין מתערין מינה, כי היא נוק', לכן לא יכלה לקבל אור העתיק, המתלבש גו רישא דא"א, כמ"ש בפ"ב, במקום גבוה ברישא, שהאור שם רב וקרוב אל העתיק, ולכן ירדה למטה בבחינת הגרון דא"א, ובהיותה שם יותר ברחוק, היה בה יכולת לקבל אור העתיק, ואמנם בשאר הפרצופין שלמטה מן א"א, היה יכולת בבינה שלהם לעמוד בראש הפרצוף, והטעם כי אור העתיק הוא האור הגדול מכל האצילות, כי בתוכו מתלבש אור הא"ס כנ"ל בח"א פ"א, ולהיות כי כבר נתלבש עתיק גו א"א, נתמעט האור מאד, וכאשר יחזרו שנית ג"כ אור"א להלביש גם את א"א, נמצא אור עתיק מרוחק מהם מאד, ויש יכולת בבינה

האצילות, לשאר הפרצופים המקיפים ומלבישין אותו. ואלו ה' ספירות שבו, הם סוד אותם ה' היכלין, דלאו אינון היכלין, ולא אינון רוחין כו', הנזכר בסוף פקודי, כמש"ל ח"א פ"א ע"ש. ושמעתי ממורי ז"ל בזה, כי הנה כל אלו ה"ס השרשיות דא"א, כל אחד מהם כוללת י"ס, לפי שכולם נק' בחי' רישין. וכל דבר שנקרא ראש הוא כולל עשר, והנה כח"ב, הם שלשה רישין דעתיקא. וחג"ת, הם תלת רישין דו"א. ונה"י, הם תלת רישין דנוקבא דו"א. וזה סוד מה שביארנו בכמה מקומות, כי תלת מוחין דנוקבא דו"א הם נה"י, והבן זה. (ונבאר נ) סדר אלו ה' ספירות המתחלקות בו בא"א: הנה נשתנה א"א מכל השאר, כי כל שאר הפרצופין בין דעתיק ודאור"א ודו"ן, רישא דילהון הוא חד גלגלתא, שהוא בחינת הכתר שבפרצוף, כי כתר לשון כותרת, כמו על כן רשע מכתיר את הצדיק, ר"ל מקיף אותו. והגלגולת הוא כעין כותרת אחת, המקיף על כל בחינת הראש, ובגו האי גלגלתא אית תרי מוחין, הנקרא חו"ב של הפרצוף ההוא חו"ב, ס) חכמה בימין, ובינה בשמאל, ואלו ה' הם עיקר המוחין, האמנם מכללות שניהם נעשה המוח הג' למטה מהם, ומכריע באמצעם, והוא הנקרא דעת שבפרצוף, ומה שאינו נכנס בכלל ה"ס של הפרצוף, נבארהו בע"ה, וכל אלו התלת מוחין, הויין ויתבן גו האי גלגלתא הנקרא כתר, ולבתר הכי אתפשטן שבעה ספירות תתאין דחג"ת נה"מ בגופא, זו ע"ג זו בדרך קוים כנודע. אמנם בהאי גלגלתא דא"א, לא אית בגווה רק חד מוחא לחוד, והוא הנקרא חכמה דא"א. ועם היות כי גם חכמה (ג) זו, והאי מוחא, יש בו בחינת תלת מוחין, כמו שנבאר אח"כ, עכ"ז כל שלשתם אינם רק בחינת החכמה עצמה, ואם כן נמצא דבהאי

הגהה

(ג) צמח: נ"ל שהיא ככתוב למטה. (ד) צמח: נ"ל להסיר לא, או לעשות לחוד, אלא ליתא בכת"י.

הגהות ומראה מקומות

(ג) ע"ח שער א"א פ"ח שער הקדמות דף רל"ג (ס) נ"א ל"ג חו"ב (קארעץ).

בא"א, וז"ש באדרת זוטא דף רצ"א ע"א, כתיב כי אל דעות ה' כו', ובג"ד דעת אחרא לא אתגליא כו', פי': כי שתי דעות הם בא"א, א' הוא למעלה מאו"א, והב' הוא דעת שלמטה מאו"א, והנה ב' כתדים של או"א, הם יוצאים באמצעם, שהוא בגרון דא"א, כנזכר בש"ד ח"א פ"ב, אשר שם בינה דא"א, ונמצא כי הדעת עליון דא"א, צריך שיהיה באמצע, בין החכמה שבו, שהיא מוחא סתימאה דיליה, ובין הבינה שבו, שהיא בגרון, והנה זה הוא המזלץ הי"ג דיקנא, ונקרא דעת עליון דא"א, שהוא למעלה מבינה שלו, אשר משם מתחילין או"א אך הדעת תחתון הוא המתפשט למטה בגופא בא"א, הרי נתבאר ענין התפשטות ט' ספידות דא"א, כי רישא דיליה הם כתר וחכמה לחד, דא לגו מן דא, וגרון דיליה היא הבינה, וגופא דיליה הם ו' תתאין דיליה: חג"ת נה"י, ובגו גופא פ' דיליה, הוא הדעת המתפשט בפנימיותם, בסוד נשמה להם.

פרק ב

(צ) אחד שביארנו ענין א"א, נבאר עתה סדר הי"ט שלו, איך מלבישין את עתיק יומין, וכבר ביארנו לעיל ח"א פ"ד, כי לכן נק' עתיק יומין, כי ז' יומין דיליה לחד, הם המתלבשין בא"א, וזה סדרם: כתר דא"א, מלביש לחסד דעתיק, וחכמה, לגבורה, ובינה לת"ת, וטעם הדבר, כי להיותם ג' דאשונות דא"א, שהם בחי' רישא, וצריכה אורה דבה יתד מבגופא, ולכן כל א' מהם נתלבש בו ספידה אחת גמורה של העתיק, אך ז' התחתונות גופא דא"א, אינן צריכין אוד רב כמו הראש, ולכן הג' אחרונות דעתיק יספיקו להאיר בהם, וזה סדרן: עצמות נה"י דעתיק, בחג"ת דא"א

שלהם לקבל אוד העתיק, אחדי היותה ברחוק, עם היותה יושבת בראש הפרצוף, ומכ"ש בזו"ן שנתרחקו יותר ויותר, נמצא עתה, כי בא"א אין הג' דאשונות שלו עומדות בבחינת קוים כולם ברישיה כשאר הפרצופין, אמנם הם ממש זו ע"ג זו, כי כתד לעילא בבחינת גלגלתא, ותחתיה חכמה מוחא סתימאה דיליה, וזהו ברישא, ואח"כ בינה תחות חכמה בגרון דא"א, ולא בראש, ועיין היטב סוף פ"ד, כי שם נבאר זה היטב, וז"ס שנק' הבינה גרון, ונק' שופר, שהוא הגרון עצמו, כעין שופר.

והנה אחר שהבינה דאדיך ירדה עד הגרון, מכ"ש שהדעת דא"א שהוא תחתון מהבינה, לא עמד ברישא דא"א, וירד תחות הגרון דא"א, שהיא מקום הבינה שלו, ונודע, כי הדעת כלול מה' חסדים וה' גבורות, והדעת הזה דא"א נתפשט בחמשה קצוות דא"א, מחסד עד הוד, כמו שהוא בז"א כמבואר, ונמצא עתה, כי גם בזה משונה א"א מכל שאר הפרצופים, כי כל השאר יש להם ב' בחינות של דעת: א' בחינתו למעלה בראש, תחת חו"ב, ושם מקובצים יחד החסדים והגבורות שבו, שתי בחינות, הב' שג"כ הוא מתפשט ב' קצוות הגוף, ונעשה נשמה אליהם, אך בא"א, אין לו בחינתו העליונה ברישא תחת הבינה, כיון שידדה גם היא בגרון, דק בחינתו השני, שהיא התפשטות ב' קצוות דגופא, ולקמן בפ"ב יתבאר היטב, ענין אלו החסדים והגבורות איך מתפשטים בו דרך יסוד דעתיק, ונ"ל, כי עיקר הדעת (ע) ישב לו בשליש העליון דח"ת דא"א, בין ב' כתפוי, וזה שרשו, ואח"כ נתפשט ג"כ ממנו ענפיה, ונתפשט בא"א ב' קצוותיה, ע"ד שביארנו בז"א בודעת שלו, שירד בין כתפוי ועיין בפ"ט בחלק זה שלנו.

ואמנם צריך שתדע, כי ב' דעות (ה) הם

הגהה

(ה) צמח: עיין ברף הבאה, כי אין רק דעת אחד, ושם הטעם.

הגהות ומראה מקומות

(צ) ע"ח שער א"א פ"ז, כל פרק זה נתבאר

בחלק ח' תע"ט מן אות מ"י עד אות נ"ב.

(ע) נ"א יש בו ול"ג לו (קראקא).

(ס) נ"א דיליה (קראקא).

כנו' ש"ד ח"א פ"ד ופ"ה, וע"ש ג"כ בח"ב פ"א, וגם זה הוא מפני שחג"ת דא"א, נעשין אח"כ מוחין בג' ראשונות דאבא ואמא, ולכן עיקר הארתם בחג"ת דא"א, להאיר אל מוחי א"א. ואח"כ מן היסוד דעתיק, יצא אור לבד, ונתפשט בנה"י דא"א.

ובזה תדע הסיבה, למה שנודע ונתבאר, כי כל בחי' נה"י של איזה פרצוף מהפרצופים, הם באים תמיד בסוד תוספת, ואינן עיקרים, כי לכך נק' לבר מגופא. והטעם, כי בראש פרצופי האצילות שהוא א"א, אשר בו מתלבשין ונאחזים כל שאר פרצופי האצילות כנ"ל פ"א, אין לנה"י שלו על מה שיסמוכו בו בעתיק יומין, לפי שהו' דעתיק לבד, נתלבשו בו' ראשונות דא"א, ואין בנה"י דא"א רק הארה לבד היוצאת מיסוד העתיק, ומתפשט בהם, ולכן נמשך הענין הזה בכל נה"י, של כל שאר פרצופין. ואמנם (ק) פעם אחרת ביארם לי מורי ז"ל יותר בביאור באופן זה, כי הנה נודע דכל שוקא אית ביה ג' פרקין, כנוכר בזוהר ויחי, אך היסוד אין בו רק שני פרקין, שהם היסוד והעטרה שבו, ונמצא כי שני פרקין עילאין דנ"ה דעתיק, אתלבשו בחו"ג דא"א, נצח בחסד בימין, והוד בגבורה בקו שמאל. והיסוד בת"ת דא"א, ושני פרקין אמצעיים דנ"ה דעתיק בנ"ה דא"א, ועטרת יסוד דעתיק ביסוד דא"א. [וצ"ע, כי מכאן נראה שמסתיים יסוד דעתיק ביסוד דא"א, ולקמן בפרק זה נראה, שמסתיים בחוה דא"א, ונלע"ד חיים, כי עתיק כולל דכר ינוקבא ג"כ, וזה שבכאן מדבר בדכורא, אשר יסודו ארוך זכר, ודלקמן ביסוד הנוק' הקצר, והוא ממש כעין יסודות דא"א בז"א, כמש"ל כן נלע"ד] ומלכות דעתיק, במלכות דא"א, כי צריך להעשות ממנה פרצוף שלם של הנוק', לכן לקחה מדה א' שלימה, ונמצא שנשאר שני פרקין תתאין בנ"ה דעתיק, למטה מכל הנה"י

ואמנם הג' ראשונות דעתיק יומין שלא נתלבשו בא"א, הם בחי' מקיף לראש הא"א, ולמוחין דיליה, היא בחינת נשמה לנשמה

הגהה

(א) צמח: ובספר עב"י ד"ז כי מלך הד"ר הח' שם ההוי"ה, היא תולדות יסוד דא"ק כו'.

הנחות ומראה מקומות

(ק) ע"ה שער א"א פ"א שער הקדמות דף קכ"ג

כעמר נקי. וגם אפשר, כי כיון שעתיק עצמו מתלבש ברישא דא"א, הרי הוא כאילו שערא דא"א הוא שער דישיה דעתיק עצמו. ופי' הראשון יותר נכון. (ג) והנה העתיק אין בו שעדות כי אין בו בירורי המלכים, משא"כ בא"א כנ"ל בח"א פ"ה. גם י"ל, כי פסוק זה נאמר על א"א, כי גם הוא נק' עתיקא, כנ"ל בפ"א ח"א, וזה הא"א שער רישא כעמר נקי, שהם הנימין והקוצין שבראשו, כמ"ש בפ"י, ולבושיה הוא דיקנא דיליה, כתלג חיזור, ונקרא לבושיה, יען היותו חופף ומכסה חג"ת שלו, ונמשך עד טיבורא דיליה, כעין לבוש.

ופעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל באופן אחר, כי מב' פרקין עילאין דנצח דעתיק, נעשה חסד דא"א, ומב' פרקים דהור, גבורה, ומב' פרקין דיסוד, ת"ת דא"א, נשאר ג' פרקין תתאין דנה"י דעתיק, ונעשו נה"י דא"א.

אחר כל הנ"ל שמעתי ממורי ז"ל אופן אחר, בענין היסוד דעתיק, איך מתלבש בא"א, כי אינו נמשך רק עד החזה דת"ת דא"א, ושם מסתיים, ועיין בח"ב, וזה קרוב אל מה שכתבתי בראש פרק זה, כי נה"י דעתיק נתלבשו בחג"ת דא"א בלבד, אך מהארת היסוד נמשך ונתפשט בנה"י דא"א, ע"ד נה"י דז"א המתפשטים בכה החו"ג, היוצאות מיסוד דאמא המסתיימת בחזה דז"א. (ת)

הגהה

כנזכר פה, וע"י נר"ן דא"א בז"א, וע"י נר"ן דז"א בנוק', הנה ע"י עצמות זה נקשרו כל הפרצופים יחד.

(ג) **צמח**: מפני שרישא דעתיק אינה מתלבשת בא"א כנודע, ואיך נבנת חלק דא"א שבו השערות, דהיינו ראשו, בחלק עתיק

דא"א, כמ"ש בש"א ח"ב פ"ב, כי הנשמה לנשמה א"א לה ליכנס תוך הפרצוף, אמנם נשארת למעלה בסוד אור מקיף על הראש, והוא מבחינת אור חוזר הפנימי כנזכר שם, וכן בש"ב ח"ג פ"ה, ואמנם מהששה קצוות דעתיק שנתלבשו ממש תוך א"א, נעשה סוד בחינת הרוח אל א"א. (ר) ומהשביעית דעתיק, נעשה נפש אל א"א, ועתה ראה והבן, מה ענין התלבשות ז' תחתונות דעתיק בא"א, שהוא לעשות בו בחינת נשמה ורוח ונפש כנזכר, ומזה תלמוד לכל שאר הפרצופים ודי בזה, ואמנם נשמת א"א ממש, נמשכה לו מהדעת דעתיק, דיתב בהווא קרומא דאזירא דגלגולתא דא"א, כמ"ש בפ"ג ע"ש.

והרי ביארנו בחי' נשמה לנשמה, ונשמה ורוח, ונפש דא"א, ומזה תלמוד לכל שאר הפרצופים (ב) ודי בזה, כי בזה תבין בחי' כל המקיפין, שיש מקיף מבחינת יחידה, והוא מקיף דיושר, ויש מבחינת חיה, והוא מקיף חזור. (ש) אך הנשמה ורוח ונפש, הם מבפנים, וכל ה' בחינות אלו הם נמשכין לא"א מן העתיק, וכן ע"ד כל הפרצופים. והנה ענין התלבשות עתיק בא"א, הוא ענין פסוק דדניאל, ועתיק יומין יתיב לבושיה כתלג חיזור כו', פי': כי הא"א הוא לבוש דעתיק, וזה הלבוש שהוא א"א יש לו דיקנא כתלג חיזור, וכן שער דישיה דזה הא"א, הוא

(ב) **צמח**: עיין בפרשת בהעלותך דף קנ"ב, כי מז"א נמשך נשמתא למלכות, נשמתא לנשמתא דא איהו ע"ק, וכיון שמז"א נמשך נשמה למלכות, כ"ש דוח ונפש, וכן מא"א נר"ן לז"א, וכן מעתיק לא"א, כנזכר פה, וזהו ומזה תלמוד לשאר הפרצופים ובאה ע"י נר"ן דנה"י דא"ק בעתיק כנז"ל, וע"י נר"ן דעתיק בא"א

הנהרות ומראה מקומות

(ת) בדפוס קארעץ מצאתי תגה"ה וז"ל ונלפע"ד לפי התירוח שמתרץ הרח"ו ז"ל בספר דרושים היינו סימן י"א בסוף ענף ד' וז"ל ואפשר לומר כי לא היה כן אלא קודם אצילות שתרין פרקין

(ר) ע"ה שער א"א פ"ו שער מאמרי רשב"י וז"ל דף רמ"ד

(ש) ע"ה שער השתלשלות י"ס דרך עגולים ענף ג' ושער עקודים פ"ה ושער המוחץ פרק ה'.

רק דעת א', ובו ה' חסדים מצד הדכורא, שם מ"ה שבו. וה' גבורות מצד הנוקבא, שם ב"ן שבו. כי הכל בחינת א' הוה, וזכור אל תשכח כלל זה, כי לעולם בכל פרצופי האצילות, כל החסדים נמשכין משם מ"ה החדש, שבא לתקן האצילות. וכל הגבורות משם ב"ן של בירורי המלכים. וז"ס הזווג, למתק גבורות הנוק' שם ב"ן, המתבררות עתה מחדש, בכל זיווג וזיווג בסוד מ"ן, כנ"ל בש"ג ח"ג פ"ט, ע"י החסדים הנמשכין משם מ"ה החדש, וכבר נתבאר ג"כ שם, כי מה שבירר העתיק פעם ראשונה, היה לתקן עצמות הפרצוף דא"א, בתחילת תקונו, ונתנם בא"א בבחינת מוחין, ואלו החו"ג שנתנם העתיק בא"א בפעם ראשונה, מהם נבנה ונתקן פרצוף א"א דכר ונוקבא, ונשאר שם תמיד קבועים לעולם. וכאשר חוזר גם הא"א לברר לצורך אר"א, לתקנם בפעם הראשונה, אז צריך שיקדים אליו זווג העתיק דכר ונוקבא, ויחזור להמשיך מוחין חדשים אל א"א ונוקבא, כדי שיוכלו לברר בירורי חלקי אר"א, ואז באים אליהם החו"ג חדשים, החסדים משם מ"ה, והגבורות משם ב"ן, ואז נתקנים שם בתוך הא"א חלקי אר"א כנזכר שם, ועיין ש"ד ח"א פ"ז. הרי שיש ב' מיני חסדים וגבורות: א' הוא הראשוני, לתקן הפרצוף. ב' הם החדשים, הנמשכים בכל זווג וזווג, ובכל פעם ופעם, אשר אלו אינם נשארים שם קבועים, רק נתקנים ונעשה מהם צורת הולד ונולד שם.

והנה ביארנו ש"ד ח"א פ"ה, וגם נבארהו בש"ה ח"א פ"ב, איך ז"א באין לו המוחין שלו, שהוא אור העצמות דפנימי שלו האמיתי, שהוא בגדלותו, באין לו מלובשים תוך האחורים דנה"י דאמא ונה"י דאבא. ועד"ן כל הפרצופים הם כך, כי הנה"י של העליון, החיצוניות שלהם נעשים בחי' לבוש אל המוחין של הפרצוף שלמטה ממנו, והכל נכנס ומתפשט ברישא ובגופא אל הפרצוף התחתון ההוא. והנה אין מוחין פחות מתלת בחינות שהם: חו"ב ודעת. והנה החכמה, היא קו החסד, והבינה, קו הגבורה והדעת נחלק לב': חציו חסד, וחציו גבורה. להכריע ביניהם, בסוד כי אל דעות ה', תרין דעות כמ"ש.

ואמנם החסד הוא בחינת חמשה חסדים. והגבורה, ה' גבורות, כנזכר באדרת נשא קמ"ב. והנה בז"א היו (T) שתי דעות (א) חד ממוחין שנמשכו לו מאבא. וחד במוחין שנמשכו לו מנה"י דאימא. וכל א' מהם כלול מה' חסדים וה' גבורות. (ב) וטעם לזה הוא, כי הלא גם מוחין דא"א, נמשכין לו ע"י התלבשות בנה"י דעתיק ביה, והנה עתיק אין בו שני פרצופין נפרדים דכר ונוקבא. אמנם תרווייהו חד פרצופא. ולכן התם בז"א, דא"א הוה תרין פרצופין, נכנסו תרין בחינות דמוהין, א' בנה"י דאבא, וא' בנה"י דאמא. אכן הכא דעתיק, דכר ונוקבא דיליה כולא הוה חד פרצופא, ולכן אין בא"א רק תלת מוחין להוד. ולכן אין בו

הגהה

המתלבש בא"א, שאין בעתיק שערות, ואפילו בראש. כנודע שלא נזכר בעתיק שערות, כאשר כתב הרב בפירושו.

הגהות ומראה מקומות

העמידה במלת ואלקי יעקב, ובשער מאמרי רשבי זצ"ל דף רצ"ג ובשער ההקדמות דף רע"ג ובע"ח שער דרושי הצלם פ"ב כלל י"ז. ושער פרצופי זו"ן פרק א'.

(ב) נ"א מוסיף אמנם כאן בא"א אין בו רק דעת א' כלול מה"ח וה"ג (קארעץ וכת"י).

תתאין דרגלי עתיק נתפשטו בבריאה כנ"ל. אבל אחד התיקון לא הוצרך לזה וחזר עתיק לאסוף את רגליו למעלה בהשוואה אחד עד רגלי אריך ונ"ל שג"כ יתורץ כאן עכ"ל (ה"ו). ועיין בע"ח הנדפס מחדש דף ל"ח ד"ה והנה הכלל, ובהגה"ה שעל השמש זצ"ל.

(א) עיין ספר שער הכוונות דדוש ב' מדרושי

ונדבר עתה באלו החורג הראשונים, אשר הם לצורך הגדלת פרצוף דא"א עצמו, ונאמר, כי הנה נודע כי מוח החכמה מתלבש תוך הנצה, ומוח הבינה בהוד, ומוח הדעת ביסוד. והנה היסוד דעתיק, אשר הדעת בתוכו, כולל חו"ג, הוא צר, ואינו רחב כמו היסוד דאימא, הנכנס ברישא דז"א, שהוא יסוד נוק' שהוא בית הרחם, אשר בה נוצר הולד, והוא רחב ויכול לסבול בתוכו חו"ג, משא"כ ביסוד הזכר שהוא צר מאד דרך צנור. ולכן כאשר נכנס הדעת של א"א, תוך יסוד דעתיק, לשיכנסו אחר כך תוך א"א, לא היה מקום שם לקבץ החו"ג ביחד בתוכו. אמנם נכנסו תחילה הגבורות, כי הם הבחי' השנית האחרונה של הדעת, והתחתון נכנס ראשון כנודע, כדי שישארו אח"כ החסדים על הגבורות. ואח"כ כאשר נכנסו החסדים, לא היה מקום לסבול את כולם, ואז דחו החסדים את הגבורות שהיו למטה מהם ביסוד, ויצאו דרך פי נקב היסוד לחוץ, תוך גופא דא"א, ונכנסו החסדים במקומם תוך יסוד דעתיק, ואז הגבורות היוצאים לחוץ, חשקם ותאותם להדבק בחסדים, כדרך הנוק' הנאמר בה ואל אישך תשוקתך, ולכן לא ירדו למטה בגופא דא"א, להתפשט בו' קצותיו ע"ד ז"א, ג) אמנם תזרו ועלו אחורי יסוד דעתיק, והלבישוהו סביבו מבחוץ, בסוד אור חוזר נוקבין מתתא לעילא, ואז נמצאו החורג במקום א' למעלה מחזה דא"א, בשליש העליון של ת"ת דא"א, שעד שם מגיע היסוד דעתיק, כנו' בש"ד ח"ב פ"א ע"ש, ואין ביניהם רק מסך היסוד, כי אלו בפנים, ואלו בחוץ. והנה בז"א הגבורות יורדות עד היסוד בו כנו"ל, לפי שהנקבה דז"א היא פרצוף נפרד מהזכר, וצריך שירדו שם הגבורות ביסוד דז"א, כי שם היא כנגדו דעת דרישא דנוקבא, ויוצאין ונוקבין

דרך האחור לתקן הפרצוף דנוקבא, וגם החמשה חסדים אלו מתפשטין בגופו לתקן פרצופו שהוא נפרד ממנה. אמנם בכאן, דכר ונוקבא דא"א פרצוף א', צד ימין דכורא, וצד שמאלו נוק', ולכן אינם צריכות הגבורות לירד ביסוד כמו בז"א, אמנם נשארים בתוכו, והחסדים מתפשטין בצד ימין, והגבורות בצד שמאל כמ"ש בע"ה. ועוד טעם אחר, כי גם אלו החורג, נמשכו מדכורא ונוקבא דעתיק כנוזכר, אשר שניהם פרצוף א' קשור זה בזה, ונמצא כי כיון שהם באים מבחי' חיבור דכר ונוקבא, ונכנסין בא"א, שג"כ בו מחוברים דכר ונוקבא, לכן נתחברו גם הם החורג המגדילים את פרצופי שניהם, ונתפשטו אלו בימין שהיא בחי' דכורא, ואלו בשמאל שהיא בחינת נוקבא. וענין התפשטות זה הוא, כי הנה אחר שיצאו הגבורות מפי היסוד דעתיק תוך גופא דא"א, ונכנסו החסדים במקומם תוך היסוד דעתיק, הנה גם הם צריכים אל התפשטות בגופא דא"א להגדילו, וגם הם צריכים לצאת כמו הגבורות, ובצאתם מוצאין את הגבורות מקיפות את יסוד דעתיק מבחוץ, חציים בצד ימין, וחציים בצד שמאל. ואז הגבורות אשר רוצים וחפצים להדבק בחסדים, ממשיכין אותם עמהם, ועולים גם החסדים שם למעלה מהחזה, והנה אין מקום בחזה ולמעלה להחזיק את כולם שם, ואז ב' הגבורות וחצי שהם היותר עליונות שהיו מתחילה בימין, הלכו אל צד השמאל שהוא נוק', ואותם ב' הגבורות וחצי שבצד שמאל, שהם יותר תחתונות ירדו למטה מן החזה בגופא דא"א בצד שמאל, וכן עושים החסדים, כי הב' חסדים וחצי היותר עליונים, עלו מן החזה ולמעלה בצד ימין, שהוא דכורא. ושני חסדים וחצי היותר תחתונים ירדו כנגדם בקו ימין תחת החזה, ועתה נמצאו כל הה' חסדים בצד ימין, והה' גבורות בצד

הגהות ומראה מקומות

ורחל צריכים להיות רחבים הרבה לפי שמילדות ב' פרצופים חלוקים מחורג דכר נקבה נפרדים. משא"כ ביסוד דנוקבא דעתיק שאינה יולדת רק פרצוף א"א שהוא פרצוף אחד הכלול מחורג ביחד ע"כ.

ג) בדפוס קארעץ כתוב קול הרמז צ"ע כי לעיל יישב הרח"ו זלה"ה שיסוד דעתיק זה הוא דנוקבא ידידה ושמא גם יסוד זה נקרא דזכר אע"ג דהוא נוקבא לגבי עתיק הזכר. ויש לזה טעם גדול כי יסודות נוקבות התחתונות אימא

עם התחוננים, כי כל אלו התיקונים של רישא דא"א, הם מלבישין את אור העתיק, אשר מתלבש בתוכם, כמ"ש בפרקים הבאים. והנה ז' תיקונים יש בהאי רישא דא"א, שע"י מאיר העתיק המתלבש בתוכם, ואלו הם: ראשונה, חד גלגלתא, הוא הגלגלת דא"א, הנקרא כתר דא"א, כנ"ל בפ"א, ב', היא טלא דבדולחא, והוא המוח דא"א, הנק' חכמה שלו, ג', קרומא דאוריא אודרך וסתים, היא סוד הקרום, אשר מקיף את המוח, ומפסיק בינו ובין הגלגלת, ד', אינון עמר נקי תליין בשקולא, הם בחינת האזניים, אשר השערות דרישא דא"א, שהם כעמר נקי, תליין מאחורי אלין אודנין, ואלו השערות תליין בשיקולא שוין, ה', רעוא דרעוין אתגליא בצלותא דתתאי, והוא מצח הרצון דא"א, ו', אשחא פקיא דלא נאים תדירא, והם עיינין דא"א, ז', נוקבא דפרדשקא, והוא הוטמא דא"א, הרי נתבאר ז' תיקוני רישא דא"א, הנקרא בספרא דצניעותא פרק א', ז' דגלגלתא.

ודע, כי אע"פ שנתבאר בפ"ב, סדר התלבשות ז"ת דעתיק ביי"ס דא"א, והאמת כי זהו עיקר התלבשותו העיקרי, אמנם ודאי, שכיון שהעתיק הוא מתחיל להכנס ולהתלבש גו א"א דרך רגלי העתיק בראש דאריך אנפין, כאשר נולד א"א וירד אל הבריאה, חזר ועלה והלביש את העתיק מרגליו, ועלה עד ז"ת שבו, כנ"ל בפ"א, והוא ממש דוגמת הו"א, המלביש את אור"א מעט מעט בכניסת המוחין שלו, עד שמלביש כל ז"ת דילהון, וכן הענין בכאן, אלא שלא רצוני להאריך בו, כי הוא מקום גבוה ומשם תדענו ותבין ממוצא דבר.

ונחזור לענין, כי הלא כאשר נכנסו רגלי העתיק תוך רישא דא"א, ודאי שבתולה האירו שם בראשו כל הז"ת כולם הארה לבר, אמנם עיקר התלבשותו אינו, רק בכל פרצוף הא"א כנ"ל, ונבאר הארה זו הראשונה ברישא דא"א איך היתה, והענין כמ"ש, כי ז' תיקונים אית

שמאל, וגם חצי החסדים העליונים הם למעלה כנגד היסוד, וחציים למטה במקום שכבר נסתיים היסוד, ששם האורות מגולים בלי מסך היסוד.

אח"כ שמעתי ממורי ז"ל, כי לא יצאו כל החסדים, אמנם חציים נשארו מלובשים תוך היסוד דעתיק, וחציים שהם ב' וחצי, ירדו ונתפשטו למטה מהחזה בצד ימין, נמצא כי החסדים חציים מכוסים, וחציים מגולים, אך הגבורות שבקו שמאל, כולם מגולות.

והנה זהו פי' טובה תוכחת מגולה כו', כי הגבורות הנק' תוכחת, נתגלו והאירו יותר בגילוי, אך החסדים הנק' אהבה, נשארו סתומים ומסותרים, ואין אור שלהם מתגלה היטב, וכבר ביארנו לעיל, כי אלו החור"ג הם הראשונות שע"י נגדל פרצוף דא"א, אמנם החסדים והגבורות המתחדשים אח"כ תמיד לצורך זוג, אינן עולות למעלה כנוצר, אמנם יורדות למטה, כדרך שיורדין בגופא דו"א, ובבואם אז החור"ג ראשונים מקבלים הארה מהם בכל פעם, ולקמן בש"ד ח"ב פ"א נבאר יותר בזה ע"ש, כי ע"י זה נעשו ד' פרצופים באו"א, וכבר ביארנו בחי"א דרך כללות בפ"א, בסדר התלבשותו של העתיק בדרך כללות בפ"ב הנה, ובש"ה ח"א פ"ו, בענין ישו"ת.

פרק ג

ד) נבאר עתה בפרטות בחי' רישא דא"א, כפי אשר נתבארה בפ"ק דס' דצניעותא, וז"ל, סתרא גו סתרא, אתתקן ואודמן בחד גולגלתא, מליא טלא דבדולחא כו', פי' הענין: כי עתיק יומין, שהוא הפרצוף היותר נעלם שבאצילות, בהיותו מתלבש גו סתרא אחרא, שהוא א"א, אודמן, ר"ל: נמצא ומושג, ע"י שנתתקן באלו התיקונים דרישא דא"א, כי התיקונים והשערות ואיברי הפרצוף, הם הממטטין את האור הגדול דעתיק, שנוכל להשיגו, ולהיותו מושג ונמצא

הגהות ומראה מקומות

ד) ע"ה שער א"א פ"ו ופ"ו שער מאמרי רשב"י זיע"א דף ר"מ ובפרשת תרומה דף ק"י מכאן עד אמצע ד"ה ונחזור לענין נתבאר בתע"ס חלק י"ג בתחלתו עד אות ו'.

רישא דא"א, ונתלבש באמצע הכתר. החכמה דא"א, בגו דההוא אורא, דיתיב לגו דגלגלתא, והקרומא הנ"ל, מפסקת בין האי אורא, למוחא סתימאה, כדי שתוכל המוחא לסבול אור גדול דהאי אורא, ששם נתלבש הדעת דעתיק, ובוה תבין בכל מקום מציאות הנשמה, איך שורה על מוח האדם, בההוא אורא דע"ג קרומא דמוחא, ונמצא כי הדעת הוה שהוא נשמת הרק דעתיק כנודע, הוא גדול מכולם, ועיקר הארת עתיק בא"א, הוא בזה הדעת העומד לגו דהאי אורא, בין כתר וחכמה, תרין רישין דא"א, כנ"ל בפ"א, להחיות התרין רישין, ומכ"ש שאר תיקוני א"א, כי החסד שלו דעתיק המתלבש בכתר דא"א, נקרא גופא, בערך הדעת דעתיק, שהוא נשמה לכל הו"ק.

והנה כהיות הדעת בההוא אורא, הוא סתום מאד מאד, כי הקרומא דחפיא על מוחא, מפסיק הארתו, ולכן הוצרך להוריד יותר למטה בחי הדעת הוה, ונתגלה בפומא דא"א, כי אין הברל בין החי מדבר, לחי בלתי מדבר, אלא (ב) הפה, ולכן הוא אבר גדול מכולם, ולכן אין הדעת מתגלה אלא בו, כי לעולם הדעת מתגלה בפה, כמש"ה מפיו דעת ותבונה, וז"ש בווהר משפטים דף קכ"ג ע"א, דעת גניז בפומא, ועל כ"ז עדיין הוא סתום, אלא שאינו כ"כ וכמ"ש באדרת נשא דף קל"ד ע"א, דתאנא מהאי פומא עילאה נשבא רוחא כו', ודא הוא טמירותא דכולא, דלא אתדבק לא לעילא ולא לתתא, והוא סתום בסתימאה דסתימין, דלא אתידע, פי': כי בזה הפה אתמיר ויתיב הדעת, הנקרא טמירותא דכלא, שהוא עתיק יומין, הנקרא רישא דלא אתידע ולא אתדבק, ועיין

כרישא דא"א, ובגו הני ז' תיקונין אתפשט בקדמיתא עתיק בות דיליה, אמנם עיקר התלבשותו כרישא דא"א, אינו אלא בתרין תיקונין קדמאין, כי הם ספירות גמורות דא"א, והם כתר וחכמה דיליה, אך שאר החמשה תיקונין אינו רק הארה לכד כנ"ל, והבן זה. ודע כי ענין הארה זו היא כנודע, כי החסד נקרא (א) יומם, יומא דכולהו, שיש בו כללות כל הז'ת, ולכן זה החסד דעתיק הנעלם בגו גלגלתא, נתפשטו ממנו שבעה אורות, אל הז' תיקוני גלגלתא הנזכר, אשר מכללם הוא המצחא, כמ"ש בפ"ז ע"ש, כי כל אלו השבעה תיקוני גלגלתא, הם בחי הכתר עצמו, אשר בו החסד דעתיק, וכמ"ש גבי ז' דגלגלתא דז"א ע"ש.

ואח"כ נתקן בחי חכמה דא"א, שהוא מוחא ע"י הגבורה דעתיק שבתוכם, ופה בכתר התיקונין שלו הם ז' דגלגלתא, ושל המוחא, הם ז"ג תיקוני דיקנא, דממוחא נפקו וזה פרטן: חסד דעתיק, גו כתר דא"א, גלגלתא דיליה, וגבורה דעתיק, גו חכמה, מוחא סתימאה, ת"ת, בקרומא דאורא, נ"ה יש להם ב' בחי, כמ"ש בפ"ז, ולכן מתלבשין בב' תיקונין ביחד, שהם: ב' אודנין, ותרין עיינין, והיסוד, במצחא, והמלכות, בנוקבא דפרדשקא, שהוא חוטמא, ועיין בפ"ח היטב.

ודע כי גם שג"ר דעתיק לא נתלבשו בא"א ונשארו עליו בסוד אור מקיף, נשמה לנשמה, כנ"ל פ"ב, עכ"ז בודאי שהנשמה צריך שהתלבש בפנימיות א"א כרישיה, כי שם מדור הנשמה, במקום הכוח, כנ"ל שם פ"ב, ולכן הוצרך העתיק יומין להלביש גם את דעת שבו, גו

הגהה

(א) צמח: בווהר ויקרא דף קצ"א ע"ב, הראשון שהוא המתגלה ראשונה בראש האצילות.
(ב) צמח: והרמו ודעת שפתי ברור מללו, ודעת שפתיך ינצורו, וכלי יקר שפתי דעת, וגם כי שפתי כהן ישמרו דעת, ומי יודע שאליהוא ז"ל הוכיח את איוב בסתר דבריו, שאמר איוב לא בדעת ידבר, וגם כתוב בו במלין בלי דעת.

הולך לפניהם יומם סבא עילאה וגר, ומנו אברהם, ואולי שלזה נקרא סבא עילאה, גם בספר שמות דף קפ"ט ע"ב, מזכיר אברהם סבא כהנא רבא ראש דכלא, ונודע דחסד דעתיק מתגלה במצח הרצון, ומשם בנוצר חסד, דיקנא דכהנא רבא ושפיר שנקרא חסד דעתיק, חסד

מתתא לעילא, ב' ספירות ראשונות דא"א, שהם כתר וחכמה כנוכר, שאלו הב', הם דא לגו מן דא, כי המוחא גו גלגלתא קיימא, אך רישא דעתיק היא למעלה מתרין רישין דא"א, ולכן אמר ודא לעילא מן דא.

ועתה התחיל לבארם מתתא לעילא, ואמר. רישא חדא חכמתא סתימאה אתכסיא, והיא חכמה דא"א, הנקרא מוחא סתימאה. כי קרומא דאוריא, מכסה אותה כנ"ל בפ"ג. למעלה ממנה, רישא עילאה, עתיקא קדישא כו', הוא כתר גלגלתא דא"א אשר היא עיקר הכל, ולכן נקרא ע"ק שהוא שם הכולל לכל א"א. ולכן אמר בה, רישא עילאה, כי היא עילאה יותר מהראשונות, שהיא מוחא סתימאה. למעלה ממנה, רישא דכל רישא, רישא דלאו רישא, ולא ידע, ולא אתידע כו', שהיא רישא דעתיק יומין, והבן כי אלו הב' שהם ב' ספירות ממש גמורות דברישא דא"א, נזכרו בשם ב' רישין, אמנם שאר תיקוני דישא, אינן נקרא רישין בפני עצמם, כי כולם הם תיקוני הני ב' רישין, ומהם יצאו, כמ"ש בפ"ח.

והנה רישא דעתיק, בודאי שיצדק בה היטב שם רישא, כי היא גלגלתא, ומוחא בגווה, אך בא"א, איך נקרא לגלגלתא ומוחא לכל חד רישא בפני עצמה, ובהכרח צריך שבכל רישא יהיה בה בחינת הראש שהוא הכלי, ובתוכו המוח, שהוא הרוחניות והעצמות, ולכן צריך שתדע, כי כיון שאלו הב' ספירות דא"א נקראו רישין, צריך שיהיו ראשין ממש, וכל אחד משתיהן תהיה כוללת ב' בחי', שהם גלגלתא ומוחא, ואעפ"י שאנו קוראין לראשונה גלגלתא, ולשניה מוחא, הענין הוא, כי כל אחד מהם

בפ"ו בענין הפה, ולכן יוצא הבל מזה (ג) הפה להחיות לו"א, שהוא האור היוצא מן הדעת דעתיק הגנוז שם, ועכ"ז עדיין הוא סתום, וכמ"ש שם, דבהאי אתרחיצו אבהתנא לאתלבשא בהאי רוחא כו', לעתיד, כי עתה עדיין הוא סתום, ואינו מתגלה רק להאיר לו"א, כמ"ש שם במקומו באדרא, והנה האי אוריא דכיא, הוא סוד הנזכר בפרשת בראשית דף ט"ו וט"ז ע"ש, גם בפרשת פינחס דף רמ"ה ע"ב, יהי אור יהי אור, כי יו"ד יצאת מהאי אור, ואשתאר אור, וזו היר"ד אשר יצאה ממנו נבארה בפ"ו, וטעם קריאתו אוריא דכיא הוא, כי הה' חסדים שבדעת, נקרא אוריא דכיא באדרא קדישא, (ז) וע"ש החסדים שבו, נקרא אוריא דכיא, כמ"ש בפ"ו, ולקמן בפ"ד נבאר היטב ענין זה הדעת, וזה האוריא, איך ענינו ומציאותו וע"ש.

פרק ד

(ח) אחר שנתבאר בפ"ג, סדר התלבשותי ז"ת דעתיק, בשבעה תיקוני רישא דא"א דרך כלל, נבארם דרך פרט, ולכן נבאר תחילה מה שכי באדרת האוינו, אשר התחלנו לבאר בח"א פ"א, וז"ל, תלת רישין מתגלסן, דא לגו מן דא כו', בדף רפ"ח ע"א, וביאור הענין בקיצור, כי הנה ביארנו בפרקים שעברו, כי אין ברישא דא"א, רק ב' ספירות מהט' שלו, והם כתר וחכמה, גלגלתא ומוחא, והנה מכל פרצוף דעתיק, אינו נשאר בלתי לבוש, זולת ראשו כנ"ל, וכל רישא דעתיק, נקרא בשם חד רישא דרך כללות, ואלו הג' רישין הנו' כאן, הם

הגהה

(ג) צמח: עיין בכי תזריע דף מ"ז ע"ב, על פסוק כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם. מאי מוצא פי ה', דא הבלים דלעילא, ומשמע פי ה' פה דא"א כנ"ל, וגם באדרא דף ס"ז,

הנהרות ומראה מקומות

(ז) נ"א מוסיף והה"ג נקרא אשא דכיא (כת"י).
(ח) ע"ח שער א"א פ"א, שער מאמרי רשב"י מן אות ו' עד אות כ"א.

בחי' האויר הזך שאינו נתפס. הרי נתבאר בחי' הכתר דא"א, שהיא הגלגלתא עם מוחא שבתוכה הנקרא אוירא. וכל אלו הב' בחי' שהם הני תרי: גלגלתא, ואוירא. נעשו בחי' חד גלגלתא, בערך המוחא הנקרא חכמה דא"א. ונמצא עתה שהם תרי מוחין, זה בתוך זה, חכמה דא"א בגו האי אוירא, ומפסיק ביניהם האי קרומא דאוירא. ובוזה תבין מ"ש באדרת נשא דף קכ"ח ע"כ. וז"ל, בחללא דגלגלתא קרומא דאוירא, דחכמתא עילאה סתימאה כו', והאי קרומא אתחפיא על מוחא, דאיהי חכמתא סתימאה כו', ודקדק באומרו תחילה חכמתא עילאה סתימאה, ואח"כ אומר דאיהי חכמתא סתימאה, להורות מ"ש כי תרי מוחין הוו. חד היא היא אוירא דאתעביד מוחא עילאה אל הגלגלתא, וזה נקרא חכמתא עילאה סתימאה. אך מוחא תנינא חכמה דא"א, אינו עילאה, אמנם נקרא (1) חכמתא סתימאה, ולא עילאה. והאי קרומא יתיב בין תרין מוחין אלין, והוא קרום מפסיק תחת ההוא חכמתא עילאה סתימאה הנק' אוירא, ויתיב ע"ג מוחא תנינא, דאיקר חכמה סתימאה.

בפני עצמה, הם רישא חדא, גלגלתא ומוחא בגווה, אך בערך שמתלבשין זו בתוך זו, נעשית רישא קדמאה בערך גלגלתא לחד, והרישא תנינא מוחא לחד דבגו גלגלתא, דהיינו רישא קדמאה. ובוזה תבין, למה נקרא ב' רישין ממש. והענין דע, כי ההוא אוירא שכתבנו לעיל בפ"ג, שהוא מפסיק בין הכתר דא"א לחכמה שבו, הוא בחינת מוחא אל הגלגלתא, שהוא הכתר. והענין, כי הכתר דא"א, הנה הוא הגלגלתא הראשונה שלו, ונודע כי הגלגלתא היא קדירת המוח, העשויה מחיבור עצמות, וכולא חלולה (7) מנקבים קטנים, כמו הספוג. וטעם הענין, כדי שיכנס האויר, ויהיה לו מקום לעמוד באותם הנקבים החלולים שבגלגלתא, וירטיב (7) ויקרר חום המוח והראש, ולא יתייבש המוח, כנודע לחכמי הניתוח, ומבשרנו נחזה אל"ה כי כן בגלגלתא עילאה, יש ההוא אוירא עילאה, הנכנס באותם החללים של הגלגלתא, וזה האוירא נעשה מוחא ממש בתוך הגלגלתא הזו, אלא שהוא מוחא זכך ודקיק סגי לחדא, ולכן נקראה בשם אוירא, כי הוא

הגהה

איזה חולה. ועדיין צריך ליישב מבשרנו נחזה אל"ה, ועיין בתיקונים דס"א, גם עיין בפרשת וארא דף כ"ד. אחר כך ראיתי בפרשת פנחס דרכ"ד ע"ב, וז"ל, מוחא דא נורא דאתיא ממוחא עילאה, ר"ל הוא קר, אבל נורא שבו אתיא ממוחא עילאה, דהיינו מצד הגבורה דעתיק הגנוז במוח, דהיינו כנוכר כאן בדברי הרב ז"ל. ומ"ש ומבשרנו נחזה אל"ה, כנודע לחכמי הניתוח, היינו שהוא ז"ל אומר בכמה מקומות, שישאל בני ישראל העליון ז"א, ואין לנו דמיון עם א"א, כי אם בפרט אחד, והוא שערות הנזיר כנודע. וא"כ ק"ל, שפה מדבר במוח א"א ובו מלוכש גבורה דעתיק בוצינא דקרדינותא וכפי זה האמור ק"ל אומרו כנודע בחכמי הניתוח ומבשרנו נחזה אל"ה אמר הוא שהרב ז"ל בקצת בחי' א"א אומר ומז"א נבין הענין בא"א ופרט אחד באון.

(1) צמח: מלשון אדרת האזינו משמע, שמוחא עילאה סתימא, ומוחא סתימא לחד,

(7) צמח: וכך כתוב בספר חכמת הניתוח ואומרים שהם שבעה עצמות ומבין חיבורם יוצא מיתרי מוחא, ואולי ששבעה עצמות רומזים אל שבעה דגלגלתא ובאדרת האזינו רצ"ו, מדבר ברישא דנוקבא, ואומר ואפיק גלגלתא חדא סתימא מכל סטרוי. ונ"ל עם מ"ש בספר הניתוח, כי גלגלת האשה היא כולה מעצם א' לבד, וא"כ הרי היא סתימא בלתי חיבור עצמות, ונתנו טעם כי להיות שכל משאות האשה הם על ראשה, לזה בראה הקב"ה חזקה וסתומה מעצם א', והמותרות שבאשה יוצאת בדם נידות, גם באדרא רבא דף קמ"א ע"ב כתוב, גלגלתא דנוקבא כלא סתימאה בכל סטרוי.

(ה) צמח: נודע כי טבע המוח עצמו היא קר ולח, ונזכר בר"מ פרשת פנחס דף קל"ג סוף ע"ב, ונ"ל שכונת הרב ז"ל, על הרשת שעל הקרום, עשויה מורידי דם רוחני דופקיים. ולקרר חום זה קאמר. א"נ וירטיב ויקרר מסיבת

וזהו שאמר האי קרומא אתחפייא על מוחא, דהיא חכמתא סתימאה, הקרום חופה על המוחא תניינא ממעל לו, אך בערך מוחא קדמאה, אינו עומד עליו ממש, רק נקרא קרומא דיליה, ולזה לא אמר, ברישא בחללא דגלגלתא קרומא דאורא חפייא על חכמתא עילאה סתימא והבן זה. (ט) וז"ש אח"כ, והאי מוחא דאיהו האי חכמתא סתימאה כו', שלא תטעה, שהמוחא עילאה הוא דשקט ואשתכיך באתריה, כחמר טב דיתבי על דורדייה, שהדינין מתגלין שם קצת, כמ"ש בפ"ו, להיות הגבורה דעתיק מתלבשת בה כנ"ל בפ"ג, אמנם זה המוחא הוא האי חכמתא סתימאה, ולא הוי ההיא חכמתא עילאה סתימאה הנקרא אורא, שאין בה דיגין כלל, כי הדעת דעתיק מתלבש בתוכה כנזכר שם.

ואמנם תלה הקרומא באורא, ולא אמר האי קרומא במוחא אודכך, והטעם, כי האי קרומא להמעט אור האורא נעשתה, שלא ירד אורו הגדול אל המוחא תנינא, ולא תוכל לסובלה, ולכן הושם הקרום למסך ביניהם, ולכן נק' הקרום קרומא דאורא ועיין בפ"ו. הכלל העולה מזה, כי אלו הב' רישין דבא"א, היין תלתא, אמנם אינם נק' אלא ב' רישין בלחוד, כי הרי ג' אינון: גלגלתא, ואורא, ומוחא. כי האורא נקרא מוחא, בערך גלגלתא, ונקרא גלגלתא, בערך מוחא תניינא האמיתי, שהוא חכמה דא"א, ואמנם אינם רק ב' רישין לחוד, לסיבה הנ"ל, כי כל רישא צריך שיהיה בה גלגלתא ומוחא, והנה הגלגלתא הראשונה עם האורא שבתוכה, שהיא בחי' מוחא דיליה, נקרא רישא חדא, ואח"כ מתחבר

האי אורא ונעשית גם היא בחי' גלגלתא שנית, בערך המוחא האמיתית חכמה דא"א, הרי הם ב' רישין, שהם ג' וכולם בא"א, זולת ההיא רישא עילאה דלא אתידע, שהיא בעתיק יומין, והבן בפ"ה הבא.

פרק ה

(י) נבאר ענין הני תרין רישין דא"א, שהם: גלגלתא כתר, ומוחא חכמה, אשר נהלקו לג' רישין כנ"ל, שהם: גלגלתא, ואורא, ומוחא, ומה ענין ג' אלו, דע, כי אין לך דבר ובחי' באצילות, שאין בו שלשה בחי' אלו, בין באורות, בין בכלים, והם: פנימי, ומקיף, ומקיף לשניהם על כולם, וכל אלו נתבאר באורך בש"ד ח"ב פ"ו, ולכן היו בכאן ברישא דא"א שלשה בחי' אלו ברישא דיליה, ואלו השלשה בחי', נקרא: נשמה, ורוח, ונפש, הא כיצד, מוחא סתימאה שהיא חכמה שבא"א, היא סוד נפש, והוא פנימי, ועליו רישא תנינא הנקרא אורא, והוא רוח, כי אור הוא רוח כנודע, והוא אור המקיף, ועליו רישא תליתאה, עליונה מכולם, הנקרא גלגלתא, והיא נשמה, והוא המקיף העליון של שניהם, והנה כל בחי' מאלי השלשה הנז', שהם: אורא, ומוחא, וגלגלתא, כל אחד מהם ג"כ נחלק לג' בחי' הנז', כי גלגלתא עצמה, שהיא המקיף העליון, יש בה פנימי, ומקיף, ומקיף עליון, וכולם בחי' נשמה, וכן באורא, וכן במוחא, וצריך שתדע, כי בא"א כל השמות אשר לו, אינם פשוטים, אכן כולם הם במילויים, וגם בנקודים, רק שהפרש יהיה כפי המילויים, וכפי הנקודים וזכור כלל זה.

הגהה

הכל א', בסוף רפ"ה, ובחכמה דא סתימאה רישא לכל רישי דשאר חכמות, הרי מזכיר חכמה סתימאה לחוד, ובסוף ע"ב אומר, תיקונא דכל שאר.

הנהרות ומראה מקומות

(ט) קול הרמ"ו נלע"ד שזה סוד אות א' דהיינו ב' יודין ב' החכמות ובאמצע הדעת. (י) ע"ח שער א"א פ"ג וד', שער מאמרי רשב"י זיע"א דף רל"ו ותע"ס חלק י"ג מן אות כ"א עד אות מ"ט.

דס"ג דרישא תנינא. שהם סגול במקום צירי.
 כזה: אלף ה' יוד ה' אלף ה' וְיָד ה' אֵלֶּף ה' וְיָד ה' אֵלֶּף ה'.

רישא תליתאה, היא מוחא סתימאה. חכמה
 דא"א, אשר כללותיה היא בחי' נפש, ואור פנימי
 דג' הרישין, וגם היא ג' היות כנ"ל, רק
 שמילויים הם באלפי"ן, כזה: יוד ה"א וא"ו
 ה"א. וגם נקודם, הוא כמו בשלשה היות
 השניות דרישא תנינא, שבמקום צירי יש סגול.
 ועוד יש באלו שינוי אחר, כי במקום הקמץ
 תשים פתח, כזה: יוד הָא נָאוּ הָא. יוד הָא נָאוּ
 הָא. וְיָד הָא נָאוּ הָא. וכן עד"ו היא בכלים
 שלהם, כי הם ג"פ אהי"ה, רק שמילויים באלפי"ן,
 כמו בהיות שבהאי רישא ג', וגם הם מנוקדות
 כמו ההי"ות אלו עצמם דמילוי אלפי"ן כזה:
 אלף הָא יוד הָא. אלף הָא וְיָד הָא. אלף הָא
 וְיָד הָא.

והנה תמצא, כי הנה הם ג' רישין, ובכל
 אחד יש בה שלשה היות העצמות, וג' אהיה
 דכלים, נמצא שיש בכללות כל הג' רישין אלין,
 ח"י היות, ואהיה. וז"ס ח"י העולמים, כי מאלו
 הח"י שמות, נמשך החיות לכל העולמים כולם,
 וגם הם בעצמם הם ח"י העולמים, שהוא רישא
 דא"א, וחיותו מתעלם בתוכם, והבן זה.

והנה פעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל, כי
 מרישא תנינא שהוא שם ס"ג, אשר משם
 נמשכין י"ג נימין דשערי, הנה משם נמשכין
 אל י"ג תיקוני דיקנא דא"א, כי הלא במילוי
 זה דס"ג יש בו ג' יודין, והם ג' שמהן: יהו"ה.
 יהו"ה. יהו"ה, הנרמזין בתפלת רבי נחוניא
 בן הקנה, במדת הכתר וע"ש, ומילויים הוא
 ביהדין, ונקודתם כבר נרמזו לעיל ברישא תנינא
 איך הם. ואלו הם י"ב תיקוני דיקנא דעתיקא,
 והי"ג הוא מזלא הכולל את כולם. ובוה תבין,
 איך לפעמים שם ס"ג הוא גבוה משם ע"ב, כי
 הרי שלשה ההי"ות דיהדי"ן נפקי מהאי ס"ג
 כנזכר, ולפעמים שם ס"ג למטה מע"ב, כי הרי
 גלגלתא, שהיא רישא קרמאה, הויה היא במילוי
 יודין דע"ב, וברישא תנינא הוי ס"ג תחותיה,
 ולכן אל יקשה בעיניך אם תמצא בזה
 מאמרים חלוקים בענין זה, עכ"ל מורי ז"ל.

ונבאר עתה כולם, דע כי גלגלתא שהיא
 כתר דא"א, אשר כללותה היא נשמה, ומקיף
 עליון, הנה היא נחלקת לשלשה בחי', כי יש
 בה אור פנימי, והוא שם ההי"ה במילוי ע"ב
 דיהדין, כי כל ההי"ה דע"ב, היא בחי' נשמה.
 ואמנם הדי' אותיות הם מנוקדות בחולם צירי
 קמץ צירי, כזה: יוד ה' יוּ ה' ה'י. אך אותיות
 המילוי, אינם מנוקדות. עוד יש בו שם הי"ה
 אחרת, והוא מקיף אל ההי"ה הנזכר, וגם היא
 במילוי ע"ב דיהדי"ן, אמנם היא מנוקדת בכל
 עשרה אותיותיו באופן זה, כי בשלשה אותיות
 יוד, יש בכל אחד מהם ניקוד חולם, ובכ"י
 אותיות ה"י, בכל אחד ניקוד צירי. ובג' אותיות
 וי"ו, בכל אחד ניקוד קמץ. ובכ"י אותיות ה"י,
 בכל אחד ניקוד צירי, כזה: יוד ה' וְיָד ה' וְיָד ה'
 עוד יש בו הי"ה אחרת, מקיף העליון לשניהם,
 והוא ג"כ במילוי ע"ב דיהדי"ן, אמנם היא
 מנוקדת באופן אחר כי בדי' אותיות הפשוט
 יש, חולם צירי קמץ צירי. ובאותיות המילוי
 הם מנוקדות בקמץ, כזה: וְיָד ה' וְיָד ה'. והרי
 ביארנו שלשה בחי' שיש בגלגלתא, שהיא כתר
 דא"א, בבחי' העצמות והאור אשר בתוכם.
 והנה גם בכלים של האי גלגלתא, צריך שיהיה
 בהם ג' בחי' הנז', והם ממש ע"ד הנז' בהיות,
 אלא שהם שמות של אהיה, כי אהיה הוא כלי
 אל שם הי"ה, ונמצא שהם ג"פ אהיה, וכולם
 במילוי יודין, וכפי סדר הנקוד הנז' בהיות
 ג"כ. וגם הם בסוד פנימי, ומקיף, ומקיף עליון
 בבחי' הכלים, אל הנשמה כזה: אלף ה' יוד
 ה' אלף ה' וְיָד ה' אלף ה' וְיָד ה'. שהיא
 כתר גלגלתא דא"א.

רישא תנינא, היא אוירא, אשר כללותה
 היא בחי' הרוח, ומקיף הקטן, וגם היא נחלקים
 לשלשה בחי', והם שלשה היות כנ"ל, רק
 שמילויים הוא בס"ג כזה: יוד ה"י וא"ו ה"י.
 וגם נקודם הוא כמו בשלשה היות הראשונות
 דע"ב, רק שבמקום צירי, יש עתה סגול כזה:
 יוד ה' נָאוּ ה'. יוד ה' נָאוּ ה'. וְיָד ה' נָאוּ ה'.
 וכן עד"ו הוא בכלים שלהם, שהם ג"כ אהי"ה
 וגם הם במילוי יודין כראשונים, כי אין בשם
 אהיה אות וי"ו, כמו שיש בהי"ה, כדי שתשתנה
 כאז מילוי. ונקודתם כניקוד ג' היות האלו

ברישא תליתאה, הנק' מוחא סתימאה, ובהם י"ב אותיות, ועם כללות השם בעצמו הרי י"ג. והרי נתבאר ג' בחי', של ג"פ י"ג, הנזכר בשני האדרות.

יברכך מקורא דתלת שמהן, הענין, כי כבר ביארתי לך באדר"ז, הענין תלת רישין, כי ע"ב דיודין הוא ברישא קדמאה, שהוא גולגלתא חיוורא, ומילוי ס"ג ברישא תנינא, ומילוי אלפין ברישא תליתאה, אמנם מן הראשון נמשך רוח חיי לפומא קדישא, ולכן אין יכולת להשיגה, אבל זימנין אבהתנא לעתיד להתלבש ביה, כי להיות ראש עילאה, אין בו כח להתלבש כלל, אמנם מרישא תנינא, שהוא זה שם של ס"ג, אשר מהם נמשכין י"ג נימין דשערי, וכבר ביארתי שמשם נמשכין אל י"ג תיקוני דיקנא דעתיקא, כי הלא במילוי זה בשם ס"ג, יש בו ג' יודין, והם ג' שמות הוי"ה, והם רמוזין בריש תפילות ר' נחוניא בן הקנה במדת הכתר, ומילוי הוא בידוין, ובזה תבין, איך שם ס"ג הוא כאן גבוה משל מילוי יודין, ולזימנין הוא להיפך, כי הלא רישא קדמאה הוא מילוי יודין, ובזה אל יקשה בעיניך, אם תראה הפכים בענין זה, והבן זה.

וכבר ביארנו נקודות שמות אלה, באדרת האזינו, ברישא תנינא, ואלו הן י"ב, ר"ל פנימיות הדיקנא, הנמשכת משם ס"ג דרישא תנינא, כי החיצונית הוא שם מ"ה דרישא תליתאה, שממנו יוצאים, כנזכר לקמן תיקנא דיקנא דעתיקא, והי"ג שהוא הנקרא מזלא, כולל את כולם, כנזכר באדרא, ולכן צריך להגיה מקורא דתלת שמהן יקירין אילין, יו"ד הי" וא"ו הי" (כ)

וכבר ביארנו יב"ק: יחוד, ברכה, קדושה, אלו הג' שמהן נק' יב"ק, והם סוד הפסוק יברכך כו', וכבר ידעת, כי הם בדיקנא דעתיקא, כמבואר אצלנו בביאור ברכת כהנים, ואמנם ברישא תליתאה, ששם הוא המילוי אלפין, ונק' קדושה, והטעם, כי קדושה הוא סוד המוחין

והנה קשה, כי הוא חולק במש"ל, כי ג' שמהן דרישא תנינא הוו דס"ג, ולא דע"ב. והיינו יכולים לומר מכח קושיא זו, כי האמת הוא שבכל רישא מהנך ג', יש בה הויה אתת כוללת כל בחינותיה, והראשונה דע"ב, והב' דס"ג, והג' דמ"ה, אמנם השלשה הויות שיש בכל אחד מהם, הם במילוי יודין דע"ב, וצ"ע. והנלע"ד בזה יותר אמיתי במ"ש פ"ט, כי י"ג נימין דשערין, נפקו מאוירא, והיי"ג תיקוני דיקנא, ממוחא סתימאה, וז"ש לעיל, והנה משם נמשכו אל י"ג תיקוני דיקנא כו'. נמצא א"כ, כי ג' שמהן דאוירא, כולם במילוי דס"ג, ואמנם בכל הויה מאלו, יש ג' יודין, כנגד שלשה הויות אחרות דנפקו ממנה, להאיר ב"ג תיקוני דיקנא, ושם הם אותם השלשה הויות במילוי דע"ב, וכנודע כי בדיקנא הם במילוי ע"ב, כמבואר בפיו ועיין בפיו.

כאן חסר דרוש אחד מענין זה, הובא בבית דפוס ראשון ומכאן עד פ"ו אינו בספרים הישנים.

והנה בזה תבין מאמר באדרא רבה דקפ"ח ע"ב, וז"ל, האי גולגלתא, חיוורא דיליה, נהיר לתליסר עיבר גליפין, (ד' בסיטרא דא) ושם אמר, י"ג נימין דשערי קיימין מהאי סיטרא ומהאי סטרא, וכן באדר"ז אמר, בגין דהאי חכמתא סתימאה ביה, מתפרש תלת זימנין לארבע כו', והרי בג' מקומות אלו, מצינו בחי' י"ג פעמים, וצריך להבין מה ענינו. אבל הביאור הוא כמש"ל, כי ג' מיני הויות של עצמות יש בג' רישין, שכל ראש משלשתן יש בה ג' הויות משונות, כי ג' הויות העליונות דברישא עילאה הנק' גולגלתא דא"א, הם במילוי דיודין, ובה י"ב אותיות הפשוטות, ויש בהם עוד כללות שלשתן הרי י"ג, וכן ג' הויות אחרות ברישא תנינא, הנק' אוירא, במילוי ס"ג, ובהם י"ב אותיות הפשוטות, ועוד כללות שלשתן הרי י"ג, וכן ג' הויות אחרות דמלוי מ"ה דאלפין,

הנהרות ומראה מקומות

(כ) יען כי תנינא הוא שם ס"ג, כי לפי הנוסח שלפנינו בר"מ נשא דף קמ"ו ע"ב הוא שם מ"ה, ויש שם ס"א ס"ג ויש ס"א ע"ב (ה"ו).

בכל מקום, והנה שם זה ברישא תליתאה, שהוא נק' תמיד מוחא סתימאה שבכתר, ולכן נקרא קדושה. והנה שם זה מתפשט עד חוטם דעתיקא, והבל היוצא משם, הוא נמשך מהאי רישא תליתאה.

אמנם המשך הראש השני, הוא בסוד הדיקנא דעתיקא, כי אין יכולת להתלבש באבר העצמי, רק בסוד שערות לרוב העלמו, אבל זו השלישי מתלבש בחוטם. ואעפ"י שהראשון הוא הנעלם מכולם, ועכ"ז מתלבש בפומא, כבר ביארנו, שאדרבא, לרוב העלמו נעלם בפה, וזימנין אבהתנא להתלבש בה, אבל לא עתה. ולכן חוטם גי' ס"ג, לרמוז, כי יצא משם ס"ג העליון שברישא תנינא, אבל החוטם הוא ברישא תליתאה, וגם כי הוא עצמו סוד ג"פ אהי"ה, ושלשתן כמנין ס"ג, וכמ"ש בע"ה. והענין, כי כבר ידעת, כי שם ס"ג מתלבש במ"ה אלפין, כנזכר בתיקונים, וכנגד אותן ג' יודין, יש כאן ג' אלפין, שמשם נמשכין ג"פ אהי"ה, שהם כמנין ס"ג. ואמנם מסוד החוטם, הנה נמשכים אל הדיקנא דז"א, ולהיות החוטם הוא דינא, ולכן בו הוראת אהי"ה שהוא בבינה, והנה כבר ידעת, כי דיקנא דז"א, אינו אלא שיתא, כי הוא סוד ואו דשמא קדישא וק", אבל אח"כ ניתוסף בו נה"י כנודע, ואז היו תשעה, וזה נרמו בד' רצ"ה, שיתא אינון, תשעה אקרין.

ואמנם כשעלה הת"ת, בסוד תפילות מנחה דשבתא, בדיקנא דעתיקא, עד מזל הראשון, שהוא תיקון הח', ולא עד בכלל, נמצא שאז יש ד' תיקונים יתרים, כי מזלא י"ג דעתיקא, כבר ביארנו שהוא כללות אחרי כולם, ונמצא כי אז הו"א קונה הר' אחרים, ועם הט' שלו הם י"ג, ואז יש לו י"ג תיקונים ג"כ. וז"ס ד"ו דמילוי יו"ד, ד' על ו', כנזכר בפרשת ויקרא דף ע"ב, כי סוד הד', הם ד' תיקונים דעתיקא, והם נמשכים על ד' שהוא הז"א, אזי נעשית אח"כ ט' תקונים, בתוספות נה"י כנזכר, ואז יש לו ג"כ י"ג תיקוני דיקנא, ובאלו י"ג תיקונים, הם ג"פ אהי"ה, כי תיקון י"ג הוא

כולל מכולם דוגמת העתיקא. וז"ס יאר ה' כר, כנזכר אצלי בברכת כהנים, וזהו נק' קדושה. וענין יחוד, הוא בשם אדני, והענין כי בשם זה יש א"י, כנזכר בתיקונים, א' אהי"ה, י' הוי"ה, לרמוז כי התיקונים הנזכרים דעתיקא ודועיר, כולם נמשכים אליה. והענין, כי הלא אין בנוקבא דיקנא, והטעם, כי כבר פירשתי בסוד נטילת ידיים, כי שערות הראש נעשים דינים קשים, אבל מותר שערות הדיקנא, נעשים מהם קליפין קשים, והנה אם גם לנוקבא היה דיקנא הנה, נמצא כי להיות בסוד הבל (ל) ינקו החיצונים, ויחריבו הקליפות את העולם ביניקתם ממנה, אבל עתה שאינם יונקים אלא מצד רחוק שהוא מדיקנא דז"א, אין לקליפות כ"כ שליטה. והנה תמצא, שיש כ"ד צרופי אדני, כנגד י"ב דעתיק, וי"ב דז"א. והי"ב צרופים ראשונים כנגדם הם בראש הנקבה. וי"ב האחרים, כנגדם הם בגופא. וי"ב שבראשה, הם סוד ז' הנזכר בראש ספרא דצניעותא, שהם ז' דגלגלתא, והם: גלגלתא, טלא דבדולחא, קרומא דאורא, ומצחא, ועמר נקי, ועיינין, וחוטמא, כמבואר אצלי שם. אמנם ככאן בעתיקא, העיינין נחשבין לעין א', וכן ב' נקבי החוטם. אך בז"א, או במלכות, נחשבת כל אחד לב'. ונמצא כי ב' עיינין, וב' נקבי החוטם, עם ה' האחרים, הם תשעה. וב' האזנים, והפה, הרי י"ב דברישא, כי האזנים לא נזכרים בעתיקא כלל באדרא. גם דע, כי במקום עמר נקי, הוא במלכות שערי סומקא, אבל שערי דעתיקא, עליהן נאמר ושער רישיה כעמר נקי, הרי לך י"ב ברישא, מ) הם כנגד י"ב ת"ד מעתיקא. וכנגד י"ב דדיקנא דז"א, הם ג' פרקין בזרוע ימין, ושלשה בזרוע שמאל, ושית פרקין בתרין שוקין, הרי הם י"ב, כנזכר בתקונין, בפסוק וקרא זה אל זה ואמר. והענין, כי אלו הם כ"ד קשוטין כלה, ואינם עצם הכלה. פירוש: כי נ) להיותה אלו הי"ג תיקוני שלאין, נמשכים עד הניקבא, אינם יכולים להיות מתגלים ממש בסוד עצמות, רק בסוד תכשיטין. דוגמת רישא תנינא דאריך,

הגחות ומראה מקומות

(ל) צ"ל בסוף הכל (ה"ו). מ) נ"א מוסיף ברישא דנוקבא (ה"ו). נ) נ"א כי להיות אלו הי"ב (קראקא).

כנ"ל, עכ"ל מהרח"ו ששמע פירוש אחר מהרב האר"י זלה"ה. סליק בעזה"י.

פרק ו

(פ) אחר שביארנו בחי' הכתר והחכמה דא"א. שהם ב' רישין דיליה, אשר נתחלקה לג' רישין, כנ"ל בב' הפרקים אשר קדמו, וגם בפ"ג ביארנו דרך כללות איך נתלבשו ז"ת דעתיק, בשבעה תיקוני רישא דא"א. נחזור עתה לבאר ענין שבעה תקונים בפרטות. והנה כבר נתבאר שם, כי חסד דעתיק נתלבש בכתר דא"א. אשר הוא הגלגלתא, רישא קדמאה דא"א. והנה מהדאוי היה, שעתיק יומין לא יגלה הארתו: העקרית, רק ברישא קדמאה שהוא הגלגלתא. ואח"כ תאיר זו הגלגלתא ברישא אחרא, שהיא מוחא סתימאה, חכמה דא"א. אמנם לא כך היה, כי אם שהעתיק מתגלה בהני ב' רישין כחדא. וטעם הדבר, כי הנה אר"א דתחות דיקנא א"א. נמשך בהם החיות, מהני ב' רישין: גלגלתא, ומוחא. כמ"ש בש"ד ח"א פ"ב ופ"ג. ובענין דאר"א (צ) הויין שוון כחדא נפקי וכחדא שריין, ולכן הוצרכו אלו הב' רישין להתגלות בהם העתיק בהשוואה אחד ג"כ, ולכן החסד דעתיק נתלבש בגלגלתא. והגבורה במוחא. היא חכמה. ואז נכלל החסד בגבורה והגבורה בחסד. והיו שוין.

גם אחר שהיסוד דעתיק עם החסד שבתוכו נתלבש במצח דא"א, כנ"ל פ"ג ופ"ו, ומשם חזרו להאיר ולהתפשט בדיקנא במזלא שהוא תיקון י"ג, וגם בתקון הנקרא נוצר חסד, כנזכר בפ"ז, ונזכר בהאזינו דף רפ"ט ע"א, והאי רציון אתפשט לתתא בדיקנא כו', וגם הדיקנא עצמה היא בסוד יסוד, כי לכן הנשים שאין להם בחינת יסוד, אין להן זקן. וכן ההוד שבו נגלה בדיקנא, כמ"ש באדרת נשא דק"מ ע"ב, ותניא

שמתלבש בי"ג ת"ד, ולא באברים, לרוב העלמה. אך עכ"ז להיות תכשיטין, ודאי שאינו כ"כ פנימים כאברי הנוקבא, כי אלו הם תכשיטין בפני אחר, (ולפניו) (ס) העלם אחר העלם. ופי' תכשיטין הוא: כי הלא הקליפות נקראו חושך, והם מחשיכים את המלכות הסמוכה אצלם, ולכן צריכין אלו התכשיטין להאיר אותה, דוגמת סרק המעבירים הנשים על פניהם.

והנה הם סוד האורות, שהם כ"ד מי"ב י"ב תיקונים עלאין, ומאירין באלו הי"ב (ע) דייק ציר ברישא ובגופא, וזהו כנגד הפסוק ישא כו', הנזכר אצלי בפרשת ברכת כהנים שהיא בנוקבא. אמנם שם זה אדנ"י, כשמקבל כל אלו התיקונים הוא מצורף עם שם הוי"ה, דוגמת חיבור אהי"ה עם הוי"ה, כן מצטרף אדנ"י עם הוי"ה, אך יש הפרש, כי אם גובר הוי"ה, הוא יאהדונה", ואז הוא סוד היום, כי אז נמשך לך כ"ד תיקונים הנ"ל, ע"י הת"ת. אך בלילה, כי אז אדנ"י גובר, כי בז"א אמר בו המפיל חבלי שינה על עיני, כנזכר אצלי בפירוש ברכה זו, אז גובר שם אדנ"י על הוי"ה, שהיא נותנת ואינה מקבלת על ידו, ולכן שם זה איההדנויה", ותראה איך בראש שם זה, א"י א) דאדנ"י על י"ה דהוי"ה, אך שאר השם אינו גובר, ויש שם ה' יתירה, לרמוז על שם אהיה, כי הלא המלכות נקרא קרית ארבע, כנזכר בתיקונים, שיש בה: הוי"ה אהי"ה, הוי"ה אדנ"י. והנה שם זה, רומז לארבע שמות הנז', וכדי י"היה רמז בו על שם אהיה, ניתוסף אות ה' אחרת, כנגד שם אהיה, שיש בו ב' ההי"ן. הרי כי בשם זה הוא שמות קרית ארבע. וזה אמרה, ורמזיון א"י דביעאה, מב' שמהן מפרשין דרשימין בהון. פירוש: כי הם אהיה ואדנ"י, יש בהם תיבות הוי"ה הוי"ה, ודע, כי ז"א הוא נשפע מן אר"א, ועתיקא ממש. אבל הנוקבא, אין השפע נשפע בה, רק ע"י השערות והדיקנא

הנהות ומראה מקומות

(פ) ע"ה שער א"א פ"ו ופ"ה. ושער הולדת אר"א וזרין פ"ו. שער מאמרי רשב"י ז"ל דף רמ"ה תע"ס חלק י"ג מאות ג' עד אות ע"א (צ) ג"א יהיו שוים (קראקא).

(ס) ג"א לפני אחר ולפניו (קראקא).

(ע) ג"א דייקא ברישא (קראקא). ג"א תקונא

דרישא (ה"ו).

(א) כמאמרי רשב"י הנוסח א"ד דאדנ"י.

א"א שהוא רישא דשירותא דמהימנותא. היה מברר בגו המחשבה דיליה שהיא מוחא סתימאה דביה, כל הבירורין שבשבעה המלכים, בבחי' מ"ן, כדי לעשות מהם בחי' פרצופי אר"א, כי אין בירור אלא במחשבה. והנה הבוצינא דקרדינותא, שהיא הגבורה דעתיק. שרש לכל הגבורות כולם, בכחה יכולה המחשבה לברר הבירורים הנו', כי כל הבירורין הם בחי' גבורות, ולכן הם מתבררים ע"י ההיא בוצינא דקרדינותא. ואמנם ענין בטישה זו, נתבאר בש"א ח"ג פ"ו וע"ש, וז"ס בוצינא דקרדינותא, שהיא הנותנת קצבה ומדה, ונקרא קו המדה. והטעם, כי החסד הוא מתפשט בשופע בלי קצבה. אך הגבורה שהיא דין נותנת קצבה אל השפע, שלא יתפשט יותר מהראוי אל המקבלים, ולכן בוצינא דקרדינותא איהי מדיד ועביד כל אינון משיחין, (ק) הנקרא בוהר פקודי דרל"ג, ובתיקונים דט"ו, ובתיקונים כ"י, ובוהר חדש בואתחנן דקכ"ב.

והנה כל בחי' הגבורות נקראים ניצוצין, כי הם ניצוצות האש החזק. ואמנם נק' ניצוצין ג"כ, לסיבה הנ"ל בש"ב ח"ב פ"ט, כי לא ירדו האורות של המלכים למטה בכריאה, רק בחי' רפ"ח ניצוצין, להחיותם חיות המוכרח אז והם חלקים מהאורות, דוגמת הניצוצות היוצאות מהאש. וגם נתבאר שם, כי הרפ"ח ניצוצין הם השכ"ה ניצוצין הנו' בכל מקום, והם ש"ך לבד, ועם שרשם שהיא חמשה גבורות נקרא שכ"ה. והנה כאשר זו הבוצינא, בטש גו מחשבה, מעלה את הבירורין מבחי' השכ"ה ניצוצין הנו', ושם מתבררין. והטוב שבהם נתקן שם, והפסולת שהם הסיגים מתברר זוריק ליה, שאינו מהבחי' הראויה שם, לעשות מהם בחי' אר"א, ולכן זורקם, וחזרת אח"כ להתברר גו מחשבה דאמא לצורך זר"ן, וכן עד"ו, עד שמתבררין תכלית הבירור בכל הפרצופין, והשאר נעשה פסולת גמור, כנזכר שם באורך בש"ב ח"ב פ"ט ע"ש, וז"ש ניצוצין זוריק לש"ך עיבר ובריר פסולת מגו מחשבה, כי המחשבה בתוכה עולים המלכים

הוא עלאה נפיק ואתעטר ונגיד לאתאחדא בעילעוי ואתקרי הוד זקן, (ב) וכן ההוד שבו נגלה בדיקנא, א"כ הרי כי רישא עלאה דעתיק, אתגלייא בב' רישין דא"א כחדא, שהרי נגלה בשבעה תקוני גלגלתא, וגם במוחא, ובדיקנא דנפקא ממוחא, כנזכר בפ"ח ובפ"ט עי"ש, ונמצא כי כמו שז"ת דעתיק מתגלים בשבעה דגלגלתא, כן הם מתגלים בדיקנא דא"א, ולא קבלתי סדרם בפרטית.

ודע והבו, איך כתר וחכמה האלו דברישא, הם דכר ונוקבא, ולכן זו החכמה היא גבורה, כי היא נוקבא לגביה, ועיין היטב בפ"א ובפ"ב כי כולה מבירורי המלכים אתעבידת, ולהכי מינה נפקו י"ג תיקוני דיקנא. ונלע"ד, שאפשר כי היא בחי' נוקבא בשם ב"ן שבא"א, כנזכר בש"ג ח"א פ"א, כי כל הנוק' ממנו נעשו כן נלע"ד חיים.

ובזה תבין, איך הכתר הוא רחמים גמורים, אך החכמה יש בה דינין אלא שהם ניכפין כנו' באדרת נשא דף קכ"ח, כי האי מוחא שקיט ושכיך כחמר טב דיתיב על דורדייה. הרי בפירוש, כי יש בה דינין ושמים, אלא שהם נחים ושקטים ונכפין שם במקומה. וכן בעל מערכת האלהות כתב, כי החכמה היא דין, ויש לו קצת סמך מזה. והיות המוחא נקרא טלא דבדולחא, הוא, כי ערש המוחין הם ג': חו"ב דעת, שהם שלשה אותיות יה"ו, ואם תמלאם באלפין, יו"ד ה"א וא"ו, הם בגימטריא ט"ל. והנה זו הגבורה דעתיק הגנוזה תוך מוחא דא"א, נקרא בוצינא דקרדינותא בכל מקום, ר"ל: נר החזק, כי הנר הוא אש, ואינו אור כמו החסדים, והוא נר, אש החזק מצד הגבורה.

ואמנם שאר הגבורות, אפשר שיקראו כן דרך השאלה, אבל סתם בוצינא דקרדינותא, היא זו הגבורה דעתיק, הגנוזה בהאי מוחא, וזו שרש לכל הגבורות כולם. וז"ש בפרשת פקודי דף רנ"ד ע"ב, ות"ח שירותא דמהימנותא, גו מחשבה, בטש בוצינא דקרדינותא כו', אשר נתבאר לעיל ש"ב ח"ג פ"ט ענינו, והוא כי

הגהות ומראה מקומות

(ב) נ"א ליג וכן ההוד שבו נגלה בדיקנא (כתי"). (ק) נ"א משיריין הנזכר (קראקא).

אשר בתוכה גנוזה גבורה דעתיק, ונמצא כי גבורה דעתיק לא נתגלו הדינין אשר בה, עד שנמשכו בדיקנא. (ש) ואמר, כי הם אלף עלמין דחתימין בעוקא דכיא כו', כי הגבורה דעתיק נקרא אלף עלמין, והיא חתומה וגנוזה תוך החכמה, מוחא סתימאה דא"א, הנקרא עוקא דכיא. והענין, כי נודע כי הגבורות נקרא אלהי"ם, והאחוריים של אלהי"ם דמילוי ההי"ן, הוא בגימטריא אלף ת) וא' כזה: אלף, אלף למד, אלף למד ה"ה, אלף למד ה"ה יו"ד, אלף למד ה"ה יו"ד מ"ם. ואלו הם סוד האלף עלמין, שהוא אלהי"ם דההי"ן, בסוד האחוריים דגבורה דעתיק, שנתלבשו ונסתתמו במוחא דא"א, הנקרא עוקא דכיא. כנודע כי אין העליון מתלבש בתחתון, אלא בסוד אחוריים לבד, ולא הפנימיות כנוכר. והטעם, דע כי כל בחי' מוחא, נקרא עוקא, לפי שהמוחין נחלקין לדי' חלקים, שהם: חו"ב, דעת הכולל חו"ג, כנ"ל פ"ב, ואלו הדי' מוחין נעשים ארבע ויין מרובעין כזה: ונעשית מ"ם סתומה, דלמרבח המשרה הנקרא עוקא, כנוכר בתיקונים ריש תיקון ה' דט"ו ע"ש, איך מבוצינא דקרדינותא אתעביד הך עוקא, והיא כעין חותם מרובע, הנקרא עוקא.

ואמנם יש מוחין דכורין, ומוחין נוקבין, והמוחין דכורא שהוא אבא, נקרא עוקא דכיא יען נוטה אל חסד, ע"ד הנ"ל באוירא דכיא. ומוחין דאימא נקרא עוקא רבא, בסוד מה העשה לשמך הגדול, והנה המוחין דא"א הם חכמה, כי הבינה שלו ירדה בגרון, ולכן נקרא עוקא דכיא, ולהיות כי זה המוחא דא"א, הוא המוח הא' שבכל האצילות, אשר בו התחילו המלכים להתברר, ע"י ההיא גבורה דעתיק

וניצוצין, ושם מתבררין מגו מחשבה, ע"י ההיא בוצינא דקרדינותא, שהיא גבורה דעתיק אשר בתוכה.

ודע, כי החסד דעתיק שבתוך כתר דא"א, נקרא אוירא דכיא, והגבורה דעתיק שבתוך חכמה דא"א, נקרא בוצינא דקרדינותא. זו"ש באדרת האזינו דף רצ"ב ע"ב, מבוצינא דקרדינותא נפק ניצוצא, פטישא תקיפא, דבטש ואפיק זיקין עלמין קדמאי, ומתערבי באוירא דכיא כו', פי' הדברים, כמה שהודעתוך לעיל בריש פרקין, כי אר"א מהני תרין רישין נמשך חיותם, ונמצא כי זה החסד דעתיק שבתוך הכתר, הנק' אוירא דכיא, אפיק מיניה חד רוחא דגניו בעתיק יומין, שהוא יו"ד דנפק מאויר, ואשתאר אור, וזו היר"ה, הוא אבא, יו"ד דשמא קדישא, אשר בתחילה היה גנוו בעתיק בזה החסד, ולכן כשיצא זו היר"ה מזה האויר, ונעשה ממנו בחי' אבא, לא נפק אלא מלביש (א) לחסד דא"א, ואז בהאי אבא אתגניו האי אוירא, ר"ל שמאיר בו דרך העלם וגניזה מלמעלה עד שם, וגם מבוצינא דקרדינותא שהיא גבורה דעתיק, נפק ג"כ מיניה חד ניצוצא והאי ניצוצא אתגניו במעי אימא, הם בסוד הגבורות דבמעי אימא, הנמשכות אליה מגבורת עתיק, ואלו הבי' בחי' שבאר"א, חוזרים גם הם לברר החלקים הצריכין אל זו"ן, וכדין נפיק חד ר) גלגלא כו'.

גם נרמו ענין זו הגבורה, באדרת נשא דף קל"ב ע"א, ומהאי דיקנא אשתמודע, כל מה דהוי ברישא, מאלף עלמין דחתימין בעוקא דכיא, דכליל כל עוקין כו', פירוש מאמר זה נבארהו באורך לקמן פט"ו, ושם תבין, כי הדיקנא דא"א נתפשטה ממוחא סתימאה דא"א,

הגהה

(א) צמח: וזהו כי אבא מלביש לחסד דא"א, ולכן על שמו נקרא שם ע"ב דיחידין, כמנין חסד.

חגהות ומראה מקומות

שברישא אשר מתגלה בדיקנא ואמר כי הן אלף (קארעץ קראקא כתי"ג).
ת) נ"א ל"ג וא' (קראקא).

ר) נ"א גלגלאת (קראקא).
ש) נ"א מוסיף וז"ש מהאי דיקנא אשתמודע כל מה דהוי בחאי רישא וביאר מה הם בחי'

שבשם כנודע, והוא דמיון הרקיע הנטוי כעין ו', כמ"ש נוטה שמים כיריעה, שהוא סוד זה הקרום, כמו היריעה. והח"ג הם כדמיון ב' יודין, בב' צידי הא"ו, ונמצאו שלשתם צורת א', שעליה נאמר יהי רקיע, ויהי מבדיל בין מים למים, שהם ב' יודין, עלאה ותתאה. ולפי שתמיד הקרום שהוא הת"ת נוטה אל החסד, וגם הוא ענף הדעת הגנוז באוירא, לכן נקרא קרומא דאוירא, ולא קרומא דמוחא כנ"ל פ"ה, ולפי שבאוירא מתלבש הדעת דעתיק, שאינו מכלל הז"ת דעתיק, אלא נשמה שלהם, לכן לא נזכר רק שבעה תקוני רישא, ולא אמרו שמונה תקוני רישא, כי אין האוירא נכנס בסוג עמהם כי הוא נעלם.

תיקון הד', אינון עמר נקי, תליין בשקולא. דע, כי הנ"ה בכל מקום, יש להם ב' בחינות: א', הוא ראשי פרקי הירכין, שהם למעלה מן היסוד. ב', התפשטותם למטה מן היסוד. וזולת זה, יש להם בחי' פנימית, שהיא גבוה מן היסוד, והם סתומים מבפנים, והיא תרין ביעי דכורא, ששם מתבשל הזרע, ומהם נמשך למטה מהם ביסוד, וכן הוא ג"כ בנ"ה של הנקבה.

והנה ב' תקוני אית ברישא, והם ב' אודנין, וב' עיינין. והמצח עומד ביניהם, כי הוא למטה מן האזנים, וגבוה מן העינים, והוא בחי' היסוד דעתיק דגניז במצחא. והנ"ה בב' אודנין ובב' עיינין, שהם בשתי בחי' הנצח וההוד כנזכר, והוא הענין שנקרא הנ"ה בחי' עינים. האמנם להיות האזנים דעתיק מקום גבוה מאד, כי הם ב' ביעין הסתומים, לא שלחו בהם יד, ולא נזכר בשום מקום, לא בספרא דצניעותא ולא בב' האדרות.

וכבר ידעת מן א"ק, כי האזן שלו גבוה

כנ"ל, לכן נקרא עזקא, דכליל כל עזקאן, כי כל שאר המוחין מתפשטין ונמשכים מהאי מוחא דא"א. ואמנם (ב) כל אלו הגבורות שהם אלף עלמין הנו' כאן, לא אתגלו בחי' גבורתם ותקפם בהאי מוחא, דהרי הוא שקיט ויתיב כחמר טב על דורדייה כנ"ל, עד שיצאו בדיקנא דא"א, ושם נתגלו, כמ"ש בפרק ט"ו בעלמא קדמאה ע"ש. וז"ש, ומהאי דיקנא אשתמודע כו', ואלו האלף עלמין הם שרש כל הדינין כולם, ומכאן נתפשטו בכל שאר המקומות. ובדיקנא שם התחלת גילויים, כי לכן שערי דיקנא הוי קשישין ותקיפין, כמ"ש בפ"א ובפ' ט"ו, ואמנם היותם אלף עלמין ג"כ הוא, כי המוח כלול מח"ג, שהם ה"ח וה"ג, כל אחד כלולה ממאה, הם אלף, וכמ"ש פט"ו.

פרק ז

(א) נשלים לבאר שבעה תיקוני רישא. זכבר נתבאר הב' תקונין קדמאין, שהם גלגלתא ומוחא בפ"ו.

התקון השלישי, הוא קרומא דאוירא, אזדכך וסתים, כי אזדכך, כדי שיוכל לעבור אור האוירא דבגו גלגלתא, להאיר דרך האי קרומא, במוחא סתימאה, אך עכ"ז הוא סתים, כי הומעט האור, ויוכל ההוא מוחא לקבלו. משא"כ אם היה פתוח, ובתוך האי קרומא מתלבש הת"ת דעתיק, כי הקרום החופה, הוא דמיון הרקיע שהוא ת"ת. וז"ס הרקיע המבדיל בין מים למים, שהם חו"ג דעתיק, המתלבשים בגלגלתא ומוחא, והת"ת מפסיק בין שניהם, ומבדילם, ומכריע ביניהם. כי הת"ת הוא ו'

הגהה

(ב) צמח: היינו דכתיב באדרא זוטא דף רפ"ח בסוף, וחכמה דא סתימאה, רישא לכל רישי דשאר חכמות. גם כתוב שם

הגהות ומראה מקומות

ועיין בתע"ס חלק י"ג מאוח ע"א

עד אות צ"ב.

(א) ע"ח שער א"א פ"ו שער מאמרי רשב"י

ז"ל תרומה דף ק"ו ובאדר"ל דף ר"מ

ובועז, ב' ירכין, כדמות ב' ויין, וגם כי נ"ה מן הת"ת, שהוא אות ו' נפקה, ונעשו גם הם בחי' ויין, שהם השערות, אשר הם דמית ויין, ולכן שערות הראש נפקי מתתא לעילא, כדמות ויין, כי הם עוברים דרך קרומא דאורא שהוא הת"ת, ויוצאים לחוץ, ונעשים ויין כמותו, והם אור חוזה, כי הם גבורות, ואלו הם סוד י"ג נימין דשערי דרישא, הנזכר באדרא. ובפ"ט וי' יתבארו ענינים וע"ש. וכבר ידעת, כי נצח כלול בחסד, שהוא קו ימין, והוד כלול בגבורה. ולכן נ"ה אלו, רמוזים בגלגלתא ומוחא, שבהם חו"ג דעתיק, וטמירי תמן, ומתמן נפקי דרך ההוא קרומא שהוא הת"ת, ויוצאים משם הנ"ה בבחי' ויין. וז"ס שנקראו השערות בתיקונים דף ק"ב ע"ב ב' ויין כמ"ש, וכל נימא שיעורא דאת ו'.

ונ"ל חיים, כי אלו השערות הם סוד זקן התחתון, דעל תרין ביעין דעתיק, כי דוגמא זו נעשה הזקן דז"א (ג) בנה"י דא"א וע"ש. וז"ס ואלה המלכים כו'. כי כבר הודענוך, כי השערות מבירור המלכים והגבורות ההם יצאו, ודרך נקבי השערות הללו, יוצא האור אל המלכים שלמטה מא"א להחיותם, כי האור מתמעט בצאתו ממעבר צר של נקבי השער, כנ"ל בש"ב ח"ג פ"ז, כי השערות הם התיקון (ד) האמיתי להחיות המלכים, ואז ע"י שערות אלו היה בהם כח לקבל האור ולא קודם לכן, רק עד זה התיקון הרביעי דרישא דא"א, אשר ממנו יצאו השערות כנזכר, ואז היה כח בהם לקבל האור. והנה לפני מלוך, הוא תיקון

משאר הבחי' שלמטה ממנה, כי היא בחי' נשמה, כנזכר שם בש"א ח"ב פ"ג, וזהו טעם, חרשו, נותן לו דמי כולו, ואמנם במקום בחי' האזנים, נזכרות השערות דרישא, היוצאות מכל האזנים, ומשם שרשם, ומשם מתפשטין, ולהכי בעי לאעברא שיעורא מע"ג אידנין, כנזכר באדרת נשא קל"ח ע"ב, ובתיקון ע' קכ"א ע"א, וטעם הדבר, שלא יתאחוזו הדינין באודנין במאד מאד, ויתחזק כחם בשרשם.

וכבר ידעת, כי נ"ה הם לבר מגופא, אשר לכן מתגלים בהם הדינין, כנזכר בפרשת צו דף ל"ב ע"א, בסוד וערבי נחל, ולכן מהם יוצאין השערות שהם חוזק הדינין, מלשון אשר בשערה ישופני (ב) ולכן נק' שערות, כמבואר בפסוק מקולות מים רבים כו', שהם גבורות מנצפ"ד (ג) ונמצא כי כל בחי' הדינין, הם שערות, וכולם הם מנ"ה, ששם תגבורת היכר הדינין כנ"ל, ובעלותם ב"יד אור חוזה, שהם סוד הגבורות, פוגעים בשלשה מקומות, והם ג' רישין דא"א: גלגלתא, ואורא, ומוחא, ומתערבי בכלהו, ונפקי מכולהו, י"ג חוורתיה, וי"ג נימין, וי"ג תיקוני דיקנא. יכולהו מבחי' הנ"ה הנזכר, אלא שכפי תערובתם בהני ג' רישין, אשתנו שמייהו, יען מתערבין עם אורות ג' רישין, ונפקי כחדא, כי הרי אעפ"י שהכל מבחי' נ"ה כנו', עכ"ז, הי"ג חוורתיה הם מאורות של גלגלתא ג"כ. והי"ג נימין (ד) באורא, והי"ג תיקוני דיקנא, ממוחא, כי גם מג' הראשין יוצאין אורות הנז' ג"כ.

והנה נ"ה, נקרא ווי העמודים, שהם יכין

הגהה

(ג) צמח: בדרושים כתוב זה בפסוק והדרת פני זקן, כי סוד דא"א הנקרא הדר, גורם יציאת זקן בפנים של ז"א, וע"ש.
(ד) צמח: הנה יש תיקונין בלי שערות, ונזכר באדרא רבא, והם: מצח, אורחא דתחות חוטמא, פנים, פה, ועיין שעכ"ז שנק' תיקונים לא כתב בהם תיקונא שקולא שלם כנו' בשארי באדרא רבא דף קל"א.

הגהות ומראה מקומות

(ב) בדפוס קראקא וקארעץ כתוב וממורי הרמ"ז נר"ו שמעתי כי שער מלשון שיעור דהיינו כח הדין הנותן גודל ושיעור אל שפע וכן שערות הדין. נ"א הם נותנים שיעור שלכן נקראות מדות
(ג) שער הכוונות דרוש קבלת שבת במזמור זה.
(ד) נ"א מאורא (קראקא).

דא סתים לעילא, דלא אתידע, פשיט חד טורנא בסימא יאה דאתכליל במצחא כו', וההוא רישא כו', ואתרשים פה חד נהורא דקרי רצון כו'. הרי מבואר בפירוש, כי עתיק יומין נתלבש היסוד שבו, הנקרא חד טורנא יאה, בסוד ויהי יוסף יפה תואר, בסימא, כי החסדים שבו נותנן לנוקבא, לבשם הגבורות, ולהמתיקם. וזה היסוד אתלבש ואתכליל במצחא דעתיקא שהוא הא"א. והנה נקרא מצח הרצון, כי אתרשים ביה חד נהורא דאקרי רצון, ונהורא הוא אור, שהוא החסד ונקרא רצון, בסוד נוצר חסד, אותיות רצון, שהוא החסד הגנוז ונצוד גו אמת היסוד, וע"ש טיפת חסד זו, המתגלית ביסוד דעתיק. הגנוז במצחא דא"א, נקרא מצח הרצון. והנה כל שאר החסדים נקרא רצון. וזה העליון שבכולם, נקרא רעוא דרעוין ר"ל: רצון שכל שאר הרצונות נאחזים בוה, ונתלים בו.

ואמנם במצחא דז"א, שם נתגלו הדינין שנמצאו בו מן הנ"ה כנוכר, כי גם שם הנה"י דא"א ודאו"א הם במוחין דיליה, והיסוד גנוז במצחא דיליה, ושם לזמנין נתגלו הדינין. וכמ"ש באדרת נשא דקל"ו ע"א, ותנא כד אתגליא האי מצחא, אתערו כל מאריהון דדינא, ועלמא כדינא אתמסר כו', גם בדף קכ"ט ע"א קאמר, דאף במצחא דעתיקא, נהרין מיניה ארבע מאה בתי דינין, כד אתגלי האי עת רצון ר"ל שיש בו ת' בתי דינין, אלא שהם מאירים ונהרין לפי שעת רצון, שהוא טיפת החסד דיסוד דעתיק אתגליין תמן. אמנם היותם ת' דינין, יען כי שם סוד הדעת דא"א כנגדו בפנים, ובו הגבורות שהם שם הוי"ה א', וכל אות ממנה היא כלולה מק', הם ת' בתי דינין, והבן זה. ונמצא יסוד דעתיק גו דעת דא"א, ודעת דא"א גו מצחא דיליה.

תיקון הו', הוא נוקבא דפרדשקא, והוא חוטמא דא"א, ובה אתגניז המלכות דעתיק

הראשון. מלך, תיקון השני. (ה) ישראל, תיקון שלישי. כי ישראל הם סוד הת"ת. בני ישראל, הם נ"ה, בני הת"ת כנודע, והוא תיקון הרביעי, כי עד זה התיקון הרביעי, לא יכלו המלכים לקבל אור העליון, והרי נתבאר תיקון הרביעי, ותיקון הששי, שהם ב' בחי' נ"ה: א', האזנים הסתומים, בסוד ב' ביעין, אשר לכך לא נזכר רק בחינת השערות היוצאין מהב, אשר כנגד תיקון זה אמר בספרא דצניעותא אינון עמר נקי תליין בשיקולא. ובחינת ב', הם ב' עיינין, וכנגדם אמר, אשגחא פקחא דלא נאים, ונטיר תדירא, שהם בחינת נ"ה הנגלים, כמי העינים שהם נגלים, והם בחי' הירכין, שהם חיצונית ואינם סתומים, והם למטה מן היסוד הגנוז במצח כמ"ש.

תיקון הה', הוא רעוא דרעוין, אתגליא בצלותא דתתאי, הוא מצחא דא"א, וביה אתגניז יסוד דעתיק. והנה בחי' נ"ה העליונים, שהם תרין אודנין, תרין ביעין דנחית מינייהו אל פי האמה, הוא יסוד דעתיק, הגנוז במצחא. ולכן גם במצח זה יש בו כח הדינין, הנמשכין בו מהנ"ה הנזכר. וז"ס מ"ש באדרת נשא דף קל"ו ע"ב, ובהאוינו דרצ"ג ע"א, כי מצח ונצח כלא חד באתוון רצופין, ר"ל כי אות מ' דמצח, נתחלפה בנ' דנצח, יען הם אותיות רצופות באלפא ביתא, כי כן דרך הצירוף. והנה גם הם סמוכים הנצח עם היסוד, אשר הם האזנים עם המצח, והווי כולא חד, כי נתגלו שם הדינין והגבורות כנודע, כי דרך היסוד יוצאין הה"ג, אלא שבא"א הדינין נכפים בחסדים, ואינם מתגלים, כי החסד גובר בהם, כי תמיד טיפת החסד גנוזה כפי אמת יסוד, כנו' באדרת נשא דף קמ"ב ע"א. והוא סוד החסד דעתיק, הגנוז בגלגלתא דא"א, ומתמן נחית ואתגניז ביסוד דעתיק, אשר במצחא דא"א, בסוד אור זרוע לצדיק. וז"ש באדרת (ו) האזינו, מצחא דאתגלי בעתיקא קדישא, רצון אקרי, דהא רישא עלאה

הגהה

(ה) צמח: הוכרח לבאר ישראל קודם בני, להיות האב קודם לבנים.
(ו) צמח: ע"ש כי ענין הסעודות בין

שתי הלשונות, זהירב ז"ל קושר הצריך לענינו. עיין בדף קכ"ט והיה על מצחו תמיד לרצון כו'.

יומין, וז"ש באדרת האזינו דף רפ"ט ע"א, ובהאי נוקבא דחוטמא דפרדשקא תליא ה' כו', כי המלכות נקרא ה', ולכן נפיק מינה רוחא, לקיימא ה' דלתתא, שהיא בחי' מלכות, ולכן קאמר התם, דדינא בחוטמא תליא, דכתיב עלה עשן באפו. כי עיקר הדינין מתגליו במלכות, שהיא נקבה, וכולה דינין, ונודע כי המלכות נקרא תהלה לדוד, וז"ש התם, והכא כתיב ותהלתי אחטם לך, כי תהלה דעתיק נתגלית בחוטם דא"א.

פרק ח

(ה) אחר שנתבאר בפרקים שעברו, ענין הג' רישין שבא"א, והם: גלגלתא, ואוריא, ומוחא. ואיך יש בכל בחי' מהם ג' בחי', שהם ג' היות, כנ"ל בפ"ה. והנה בכל הויה מהם יש ארבע אותיות, נמצאו י"ב אותיות בכל רישא, והכולל הם י"ג, שהוא הרישא בעצמה, שיש בה הויה א' הכוללת את השלשה היותו שיצאו ממנה, וא"כ ודאי שאלו הי"ג בחי' שנמצאו בכל רישא מהג' הנו', יתגלה מציאות הארתם בחוץ, ואמנם היותם י"ג הוא, כי כיון שלעולם אין כל הי"ס של העליון מתלבשים תוך הי"ס של התחתון, רק הוית' של העליון לבד, והג"ר נשאר מכולות, ונמצא כי ו' הוית' של העליון, מתלבשות בכל הי"ס שבתחתון, ובודאי שהג"ר יאירו למטה, וא"א שהתחתון יהיה חסר מהארת הג"ר לגמרי, דא"כ איך היו בו עשרה גמורות, ולכן צריך שיהיה בתחתון שלשה אחרים, כדי שיקבלו הארה מן הג"ר של העליון והרי הם י"ג. ולכן אין לך בחי' בעולם, הן בא"א, הן באוריא, ובזוין, שאין בו י"ג בחי', וזכור כלל זה, ועוד יתבאר.

ותחילה נבאר, ענין תרין רישין העיקרים, שהם: גלגלתא, ומוחא. כי הם כתר וחכמה דא"א, ספירות גמורות, ונאמר, כי בודאי שכל

ראש מאלו הב', יש לה י"ג תיקונין, ואמנם מוחא, היא המתגלית, ומתפשטת בי"ג תיקוני דיקנא, כמ"ש בפ"א. אך גלגלתא, הוא מתפשט ברישא עצמה, כי הגלגלתא הוא דמות מקיף, הסובב כל הראש והפנים, וכל התיקונין אשר בהם הם תיקוני הגלגלתא, אך המוחא שהיא תחת הגלגלתא, וגם שהיא פנימית, עומדת בתוכה, אינה מגלה את תיקוניה, במקום הגלגלתא, שהוא הראש והפנים, בחי' הסובב ומקיף את המוחא דלגו, אמנם היא מוציאה כחותיה למטה מן המקום הגלגלתא, בסוד שערות היוצאין ממנה לחוץ בתיקוני דיקנא, כמ"ש בפ"א, ועיין סוף פ"י ובפ"ב היטב, ושם נתבאר, כי כל אחד מאלו הב', נחלקת לי"ס פנימיות, וי"ס מקיפות, וע"ש מציאותם. אלא שג"כ נחלקות בבחי' י"ג תיקונין, כי הי"ס, הם עצמם הנחלקות לי"ג, לסיבה הנ"ל, וא"כ נמצא, כי צריך שיהיו י"ג תיקוני גלגלתא, ואלו הם: גלגלתא, כתר, תרין אודינין, חו"ב, ב' עיינין, חו"ג, חוטמא, ת"ת, כי הוא דמות ו' ארוכה, ב' שפון, נ"ה, וכמ"ש בערבה הדומה לשפתים, בסוד וערבי נחל, כנז' פרשת צו דף ל"ב ע"א, א"ר יוסי, הא תנינן, ערבה דמיא לשפון, בהאי יומא מאי היא כו'. לשון יסוד, ברית הלשון, פה, מלכות, הרי הם י' תיקונין, כנגד י"ס שיש בכתר דא"א, שהיא גלגלתא, ועוד יש שלשה אחרים, להשלים הי"ג כנ"ל, והם: מצחא, דעת, ועוד ב' לחיים, ב' תפוחים קדישין, הרי הם י"ג דגלגלתא, ונ"ל חיים, כי אולי ב' תפוחין, הם בחי' הב' שיש לנ"ה, כנ"ל בפ"ו, ולכן נמנו לבדם, והם בין החוטם והלשון, שהם ת"ת ויסוד באמצע, ושני תפוחין מן הצדדין, בב' הקוים, וכנגדם שתי שפון, בחינה התחתונה שבהם כנ"ל.

והנה אע"פ שלעיל בפ"ג ביארנו, כי ז' תיקוני רישא הם בלחוד, אשר בהם מתלבשים ז' תחתונות דעתיק, הענין הוא, כי אלו הי"ג,

הגהות ומראה מקומות

(ו) נ"א הו' ראשונות [ר"ל נגד מה שקרא לי"ס של הפרצוף שלפניו ראשונות נ"א עליונות] (קראקא קארעץ).

(ח) ע"ח שער א"א פ"ו. שער רוח הקודש דף קכ"ו שער מאמרי רשב"י ז"ל דף ר"מ תע"ס חלק י"ג מאות צ"ב עד אות צ"ז ומאות ק' עד אות ק"ט

נעלם בגולגלתא. וגבורה, במוחא סתימאה. ות"ת, בקרומא דאוריא. ונ"ה, בתרין אודנין ותרין עיינין. ויסוד, במצחא. ומלכות, בחוטמא. עם ב' לחיים, ב' תפוחין קדישין, כנודע, כי פרצוף הפנים, עם החוטם הוא. כמ"ש, אין מעידין אלא על פרצוף פנים עם החוטם. וכמ"ש אח"כ. הרי שז' תחתונות דעתיק, וגם הדעת שלו, נתלבשו בז' תיקוני רישא דרך כללות. אך בדרך פרטות, הם נמנין באופן אחר, כי הגולגלתא יש לה י"ג תיקונין לחדה כנ"ל. והרי נתבארו י"ג תיקוני גולגלתא, וכנגדם י"ג תיקוני מוחא, הם הי"ג תיקוני דיקנא, ונבארם בפ"א. וגם ז' תתאין דעתיק, נתלבשו אחר כך בהם. כנ"ל פ"ו. אלא שלא קבלתי סדרן.

ואמנם, עוד נבאר י"ג בחי' אהרוה, שיש בגולגלתא עצמה. אשר אלו הם סוד י"ב אותיות שיש בג' ההיות, שיש בג' בחינות דהאי גולגלתא, הנ"ל בפ"א. וכן י"ג תיקוני מוחא, שיש במוחא עצמה, זולת י"ג תיקוני דיקנא, הנמשכים ג"כ ממנו, אלא שהם חוצה לו. וגם באוריא, יש י"ג אחרים לבד. והנה נמצא, כי ג' בחינות י"ג, יש בג' רישין אילין דא"א, שהם: גולגלתא, ואוריא, ומוחא. וכנגדם נזכר באדרת נשא, ג' בחינות, של י"ג י"ג, ואלו הם: כי בדרך קכ"ח ע"ב, אמר, האי גולגלתא, חורא דיליה אנהיר לתליסר עיבר כו'. ודרך קכ"ט ע"א, אמר, י"ג נימין דשערא, קיימי מהאי סטרא ומהאי סטרא דגולגלתא כו'. ובאדרת האזינו (ב) דף רפ"ח ע"ב אמר, בגין דהאי חכמתא סתימאה דביה, מתפרש תלת

הם בחי' הכתר דא"א עצמו, שהיא הגולגלתא דיליה, שיש בה י' ספירותיה כנודע, ועוד ג' יתרים לסיבה הנ"ל, שיהיו י"ג. האמנם עתיק בעצמו, אינו מתלבש בכל א' מהם, כי הם ספירות יתרות מהם, אמנם הוא מתלבש בבחי' היותר עיקרית מכולן, וגם כי הוא צריך ג"כ להאיר במוחא דא"א, ולכן אצלו יהיו כל אלו התיקונין נחשבין באופן אחר, שלא יהיו רק שש תיקונין דגולגלתא, וא' דמוחא סתימא. וזה פרטן, לפי (א) שבעתיקא שהוא ראוי, אין ז' הב' אודנין שלו נחשבין לב' בחי', רק לאזן א', כמ"ש באדרא, לית בה שמאלא בהאי עתיקא כלא ימינא. וכן ב' העינים, נחשבין לעין א', כמ"ש באדרת נשא דף קכ"ט. ועכ"ל ב' עיינין אינון, ואתחזרו לחד.

והענין כי בערך פרטיות הי"ס שבכל בחי' יחשבו לב' אזנים ולב' עינים כנ"ל וכיוצא, אך בערך כללות כל הראש כאשר הוא, אין הב' אזנים או הב' עינים או ב' נוקבין דחוטמא נחשבין רק לא'. וזהו הטעם שאמר פ"ק דספרא דצניעותא, אשגחא פקחא, ולא קאמר אשגחן פקחן, כי אין שם רק עינא חד, וכן נוק' דפרדשקא, דלא קאמר נוקבין, בלשון רבים. וזה סדרן: דעת דעתיקא נתלבש תחילה באוריא, שהיא רישא תניינא דא"א, וגם שם עדיין היה מכוסה ונעלם ע"י הקרימא, וירד ואתפשט בפומא דא"א כנ"ל בפ"ג. והנה הפה יש בה י"ס פרטיות, כמבואר למורי ז"ל, בהקדמת בראשית. ולכן ב' שפוון ולשון, גם הם נכללים בפה, אשר שם נתגלה הדעת. וחסר,

הגהה

מזכירין הי"ג תיקוני דיקנא, עכ"ז שם באדרא זוטא פירשו יותר, דהאי חכמתא סתימאה דביה, מפרש כו' וסיעו לזה, כי התם באדרא רבא דקל"ב כתיב, ותנינן כל דיקנא לא אשתכח אלא ממוחא דרישא, והכא לא פריש כו', לכן מביא הרב ז"ל ממקום דפריש, שהוא אדרת האזינו.

(א) צמח: נ"ל, שכך הבנת לשון, לפי שבעתיקא אין ראוי שיהיו הב' אודנין שלו וכו'. או יאמר, ולפי שבהאי עתיקא, שהוא כולא ימינא, אין ראוי שיהיו כו', והאי נ"ל עיקר, בס"א והוא ראש העליון, ובוה אין אנו צריכים לפירוש הרב צמח.

(ב) צמח: אע"פ שגם באדרא רבא

הגהות ומראה מקומות

(ז) נ"א שהוא רחמי אין. (ה"ו).

שחורות בדיו, ונשאר לבנונית הנייר, בין כל אות ואות. והכתיבה היא אשא אוכמא ע"ג אשא חוורא. וכן בגולגלת הזו, השערות הם האותיות, והעור של הגולגלת, היא הלבנונית של הנייר. ולכן נק' האי גולגלתא, בחי המקום הפנוי, רישא חוורא, כמש"ל פ"ח, כי על האי גולגלתא חוורא דא"א, היא הנרמות סתם בוורה, רישא חוודא.

והנה אותו הלבנונית, נעשה כמין ציור דרכים ואורחים ונתיבות, המפסיקין בין השערות, כי כיון שהשערות הם עשויים בהתחלקות י"ג נימין דשערי, כן יהיה מספר הנתיבות והאורחין, המפסיקין של בחי הלבנונית.

ואלו האורחין, הם ע"ד ההוא ארחא דאזיל בפלגותא דשערי, כנוכר באדרת נשא דף קכ"ט ע"א. והענין כי ההוא ארחא דבפלגותא דשערי, אינו בכלל (ב) הי"ג אורחין, וההוא ארחא אתפלג לתרי"ג אורחין אחרנין כנוכד שם. אמנם אלו הי"ג אורחין, הם סובבים הגולגלת, מלבד אותו האורחא שיש באמצע הגולגלת ממש. וזה סדר התחלקותם: (ג) הם ד' אורחין נמשכין דרך לחי הימין, מכוון כנגדו למעלה בגולגלת, באותו הצד של לחי הימין. וד' אורחין אחרנין בגולגלת, כנגד צד הלחי השמאלי. וד'

זימנין לד' ד', והוא עתיקא כליל לון כו'. והנה זה פרטן, כי מגלגלתא יצאו י"ג תיקונין חוורין, הנזכרים באדרת נשא דף קכ"ח ע"ב, ולכן נק' בחינת הגולגלתא תמיד, רישא חוורא. ע"ש הני י"ג ארחין חוורין דביה, פנויים בלי שער, וזכור זה, כי רישא חוורא על גולגלתא דא"א נאמר. ומאוריא, יצאו י"ג תיקונין, שהם י"ג נימין אחרנין דשערי, הנז' דף קכ"ט ע"א. וממוחא, יצאו י"ג תיקונין אחרים, והם במוחא עצמו, הנחלק ג"פ לד', כנו' באדרת האזינו דף רפ"ח ע"ב. ועתה בפ"ט ובפ"י, נבאר תחילה ענין אלו הג"פ י"ג דבתלת רישין הנ"ל. ובפרקים שאח"כ, נבאר ענין י"ג תיקוני דיקנא, הנמשכים מן מוחא סתימאה.

פרק ט

(ח) ונבאר תחילה, י"ג ארחין חוורין דאתגלו בההוא דישא קדמאה, גולגלתא דא"א, והנה פי' חוורין, ר"ל: כי הנה בגולגלת, יש שערות, והשערות הם מגוונים שונים, או אדומים, (א) או שחורים, או לבנים. ואמנם עור הגולגלתא עצמו, אשר בה צומחין השערות, הוא חלק פנוי בלתי שער, והוא לבן, דוגמת הנייר הלבן, שכותבין ורושמים עליו האותיות

הגהה

דו"א, ושם מתפלג לתרי"ג כנוכר שם באדרא רבא דף קכ"ט. וכל זה צריך לי פנאי להבינו, ע"כ. (א) פי' הלא ציור הגולגלת הוא מתחלקת לג' שלישים, כדמות התחלקות שיש בפנים ממש, שהם ב' לחיים, א' מכאן ואחד מכאן, וצד העורף באחור, הרי הם ג' בחינות, ואינם מרובעת לד' ריועים רק לג', כמי שנראה בחוש העין, ונמצא סדר הוהחלקותם כו'.
(ג) צמח: באדרא דקכ"ח משמע שמתחיל מעיבר דאחור, ואח"כ מזכיר פנים, וע"ש.

(א) צמח: עיין אחורי הדף הבאה, כתוב ואינם בחי' השערות שהם שחורות או אדומות, ושם כתבתי הנלע"ד.

(ב) צמח: וגם אמר מלבד אותו אורחא, למטה הוא כתוב ועמו הם י"ג אורחין חוורין, וכן כתוב בכל הספרים, וכן משמע מן הזוהר, גם כתב וההוא ארחא אתפלג, לתרי"ג, גם זה לא נמצא בספרינו, שהרי האורח שבפלגותא דשערי, הוא מאיר בארחא דבפלגותא דשערי

הגהות ומראה מקומות

נחבאר בתע"ס חלק י"ג מן אות ק"ט ער אות קל"ב. (א) הוא דיבור אחר ושייך לאותו דבור המתחיל אחר המלים הגולגלת ממש (כת"י).

(ח) ע"ח שער א"א פ"ה. לעיל פרק ז' שער מאמרי רשב"י ז"ל אד"ר דף קצ"ו ואד"ז דף רמ"ה שער רוח"ק דף קכ"ו יחוד י"ז. כל פרק זה

להיותם עוברים דרך שם, נעשו צורת ויין, שהם השערות יורת ויין, וא"כ נמצא, שיש ב' בחינות אל האורות האלו: א', בהיותם למטה יוצאים ממקומם, עד הגיעם אל הקרומא, ועדיין לא היו בציור ויין שהם השערות, רק אורות לבנים וחורין, ואחרי עלותם דרך הקרומא, נעשו ויין, שהם השערות, ולכן כנגד ב' בחינות אלו, נמשכו אלו הב' בחינות, שהם: י"ג חוודת, וי"ג נימין דשערי, החוודת, מן המקום החלק, והשערות, יצאו מן הקרום, והכל מבחי' אור חוור דנ"ה הנז', ונמצא, כי כיון ששרשם ויין, שכל ר' במילואה וא"ו, שהוא בגימטריא י"ג, לכן בין השערות, ובין החוודת היו י"ג.

והנה כיון ששרשם הם ד' בחינות, שהם: ב' אונים, ב' עינים, לכן נתחלקו לכל סטר ד' תיקונין, והבן זה, בין בשערות, בין בחוודת, ומ"ש באדרת נשא דקכ"ח ע"ב, ד' מאה אלף עלמין, אתפשט חוורא דגולגלתא כו', לא איירי אלא באותם הד' אורחין בלבד שאית באחורי גולגלתא, שמהם נתפשטו ת' אלף עלמין, וגם היא נמשכת מאחורין, ומתפשטים עד רישא דז"א, ושם מסתיימין, שהוא עד טבורא דלבא דא"א גופיה, שהוא חצי הת"ת דא"א.

גם הענין הוא, כי הרי יש הויה א' באלו הד' אורחין דאחורי רישא, וזו ההויה היא במילוי יודין דע"ב, ונמצא כי יש בה ד' יודין, וכל א' כלולה מ'י, ועשר מ'י, הם ת', ונודע, כי החשבון כל מה שהוא בעולם העליון, הוא יותר גדול, ולכן בא"א אלו הת', הם ת' אלפין עלמין, אמנם הצדיקים המושכים ומקבלים להם זו ההארה, אינם יונקים כולה כאשר היא, ולכן בדרתה אליהם מתמעטין, ואינם רק ת' עלמין לבה, ואינן ת' אלפין, כי אינן חשבון אלפין, אלא בא"א עצמו, וז"ש, ומנהירו דהאי חוורא, ירתי צדיקייא לעלמא דאתי, ת' עלמין, כי החוורא גופיה, הוא ת' אלפי עלמין, אך הנהירו דיליה אינו רק ת' עלמין לבה, כי בא"א הם אלפין, ובאויא הם מאות, וז"ש בעלמא דאתי, כי שם הם מאות, בבינה, הנק' עלמא דאתי

אורחין אחרנין בגולגלתא, כנגד העודף באחורי הראש, הרי הם י"ב אורחין, וז"ש שם באורא דף קכ"ח ע"ב, גליפין לד' עיבר דסטר חד כו', ויש עוד חד אורחא חוורא לעילא ברישא דגולגלתא, הכולל את כולם, ועמו הם י"ג אורחין חוורין.

ודע, כי הח' אורחין הנמשכין בגולגלתא כנגד הפנים, ד' כנגד לחי הימין, וד' כנגד לחי השמאל, נמצא, כי מקום הגולגלתא אשד כנגד החוטם, הוא מפסיק ביניהם, ונמצא: ד' אורחין מצד ימין שכנגד החוטם, וד' אורחין מכנגד שמאל החוטם, ונמצא ח' אורחין כנגד הפנים, וד' אורחין לבד כנגד האחור, והנה דרך אלו הי"ג אורחין חוורין, יוצא האור של גולגלתא רישא קדמאה דא"א, ומאיר דרך הנהו ארחין, בסוד המעטת האור כדי שיוכלו לקבלו, והרי נתבאר לעיל, טעם היות מספרם י"ג, שהם כנגד ג' הויות שיש בזו הגולגלתא, ולכן גם אלו נתחלקו לשלשה בחי': ד' אורחין דרך ימין, כנגד ד' אותיות הויה א', וד' אחרנין בשמאל הראש, כנגד ד' אותיות הויה אחרת, בשני צדדי הפנים, וד' אחרנין אחורי הראש, כנגד ד' אותיות הויה אחרת, וכללות כולם, היא חוורא חדא כוללת כולם, ואית בה י"ב אחרנין ועמה הרי י"ג, ודע, כי אלו הארחין, הם ג"כ בחי' ג' הויות ג"כ, ע"ד שנחלקין בגולגלתא עצמה, ומילויים ביודין.

גם יש סיבה אחרת למה היו י"ג ארחין, והוא, כי עיקר שרשם הם מן הז"א, ט' ונודע כי הם בחי' ויין, ווי העמודים, כנ"ל בפ"ז, וא"ו במילואה בגי' י"ג, ולכן כנגדה יצאו י"ג ארחין חוורין, וביאור זה, הוא כמש"ל בפ"ו, כי נ"ה דעתיק, אתלכשו בב' תיקוני רישא דא"א, יען יש להם ב' בחינות, והם: אודנין, ועיינין, ושם הוא מקום חלק בלתי שערות ועולה האור בסוד אור חוור מתתא לעילא, ואז בעלותו הוא פוגע בקרומא דאוירא המכסה את המוח, כי שרש השערות ממותרי מוחא נפקו, ובעברם דרך קרומא דאוירא שהוא הת"ת, הנק' ר' כנ"ל, אז

הגהות ומראה מקומות

(ט) ג"א גו"ה (כת"י).

נמשכין עמהם הד' נימין דשערי, כי הי"ג נימין דשערי, נחלקים ג"כ ע"ד התחלקות הי"ג חוורתי, ונמצא שאחורי רישא, נמשכין ד' נימין דשערי, וד' חוורתי, והם הת' עלמין הנז', בגי' ש"ק דשק"ל, כי הש"ק הוא שערות הנארגים, ובתוכם נקבים. שהם הלבנונית והחוורתי, ולכן נרמז במלת ש"ק. וז"ס וישב שק במתניו. והבן זה.

וזה עובר לסוחר, בסוד ודר (ו) וסוחרת, היא גולגלתא, דסחרה למוחא, ודרך בה עוברין השערות למעלה, וזהו עובר לסוחר, והבן זה. ושאר ט' חוורתי נמשכין בצדדי הפנים.

ודע, כי עיקר מה שמאיר א"א בזעיר אנפין, הוא מן ההוא ארחא חדא אחרא. דאזיל בפלגותא דשערי דא"א, כנזכר באדרת נשא דף קכ"ט ע"א, וקל"ו ע"א, וזה לבדו נמשך בהתמדה לרישא דז"א, בחד ארחא אחרא דיליה דבפלגותא דשערי דז"א ג"כ, ואין לו יניקה בי"ג חוורתי הנז', רק כהי"ג נימין דשערי, מהד' דאחורי רישא דא"א, כנז' בפרק שאחרי זה. אך הצדיקים, ירתי נהירו דילהון, מהני ד' חוורתי הנמשכין אחורי רישא דא"א, וטעם הדבר, כי השערות הם ווין, להיות שרשם ע"י שעוברים דרך הקרומא שהוא מהת"ת דעתיק, כנ"ל, וגם בפ"ו, ולכן משפיעין בז"א. אך החוורתי הם מנ"ה עצמם, שהם העינים

וכבר ידעת, כי כל כתר מסטרא דאמא, והאי גולגלתא הוא בינה, המקפת את החכמה, שהוא המוחא סתימאה, נקודה בהיכלה. לזה אמר, דירתין להו צדיקייא בעלמא דאתי, שהיא הבינה. וז"ש, הה"ד ת' שקל כסף עובר לסוחר, כי היו ת' לסיבה הנז', כי הם ד' יודין שבהויה דאחורי הראש, וגם הם מכסף, כי הויה זו היא דע"ב דידין, וחסד בגי' ע"ב, והכסף הוא בחסד, ולכן היו שקלי כסף, ולא זהב. וגם כי הם בחי' החוורתי, שהוא לבנונית הראש, לבן ככסף, ואינם בחינת שערות, שהם (ד) שחירות או אדמות, ואמנם היותם שקלים, הוא ג"כ כנז', כי שק"ל בגי' ת"ל, הת' הם הד' יודין, והל' הם השם בעצמן: פשוט שהוא בגימטריא כ"ו וד' אותיות, הרי שלשים. ולהיות כי אין בשם, רק היר"ד ראשונה לבד, כי שאר השלישה יודין, באים בסוד תוספת המילוי, ולכן התחיל החשבון מתתא לעילא כסדרן, כנ"ל בש"ב ח"ב פ"ט, כי המילוי גרוע מהפשוט, ולכן התחיל בש' דשק"ל, שהם הג' יודין של המילוי, כל אחת כלולה מי, שהם ש'. ואח"כ היר"ד עצמה הראשונה, של שרש הויה כלולה מי, הרי ק' דשק"ל. ואח"כ כללות השם בעצמו, שהוא כ"ו וד' אותיות, הרי שק"ל, והבן זה.

ונודע, כי בהמשך הד' אורחין חוורין לבדם אחורי רישא עד רישא (ה) דזעיר אנפין, גם

הגהה

(ה) צמח: החוורתי הם לבנונית הגולגלתא והארתה, מתפשטת עם הנימין, עד רישי כתפין כנזכר באדרא רבא דקכ"ט. וכן פירוש הרב ז"ל. וראש ז"א מתחיל מן החזה ולמטה, ולזה פי' הרב ז"ל, כי אע"פ שהחוורתי והנימין עצמם מגיעים עד רישי כתפין, עכ"ז הארה מגיע עד ראש ז"א, גם תשובה אחרת הוא, שכיוון שהנימין והחוורתי מגיעים עד כתפיים, אשר שם הדעת, שממנו יונק ז"א, א"כ במציאות זה האופן, נק' שמגיעים עד רישא דז"א.

(ו) צמח: עיין ברבות על פסוק ודר וסוחרת במגילה.

(ד) צמח: בדף שעברה, מזכיר ג"כ ג' גוונין אש"ל. והנה כל שערי א"א, בין דרישא, בין דדיקנא, כולהו חוורי כתלגא, כנז' באדרא רבא דף קל"א ע"ב. ולכן נלע"ד, שמה שהזכיר פה שחורות, או אדמות, אינו קאי על שערות א"א, אלא לומר שלבנונית הראש לעולם הוא לבן, אבל השערות שייך בהם גוונים. א"נ מדבר בשרש השערות, ואמר ששרשם מותרי מוחא, ובעוברים דרך הקרומא, דבטש בה חסד דעתיק יצאו לבנות, כנז' בדברי הרב ז"ל, על לשון אדרת האזינו רפ"ט ע"ב, כד אתתקן חוורא דא בנהירו דא כו, ועיין בספר הדרושים דף ס"ה, דאתתקן חוורא דא, היינו אתתקן להיות חזר.

משיכא דמבועא, דנפקין ממוחא סתימא, הרי כי אלו הנימין נפקי ממוחא סתימאה, שהוא הראש הג', ולא מאוירא, שהוא הראש הב'. וי"ל כי בודאי אית הארות דנפקי ממוחא סתימאה ג"כ לחוץ, ואמנם האוירא מקיף למוחא סתימאה, כנ"ל בפ"ה, וי"ג נימין דשערי לא נפקי אלא מרישא תניינא, הנקרא אוירא, אלא שבעלות האורות מגו מוחא סתימאה, ועוברין דרך אוירא המקיף עליו, בהכרח שמתערבין האורות יחד, ומתלבשין בתוך הנימין דשערי, אע"פ שהנימין הם יותר מעולים מהם, להיותם יוצאין ממוחא תניינא ולא מן הג', האמנם אין אורותיהם מתערבין, (ל) כי אורות המקיף גדולים מאור הפנימי, והם דמיון הירדן שמימיו עוברים בים טבריא, ואינם מתערבין יחד, וכן בכאן, יוצאים אותם האורות עם אורות רישא תניינא, ומאירים למטה לז"א, ואינם מתערבין יחד, אך עוברים בתוכם, ויוצאים אח"כ לחוץ להאיר לז"א, ונמצא כי מ"ש כי כל נימא איהו מבועא דנפיק מן מוחא סתימאה, לאו בעיקר אור שלהם עצמם קאמר, אלא על אורות היוצאים ממוחא ועוברים בתוכם, ואמנם היותם נקרא שערין וקוצין ונימין מ) כו', בארנות בענין ז"א היטב, ומשם תוכל להבין ולדמות דבר מתוך דבר, וע"ש היטב.

וכבר נתבאר לעיל פ"ה, כי י"ג אלו הם ג' היות דס"ג, האמנם פעמים רבות אחרות שמעתי ממורי ז"ל, כי כולם הם היות דע"ב דמילוי יודין, ואמר כי כל בחי' רישא דא"א, הם היות דידין, וצ"ע כנ"ל פ"ה, ובוה תבין מ"ש באדרת נשא קכ"ח ע"ב, וכל קוצא וקוצא אית ביה ת"י נימין דשערי, כחשבון קדוש כו', והטעם, כי כיון ששרש אלו הג' היות של הי"ג נימין, הם דידין, לכן הנימין היוצאים מהם, הם ת"י ע"ד הנ"ל בפ"ט, כי ד' יודין שבכל שם הם ת', ושרש הי' עצמם, הרי ת"י.

הגהות ומראה מקומות

קל"ב עד קל"ז ומאות קמ"ו עד קס"ו
 (ל) עיין בכספר שערי מאמרי רשב"י דף רל"ט
 (פ) עיין שערי הכחנות דרושי הציצית דרוש ב'.

והאזנים, במקום שאין שם שערות, ולכן הצדיקים שהם מיסוד, יונקים מחוורתו דנ"ה, שע"ג היסוד, והבן זה.

ח"ש באדרת נשא דף קכ"ה, ומהאי גולגלתא, נטיף טלא להווא דאיהו לבר, הה"ד שראשי נמלא טל כו' והוא ז"א המלביש לא"א, ונמצא, כי לפעמים, בבחי' א', השערות גדולים ומעולים מן החוורתו, ובבחי' אחרת, הוא להפך, האמנם אע"פ שהוא עיקר יניקתו מהווא ארחא דבפלגותא כנו', ג"כ מאירין הי"ג חוורתו בז"א, כי הט' חוורתו הנמשכין דרך פנים דא"א עד דיקנא דז"א, ומכחם נעשו לז"א ט' תיקוני דיקנא, כמ"ש במקומו, ומהד' חוורתו דאחור נמשכין עד רישא דזעיר אנפין, ומאירים ברישיה ממש, ולמעלה ולא בדיקנא, אמנם אחר שהאירה ברישיה, נמשכת אחר כך הארתה ג"כ ויוצאה לחוץ, ומשלמת לו י"ג תיקוני דיקנא לז"א, כי עוברת ובוקעת גולגלתיה מאחוריה, ומאירה בו, ועוברת אחר כך עד הפנים דיליה ג"כ, להשלים לו י"ג תיקוני דיקנא, כמ"ש במקומו.

פרק י

(כ) רישא תניינא, היא אוירא דגולגלתא, ממנה יצאו י"ג נימין דשערי, הנזכר באדרת נשא דקכ"ט ע"א, י"ג נימין דשערי קיימי מהאי סטרא כו', ואלו הם זולת שאר שערות אחרים שבראשי, יותר קצרים מהם, שהם אלף אלפים כו', כנזכר דקכ"ח ע"ב, והנה התחלקותם הוא, צ"ד התחלקות הי"ג חוורתו, ד' לכל סטר, ופי' נימין, ר"ל: קבוצים ואגודות של שערות הם י"ג, אך השערות הם אלף אלפין כו', כנזכר שם דקכ"ח ע"ב, תאנא בגולגלתא דרישא, תליין אלף אלפין רבוא כו', וא"ת, כי הרי בדה קכ"ט ע"א אמרו, ותאנא, כל נימא ונימא איקרי

(כ) לעיל פרק ז' שער רוח הקודש דף קכ"ו
 יחוד י"ז, שער מאמרי רשב"י ז"ל אדר דף קצ"ה
 דף ר"י ובאדר"ז דף רל"ט שער
 הכחנות דף פ"ד ובתע"ס חלק י"ג מן אות

וכן אם תצרף י' אותיות המילוי דיודין, עם הת' יהיה ת"י.

הנה היותם י"ג, הם ע"ד הנ"ל בפ"ט, כי הם ג' היות, ובהם י"ב אותיות, והם י"ב נימין דשערי, וד' מהם הם בצד ימין מהפנים, וד' אחרות בשמאל מהפנים, וד' אחרות הם באחורי רישא דא"א, ואלו הי"ב נימין, הם הי"ב יודין, שהם בג' היות הנז' במילויים דע"ב, והי"ב יודין של ג' היות של הי"ב חוורת, מאירים באלו הי"ב נימין, כי אלו הנימין הי"ב, הם נמשכים מאותם הי"ב יודין די"ב חוורת, וכולן מתחברין יחד, ועוד יש נימא אחרת, כוללת כל הי"ב נימין, והם י"ב יודין אחרות, ונמשכות מהי"ב יודין עצמן שנמשכו מהי"ב יודין די"ב חוורת, באלו הי"ב נימין, ואחר דתם, שם מהארתם נמשכו י"ב יודין אחרות, ומהם נעשית נימא הי"ג. (א) ועיין בש' ח"א פ"ו, כי כל אלו הנימין שהם יודין, יש בהם נקודות וטעמים ג"כ, ונמשכים מהי"ב חוורת.

והנה הד' נימין דאחורי רישא, הם נמשכין עם הד' חוורת דאחורי רישא ג"כ, כנ"ל פ"ט, ונמשכין על העורף דא"א, ונגדין על רישא דו"א, סוד הט"ל, כמש"ה שראשי נמלא ט"ל, ואינם נמשכין דרך האודנין, כי שצרא אתפני מע"ג אודנין דא"א, כמ"ש הטה אונך ושמע וגו', כנזכר באדרות רבא חוטא, וכן בתיקון ע' דקכ"ב, ולכן אינם מכסים דק העורף לבר, וטעם הדבר, במקום שכלין שערות הראש שהוא העורף, שם הוא לבן פנוי בלי שער, ועם היות שהחיצונים והקליפות כל אחיותם באחוריים, כי לכן נקרא אלהים אחרים, והבן

הגהה

(א) צמח: ענין זה נזכר בשער הנבואה ח"ב פ"ו ענין י"ג חוורת מכאן אני אומר שרוב כתיבת דקה שבאותו ספר היא מאלו השערים.

(ב) בדפוס קארעץ כתוב קול הרמ"ז ר"ל שאינו מתגלה פעולת זית דעתיק אלא כרישא דא"א דאינון ז' פרקים ובפ"ו נז' ענין זה וגם שם כתוב באותו פרק נתבאר בש"ג

הנהות ומראה מקומות

י"ס דא"א שאין שום פעולה מתחדש מכח התלבשותם, ובזה לא קשה מכאן למ"ש בפרק ג', בגלגלתא ומוחא משא"כ בהתלבשות עד למטה בכל

דביה תליא אין, ר"ל: כי זו הרישא הנק' אוירא נתלית ונאחזת בו, ועל שמה נק' גם הוא אי"ן, כמו שגם היא נק' עתיקא קרישא ע"ש דעתיק יומין, שהיא עיקרי בשם זה דעתיקא קרישא כנו'.

רישא תליתאה, היא חכמה סתימאה, וגם היא נחלקת ל"ג. והטעם, כמ"ש באדרת האזינו דרפ"ח ע"ב, בגין דהאי חכמתא סתימאה דביה, מתפרשא לג' זימנין לארבע ארבע, פ"י: כי הנה המוחין הם ג' כנודע, שהם הו"ב ורעה, כי אעפ"י שנתבאר לעיל פ"א מש"ג ח"ב, שאין ברישא דא"א דק חכמה לבד, כי הבינה שלו ירדה בגרון, עכ"ז כיון שהוא בחינת מוחא בודאי שהוא נחלק לג' מוחין, עם שאינו רק בחי' חכמה לבד, אשד לכן נקרא האי מוחא טלא דברולחא, כנ"ל פ"ו, והנה הם ג' הוויות בג' המוחין, והם י"ב אותיות, שהם ג"פ ד', והבחינה הכוללת את כולם, הם י"ג.

והנה לעיל פ"ח ביארנו, כי הגלגלתא והמוחא דא"א, הם ב' ספירות גמורות, משא"כ בשאר ז' תיקוני רישא, שכולם הם מבחינת הגולגלתא עצמה, זולת המוחא, שהיא ספירה בפני עצמה, ולכן בהכרח, שכל א' מאלו הב', תהיה כלולה מ"ס, ונתבאר זה, בביאור מורי ז"ל, להקדמת בראשית על הזוהר, וכבר לעיל פ"ח, ביארנו הי"ג דגלגלתא, ואמנם מתחלקין ל"ס לבד, עם היותם י"ג, ע"ד שחילקנום לז' תיקוני גלגלתא, עם היותם י"ג, ונמצא, כי גלגלתא נחלקת ל"ס, ובפ"א נבאר קצת מזה ע"ש, וכן בפ"ב ובפ"ג ע"ש היטב, וכן המוחא נחלקת ל"ס, דע, כי אלו הי"ס, הם במקום הראש דא"א, ולא למטה, ובחי' היסוד דהאי מוחא, הוא החיך דבפומא דא"א, ובחי'

האזנים, רק בוקן עצמו, יאירו אוד נפלא, ביי"ג תיקוני דיקנא דא"א, כנזכר בשער היחודים ח"א ע"ש.

עוד תועלת אחר, כי נולד (ס) מצחא דרעוא דא"א, אשר שם יסוד דעתיק, ואז אוד הבינה (ח) דעתיק שלא נתלבשה כלל גו א"א, מאידה דרך חוץ, אל המצח דא"א, וניתוסף הארה ביסוד דעתיק דלגו, וגם אורו יוצא לחוץ, (ע) ואז מסתכל א"א במצחא דאבא ואמא, ובמצחא דז"א, ומאידים אורות נפלאים לאין קץ בעיני ז"א, ואז יש כח גם בו"א להסתכל במצחא דא"א, ואז נקרא עת רצון, כי נגלה מצח הרצון והבן זה, וז"ש באדרת נשא דקכ"ט, וסוף דף קל"ו, כד מצחא אתגלי כו', נראה שיש זמן שהיא מכוסית, ולפעמים נגלית.

והנה, להיות כי כל אלו הי"ג נימין דשערי אינם יוצאין אלא מרישא תנינא, שהיא אוירא, לכן האי רישא תנינא, היא הנק' אין, כנזכר באדרת האזינו דפ"ח ע"ב, ובג"כ עתיקא קרישא איקרי אי"ן, דביה תליא אי"ן, וכל אינון שערי כו', והענין, כי אעפ"י שביארנו בש"ג ח"א פ"א, כי עיקר שם זה דעתיקא קרישא, הוא בא"ס (ט) המתלבש תוך ע"י, ולכן גם ההיא רישא עילאה דלא אתידע הנקרא עתיק יומין, יצדק בה שם זה של עתיקא קרישא בעצם, משא"כ בב' רישין אחרנין דא"א, עכ"ז כבר נתבאר שם, כי כולם נק' ג"כ עתיקא קרישא, והנה זה העיקר הנק' אי"ן, הוא האי רישא הנק' אוירא, דבגין דנפקי מיניה הני נימין דשערי, נק' אי"ן, ועיקר שם זה של אי"ן, הוא בהאי רישא דאוירא בדוקא, ואמנם גם רישא עילאה דעתיק יומין, נקרא ג"כ בדרך השאלה אי"ן, והטעם, משום

הגהה

(ח) צמח: ענין זה בסוף פ"ו ח"א משער היחודים, בספר עב"י דקצ"ט.
(ט) צמח: וז"ש הרב ז"ל במקום אחר, פ"א.

הנהרות ומראה מקומות

פרשת תצא שער מאמרי רשב"י דף רמ"ב
שער היחודים דף מ"ז ע"ב.

(ס) ג"א כי נגלה (ה"ו).

(ע) ע"ה שער א"א פ"ו ופרק י"ג שער המצות

שהוא דכורא. ולהכי כל הדינין וביורוי המלכים מינה נפקי, כי היא הנק' בוצינא דקרדינוהא, ולא נגלה תוקף דינו שם במקום גבוה, עד שנתגלו ב"ג תיקוני דיקנא, שהם השערות שכולם דינים כנודע, וכמ"ש זה לקמן פט"ו, בביאור מ"ש באדרת נשא דקל"ב ע"א, ודקל"ה ע"א, על הנהו שלשה עלמין דנפקי מההוא תיקנא קדמאה דדיקנא, ולכן אמרו באדרת נשא דקל"א ע"ב, תאנא, כולהו שערי, בין דדיקנא, בין דרישא, כולהו חורוי כתלגא, ותאנא, אינון דדיקנא קשישאי כולהו כו', ע"ש.

והענין, כי עם היות שכל השערות הם דינין וביורוי המלכים, עכ"ז להיותם במקום גבוה בא"א, אין הדין שבהם נגלה, ולכן כולהו שערות דא"א הויין לבנים, ולא אדומים, או שחורים, אמנם עכ"ז, יש הפרש בין שערות הראש, לשערות דדיקנא, כי שערות רישא שעיעין יתיר, והם יותר דינין נכפין, ומהמתר והסיגים שנשאר מביורום, הם דינים קשים, אך ממתר בירורי שערי דדיקנא, נפקו סיגים ק' וקליפות ממש גמורים, ולכן הו' קשישין יתיר, ולא שעיעין, ונמצא כי אלו ה"ג תיקוני דיקנא, הם בחי' המלכים דא"א, שעלו ונתבררו בהאי מוחא סתימאה, בסוד מ"ן, ונתקנו, ונתהוו מהם י"ג תיקוני דיקנא, כי גם בא"א היה בו בחי' מלכים, כנ"ל ש"ב ח"ג פ"ח ופ"ט, ונמצא, כי אלו השערות ד"ג תיקוני דיקנא, הם הם בחי' המ"ן של המוחא סתימאה, והם העוליים בה בבחי' מ"ן תמיד, כי היא נוק' לגבי הכתר כנ"ל, והבן זה היטב.

הנהרות ומראה מקומות

קרומא דאוריא שהוא כח המפסיק בין או"א מרבה מחילה כו', מלשון עמר נקי כשלג ילבינו וסליחה לטושעים לזה צריך כח גדול רעוא דרעון, עושה צדקה אשגחאתא תדירא, לא כרעתם תגמול חוטמא דאריך, ואחר שזכור ז' בחינות חזר לומר אל חורית כו', ע"כ (דפוס קראקא).

ק' עיין שער הכונות ח"א דף ג' בכונת יפנה. שער מאמרי רשבי ז"ל נשא דף רכ"ד

המלכות דהאי מוחא, היא בגרון דא"א, ואמנם בערך בחי' כל הפרצוף דא"א, נקרא בינה שלו, כנ"ל פ"א, אכן איננה רק בחינת מלכות אל האי מוחא, וזה היסוד שהוא החיך דפומא דא"א, מזדווג עם הגרון שהיא המלכות דהאי מוחא, הנק' בינה כנו', וזווג זה נקרא נשיקין, וע"י זווג זה נתקנו או"א שם בגרון דא"א, כמ"ש בפ"ט ובש"ה ח"א פ"ז, וע"ש היטב, כי שם יתבאר ענין חיך וגרון הוה באורך בע"ה.

פרק י"א

פ) נבאר ענין י"ג תיקוני דיקנא, דנפקי מרישא תליתאי, הנק' מוחא חכמה סתימאה, כנ"ל פ"ח, ושם נתבאר כי גם ז' תתאין דעתיק יומין נתלבשו בהם, כמו שנתלבשו בו' תיקוני רישא, הנחלקים ג"כ ל"ג, כנו' שם פ"ח, ולא קבלתי צ' סדרם, וצריך שתדע, כי ענין אלו ה"ג תיקוני דיקנא, כולם הם דינין תקיפים, והם נעשים מביורוי המלכים, שנהכרר מהם, ונעשו בחי' י"ג תיקונים אלו, ולכן לא נפקו הני י"ג תיקונין, אלא ממוחא סתימאה, יען כל הביורויים במחשבה אתברירו, כנ"ל בש"ב ח"ג פ"ט ע"ש, כי מוחא סתימאה דא"א, אייה נוק' לגבי כתר, גלגלתא דא"א, ולהכי אתברר בה כל הני תיקוני דיקנא, מבחי' המלכים, כי לעולם הנוק', היא המבררת המ"ן, כנו' שם, וגם לעיל בחלק זה פ"ו, נתבאר איך הגבורה דעתיק, מתלבשת בהאי מוחא סתימאה ואייה נוק' לגבי הכתר, די בגויה חסד דעתיקא.

פ) שער מאמרי רשבי ז"ל בפירוש על האדר"ך דף ר"ו ובתע"ס חלק י"ג מאות קס"ח עד קע"ו

צ) קול הרמ"ז נ"ל לכוח באל מלך כי אל מלך יסוד דעתיק, וגם מלך גימטריא עתיק בא"ב דא"ק בכ"ד, ויושב על כסא רחמים הוא אריך, ואח"כ מפרש הולך כל השבעה תקונים: ומתנהג בחסידות הוא חסד תקון א' דגלגלתא חזרא, ומחל עונות עמו, סלא דבדולחא דאיהו במוחא סתימאה המבטל כח עונות, מעביר ראשון ראשון, הוא

ואח"כ נבאר מציאותם. הנה ב' פאתי הראש, הם בחינת המלכות העשירית, ד"ס דגולגלתא, כמ"ש בפ"ג. ותחתיהם הם מתחילות תיקוני חכמה סתימאה, שהם י"ג תיקוני דיקנא, ומתחילין מתחת כל בחינת הגולגלתא, מתחת לב' הפאות, שהם בב' צדעי ת) המצוה, סמוכים אל האזנים, ולמטה מהם, דבוק בהם ממש, מתחיל הזקן מב' צדדין הפנים, מתחת הפיאות, דבוק בהם, והוא צרות הזקן, ואינו רחב כמו למטה, וב' הצדדים האלו, נק' תיקון ראשון דדיקנא, ואע"פ שנחלק לשני צדדים, הכל הוא בחינת תיקון א', דוגמת פאתי הראש משני צדדיו, שהכל הוא בחינת המלכות דגולגלתא הנ"ל. וכל הצרות ההוא, הוא תיקון א', עד למטה, במקום שמתחיל הזקן להתרחב, שהוא במקום התחלת זויות נצבות של הלחי התחתון, שמשם מתחיל להתרחב הזקן.

ב/, הוא שורת השערות הגדילים בשפה העליונה, ברוחב ע"ג הפה.

ג/, הוא ההוא ארחא פנוי בלתי שער, היורד מכנגד, תחת אמצע החוטם, ועובר ומפסיק בתוך השפה העליונה, ויורד עד הפה, ד/, הוא שורת השערות הגדילים בשפה

תחתונה ברוחב, תחת הפה.

ה/, ההוא ארחא תניינא, פנוי בלתי שער, היורד מן הפה, מן אמצעו, ומפסיק באמצע הפה התחתונה, (ב) ויורד עד שבולת הזקן, והוא מכוון תחת ההוא ארחא אחרא עילאה, שעל הפה כנו'.

ואלו השערות, הם בחי' נהרות המים, הנמשכין מן הים הגדול דחכמה, מוחא סתימאה, כי הם צינורות מושכין המים, ויוצאין דרך פיותיהם, ונמשכין אח"כ אל הבינה אמא, ונותנים בה ג"כ בסוד מ"ן, שהם חמשה גבורות של מנצפ"ך שבה, כנודע כי אר"א בהאי מזלא דדיקנא אתכלילו, וע"י מזדווגים, כמ"ש בש"ד ח"א פ"א. וז"ס מקולות מים דבים ארירים משברי ים כו', כמבואר במקומו בפסוק.

ו) והנה הכתר אתתקן לעילא ברישא, בסוד י"ג תיקוני גולגלתא, כנ"ל בפרק ח'. ואחריהם נתקנה החכמה, שהיא מוחא סתימאה, ביי"ג תיקוניה למטה מהם בסיומם, שהוא מתחת המצוה, אשר בתוכו הם המוחין, ומתחת פאתי הראש, כמ"ש בפ"ג, כי החכמה לתת מהכתר היא, וסיבת היותם י"ג, כי גם המוחין הם ג' חב"ד, והם שלשה הויות, ונחלקים ל"ג אותיות עם הכולל, כנ"ל בפ"י, ולכן גם תיקוני דיקנא היו י"ג, ובפ"י"ב יתבאר טעם אחר, והנה כמש"ל פ"ט, ענין הי"ג חורין, והי"ג נימין, כי הם י"ב, והחורא הי"ג כולל כל הי"ב, וכן נימת הי"ג כוללת כל הי"ב, כן תיקון י"ג דדיקנא, כוללת כל הי"ב תיקונין, וכן הוא בתיקון הח'. ובפ"י"ו יתבאר היטב ע"ש, וז"ש באדרת נשא דקל"ד ע"ב, תאנא אליו תיקונין אקרון ימי קדם כו', והאי דתליסר כליל לון כו'.

ונבאר תחילה מקום אלו הי"ג תיקונין דדיקנא ש) כפי מ"ש באדרת נשא דקל"א ע"א,

הגהה

(ב) צמח: מציאות זה לא ניכר בחוש הראות בבני אדם, ואולי שיש הפרש בנו, שאנו בחינתנו כנגד ז"א, ולא כנגד א"א, ולכן אנו הדומים לתיקוני ז"א, יש לנו שערות קטנים בתיקון ג' דארחא דתחת חוטמא, כ"ש

הגהות ומראה מקומות

ו) שער הכוונות דרוש קבלת שבת ח"ב דף נ' ובספר פרי ע"ח דרושי קבלת שבת.
 ש) ע"ח שער א"א פ"ט וי', שער מאמרי רשב"י ז"ל אדיר דף ר"ב. שער הכוונות דרוש

ועבור דרוש ג', פרי עץ חיים דרושי סליחות פרק ד', תע"ט חלק י"ג מאות ר"ד עד סוף החלק (ת) צמח נ"ל בב' צדדי (ח"ו).

והי"ג, כל אחד מהם, נק' מזל. ועיין פי"ד טעם אחר, וזכור זה. וז"ש באדרת נשא דף קל"ד ע"א. תיקונא ח' כו, ותאנא הכל תלוד במזל, דאיהו האי חוטא כו. וכן בדף הגז' בתיקון י"ג, אמר והאי דתליסר כליל לון כו, וביה כלילן בהאי מזלא כו. הרי כי תיקון הח' והי"ג, נק' מזלות.

ט', הם השערות הקטנים וקצרים, הצומחים תוך אלו ב' המזלות. שהם השערות הארוכים הנקרא מזלא, ומובלעים בתוכם, בין ב' המזלות בין זה לזה, ואינם ארוכים כמותם.

י, הם השערות הצומחות במקום הדיקנא, הסמוך בתחלת הגרון, והם צומחים מלמטה של התיקון הי"ג, ושערות ההם דמזל הי"ג, שוכבים ומחפים על אלו, ואלו הם תיקון הי' ואינם מובלעים עמהם תוך שניהם, כמו השערות של תיקון הט'. אמנם חפיין בגרונא. כנז' באדרת נשא דקל"ד ע"א, כי הגרון עצמו, הוא מקום הבינה דא"א, ואין שם דיקנא, כנ"ל פ"א.

י"א, הוא תיקון נוסף על השערות הנז' בתיקון הי', כי מלבד היותם שם במקום ההוא, כי לכך נק' תיקון הי'. עוד נוסף בהם תיקון, דכולהו שקולין כחדא, ושוינ בהתפשטות א', לא נפקי דא מן דא, וכולהו בחד שיקולא שוינ באורכם, ונמצא כי באלו השערות עצמן יש ב' תיקונים.

י"ב, הוא הפה עצמו, ועם היות כי הוא מכלל הי"ג דגולגלתא כנ"ל פ"ח, עכ"ז היותו פנוי מבלי שערות, זה נק' תיקון אחר, ונמנה בכלל תיקוני דיקנא, ע"ד שנת"ל בתיקון השביעי. וכן בתיקון הי' והי"א, י"ג הוא מזל התחתון, כמ"ש בתיקון השמיני.

ואחר שנתבאר מקומם, נבאר שמותם

ר, הוא המקום אשר תחת התיקון הא', מראשית זווית נצבות של הלחי התחתון, שמשם מתחיל התרחבות הזקן, ומסתיים עד כנגד מקום הפה, וכל אותם ב' צדדין נקראין תיקון א', כנ"ל בתיקון הא'.

ז, הוא ב' תפוחין קדישין, א) הם שני הפנים אשר תחת העיניים, משני צדדי החוטם, והם פנויים בלי שער כלל, והם בעצמם אינם אלא מי"ג תיקוני גולגלתא, כנ"ל בפ"ח, אמנם היותם פנויים מבלי שער, הם הנק' תיקון הז' דדיקנא, כי הפנים בעצמם הם מכלל י"ג דגולגלתא.

ח, הוא בהתרחבות הזקן, וביאור הענין: כי הזקן מלמעלה נחלק לב', צד ימין וצד שמאל כנז', ונמשכים עד כנגד הפה, ומשם ולמטה אין שום התחלקות בזקן לשני הצדדין. כי הכל בחינה אחת, ממקום הפה ולמטה, ומשם ואילך הכל א'. אמנם מתחלק באופן אחר, והוא בעוביו, כי כולו שערות ע"ג שערות, וצד עיבי העליון של הזקן שהוא המגולה, יש בו שערות ארוכים, וכנגדו בצד עובי התחתון של הזקן, במקום המכוסה, שהוא אצל הגרון, יש ג"כ שערות ארוכים, ואלו הם ב' תיקוני השערות העליונים: תיקון א', שהוא הח' והתחתונים המתכסים בהם, הם תיקון ב' אחר, והוא תיקון הי"ג, האחרון שבכולם. והנה אלו השערות ארוכים מאד, ונמשכים ומגיעים עד לבורא דא"א, עד חצי הת"ת שלו ששם התחלת רישא דז"א, כמ"ש בש"ה, ולכן נקרא מזל. כי הם נוזלים ונמשכים עד למטה, ומזילים טיפי שפע, כמשה' תז"ל כטל אמרתי, כי השערות הם המשכת צינורות השפע כנודע, וכל אחד מאלו השני תיקונים, שהם: הח',

הנהות ומראה מקומות

ולכן ג"כ נכנסו התרין תפוחין בכלל הת"ד כי משם שרשם, וכן הפה ג"כ הוא בסוד ת"ד אעפ"י שאין שם שערות, כי הוא סוד פתיחת היסוד ואין לדבר במקום גבוה כזה עכ"ל (קארעץ קראקא) עיין בתלמוד ע"ס הלס י"ג אות ר"ט באר"ש ד"ה תקון ?

א) קול הרמז, על תיקון הז' יש להקשות למה נמנה הכא בכחי' הדיקנא הא אין שם שערות, יש לימר כי נודע במקומות אחרים כי סוד הפנים דא"א הם ב' שפולי רחם דנוקבא דעתיק ככתוב בפרשת בשלח ועיי"ש. והנה נודע ג"כ שכל כחי' דיקנא הוא מו"ס דנוקבא העליונה, כי דיקנא דז"א הוא מיסוד דאימא המתלבש שם,

להיותם ספירות גמורות. לכן בהכרח שכל א' מהם תהיה כוללת ונחלקת ליי"ס ג"כ. גם נתבאר בש"א ח"א פ"ג, שאין לך אור בעולם, שאין בו בחי' פנימי ובחי' מקיף. וא"כ בודאי שכל א' מאלו הב' ספירות שהם כתר וחכמה דא"א, יהיה בהם י"ס פנימיות, וי"ס מקיפות, בכל א' משתייהם. גם ידעת, כי כל בחי' שערות הם אורות מקיפים, כנזכר בשער ב' חלק ג' פרק ה' עיין שם, ונמצא כי כל השערות דרישא ודיקנא, הם אורות מקיפים. ונמצא, כי בחי' דא"א שיהיו בכתר דא"א, י"ס פנימיות, וי"ס מקיפות, בבחי' השערות דרישא, (א) וגם בחכמה דא"א ג"כ, י"ס פנימיות, וי"ס מקיפות בבחי' שערות.

והנה, אע"פ שעיקר הי"ג תיקוני דיקנא הם מחכמה מוחא סתימאה, עכ"ז גם הכתר מאיר בהם. וכן אעפ"י שכל הגולגלתא היא כתר דא"א, עכ"ז אחר שהחכמה בתוכם גם היא תאיר בהם. ולכך היו הכתר והחכמה, (ג) (זה בתוך זה) יען הם דכר ונקב, כג"ל פי"א, שניהם מאירים ברישא, שהוא עד סוף פאתי הראש, שהוא מקום שערות הראש עד המצה, ומשם ולמטה עד הגרון שהיא בינה דא"א. ג"כ יהיו שניהם מאירים שם.

ונמצא, כי ברישא דא"א, שהוא מקום השערות, יש בו י"ס פנימים מצד הכתר, וי"ס פנימים מצד החכמה, וכנגדם י"ס מקיפים, מבחי' הכתר, וי"ס מקיפים, מבחי' החכמה, וכל אלו העשרים מקיפים, הם ברישא דא"א, בשערות הראש עד המצה, עד תשלום סיום ב' פאתי הראש, ולא קבלתי סדרם ממורי הרב ז"ל, זולתי בחי' המלכות מבחי' המקיפים, שהיא בפאתי הראש כמש"ל בפ"י"ג.

ואח"כ בדיקנא, יש י"ס פנימים מצד

בפסוקים, והם רמוזים במי אל כמוך כו'. ובה' ה' אל רחום וחנון כו'. וזה ענינם: א', מי אל כמוך. ב', נושא עון. ג', ועובר על פשע. ד', לשארית נחלתו. ה', לא החזיק לעד אפו. ו', כי חפץ חסד הוא. ז', ישוב ירחמנו. ח', יכבוש עונותינו. ט', ותשליך במצולות ים כל חטאתם. י', תתן אמת ליעקב. י"א, חסד לאברהם. י"ב, אשר נשבעת לאבותינו. י"ג, מימי קדם.

וכנגדם בי"ג מידות דויעבור, ומתחילין מן אל רחום וחנון, וכמ"ש באדרת נשא דקל"א ע"ב, לקבל דא אל רחום וחנון כו', ואינן לתתא, ובביאור התפילות נתבאר היטב ע"ש, וקצתו יתבאר לקמן פי"ג.

זה סדרן: א', אל. ב', רחום. ג', וחנון. ד', וה', ארך אפים, ולכן לא נאמר ארך אפי, אלא אפים שנים, וכמש"ל לצדיקים ולרשעים. ונמצא, כי באומרו ארך, הוא תיקון א', שהוא אריכות א', ובאומרו אפים, הוא תיקון אחר, ו' ורב חסד. ז', ואמת. ח', נוצר חסד. ט', לאלפים, כי היה אפשר להיות נוצר חסד לבה, אך היותו גם לאלפים דורות, הוא תיקון אחר, והוא ע"ד מ"ש בארך אפים. י', נושא עון. י"א, ופשע. י"ב, וחטאה. י"ג, ונקמה. הרי י"ג תיקונין אלו, בפנים דא"א עד הגרון, כי משם ואילך בינה דא"א, אך אלו הי"ג, הם מחכמה דא"א.

פרק י"ב

(ב) נבאר מה ענין אלו הי"ג תיקוני דיקנא. הנה נתבאר פ"א, כי אין ברישא דא"א, רק ב' ספירות לבד, שהם: כתר וחכמה שלו, כי הבינה ירדה בגרון, גם נתבאר לעיל ספ"י, כי

הגהה

(א) צמח: בפירוש מפרש י"ג נימין אוירא יוצאים בגולגלתא, וכל שערות הראש דשערי מרישא תניינא שהיא אוירא, ומכה

הגהות ומראה מהומות

ובתע"ס חלק י"ג מן אות ר"ד עד סוף הספר. (ג) נ"א כלולים ביחד (קארעץ).

(ב) עיין בספר שער הכוונות דרושי ועבור דרוש ד' ה' ובפרי ע"ח דרושי סליחות פרק ו'.

ששם יוכלו לקבל אורו, בהתגלותו במקום תחתון. והמלכות של חכמה, שהיא היותר קטנה במעלה, נתגלית למעלה מן הכל, בתיקון הא', כמש"ל פרק זה, כי אין חשש אם מתגלה במקום עליון, אחר שאורה מועט. משא"כ, באורות הפנימיים.

ונלע"ד חיים, כי להיות הדיקנא מוחא סתימאה, נוק' דכתר, לכן היו מקיפיה מתתא לעילא, אור חוזר, מ"ן. משא"כ במקיפי רישא, כתר דכורא, אור ישר, כנזכר בפ"ג. וזה ג"כ טעם, להפרש אחר, למה לא נתגלו כל הכ' מקיפים רק הי"ג. והטעם, כי ג"ר דכתר חשובות כא', ואין בהם יכולת להתגלות, אף במקום תחתון, לרבוני אורם. גם המלכות שלו לא נתגלית, לסיבה הנודעת, כי בא"א אין בחי' נוק' ניכרת בו בגילוי, כנ"ל בש"ג ח"א פ"א, ובפרט בכתר שבו, שהוא בחי' דכורא. אמנם בחכמה שבו, מוחא סתימאה, שהיא נוק' דכתר, כנ"ל בפ"א, לכן היה בה יכולת להתגלות בחי' מלכות אשר בה.

גם ספירות היסוד דכתר, נתגלה יחד עם הבינה של החכמה, ושניהם תיקון א', שהוא המזולא, תיקון הח', כנז"ל פ"ו. והטעם, כי לעולם אבא ואימא כחדא נפקי, ובפרט בכתר עם החכמה, שהם דכר ונוק' כנו', גם כן שצריך שלא יהיה פירוד כלל ח"ו. ולכן, לעולם היסוד של הכתר, שהוא זכר, לא נתפרש כלל מג"ר של החכמה, שהיא נקבה שלו. כנו', ועיין פ"ו, ותמיד דבוקים יחד לגמרי. ולפי שבחוק לא יצאו ונתגלו הב' ראשונות דחכמה כמ"ש, רק הבינה שלו, לכן נתגלה היסוד דכתר, בסוד מקיף עם הבינה דחכמה דמקיף, אך האמת שלעולם יסוד דכתר הפנימי, דבק בג"ד דחכמה פנימית, שהיא נוק', דבוק נמרץ. והרי נתבאר איך לא נתגלו ג"ר דכתר, ולא העשירית. אך הט' שהוא יסוד נתגלה בבינה של החכמה. א"כ נשאר ה"ס שבכתר שנתגלו בסוד מקיף כל א' בפני עצמו, והם חג"ת נ"ה.

הכתר. וי"ס פנימים מצד החכמה. וכנגדם י"ס מקיפים, מצד הכתר. וי"ס מקיפים, מצד החכמה ואלו כולם הם בחי' שערות דיקנא, כי כל השערות הם בחי' מקיפים כנזכר. וכל זה נמשך עד הגדון, כי משם ולמטה מקום הבינה דא"א. ועיין סוף פ"ג, איך הם י"ס בדיקנא, ונחלקות ליי"ג תיקונין. ונמצא, כי כל אלו הי"ס דדיקנא הנחלקים ליי"ס פנימים ולי"ס מקיפים, יונקים שפע מהי"ס דגלגלתא. והענין, כי הי"ס יצמן. יש להם ב' מציאות התחלקות: אם ליי"ס. אם ליי"ג תיקונים. כנו' פ"ח טעם נכון לזה ע"ש. אך יש הפרש א', בין המקיפים ולפנימים, והוא, כי הפנימים הם עשרים: י"ס מכתר. וי"ס מחכמה. אך המקיפים, לא היו כולם רק י"ג, כי הו' האחרים, לא יכלו להתגלות כמש"ל. ונמצא, כי הכ' ספירות פנימים, הם כשיעור מקום י"ג מקיפים לכו'. גם הפרש ב', כי המקיפים יצאו מתתא לעילא בכללות ובפרטות, ר"ל: כי תחלה למעלה נתגלו המקיפים דחכמה, ולמטה מהם מקיפי הכתר. והרי זה דרך כללות. וכן בפרטות, כי המקיפים דחכמה עצמה, נתגלו מטה למעלה, כי המלכות נתגלית תחלה למעלה מן כולם. ואה"כ היסוד, למטה ממנה. ואח"כ ההוד כו'. וכן מקיף ד' הכתר עדין, התחתון למעלה מהעליון, עד שנמצא מלכות החכמה למעלה מכולם. וחסד שבכתר, למטה מכולם. אך הפנימיים היו כסדרן בבחי' הפרטות, כי הי"ס דחכמה יצאו כסדרן, כח"ב כו' עד מלכות. אמנם בבחי' הכללות, היו גם הם שלא כסדר, כי תחלה יצאו למעלה י"ס דחכמה, ותחתיהן היו י"ס דכתר.

אמנם בזה יש לי קצת ספק, כמש"ל בפרק זה, עם שיתוד אמיתי הוא זה אצלי. ואמנם טעם הדבר הוא, כי להיות אור המקיף מגולה, לא היה כח בתחתונים לסובלו. ה' ולכן האורות העליונים, אילו נתגלו במקומם, היה אורם רב מאוד, ולכן ירדו למטה ממקומם, כדי להמעיט אורם. ולכן החסד שבכתר, היה התחתון שבכולם, כמש"ל בפרק זה, ו' הלואי

הגהות ומראה מקומות

(ד) נ"א מקיפי (קראקא). (ה) נ"א וכן (קראקא). (ו) נ"א ובהיותו שם יכולו (קראקא).

כסדרן, וזה סדרן: אל, בינה דחכמה, רחום, חסד, חנון, גבורה, ארך, ת"ת. אפים, נצח. ורב חסד, הוד, ואמת, יסוד. נוצר חסד (ח) דמלכות דחכמה. נוצר חסד, חסד דכתר. לאלפים, גבורה. נושא עון, ת"ת. ופשע, נצה. וחטאה, הוד, ונקה, יסוד דכתר. ונמצאו אלו הי"ג פנימים, מכוונים ממש מבפנים, בי"ג תיקוני דיקנא המקיפים. אלא שהפנימיים מתחילים מבינה דחכמה, עד מלכות דחכמה. וכן מחסד דכתר, עד יסוד דכתר. ובמקיפים להפך, ממלכות דחכמה, עד בינה דחכמה. ומיסוד שבכתר, עד חסד שבכתר. וזהו מה שנלע"ד, ששמעתי בבירור ממורי ז"ל. ובוזה נמצא, כי הח' דחכמה, יהיו מכוונים יחד הפנימיים עם המקיפים שלהם. וכן הה' דכתר הפנימיים, עם המקיפים שלהם (א) אך יש דוחק, שנמצא כי אף בפנימיים, יש שלא כסדר

אך מהחכמה, הב' ראשונות לכד לא נתגלו. לרובי מעלת אורם, אך כל שאר הח' תחתונות שבה נתגלו, וגם המלכות שבה, לסיבה הנ"ל, כי אחר שכולם נק' לגבי כתר, לכן היה בה גילוי אל המלכות שבה. וגם הבינה שלה עם היותה מג"ר, נתגלית. לפי שהחכמה פחותה במעלה מהכתר, ונמצא החכמה שבחכמה, בערך בינה שבכתר. ובינה שבחכמה, בערך חסד שבכתר. (ז) כן נתגלית בינה שבחכמה, כי אין אורה כ"כ גדול.

נמצא סדרן כך באורות המקיפים: א"ל, מלכות דחכמה, רחום, יסוד, חנון, הוד, ארך, נצה. אפים, ת"ת. ורב חסד, גבורה, ואמת, חסד. נוצר חסד, בינה דחכמה, ויסוד דכתר. לאלפים, הוד דכתר. נושא עון, נצה. ופשע, ת"ת. וחטאה, גבורה, ונקה, חסד שבכתר. ואמנם הפנימי, הם באופן אחר כנ"ל שהם

הגהה

יסוד	ואמת נוצר	חסד	פנימים דחכמה	(א) צמח: זה סדרם:	מקיפים דחכמה
מלכות דחכמה מסתיים		בינה דחכמה מסתיים	מתחילין מעילא לתתא בינה		מתחילין מתתא לעילא מלכות יסוד כו'.
ומתחיל חסד דכתר	חסד	יסוד דכתר	חסד כו'	י"ג מדות אל	
גבורה	לאלפים	הוד	בינה	רחום	מלכות דחכמה
תפארת	נושא עון ופשע	נצה	חסד	חנון	יסוד
נצח	וחטאה	תפארת	גבורה	ארך	הוד
הוד	ונקה	גבורה	תפארת	אפים	נצח
יסוד דכתר		חסד דכתר	נצח	ורב חסד	תפארת
ויש סדר אחר בספר ליקוטים וציירתיה בכאן.		וכו' הוא ככתוב בכונות שיש לנו. ויש סדר אחר בספר ליקוטים וציירתיה בכאן.	הוד		גבורה

הגהות ומראה מקומות

(ז) ג"א מוסיף וכמו שנתגלה חסד שבכתר כן (ח) ג"ל להגיה נוצר מלכות דחכמה. חסד חסד דכתר ועיין ע"ה שער א"א פ"י (ה"ו). (קראקא).

בכללות כנ"ל, כי ה' דכתר, למטה מח' דחכמה. ולכן היה יותר נראה לומר, כי הפנימיים הם כסדרן לגמרי, מחסד דכתר עד מלכות דחכמה. ואינו מוכרח להתחבר הפנימיים עם המקיפים כנז'. אמנם שמעתי בבירור וכדאי ממורי ז"ל, כי פנימי דחסד דכתר, הוא מכוון כנגד מקיף יסוד דכתר, וכן כל השאר, וא"כ מוכרח שגם בפנימיים, יהיו ח' דחכמה, לעילא מה' דכתר, וזה אצלי אמיתי. ונשארו שאר הפנימיים, שהם ג' ראשונות והעשירית שבכתר. וכן ב' ראשונות דחכמה. ומקומם הם במקומות אחרים שיש בפנים דא"א. ולא קבלתי סדרן האמיתי.

ואל יקשה בעיניך הסדר של מקומות הי"ג תיקוני דיקנא, כי כפי הנראה צריך שתיקון הששי, יהיה שני, כי במקום שנשלם תיקון

הא', מתחיל תיקון ה', כנ"ל פ"א, וכן כיוצא בשאר התיקונים. כי הרי אין סדר המקומות במעלה ובמטה בלבד, כי יש מקום תחתון גדול מאד מהעליון, כמו הפה אשר משם יוצא הבל רב ואור גדול. וכן המקומות הסמוכים אל העין והחטם. ולכן אנו צריכים להעריך ב הערכים יחד, שנעריך בחי' המקום, איזה מהם יותר עליון. וגם בחי' איזה מהם יהיה קרוב אל הבל הפה. או החוטם, והעין, וכיוצא. ולכן אף כי המקום שהוא תחת הפה אורו רב מאד, לא נק' אותו תיקונא קדמאה, אחרי היותו במקום תחתון מאד, כנז' שצריך להעריך ב' הבחי' יחד, ולשקול אותם. ואחר שהמאציל העליון העריך המקומות בב' בחי' אלו, אז סידר סדר י"ג תיקוני דיקנא, כפי סדר הערכים שנראה בעיניו ית'.

הגהה

מספר הלקוטים

ואמת	מקיפים	פנימים	גבורה דכתר
חסד דחכמה	מתחילין מעילא לתתא	מתחילין מתתא	מימין. גבורה
נוצר חסד	זהם מכתר	לעילא והם מחכמה	דחכמה משמאל.
בינה דחכמה	מדות	מלכות	תפארת דכתר
ויסוד דכתר	אל	דחכמה	מימין. תפארת
לאלפים	כתר דכתר מימין	נצח דכתר מימין.	דחכמה משמאל.
הוד דכתר	כתר דחכמה מצד שמאל	נצח דחכמה משמאל.	נצח דחכמה משמאל.
נצח דכתר	רחום	נצח דחכמה משמאל.	נצח דחכמה משמאל.
נצח דכתר	חכמה דכתר	הוד דחכמה	הוד דכתר מימין.
ת"ת דכתר	בינה דכתר	הוד דחכמה	הוד דחכמה משמאל.
חטאה	חכמה דחכמה	נצח דחכמה	יסוד דכתר מימין.
גבורה דכתר	בינה דחכמה	ת"ת דחכמה	יסוד דחכמה משמאל.
הסד דכתר	חסד דכתר מימין.	רב חסד	מלכות דחכמה
	חסד דחכמה משמאל.	גבורה	מלכות דכתר
		דחכמה	ונקה

פרק י"ג

קל"ד ע"א, גבי תיקונא תשיעאה. ונדוע, כי הגבורה נקרא אלהים, וגם המלכות נק' אלהים. כנזכר בפרשת בראשית דף ע"א. והנה הפיאה של הראש היא בחי' המלכות של הגלגלתא, ושמה אלהים, וכן פאה בגי' אלהים, וגם כי היא נמשכת מהגבורה דעתיק, שבגו מוחא סתימאה, הנק' אלהים, ולכן ג"כ נק' פיאה שהוא בגי' אלהים. והנה הם ב' פיאות בב' צדדי הראש, נמצאו ב' שמות אלהים אלהים. אמנם צריך שתדע, כי להיותם במקום גבוה, שהוא רישא דא"א, שהדיני' מתכסים ונעלמים בו, א"א שיהיו ממש שמות אלהים, אמנם הם ב' שמות של מצפ"ץ מצפ"ץ, שהם חילוף אלהים במילוי' ביודי"ן, הוא בגימטריא ש', כמנין מצפ"ץ. וכן שם ההויה בא"ת ב"ש. הוא מצפ"ץ. ונמצא כי אינו אלהים ממש. להיותו בא"א, ואינו רחמים ממש, שהוא שם ההויה. אמנם הוא שם מצפ"ץ, ממוצע ביניהם, כי אינו לא הויה ממש, ולא אלהים ממש, אלא ממוצע ביניהם כנז', והוא תמורתם. ובסוף פרק זה, נשלים לבאר טעם זה באמיתות ע"ש.

וזה ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי, כי פסוק זה נאמר על א"א, הנק' אני ואי"ן. (י) הנק' הוא, להורות: כי הדכר הנק' אי"ן, והנוק' הנק' אני, הכל א'. ונק' הוא: כי אין בחי' נוק' גלויה בו, כנ"ל פ"ב, להיותה דינין, ולסיבה זו, אין אלהים עמדי, כי כל הבחי' של אלהים בנ"א, הם בא"א שמות מצפ"ץ, וזכור זה.

האמנם היותם ב' פיאות, הטעם הוא, כי הלא השערות ממותרי מוחא נפקי כנזכר, והנה המוח יש בחי' הדעת, הכולל חו"ג כנ"ל פ"ב, וידוע כי הזכר נוטל החסדים, והנקבה נוטלת הגבורות, ואז יוצא הארתם לחוץ. הארת החסדים בפאה שמימין, והארת הגבורות בפיאה השמאלית. וזו"ן הם יונקים ונשפעים מאלו הב' פיאות. הו"א חסדים מהימנית, ונוק' מהשמאלית

(ט) נבאר תחלה, היאך מתאחזין אלו הי"ג תיקוני דיקנא, עם תיקוני רישא, כנ"ל בפ"ב, שהי"ס דרישא משפיעים ומאירים ב"ס דדיקנא כי ממקום שמסתיימין י"ס דרישא, מתחילין תיקוני דיקנא כנזכר שם. גם נתבאר שם, כי וי"ס דרישא, הם י"ס פנימים וי"ס מקיפין ג"כ, ולא קבלתי סדרן, אך מה שקבלתי הוא, כי הי"ס דרישא הם כסדרן, מכתר עד מלכות, ומלכות בסוף כולם, אף בבחי' המקיפים. ואינן כמו מקיפי הדיקנא, שהם מתתא לעילא, ונמצא, כי הספירה האחרונה שבגלגלתא, שהיא מלכות, היא בפאתי הראש, ואף אם הם ב', נק' א', כנ"ל פ"א, בתיקון קדמאה דדיקנא.

הנה תיקונא קדמאה דדיקנא, המתחיל מסיום פאתי הראש כנ"ל פ"א, היא מלכות דחכמה כנזכר שם, והרי נמצא כי המלכות דרישא, שהיא הפאה, משפעת ונאחזת עם המלכות דבתיקון א' דדיקנא. מלכות במלכות, ומאותם השערות שבפאתי הראש מלכות דגלגלתא, יורד שפע אל השערות דבתיקון קדמאה דדיקנא מלכות שבה, ומשם לשאר הי"ג תיקונין.

ואמנם, היות מלכות דגלגלתא נק' פיאה, זה נדוע מסוד לא תכלה פאת שדך לקצור לעני ולגר תעזוב אותם, כי המלכות האחרונה שבכולם, היא כרמיון פאת השדה הנשאר באחרית הקצירה. וכן ער"ו, אחר התגלח שערות הראש, שהם דמיון קצירת השדה, צריך להניח הפיאה ג"כ, היא בחי' המלכות דשערי, כמבואר במקומו ע"ש. נמצא כי לעולם פאה היא בחי' המלכות.

גם טעם אחר הוא, כי הנה נתבאר פ"ו, כי גבורת עתיק יומין, הנק' אלהים, נתלבשה בהאי מוחא סתימאה, דמינה נפקי כל הני שערי ממותרי מוחא, כנזכר באדרת נשא דף

הנחות ומראה מקומות

(י) גיא ונקרא (קראקא). ועיין בתע"ס חלק ג' סוף פרק ז' באור פנימי אות צ' ביאור ב' המלות אני ואין, ובחלק ד' פ"ו אות י"ד.

(ט) שער הכוונות דרושי ועבור דרוש א' ה' פ"ח דרושי ועבור דרוש ה'. שער המצות פרשת קדושים, ופרשת נשא. תע"ס חלק י"ג מאות קע"ו זד קפ"ח

גבורות. וזהו פירוש מ"ש פרשת בראשית דף כ' ע"א, על ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים, שהם מצפ"ץ מצפ"ץ, שמהו עליון ד"ג מפילן דרחמי כו'. ביאור הענין, כי אלו הב' שמות מצפ"ץ מצפ"ץ שבשתי הפיארות, משם יונקים זר"ן, שמש וירח, והם שוין בהשוואה א' בכ' פאתי הראש, ושניהם שמות של מצפ"ץ, ואינן זה הויה, וזה אלהים, כי זהו בחי' מאור גדול, ומאור קטן. אמנם שרש זר"ן בהיותם פה באלו הב' פיארות, כי מכאן שרשם מחו"ג דמוחא דא"א, הם שוין, מאורות הגדולים, ושניהם בחי' הויות, שהם מצפ"ץ מצפ"ץ, ואין ביניהם הפרש, זולתי יזוה מימין, וזה משמאל, כנודע כי נוק' משמאלא. גם למטה בסוף הפרק יש טעם אחר.

והנה מאלו השני פאות, שהם מצפ"ץ מצפ"ץ, משם נמשכים י"ג תיקוני דיקנא, שהם י"ג מכילן דרחמי, שתחלתן מן אל רחום כו', כנ"ל ספ"א. ולכן נזכר שני הויות ה' ה', קודם אל רחום כו', כי ב' ההויות ההם, הם ב' שמות מצפ"ץ מצפ"ץ, שהם ה' ה' בא"ת ב"ש כנ"ל, ומהם נמשכו י"ג מכילן דרחמי, שהם אל רחום כו', ומהם נשפעים. וז"ס ה' ה' אל רחום כו', והבן זה.

והנה טעם התחלף שני שמות אלו של אלהים, ונעשים מצפ"ץ מצפ"ץ, כבר התחלנו לבאר בראש הפרק, וזה עניינו בשלימות. דע, כי הנה ח' אורחין חוררין, הם נמשכין מרישא דרך צדדי הפנים, כנ"ל בפ"ט, והם ב' הויות, ואותם ב' הויות, מאירות בב' פיארות האלו, ובפרט כשמסתלקות אל הצדדין, כנ"ל בפרק י'. ואז, אע"פ שהפיאות הם אלהים,

והנה טעם התחלף שני שמות אלו של אלהים, ונעשים מצפ"ץ מצפ"ץ, כבר התחלנו לבאר בראש הפרק, וזה עניינו בשלימות. דע, כי הנה ח' אורחין חוררין, הם נמשכין מרישא דרך צדדי הפנים, כנ"ל בפ"ט, והם ב' הויות, ואותם ב' הויות, מאירות בב' פיארות האלו, ובפרט כשמסתלקות אל הצדדין, כנ"ל בפרק י'. ואז, אע"פ שהפיאות הם אלהים,

הגהות ומראה מקומות

(ס) ג"א וכשזו החשמל מסתלק ואינו מפתח לאנתתיה או הוא מ"ל (קראקא).

(ע) בדפוסים קארעץ וקראקא כתוב צמח: כבר נודע כי יש כמה בחינות חשמלים בכל עולם לכן הקורא אל יחשוב שחשמל זה הנוכח בס"א בכמה מקומות שהכל הוא אחד גם יש חשמל בנוקבא הכוללת כמה בחינות ע"כ.

(כ) ג"א ל"ג להיותם הם מבחי' אלקים כנז"ל (קראקא).

(ל) עיין ע"ח שער החשמל פ"א ושער דרושי אבי"ע פ"ד. ושער קליפת נוגה פ"ב. שער הלקוטים פרשת וישלח שער מאמדי רשב"י מאמרי רות דף ש"ח

(מ) תחלת דף י"ג ע"ב.

(נ) ג"א עתים חשים עתים ממללות (קארעץ).

במבוא שערים מדפוס מצאתי כתוב תחילת הפרק.

פרק י"ד

(ל) הנה כבר ביארנו בענין מרכבת יחזקאל על ד' קליפות, שיש קליפות נוגה מסמא דמותא דאפתי לאיתתא נוקבא דז"א, בסוד החשמ"ל, וחשמ"ל זה נק' קול דממה דקה. וזהו ח"ש מן חשמ"ל, שהוא לשון חשאי, וכשאו"ל במסכת חגיגה (מ) חיות, אש ממללות וחשות נ. והענין, כשהחשמ"ל מפתח לאתתא, הוי חש, כלא בחשאי, והחסדים דיסוד נגנזים, שלא יאחזו בהם החיצונים. וכשהחשמ"ל (ס) מפתח לאתתא, הוי מ"ל דחשמ"ל, והחסדים מתגלים בפום אמה, שהוא סוד המילה, כי חשמ"ל קליפות ערלה החופפת על המילה. ומזה תבין שהערלה אינן קליפה אמיתית, אלא קליפת נוגה, והבן זה. (ע)

והנה כבר נתבאר, כי שקר אין לו רגלים. והענין, כי נ"ה הם ב' רגלין, אך הקליפה נאחות בהוד, ירכא שמאלא, ונעשין מהוד דוה. אך ברגל הנצח אין לו אחיזה, נמצא שאינה נאחות בב' רגלים, רק ברגל אחד לכד, שהם רגל ק' דשקר. והנה נ"ה נק' לימודי ה', והבינה עד הוד אתפשטת כנודע. ונק' למד, להורות שמתפשטת עד ב' למדין, שהם נ"ה, לימודי ה'. ומשם זה סוד החשמ"ל ההוא, והבן זה שאותה

קליפת נוגה, הוא סוד הז' מלכים שנשארו למטה, בין הקדושה הקליפתית. וזה החשם להיותו מלך הג', שהוא גבורה, לכן הוא העיקר המפתח לאתחא (פ) כנזכר בפרשת ויקהל דף ר"ב ע"ב, והוא בכח מה שנתאחזה בהוד כנ"ל וזהו (צ) חשם, חש וממהר ליטול אור ׀ סתומה שהוא יסוד דנוקבא, והבן זה. ולפי שלא ינק ולקח גם מן הנצח, לכן חסר ממנו אות ל' דחשמ"ל, ולכן (ק) חשם כי הלי' הוא הנצח לימחי ה' (ר) ולהיות כי חשם נוטל ה"ג מנצפ"ד, לכן לא נזכר בשום מלך מארץ פלוני, אלא במלך זה בלבד, שנאמר בו מארץ התימני, כנודע. וארץ תימני הוא ארץ אדום ששם מלכו כל המלכים, כי כולם מבחינת המלכות הם, שלכן נק' מלכים, כנזכר (ש) בא"א, והנה המלכות נקרא ארץ, וזהו חשם מארץ, ר"ל שלקח ה"ג, מארץ תימן, כי ארץ מורה על הגבורה, חמשה אותיות אלהים, ובמילוי אלפין גימטריא ארץ.

ואמנם סדר הה"ג מתחילין להתפשט, מחסד עד הוד, לכן נקרא כלו ע"ש גבורה הראשונה. הנקרא חסד, וזהו מארץ התימני (ת) כי תימן ארץ אדום כנ"ל. ואמנם בלע, הוא הדעת, כנזכר בש"ב. ובלע זה הר עיבל, שבו ניתנו הקללות. אמנם י' יתירה דעיבל, סוד נקודה הקדושה שבתוכם, שנתפשטה במלכים אלו אחר

גליון מהרח"ו זלה"ה

מ"ש ג' אלו, הם שלשה חלקי דעת שבו, אשר הם ג) חג"ת שבדעת, והרי השלשה תחתונות אינם עצמם הם, וא"ת שהיו גם הם, א"כ יהיו ד) ו' מלכים. אפשר שהכונה היא זאת שיושב חשם ה) הם ח"ג, בין אותם התחתונים, כי העליונים הם שורש ו) הג' תחתונים, ואה"נ שלא יצא מדעת, רק בלע.

ואמנם סדר הה"ג מתחילין להתפשט, מחסד עד הוד, לכן נקרא כלו ע"ש גבורה הראשונה. הנקרא חסד, וזהו מארץ התימני (ת) כי תימן ארץ אדום כנ"ל. ואמנם בלע, הוא הדעת, כנזכר בש"ב. ובלע זה הר עיבל, שבו ניתנו הקללות. אמנם י' יתירה דעיבל, סוד נקודה הקדושה שבתוכם, שנתפשטה במלכים אלו אחר

הגהות ומראה מקומות

רק מארץ תימני הוא סוד חסד שבגבורה, ואמנם בלע (ק').
 א) נ"א מוסיף והושרו והוכשרו צמח: מה שאמר והושרו היינו שנפלו בבריאה הנקרא חושך כידוע יוצר אור ובורא חושך וזה רמזו בס"ת וחושך על פני תהום ובהם ניכר החושך ע"כ (ה"ו).
 ב) נ"א כי בלע גי' קב חרובין וכספין יבבה ויללה לרמוז שהוא סוד (ק').
 ג) נ"א חג"ת שבדעת חרי ח"ג התחתונים אינם עצמים הם (ק').
 ד) נ"א ט' (ק').
 ה) נ"א שיושב חשם הם ה"ג (נ"א ח"ג) דדעת והם הם אותם התחתונים כי (ק').
 ו) נ"א התחתונים ול"ג הג'.

פ) נ"א מוסיף ליטול נהורא (ק').
 צ) נ"א מוסיף חשם חש מ' (ק').
 ק) נ"א ונשאר ול"ג ולכן (ק').
 ר) צמח: יונקים מנו"ה עכ"ז כיון שרוב יניקתם הוא מהוד לכן לא נזכר אלא הוד והנה הוד הוא ספירה חמישית ונעשית משחית כשנהפך מהוד לרה ואז והודי נהפך עלי למשחית. והנה הנצח מבטל הקליפה ספני שהוא צד ימין הקליפה היא נאחו בהוד ז"ש בלע המות לנצח ולא מהוד ע"כ (ק').
 ש) צ"ל במ"א.
 ת) נ"א ולכן תימני כי הוא דרום שהוא חסד אך דרום הוא חסד שבחסד, אבל תימני הוא חסד שבגבורה, לכן לא אמר מארץ דרום בהודיא

שהדינים שבהם הם במילואיהם. והנה מילוי ע"ב, מ"ו. וס"ג ל"ז. ומ"ה י"ט. הרי ק"ב. כמנין בלע. לרמזו שהג' מלכים דמיתו, רמזים בסוד מילואיהם. שהם דינים. כי מילוי גימטריא אלהים כנוכר, ומזה הק"ב נשארים קצת מהם דלא אתבסימו, ונשארו חרבים ושמים רלתי אור.

ח"ס ט) חנינא בני די לו בקב חרובין. שהם הק"ב שנשארו חרובין ומתים. ח"ס הק"ב חרובין, הם סוד החיות שנשארו בקליפות. בסוד י"א סמני הקטרת כנ"ל, שאלו המלכים מה שנשאר מהם למטה, שלא יכול להתברר, הם נשמות הקליפות ממש, ומתלכשים בהם. בסוד זמלכותו בכל משלה.

ובזה נבין י) המשנה שאמרה, הקטע יוצא בקב שלו כו', שהנה לעיל ביארנו שמה שנתברר מאלו המלכים, נעשה ז"א, הנק' רשות היחיד, כי בו נתיחדו ונתקשרו ונעשו פרצוף אחד. משא"כ קודם התיקון, ומה שנשאר מהם שלא נתברר, נשארו למטה, בסוד נשמה וחיות הקליפות כנ"ל, ואמנם בחי' אלו המלכים שנשארו שם שלא נתבררו, נקרא רה"ר שהם נפרדים זה מזה, והנה הם בלתי תיקון.

ו"ס שארז"ל ביעקב נאמר ע' נפש לשון יחיד, וכבר נודע כי יעקב בחינת ז"א, ועשו פסולת אלו המלכים שלא נתבררו, נאמר בהם נפשות ביתו, לשון רבים, והנה, כיון שהוא ר"ה, נאחזים בו הקליפות שהם רבים, כי הקב"ה לבדו נקרא אחד, מסיבה הנז' ויאמר אלהים, וידבר אלהים, שאף בחינת הדינים הם מיוחדים, (כ) אך הפסולת דשם אלהים שנשאר למטה, נקרא אלהים אחרים לשון רבים, ולכן אלו המלכים שנשארו למטה לחיות הקליפות, הנה גם הם צריכים מוזן וחיות להם, כנ"ל ש"ב ח"א פי"ג, בסוד רפ"ח ניצוצין שירדו מהם, בסוד הבל דגרמי. והנה ב' קבים הם: הא', בסוד אחוריים דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן שחשבון אותיות אחוריים שלהם, בסוד

ת"ת דדעת, ואח"כ יצאו יובב וחשם, (ז) הם התחתונים, והיה אפשר לומר, שחג"ת עליונים ודעת, יצאו בסוד חב"ד דז"א, שהם ראש (ז) דקטנות, ואינם נחשבות רק לאחד, שהוא בלע, ת"ת דדעת, ואח"כ יצאו יובב וחשם תחתונים ג"כ, ואם אינם נזכרים רק ח) לאחד לשבעה מלכים, הוא שח"ג שבדעת, להיותם עליונים אינם נחשבים, אך קשה, שהאמת הוא זה, ושמוד כלל זה, שבקטנות עבור א', נעשה לו ראש דקטנות, אבל בראשונה בעת צאת המלכים, לא יצאו רק חשם א) נקרא לבד, גם בחינת ת"ת הדעת שהוא בלע לבד, נשמת ו"ק, ולא יצאו יותר וצ"ע.

נמצא שבמלך זה, נרמזו בו הב' מלכים אחרים, שהם יבבה ויללה, כמנין בלע עם ח' אותיותיהם. וז"ש בא"ר דקל"ה, בלע בן בעור, תנא, הוא גזירת דינא תקיפא דתקיפין, דבגיניה מתקטרין אלף אלפים מארי יבבה ויללה, פי' מקטרין ומתקשרין ב' מלכים האחרים, שהם ח"ג, יבבה ויללה מתקשרין עמו, להיותם בחינת הדעת, ואמנם קודם התיקון היו מעורבים עמו, לכן אמרו כאן, דבגיניה מתקטרין אלף אלפים מארי דיבבה ויללה כנ"ל שהם חו"ג. אמנם אחר התיקון, אז כל א' בפני עצמו נתקן, בסוד ג' עולמות ב"ע, ולכן בדף קל"ב שמדבר אחר שנתקנה, בסוד תיקונא קדמאה דדיקנא שהוא א"ל, ונפק מתמן בסוד ג' עלמין, אז נזכר כל א' בפני עצמו, לכן כאן בעלמא קדמאה, לא הזכיר יבבה ויללה, אלא מארי תריסין ולקמן בפרק ט"ו יתבאר פירושה. אך שם בדף קל"ב, הזכיר במלך הא' יבבה ויללה, להיותו קודם התיקון, שכן אמרו שם, מנלן דעד דלא אתתקן עתיק יומין, הה"ד וימלוד באדום כו', ותאנא בלע גזירת רינא תקיפא דתקיפין, ולכן נקרא בלע, שהוא בלע את שניהם, וגם בלע גימטריא ק"ב, שהוא כולל שלשתן דעת חסד גבורה, וכבר נודע, שע"ב בחסד, ס"ג בגבורה, מ"ה בת"ת כנ"ל, וכבר נתבאר

הגהות ומראה מקומות

- (ו) נ"א והם ה"ג (ק'). (ז) נ"א הקטנים (ק').
 (ח) נ"א לו' ול"ג לאחד (ק'). (א) נ"א נקודה.
 (ט) ברכות י"ז: (י) שבת ס"ה:
 (כ) צמח: בסוד אלקים קדושים (ה"ו).

מילואיהם, הם ק"ב אותיות: כ"ו רע"ב, כ"ו דס"ג, כ"ו דמ"ה, כ"ו דב"ן. (ל) וזה הק"ב אינו כ"כ טהור, לפי שהוא מבחי' אחוריים, שבהם נאחזים הקליפות. ויש קב שני טהור כולו, בסוד הפנים, שהם מילואי ע"ב ס"ג מ"ה כנ"ל, שהוא גימטריא ק"ב, אמנם בהיותם בסוד מילוי שהוא דין, לכן גם ממנו נמשך מזון לחיצונים ביום שבת, כמ"ש בע"ה.

דע, שזהו מחלוקת (מ) ב"ש וב"ה, שב"ש אומרים ק"ב, ובה"א קבים לחלה. כי חלה מלכות כנודע, ונוטלת ב' קבים אלו. אך ב"ש לא חששו אלא לק"ב א' לבדו (טהור נ) ק"ב, ופנים דג' מילואי ע"ב ס"ג מ"ה מ"ו ל"ו י"ט, גימטריא ק"ב, שכל אלו נוטלן החלה שהיא מלכות שם ב"ן שהוא הד'.

ו"ס (ס) רוצה אשה בק"ב ותפלות, שהם הדינין שנפלו במיתת המלכים. ואלו הב' קבים, הם ג"כ סוד ק"ב חדש וקב ישן שנתערבו זו בזו, הנז' במסכת חלה. (ע) ועיי' ודאה, איך ההויה בין בפנים בין באחוריים הוא שיה, ואין בו שינוי כלל ח"ו, כי ד' אותיות שהם הפנים עולים כ"ו, וכן באחוריים יש כ"ו אותיות כנ"ל.

ונחזור לענין, שאלו המלכים, צדיכין חיות ומזון עליון, ואינם יכולין לקבל מהשמות עצמן, אלא מהמילוי שלהם שהוא דין, כי מילוי גימטריא אלהים, ואלו המלכים נקר' אלהים, שהם דינין, שמקבלים מזון מאלו

המילואים דע"ב ס"ג מ"ה, שהוא ק"ב כנ"ל, שהוא הק"ב הא' כנוכר, ואז הם ניוונים בסוד ק"ב חרובין מע"ש לע"ש, כי זה הק"ב נמשך למלכים דמיתו הנקרא חרובים. ו"ס ק"ב חרובין, שהיה נזון רבי חנינא בן דוסא, כנוכר פרשת פנחס דף י"ו ע"ב, משום דחריב ק"ב מן יב"ק. פירוש, שבגלגול הקודם לו, חטא, שהמשיך ק"ב זה למלכים דמיתו. (פ) והבן (צ) וביום שבת אין יניקה לקליפות, אמנם עכ"ז צדיכין חיות הק"ב הנז', כדי להתפרנס משב, ולכן התיד ר"מ הקטע יוצא בקב שלו. פירוש, כי כבר ידעת, שבשבת, (ק) מתעלים העולמות, עד שנמצא כי המקום שהיה בו נה"י, נשאר פנוי עתה בשבת, וגם באותו מקום הפנוי, יש אחיזה לחיצונים, במקום שהיו בו הנה"י, ונמצא שז"א שהוא האדם, הכולל בו ז' מלכים, שהם ע"ב ס"ג מ"ה כנ"ל, עתה הוא קטע בשבת, כי גם הנה"י שלו עלו למעלה, ונשאר קטע בלי דגלים, שהם הנה"י, ואז השמות (ר) עצמן נשארו בו ונתעלו, אמנם הק"ב שלהם נתקצצו ממנו, ונשארו השמות כמקוטעים, כל השרש נשאר למעלה, והק"ב שלהם יורדין לז' מלכים להחיותם, וזהו הקטע יוצא בקב (ש) שלו בר"ה, כי בשבת מאיד ז"א למלכים ע"י קב זה, ולא בחול. ו"ס ק"ב גימטריא אלהינו

הבן זה. כי הנה השם בעצמו, ואותיות של אותם מילואים, שהם ק"ב, הם כמנין אלהינו. ונחזור לענין זה הק"ב הנז', שהוא בלע, הבולע זה הק"ב, כמנין בלע, בסוד מזון הרוחניות, והוא מלך הא', לכן נוטל כל הק"ב,

הנהרות ומראה מקומות

מקום המלכים דמיתו אסור לטלטל שם בשבת ולהוציא חפץ משם לרשות היחיד והבן.

(ק) נ"א עולים העולמות זה במקום זה עד רום המעלות נמצא (ק').

(ד) נ"א השמות שלו עלו למעלה אמנם (ק').

(ש) נ"א כי קטע גי' ע"ב ס"ג מ"ה עם הכולל, יוצא בשבת המפרנס המלכים דמיתו בקב שלו דהיינו במלויים דשמות ודוקא בשבת ולא בחול ו"ס הו"ה אלקינו גימטריא ק"ב כי מהו"ה יוצא אלהינו שהם המלויים (ק').

(ל) צ"ל כ"ד דב"ן (ק').

(מ) עדיות משנה ב'.

(נ) נ"א לק"ב א' בלבד שהוא הטהור שהוא הק"ב דבחי' פנים, אשר כל אלו נוטלין החלה שהיא המלכות זה שאמרו רז"ל (ק').

(ס) כתובות ס"ב: סוטה כ', ועיי' שער מאמרי רז"ל בדרוש פסיעותיו של אברהם אבינו.

(ע) מסכת חלה פדק ד' משנה ד'.

(פ) עיי' שער מאמרי רז"ל דף מ"ו

(צ) בדפוס ק' מוסיף והנה ברשות זרבים שהוא

וגם שהוא דעת, הכולל חריג כנ"ל, ת) אשר באלו הג' שהם ע"ב ס"ג מ"ה שמהם יוצא הקב. א) ואמנם אח"כ מזה המלך נמשך אל כל המלכים.

פרק ט"ו

ב) והנה לעיל נתבאר ש"ב ח"א פ"ג, שבצאת המלכים, היו ענפים, וכשחזרו אל השרשים שנשארו בפנים, אז נתקנו. ודע, שהג' שרשים של אלו המלכים: בלע, יובב, חשם. הם סוד אלו הג' עלמין, דנפקו מן ההוא תיקונא קדמאה דדיקנא. והנה שרשם נשאר כאן בדיקנא, אמנם מהם נתפשטו יותר למטה הג' עלמין אלו, כי שרשיהם הם הג' אל שיש בהאי תקונא קדמאה, כמ"ש בע"ה.

ואח"כ מאלו השרשים, יצאו הג' עלמין לתתא, וד"ש עלמא קדמאה דנפק מתיקונא קדמאה כו', עלמא תנינא כו', דנפק כו', כי כל אלו הג' עולמות יצאו מאלו השלשה שרשים, ונמשכו: עולם הא', בבינה דאצילות, ועולם הב', בת"ת דאצילות, ועולם השלישי, במלכות דאצילות, וכולם בבחינה אחוריים שלהם. ג) שהם אחורי אמא זלפה, ואחורי ז"א ובלהה. ומשם נמשכו עוד למטה בג' עולמות בי"ע, עלמא קדמאה בגבורה דבריאה, הנקרא היכל זכות, כנזכר בוהר פרשת פקודי דף רנ"ב, וזה ההיכל זכות, הוא סוד נהר דינור, כנודע שיש בכל עולם ועולם, נהר דינור א'.

הנה נהר דינור ד) שבכל עולם הוא גבורה

ב) והנה לעיל נתבאר ש"ב ח"א פ"ג, שבצאת המלכים, היו ענפים, וכשחזרו אל השרשים שנשארו בפנים, אז נתקנו. ודע, שהג' שרשים של אלו המלכים: בלע, יובב, חשם. הם סוד אלו הג' עלמין, דנפקו מן ההוא תיקונא קדמאה דדיקנא. והנה שרשם נשאר כאן בדיקנא, אמנם מהם נתפשטו יותר למטה הג' עלמין אלו, כי שרשיהם הם הג' אל שיש בהאי תקונא קדמאה, כמ"ש בע"ה.

ואח"כ מאלו השרשים, יצאו הג' עלמין לתתא, וד"ש עלמא קדמאה דנפק מתיקונא קדמאה כו', עלמא תנינא כו', דנפק כו', כי כל אלו הג' עולמות יצאו מאלו השלשה שרשים, ונמשכו: עולם הא', בבינה דאצילות, ועולם הב', בת"ת דאצילות, ועולם השלישי, במלכות דאצילות, וכולם בבחינה אחוריים שלהם. ג) שהם אחורי אמא זלפה, ואחורי ז"א ובלהה. ומשם נמשכו עוד למטה בג' עולמות בי"ע, עלמא קדמאה בגבורה דבריאה, הנקרא היכל זכות, כנזכר בוהר פרשת פקודי דף רנ"ב, וזה ההיכל זכות, הוא סוד נהר דינור, כנודע שיש בכל עולם ועולם, נהר דינור א'.

הנה נהר דינור ד) שבכל עולם הוא גבורה

הנהרות ומראה מקומות

ועיין בעץ חיים שער הקליפות פרק ב'.
ד) נ"א שבעולם הבריאה היא גזרה שבה הוא נור אש גמור (קראקא).

ה) חגיגה י"ד.
ו) נ"א הם נבראים מנהר דינור זה כמו שארז"ל ושם נטבעים ומתים וסוד הענין כי זה

גזר דינור הוא סוד בידור המלכים דמיתו ולכן בכל יום יום מתבררים מהם ניצוצות (קראקא).

ז) נ"א אמנם ענין אלף אלפין מארי תריסין, ול"ג מן אלפים עד מארי תריסין (קראקא).

ת) נ"א אשר בהם יש ע"ב ס"ג מ"ה ומה יוצא זה הקב (קראקא). נ"א אשר יש בהם אלו הג' ע"ב ס"ג מ"ה שמהם (ז"ו).

א) עיין שער מאמרי רשב"י ז"ל פרשת פנחס ובמאמר התקונים דף ו'. שער הפסוקים בספר איכה. שער הקדמות דף קל"ג שער המצוות בשלה, ובפרשת שלה דף ע"א.

ב) עיין ע"ח שער הקליפות פרק ב', שער מאמרי רשב"י אד"ר דף ר"ג ודף רמ"א

ג) נ"א שהם אחורי אמא סוד זלפה (קראקא).

כנגדם הם ג' א"ל דבהאי תיקונא. ונמצא שעלמא קדמאה לחוד, יכלול כל הג' האחרים, והנה ג"פ א"ל גימטריא מג"ן, וזהו מארי תריסין, (ח) כי אל שהוא יותר רחמים, אמנם הם גבורים בעלי מגינים, ולכן נקרא כאן מארי תריסין. וכיון שנתבסס יותר, לכן מקום גילוי הוא למעלה בבריאה, אך האחרים לא יכלו לעמוד שם, וירדו עוד עד יצירה ועשיה. גם שלהיות הדעת תמיד סמוך עם ג"ר, תחת בינה ברישא, וכבר נודע שהבינה בסוד בריאה, לכן נתגלה האי עלמא קדמאה בבריאה והבן זה. והנה נודע שיש שלשה אלהים (ט) בויכולו, שהם: בינה, גבורה, מלכות. (י) שכל א' נק' אלהים, והנה הבריאה נקרא אלהים, כי אלהים בגימטריא הכסא, לפי שבינה מתלבשת בה.

וכבר ביארנו, שזה הרעת שנתפשט בבריאה כלולים בו השני עולמות אחרים, ולכן נק' אלהים. והנה כל אלו השלשה אלהים, מתפשטים מתבונה (כ) שהיא שרש הדינין כנודע, ואם תמלא אלהים בההי"ן, גימטריא רציה, ועם ה' אותיות הרי ש' (ל) ונלע"ד חיים, שאפשר שיהיה במילוי יודין, שגם הוא עולה ש', אמנם לא קבלתי אלא כפירוש הראשון. והנה ג"פ אלהים, שיש בשלשה עולמות אלה, שהם ג' אלהים דויכולו, וכולם בההי"ן, (מ) הם ג"פ ש', גימטריא תת"ק, והנה כל אחד משלשה

עלמין אלו, נקרא א"ל, הם כמנין מג"ן כנ"ל, וג' א"ל (נ) ווי כוללים, וכולל כוללם, הכל כמנין אלף. ונמצא שזה העלמא קדמאה כוללת כולם, ולכן יש בו אלף אלפים מארי תריסין. ולפיכך עולמות היוצאים מהם, הם אלף אלפים, כנזכר באדרא דף קל"ב, דאינון ל"א קוצין, הם כמנין א"ל, וכל עלמא אתפרש לאלף עלמין. ונלע"ד, שב' הראשונים, הם א"ל קוצין, וא"ל עלמין, והם שני א"ל של ב' עלמין תתאין הכוללים בו כנ"ל, ואלף עלמין אחרנין, הם כנגד עצמותו, שהוא אלף אלפים מארי תריסין, והנה אלו האלף אלפים מארי תריסין, הם סוד כת המלאכים, הנקרא בני אלהים כנודע, וכת בני אלהים, הם בהיכל זכות דבריאה, והטעם שהם יוצאים משם אלהים דההי"ן דאחוריים, שהם בגימטריא אלף וא', ולכן נק' בני אלהים, כי משם אלהים יוצאין ובניו הם, והבן זה. ודע שמש"ל שג' עולמות אלו נק' א"ל, בדאי כי יש הפרש ביניהם, כי אל דעלמא קדמאה, נקרא אל שדי, והוא בבריאה. ואל השני, הוא אל הויה, והוא בעולם היצירה, דהיכל דעת (ס) שבו, ואל השלישי הוא אל אדני, בהיכל זכות דעשיה, כנ"ל פי"ד. ולכן תמצא בפרשת פקודי דף רנ"ה, שאמרו שם, שרוח (ע) היכלא דא איקרי אל, והאי איהו רזא ואל זועם בכל יום, כי כולו דינים, והבן זה.

ונלע"ד, שלכך עיקר גילוי דינים אלו, הם

הגהות ומראה מקומות

- (כ) ג"א מהבינה (ק').
 (ל) עיין שער הכוונות דרוש בין המצרים ובספר פע"ח דרוש הנזכר. ג"א ונלע"ד שאפשר שיהיו במלוי יודי"ן שגם הוא עולה ש"י (ק').
 (מ) ג"א ל"ג שהם ג' אלקים דויכולו וכולם בההי"ן (ק').
 (נ) ג"א הרי ג' אלהים וג' אל וששה כוללים הרי הכל כמנין אלף. גם אם תקח כללות ז' אותיות של אל אלקים הרי כמנין אלף ונמצא (קראקא וכן בשער מאמרי רשב"י דף ר"י)
 (ס) ג"א זכות (ק').
 (ע) ג"א שרוח שבהיכל רביעאה נקרא אל (קראקא).

- (ח) ג"א מוסיף כי תריס הוא תרגום מן והבן זה. אמנם עתה שכבר נתקנו אינם נקראים מארי יבבה ויללה אלא מארי תריסין בסוד אל שהוא יותר רחמים אמנם עכ"ז הם גבורים בעלי מגינים לכן נקראים כאן בעלי תריסין כנזכר פי"ד ולפי שהוא המלך של הדעת לכן נתבסס מב' האחרים הנקראים גם אחר התיקון מארי יבבה ויללה אך זה נקרא מארי תריסין וכיון (ק').
 (ט) עיין זהר בראשית ב' אות קפ"א. שער הכוונות דרושי שבת ח"ב דף מ' פרי עץ חיים דרושי שבת.
 (י) עיין שער הכוונות ח"ב דף מ' ובשער המצוות פרשת ישא ופרשת קדושים.

בהיכל זכות דיצירה (פ) שגם הם נק' אל, ושם יצדק היטב שם זה רואל זועם בכל יום, שהוא זועם נגלה ויכר, כמ"ש בפ"ו. גם נלע"ד, כי הנה תמצא שם זה דאל שדי במילואו: אל"ף למ"ד, שי"ן דל"ת יר"ד, גימטריא אלף, שהם אלף מארי תריסין דבהאי עלמא. וכבר נודע, שבשם שדי נאמר בו לעולמו די, ונותן קצבה לכל העולמות. גם נודע, ששם שדי הוא ביסוד, וזהו הנותן קצבה בכל עולם ועולם. (צ) הוא הנק' שדי, ונותן קצבה לאותו עולם. והנה אחוריים דשם שדי במילואו: שי"ן, שי"ן דלת. שי"ן דלת יוד, גימטריא אלף תתקס"ט עם הכולל. והנה אלף, הם אלף עלמין דחתימין בעזקא רבא, סוד גבורה דעתיק. גם אלף, זה סוד אלף קוצין דבהאי תיקונא קדמאה, דמינייה נפקו ל"א עלמין, כמנין אל כנוכר בזוהר. ואמנם תתקס"ט הנשארים משם שדי, כשתצרפם עם אל שבאל שדי, יהיה אלף ג"כ. וזה האלף, הוא סוד אלף אלפין מארי תריסין, דבהאי עלמא קדמאה.

הדעת שנפל בבריאה, מה עושה, בתחילה מתחיל להאיר בו כאן ממקורו, וי"ש ושליט כו', פירוש שולט בו, ומראה שולטנותו עליו להאיר בו, כי הוא אדונו המתקנו. ואחר שכבר המלך ההוא קבל קצת הארה זו, נחית זה השרש שלו דדיקנא, שהוא עלמא קדמאה, נפיק מהאי תיקונא, ותחילה שליט לבד, ואחר כך נחית ממש ויורד, עד היכל זכות דבריאה, להאיר במלך הא', שהוא דעת העומד שם, כי שם מקומו כנ"ל, ואז ברדתו שם, מאיר בי הארה גדולה יותר, ומעלה את המלך של הדעת, שהוא היכל זכות דבריאה, עד מקום זה השרש. וי"ש, וסליק לאלף אלפין כו', ר"ל מעלה לזה המלך הכולל אלף אלפין כו'. ואמנם העלאה זו, אינה העלאה גמורה, שודאי שזו היא בחינת בריאה, ואיך תוכל לעלות שם ביחד עד דיקנא דא"א דאצילות, אך הענין במה שהודעתך בענין תוספת שבת, איך נכללים העולמות זה בזה, ועולה עולם תחתון במקום עליון, ויש פעמים שהבריאה תוכל לעלות עד מקום זה, ואז א"א עולה יותר למעלה, ואין זה מקום ביאור דברים אלו. האמנם קודם שיאיר השרש בענף, לא היה יכול לעלות אפילו בסוד כללות העולמות. (ש)

פרק ט"ז

(ת) כבר נתבאר לעיל, שבתחלה נברר בו כל בחינת העתיק, והראו כחם בגבורה דעתיק, ושם (א) נתקבצו, וכאשר נתלבשה במ"ס, משם מאירה אל השלשה מלכים אלו, שבסוד שלשה עלמין. (ב) ולכן כאשר ירדו בשלשה היכלי זכות בב"ע, ושם נתהוו, אמנם שרשם נשאר בדיקנא דאריך, ומשם מאיר בהם, כנוכר לעיל

ווי"ס נוצר חסד לאלפים, כי (ק) אל בחי' חסד עם שדי כנ"ל, יושלם לבי' אלפין, וזהו נוצר חסד לאלפים, כי על ידו נותן קצבה לתשלום שני אלפים הללו. ולפי שזה עלמא קדמאה הוא יותר מתמתק מבי' האחרים, ולכן נגמר שם שדי בשניהם, ונעשו שני אלפים אלו בסוד נוצר חסד לאלפים כנוכר.

אמנם, מ"ש שליט ונחית וסליק לאלף אלפים מארי תריסין, פירוש הענין, שאנו ביארנו ששרש שלשה עולמות אלו, הם בתיקונא קדמאה, בדיקנא, בג' אל שבו, ואמנם ע"י אלו השרשים נתקנו הענפים, ואז זה העלמא קדמאה אשר בדיקנא, כשרוצה לברר ולמתק ולתקן ולבסם ענף שלו, שהוא המלך של

הגהות ומראה מקומות

- (ש) ג"א מוסיף אלא עד שיאיר בו והבן זה.
 (ת) עיין לקמן שער ו' ח"ב פ"א ובשער מאמרי רשב"י ז"ל אד"ר דף ר"ו
 (א) ג"א נתבררו (ק).
 (ב) ג"א ולכן כאשר ירדו ג' מלכים מבחי א"א ירדו (ק).

- (פ) ג"א ביצירה ועשיה (ק).
 (צ) ועולם עד למעלה למעלה שכל יסוד שבכל עולם נקרא שדי (ק).
 (ק) ג"א כי המאציל הוא שומר ונוצר חסד שהוא משם אל כודי לחברו בשם שדי ויושלם לבי' אלפים (ק).

הב' נ"ז אלף דדיגין מארי דיבבה. אמנם סדר א"ל הוי"ה, הכל הוא בחינת שם הוי"ה, שהלא הוי"ה היא סוד היצירה שהוא ז"א, שבו מתגלה שם הוי"ה. והנה שם הוי"ה זה, היה ראוי שיהיה דידדיין, גימטריא ע"ב, והטעם, לפי שכבר נתבאר לעיל פט"ו, שזה עלמא תניינא, מלך השני, חסד גימטריא ע"ב. וכן נתבאר בש"ב, כי ע"ב ס"ג, הם בח"ג דשבעה מלכים אלו. אמנם לפי שהוא מבחינה דין של אלו המלכים, לכן חסד ממנו מספר י"ה, באופן זה: יר"ד ה"י ר"ו ה"ה, גימטריא נ"ז להורות שהוא דין.

וזכר ביארנו בתפילת ד"ה, שה"ג מנצפ"ך, הם פ"ד, בהתחלקותם לה"ג, יהיה כל גבורה מהם, כמנין נ"ו, לכן גבורה זו שהיא החסד שבמלכים, כמנין ז"ן, נ"ז עם הכולל, ומוז הווי"ה נעשה א"ל הוי"ה עולה נ"ז. והענין, כשתסיר מהוי"ה זו העולה נ"ז, הוי"ה פשוטה, ישאר א"ל שהוא מילואו, נמצא שהוי"ה זו העולה, ז"ן, הנה פשוטה הוי"ה, ומילואה א"ל, ושניהם נ"ז, כמנין אל הוי"ה. ואמנם ע"ש זה המילוי, נקרא ג"כ העולם השני א"ל, ע"ש א"ל דתיקון קדמאה דדיקנא. וז"ס מה שפירשתי לעיל, על לשון האדרא דף קל"ט, ר"י אמר מן המצר קראתי י"ה, פירוש, שתיקון א' של הדיקנא, מצר, ז) ושם זה בעולם שני, נקרא א"ל הוי"ה, גימטריא יר"ד ה"י ר"ו ה"ה, שהוא נ"ו, ולכן הוא דין, כי חסר אותיות י"ה, להשלימו לע"ב, שהוא חסד, ולכן קראתי ח) י"ה, שהוא תוך מילוי ע"ב דידדיין, ט) כדי להשלימו, ותהיה חסד. ואמנם אותו י"ה לא נוגע י) שם במצר, רק בהתפשטות יותר למטה.

פרק ט"ו. אח"כ בעת שנתקנו ג) ו' בחינות אר"א, שיש בשבעה מלכים דמיתו, יצאו אז שלשה עולמות אחרים, שהם שלשה בחינות שיש באר"א, בשבעה מלכים, והם ברעת ח"ג, שהם נתבסמו. משא"כ בארבע מלכים, דלא אתבסמו אלא דבר מועט, כנ"ל בפיר"ד, ומה שלא היה יכול להיות למעלה באר"א בבחינת שלשה מלכים אלו, ירדו למטה בג' היכלי זכות דבי"ע, ושם הליבושו, ונעשו מלבוש לג' צלמין דבחינת אריך כנ"ל.

וכן כשנתקן ועיר ונטל חלקו מה שבאותם המלכים, ירדו שלשה בחינות של שלשה מלכים ראשונים שמבחינתו, שלא יכלו להיות באצילות, וירדו בג' היכלי זכות דבי"ע, והליבושו את שלשה עולמות דאר"א.

וכן שלשה מלכים דנוקבא, ירדו למטה, והליבושו את ג' מלכי ז"א, והכלו הוא ממש כדרך שהוא באצילות, זה מלביש לזה, וזה לזה.

כלל העולה מזה הוא שעיקר מה שנתברר לגמרי, הם הג' מלכים הראשונים. ואמנם כל זה שאמרנו שירדו אלו העולמות כו', הוא בעת התיקון כנוכר, שאחר תיקון בינה ד) דאר"א, אז היו שם מלכים אלו. וכן אחר בינה ה) דז"א, וכן אחר בינה דנוק'.

ואמנם עלמא תנינא, סליק לניז אלף כו', הנה עולם זה, נמשך מאל השני שבתיקון הראשון דדיקנא כנ"ל, והוא אל הוי"ה, שהוא מתגלה בהיכל זכות דיצירה כנ"ל, וכבר נודע, כי יצירה, סודו ז"א המתגלה ביצירה, ולכן ו) נקרא הוי"ה, ולכן א"ל זה משתתף עם הוי"ה ושניהם גימטריא נ"ז, לכן יצאו מזה העולם

הגהות ומראה מקומות

(ו) נ"א ונקרא ול"ג ולכן (ק').

(ז) נ"א נקרא מצר (ק').

(ח) נ"א מוסיף קראתי לשם (ק').

(ט) נ"א העליון שירר בח" אות י"ה בזה המיצר להשלים הוי"ה כנוכר ותהיה ע"ב כמנין חסד.

(י) נ"א אינו ענינו שם במיצר (ק'). לא ענני

שם במיצר (ה"ו).

(ג) נ"א ד' (ק').

(ד) נ"א כלל העולה מזה שעיקר מה שנתברר לגמרי הוא במלכים קדמאין ואמנם כל זה שאמרנו שירדו בג' עולמות ב"ע הוא בעת התיקון כנוכר ח"ב פ"ו שאחר התיקון בינה דאר"א אז היו שם המלכים אלו וכן אחר תיקון בינה דאר"א וכן אחר תיקון בינה דז"א וכן אחר תיקון הבינה נוקבא דז"א (ק'). (ה) נ"א מתעלה (ק').

במרחב הזקן, שהוא תיקון ר', ומשם ענני. וז"ש ענני במרחב י"ה. וכבר נתבאר לעיל ח"ב פ"ד, מהיכן נמשך שם אותו י"ה.

ונחזור לענין, שזה המלך הנקרא יובב, ולכן הם מארי דיבבה, אמנם מ"ש נ"ז אלף דרגין מארי דיבבה, ובהקדמה כ) לא זכר מלת דרגין. ולכאורה אפשר שכאן מארי דיבבה עצמן אין להם מספר, אמנם מדרגותם הם נ"ז אלף. מה שאין כן בעלמא קדמאה, שהם עצמן אינם רק אלף אלפים כו', והענין ל) הוא כי בעולם השלישי, שלא הזכיר שם דרגין, אמנם טעם שהזכיר בו, הוא, כי בעולם הא' הוא סוד אלהים דההי"ן, ולכן אלף אלפים כנ"ל, לכן כיון שהוא דין, נבראו ממנו עצמו אלף מ) אלפים, וכן למטה בעולם הג', לפי שהם אדנ"י דין, וגם הוא בעשיה, לכן ממנו ממש נבראו מארי יללה. אך בזה העולם, שהוא כנגד מלך החסד, וגם שהוא א"ל הוי"ה שהוא רחמים, נ) אינו כמלאכים הללו, הנקרא מארי יבבה להבראות, אלא אחר כמה דרגין שמשתלשלים מזה השם, ואחר כך נבראו אלו המלאכים, לכן נז' בזה העולם מלת דרגין. אמנם בדאי, שמארי יבבה עצמן, אינם אלא נ"ז אלף, ואמר ומתאחדן מיניה לאכפייא בקודלא בחוורא, ר"ל: כי ס) הנה החיצונים יכולים להתאחו באחוריים אלו, ובפרט בסוד העורף, בסוד כי פנו אלי עורף ולא פנים, כי זה פרעה מלך מצרים, ואמנם בא"א אינם יכולים להתאחו ע) באחוריו, אמנם בעורף שלו במקום שהוא מגולה, היה אפשר שיביטו שם מרחוק, ויוונו עיניהם משם, ויקבלו הארה, ולכן נמשכו אותם י"ג נימין דשערי מאחורי כתפוי עד רישא דז"א, כנ"ל

בפ"ג, כדי שלא פ) יצאו שם החיצונים. וז"ש באדרא זו בדף קכ"ט, קוצין דשערי תליין בתיקוניו כעמר נקי עד כתפוי כו', דלא אתחוי קודלא, משום דכתיב כי פנו אלי עורף ולא פנים.

והנה, אם תדקדק תראה, כי זה תיקונא קדמאה דדיקנא, מצד פנים דא"א, הוא מכוון ממש כנגד העורף דא"א, ואמנם העורף, בתחילתו מכוסה בשערות, שהם סיומא דרישא, אח"כ מתגלה לבן שאר העורף מבלתי שערות, וזה תיקון א' שבדיקנא, מקום אמצעי שבי, ששם עלמא תניינא הנז', מכוון כנגד ההוא חוורא דקודלא, מקום הפנוי בלתי שערות, אשר אח"כ נמשך עליו י"ג קוצין דשערי כנ"ל. והנה מזה העולם הב', המכוון כנגד אותו מקום חוור שאין בו שער, כיפה החיצונים, וממנו יוצאין מארי דיבבה, הכופים החיצונים שלא ינקו משם, ולא יביטו שם. וז"ש לאכפייא קודלא בחוורא, ר"ל לכפות החיצונים המביטים בקודלא בחוורא דיליה. ומן הראוי שיאמר בחוורא דקודלא, אלא כדי שלא נטעה לומר, שהחיצונים הם אחוזים שם ממש בחוורא דקודלא, לכך אמר בקודלא בחוורא, ר"ל במה שכנגד הקודלא וכנגד החוורא שלו מרחוק, אך לא שם עצמו.

ואמנם עלמא ג', דנפק מהאי תיקונא קדמאה, אתפשט לצ"ז אלפין כו', כי זה העולם הג', צ) מאל שבתיקון הא', הוא אל אדנ"י, לפי שהוא מתגלה בהיכל זכות דעשיה. וכבר נודע, דבעשיה תמן מלכות מקננא באופן, ונק' אדנ"י. ולכן ק) היכל זה כנגד תיקון א' דדיקנא כנ"ל, שממנו נתפשט בסופו עולם זה, ונקרא

הגהות ומראה מקומות

- בני אלקים כנוצר ולכן (נ"א וכן ה"ו) למטה (ק').
 ג) נ"א אין כח במלאכים (ק').
 ס) נ"א כי הנה בז"א החיצונים יכולים (ק').
 ע) נ"א וז"ס פרעה מלך מצרים, ואמנם בא"א אינם יכולים להתאחו אפילו באחוריים שלו (ק').
 פ) נ"א יציצו (ק'). ונ"א יסתכלו (ה"ו).
 צ) נ"א נמשך מאל הג' (ק').
 ק) נ"א צ"ש המלכות המקננא בעשיה ולכן זה

- כ) נ"א יבבה קדמאי בעלמא קדמאה לא ת"י דרגין (קראקא). ונ"א ובעלמא קדמאה לא (ה"ו).
 ל) נ"א וכן הענין בעלמא תליתאה שלא הזכיר בה דרגין, אמנם עיקר הדבר שהאמת הוא שמארי יבבה הם נ"ז אלף כמו בשאר העולמות ואמנם הטעם שהזכיר בו דרגין ולא בשני עולמות אחרים, שבעולם הראשון (ק').
 ט) נ"א אלף אלפין מארי תריסין הנקראים

עולם הג'. גם אהיה דאלפין קמ"ג. י"י אותיות הם קנ"ג. כמנין אל הויה אל אדני שבב' עולמות השנים.

פרק י"ז

(ד) ונחזור לבאר ענין עלמא קדמא להיכן נתפשט, וגם כן בזה יובן, מה שכתוב שארית המאמר הנ"ל דקל"ב, שאמר, ומיניה מתאחדין בקסטא דעוקא רבא כו', הנה זה עלמא קדמא הוא מלך (ה) הנק' דעת הכולל חר"ג, וכבר נודע שהחר"ג דדעת (ו) דמ"ס דא"א, אשר נתפשטו אח"כ דיליה החסדים, בסוד עלמא קדמא בהאי דיקנא כנ"ל, ואמנם כבר נודע שחר"ג דדעת דא"א נתפשטו אחר כך בגופא דיליה, (ז) החסדים נתפשטו בצד ימין שבו, כנגד החסד שבו משליש ת"ת שבו ולמעלה כנודע. וכן הגבורה נתפשטו בצד שמאל שבו, מן החוזה ולמעלה, כנודע. וא"כ נמצא, שמקום זה מכוון בין ב' הכתפים דא"א, ואז החסדים נתנים בכתף ימין דא"א, והגבורה בשמאל א"א. והנה האי עלמא קדמא שהוא בסוד הדעת ממנו נמשכין אלף אלפים מארי תריסין וא"כ מתוך מ"ס, אשר בה מתלבשת גבורה דעתיק, שהוא ג"כ אלף אלפים כנ"ל, הנה בהכרח הוא שבח"י דעת של ההוא מ"ס, שם יהיו סוד אותם אלף, כיון שמשם יצאו לחוץ לעלמא קדמא שהוא

אדני, ע"ש המלכות מקננא בעשיה, לכן נפיק מיניה צ"ו אלף כו', כמספר אל אדני, ונקי מארי יללה, כי המלך הג' שהוא גבורה תחתונה (ר) ונקרא יללה תרועה. והנה בזה העולם הג', שהיא גבורה דעשיה, הקליפות מתרבות שם מאד. וכן הע"ז שהם הקליפות נק' צ"ו, כמשיה כי הואיל הלך אחר צ"ו, וארז"ל (ש) אין צו אלא ע"ז (ת) ויונקים מזה העולם הג', הנקרא אל אדני, כמנין צ"ו. ואם תצרף ב' עולמות אלו שהם יותר דינים קשים, כנודע דבבריאה הקליפות מעטים, ואינם מתערבין. אך ביצירה ועשיה הקליפות מתערבין, ואז זה האל דיצירה ועשיה, זועם באלו הקליפות, כנזכר בוהר ויקרא, שמו פלא יועץ אל (א) גבור והבן.

הנה נודע, שכל אלו המלכים מבינה הנקרא אהיה נפקו כנזכר, דכתיב אשר מלכו בארץ אדום, היא בינה, דמינה דינים מתערים כנודע. ואמנם בבינה הוא ביטול המלכים דא"א וא"א חר"ן, ולכן בשם אה"י נרמזו הג' עלמין אלו באופן זה: כי שם זה במילוי אלפין, האות ראשונה אלף, והיא עלמא קדמא, שהוא בח"י אלף עלמין. אח"כ תקח כל האותיות, חוץ (ב) מן האחרונות, שהם אל הוי"ה, כמנין נ"ז עולם הב', אח"כ תקח (ג) כל האותיות, חוץ מן האותיות האחרונות, שם פאד"א, והם ג"י אלהים, להורות דיני העשיה, ותצרסם עם פ"ו. י אותיות במילוי אהיה, יהיה צ"ו, הם כנגד

הגהות ומראה מקומות

(ב) נ"א מד' אותיות האחרונות (ק). ונ"א מן ד' אחרונות (ה"ו).

(ג) נ"א ד' אותיות האחרונות שהם פ"ו (ק).

ונ"א ד' אותיות האחרונות שם פאד"א (ה"ו).

(ד) עיין שער מאמרי רשב"י זיע"א אד"ר דף ר"ד ספר שער הלקוטים

ושער רה"ק דף פ"ז יחוד לענין זכירה.

לקמן שער ד' ח"ב פ"ז.

(ה) נ"א מוסיף מלך הא' (ק).

(ו) נ"א דמ"ס דא"א הם אשר נתפשטו אח"כ

בהאי דיקנא בסוד עלמא קדמא כנזכר בפ"ד (ק).

(ז) עיין לעיל שער ג' ח"ב פ"א -ספר פע"ח

דרושי יוהכ"פ ד"ב.

העולם נקרא אל כנגד התקון הא' שבדיקנא הנקרא אל שמכינו מתפשט בסופו עולם זה ולכן נפקין מיניה צ"ו אלף וכו' כמספר אל אדני (ק).

(ר) נ"א וכן מארי יללה לפי שהם המלך ה"י שהיא גבורה הוא תרועה הנקראת יללה (ק).

(ש) סנהדרין נ"ו: זהר בראשית א' אות רס"ה ש"ג.

(ת) נ"א שכל הקליפות יונקים (ק).

(א) נ"א כנזכר בוהר פרשת צו דף ל"א דף קי"ט לכן נזכר צו כמנין אל זועם גם נקרא אל גבור כמ"ש ויקרא שמו פלא יועץ אל גבור ולא מצינו אל אלא בחסד אמנם זה אל של יצירה ועשיה נקרא אל גבור וחבן זה.

כנגדו. והנה סוד אלו האלף, הם סוד חר"ג דעתה, שהם ה"ח, וכל אחד כולל מ"י, וי' מ"י עד ק', הרי ה"פ ק' כמנין כתף, וכן ח) הגבורה, והם ת"ק כמנין כתף, וב' כתפותיהם, כמנין אלף עלמין הנ"ל, ואלו נמשכו עד למטה, עד כתפים דא"א, ולכן הם ב"פ כתף, כמנין אלף עלמין, כי ט) הא' בגימטריא ת"ק, נוטל החסדים, שהם ת"ק, והכתף שמאל שהם ג"כ ת"ק, נוטל הגבורה שהם ת"ק.

והנה או"א מלבישים א"א, כמ"ש ש"ד ח"א פ"ב, שכתרם הוא הבינה שבגרון דא"א, וחר"ב שלהם הוא מסוד ח"ג דעתיקא דהיינו י' א"א, משלשה פרקין עילאין של הב' הזרועות, כתף ימין ושמאל, מוחין לאר"א, דהיינו כתף ימין נעשה מוחין לרישא דאבא, וכתף שמאל מוחין לרישא דאימא, וכבר נודע, שאו"א ה"ס י"ה מן הוי"ה, אמנם כל א' נכלל בחברו, בסוד הבן בחכמה, וחכם בבינה, ולכן כל מוחותיהן סוד י"ה, אמנם במוחין אבא, הם ב"פ י"ה, לכלול עמו של אמא, והמוחין דאמא נכלל עם י"ה דאבא, ולכן גם הוא ב"פ י"ה, והנה הם ד"פ י"ה, והנה הב' י"ה דאבא, הא' במילוי יודין, הב' במילוי ההי"ן, כזה: יוד ה"י, יוד ה"ה, אמנם באמא שהיא נוק', גובר י"ה דההי"ן על דיודי"ן, וסדרן: יוד ה"ה, יוד ה"י, והנה כשתכה יוד פעמים ה"ה, ר' יוד פעמים ה"י, הרי ש', הרי כתף, וכן הב'.

נמצא עתה, כי הרי כי מכתף ימין דא"א, שהם החסדים, שהם ת"ק כנ"ל, נעשו תלת כ) מוחין לאבא, שהם ב' י"ה, ל) ג"כ כמנין כתף, ובוה תבין, איך הכתר מתפשט באו"א, כי בחינת הכתר, מתלת מילויים דג' י"ה:

נמצא עתה, כי הרי כי מכתף ימין דא"א, שהם החסדים, שהם ת"ק כנ"ל, נעשו תלת כ) מוחין לאבא, שהם ב' י"ה, ל) ג"כ כמנין כתף, ובוה תבין, איך הכתר מתפשט באו"א, כי בחינת הכתר, מתלת מילויים דג' י"ה:

הנהגות ומראה מקומות

ח) נ"א לכן הגבורות הם כמנין כתף הם ז"ק והנה ב' פעמים ת"ק הם אלף עלמין (ק').
ט) נ"א כמנין אלף כי הכתף הראשון שהוא בגי' ת"ק (ק').
י) נ"א א"א מתרין (ק').
כ) נ"א ל"ג תלת (ק'). ונ"א ב' מוחין (כת"י).

ל) נ"א דיודין דהחין שהם ג"כ כמנין כתף ומכתף שמאלי דא"א נעשה מוחין לאימא שהם ג"כ ב' י"ה גי' כתף ובוה תבין (ק').
מ) נ"א חוץ מן החין בפתח (ק').
נ) עיין בהקדמת ספר הזהר אות כ"ו ובשער מאמרי רשב"י זיע"א בראשית דף מ"ב

דא"א כנ"ל, היא כלולה מאלף עלמין כנוצר לעיל, והראה כחה בזה הדעת, שבוה המוח, הכולל ת"ק חסדים ות"ק גבורות כמנין אלף עלמין. וכבר ביארנו, שאותם אלף עלמין, הם שם דאלהים דהיי"ן, בסוד האחוריים, שהם בגימטריא אלף. וזהו ג"כ סוד האלף לך שלמה, הם אחוריים דאלהים דמילוי ההין, ונעשו בכאן בשני כתפותיהם ד' י"ה, העולים ג"כ אלף כנ"ל, ואמנם האחוריים הפשוטים דאלהים הנו' דמילוי ההין דאחוריים העולה אלף, הנה אחוריים הפשוטים שהם ר', הם שומרים את הפרי, שהוא ר' המילוי שבתוכם, שנרמז בר"ת לנוטרים את פריו כנדוע, לכן ד"פ י"ה, הם ר', כמו הנוטר את הפרי דאלהים שהוא אחוריים דאלהים הפשוטים.

והנה נודע, שאלו הב' כתפין שהם אלף, הם נמשכין בדעת דו"א הם נכנסין תחלה תוך היסוד דאמא, ואחר כך מתלבשים בדעת דו"א כנדוע שמוחין דו"א נעשו מנה"י דאמא. וזה מש"ל, ומיניה מתאחזין בקסטא דעזקא רבא, פירוש: שכבר נת"ל, שעזקא רבא הם המוחין דאימא, א) אמנם אמרו בקסטא, פירוש הדברים שהנה נודע שורש הו"א בסוד דורמיטא, בסוד ויפל ה' אלהים תרדמה כו', שאז מסתלקים נה"י דאמא, עם המוחין שבהם, מגו רישא דו"א, ואז הוא כישן, וכשנסתלקו מתוכו, נמשכים לנוק, דרך אחורי כתפוי דו"א, ועי"כ מתגדלת פרצוף הנוק, בסוד ויפל ה' אלהים תרדמה כו', ויבן ה' אלהים את הצלע כו'. (ש)

הגהות ומראה מקומות

מאתים נמצא שאלו האחוריים פשוטים שהם מאתיים הם שומרים את המילוי אשר בתוכם שהוא הפרי שהוא האלף הנרמזת בר"ת לנוטרים את פריו כנו' ולכן ד' פעמים י"ה הם אלף"ה כמו הפרי של אלקים שהוא המילוי הנקודות שלהם הם ר' כמו הנוטר הפרי דאלקים שהם האחוריים דאלקים הפשוטים.

(א) ג"א מוסיף ונמצא שאלו האלף עלמין מתאחדין ונאחזין בז"א ע"י תגית נה"י דאמא הנקרא עזקא רבא (ק').
(ש) עיין הור בראשית ב' את ר"א ובסולם

כי (ס) מתרין כתפין אלו דא"א, שהם הור"ג, מתפשטים גם כן אחר כך עד דעת דו"א, ואלו הב' (ע) כתפים דא"א, הם חור"ג דא"א, שהוא נוטל ה' חסדים בדעת שבו, בסוד תרי עיטרין, ואחר כך הוא נותן הכתף הא' לנוקבא, שהם הה"ג. והכתף הימין ת"ק דחסדים, מתפשטים בגופיה, מחסד עד הוד. וז"ס, עץ החיים מהלך ת"ק שנה, ושמור כלל זה.

ואמנם בתחילה, ב' הכתפות ניתנים לז"א לבדו, וז"ס האלף לך שלמה, כי שלמה הוא ז"א, מלך שהשלום שלו. והוא נוטל תרין עיטרין, שהם פ) אלף, ואמנם נקודותיהם, ר', כמנין י"ה דההין. (צ) והוא נוטר את פריו, שהוא י"ה דידין הגנוז בו. כנדוע, כי י"ה דידין בחינת אבא, וי"ה דההין בחינת אמא (ק) והוא הכל לאבא, ואבא הוא גניז וטמיר בגוה, כמו הפרי הגנוז תוך הקליפה, הרי ש"ה דההין הוא ר', כמנין הנקודות, והוא שומר את הפרי שהוא י"ה דידין דאבא.

גם פי' ב', ומאתים לנוטרים את פריו, ר"ת אלף, חוזר אל הנקודות שהם מאתיים, ושומרים את הפרי שהם הדי' שמות, שהם גימטריא אלף, והם הפרי, וז"ש לנוטרים את פריו, ר"ת אלף, כי האלף הוא הפרי, המאתים הם הנקודות השומרים אותו. וז"ס לנוטרים את פריו, האלף לך שלמה כנ"ל, והרמז בר"ת לנוטרים את פריו, רמז אלף, דאדלעיל קאי, אאותו אלף הנ"ל.

גם ידעת, שגבורה דעתיק, נתלבשה במ"ס

(ס) ג"א כי אלו ב' כתפות דו"ן הם חוברות זה לזה אחור באחור וכבר ידעת שמאלו ב' כתפין דא"א שהם (ק').

(ע) ג"א ואלו הב' כתפין דא"א שהם חור"ג שבו (ג"א דא"א ה"ז) נוטל הו"א (הה"ח) לבדו בדעת שלו בסוד (ק').

(פ) ג"א שהוא בגי' אלף שהם הב' כתף שבהם ד' שמות י"ה כמנין אלף כנוצר (ק').

(צ) ג"א והוא לשמור (ק').

(ק) ג"א ואימא היא היכל לאבא (ק').

(ר) ג"א ואמנם האחוריים הפשוטים הם כמנין

מ"ס, ואז יאיר לשניהם, ונכללו חסד בגבורה, וגבורה בחסד.

גם (ג) תמצא, שהאי רישא עילאה דלא אתידע, נתלבש יסוד שבו במצח דא"א, שהוא סוד תיקון א' מו' תיקוני רישא קדמאה, שהוא גלגלתא כתר, ומח"ס משם מתפשט בדיקנא, בסוד מזל הי"ג, הנו' בהאינו רפ"ט, בסוד רצון, והדיקנא הוא מרישא תניינא דא"א, נפקת שהוא מ"ס, וג"כ כי כבר ידעת, שהדרת פנים זקן, שגם בו נכלל ההוד, וגם הזקן אינו אלא בסוד היסוד, כי הסריס והנשים אין להם זקן. הרי איך היסוד דעתיק, רישא עילאה, האיר בתרין רישין דא"א בשוה, לטעם הנזכר.

והנה גם הרדל"א, המשיך חסד שלו בגלגלתא דא"א עד המצח, כנודע דחסד גניז בפום אמה כנ"ל, שהוא יסוד דיליה אשר שם במצח, ובו מתלבש חסד דעתיק ג"כ, ואז זה החסד עם זה היסוד' תרווייהו מתגלים ג"כ במזל הי"ג דדיקנא, הרי תראה שכמו שרדל"א אתלבש שבעה תתאין דיליה, בכל הז' דגלגלתא שהוא רישא תניינא, כן אתלבשו ז' תתאין דילה בדיקנא דעתיקא, דנפקא מרישא תליתאה הוא המ"ס, וכבר ביארנו שמרישא תניינא דא"א שהוא אירא דבגלגלתא, משם נמשכו י"ג נימין דשערי.

• ודע, שגם נמשך אור זה הרישא תניינא דא"א, והאיר בהאי דיקנא, דנפקא מרישא ג' שהוא מ"ס, ולכן כנגד הנהו י"ג נימין, יצאו כאן י"ג תיקונים דיקנא, כי לרוב ההעלם לא יכול להתגלות באבר עצמי, אלא בדיקנא בסוד שערות, ומתגלה בהם דרך נקבים צרים. אמנם הראש השלישי דא"א, שהוא מ"ס, שהיא רישא תתאה, הנה היה כח באורה

שה' אלהים הוא אר"א, המפילים שינה על הו"א, ע"י הסתלקות נה"י שלהם ממנו, ואז הוא ישן, ובונים אר"א את המלכות בסוד הצלע. וז"ס המפיל חבלי שינה על עיני ומאיר לאישון בת עין, שהוא המלכות, ונודע, כי בעת השינה, צריך שישאר בו קסטא דחיותא, כנו' בפרשת לך לך דס"ג, וסוד קסטא דחיותא זה, נותנו הבינה לז"א מאחוריים, ע"י שמתפשטת בו דרך אחוריו, להאירה לנוקבא, היה מאירה בו קסטא דחיותא דרך האחוריים, שהשינה א' בס' במיתה, וצריך שישאר בו קסטא דחיותא, כדי שלא ימות, וז"ש, ואתאחדן ביה בקסטא דעזקא רבא, כי הבינה נקרא עזקא רבא, מאחד בו, ומקשר בו קסטא דחיותא, מסוד האי עלמא קדמאה, סוד דעת כליל אלף אלפין כנ"ל, וזה הקסטא דחיותא מאיר בז"א בכתפוי מאחוריו כנ"ל, והנה זה העולם כבר נתבאר, שהוא בהיכל זכות דבריאה, וא"כ איך אמרנו דמינה מתאחד ז"א בקסטא דחיותא, אך הענין, שז"א סוד יצירה, ת) ונמשך מהאי עלמא קדמאה דבריאה, ליצירה, הנקרא ז"א, ושם מתאחד האי קסטא דחיותא בכתפוי, והבו זה. א)

כלל העולה מכל הנ"ל, שרדל"א שהוא העתיק, מאיר בתרין רישין תתאין, שהם כתר והכמה דא"א כא', זמן הראוי היה שיאיר עתיק ברישא תניינא, ורישא ב' אל רישא ג', (ב) ואמנם לפי שמאלין התרין רישין תתאין, נמשך הארה אל אר"א, וכבר נודע דאר"א כחדא שריין כו', לכן האיר רישא עילאה בתרין רישין אלו כחדא בשוה, ואז המשיך העתיק חסד שלו ברישא קדמאה כתר, והגבורה שלו ברישא ב'

הנהות ומראה מקומות

סליק שער הג' בעזרת השם יתברך.
(ב) עיין לעיל שער זה חלק זה פי"ו, ומכאן עד סוף הפרק אינו נדפס במבוא שערים דפוס קארעץ וקראקא, והוא בשער מאמרי רשב"י זיע"א

דף רמ"ה

(ג) נ"א ומטעם זה ג"כ תמצא (לשון מאמרי רשב"י זיל שם). • תע"ס חלק י"ג אות קס"ז

שם מאמר ויבן ה' אלקים את הצלע, ועיין שער הכוננות דרושי הלילה דרוש ו', ודרושי ר"ה ד"א מח' ע"ח שער הנסירה פ"א שער מאמרי רשב"י דף ר"ה

(ת) נ"א מוסיף שהוא ז"א המקנן ביצירה (ק').

(א) ברפוסים קארעץ וקראקא כתוב עד כאן מצאתי כתוב מדרש תלת עלמין מכ"י הרח"י.

סוד ו' דת"ת, כי במלואה הם ב' וזין, ו' גדולה ו' זעירא, והנה הת"ת ו' גדולה, והענין, שהוא כולל ו"ק שבו, והם ג"כ כנגד ששה פרקינן (ד) שבח"ג. וכן היסוד כולל ג"כ ו"ק, כנגד ששה פרקים שב' שוקים, שהם ג"ה, כנו' בפרשת נשא דף קמ"א, וציט"ע כליל שית בקרטופא כחדא, וכן בפרשת בראשית מ"ד, וז"ל, והאי רוחא אתכליל בשית וקיימא בשית כו', והוא מובן עם מ"ש. אמנם נוסף לך ביאור בזה, והוא באמרו אתכליל וקיימא, והענין, כי כשתמנה מלמעלה למטה, בהיכל רצון עד היכל לבנת ספיר, הם ו', והנה אלו ההיכלות עולים ונכללים התחתון בעליון, עד שנמצא כשעולים עד היכל הרצון, או היכל הרצון אתכליל בו, שכולם עולים ונכללים זה בזה, כנזכר שם שההיכלות עולים ונכללים זה בזה, ובבחי' זו אמר, אתכליל משית, ואמנם הוא עצמו נחלק לששה חלקים כנ"ל, כי ה' הוא בחינת, ואז כל הו' היכלות נכללים באותם הששה חלקים שיש בו, ולבחי' זו אמר וקיימא בו', כי הוא עצמו נחלק וקאים תדיר בבחי' ששה חלקים, שהם השרשים של הו' היכלין, הנמצאים תדיר בתוך הת"ת, שהוא היכל הרצון. אך ו' ששה היכלין תתאין, נכללים בו בעת העליה, ולא קיימין תדיר, וזו הבחי' ג"כ יש ביסוד ו' זעירא, והנה זו הו' גדולה שהוא בת"ת דאריך, נחלקת לב', ונעשה ג' ג', כי החלקים הראשונים שבו, שהם עד טיבורא, הם לאר"א. ותלת פרקינן תתאין דת"ת, הם כתר דז"א. והנה אלו התלת חלקים שנשארו לאר"א, נחלקים באופן זה, כי חצי ת"ת עליון שנחלק הם תלת חלקים, חצי הו', בהכרח הוא שאע"פ שנחלק, שימצא כל בחי' הו' בחציו העליון, כי כן הוא בכל העולמות העליונים, אף על פי שמתחלקים, נשאר כח הכל באותו חלק, כנ"ל ש"א ח"ב, ונמצא כי תלת חלקים אלו

להתגלות בחוטם דא"א, ועיין בפרשת משפטים דף קכ"ב, וז"ל, והוא נהירו דמ"ס איקרי חוטמא דיליה, ובאדרת האזינו דף רפ"ט אמר, ודא רוחא דנפיק ממ"ס, לכן תראה שרישא תניינא אורה שם ס"ג, ויש בה שלשה יודין, כנגד שלשה היות שיצאו ממנה, ובהם י"ב אותיות, והאירו ג"כ ב"ג תיקוני דיקנא. אך מרישא ג' שהוא שם מ"ה דאלפין, יש בו תלת אלפין, כנגד ג' אהיה דנפקו מיניה, שהם כמנין חוטם, ולכן האירו בחוטם. אמנם להורות שאלו הג' אלפין גם הם נפקו מרישא ב' אל רישא ג', לכן הם ג' ס"ג, וכן חוטם ג' ס"ג, אמנם אינו מתפשט אלא מרישא ג'. וכבר ידעת, שהבינה נק' תהלה, וסודה בחוטם, כמ"ש ותהלתי אחטם לך, ולכן חוטם זה נעשה ע"י ג' אהיה, שכל אהיה בבינה. אח"כ מזה החוטם שהם ג' אהיה, ובהם י"ב אותיות, נמשכו י"ג תיקוני דיקנא בז"א, כמ"ש בע"ה, שבהם עצמם יש ג"כ אהיה, והמזל כולל לכולהו, ונעשה י"ג אמנם רישא עילאה דכולהו דלא אתידע, אתגניזי בפומא דא"א, הרי נתבאר היטב מקום הארת כל א' וא' מאלו התלת רישין דא"א: בדיקנא דיליה, ובחוטמא, ובפומא, ובמצחא כו', ככל הנ"ל. ואמנם ענין ב' המזלות דדיקנא דא"א, יתבארו לקמן.

כך מצאתי חסר תחילת הענין.

ודע, כי תחילה אמר לי מורי ז"ל, כי מדעת דא"א המתפשט ב"ק י"א"א כנ"ל (ג) ח"א פ"א, הנה ממנו נעשה ב' דיעות דאר"א. ומחצי עליון דת"ת דא"א, נעשו תרין גופין דאר"א, מחסד שבהם עד מלכות שבהם, באופן זה, כי הלא הת"ת סוד ו', כמש"ל בשער ח' וכאן שייך, כי הנה נודע, בטוד וקרא זה אל זה, כי בת"ת יש י"ב פרקינן, כמנין ז"ה, והם

הנחות ומראה מקומות

במעלות הסלם מאמר י"ב מזלות וז' כוכבי לכת.
(ה) בע"ה שער מ"ן ומ"ד פ"ד כתוב כי הוא בחי' ו' ואו.
(ו) בע"ה שם כתוב אך חו' היכלות תתאין.

(ג) ע"ה שער הולדת אר"א וזרין פ"ד ופ"ה, ושער העיבורים פ"ב, ושער הנסירה פ"ו, ושער מ"ן ומ"ד פ"ה, שער מאמרי רשב"י ז"ל דף רנ"ב (ד) עיין בתקוני הזוהר תקון י"ח אות קי"ט

מורידה למטה אל היסוד, וחזרת לצאת אל הנוקבא. נמצא כי בתחילה האדם מזדווג מינה וביה. להוציא הטפה שלו ממוחין דיליה, ואחר כך יורדת עד היסוד בו. ואז ניתנה לאשתו ביסוד שלה.

וענין זה הזיווג העליון דנשיקין, הוא באופן זה, דע, שהנה נתבאר לעיל בש"ג ח"ב, שכל ספירה אתכלילת מי, והנה חכמה דא"א היא סוד חכמה סתומה דמ"ס דיליה, ויש בה י"ס, ומתפרשות כולם ברישא לחוד, והיסוד שלה הוא החיך, וי"ס ח"ך מ"ה. והמלכות שבה הוא הגרון, ואמנם גרון זה נקרא בינה בערך שאר הגוף, כנודע דתחילת הגוף הוא מחסד ולמטה. וא"כ סיום הראש שהוא הגרון, נקרא בינה, והוא המלכות של החכמה, שהיא מ"ס. ומזדווג החכמה עמה בסוד החיך שהוא היסוד, עם הגרון שהוא מלכות, הנקרא בינה כנ"ל. גם שמעתי ממורי ז"ל, באופן אחר, והוא, שהחכמה עצמה חיך, וגרון בינה, ולשון המכריע דעת, שבין חכמה לבינה, שהוא ברית לשון, כנזכר בס"י. והוא דוגמת ברית המעור, שהוא היסוד, המזדווג זווג תחתון, והלשון הוא יסוד, המזדווג זיווג עליון, ונודע כי אותיות אחה"ע, הם בגרון, והענין, שהחכמה הוא עטרא דחסד. והבינה, עטרא דגבורה, ואותיות גיכ"ק, הם ה"ח שבחיך, שהוא חכמה. ואותיות אחע"ה, הם ה"ג, שבגרון שהוא בינה. ובוה תבין מ"ש בא"ז דרצ"ה, אשא ומיא מתתקנן ויאן בציוריו. פירוש: כי בתוך פה הנ"ל, יש חר"ג, הם מיא ואשא, זה בצד זה, ולכן ז) אמר דטריד ונחית, כי אלו האותיות הם בחי' גבורות, אך אותיות גיכ"ק שהם ה"ח, עליהם נאמר הנחמדים כ"ו, ומתוקים מדבש כ"ו. וגם עליהם נאמר, והיה נ"שה הצדקה שלום, כנודע שהצדקה שנותן צדיק לצדק, הם החסדים הנק' שלום וצדקה, ואז ח) צדיק שהוא דינים כנזכר בזוהר, שהם בחי' הגבורות, מתמתקות ע"י החסדים שהם ה', ואז מצדק נעשית צדקה, וזהו כונת מצות הצדקה. והנה

הראשונים, נעשים צורת ר' אלוכשתתמלא כזה וא"ו, הם תלת אותיות, שהם עצמם התלת חלקים שבחצי העליון דת"ת, באופן שהיא וא"ו, ואינו אלא תלת חלקים, והנה החלק העליון שהוא ר' הראשונה, ממנו נעשית גופא דאבא. וא"ו האחרונה, גופא דאימא, ומאות א' שבאמצע הוא"ו, נעשו ב' יסודות דא"א, לכן הושמו היסודות באמצע ה"ו, כי הם המיוחדים את שניהם, וע"י מזדווגים.

האמנם אח"כ שמעתי ממורי ז"ל באופן אחר, והוא כי מאלו התלת חלקים, שיש בחצי העליון דת"ת דאריך, הב' חלקים הראשונים, מהם נעשו ב' דיעות דא"א, וחלק ג', ממנו נעשו כל תרין גופין דא"א, וכדי שתבין היטב ענין זה, איך חלק ג' (ה) מפסיק לב' גופי א"א, נקדים לך הקדמה א', דע, שיש ב' מיני זווגים: הא' נק' נשיקין, והב' הוא זיווג ממש, ונודע שקודם זיווג התחתון הגופני, צריך שיקדים זיווג העליון הרוחני, שהם הנשיקין, בסוד וישק יעקב לרחל כ"ו, ומבשרי אחזה אלוה, כי תחילה מקדים הנשיקות, ואח"כ הזיווג, ואמנם גם הנשיקות הם בסוד זווג, ולכן מצינו שקראו בגמ' לזווג בלשון דיבור שהוא בפה, כמ"ש במסכת כתובות, ראוה מדברת עם איש א', א"ל מה טיבו של איש זה, ויש מי שפירוש בגמרא, מאי מדברת מזדווגת, ע"ש, גם קרא הכתוב הזיווג בלשון אכילה, כמש"ה כן דרך אשה מנאפת אכלה ומחתה פיה, והבן זה. גם בזה תבין מ"ש בגמרא (ו) ה"ד לאלתר, כל זמן שהרוק בתוך הפה, כי כשהאדם מזדווג עם אשתו, בהכרח מתמצה הרוק בתוך פה, והוא סימן אל הזיווג וקודם לו.

אמנם להיות זווג זה עליון רוחני מאד, לכן בתחילה מקדים זווג הנשיקין לזווג התחתון, והענין, שהנה בתחילה מתעוררים הג"ר שבאדם להזדווג, שהם בחינת תלת מוחין שבאים ברישא, ומוציאין טפה הדיא מזווג הנעשה על ידיהם, ואחר שהנוק' עליונה שהיא בינה שבדאש, נטלה הטיפה בסוד זווג, אז

הגהות ומראה מקומות

(ה) בע"ח שם כתוב מספיק, (ו) נדה ט"ז: ט"ד ז) בע"ח שם כתוב א' דטריד מלכין ח' דטריד ונחית, ח) צ"ל צדק.

הגרון הוא נקודת ציון שבבינה, ויש היג
 אחע"ה, ועם זה שאמרנו לא יחלקו אלו
 השמועות ששמעתי ממורי ז"ל, כי החריב
 מתפשטים לייס כל אחד מהם, וראשם הם
 למעלה במוחין, וסופם מסתיים בפה, ושם החיך
 כח הסיום דחכמה, וגרון כח הסיום דבינה,
 שהוא נקודת ציון שבה, הלשון הוא היסוד
 של החיך, הממשיך הי"ח גיכ"ק, לה"ג אחע"ה,
 ואו הוא שם בסוד מ"ד, היורדים מהחיך אל
 הגרון, ובסוד מ"ן העולים מן הגרון אל החיך.
 ובסוד הרוק היוצא מהחיך והגרון כנ"ל בגמ',
 ויש וכלא מחכאן ליה דא לדא, בלישן ממלל
 דברבן כ"ו, כי הוא ט) העיקר וממנו תוצאות
 חיים.

והנה אע"פ שאותיות גיכ"ק או אחע"ע
 אינם אלא ארבע אותיות, עכ"ז הם ה', ולא
 קבלתי הטעם, והנה ז"ס משרז"ל י) שכל דבור
 ודבור שיצא מפי הקב"ה נברא מלאך אחד,
 והענין, כי המלאכים נבראים ע"י זווג הרוחני
 העליון הזה, ולכן חיים וקיימים לעד, אך בני
 אדם נבראים ע"י זיווג תחתון גופני, שהוא
 מבחינת היסוד דמלכות, לכן הם מתיים, ובמ"א
 נתבאר ענין זה. עוד יש יתרון אחר אל זווג
 נשיקין, כי הטפה היא יוצאת מהמוחין ממש
 דברישא, אמנם זווג התחתון דיסוד, אין הטפה
 ההיא נמשכת מהמוחין עצמו, אלא מבחינת הי"ח
 המתפשטים בגופא, מחסד עד הוד, ושמור
 כלל זה בידך.

והנה נודע, שאין לה טיפה יורדת מלמעלה
 מ"ד, שאין ב' טיפין סלקין כנגדה מ"ן, והענין,
 שהלא נודע דבריאת העה"ז, היה ע"י שם מ"ב,
 הנרמו מבראשית עד ב' דבה, וזהו טפה
 דדכורא, אמנם טיפת נוק, היא ב"פ מ"ב,
 כלולה מב' טפות, שהם אותיות אחע"ה, שהם
 כמנין פ"ד, ב"פ מ"ב שהם בגרון שהוא בינה
 דנוק, ובביאורינו ענין זווג דא"א של הנשיקין,
 שם נבאר, איך שם מ"ב נרמו בחיך שהוא
 גיכ"ק, והנה גם בוווג התחתון דיסוד הם כסדר

הנהרות ומראה מקומות

ט) כי הוא הלשון המזווג גם לכן כולם מחכאן ליה כי הוא העיקר (ע"ח שם). י) תגיגה י"ד.

שנתפסטה שהוא שם מ"ב הנו', משם ממשיך היסוד טיפת החסדים דווג התחתון אל הנוק'. באופן, שבכל זוג יש שני זוגים: עליון, ותחתון, על סדר הנו', והבן זה מאד, כי הוא כלל גדול, הרי שמ"ב אותיות כלולין בטפה זרעית הזו.

ואמנם מ"ש מ"ב זיווגים, יכולים אנו לפרשו מלשון זווג, פירוש: שאלו המ"ב אתוון, הם סוד הזווג, אמנם הענין הוא, שנודע שאין נקודה דלא אתכלילת בחבירתה, ימין בשמאל, ושמאל בימין, ואם כן הם מ"ב זיווגים, ר"ל כפולים, שכל אחד הוא זווג א', שהם ב' ב'. וגם ט"א, שאין לך נקודה דלא אתכלילת מעילא לתתא, ומתתא לעילא, א"כ הרי הם מ"ב כפולים, גם סוד הענין כמש"ל, שאין לך טפה יורדת מלמעלה שאין טיפין עולים כנגדה, ואלו הם מ"ב זיווגים, וז"ש כמה דיוקנא דברית אודרע כו', כי כמ"ש אג' ינו, שיש שם מ"ב באצילות, ושם מ"ב בבריאה, ושם מ"ב ביצירה, אך בעשיה לא יש, ונמצא עתה, שירמוז ג"כ לענין זה, שכמו שהזכר בעצמו עם נוקבא, הכל באצילות הם סוד מ"ב זיווגים כפולים, זכרים מוכד, ונקבות מן הנקבה, כן הענין שכל האצילות, נעשה אח"כ בחינת פרצוף א' לבד, זכר, בערך בריאה ויצירה, שהם עלמין דנוק'. ואז המ"ב דאצילות, הם סוד מ"ב אתוון: פשוט, ומלא, ומילוי המילוי, דשם הויה דאצילות, ועולים כנגדו ב' מ"ב אחרים, שהם סוד ב' טיפין דנוק', והם מ"ב זיווגים כפולים, שהוא מ"ב דבריאה, ומ"ב דיצירה עכ"מ.

זה נמצא משער רביעי (כ)

פרק ז

(ל) ונבאר עתה ענין ג' פרצופים אלו,

הגהות ומראה מקומות

(ה) שער החללים פ"א, שער אנ"ך פ"ח, ע"ח עם פמ"ס ענף ט"ו, ועיין בתע"ס חלק י' אות כ"ט.

(מ) נ"א עד התבונה העליונה (כת"י).

(נ) פסוק הוא במשלי ואיש תבונה ידלנה.

(ס) נ"א מוסיף שבה (כת"י).

(כ) זה לשון הגאון המקובל מהר"ש זלה"ה

בספר טוב הארץ בסופו שער הד' יש בו ב"ח חסר חלק א' ובח"ב יש בו י"ד פרקים וחסרים חששה פרקים הראשונים ופרק האחרון עכ"ל.

(ל) ע"ח שער אריא פ"ו, שער הזווגים פ"ד

כי מילוי האות, דומות אל הנוק' הנטפלת אל הזכר, והנה זו הנקבה הנכללת באות יו"ד, נק' אמא עילאה, והיא בינה, שהיא הבחי' הא' מהג' שביארנו לעיל.

אח"כ אות ה' הראשונה שבשם הויה, רומזת אל התבונה והוא החלק הב' מג' חלקים שאמרנו לעיל, והנה נודע מפרשת ויקרא דף י"א, ופרשת אחרי מות, כי אות זה של הה', היא צורת ד"ו, ויש לה עוקץ א' מאחרי הד', כזה: ו' והיא צורת י' קטנה, והוא הרמז אל י"ס הנטפל אל התבונה, שהיא אות ה'. וי"ס וחכם בבינה, הרי כי אות יו"ד במילואה, היא י"ה, כי הד"ו נעשים ה' אחת, והרי שם י"ה רמזו באות יו"ד, שהם או"א.

ואח"כ באות ה' עם העוקץ של אחריה, נעשה י"ה שני, שהם יש"ס ותבונה. וזה מ"ש לעיל ש"ג ח"ב פ"ז, בסוד קלעים לכתף חמש עשרה, שהם י"ה פ) בכתף ימין דא"א, מוח דאבא, וי"ה בכתף שמאלי, מוח דאמא, ואחר כך נכפלים, ונעשים ד"פ י"ה, וסוד הענין, כי הלא זווג או"א תדיר ולא פסיק לעלמין, ותדיר הוו בחבורא באחדות כחדא, ולהורות ע"ז החיבור הגדול והנפלא, נתחברו יחד או"א בב' הבחי' הנז' שניהם ביו"ד, ושניהם בה', בסוד הבן בחכמה, וחכם בבינה כנזכר.

אמנם צריך אתה לדעת, למה באות י' נטפלה נוק' לדוכרא, ובה' היה הזכר טפל לנקבה, והענין כמ"ש, כי בזוהר אמרו על ונהר יוצא מעדן, בהאוינו דף ר"ץ ע"ב, דרעותא ד' לא פסיק מינה לעלמין, וכן בהרבה מקומות. ואמנם מצינו לרז"ל, שאמרו על ולא אבא בעיר, לא אכנס בירושלים שלמעלה כו', (ז) ונודע כי ירושלם של מטה, היא נוק' דו"א, ה' תתאה, וירושלים שלמעלה, ה' עילאה, אמא, והקב"ה הוא חכמה, ולא יכנס בסוד זווג להתחבר עם הבינה, עד שיתחבר זווג תחתון, בסוד מה שמו ומה שם בנו, אבא וו"א.

ונבאר עתה, ענין ג' בחי' אלו מה עניינם, ואיך נרמזו בשם הויה הכולל כל האצילות, כנודע כי קוצו של יו"ד העליון, רמז לא"א הנעלם מאד עד כי אפילו בחי' אותיות אין בו אלא כל עצמות פרצופו הוא ע) קוץ דק שע"ג היוד, וגם כי הוא צורת יו"ד קטנה, רמז ליי"ס שבו. אח"כ היוד בעצמה, רומזת לחכמה, והי' לבינה, והי' אל הו"א, שהוא בחי' ו"ק, הי' אחרונה במלכות. הרי נק' הויה הכולל כל האצילות כולו, ויש שמות הויה רבים בכל פרט ופרט דאצילות, אמנם זו היא ההויה אחת הכוללת כל האצילות כולו ביחד, והבן זה. והנה נודע מ"ש בספר יצירה, הבן בחכמה, וחכם בבינה, פי' הדברים: כי הנה אעפ"י שאמרנו, שאות י' הוא בחכמה, ואת ה' בבינה, עכ"ז צריך לכלול זה בזה וזה בזה, באות יו"ד שהיא החכמה, תכלול עמה גם הבינה, וזהו הבן בחכמה, ואח"כ חכם בבינה, ר"ל תכלול החכמה עם הבינה באות ה' שבשם, הם יתחלקו לר' פרצופים הנ"ל, פי': שהם חו"ב באות היוד, וחו"ב באות ה', וחו"ב שבאות יו"ד, הם או"א, וחו"ב שבה', הם ישראל סבא ותבונה.

ועתה נבאר מציאותם, הנה יו"ד במילואה, הם ג' אותיות, ואות הראשונה שהיא י', היא רמז לאבא, הנק' יו"ד דשמא קדישא, וגם הוא רמז אל הי"ס דפרצוף אבא, וב' אותיות המילוי שהם ו"ד, הם ג"כ בגימטריא י', והיא כנגד אמא בי"ס שלה, ואמנם נרמזו י' ספירותיה, ונחלקים באותיות ו"ד, לפי שאמא עיקרא היא אות ה' דשמא קדישא, ולכן נרמזו הי"ס שבה בב' אותיות ד"ו, שצורת ה' אחת, הרי נתבאר ענין הבן בחכמה, כי עיקר האות הוא בחכמה, אמנם הבינה בכאן היתה טפלה לו, ונרמזה בסוד מילואו, וכבר נתבאר לעיל ש"ב ח"ב פ"ב ע"ש, כי כל מילוי מורה על הנקבה, שהוא דינים, ומילוי גימטריא אלהים, נמצא

הנהרות ומראה מקומות

(ז) תענית דף ה'. שער ההקדמות דף רס"ג

(ע) ג"א מוסיף רק קוץ (וכח"י).

שער המצות פרשת תצא. שער

(פ) עיין שער הלוקטים ושער

לקוטי תורה פרשת וירא.

הלוקטים פ' וירא

רוח הקודש דף פ"ז

התשובה היא, כי יש שני מיני זווגים, ואמנם הזוג הראשון היא משובח, והוא זווג דא"א עילאין, וזה לא פסיק לעלמין, ולכן הבינה נטפלת אליו באות יר"ד, להורות כי לעולם היא בזווג עמו בתוך ביתו, ואינה נפרדת ממנו, ונעשית אות אחרת, אלא דבוקה עמו בסוד אות היר"ד עצמה כנ"ל. אך זווג דיש"ס ותבונה אינו תדיר, כי כשהאם שהיא התבונה רובצת על האפרוחים, שהוא שמתפשטים נה"י דידה בוי"א בזמן היניקה, אז אינה יכולת להזדווג עמו, כי היסוד שבה נסתם בהיותו מלובש תוך הוי"א, ואין זווג, ולכן נרמזה זו הבחי' של התבונה נפרדת מן היר"ד, ונעשית אות בפני עצמה, שהיא ה' ראשונה שבשם. ואמנם גם בחי' ישראל היה טפל אליה, ונתחבר עמה, ונתלבש תוך התבונה, כדי שיכנסו רגלי שניהם תוך הוי"א כנודע, נמצא כי אז אינו בסוד זווג, רק מתלבש ונכלל תוך התבונה. וזה רמז היר"ד שבעוקף הה' כנודע, ונכללת עם גוף הה', ועיקר האות של הה' היא התבונה, כי היא נגלית וניכרת בהכנסה תוך הוי"א, אך יש"ס נתלבש בה והוא סתום ואינו נגלה, בסוד ה' הנכלל ונסתם בעוקף הה'.

עוד יש תשובה (ק) אחרת לשינוי הפרש שהיה בה"א מהיר"ד, והענין כמש"ל, כי הבינה דא"א מקומה בגרון, ומשם האירה ועשתה ב' הכתרים דא"א. ודע, כי ב' מיני חסד הם: א' הוא החסד הפרטי, שהוא בזרוע ימין, ואחר כך הגבורה, הולכת בזרוע השמאלי, וכן כיוצא. עד שנגמרים הה"ח להתפשט בהוד דא"א. ויש חסד גדול מכלם, אשר הוא נמשך מדכורא דא"א, שהוא החכמה שבו, והחסד שלזו החכמה, יורד למטה עד הבינה שהוא הגרון. והענין, כי כל שפע מוזן וחיות ואכילה הנמשך לתחתונים הוא ע"י החסד דדכורא, שבו מתלבש השפע, ואז החסד עצמו מלביש השפע ההוא, ויורד ונותן לבינה, הבינה נותנת לעולמות שתחתיה, ע"י התלבשות אותו החסד, הנק' יומם, יומא דכולהו, וכמ"ש בפ"יב ענין השפע הזה, וענין

האכילה הזו, המתלבש בחסד, ועיי"ש היטב, כדי שתבין כל מה שנבאר לך כאן. והנה נמצא, כי אותו החסד דמצד חכמה, נכנס תוך הגרון דא"א שהוא בינה, והנה נמשך זה החסד הנזכר, וירד עד סיום הגרון דא"א, ואחר סיום הגרון דא"א, קודם שיתחיל התפשטות הזרועות דא"א, שהמקום הזה הוא בין תרין ראשי כתפין דא"א, ושם הוא זה החסד ושם מקומו.

(ונלעד"ת, כי זה החסד, הם סוד ה"ח שנותן חכמה לבינה בסוד זווג, ונודע, כי הזוג של השפעת העולמות לצורך אכילה וחיות ומוזן לבד, הוא מבחי' ר"ק דאבא, ומשם באה הטפה, כנ"ל פ"ג, והתחלתה מהחסד, ואז כל הה"ח באים מלובשים תוך החסד ההוא, יומא דכולהו, וכשינתן לנוק, אח"כ מוציאה את החסדים האלו, וממשיכן אל התחתונים, ואז להיות כי החסדים ההם נכנסו בה, לכן הם טפלים אליה, ואז הבינה מתלבשת בהם, ונמצא כי החסד ההוא מלביש אל הבינה, ונמצא כי הבינה מתלבשת בחסד ההוא, והחסד ההוא מתלבש תוך השפע היוצא מהבינה, וע"י ב' בחי' הנו', יוצא השפע ונמשך לכל העולמות, כמ"ש בפסוק והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו).

ונחזור לענין, כי הנה נמצא עתה ב' בחי' הם: א', הוא הגרון עצמו, וא', הוא החסד הזה, שהלביש האור היוצא מהגרון, שהוא הבינה, ואז ב' בחי' אלו נמשכין לא"א, ואבא שהוא דכורא יצא מסוד החסד ההוא, שהוא דכורא, מצד חכמה, ואמא שהיא נוקב', יצתה מסוד אור הגרון עצמו, שהוא בינה, ולהיות כי אור הגרון הזה, היה גדול מזה החסד, לפי שזה החסד נמשך מן החסד זרוע ימין דחכמה דא"א, אך אור הגרון הנה הוא מג"ר דבינה, כמ"ש בפ"יב, ולכן החסד גרוע ממנו, ונתלבש בתוכו, ואז יצא אבא מסוד החסד, ונתגלה ביר"ד שבשם, ואמא יצתה מסוד הגרון, נעלמת בו, והיא גדולה ממנו, אך אחר שהתחילו הזרועות דא"א להתפשט, ונודע כי הפרקים של הזרועות

הגהות ומראה מקומות

(ק) ע"ת שער הזווגים פ"ה ושער הקדמות דף רס"ו

ולמטה בתבונה, שהיא ה' ראשונה שבשם, קדמה ה' על ר', כי ה' צורתה ד"ו כנודע. עוד שינוי אחר הוא, כי הלא זו ה' הרמוזה במילוי היר"ד, יש לה ראש כזה: ו. אמנם ה' הרמוזה בסוד הה', אין לה ראש כזה: א.

והתירוץ, שכבר ידעת, כי אות ר' שבשם נרמזו בו כל הי"ס של ז"א, כי היא י' לעילא, וגיו באמצע, ועוקצא לתתא. הרי ג' בחי' י' העליונה, היא ג"ר, בסוד ג' קוצי היר"ד. ויר"ד שניה, היא ג' האמצעיות. ויר"ד ג', היא ג' תחתונות. וא"כ נמצא, שה' שאין לה ראש, שהיא בתוך הה', מורה על ה"ק בלתי ראש. אך ה' שיש לה ראש, מורה על הי"תה נשלמת. בסוד י"ס גמורות, ויש לה ראש.

ונחזור לעניינינו, כי זאת ה' דמילוי היר"ד, כבר ביארנו שרומזת בבינה עליונה, והנה בינה עליונה יש לה ראש עם המוחין, והיא פרצוף שלם, לכן ר' זו היא עם ראש. אך ה' של אות הה', אין לה ראש. להורות על התבונה היוצאת מהחזה ולמטה דבינה העליונה, ועדיין אין לה מוחין, רק בחי' ר"ק לבר, כי מכה ר"ק דבינה העליונה יצתה, וכבר ידעת מש"ל פ"א, כי העקביים של הבינה, נכנסו בראש התבונה. והענין, כי כמו שבז"א הנה"י דתבונה נכנסים בו בסוד מוחין, ונמצא כי התבונה מתפשטת עד סיום ז"א, וז"א מלביש אותם מן החזה ולמטה. כן הענין בבינה ותבונה, כי הבינה לפעמים נפרדת מן התבונה, ואז התבונה דוגמת ז"א, שהוא ר' קטיעא בלי ראש, שהם המוחין. אח"כ הבינה נותנת מוחין אליה, ע"י נה"י דבינה עצמה, הנכנסים בראש התבונה. ואיני מאריך בזה, כי כל מ"ש לך בענין תבונה עם ז"א, כן הענין מעצמו לבינה עם התבונה לכל הפרטים, ודי בזה למבין.

והנה בזה תבין מש"ל, כי יש קושיא א', והוא, איך למעלה בבינה יש ר"ד, אחרי שכל י"ס דבינה נרמזו באות ר' דמילוי יו"ד כנוכח, א"כ הרי ה' דמילוי היר"ד היא יתירה, וכן

דבוקים בגוף, בת"ת, בשליש עליון, שהוא עד החזה. ואז החסד מתלבש תוך הגבורה, כנודע דימינא אתכליל בשמאלא. ואז נתעלם החסד, ונתלבש בגבורה. ואז יצאו יש"ס ותבונה, אחר פשוט הזרועות, מן החזה ולמטה כנודע, מכח זה החסד וזה הגבורה, אבא מחסד, ואמא מגבורה. ולהיות כי החסד נעלם, ונתלבש תוך הגבורה, לכן גם יש"ס היוצא מן החסד הוא המתלבש תוך הגבורה, וגם הוא אתגנו ואתטמר, ונתלבש בתוך התבונה, לתת מוחין לז"א כנודע.

וה"ס הה' ראשונה שבשם, ששם היוד נעלם, ומתלבש תוך הה', בעוקץ שלאחריה כנ"ל. ועתה, יש"ס גדול מהתבונה. וגם זהו ענין מ"ש בזה, כי אבא גניז וטמיר יתיר, והוא לבחי' זו. וז"ש בהאזינו דף ר"ץ, לבתר, אשתכחו דחכמה אבא, ובינה אימא, פירוש: כי תחלה באות י', שהוא קודם ההתפשטות הזרועות, היו נעלמים זה בזה, ולא היו ניכרים לב', אך אחר התפשטות הזרועות, שאז הם יש"ס ותבונה, ה' דשמא קדישא, אז לבתר אשתכחו, ונגלה בחי' או"א, כי עתה יש ב' אותיות יו"ד ה"י, שהם או"א. ותחלה באות י', לא היתה ניכרת בחי' אמא, ואח"כ אשתכחו שהם ב': אבא חד, ואמא חד.

פרק ח

(ר) ונבאר עתה, ענין הבינה והתבונה, אשר נרמזו ביו"ד וה"א דשמא קדישא. כי הנה ביארנו לעיל, כי ה' יש בה עוקץ לאחריה, והיא צורת י', ודלת, והנה ה'ר, הוא ב' קוים, וב' ויין, עם היוד שהיא עוקץ, הם כ"ב בגי' שהם סוד כ"ב אתוון, שנותן אבא לאמא, הרמזו בצורת הדלת של הה', כנודע כי צורת ה' הם ד"ו.

והנה צריך עתה לבאר, למה בינה נרמזה בצורת יו"ד דמילוי יו"ד, שאז היה ר' על ד'.

הגהות ומראה מקומות

(ר) עיין שער ההקדמות דף רס"ז ע"ה שער או"א פ"ו.

הד' של צורת הה', שהיא ד' על ו' היא יתירה, כי הו' מורה על התבונה, שהיא בת ו"ק לבר. אך יובן זה, עם מ"ש, כי לומנין התבונה היא בלתי ראש, ולפעמים גם היא יש לה ראש, ע"י נה"י דבינה. והנה כבר ידעת מ"ש לך בענין ז"א בבחי' הצלם שבו, שהם ג' בחי' שהיו אל המוחין, שהם: ש) מקיף ומקיף ופנימי. וכן הענין בכאן, כי הד' במילוי יו"ד, הם סוד הד' מוחין, היוצאים מהבינה, הרמוזה באות ו' דמילוי יו"ד. ואלו הד' מוחין, מתלבשים בנה"י שלה כנ"ל, ואז נעשה בסוד אור מקיף עליון לתבונה, בסוד ד' מוחין שלה דמקיפים, ועדיין אלו הם למעלה בסוד הבינה, באות יו"ד. ולכן תבין, כי אם כל מציאות הבינה נרמזה במילוי ו"ד דיו"ד, א"כ היה ראוי שתהיה ה' אחת, בסוד ד' על ו', שהם ד' מוחין דילה, על ו"ק. אמנם להיות כי כל מציאות הבינה נרמזה באות ו', ולכן נתפרדה ממנו אות הד', כי אין זה מכללות אות הבינה, אלא בחי' הד' מוחין דנפקו מינה אל התבונה, ואמנם נרמזו בסוד ד', לפי שהם ד' מוחין.

והנה החלל הזה, על זה נאמר פסוק כי ימצא חלל באדמה. כי התבונה ארץ אדום, וזהו ג"כ סוד אדמה: אדם ה'. ושם זה של אדמה, היא בתבונה. ונק' חלל, לפי שלא נכנסו בתוכו המוחין שהם חיים. כמבואר בסוד התפילין, שהם ג"כ בחי' מקיף ז"א, כמבואר במקומו. ולקמן נבאר, איך כל הדינין אינם אלא בתבונה, הנק' אדמה, ולא בבינה, כי התבונה היא אחוריים של הבינה, ושם כל הדינין כנודע, וכמ"ש בע"ה.

ואמנם, כמו שהז"א עולה עד התבונה, ואז נכנסין בו המוחין, כך זאת התבונה כשתעלה עד הבינה, אז יהיו לה מוחין פנימים, אך בהיותם למטה, שם אין לה מוחין אלא בסוד מקיפים לבר. והנה בהאזינו דף ר"ץ ע"ב, ביארנו מלת תבונה ואמרו, כי בה אתרמיות בן ובת, שהם ו"ה, וזהו תבונה: ששם יש כל האותיות האלו, שהם בן ובת, ו"ה. וזהו הענין, כי הלא התבונה היא ה' ראשונה דשם קדישא כנ"ל, ובן ובת אלו הנרמזים במלת תבונה, הם הד' והו' דציור ה' ראשונה, שהוא עצמות התבונה עצמה. כי הו' הוא סוד ו"ק שלה, והד' שהם ד' מוחין מקיפין שלה, ואמנם הטעם שנק' בן ובת, הוא, כי הלא ידעת, שזו"ן שניהם יצאו ע"י עיבוד תבונה זו, ולכן נרמזו שניהם בה. ונמצא, כי בהיות זו"ן תוך התבונה, הנק' עלמא דאתי כמ"ש בע"ה, שאז צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם, לפי שהתבונה היא גבורות, ובמקומם שולטים הדינים על הרחמים.

וגם לסיבה אחרת, דוגמת התבונה הג', שהיא בחי' מלכות דתבונה, המתלבשת תוך ז"א, והיא אות ד'. כי כל ד' היא מלכות, לכן גם אלו ד' מוחין דתבונה, נתלבשו בסוד המלכות דבינה, העומדת מחזה דבינה ולמטה. ונק' בחי' זו נה"י דבינה, שבהם מתלבשין ד' מוחין דתבונה, ולכן זו המלכות דבינה נק' ד' דמילוי יו"ד, והבן זה היטב.

ודע, כי לעולם אינו מתלבש העליון בתחתון, אלא בסוד האחוריים לבר, כנזכר ש"א ח"ב פ"ח ע"ש היטב, בסוד הה' שנתלבשה בחוסם. וזה הענין בעצמו לתבונה עם הז"א, כמ"ש במקומו, וכן היה כאן, כי זו המלכות של הבינה העליונה, אחוריה לבר הם מתלבשין בהם הד' מוחין של התבונה, ואלו האחוריים הם האחוריים דנה"י דבינה, כנודע כי המלכות דבינה היא שם.

אח"כ בא המקיף הב' דתבונה, וה"ס אלו

הנחות ומראה מקומות

(ש) צ"ל מקיף דמקיף ומקיף.

שהכל א', אלא שהוא בסוד פנים ואחור, ואחור למעלה מאחור, ופנים למעלה מפנים, ודי בזה. ונחזור לענין, כי או"א העליונים, שהם יר"ד של ההויה כנ"ל, הנה הם אבא הו"ה דיודין, ואמא אה"ה דיודין ג"כ וכבר ידעת, כי אבא הו"ה, ואמא אה"ה, דכר ונוקבא. אמנם האחוריים שלהם, הם באבא אחוריים דיודין, כזה: יר"ד, יר"ד ה"י, יר"ד ה"י וי"ו, יר"ד ה"י וי"ו ה"י, ובאמא אחוריים דאה"ה: אל"ף, אל"ף ה"י, אל"ף ה"י יר"ד, אל"ף ה"י יר"ד ה"י. אמנם דע, כי האחוריים האלו דאו"א, עיקר האחוריים אינם אלו שאמרנו, כי אלו הם יותר פנימים, ואין בהם כ"כ דינים. אך האחוריים העיקרים ההיצונים דאו"א, הם בחינת אלה"ם, כנדע כי אלהים בבינה.

והענין, כי כבר ביארנו, כי בהיות הבינה והתבונה כלולות ביחד, או הם פרצוף אחד של י"ס. ואמנם כשנחלקים לב', או מתחלקים מהחזה ואילך, כי מהחזה ולמעלה, היא בחינת הבינה, והם ר"ס כח"ב חג"ת, והם עומדים כנגד אבא, שגם הוא נחלק עד"ז: מהחזה ולמעלה אבא, ומשם ולמטה יש"ס. ונמצא, כי ו' ראשונה דאימא, נעשים פרצוף א', כנגד ו' ראשונה דאבא, שגם הם פרצוף אחד, ונודע כי אבא נקרא י', ותכה ה"י בר' ראשונה דאימא, ונעשים י' פעמים ו', שהם ס'. וכן הו"ה תחתונות דאבא, שהם סוד יר"ד ג"כ, מכים בד' תחתונות דאימא, ונעשים ס'. הרי ידעת, כי הבינה נקרא ס' והתבונה מ' סתומה, כנ"ל ריש פ"ו, והנה אם תמלא הס' של הבינה, תהיה סמ"ך ק"ך בגימטריא. והענין, כי מן זו הבינה שהם י' ראשונות, האחוריים שלהם הם בחינת דינים אלה"ם, ונודע כי ק"ך צירופים יש בשם אלהים, שהם אחוריים של ס' זו, שהיא ג"כ בגימטריא ק"ך.

והנה נמצא, כי זו הבינה, שרשם הם ו' ראשונות לבד, אך היא פרצוף שלם של י"ס. ונמצא כי אלו הק"ך אלה"ם, יהיו בכל אחור

שהם העטרות על ראשי הצדיקים הזכרים כנ"ל פ"ו, לכן היתה אז המלכות יונקת בסוד ד' מוחין דתבונה, והז"א מ"ק דתבונה, ושלטה נוק' על דכורא, ולכן הוא ד' על ו'. ואמנם עיקר ה' זו אינה אלא בעצמות פרצוף התבונה, אמנם נרמזו בה ג"כ הבן והבת והבן זה, ובמקומו בעה"י נבאר, ענין זר"ן הנרמזים באות ה' זו, וגם בב' אותיות ר"ד שבמילוי יר"ד, ושם היו בסוד ו"ד, וכאן נעשו ד"ו, ואין כאן מקומו.

פרק ט

ת) ונבאר עתה ענין הבינה, המתלבשת תוך התבונה, לעשות לה מוחין, כנ"ל פ"א, א) דע, כי כבר ביארנו לעיל ש"א ח"ב פ"ו, כי הבינה, היא אה"ה דמילוי יודין, והתבונה, שם ס"ג, ואמנם כל זה, כשנחלק כל אלו הבחינות, כל א' בפני עצמן, שנעשים ג' ב) פרצופים, כנ"ל ריש פ"ו, אמנם אח"כ בפ"א ובש"ה, נבאר מה ענינם, כשמתחברים ונעשים פרצוף א', וע"ש היטב, כדי שתבין איך נעשה אח"כ זה ההתחלקות, ומה גרם לשנוי השמות האלו, כמ"ש בע"ה.

דע כי הנה נתבאר לעיל פ"ח ובש"א ח"ב פ"ו, כי אין העליון מתלבש בתחתון, אלא האחוריים לבד, ולכן דע, כי הנה הבינה עם החכמה הם חיבור א', שהוא סוד הפנימיות שלהם לבד, ואח"כ יש"ס ותבונה, הם באים מאחוריים דח"ב, והתבונה הג' המתלבשת בז"א, גם היא היא המלכות של זו התבונה הב', והוא ג"כ בסוד האחוריים, וגם המוחין של זו התבונה הב', הם מאחוריים של הבינה העליונה, כנ"ל פ"ו, גם לאה ויעקב יצאו מאחוריים של ישראל סבא ותבונה, הנכנסים בז"א, והבן זה מאד, כי הוא כלל גדול להבין בכל פרטי האצילות, איך זה לפנים מזה, וזה האחוריים לזה, וזה לזה, וכשתדקק, תמצא

הגהות ומראה מקומות

א) צ"ל פ"ו.

ב) צ"ל ב'.

ת) ע"ה שער או"א פ"ו ושער הזווגים פ"ו.

ועיין תע"ס חלק י' בתחלתו.

להורות כי שם בבינה עילאה אין אחיזה להחיצונים, כנודע כי כל השכחה באה מהחיצונים. אמנם באר"א, שאין שם אחיזה החיצונים, הם בגימטריא זכר"ר, כי אין שם שכחה, וזהו אותיות זכר"ה: זכר י"ה, שהם אר"א. ועיין בש"ב ח"ב פ"ח.

אמנם האחוריים שלהם, שנעשית פנים למטה ביש"ס ותבונה, הם בגי' תשכ"ה, לרמוז כי שם בתבונה, כבר יש מקום אחיזה להחיצונים, והשכחה מצויה שם. וכנגד אלו הב' בחינות נאמר בתורה, זכור ואל תשכח בענין עמלק. ואמנם דע, כי אעפ"י שהשכחה אלו הם ביש"ס ותבונה, עכ"ז עיקר אחיזתם הוא בתבונה, כי שם עמה נגמר חשבון תשכח. ובוה תבין, מה שכ' בספרי האחרונים, כי שר של שכחה, שמו מ"ס. והענין, כי הבינה והתבונה, הם מ"ס כנז"ל בפ"ו, וזו הקליפה הגורמת שכחה, הוא ע"י אחיזתם באחוריים של אלו המ' והס', שהם בגימטריא תשכ"ח. ואמנם הוא מתחיל ממטה למעלה, כי עיקר אחיזתו למטה (ד' במ"ס, וגם מה שלוקח מן הס', אינו אלא אחר ירידת האחוריים שלה למטה בתבונה, וזהו מ"ס. ובוה תבין משרז"ל (ה) אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים, לשונה ק"א, כי השר זה של שכחה הוא בגימטריא ק', ועד ק' יש לו יכולת לשכוח, ומשם ואילך אין לו כח לשכח יותר.

ובוה תבין מ"ש בר"מ פרשת קדושים דף פ"ב ע"א, בדרגין דילך דאינון אר"א כו', ותרוייהו אינון כורסייא וספסל תחותך ליקרך, פירוש הענין, כי אר"א נעשים כסא למה שלמעלה מהם. והענין, כי הנה הפנים והאחוריים דאר"א, הם זכר"ר ותשכ"ח, והנה זכר"ר בגימטריא רג"ל, הרי רג"ל אחד בבחינת פנים, ותשכ"ח הם גימטריא ג' פעמים רג"ל דבחינת אחוריים, הרי ארבעה רגלי הכסא. ואמנם זכור ותשכח הם ארבעה פעמים רג"ל, ועוד כ"ח אחרים. והענין, כי אלו הרגלים הם שני מלכיות דאר"א, כי המלכות בחינת רגלים

היי"ס דבינה, אמנם להיותו סוד בינה, טמירא וגניזא יתיר, אין בחינה ק"ך צירופים אלי ניכרים, אלא מהחזה ולחתא, שהם בד' תחתונות שבה, ואז נחלקים הק"ך אלהיים: ד"פ ל', שהם ק"ך צירופי אלהיים, והנה ד"פ ל' הם סוד ד"ל.

והענין, כי הבינה הפנים שלה הוא שם אהיה כנודע, ושם אהיה מתחלף באותיות הסמוכים אליהם בא"ב דאב"ג, ונעשים בוכ"ו, שהם שם קדוש, והוא בגימטריא ד"ל, שמוה השם נמשכו האחורים דבינה, שהם ד"פ ל' צירופים דאלהיים, וז"ס פסוק, אורך היריעה האחד שלשים באמה ורוחב ארבע באמה, שהם ד' אמות לבד ברוחב שהם ד' ספירות הנ"ל, וכל אמה מאלו יש בה אורך ל' אמות, הם ד"פ ל', כמנין ד"ל.

ואמנם כאשר אלו האחוריים של ק"ך צירופי אלהיים הנוז, נתפשטה, אז נעשה מהם התבונה, הכולל עמה יש"ס. והם אחוריים של (ג) יוד"י הי"ו וי"ו הי"י, אהיה דמילוי יודין כנ"ל, אמנם אלו האחוריים, מהם נעשה הפנימיות שלהם. אמנם מאלהיים הנ"ל, נעשה האחוריים והחיצונית שלהם, כי שם מתגלים הדינים, ולא בפנימיותם. ונמצא כי אלו הב' שמות, שהם: יוד, יוד הי, יוד וי, יוד הי ויו הי, אלף הי, אלף הי יוד, אלף הי יוד הי. שהראשון בגימטריא קפ"ד, והב' בגימטריא קרמ"ת. הנה למעלה היו בבחינת אחוריים, וכאן למטה ביש"ס ותבונה נעשו בבחינה פנים בפנים. ולכן השם הא' שהוא כנגד ישראל סבא, בגימטריא פק"ד, להורות כי בשם זה מזדווג עם התבונה, בסוד פנים בפנים, ופוקד אותה, כנודע כי הזווג נקרא פקידה, כמ"ש ופקדת נוך ולא תחטא. גם תראה, כי ב' שמות אלו בגימטריא מקדם, קדמ"ת, להורות כי מה שהיה למעלה אחר, עתה הוא קדם, שהוא בחינת פנים בפנים, כמ"ש אחר וקדם צרתני.

והנה תראה, כי השני שמות הנוז, בהיותם למעלה הם גי' ע"ב קס"א, ובגימטריא זכר"ר,

הגהות ומראה מקומות

(ג) צ"ל של הוי"ה ואהיה במלוי יודין. (ד) צ"ל במ"ס. (ה) חגיגה ט':

ונודע, וגם כי אין אלו השמות נעשים ארבעה רגלים אלא ע"י חשבון, ונודע מפרשת פנחס דף רמ"ב ע"ב, כי כל החשבונות וג' בסיהרא (ו) אינון. ופ"י הדבר, כי אין כל החשבונות אלא במלכות האחרונה, כי הרי בכל השמות, אפילו בכל שאר הי"ס יש להם בחינת השבון. אך הענין כי בכל ז' מעלה ומעלה שבחינת השם ההוא, שם חשבון של השם ההוא, באופן כי כשאנו אומרים איוה בחינת חשבון, בכל שם ושם, הנה בחינת החשבון ההוא, הוא למטה במלכות של אותו השם, ושמור כלל זה בידך. והנה נמצא, כי זה החשבון זכ"ר ותשכ"ח, שהם ד' רגלים הם ח' לשני המלכות דא"ר ושם הוא בחי' ארבע רגלי הכסא. והנה כ"ח היתרים מהם, הוא חשבון כ"ח הראשונים, שהם יר"ד הי' דע"ב דיהינן דפנים, היר"ד עם הי' בגימטריא כ"ה, וקח עוד שלשה קן מילוי היר"ד, הרי כ"ה, ואלו חכ"ח הראשונים, הם ראשים של כל שאר חשבון השמות הנז', והם מתלבשים בתוך ארבע רגלים, והם כנשמה בתוכם. וגם זה הכ"ח הוא בשני ט' המלכות הנז', לפי שגם הם בסוד חשבון, ובתוך כ"ח זה של החשבון, מתלבשים כ"ח אותיות דמילוי המילוי, של שם ע"ב דיהינן דאבא, כי זה אינו במלכות, שאינו בסוד ג' חשבון, אלא בסוד מספר אותיות לבד, שהם כ"ה, ואלו אינם נק' חשבון, ואינם במלכות, והבן זה, והנה אותו הכ"ח דמילוי המילוי דע"ב דיהינן, הוא הרוכב על זה הכסא, ואעפ"י שזה הכ"ח הוא במילוי המילוי, והכ"ח הראשון הוא מהמילוי לבד, עכ"ו להיותו בסוד חשבון הוא גרוע מזה הכ"ח הנזכר. ויש לי קושיא בזה, כי הוא הפך ממ"ש לעיל בש"ב חיב פי"ט בס' המדרגות ע"ש.

והד' רגלים של הכסא, הם שאר החשבון של ב' שמות הנ"ל. וכדי שתבין כל זה, אקדים לך הקדמה א', דע כי מ"ש שם ע"ב בחכמה, ושם ס"ג בבינה, ושם מ"ה בת"ת, ושם ב"ן במלכות, אין זה אלא בז"ת של כל א' מהם. ונתחיל משם ע"ב, דע, כי ד' אותיות הויה, בכתר דאבא. וי' אותיות המילוי, בחכמה שלו. וכ"ח אותיות מילוי המילוי בבינה שלו. ובזה תבין מ"ש בזהר ובתיקונים כי אותיות המילוי הם בחכמה, כי היא בחי' י', וכ"ח אותיות מילוי המילוי בבינה, הנק' כ"ח ה', כנזכר בתיקונין כ"ב ס"ח ע"א, אתון שכינתא עילאה כו', דצריך האי כ"ח לסלקא לה לגבי חכמה, איהו מ"ה, דשאר ב' אצבען על האי כ"ח כו'. הרי כי החכמה הוא בחי' י' אותיות המילוי, ובינה היא כ"ח אתון מילוי המילוי, כי י' היא כ"ח מחכמה, כ"ח ה' היא בינה, וכאשר תצרף כל אלו הג' בחי' שיש בגי'ה, הם: פשוט, ומילוי, ומילוי המילוי, הם מ"ב אתון. וי"ס בתיקונין קל"ג, כי רישא דאילנא שם מ"ב. וגופא דאילנא, שם ע"ב. והבן שם. ואמנם כל שאר ז' תחתונות באבא, הם בחי' מספר של שם ע"ב דיהינן, ב' אותיותיו הכולל כל הז"ת. וכן עד"ז שם ס"ג בבינה, והשם מ"ה בת"ת, ושם ב"ן במלכות. אי"כ הרי הכ"ח שבבינה, מתלבשים ורוכבים על הכסא, תוך כ"ח הא' דחשבון, שהוא למטה בז"ת.

פרק י

(כ) ונבאר עתה, ענין האחוריים דיש"ס ותבונה, ותיקונם. וכבר ביארנו, כי האחוריים שהם תשכ"ח, נעשים בכאן בחי' פנים ליש"ס ותבונה. האמנם האחוריים דיש"ס ותבונה, הם בחי' שם אלהים, כנ"ל פי"ט. והנה לעיל אמרנו בבינה, ששם מתגלים הקי"ך צירופים, בד'

הגהות ומראה מקומות

(י) כי י"ה הוא החכמה וכה י"ה הוא הבינה

(ו) נ"א תלא הדבר צ"ע (ק').

(כת"י). ונ"א כי ח"י היא בחכמה, וכה (ק').

(ז) נ"א בכל מלכות ומלכות שיש בבחינת (ק').

(כ) עיין ע"ת שער אריא פ"ו ושער הזוגים

(ח) נ"א בשני (קראקא).

פי"ה ו'. ותע"ס חלק י' בתחלתו.

(ט) נ"א הוא השרש המלכות (כת"י).

שהוא אחורים דאיה"ה דבינה, שמשם נתפשטו ה' אלהים בבינה, כנ"ל פ"ט, שהוא בגימטריא ד"ל, והוא השורש לכל ה' אלהי"ם הנ"ל שמשם יצאו, וא"כ ת"ל וד"ל, בגי' תס"ד, כמנין תבונה עם הכולל. הרי ידעת, איך כל ק"ך צירופי אלהי"ם, עם שרשם, שהוא שם קדוש בוכ"ו, כולם מתפשטים ונכללים באחורי התבונה, וכאן מתגלים. אמנם בבינה, אין שם גילוי להם, ואינם נאחזים משם הקליפות. וו"ש בזוהר, דבינה אע"ג דהיא רחמי, דינין נפקי מסטרהא. ופירוש סטרהא: ר"ל, קצוותיה, שהיא התבונה, שהיא הקצה והסוף שלה, כנודע כי התבונה היא המלכות של בינה, כנ"ל ח"ב פ"ד, וזהו המל' ג) של התבונה, היא האחוריים של הבינה, כנ"ל פ"ט. ונודע כי כל האחוריים נקרא אלהים, ונמצא כי כל הדינין נפסו בסטרא דבינה שהיא התבונה, ולכן בכל מקום שתמצא שם אלהי"ם בבינה, הוא בתבונה והבן זה.

כלל העולה, כי כל אחיות הדינין הם בתבונה לבד, ונמצא כי כאשר תרד זו התבונה למטה מן הבינה, ותרד תחת דגלי הבינה, כדי להיות רובצת על האפרוחים הוא ז"א, והנה גם ז"א צריך לירד, והנוקבא תרד ג"כ, כי ברדת העליון על התחתון ממנו, גם הם יורדים ואז נקרא כולם נופלים, כי יש אחיזה אל הקליפות בהם. וכאשר יתעלו כולם למעלה, ותעלה התבונה למעלה בסוד האחוריים של הבינה, ואז יעלה גם הז"א אחריה, וגם נוקבא תעלה, ואז אין לקליפות אחיזה בהם, וז"ס סומך ה' לכל הנופלים, כי על ידי הסמך, היא בינה עילאה, יש סמך ועזר אל הנופלים, שהם תבונה חורין, לעלותם למעלה, ואז אין החיצונים נאחזים בהם. וז"ש בפרשת בראשית דף ג' ע"א, כד עלת אות סמך, והיא בחינת הבינה ואמרה, דבי אית סמיכה לנופלים.

הנה נתבאר, כי הבינה נקרא ס', לטעם זה שהוא סומך לכל הנופלים כנוז, וגם כי היא סתומה ונעלמת, וכן אות סמך בצורתה וציוורה, סתומה מכל צדדיה. וגם לטעם הנז"ל

תחתונות שבה, שהוא מן החזה ולמטה, וכשנמשכים אלו למטה בתבונה, אז נאמר עליה ואם ד"ל הוא ואין ידו משגת. פ"י, כבר ידעת שהתבונה היא הנק' אם הבנים, לפי שהיא רובצת על האפרוחים, ומתלבשת תוך הז"א, משא"כ בבינה. והנה כשאלו האחוריים שהם בגי' ד"ל כנודע, מתפשטים בה, אז האם נק' ד"ל. וו"ש, ואם דל הוא אל תקרא ואם, אלא ואם, בניקוד צירי, ואז היא נק' ד"ל, בסוד דלה ועניה, בסוד ד"ל אלהים המתפשטין בה, ואז היא דלה בבחי' זו ועניה, כי אורה מועט, ואין ידו משגת לעלות לבינה, כי כשאלו הר"ל אלהים הם למטה בתבונה, אז יונקים משם החיצונים, והיא דלה. וכשעולה למעלה, או אין כח לחיצונים לינק, וזהו ואין ידו משגת לעלות למעלה, כי היא אם הבנים, וצריכים להיות רובצת על האפרוחים.

והנה, אעפ"י שלמעלה בבינה, לא נתגלו אלו ק"ך צירופי אלהים, אלא מן החזה ולמטה, על כל זה כאן בתבונה, שהיא יותר תחתונה יכולים להיות מתגלים הדינים יותר למעלה, ומתחילין מן הגבורה שבה, כי בחסד שבה, כיון שהוא בחי' חסד, אין יכולת לשם אלהים להתגלות עד הגבורה, כי גם הוא נק' אלהים כנודע, ונמצא כי למעלה היו ד"ל ל) ועתה הם ה' מדרגות, גבורה ת"ת נה"י, כ"ד כ"ד בכל חלק, והענין, כי הק"ך צירופי אלהים, הם כ"ד צירופים מתחילין באות אלף, וכ"ד בל', וכ"ד בה', וכ"ד ב"י, וכ"ד במ', הרי כל בחי' סוג צירוף א', הוא במדרגה א', ונמצא, כי כיון שכל הכ"ד שבמדרגה א', הם מסוג א', כולם מתחילין באות א', לכן כל הכ"ד הם בחי' שם אלהים אחד, הרי בין כולם הם ה' אלהים.

עוד טעם אחר, כי הכ"ד צירופים עם כללותם הם כ"ה, והנה אלהים היא ה' אותיות, כל א' כלולה מכל הה' אותיות, הם כ"ה. הרי כל כ"ד צירופים, הוא שם א' של אלהים. נמצא מ) יש, שכ"ה מדרגות יש ה"פ אלהים, והם בגימטריא ת"ל, הוסיף עליהם שם בוכ"ו,

הנהרות ומראה מקומות

ל) נ"א ד"פ ל' (ק). מ) נ"א ל"ג יש (ק). ג) נ"א שחא בתבונה (ק).

פרק י"א

(ע) הנה בפרקים שעברו, ביארנו ענין אמא שנחלקת לג' חלקים באופן זה, כי ס' ראשונות של אמא נק' בינה עילאה. התבונה היא בחי' מלכות של הבינה, דוגמת רחל שהיא מלכות של ז"א. וזו התבונה נחלקת ג"כ לב' ומהחזה ולמטה היא נעשית פרצוף ג', והיא המלכות של זו התבונה הנזכר. וזה הפרצוף הג' של התבונה התחתונה, היא המתלבשת תוך ז"א. נמצא כל הג' אלו, הם פרצוף א' שלם, ונחלק לג': שהיא בינה, ומלכות, ומלכות דמלכות, והכל אחר. גם הם שני בחינות לבד, ולכן לא נזכר בזה דק בינה ותבונה.

והענין, כי עיקר החילוק הזה הוא לשנים, שהם בינה ומלכות שבה, אמנם כשחוזר להתחלק פעם אחרת, המלכות של זו המלכות, אינה עולה בשם, והכל נק' תבונה. ונמצא כי לפעמים הוא נקרא הכל בחינה אחת, ולפעמים נקרא שני בחינות, ולפעמים נעשית ג' בחינות, והרי לעיל נתבאר הג' בחינות.

ועתה נפרש בהיותם נכללים בבי' בחי' לבד, שהם בינה ותבונה. ותחלה צריך שתעיין מש"ל ח"ב פ"א, כי שם הרחבנו בענין זה מאד, (פ) אמנם הענין בקיצוד אחר שתעיין שם הוא זה, כי הנה הבינה נקרא אהייה דמילוי יודין, והתבונה שהיא כוללת כל הב' בחי', שהם ב' תבונות היא שם ס"ג דהי"ה. ואמנם שם בח"ב פ"ד ביארנו, כי שם ס"ג זה, נחלק לב', (צ) וחשבון הליג ראשונים, שהם יר"ד הי"י של שם ס"ג, כשתסיד ב' חלקים מן היר"ד דמילוי הי"י, שאלו יורדין למטה בתבונה האחרונה, נשאר הליג בחי' לבינה שבתבונה הנזכר, ובערך התבונה האחרונה הזו נק' בינה, ובערך הבינה העליונה דשם אהייה נק' תבונה.

הנהרות ומראה מקומות

(ע) עד ד"ה ועתה נפרש נתבאר בתע"ס חלק י' מן אות ס"ד עד אות ס"ז, ועיין ע"ה שער אה"ש פ"ד ושער אר"א פ"ט ושער הקדמות דף כמ"ו (פ) ע"ה שער אח"פ פ"ד. (צ) ג"א וחשבון בג"ד היא (ק).

בפ"ט, כי הבינה הם ר' ראשונות, שהם בגימט' ס'. אמנם התבונה, היא ד' תחתונות לבד, ונקרא ס', וגם היא סתומה קצת, כי היא עלמא דאתכסיא, וג"כ נקרא מ' סתומה, בסוד גן נעול מעין חתום, כי היא רביעאה על האפרוחים, בסוד היסוד שלה, שהיא מ' סתומה, בסוד גן נעול מעין חתום כנ"ל פ"ח. וגם שהיא נסתמת שם בהתלבשה בז"א. וגם לפי שבתוכה מתלבשין ד' מוחין דז"א, כל אחד כלול מ', שהוא מוח החכמה הנקרא י', הרי מ'.

ובזה תבין סוד עולם הבא, כי היא בתבונה שהיא עלמא דאתכסיא. וזה העולם, הוא תמיד נמשך ובא, לתוך רישא דז"א בסוד מוחין. אמנם הבינה אינה נגלית, ואינה באה ויורדת עד הז"א, ולכן נקרא לע"ל. (ג) גם דע, כי הנה אמרנו, שהאחוריים של הבינה הם סוד התבונה והוא באופן זה: כי ד' עליונות דאחוריים דבינה, נעשו פנימיות אל התבונה בד' עליונות שבה. ומן האחוריים של הרי"ק תחתונות דאימא, נעשו פנימיות ו"ק התבונה.

ובזה שאמרנו לעיל, תבין ענין בשגם הוא בשד, והיו ימים ק"ך שנה. וארו"ל (ס) פסוק זה על מרע"ה, כי בשגם הוא בגימטריא משה, שחיה ק"ך שנים. והענין, כי משה זכה לבינה, וכבר נתבאר, כי סוד התחלקת הק"ך צירופי אלהיים בבינה, הם ד' חלקים, שהוא בגימטריא ד"ל, ד"פ ל', וכבר ביארנו לעיל בפרק זה, כי כל מדרגה א', הוא שם אלהים א', הכולל כל צירופי המדרגה. נמצא שהם ד"פ אלהים, והם בגימטריא עם הכולל בשג"ם, ובג"י משה. וכולם הם ק"ך צירופים, שהם ק"ך שני חיי משה, כי השיג עד בחי' האחוריים של הבינה, כמשה וראית את אחורי כ"י.

(ג) ג"א ל"ג ולכן נקרא לע"ל (ק). ונ"א כי או יגדל מעלתו שהיו לו מוחין דבינה תמיד כי ד' העליונות דאחוריים דבינה נעשו (כת"י). (ס) ב"ד פכ"ו ר' ועיין חולין קל"ט. וזר בראשית א' אות רפ"ה דפריי דף כ"ה:

ואמנם שאר חשבון של ס"ג אחר שתסיר ה"ג לבונה, הם בחי' התבונה האחרונה הג', ושם נתבאר איך זה התבונה הג', גם היא נגדלת ונעשית שם ס"ג שלם. אחר שתסיר ה"ג לבונה, ושם תראה איך נעשים ג"ח, כמנין און, הוא ה' שמעה, והוא הוי"ה אחרת של יר"ד ה"י וא"ו ה"ה, בגימטריא ג"ח. והזו התבונה הג', הוא מתפשטת בז"א מהחזה ולמטה, שהוא ה' תתאה דשם ס"ג, וכשתסיר אות ה' משם ס"ג, ישאר כזה יר"ד ה"י וא"ו ה"ה כנ"ל, שהוא בגי' און. וכשמלכות של זו התבונה הג' מצטרפת עם התבונה, אז נשלם שם ס"ג. ונמצא כי המלכות של זו התבונה הג', הוא ה' תתאה של שם ס"ג, שהוא ק) המחצית של אות יר"ד דמילוי ה"י תתאה דס"ג כנזכר שם, וזה הה' נכנסת ר) ונעשית פרצוף שלם בז"א, בו ראשונות שלו עד החזה של הת"ת, ואז נשלם בה ס"ג, שהם כח"ב דח"ג, הרי ס', ושליש ת"ת הוא ג', שלישי מעשרה, הרי ס"ג, כנזכר שם בח"ב פ"ו.

ועתה נבאר היותם כולם בחי' א' פרצוף א'. דע, כי בבונה יש שם הויה ב) ניקוד בניקוד אלהים כנודע ושם זה כולל כל הבינה. פי', כל הג' בחי': הנק' ס' ומ', ר"ד. שהם: בינה, ותבונה, ומלכות דתבונה, ואמנם יש בו ד' אותיות הוי"ה, וכל אות מאלו יש שם אהיה א', כיצד: באות יר"ד, אהי"ה דירודין, באות ה"י, אהי"ה דירודין אחר. באות ו', אהיה דאלפין. באות ה', אהיה דההין.

והענין, כי החכמה של הבינה, נקרא אהי"ה דירודין, והיא רמזה ביד של הויה בנקוד אלהים הנז', והבינה של בינה, היא אהיה דירודין, ורמזה בה' של הויה כנזכר. והריק דבינה הם אהיה דאלפין, ודמוזים בר' שבהויה הנזכר. והזו דבינה היא המלכות שבה, היא אהיה דההין, ורמזה בח' אחרונה שבהויה הנז'. וכל אלו האהיה הנז', עם ההויה, הם בבחי' היות כל הג' פרצופים נכללים בפרצוף א', וכשנחלקים אז נק' בשם ס"ג כנזכר. (ואפשר לומר, כי ההויה שבניקוד אלהים הנז', היא מילויה בס"ג, וכולל כל הג' פרצופים דבינה. וז"ס שאנו קוראים בכל מקום שם ס"ג דבינה. אמנם אח"כ נחלקת לד' אהיה הנז'ל

ואמנם שאר חשבון של ס"ג אחר שתסיר ה"ג לבונה, הם בחי' התבונה האחרונה הג', ושם נתבאר איך זה התבונה הג', גם היא נגדלת ונעשית שם ס"ג שלם. אחר שתסיר ה"ג לבונה, ושם תראה איך נעשים ג"ח, כמנין און, הוא ה' שמעה, והוא הוי"ה אחרת של יר"ד ה"י וא"ו ה"ה, בגימטריא ג"ח. והזו התבונה הג', הוא מתפשטת בז"א מהחזה ולמטה, שהוא ה' תתאה דשם ס"ג, וכשתסיר אות ה' משם ס"ג, ישאר כזה יר"ד ה"י וא"ו ה"ה כנ"ל, שהוא בגי' און. וכשמלכות של זו התבונה הג' מצטרפת עם התבונה, אז נשלם שם ס"ג. ונמצא כי המלכות של זו התבונה הג', הוא ה' תתאה של שם ס"ג, שהוא ק) המחצית של אות יר"ד דמילוי ה"י תתאה דס"ג כנזכר שם, וזה הה' נכנסת ר) ונעשית פרצוף שלם בז"א, בו ראשונות שלו עד החזה של הת"ת, ואז נשלם בה ס"ג, שהם כח"ב דח"ג, הרי ס', ושליש ת"ת הוא ג', שלישי מעשרה, הרי ס"ג, כנזכר שם בח"ב פ"ו.

ואמנם כל אלו הבחי', אינם רק שם א' של ס"ג. והבינה העליונה האמיתית, היא אהיה דירודין. וכבר נתבאר איך כל הב' בחי' תחתונות נכללים בשם א' של ס"ג, עד שנמצא הכל בחי' ש) א' לבר, אהיה וס"ג, בינה ותבונה. גם מזה תבין מש"ל ח"ב ריש פ"ו ת) ח"ל, אך עכ"ז דע, כי גבוה מעל גבוה שומר, כי גם יש שם ס"ג הכולל בינה ותבונה. פי' הדברים, כי למעלה הבינה האמיתית העליונה, היא אהיה דירודין, ולמטה ממנה יש שם ס"ג, וכל בחי' נק' תבונה א', אך לפעמים מתחלקת תבונה זו, שהיא שם ס"ג הנז' לב', ונעשה בינה ותבונה כנז"ל, א) שהם ה"ג חלקים ראשונים של הס"ג, והנ"ח חלקים שהם בינה

הנחות ומראה מקומות

ת) ג"א וד"ל (קראקא).

א) ג"א אך לפעמים מתחלקות בבינה זו שהיא ס"ג הנזכר לב' ונעשית בינה ותבונה שהם הג' חלקים הראשונים דס"ג והנה כשנחלקו התבונות לבינה ותבונה אז (ק').

ב) ג"א ליג ניקוד (ק')

ק) ג"א ה' מחצית (ק').

ר) ג"א מוסיף וזו הה' היא בצורת ד"ו כי נתפשטה בריס ד"א ומאחוריים יצאה לאה הנקרא ד' כנודע וזו הה' נכנסת (ק').

ש) ג"א ב' בחי' לבר (ק'). וגי' בין הכל ב' בחי' (כת"י).

כי משם ולמטה סוד המים. וגם שתיה זו נחלקת לב', כי ז) מהאכילה ב' של אמא. הנמשכת לה ממ"ס ד"א דרך גופא. עד ה"ק שבה כנוכר, משם נמשך בפנים, עד שמגיע למקום ז"רין בג"ר שלהם, ומשם גיוונים ג"ר דו"רין. שתיה ב' נמשכת ממוח הבינה עצמה עד הפה שלה, ומשם יוצא לחוץ ויורד עד ר"ק דו"רין, ומשם גיוונים ר"ק דו"רין.

הנהה בכאן, השתיה העליונה נמשכת מבפנים, והשתיה התחתונה נמשכת מבחוץ, וזה הפך מב' אכילות הנו"ל. אך הענין הוא, כי השתיה העליונה נמשכת מא"א, ולכן גם אם מתפשטת בפנימיות הבינה, אין בזה חשש. אך השתיה התחתונה, שהיא ממוח הבינה, הם דינים, והם מים מלוחים, ואם ימשכו מבפנים בגופא דבינה, יהיו מרים, והנה לכן יוצאים דרך הפה, כי שם אעפ"י שהם מלוחים קצת, נמתקים בשפתים של פה הבינה, ואם יכנסו בפנים בגופא, מלבד שהם מלוחים גם יהיו מרים לגמרי. ואמנם סוד השתיה הזאת, היא סוד הרוק שאדם מוציא בפיו, וזה הרוק ביוצאו מן הפה והשפתים, נמתק, ולכן תראה בחוש הראות, כי הרוק של פה האדם הוא מתוק. ועיין בפ"ב ופי"ג.

ונבאר עתה ח) ענין זו השתיה השניה, שנמשכים אל ז"רין מבינה עצמה. דע כי שתיה זו, גם היא בסוד אכילה, אלא שהכל נק' שתיה לטעם הנוכר. והנה ה' דברים יש אל הז"רין מן א"ר"א מבחי' חיצונית, והם: אכילה, רחיצה, סיכה, נעילת הסנדל, תשיש המיטה. ואמנם השתיה בכלל אכילה, כמ"ש רז"ל. ולכן

חוזרת ג) ליחלק ג"כ בחי' של ס"ג, אמנם הס"ג העליון הוא כולל כל הבינה ואין לי קבלה בזה ממורי ז"ל).

דע כי א"ר"א נזונים מלמעלה ד) והכל הוא בסוד אכילה, בסוד אכלו רעים, שהם א"ר"א. אמנם המזון של ז"רין, נק' שתיה, בסוד שתו ושכרו דודים, כנוכר בויקרא דף ד' ע"א. והנה אכילת א"ר"א נחלקת לב': א', הוא נמשך מעתיק יומין, המתלבש תוך גולגלתא דאריך כנו"ל, ומשם נמשך (דרך הדיקנא ד"א) ה) ויורד השפע ההוא עד פה ד"א, ומשם יוצא לחוץ, כי מרוב אורו אינו יכול לגבול בפנים, ומשם נמשך דרך הדיקנא ד"א, ויורד השפע ההוא עד כנגד פה ד"א, ואינם יכולים לקבלו כי אפילו תוך אריך לא היה יכול ליכנס כנוכר, ואז נשאר שם בסוד הבל פומא ד"א, ונשאר בסוד אור מקיף. ו) ומשם שואפים ושואבים א"ר"א בפיהם, וגיוונים ממנו דרך שאיבה לבר, ולא בסוד אכילה ממש, והמזון הזה הוא לג"ר ד"א.

אכילה שנית היא ממוחא סתימאה ד"א, שנמשכת משם אל פיו ד"א, ומשם נכנס בפנימיותו דרך הגרון, ושם הוא כתר ד"א ומתפשטת עד הפה ד"א, ואז יורד בפנימיות גרדנם עד ה"ק שלהם, ומוזה גיוונים ה"ק ד"א, נמצא שיש ב' אכילות: אחת מעתיק, היא נמשכת מבחוץ, ב' מאריך, היא נמשכת מבפנים. כי האכילה דעתיק, היא אור גדול מאד, ואינו יכול להתלבש בפנים.

ואמנם האכילה והמזון של ז"רין, הם גיוונים מא"ר"א, ואינו נק' בשם אכילה אלא בסוד שתיה,

הגהות ומראה מקומות

ז) נ"א כי מאכילה הב' ד"א הנמשכת להם ממ"ס ד"א עד ר"ק שבהם ומשם נמשך בפנים עד שמגיעים למקום ז"רין לג"ד שלהם ומשם גיוונים ר"ק דו"רין. ונ"א מן האכילה הב' ד"אמא ממה שיורד אליה מלמעלה מן א"א דרך המוחין שלה עד הפה שלה והנה יורד דרך הגרון שלה מבפנים וממנו נזונים ג"ד דו"רין והשתיה הב' (ה"ו בשם שעה"כ שם).

ח) בדפוסים קארעץ וקראקא מתחיל כאן הפרק.

ג) נ"א וחוזרים לחלק ונעשית כמה בחי' של ס"ג (ק).

ד) עיין זהר ויקרא אות ל"ז ובסולם שם מאמר אכלו רעים שתו ושכרו דודים. ובשער הכחות דדושי יכ"פ דדוש ב' ובספר פרי ע"ה דדושים הנ"ל ס"ג. תע"ס חלק ח' אות נ"ו.

ה) נ"א ל"ג דרך הדיקנא ד"א (ק).

ו) נ"א ויש אור המקיף (ק). ונ"א מיסיף

כי כל הבל היא מקיף (שער הכחות שם).

אין נמנין, אלא אלו לבר. ואלו ה' דברים נמשכים מה' קצוות הבינה, שהם חג"ת נ"ה, מחצוניותם. ויש כנגדם ה' בחינות אחרים, שהם סוד השתיה הא', שהוא מפנימיות הבינה, ממה שהבינה עצמה אוכלת ושותה ורוחצת ונועלת הסנדל, שהוא המזון הנמשך לה מא"א כנ"ל ברו"ק שבה והם חמש תפלות של י"ה, כמבואר שם שהם מפנימיות חיות חג"ת נ"ה של הבינה. ונבאר תחלה אלו הה' דברים שהם מחצוניותה דבינה עצמה, ותחיל באכילה שהיא בחסד של הבינה.

פרק י"ב

(ט) הנה אכילה כבר נתבאר שהוא בחסד, ואמנם תחילה היא נמשכת מן החכמה שהוא אבא, והנה מן החסד של החכמה, שהוא שם ע"ב דיודין כמנין חסד, כי אעפ"י שכל החכמה היא שם ע"ב, כבר ביארנו לעיל כל בכל בחי' ובחי' יש הויה א', ובכל פרטי ופרטי, ולכן גם בחסד של החכמה, יש שם ע"ב דיודין כמנין חסד, אז הוא נמשך לאמא, ומלביש את אהיה דיודין הב' של הבינה שבבינה, כי מבינה דבינה משם נמשך המזון. ואז להיות כי זה אהיה הוא בראש של הבינה, בסוד מוח בינה שבבינה, ולכן הוא גדול משם ע"ב שהוא בחסד דחכמה. כי להיות שאו"א כחדא שריין, לכן בודאי שהראש של הבינה, יהיה עליון מהרו"ק של החכמה. משא"כ ברו"ן. ואז מתלבש שם זה דאהיה דיודין של בינה שבבינה, תוך החסד של החכמה שהוא שם ע"ב, ושניהם מתפשטים עד החסד של הבינה, ומשם נמשך האכילה לזו"ן כנזכר.

והנה דע הקדמה א', כי לעולם אין שום שפע נמשך מלמעלה, אם לא שיתלבש תחלה בחסד, לפי שכל השאר מיני שפע ברדתם למטה ממקומם, הם מתעבים ומתישים כחם, אך

החסד הוא אור דששת ימי בראשית, שהיא מתפשט מסוף העולם ועד סופו. עד פי אמה דיסוד, ולעולם אינו מתעבה, ואין כחו ניתש כלל וכלל, וכ"כ מאיר למטה כמו למעלה, לפי שהוא חסד גמור, ואין בו שמרים כדי שיתעבה ברדתו, ולכן כל מיני השפע צריכים להתלבש בו לירד למטה. וז"ס יומם יצוה ה' חסדו כר' כנודע, כי לא אמר ביום, אלא יומם, להורות כי החסד הוא יום הא', והוא יומא דכולהו, כי כולם צריכים לו להתלבש בו כדי שלא יפסידו כוחם ואורם. וכדי שתבין היטב י' הקדמה זו, דע כי כאשר השפע נשפע אל הבינה, אז השפע ההוא מתלבש תוך החסד של החכמה, ויורדים שניהם ומתפשטים בבינה, וכשהשפע יורד אל הז"א מהבינה, אז השפע ההוא מתלבש בחסד שבבינה, ומתפשטים שניהם בו"א. וכן עד"ז בכל העולמות כולם. וע"ז נאמר כי החסד נק' יומם, יומא דכולהו, והבן זה. ונמצא, כי האכילה הזו דז"א ממוח הבינה שבבינה הוא יוצא, אלא שלהיות שבתחילה נמשך לו שפע זה מן אבא, לכן החסד של אבא הוצרך להתגלות כאן, להביא שפע אבא לבינה כנזכר, ואז בהיותו שם, כאשר הבינה גם היא דוצה להמשיך השפע אל ז"א, אז מתלבשת השפע שלה שהוא אהי"ה דיודין הב' כנזכר, בחסד דאבא, ואז יורדים עד החסד שבבינה, ומתלבשים שניהם בתוכה, ואז האכילה יוצאת מזה החסד של הבינה אל זו"ן.

וזהו סוד והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו, כי אברהם שהוא החסד שבחכמה, והוא שם ע"ב הנז"ל, והוא למטה במעלה מן אהיה דיודין הנז"ל, שהוא בגימטריא עץ, כי הוא מתלבש בתוכו, ונעשית נשמה אליו. ונמצא כי אברהם הוא תחת מדדגת העץ, וע"י התלבשות זה נמשכה האכילה אל המלאכים, וזהו ויאכלו, כי גם המלאכים ניוונים מכאן, וכמ"ש בע"ה כי אכילה זו היא סוד מ"ן, הנק'

הנהרות ומראה מקומות

(י) לעיל שער זה חלק זה פי"ו. ע"ח שער הווגים פי"ה. שער הקדמות דף רס"ו

(ט) עיין שער מאמרי רשבי זיע"א פרשת משפטים דף צ' שער הכוונות דדושי יוכ"פ ד"ג ספר פע"ח דרושים הג"ל פי"ג.

לחם אבירים, לחם שמלאכי השרת ניזונים ממנו.

והנה בבי שמות אלו, שהם ע"ב וקס"א, הויה ואהיה רידי"ן, יש בהם ז' יודין, והם עצמם ז' נקודות שיש בשם דהויה הנו', שהיא כוללת כל הבינה, שהיא הויה בניקוד אלהים, שהם: שבא, סגול, חולם, חיריק, שהם ז' נקודות, ז' יודין, הרי נרמו סוד המזון הזה, בז' נקודות אלהים, לרמוז, כי מן הבינה שהיא אלהים, נמשך המזון לזו"ן, וגם צריך ששם אלהים עצמו ירמוז אל המזון, כיון שכבר רמזנוהו בנקודותיו, כי הלא המזון הוא לעולם מצד הגבורה, שהוא הבינה, בסוד (כ) קשים מזונותיו של אדם כק"ס.

חס"ה שארה כסותה כו', כי המזון נק' שארה, והענין, כי אלהים במילוי יודין הוא בגי' ש' דשארה, ואחוריים הפשוטים דאלהים, כזה: א, אל, אליה, אלהי, אלהים, הם בגי' ר' דשארה, וכללות שם אלהים, הוא א' דשארה, וכללות ה' אותיות אלהים, הם ה' דשארה, הרי כי שארה שהוא המזון, נרמו ג"כ בשם אלהים, וזמ"ש בסבא דמשפטים דף צ"ו שארה כסותה כו', ועונתה אינון ג' שמהן עילאין כו', וכולהו לעלמא דאתי ואתמשכאן מתמן פי', כי הבינה הנק' עלמא דאתי, ומשם אתמשכאן ממוח הבינה עצמה, כנו"ל פי' לזון את זו"ן, עוד אמר שם, חד מנייהו שארה כו', ואקרי שם הויה בנקוד אלהים, הרי כובן עם מש"ל, עוד אמר, שארה בהיפוך אתון אשר ה', פי', כי הבינה ג"כ צריך שתהיה רמזוה במזון הזה, ולכן נק' המזון שארה, כי הבינה נק' אשר, בסוד אשר הוצאתיך מארץ מצרים, כי בינה היא שהוציאנו ממצרים, כנודע בסוד אהיה אשר אהיה, גם הם אותיות שאר ה', פי' מזון הנמשך מאות ה' עילאה היא בינה.

ודע, כי שם בן מ"ב שהוא אבגית"ץ כו', כבר ביארנו לך שהם סוד ז' מלכים דמיתו,

כנו"ל ח"ד פ"א, והנה אלו המלכים הם סוד זו"ן, היוצאים מז"ת דבינה, ושם נאחזים, בסוד אשר מלכו בארץ אדום, ולכן דע כי שם אבגית"ץ כו', הוא בז"ת דבינה, ונמצא כי שם אבגית"ץ הוא בחסד שבבינה, וכבר נתבאר לעיל, כי זה המזון הנמשך ממוח דבינה, נמשך עד חסד שבבינה ומתלבש בו, וע"י נזונים זו"ן, הרי כי המזון נרמו בשם אבגית"ץ, ונודע כי שם מ"ב יוצא מבראשית, עד ב' דבהו, ונמצא כי שם אבגית"ץ רמוז במלת בראשית, אותיות: שא"ר בי"ת, פי', מזון הבינה הנק' בית, כי אין בית אלא אשה, וזה דוגמת שארה: שא"ר ה', וכן בראשית: שאר בית, הרי נתבאר איך מזון נרמו ג"כ בחסד שבבינה, ולכן תראה כי גם שארה בגימטריא אבגית"ץ, לרמוז אל הנו"ל, ונמצא כי כל אלו המזונות נרמזים במלת בראשית, שהם שאר בי"ת, פי' מזון הבינה, ומשם מן מוח הבינה נמשך אל החסד שבבינה כנו"ל, וזהו מלת ברא, וזהו בראשית ברא.

והענין, כי הלא נתבאר, כי מזון הזה הוא מחיצוניות הבינה, ולא מפנימיות, כנו"ל פי"א, והנה חיצוניות הבינה (ל) הם בי שמות: הויה ואהיה במילוי ההיך, שהם ב"ן קנ"א, בגימטריא בר"א, ואל תתמה אם שם ב"ן הוא בחסד, כי הלא ידעת כי חסד דדכורא גניז בפומא דאמה דדכורה, וכן חסד דבינה נוק', גניז בפני יסוד שבה, אשר שם יש שם ב"ן, המעלה בה מ"ן, וצריך שיהיה שרשו מן החסד של הבינה, ומשם נמשך למטה ביסוד שלה, וגם אל תתמה, איך שם קנ"א הוא בחסד הבינה כי ע"ז השם שבחסד שבבינה, נאמר פסוק כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא אל קנא, שהיא הבינה גבורה אש אוכלה, וחסד שבה הנק' אל, בסוד חסד אל, הוא שם קנ"א דאהיה דההיך, וז"ש אל קנ"א, וכבר ידעת, איך שם אל יוצא משם אהיה, שהוא בגימטריא כ"א וי' אותיות מספר מילוי, הרי אל הנמשך מן קנ"א, הרי נתבאר בראשית ברא, ואח"כ נמשך המזון

הגהות ומראה מקומות

(כ) פסחים ק"א, ב"ר פ"כ ט', (ל) ג"א והנה חסד הבינה (קראקא), ונ"א

והנה החיצוניות דבינה וחסד שבה הם (ח"ו).

כנ"ל פ"א. והנה י"ד בגימטריא עשרים, והנה מב' אותיות ו"ד של מילי היר"ד, נעשית צורת הבינה, ג) שהיא ו"ד, ונעשית ה', ד' על ר', כנ"ל פ"ו. זב' אותיות ו"ד אלו, בגימטריא עשרה, והנה עשרים ו"י בגי' ל'. והענין, כי ל"ב שיניים הם, אמנם לפי שהמזון הזה נמשך מחסד שבחכמה כנ"ל, ונמצא שחסר משם ח"ב של החכמה, לכן חסרו מכאן ב' שיניים, והיו ל' שיניים לבד.

והנה עתה צריך שנרמזו ל' שיניים אלו, גם בא' דאחיה שהוא הבינה, כי הנה כבר ביארנו לעיל פרק א', כי הוא"ו שבתוך הא', נחלקת לב', א"כ נמצא שכשנקה היוד הראשונה שע"ג הוא"ו, הם בגי' י"ו שיניים העליונים. ואח"כ ניקח הוא"ו האחרת עם הד' שאחר הוא"ו, יהיו ו"ד, ותכלול עמו ד' אחרת בעוביה כזה: ודד הם י"ד שיניים התחתונים, ס"ה ל', וחסרו ב' שיניים לטעם הנ"ל, ול' שיניים אלו הם בפה הבינה. ועל כל זה הב' שיניים האחרים נרמזו גם כן במלת אות הא', כי הרי נתבאר כי א' היא צורת יו"ד ו"ד, שהם ל', והנה מן היר"ד נעשית א', ומן ו"ד נעשית ה', הם ב' אותיות א"ה, ונעשים מצורת א' זו, והם סוד ב' שיניים הנרמזים דרך כללות. ואלו עצמם ב' אותיות א"ה מן אהיה, כי מן אות א' יצתה ה', כמו שבשם הויה יצתה ה' ממילוי היר"ד, ואלו ג"כ הם ב' אותיות א"ה שבמלת שארה. והנה ביארנו כי צורת אלף זו דאחיה, נחלקת לב', שהם יו"ד ו"ד, שהם ל' השיניים. וביארנו כי יש ד' נוספות ט) ונכללת בד' האחרת, והנה זו הד' הנוספת היא ד' של אדני, וצורת א' דאדני היא צורת יו"ד, הרי נתבאר איך ג"כ נרמזו בא' ע) של אדני.

בעצמו, ונתגלה מתוך החסד הזה, והוא הנק' שארה הנרמז בשם אלהים כנז"ל. וז"ס, בראשית ברא אלהים.

ונלע"ד חיים, כי ז"ס המזונות קשים כק"ס, כי הנה קד"ע שט"ן הוא שם הב', ויוצא ממלת ברא, ואל"ה דאלהי"ם. ונמצא, כי אותיות ברא מתחלפים, באותיות קר"ע, בסוד קדיעת י"ס, כי כבר נמשכו המזונות בשם הב' של מ"ב, שהוא בגבורה של הבינה, ומשם המזונות באים.

ונחזור לעיל, כי הרי המזון נמשך מב' שמות, ע"ב קס"א, שבהם ז' יודין, והנה האלף של אהיה, צורתה ב' יודין ו', ובצירוף אלו ב' יודין עם הו', הם ט' יודין, כמנין מ"ן, הרי כי האכילה היא מ"ן, לחם אבירים, כנז"ל בפרק זה. וב' אותיות אלו, הם ב' אותיות ראשונים דמנצפ"ך, שהם ה"ג, כי המזון נמשך מן הגבורות כנ"ל.

ועתה נבאר ענין זה המזון, היאך נק' אכילה, ואיך נטחן ע"י השיניים, עד שיעשה בחי' אכילה, כי כבר נתבאר איך מאהיה דיודין שבראש הבינה, נמשך המזון ומגיע עד הפה של הבינה, ומשם יוצא לחוץ אל זו"ן, ונמצא כי בעבור המזון הזה דרך הפה, נמתק שם, ויוצא לחוץ מתוקן כנז"ל ספ"א, כי הנה ידעת ענין שחקים ששחקים מ"ן לצדיקים, כי המ"ן מ) הנז"ל, נטחן לעתיד לבא בפה דבינה, הנק' לעתיד לבא, לתתו לצדיקים וז"ן, הנקרא צדיק וצדיק, וטחינה זו היא ע"י השיניים. והיא בפה הבינה, נרמזו אות א' של אהיה, בסוד הפה, ובסוד השיניים. והענין, כי הנה הא' של אהי"ה של הבינה, היא כנגד היר"ד של הויה שבחכמה, והא' עצמה היא צורת יו"ד, א' כזה,

הנרמזת ומראה מקומות

ט) ג"א נוספת ונכלל בר ה' אחרת והנה זו הד' הנוספת היא ד' דשם אדני מצורת א' דאדני שהוא בצורת יו"ד (ק). ונ"א אם תצרף ד' זו הנוספת עם ג' אותיות יו"ד של ציור א' דאחיה שהם ציור א' אחד יהיה ב' אותיות א"ד מן אדני (ה' בשם שעה"כ).

ע) ג"א בא"ד של אדני (כת"י).

מ) ג"א כי המ"ן נטחן בפה הבינה הנקרא לעיל (קראקא).

ג) ג"א שהיא ה' תחלת יו"ד ואח"כ ד"ו הרי בצורת א' זו (ג"א יו"ד זה ה"ו) נכלל יוד זה (ג"א יו"ד ה"ו) אלו גי' עשרה והנה כ' וי' גי' ל'. היינו בהכנסה תוך ז"א נעשה ממנה ד"ו היינו לאה הנקראת ד' וי"א הנקרא ר' כנודע (ק).

הנה בגרון שהיא הבינה, כי מכאן נמשכו מזה החיך אל הגרון, הם אחציה גימטריא פ"ד, ועם רי"ו הם ש', שהוא אלהים הנזכר, ועדיין יש מקום שאלה, כי הלא ש' הנזכר הוא בחניכים, ויש בו רי"ו ופ"ד, מלבד הי"ו שיניים אך למטה הרי"ו הוא עם השיניים, והענין, ש) כי הנה כל השיניים הם ל"ב, רומזים לל"ב נתיבות חכמה, והנה החכמה הוא בחיך העליון, ולכן כל כללות הל"ב שיניים הם כולם שם, ולכן הם רי"ו ורי"ו שיניים, שהם ב"פ י"ו, אך אח"כ נחלקים, והי"ו נשארים למעלה, והי"ו שיניים יורדים למטה, ונמצא כי למעלה הם רל"ב, ובזה יובן ג"כ כי לפי שזה הוא מקום החכמה שהוא החיך העליון, לכן הם רל"ב, לרמוז אל הד' ההיות, שהם: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, שהם בגימטריא רל"ב, ששורש כולם הוא בחכמה, הרי נתבאר ענין אכילה.

פרק י"ג

(ת) ונבאר ענין השתיה, ודע כי ה' דברים הם לבר, שהם ה' ענינים רי"ה, כי השתיה בכלל אכילה, והענין, כי הרי נתבאר כי האכילה היא מ"ן, שהם ו' יודין דע"ב קס"א וב' יודין דאלף דאהיה, וכן מים שהיא השתיה, בגימטריא מ"ן, הרי כי שתיה ואכילה הכל ענין א', וכן הו' יודין הנז"ל, הם בגי' יין שהיא השתיה, ואמנם מ"ש שתיה בכלל אכילה, ולא אמרו אכילה בכלל שתיה, הוא, כי האכילה שהוא מ"ן הם א) יותר כפשטן, שהם מ' מד'

הנהרות ומראה מקומות

(ר) בשעה"כ הגוסס וכדי לישב ב' דדושים אלו צריכים אנו לבאר ענינם יותר כי הלא, (ש) עיין שער הכוונות דרושי יוכ"פ דרוש ג', (ת) שער הכוונות דרושי יוכ"פ ד"ב בסופו וד"ג, וספר פע"ח דרושי הנ"ל ד"ד, (א) ג"א מפורשים האותיות יותר בפרטות שהם מ' דמ"ן נגד ד' יודין דע"ב ונ' דמ"ן נגד היודין דקס"א הרי מ"ן כסדרו אך אותיות מים אינו כסדרן לכן אמרז"ל שתיה בכלל האכילה, ונ"א יותר כפשטן שהם מ' דמ"ן נגד ד' יודין דע"ב

הנה הוא"ו שבאמצע הא', חלקום לב', וא"ו העליונה המצטרפת עם היר"ד היא בגי' ששים, עשר פעמים וא"ו, הוא"ו הב' היא ששה, הרי ס"ו, כנגד אדני"י עם הכולל, וגם בגי' אכילה, גם תתבר הב' דלתין כזה, ׀ תהיה מ' סתומה דמנצפ"ך, (פ) שהם סוד המזון עצמה, הנק' מ"ן כנ"ל, (צ) הרי נתבאר ענין חל"ב שיניים איך נרמזו בא"ה מן שארה, ועתה נבאר אותיות ש"ר מן שארה, הנרמזים בב' החניכיים שבפה הבינה, שמהם יוצאים השיניים, והנה החניכיים העליונים, הם אלהים במליו יודין, בגי' ש', והחניכיים של השיניים התחתונות הוא אלהים באחוריים הפשוטים, שהם בגימטריא ר', הרי ש"ר מן שארה.

ובזה תבין מ"ש בפרשת שמות דף ג' ע"א, ממעונות אריות, אליו אינן שיניים כר', והענין כי השיניים העליונים, עם שרשם שהם ושניכיים העליונים, הרי רי"ו (ק) אחד בגי' אהי"ה, והשיניים עם החניכיים התחתונים, הרי רי"ו ב', בגי' אהיה, הרי ב"פ אהי"ה, וז"ש ממעונות אריות, כי השיניים הם ב' אריות, והענין, כי אחוריים של אלהים שבחניכיים העליונים, הם ר', ועם הי"ו שיניים, הם רי"ו עליון, וכן למטה בשיניים התחתונים, הרי ב"פ רי"ו, והנה אנחנו ביארנו, כי למעלה הוא אלהים דידין שהוא ש', ולמטה הוא ר', אך הענין היא, (ר) כי הלא החניכים הם סוף החיך העליון שהוא חכמה, ומאלו ההניכים עם השיניים נעשים רי"ו כנ"ל, תוסיף עמה אחציה

(פ) ג"א מוסיף והב' חוץ תשימם זו תחת זו יהיו ארכן כשיעור נון פשוטה דמנצפ"ך שהם סוד המזון עצמו הנקרא מ"ן כנ"ל (ק) וכת"י ושעה"כ, (צ) ג"א הרי נתבאר אותיות א"ה מן שארה (ק) וכת"י, (ק) ג"א עליון וכן למטה בשיניים התחתונים הרי ב"פ רי"ו וליג' עד והנה אנחנו (ק), ונ"א הרי רי"ו אחד בגי' אריה והשיניים עם החניכיים התחתונים הרי רי"ו ב' בגי' אריה הרי ב"פ אריה (ה"ו בשם שעה"כ).

ההיות ואהיה המתערבים יחד, ונודע כי האהיה הם דינים, ולכן בהתערב אלו הד' היות עם הג' אהיה נעשים מים מלוחים. והענין, כי שם ב"ן הוא דין גמור, ונק' מים מרים, אך שם ס"ג ומ"ה שאינם כ"כ דינים, כי הם יותר מתוקים, ולכן כשיתמזגו ויתערבו עם שם ע"ב שהוא בסוד החכמה, והוא לברו מים מתוקים, אז יהיה הכל ז' בסוד מים מלוחים, ולא מרים כמו שם ב"ן, הרי הם ג' היות ע"ב ס"ג מ"ה, שהם בהתערבם הם מלוחים, ולכן מל"ח בגי' ג"פ הריה.

והנה השפתים אין בהם כי אם ד' היות לבר, שהם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן בסוד מילויים לבר, שהם בגי' בומ"ף, ואין בהם שם אהיה כדי שיהיו מלוחים, ולכן הם מתוקים, ובצאת השתיה הזאת דרך שפתים מתמתקים שם כנוכר, ולכן השתיה הזאת הוצרכה לצאת דרך השפתים כנו"ל פי"א.

ונחזור לבאר ענין השתיה, והענין, כי היך העליון הוא חכמה, ויש בו כללות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, שהם רל"ב, ותצרף עמהם ב"פ אחז"ע, א' מן החכמה, וא' מן הבינה, ושניהם נכללים בחכמה, הרי רל"ב, וב"פ אחז"ע, בגי' ת' של שתיה, הנרמות בחיך העליון, ולהיות כי השתיה, אינה נסחנת בשיניים, והיא כמו אותיות גרוניות שהם אחז"ע, שאינם צריכים את השיניים ללועסן, לכן נרמזו כאן אותיות אחז"ע, ואח"כ מאלו הב"פ אחז"ע, הא' מהם נמשך מן החיך ויורד לגרון כנודע, ואמנם בחיך התחתון, שם הם ג' מילוי אהיה: יודין, ואלפין, וההיך, כי בחיך עליון הם היות ובתחתון הם אהיה, ואז נחלקו אלו התנ"ה

יודין רע"ב, ון' ה' יודין דקס"א, הרי מ"ן כסדרו. אך אותיות מים אינם כסדרן, ולכן אמרו כי השתיה בכלל האכילה. (ב) והוא כי האכילה והשתיה הכל ממקום א', אלא שהאכילה (ג) נמתקת ע"י טחינת השיניים, שבהם נטחנים הדינים המתדרקים ונמתקים, אך השתייה נמתקת ע"י השפתים, שהם אותיות בומ"ף. והנה האכילה היא גבוהה ועליונה היא יותר מן השתיה, כי לכן אמרנו לעיל פי"א, שהאכילה נרמזת באר"א, אכלו רעים, והשתיה בזו"ן, שהם שתו ושכרו דודים, ולכן האכילה נרמזה בב' שמות העליונים לבר, שהם ע"ב וקס"א, שבהם ט' יודין כמנין מ"ן כנ"ל. אך השתיה היא נרמזת בכל כללות ההיות ואהיה, שהם ד' היות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, וג' אהיה: דאלפין, ויודין, וההיך, שהם בגימטריא רל"ב ותנ"ה, הם תרפ"ז.

ואמנם האכילה נסחנת (ד) ע"י השיניים שטוחנים אותם, אך השתיה אינה צריכה טחינה, אלא בטעימת החיך לבר, וחיך בגי' כ"ה, כי התרפ"ז הנז' נטחנים בחיך, הרי תרפ"ז וכ"ח בגי' שתיה, והנה נתבאר לעיל פי"א, כי השתיה הנז', היא סוד רוק הפה, והנה רוק זה נמשך (ה) מד' היות וג' אהיה כנו"ל, שהם בגי' שתיה, ויש בהם י"ד יודין, ואם תצרף י"ד עם רי"ק הם גי' ש"ך, שהם ש"ך דינים, כי כל זו השתיה היא סוד גבורות ודינים, כי ממוח הבינה שבבינה הם יוצאים כנו"ל, וגם עד"ז הוא מ"ש בענין אותיות ש"ו של שופר, שהוא בגימטריא רי"ק, ועם הי"ד האוחזת בשופר, נשלמים לש"ך דינים וע"ש. והנה להיות אלו (ו) הי"ד יודין, הם מן

הגהות ומראה מקומות

ונז"ן המ"ן נגד ה' יודין דקס"א הרי מ"ן כסדרו וגם שהרי אותיות מ"ן הם כסדרן מ' קודם לנו"ן

כי הו"ה קודמת לאהיה (ה"ו).

(ב) שבועות כ"ב: נ"א והנה נמצא (ק' כת"י).

(ג) נ"א נמתק, ע"י הטחינת השיניים שבהם נטחנים הדינים ומודככים ונמתקים (ק'). נ"א נסחנת ע"י השיניים נמתקת ע"י התודקדותה כנ"ל שהדינים

(ד) נ"א נטעמת (ק').

(ה) נ"א נמשך מפה שבבינה הוא יוצא ועד"ז

הוא מ"ש ולי"ג מן נמשך עד וגם עד"ז (ק').

(ו) נ"א הו' יודין (ק').

(ז) נ"א מוסיף מתוקים ויהיה הכול (ק').

שבתוך החיך התחתון, נעשו חר"ב דנוק' דז"א. הרי ימים שנים.

ועתה נבאר ענין תשמיש המיטה, שהוא סוד עונתה, כי האכילה היא שארה, והזוג היא עונתה, והנה עונתה חסר ו', והענין, כי האכילה היא מע"ב קס"א, שהוא אהיה הא' מהד' אהיה שיש בבניה, ב' דידין, וא' דאלפין, וא' דההין, כנוז"ל פי"ג. אך הזוג נמשך משם ע"ב, ומכל הד' אהיה, והנה הע"ב ואהיה הא', הם ו' יודין כנוז"ל, וזהו אות ע' של ענתה, והג' אהיה אחרים בגי' תנ"ה, והם ג' אותיות נ"ת"ה שבמלת ענתה.

ואמנם סוד הזוג, הוא נמשך מן נה"י, שהם תרי בעיני ואמה, והנה" נק' צבאות, ובהתחבר עמהם היסוד, נק' ה' צבאות, ולכן ענתה הוא בגי' ה' צבאות, וז"ש בסבא משפטים דף צ"ו ע"ב, וענתה כו', ה' צבאות איהו כו', אמנם גם זה נמשך אל ז"א מצד הבינה כנ"ל, וז"ש דא משיכו דעלמא דאתי כו', והענין, כי הנה"י של הבינה יש בהם ג' אהיה: א' דידין, בנצח, וא' דההין, בהוד, וא' דאלפין, ביסוד. הרי הם תנ"ה, ונמשכים שם ע"ב וקס"א העליונים, שהם ע' דענתה, ואז נעשית גם היא ה' צבאות, וכמו שיש עונה זו בבניה, יש עונה זו במלכות, והנה ב"פ ענתה בגי' תשמיש, וזה תשמיש המיטה.

סיכה היא כלולה מאכילה ושתייה, וכמ"ש במשנה דשבת. (כ) מנין לסיכה שהיא כשתייה, שנאמר וכשמן בעצמותיו, והענין, כי ההויה בחילוף מצפ"ץ היא ש', והנה ההויה דע"ב עם קס"א הם ט' יודין שהם מ"ן כנוז"ל, הרי הכל שמן שהיא הסיכה.

נעילת הסנדל, כולל נעל וסנדל, והנה נעל נמשך מאהי"ה דההי"ן, שהוא בגי' נעל עם הכולל, כי הוא האחרון הנועל את כולם, וסנדל

הנז' (א) והשאר נשארו בחיך התחתון, והוא ש' דשתייה, וקנ"ה הנשארים ירדו אל הקנה, כנודע כי הריאה שואבת כל המשקים דרך הקנה, ומהם נעשה בחי' הקנה, השואב מבחוץ המים, ושואבן ונכנסים בפנים, ויודדים אל הריאה. אמנם אינם נכנסים בפנים מתחלת הקנה כנודע, אלא דרך שאיבה מבחוץ כנודע.

ואח"כ באה היוד דשתיקה, היא סוד ט' יודין דבד' היות שבחיך העליון כנוז"ל, והם גימטריא מים, ועם יוד זו של שתייה הרי ימים. אח"כ באה ה' דשתייה ונצטרפת עם ה' יודין שבג' אהיה שבחיך ח) התחתון נעשו, והענין, כי ה' זו דשתייה, הוא סוד גבורות גשמים, ולכן ה' זו היא ה' מן אלהים, ואם תכה ה"פ ה' הם ו', הרי ה' יודין, וה' יודין דבג' אהיה, הרי בגי' ימים, הרי ב"פ ימים, שהם מים זכרים למעלה בחיך העליון, ומים נוקבין למטה בחיך תחתון, והלשון הוא הרקיע המבדיל בין מים למים, ונמצא, כי מים העליונים הם סוד היודין שבד' היות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, ואמנם המים התחתונים מתחילין מן אהיה ולמטה, שהם ג' אהיה דידין ההין ואלפין, ט) עם ה' דשתייה, שהיא ה' דאלהים כנוז"ל.

הנה שם אהיה דידין, יש בו ג' יודין וא', והוא שם אל, שהוא בגי' ויהי, וז"ס יהי רקיע בתוך המים ויהיה מבדיל וגו' כנוז"ל, שהיא לשון המבדיל בין מים למים, וז"ס ויהי בגי' ג' יודין וא' הנוכר, גם שם האחרון של ג' דאהיה, הוא אהיה דההין, הוא בגי' מקוה, ולמקוה המים כו', כי שם זה האחרון הנק' מקוה, לקו"ת ולקבץ בתוכו כל המים העליונים, והרי יש ב"פ ימים כנוז"ל, והם ד"פ: ים, ים, ים, והענין, כי מהמים העליונים שבחיך העליון, משם נעשו חר"ב דז"א, שהוא זכר, והוא כי החכמה י' נק' ים חכמה, ובינה נק' ימים, הרי ימים, ומהמים התחתונים נקבות,

הנהות ומראה מקומות

(י) נ"א נקרא ים החכמה וחינה נקראת מ"י

הרי ימים (ק).

(כ) שבת פי"ג.

(א) נ"א והש' נשארו (ק).

(ח) נ"א התחתון ונעשו ו' יודין (ק).

(ט) נ"א מוסיף שהם ה' יודין (ה"ו בשם שעה"כ).

נמשך מאהיה דאלפין, שכן הוא בגי' סנדל עם הכולל.

רחיצה היא בגי' שדיי עם הכולל, והנה המים נמשכים משם אהיה דידוין כנו"ל, כי לעולם המים אינם יוצאין ל) אלא מן היודין. ואהיה דההין הוא בגי' מקוה שבתוכו המים. והנה אהיה דידוין ודההין בגי' רחיצה. הרי נתבאר ענין ד' אהיה, הכוללים כל מציאות הבינה. אמנם אין ספירה דלא אית בה אהיה, כי הספירות דקו ימין, הם אהיה דידוין, וספירות שבקו שמאל, הם אהיה דההין. וספירות שבקו אמצעי, הם מילוי אלפין. גם נחלק שם אלהים בי"ס הבינה ע"ד הנו"ל, דידוין, ודאלפין ודההין. גם יש שמות אכדו"סם לאחורי הבינה העליונה הנק' סמך. מ) ולתבונה הם שמות אלהים, ואין כאן מקום ביאורם ע"כ מצאתי כתוב.

לקחו ממנו ב' ספירות חריב בחי' ז' תחתונות שבב' ספירות אלו. ומשם מ"ה החדש לקחו ספירה א' לבד, והיא בינה, שהיא בחי' תגין דמ"ה. נבאר עתה מה שלוקחין זרין, ובש"ג ח"א פ"ג בארנו, כי נוק' דעתיק לקחה גם הו' כתרים שבז' תחתונות של שם ב"ן, נמצא כי ז"א לקח משם ב"ן הר"ק, מחדש עד סוף יסוד, חוץ מר' בחילי כתרים שבהם שלקחם נוק' דעתיק. ונוק' דז"א לקחה הספירה התחתונה מלכות דב"ן, חוץ מבחי' דכתר שבזו המלכות. גם ז"א לקח ר"ק שלמות משם מ"ה החדש, והם אותיות דמ"ה. ונוק' לקחה ספירה התחתונה כולה שהיא מלכות דמ"ה, והם אותיות גי"כ דמ"ה, והרי נשלמו כל י"ס דמ"ה וי"ס דב"ן, להתפשט ולהתחלק מראש האצילות ועד סופו.

וכבר נתבאר בש"ב ח"ב פ"ב באורך, איך הו"א גם הוא מי"ס גמורות. אמנם בעת שנאצל קודם התיקון, לא יצא אלא בבחי' ו"ק בלבד, ואחר התיקון או ניתוספו לו הג' הראשונות שהם באים לו ע"י עיבור ב' של המוחין כמ"ש בע"ה. והנה בש"ד ח"א פ"ה נתבאר כי בכל פרטי האצילות יש בזכרים ובנקבות שבהם ד' בחי' וזמנים, וזה סדרן על נכון: תחלה אחר באחור. ואח"כ נתקנים יותר, ועומדים פנים של הנקבה, באחורי הזכר, ומשם מקבלת הארתה. ואח"כ נתקנים יותר, ועומדים אחורי הנקבה בפני הזכר. ואח"כ נתקנים יותר, ועומדים פנים בפנים. וכל זה הוא בהיותם עדיין בסוד נקודות קודם התיקון כלל כמ"ש. והענין, כי כאשר היה העתיק נתקן, ניתוסף תיקון בכל מה שלמטה ממנו, וכן בהתקן אריך כמ"ש בש"ד ח"א פ"ה.

השער הה'

ונחלק לד' חלקים: החלק הא', בעיבור ראשון. החלק הב', בלידה ויניקה. החלק הג', בעיבור דמוחין. החלק הד', באורות היוצאין מחוץ לז"א. ובפרצופין המתאחזין לו.

החלק הראשון

בעיבור ויניקה דז"א, ונחלק ליי"ח פרקים

פרק א

ג) אחר שנתבאר בשער (א) שקדם, כי אריא לקחו משם ב"ן ס) שהם בחי' ז' המלכים,

הגהה

(א) צמח: היינו הרי' ונ"ל שבכללה מ"ש בספר עב"י דף ט"ו ע"א מ"ד ב' מ"ב נ"ה ט"ג ב' ס"ד.

הנחות ומראה מקומות

- ל) נ"א מן הו"ה ואהיה דידוין (ק').
 מ) נ"א ולמעלה בתבונה (ק').
 ג) ע"ה שער המלכים פ"ז ח'. ועיין בתע"ס
 חלק י' מתחלתו עד אות י"ב.
 ס) נ"א ב"ס ח"ב בחי' ז"ת היינו מחכמה
 ז"ת ומבינה ז"ת שלה שבשתי ספירות אלו (ק').

משדי אמו, הגדיל ונתקן יותר, ואין זה ע"י עיבור.

ואחר כך חזר בסוד עיבור ב', ובאו לו ג'ד הנק' מחוין, ואז נשלם תיקונו. וג' זמנים אלו נק' אצלינו: עיבור א', ויניקה, ועיבור ב' דמחויין, ואלו השלשה בחינות יתבארו בע"ה בפ' הבאים. וטעם הדבר, למה הוצרך זרין להיות בהם שלשה זמנים אלו, משא"כ בשאר הפרצופים הנז', והוא, כי כולם באו שלמים בי"ט, אלא שהיו בלתי תיקון, אך זרין באו חסרים, כנ"ל בש"ב ח"ב פ"א וב', ולכן העיבור הא' והיניקה, הוצרכו להתקן הר"ק שנאצלו מתחילה, והעיבור הב' לתקן בו הג' ראשונות הבאים מחדש בסוד תוספות, להסתלק כשירצו, ולעמוד כשירצו, כנז' בשער הנז'.

ואמנם ענין נוק' דז"א, יתבאר עניינה בש"ו ח"א וב' בפ"ה, ואמנם מה היה ע"י עיבור, נתבאר לעיל בש"ג ח"ג פרק ז' ע"ש. והענין בקיצור, כי אלו המלכים שהם ד' הנקודות דבין דורין, יצאו נפרדות ובלתי מקושרות זו בזו, כי לא יצאו בדרך קוים, דוגמת ג' נקודות ראשונות שהיו אח"כ אריך ואריא, שכל א' מהם היתה כלולה מ' נקודות, ונתקנו בדרך קוים, אך אלו יצאו זו ע"ג זו שלא בדרך קוים, ואז היו נק' רשות הרבים, וזו היתה סיבת מיתתן שלא יכלו לסבול האורות שלהם, וירדו הכלים לעולם הבריאה, והאורות עלו לעולם האצילות, כנ"ל בש"ב ח"ב פרק שני.

לכן כשרצה המאציל העליון לתקנם, הוצרך לתקן הפירוד שהיה בהם בתחלה, ולייחדם ולקשרם קשר אמיץ יחד, שהוא ע"י היותם בדרך קוים כנז', כי אז יש חסד וגבורה והת"ת מכריע ביניהם, וכן בחב"ד, וכן בנה"י, והם מתנהגים בהכרעות במדה ובמשקל, ועוד יתוסף בהם, כי הז"א שלא היו בו עדיין רק ר"ק דב"ן, יבואו לו הד' ראשונות, וכן נוק' שהיתה נקודה א', יתוספו בה הט' נקודות אחרות, וע"י זה יושלמו, ויוכלו לקבל האורות

ולכן נבאר עתה, מציאות ד' זמנים אלו לזרין, בהיותם בסוד נקודות קודם שום תיקון כלל, כי הנה אריא נתבאר שם, שלא היה בהם רק שלשה בחינות, ולא היתה בהם בחי' השנית, והטעם, כי תכף כשנתקן עתיק, בא לו הארה גדולה משם, וחזרו בבחי' הג', אמנם זרין, כל מציאותם הוא מנה"י של א"א, כמ"ש בח"ג פ"ו, ולכן לא התחילו לקבל שום הארה כלל, עד שנתקנה רישא דא"א, ועד אז היו אחר באחור, וכשנתקנה רישא דא"א, אז היו בו ב' הבחי' האמצעיות, והענין, כי רישא דעתיק נתקנה בפעם א', כי הג' ראשונות שבו שהם כח"ב, שלשתם עומדים בראשו, ולכן נתקנו יחד, ולכן אריא שנמשך להם הארה משם, קבלו הארה ב' הבחי' ביחד, ותכף בהיותם אחר באחור, חזרו אל הבחי' הג' בבת אחת, אמנם רישא דאריך, לא נתקנה ביחד, כי הנה ב' ראשונות שבו, שהם כתר וחכמה לבד נתקנו תחלה בסוד רישא, אח"כ בינה שלו נתקנה בסוד הגרון, כמבואר בש"ג ח"ב פ"א, ולכן זרין הנאחזים בו, גם הם היו ב' בחינותיהם ב' פעמים, כי כאשר נתקנה חכמה ברישא דאריך, חזרו פנים של הנקבה באחורי הזכר, ובהתקן בינה דאריך בגרון, אז חזרו בסוד אחר של הנקבה בפנים של הזכר, וכאשר נתקנו גם אריא ניתוסף בהם הארה, וחזרו פנים בפנים, וכל זה בבחי' היותם עדיין בסוד נקודות קודם התיקון, ונלע"ד, כי זהו באורות שעומדים למעלה באצילות, ולא בכלים המתים אשר כבר ירדו בעולם הבריאה.

והנה נבוא עת זרין להתקן, אחרי שנתקנו אריא, ע) הוצרך להיות תיקונם ע"י העיבור, שיכנסו האורות של ה' נקודות של ז"א בסוד העיבור תוך מעי אמו, ושם נתבררו גם בחי' הכלים הנשברים שירדו לבריאה ונתקנו שם, כמ"ש בפרקים הבאים בע"ה, ואמנם אינו יכול להתקן בפעם א', אמנם בתחילה היה בסוד עיבור א' במעי אמו, ואחר כך נולד וינק

הנהגות ומראה מקומות

ע) ע"ה שער המלכים פ"ו ושער העיבורים פ"א ועיין בתע"ט חלק י' אות א'.

לשלהם. והנה בעלותם בסוד עיבור בבטן אמם אשר ילדתם, מתחלה יתקשרו שם קשר אמיץ, כנ"ל ש"ב ח"ג פ"א, ע"ש היטב האיך עלו האורות והכלים, כי צ"ע בזה עם מ"ש פה לקמן. והנה ע"י עיבור זה, שימצאו כולם יחד במקום אחד צר, יתחברו ויתקשרו זה בזה, מהם ובהם, באורך המשך זמן העיבור, וגם כי אורות הבינה יאיר בהם, ויוסיף בהם כח לתקנם ולקשרם.

וגם כי נודע, כי עתה בעלותם בסוד עיבור, הוא בחי' עלייתם בסוד מ"ן, וגורמין זיווג באר"א, ומורידין טיפות זכרים ונקבות, וע"י אלו הטיפות יתקשרו אלו הנקודות יחד, ואז יתבררו בחינת הכלים שלהם, ויעלו למעלה בסוד עיבור, ויתקנו שם. וגם האורות יתוסף בהם תיקון, כי תחלה היו אלו הנקודות בלי קיום, ובלי בחי' פרצוף, אמנם היו כלולות כל א' מ'י, בסוד כללות מעורב ומעורב בהם, ולא היו האורות מראים פעולתם, ועתה ע"י הקשר הזה שנתקשרו ע"י עיבור הזה, הראו האורות פעולתם, זה בחי' רישא, וזה בחי' גופא, והיתה עין רואה ואזן שומעת (ב) כ"י, ונמצא כי זה העיבור אינו להאציל זר"ן מחדש, כי כבר היו נאצלים, אלא שהיו בלי תיקון קיום, ולא פרצוף, וגם שהיו חסרים זה מר"ף לבד, וזה מנקודה א' לבד, ועתה העיבור היה

לקשרם יחד בסוד קיום, וגם בסוד פרצוף, וגם להשלים כל א' ב"י"ס גמורות. וזה ע"י הטיפות של אר"א, וע"י שם מ"ה החדש, אשר נתבאר בשערים שקדמו. ונמצא כי לא מהכלים של הנקודות דב"ן לבד נעשה כל פרצוף זר"ן, אמנם בעלות האורות שלהם בסוד עיבור, חלבישו לנהי"י דא"א הנז"ל פ"י, או קנו שם כלים (ג) חדשים ע"י הלבשה זו, ואז נתבררו הכלים הראשונים שנשברו, ומב' בחי' כלי"ב האלו נעשה פרצוף ז"א, וכן ער"ו היה בנוק' ונמצא כי עתה חזר ז"א בסוד רה"י, כי ע"י העיבור נתקשרו ר"ק שלו כל אחד מכולם, ומלבד זה כל א' מהו"ק, נתקשר עם הנקודה הו', הנק' מלכות, והיתה זה חיבור ואחדות גמור. וז"ש (ד) בתיקונין כי רה"י גבהו י', שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ורחבו ד' יהו"ה, כנודע כי שם זה של מ"ה דאלפין הוא בנ"א, כי עתה ע"י העיבור נתייחד ונעשה רה"י בשם מ"ה הזה. גבוה עשרה ורחב ארבעה, ונתקשר ונתייחדו אותיותיו זו בזו בסוד פרצוף גמור.

פרק ב

(פ) נבאר עתה איך ע"י זה העיבור נתקנו הכלים הנשברים. הנה נתבאר בש"ב ח"ב פ"ב, כי עיקר שבירת כלים אלו היתה, להיות מעורב

הגהה

(ד) צמח: תיקונין דייא ע"ב, נ"ל כי גם עשר ד' ישנם בע"ב וס"ג, אם מפני שכל הבירור נעשה ע"י שם מ"ה החדש, כי הוא המברר ומקשר ומייחד בסוד מהיטבאל כנודע, לכן נו' שם מ"ה, וגם לטעם הנז' פה, ובספר עב"י דל"ה ע"ב, כי שם מ"ה החדש היא ז"א דא"ק, ועיין בספר זה לעיל. אחר שכתבתי זה ראיתי בספר עב"י, כתוב בתיקונים ס"ז ע"ב, ואע"פ שלרה"י הנז' שם ופה די בכתובה

(ב) צמח: כפי קדימת עין לאזן אינו משלי אלא בס"ב דאבות רבי מאיר אומר כ"י, וכזה כתוב בזהר משפטים דף קט"ו ע"ב ושופטים דף ער"ה.

(ג) צמח: ובמ"א כתוב וגם בס' אוצרות חיים כי משם מ"ה יצא כלים ואורות גם כן ונתעברו כלים חדשים דמ"ה החדש עם כלים דב"ן ומהם יחד נעשו כל פרצופי האצילות בתיקון.

הנחות ומראה מקומות

(פ) לעיל שער ג' ח"א פ"א, שער ג' ח"ב פ"ו, לקמן שער ד' ח"ב פ"א, ע"ה שער הנסידה פ"ב, שער מ"ן ומ"ד פ"א, שער מאמרי רשב"י זע"א

פרשת פקודי, שער הקדמות דף רצ"ה ועיין בתע"ס חלק י' מן אות פ' עד אות י"ב.

בהם סיגים וקליפות, והאורות לא היו מתחברים עם כליהם, לסיבת הסיגים שבהם, וגם הכלים בעצמן לא היו יכולים לקבל האורות, לסיבת הסיגים שבהם, כי זה עצמו היתה הסיבה, שלא יצאו אלו הכלים מתחילה מקושרים ומתוקנים דרך קוים, כי הסיגים שבהם גרמו להם הפירוד. וגם במש"ל בש"ב ח"ב פ"ב, כי כל זה היה בכונה, ושיתפרדו הסיגים מהם, ולכן יצאו בלתי תיקון, והנה ע"י זה העיבור הובררו מהם הסיגים והקליפות, ונבררו האורות, ונסחלקו מתוך הסיגים והקליפות וע"י זה נתקן.

ולכן צריך שנבאר איך נתבררו ע"י העיבור, והענין, כי הנה בעת עליית האורות של אלו המלכים תוך אימא בסוד מ"ן, כנ"ל פ"א, גרמו זיווג לאר"א, ואז אבא מברר אלו המלכים, כנודע בפרשת פקודי דף רנ"ד ע"ב, ז"ל, ות"ח רישא שירותא דמהמנותא, גו מחשבה, בטש בוצינא דקרדינותא, וסליק גו מחשבה, ניצוצין ודיק לש"ך עיבד ובריד פטולת מגו מחשבה ואתבריר כו'. והענין, כי כל הברורין של המלכים, נעשים ע"י המחשבה שהוא המוח ששם מתברר, ומשם יורד אח"כ בסוד טיפת הזיווג, אמנם יש מחשבות ומוחין דבים, ובמחשבת עתיק, הוברר אריך, ובמחשבת אריך, הובררו אר"א, כנזכר בשערים שעבדו, ובמחשבת אר"א הובררו זר"ן, ובמחשבת זר"ן, הוברר עתיק של בריאה, ובמחשבת עתיק דבריאה, הוברר אריך דבריאה, וכן כיוצא בזה, עד סוף עולם העשיה כנודע, בין בכללות, בין בפרטות כל ספירה וספירה עצמה, כי מהיותר מבורר ורך נעשה בחינת העליונה, ומהנשאר

ממנה נעשית בחי' השניה, וכן ממדרגה למדרגה עד סוף המדרגות

ונחזור לעניינינו, כי המחשבה העליונה המברר זר"ן, הוא (א) מחשבת אבא ממוחא דיליה, והוא הנותן טיפת מיין דכורין ממוחא דיליה, ובכח טיפה זו, הוא מברר גם מן הכלים הנשברים, כי הטיפה שלו הוא בחינה אחרת, ואינה מהברורין עצמן של הו' מלכים, וע"י אותה הטיפה הוא מברר הברורין שיש בו המלכים, ואו הכלים והאורות והניצוצות שיש בשבעה המלכים, כל מה שראוי עתה להתברר ולעלות ולהיות מהם בחי' זר"ן, עולה ומתברר שם במוחא ומחשבה דיליה, וזריק פטולת הניצוצין הש"ך לבר, ונוטל את האוכל שהם הברורין, ושם מתקשרין באותה הטיפה שממשיך ממוחא דיליה, שהיא בחי' זולת הברורין האלו כנז', ובכחה מתקשרים יחד אלו הברורין ונתקנים שם, ויורדים יחד כולם בסוד טיפה א' עד היסוד דאבא, ונותנם בסוד זיווג ביסוד דאימא, ומתעברת מהם.

הנה גם אמא ביררה בירורין במחשבה דילה, וגם היא הוציאה טיפת מיין נוק' ממוחא דילה, וירד הכל עד היסוד בה, ושם נתחברו שניהם ב' הבחינות ביחד, בירורי אבא וברורי אימא, עם שני הטיפות שלהם עצמן שהזריעו, שהם טיפת מיין דכורין וטיפת מ"ן, ונתחברו אח"כ יחד הכל בתוך אימא, בשלשה ימי הקליטה, כמ"ש בפ"ו, ונשאר שם בסוד עיבור, ואמנם טעם הדבר, למה הברור הוא ע"י אר"א, הוא, במה שנודע כי החיצונים והקליפות, אין להם אחיזה (ב) בכל הב' ראשונות, שהם אריך ואר"א, כי לכן הכלים שלהם לא מיתו,

הגהה

(ב) צ"מ: משמע מס' ליקוטי, שגם אין הפגם מגיע עד ג"ר דז"א, על אנכי מגן לך, ועיין כאן שמסתלקין בעת הפגם, ובספר עביי דע"ט כתוב כי לפעמים עולה העצמות, ונשאר הכלים, וזה בעת הפגם, ולא הזכיר באיזה פרצוף, ועיין בפרשת בלק דף קפ"ה, אם עונות תשמר יח, דמטו חובן עד אר"א, ויש תירוץ מן הרב ז"ל, אר"א דבריאה.

ראשונה בדף י"א, עכ"ז הרב ז"ל מביא מדף ס"ו ע"ב, מפני שהוא כתוב ג"כ מי היא רשות הרבים.

(א) אמר אהרן, זה סותר למ"ש בש"ב ח"ג פ"ט, שמחשבה דאימא היא אשר ביררה לצורך זר"ן, שאין ברור אלא במוחין של הנקבות ככתוב שם, ופליגי אהרדי וצ"ע.

אמנם נתבטלו לבר, כנ"ל בש"ד ח"ב פ"ד. ונמצא, כי בעלות בירורין אלו במחשבה דאבא, אין יכולת אל הסיגים אשר מעורבים ונאחזים בהם מקודם לישאר שם, והם נפרדים משם, ויוצאים בסוד ניצוצות רנפקי מכד אכתש אומנא בפרזלא, כנו' בפרשת פקודי, כי אין כח באותם הניצוצות להיותם סיגים, לסבול הכאה האומן, ונפרדים משם. וכפי מנין ש"ך הניצוצות דאור, שיש באותם הכלים, כמש"ל בפ"ג, כן הניצוצות של הסיגים היוצאים מהם, הם ש"ך ניצוצין דוגמתן, וז"ש בפרשת פקודי ניצוצין, זריק לש"ך עיבר ואתבריר פסולת מגו מחשבה, והרי עתה הובררו קצת, וכאשר ניתנים ביסוד דאימא בסוד זיווג כנ"ל, חוזרים שם להשלים בירורם על ידי טיפת מ"ן שלה, כי גם היא אין אחיזה אל הסיגים בהיותם הכלים בתוכה, ומתבררין שנית כמ"ש. והענין כי נדע, שכשהאומן מברר הכסף והזהב מהסיגים, כאשר יצתה ממחצב הארמה, לא נתקנו בפעם ראשונה לגמרי, ובהכרח נשארים קצת סיגים מעורבים בהם, כי הסיגים היותר עבים ורעים, יוצאין ונפרדים בפעם ראשונה, והיותר סיגים זכים, נשארים, וחוזרים ומבררין אותם כמה פעמים, עד שמזדכך הזהב לגמרי, וכן היה הענין בכאן, כי במחצב ובמחשבה דאבא, הובררו רוב הסיגים, ובהכרח נשארו בהם קצת סיגים דקים, ובהנתנם בסוד זיווג בבטן אימא, חוזרין להתברר בשלשה ימי הקליטה, והמובחר שבהם נקרא ומצטייר ממנו הוולד, השאר נעשים מ"ן מוזרין, כמש"ה הלא כחלב חתיכני וכגבינה תקפיאני וכר', וכמש"ה ארחי וריבעי זרית כר', כי אין כל החלב נעשה גבינה קרושה, בהנתן לתוכה טיפת המסו. אמנם המובחר שבחלב נעשה גבינה, השאר נשאר בבחי' מי הקום, וכן נעשית מהטיפת מ"ן של ההורעה של הזכר ושל הנקבה, שמתבררין

הגהה

(ג) צמח: והרמו בפסוק וימלאו ימיה ללדת, ויצא הראשון אדמוני, היינו דם.

הנחות ומראה מקומות

(ז) ע"ה שער א"א פ"ה, שער המחין פ"ב שער הכוזבות דרושי הספס.

ודע, (ז) כי תכלית תשלום ז"א, אינו רק עד שיעלה במקום א"א בדיקנא דיליה, ולקח משם בחי' מחין דיליה, ואז הו"א עצמו נעשה אריך, ואריך עצמו עולה יותר למעלה, כמ"ש במשנת הוא היה אומר, בן חמש שנים למקרא כר', כי כל אלו הם מדרגות עליית הו"א בהם, והגדלתו.

עוד יש טעם אחר אל הבירור הנז', כי זולת שא"א הם מבררים הסיגים לסיבות הנ"ל, כי אין אחיזה אל הסיגים דא"א, הנה גם הו"א עצמו בהיות האורות שלו במעי אמו, הם מוסיפים האורות גדולות בעצמן מהאורות שבתוך אימא, והם עצמן מתגברין ומוסיפין כח, ודוחין ומפרישים הסיגים שבהם מהם. והנה נתבאר בקיצור, איך ע"י העיבור נתחברו ונתקשרו האורות והניצוצות והכלים

אחקריאת אדם כו'. ונמצא כי שבעה מלכים אלו, הם ז"פ אדם, והם בגימטריא שט"ו. גם המלכות נוקבא דז"א, כלולה (א) מכל השבעה מלכים, כנודע דאיהי שלימו דכל ספירה וספירה כנו' דפ"ט. והנה יש בה שט"ו אחריט, ואלו השט"ו ניצוצות דז"א, הם בחי' נה' שנתברר מאלו השבעה מלכים בסוד הבריור הנ"ל ע"י אר"א, ואו הוריד אבא טיפת מיין דכורין הנק' חסד, כלולה מה' חסדים. וגם אימא הורידה טיפת מיין נוק', הכוללת ה' גבורות, וע"י טיפות אלו נתבררו ונתקנו אלו השט"ו ניצוצין דז"א, וכן ער"ו היה בשט"ו דנוק'. והנה אם תחבר חמשה גבורות דאימא הנזכר הנק' מנצפ"ך, המתקנים לשט"ו הנז', יהיו כולם ש"ך ניצוצין. כי גם חמשה גבורות מנצפ"ך יקראו ניצוצין, כי גם הם גבורות דינין. וכנגדם ש"ך ניצוצין בנוק' כנו'. ואלו הם הש"ך ניצוצין וש"ך דינים, הנז' בפרשת פקודי כנ"ל, ובמקומות זולתם בזהר. ואז נק' ז"א נע"ר, שהוא בגימטריא ש"ך. גם נוקבא נק' נער חסד ה', שהוא ש"ך שלה ג"כ. והנה ע"י הה' חסדים (ר) דטיפת אבא, נמתקים כולם, ועמהם נשלמים לשכ"ה ניצוצין, הנז' באדרת נשא דף קל"ב ע"ב, א"ר חזקיה מסתכל הוינא וכו', נהיר וסליק לשכ"ה עיבר כו', ואז הנוק' נקרא נערה בה"א, כמנין שכ"ה. ונודע כי כל הדינין והגבורות הם כפולות, כנודע בסוד מנצפ"ך שהם אותיות כפולות, חם גבורות, ונמצא כי הז"א, הש"ך שלו הם כפולים, והם בגימטריא שמ"ש. כי כן נק' הז"א שמ"ש, ע"ש שמ"ש ניצוצות אלו שבו. כי השמש היא אדום, בסוד גבורות, כמ"ש ישיש כגבור לרוץ אורח.

יחד, מקושרים בסוד קוים, בסוד רה"י, כנ"ל בפ"א, ולכן בעיבור זה התחילו להתקשר קצת ג' כלילין בג' בסוד הקוים, שהוא בחינת התיקון כנ"ל בפ"א, ונתקנו בשלשה ימי הקליטה כמ"ש בפ"י, ואח"כ בהמשך חדשי העיבור, נתקנו ונתקשר יותר. ואח"כ בזמן היניקה יותר, ובכל פעם ופעם ניתוסף בהם תיקון נוסף עד תכלית שלימותו, ולא נעשה כל התיקון בפעם אחת, כמ"ש בפרקים הבאים, ועיין בש"ב ח"ג פ"ב, מה הם הדברים והבחי' המתבררים הצריכים אל התיקון העיבור.

פרק ג

(פ) אחר שנתבאר בפ"ב, איך ע"י זיווג אבא ואימא, ונתינת הב' טיפות שלהם, נתבררו הו' מלכים ונתקנו, ויצאו מהם ש"ך ניצוצות, סיגים שלא נשלמו להתברר, כי כל בחי' ומדרגה חזרין להתברר ש"ך אלו עד סוף העשיה, כנ"ל בפ"ב, ונשאר מהם סיגים גמורים שאין בהם תועלת, והם הקליפות, כמ"ש בש"ב ח"ג פ"ח, ונמצא כי הכל הוא בחשבון ש"ך ניצוצין, כי זה היה מספר הניצוצות שנפלו בתוך הכלים כשנשברו, כנ"ל ש"ב ח"ב פ"ט. ונבאר עתה קצת ענין ש"ך ניצוצות אלו מה עניינם, ומה ענין הטיפות החדשות שהוריעו אר"א לתקנם כנ"ל. דע, כי הש"ך ניצוצות, הם הם הו' מלכים הנזכרים, שהם זו"ן, וזכר ונקבה אלו נק' אדם כנודע, ובפרט כי ז"א הוא שם מ"ה דאלפין, שהוא בגימטריא אדם. וגם נוק' נק' חר"ה, שהיא מילוי שם מ"ה כנודע. והנה כל ספירה מאלו הו' נק' אדם, הנז' בתיקון ע' דק"ט ע"א, לית ספירה דלא

הגהה

(א) צמח: בפרשת פנחס דרנ"ה כתיב והיא מלכות כלה כלולה מז"ס.

הנהגות ומראה מקומות

(ק) ע"ח שער רפ"ח ניצוצין פ"ה. שער הקדמות דף קל"ב ודף קל"ה שער מאמרי רשבי תע"ס חלק י' אות י"ב. ומן אות כ"א עד אות כ"ט (ר) נ"א דטיפת אדם הוא ז"א בהזדווג עם המלכות (ק).

וכנגדם ב"פ ש"ך בנוק', והם בגי' תמ"ר, שכן המלכות נקרא תמר, וכמשז"ל (ש) תמר בתמרירותו היתה עומדת כר', כי היא מרה בסוד תמ"ר דינין אלו שבה, כי להיותם בנוק' לא נמתקו כמו בוי"א.

העולה מזה, כי שט"ו ניצוצין הם בשבעה מלכים דבחי' ז"א, ושט"ו אחרים בשבעה מלכים הנכללים בנוק', ובשט"ו אלו יש בהם בחי' אורות וניצוצות וכלים, כמ"ש בע"ה בפ"ט, ואלו מתקבצין במעוי דאימא, להתקן ע"י טיפת מין מנצפ"ך דאמא, שאע"פ שהם גבורות, הם יותר נמתקות, ומבסמין אלו השט"ו ניצוצין הנז', כן נמתקים ע"י ה' חסדים דאבא, טיפת מיין דכורין כנוז', ונמצא, כי הש"ך דינים, אינם רק מבחינת שבעה מלכים שהם זרין, ולא מבחי' ג"ר, שמהם נעשו אריך ואר"א וזכור זה, ואמנם אינם רק שט"ו, אכן בהתחברות חמשה גבורות דאימא, כי ממנה יצאו השט"ו הנז', שהם שבעה מלכים שמלכו בארץ אדום היא בינה דמינה דינין מתערין, כנודע שהם שבעה מלכים האלו, ועם חמשה גבורות שלה נעשו ש"ך ניצוצין.

אמנם צריך שתדע, כי ב' בחינות זיווג יש: הא', הוא אר"א, והב', הוא זרין, ונרמזו בפסוק, אכלו רעים שתו ושכרו דודים. כמ"ש בפרשת ויקרא ד"ד, אכלו רעים לעילא, שתו ושכרו לתתא כר' ע"ש. והענין, כי הנה בחינת שרש כל הגבורות, שהיא הנקרא בוצינא דקרדינותא, היא גנוזה במעוי דאימא, ולכן מתמן כל דינין מתערין, שהם הז' מלכים, שהיו גבורות דינין, ויצאו ממנה. והו פירוש אומר, מבינה דינין מתערין והבן זה.

והנה מההיא בוצינא דקרדינותא, יצאו אלו השבעה מלכים, אשר נצטרפו ונתלבנו כנ"ל, ומהמתור שבהם, נעשה הפסולת והקליפות.

ואלו השבעה מלכים, הם הש"ך ניצוצין דזריק האי בוצינא, דאקרון עלמין קדמאי דאתחברו, כמ"ש בפרשת האינו צ"ב ע"ב, ניצוצא אפיק זיקין בויקין לש"ך עיבר כר'. ונתקנו ע"י אותם החמשה גבורות קדישין, הנז' בפרשת נשא דף קמ"ב ע"א וקל"ז ע"ב. והם חמשה אותיות מנצפ"ך, ונתבסמו על ידם, ונעשו שכ"ה כמנין נערה. וזה ג"כ נרמז בפרשת תזריע דמ"ח ע"ב, תאנא מן בוצינא דקרדינותא נפקי שכ"ה ניצוצין כר'. גם נרמז זה בפרשת בלק דף ר"ט ע"א, תלת מאה ועשרין ה' זגין לסטר חד כר', והם סוד פעמוני זהב הגבורה, והם בכל ד' קצוות הבינה.

והנה תחת הבינה בסיומא, תחת המלכות שבה, עומדין ש"ך ניצוצין אלו, שהם הז' מלכים הנז'. ועל ידי התעוררות דינין אלו אשר שם, היא מתחממת, ומזדווגת עם אבא, וש"ך אלו בגימטריא רעים, כי על ידיהם נעשים רעים זה לזה אר"א, ומזדווגים בסוד (ב) אכילה, כמ"ש אכלו רעים, וכמ"ש, אכלה ומחתה פיה, שהוא כינוי אל הזיווג.

ואמנם בזיווג ת"ת ומלכות, הש"ך ניצוצין אשר במלכות הם באופן אחר, כי הנה ידעת, כי שלשה בחינות יש בכל ספירה וספירה כנזכר, והנה המלכות שבנוקבא דז"א, כל שלשה בחינותיה הם שמות אדניי כנזכר שם, ושם במלכות זו הם השכ"ה ניצוצין אשר שם באופן אחר, נרמזים בשם אדניי, שעל ידם מתחממת היא ומזדווגת עם ז"א, והענין, כי שם אדניי, אם תסיר אות א' ישאר דין, והנה חמשה גבורות הם שרש כל הדינין, ולכן כשנחלק הש"ך ניצוצין לה' בחינות, יהיו ה"פ דין, לרמז כי הם דינים ממש. והנה ע"י חמשה גבורות דאימא הנמשכין אל הנוק' דז"א במלכות שבה כנוז', נמתקין אלו הדינין, ונודע

הגהה

(ב) צמח: וסוד האכילה נ"ל, שהוא בסוד הבריורין, כנזכר בספר עב"י דף ס"ז ע"ב. ס' ע"ב, קי"א ע"ב נזכר אכילת אמא.

הגהות ומראת מקומות

(ש) ירושלמי מגילה פ"ו סוף ה"ב.

אלפין, חמשה גבורות דאימא, הם בחי' הגבורות שבמלכות הנוק' דו"א, מפאת הגבורות המתפשטות בעצמה, לצורך בנין גופא כנודע בש"ו. אמנם ה' גבורות של מנצפ"ך, הם סוד הגבורות שבזכר עצמו, אשר אח"כ ניתנים בה בנוק' ביסוד שבה, ולא במלכות. וזהו הפרש שיש בין גבורות מנצפ"ך, לשכ"ה ניצוצין, כי אלו הם ביסוד, ונמשכין לה מן הזכר, ואלו הם במלכות שבה, והם מפאת עצמה כנוז'.

ופעם אחרת שמעתי בדרוש הי"ח נשים של המלך דוד ע"ה, (א) כי הדינים של שכ"ה הם דכורין, והם במלכות של אבא, כי לכן אמרו בפרשת פקודי דף רנ"ד ע"ב, דש"ך ניצוצין אתברירו במחשבה שהוא אבא, יען הם דינין דכורין. וגם לכן ביארנו במקום אחר, כי הל"ב נתיבות חכמה, כל אחד כליל מ', הם הש"ך ניצוצין. אמנם פ"ר דמנצפ"ך, הם גבורות נוק', ממלכות דאימא, ולכן הם חמשה גבורות, כמנין אות ה' שהיא בינה כנודע. ועיין בדרוש העומר, כי שם נתבאר היטב (ב) ענין ש"ך ניצוצין אלו, איך הם בסוד ל"ב נתיבות חכמה. וגם בסוד חמשים שערי בינה, אחר שניתנים בה וע"ש היטב.

ושמעתי פעם אחרת ממורי ז"ל, כי אלו הש"ך ניצוצין נשארן תחת המלכות דאצילות בעולם הבריאה, כי שם אזוריקו אלו הש"ך ניצוצין (ד) לתתא, כנזכר בזוהר. ופירוש לתתא, הוא בעולם הבריאה, תחת המלכות דאצילות. גם שמעתי פעם אחרת, כי זיווג

כי אימא נקרא אהי"ה, וא"כ חמשה גבורות שבה, יהיו בסוד אהיה ואלו נמשכין בסוד חמשה אלפין של ה' אהיה, עד מלכות הנוק', ומצטרפין עם ה"פ דין אשר בה, ונעשים חמשה שמות אדנ"י, ומתבסמין חמשה הדינין עם ה' אלפין אלו, שהם ה"פ אר"ר הנוז' במעשה בראשית שהם באימא, כנודע בתיקונין דף ז' ע"ב, וכשנתבסמו נק' נערה, שהיא בגימטריא שכ"ה, כמנין ה"פ אדנ"י, שהם הדינים ממותקים. ואז בהיותה נערה קבילת עלה דכורא, וראויה אל הזיווג, כנוז' בפ' בא דף ל"ח ע"ב, כי יהיה נערה בתולה נער כתיב ע"ש. וזהו שתו ושכרו דודים, כי דודים בגי' דין, ובסוד הש"ך אלו שהם בחי' ה"פ זין, הוא זיווג וז"ן הנקרא דודים ע"ש דין כנוז'. וגם דודים עם הכולל הוא אדנ"י, שהוא הנוק', לרמוז על זיווג ת"ת במלכות. ונמצא, כי א' של אדני, הוא רחמים, כי הוא אל"ף דאהיה שבאימא, ועתה נקרא המלכות דינא רפיא. והטעם, כי תחלה בהיותה ש"ך ונערה, היתה דין קשה. ועתה ע"י אות א' דאהיה שהוא רחמים, נמתקה, ונעשית דינא רפיא, כי הדין (ג) נעשה רפה ע"י אות א' הניתוסף בו, וז"ש באדרת נשא דף קל"ב ע"ב, א"ר חזקיה מסתכל הינא כר', נהיר וסליק לשכ"ה עיבר כר'. כי עתה בהתחבר עמהם ה' אלפין נהירו, וקבלו אור מצד ה' אלפין שהם ה"פ אור כנוז', ואז סליקו לחושבן שכ"ה עיבר.

הנה כל אלו השכ"ה שהם הש"ך, והה'

הגהה

- (ג) צמח: הן עפ"י הדקדוק דין דינה בדגש
 (ת) ובז' אותיות אהוי' אדנ"י ברפה:
 (ד) צמח: תיבת לתתא לא מצאתיה
 בזוהר, ואולי היא מתתא הנוז' בפקודי דף

הנהרות ומראה מקומות

- (ת) מצאתי כתוב בגליון דמבוא שערים ז"ל
 דן דינה בדגש והוא מורה על הדין דגש ורפה
 הם דין ורחמים וכשאנו קורין אדנ"י בא' נעשה
 הדי רפה בגי' כפרי'ת הסמוך לאותיות אהוי' הן
 רפוי'ת לרמוז זה שנמתק ע"י א' דאהי"ה (ה"י).
 (א) עיין שער המצוות פרשת שופטים דף
 ק"כ
 (ב) עיין שער הכוונות דדושי העומר ועיין
 בתע"ס חלק י' בלות התשובות לפירוש המלות
 תשובה מ"ט ותשובה פ"ג.

ולית לך כל שייפא ושייפא דקיימא ביה כבר נש, דלא הוי לקבליה בריה בעלמא כו'. ואפילו המלאכים שיש בשלשה עולמות אלו, געשו גם הם מחיצוניות זו"ן. וז"ש הן אראלם צעקו חוצה כו', וארו"ל (ו) אפילו מלאכי שלום אינן יכולין להכנס. וצריך להבין מהו צעקו חוצה. ומהו פי' אראלם, ומלאכי שלום. ומה נשתנו מלאכי שלום, שארו"ל עליהם אפילו מלאכי שלום אינם נכנסים. אך הענין, כי יש מלאכים קרובים יותר אל נשמות הצדיקים הנעשים מן הפנימיות כמ"ש, ואלו הם אותם המלאכים המקדימין שלום אל נשמות הצדיקים בפטירתם מהעו"ל, ואומרים להם יבא שלום ינחו על משכבותם כמשו"ל (ה) ומלויים אותם, ולכן אלו המלאכים נקראים מלאכי שלום לסיבה הנז'. ואמר בתחילה, כי שאר המלאכים הנק' אראלם כולם צעקו חוצה, ואינם נכנסים לפנים, כי מבחי' החיצוניות געשו כנו'. והוסיף לומר כי אפילו המלאכים שהם יותר קרובים אל נשמות הצדיקים, אשר ע"כ נק' מלאכי שלום כנו', והיה ראוי שיכנסו, ואפילו הם, אינם נכנסים, כי גם מבחי' החיצוניות געשו כנו', ועיין פרשת בהר סיני דף ק"ט ע"ב על הן אראלם כו'.

ואמנם נשמות הצדיקים, שהם געשו מן האצילות, אלו הם יותר גדולים יותר מכל המלאכים שבבי"ע, כי המלאכים והעולמות געשו מחיצוניות זו"ן דאצילות. והנשמות מפנימיות. זכרים מז"א, ונקבות מנוק'. אמנם הנשמות שנעשו מן עולמות בי"ע, יהיו גם הם כפי הערך עצמו של הבריאה או היצירה או העשיה כמ"ש במקומו. אך הכלל הוא, כי הנשמות נעשים מפנימיות כל ד' עולמות אבי"ע. והמלאכים מחיצוניותם.

הת"ת והמלכות, הוא ש"ך אלו, שהם ה"ת דין כנו'. אמנם מנוק', יש בה ג) החלק שהוא דין א' לבד, הנרמז בשם אדנ"י שהוא שם הנוקבא, והאלף רמז אל שם אהיה, המבסס דין זה. גם שמעתי פעם אחרת, כי הש"ך ניצוצין, הם הם עצמן הרפ"ח ניצוצין שנשארו בתוך הכלים כאשר נשברו, בסוד הבל דגרמ', כנו' ש"ב ח"ב פ"ט, שנעשו מן ד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, ובכל א' הוא ע"ב, כנו' שם, הם רפ"ח, ואז היו מתיב, וז"ס ורוח אלהים מרחפת: מת רח"ף. אמנם ע"י רוח אלהים שהם ל"ב אלהים, שהם ג"כ דינין אחרים, נתקנו קצת, ונמתקו מעט, ונעשו ש"ך ניצוצין, והם ג"כ ה"פ דין. ואח"כ על ידי התיקון האמיתי, אז נתקנו יותר, ונמתקו ע"י חמשה אלפין, חמשה אורות דנחתו מבינה כנ"ל, ונעשו ה' שמות של אדנ"י, כנ"ל ועיין בש"ב ח"ב פ"ט, וח"ג פ"ח, וזה הפרק רובו או כולו שייך שם.

פרק ד

(ד) אחר שנתבאר לעיל, איך נתקנו אלו השבעה מלכים, שהם הש"ך ניצוצין, ע"י זיווג אר"א, שנתנו אותם הב' טיפות, וגם על ידי העיבור. נבאר עתה הקדמה אחת גדולה, אשר תתבאר יותר בע"ה בח"ב. דע, כי בזו"ן יש ב' בחינות: א', בחי' חיצוניתם. וא', בחי' פנימיותם. ודע, שגם זה נהג בכל האצילות כולו, ובכל (ה) אבי"ע. והנה בחי' החיצוניות הוא כדמיון גוף אל הנשמה שבפנים, ומזה החיצוניות נבראו כל העולמות כולן של בי"ע, כי כל הבריות שבעולם כולה הם בסוד פרצוף אדם, כנו' ריש פרשת תולדות דק"ל ע"ב, ח"ל,

הגהה

(ה) צמח: נ"ל ובכל בי"ע. (ו) צמח: עיין בספר עב"י דס"ט, כי מרוחין דו"ק געשו המלאכים.

הגהות ומראה מקומות

- ג) נ"א החלק החמישית (ה"ו).
 ד) ע"ת שער הולדת אר"א וזו"ן פ"ג שער העיבורים. שער הקדמות דף של"ו ודף קפ"ט
 שער הגלגלים הקדמה י"ט. שער ט"א
 רשבי ז"ל דף יפ"ה באוד"ו. תע"ס חלק ט' מאות כ"ב עד אות כ"ט. (ה) כתובות דף ק"ד.

בפ"ו, אמנם כאן בפנימיות לא היה כן, אכן א"א מיניה וביה נזדווג בנוק', והמשיך בחי' פנימיות אל זו"ן, אשר משם נמשכו נשמות הצדיקים כנ"ל.

גם יש בזה הפרש אחר, כי בחיצוניות הלבנישו נה"י דאריך לחג"ת שלו, ונכללו בהם. אך עתה בפנימיות, נכללו נה"י דאריך בחג"ת שלו, ונוסף על זה, כי גם חג"ת שלו נכללו ונתלבשו בחב"ד שלו, ונמצאו עתה שנה"י שלו כלולין בג', וג' שהם ט', ונכללו יחד כל הט' ספירות דא"א, ומשם נמשך זה הפנימיות דז"א, והיה בעיבור ט' חדשים, כמנין תשעה ספירות דאריך, שנכללו יחד, ואז מזה העיבור הא' של הפנימיות דאריך, שנזדווג מיניה וביה, ממנו נעשה פנימיות גופא דזו"ן, שהם בחי' ר"ק פנימים שבהם.

אח"כ היה זמן היניקה בסוד הפנימיות דזו"ן, ולא קבלתי ענינה. ואח"כ היה עיבור ב' של מוחין של פנימיות זו"ן, וזה היה זוג עליון גדול מאד, כי הו"ת דעתיק יומין שנתלבשו בשבעה תיקוני דגולגלתא דאריך, כנו' בש"ג ח"ב פ"ב, מהם נמשך פנימיות המוחין בג"ר דזו"ן, ולכן עיבור הזה נמשך שבעה חדשים, כנגד ז"ת דעתיק. ואמנם בחצי העליון של ספירת החסד דעתיק יומין, אין להם שום השגה כלל בשום אפשרות, ומכ"ש משם ולמעלה, ולכן ז' חדשים האלו אינן שלמים, וז"ס משארז"ל (ה) כל היולדת לשבעה יולדת למקוטעים. כי כל עיבור שבעה נמשך מכאן, ואינם שלמים לסיבה הנז'. והנה גם מזה הפנימיות של המוחין דזו"ן, נמשכו ונעשו נשמות הצדיקים, וז"ס אותם הצדיקים הגדולים, שכולם נולדו לשבעה חדשים מקוטעים, כמו (I) משה ושמואל ופרץ וזרח, כי כל אלו הנשמות נמשכין מז' דעתיק שבז' דגולגלתא דאריך והבן זה.

ונחזור לענין, כי זו"ן יש בהם חיצוניות ופנימיות, ובתחלה נתבררו ונתקנו כל בחינות החיצוניות דזו"ן, בשלשה זמנים, והם: עיבור, ויניקה, ועיבור ב' דמוחין, כנ"ל בפ"א וב'. ואח"כ חזרו פעם שנית זו"ן להתקן בבחינת פנימיותם והיה אז בהם עיבור ויניקה ומוחין אחרים, אחר שנעשה החיצוניות ג"כ בשלשה בחינות, עיבור ויניקה ועיבור דמוחין כנו'. נמצא שהיו בזו"ן ד' עיבורים, וב' יניקות, לב' בחינות חיצוניות ופנימיות.

והנה שלשה זמנים נמצאו בענין העיבור, ויתבאר לקמן פ"י ופ"יא. והנה הא' הוא עיבור של שבעה חדשים, כמו שמצינו במשה ע"ה ובפרץ וזרח וכיוצא בהם. הב' הוא עיבור של ט' חדשים, שהוא רוב העולם. הג' הוא עיבור י"ב חדשים, כנו' במס' יבמות דף פ' ע"ב, שבא מעשה לפני רבה תוספאה דאשתהי י"ב חודש והכשירו. והנה בבחי' החיצוניות יש שני מיני העיבורין הנז', כי עיבור הא' היה י"ב חודש, ועיבור הב' דמוחין, היה ט' חדשים. ובבחי' הפנימיות היו ב' מיני עיבורים הנז', כי עיבור הא' היה ט' חדשים, ועיבור הב' דמוחין, היה שבעה חדשים.

והנה נתבאר לעיל, כי בחי' החיצוניות קודם אל הפנימיות, ועכ"ז נבאר תחילה בקיצור גדול ענין הפנימיות, ואח"כ בפרקים הבאים נבאר ענין החיצוניות, כי דוגמתן ממש היה בפנימיות, ואין הפרש ביניהם אלא במספר חדשי העיבור כנזכר, ומן חיצוניות תלמוד אל הפנימיות בכל שאר הבחי'. הנה אחר שהיו תרין עיבורין ויניקה א' של החיצוניות, חזר פעם ב' א"א להזדווג מיניה וביה בבחי' פנימיותו, ולא נתלבש תוך או"א כמו שהיה בחיצוניות, שהלבישו זו"ן בסוד תלת כלילין בג' בנה"י דאריך, ואו"א הלבישו לזו"ן, כנז"ל

הגהה

(I) צמח: משה וכו', נמשכות מז' דעתיק כר', ע"כ, היינו רישא דלא אתיידע, וגם שם

הנחות ומראה מקומות

(ה) ר"ה י"א. יבמות מ"ב. נדה ל"ה:

פרק ה

(ו) אחר שנתבאר בפרק שקדם, ענין ב' בחינות דחיצוניות ופנימיות, ואיך שמשו ב' עיבורים הנו', דט' ושבעה בפנימיות, אחר שקדם אליהם בחי' החיצוניות, אשר שמשו בו ב' העיבורים די"ב וט', נבאר עתה בארוכה מכאן ואילך, בחי' החיצוניות, דכל אלו הפרקים הנאים, וכבר הודעתך כי החיצוניות קדם אל הפנימיות, ומהחיצוניות תלמד אל הפנימיות, כי הפנימיות היה ע"ד החיצוניות ג"כ, אלא שנעשה אחר החיצוניות כנו'.

ונתחיל לבאר ענין החיצוניות דזו"ן, הנה בש"ד ח"ב פ"א נתבאר, כי אריא לא הוצרך בהם רק זיווג א' דאריך, אמנם בזו"ן הוצרכו תרין זיווגים: א' דא"א, וא' דא"א, והטעם הוא, כי אריא כבר היה להם מציאותם ע"י הדיקנא ושעמות רישא דא"א, ולא היה חסר להם רק בחי' נה"י שלהם והמוחין, כי זה תלוי בזה, הנה"י בביאת המוחין כנוזכר שם. אמנם זו"ן עדיין לא היה להם שום מציאות כלל, ולכן הוצרך זיווג הא' דא"א, להמציא לו את מציאותו הראשון, לעשותו בחי' תלת כלילן בג', ע"י עיבור הא', כי בחי' זו היא העיקר, שהם שרש ז"א, ואח"כ היה עיבור ב' של המוחין, ע"י זיווג אריא.

הגהה

בירורו הבחי' דשם ב"ן כנודע, אשר מצידו כל הספקות, ואז יתודע קבורת נשמת משה ויתרו הספקות, ואולי שאת מרבה ידיעת ספקות של קבורתו, דכתיב ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה, נ"ל שא"ל, שלעתיד, שאז יגלה גבורתו, הנה אז יאמרו שלא נודע עד היום הזה, מכלל שהיום הזה נגלה, ועיין בפרשת בראשית ע"ב דכ"ז ע"ב.

משמע שם ולא ידע, דהיינו עתיקא קדישא, טמירא דכל טמירין, ולא ידעין עילאין ותתאין כנו' שם. כי לא ידע הנרמו רישא דלא אתידע, הוא קבורתו של איש, ומה שסיים הפסוק עד היום הזה, היינו עד היום שיגלו כל הספקות, שמשמע המשיח בנמנו בדרוה, להיות שהיא מפנימיות עתיק, ואז יגלה היחידה בעולם, ונחה עליו רוח ה' ולא ילמדו איש את רעהו, כנוזכר בארדא רבא ק"ל ע"ב ע"ש, וגם כי אז נשלם

הנחות ומראה מקומות

חלק ט' מן אות כ"ט עד אות ל"ו

(ז) מדדש הנחומה פרשת תזריע.

(ו) ע"ה שער הולדת אריא חזין פ"ג ד"י שער ז"א פ"ב, שער העיבורים פ"ב שער מאמרי רשביי ד"ל ארד"ז ד"ן רס"ב, כל פרק זה נתבאר בתע"ס

ואל תתמה, איך המוחין הגדולים נעשו ע"י זיווג אריא, ובחי' ג' כלילן בג' נעשו ע"י זיווג א"א עצמו שהוא למעלה מהם, והענין, כי המציאות וההוי"ה הראשונה שהם הו' קצוות הוא העיקר, ולכן נעשה ע"י א"א, כי מכתו נעשה כל מציאות האצילות, ובו נתלים כולם, ומלבישים אותו כנודע. אמנם המוחין שהם תוספות הטובה, הם ע"י אריא, כי אינו שורש המציאות של זו"ן.

גם טעם אחר קרוב לזה, תבינהו כמש"ל (ז) ששאל טורנוסרופוס את רבי עקיבא, איזה מעשים נאים של הקב"ה או של ב"ן כו', וכונתו היתה לשאול, למה ברא הקב"ה את האדם פגום וחסר ע"י הערלה, והוצרך להתקן ע"י בני אדם המוהלים אותו אחר שנולד, והשיב לו, כי השי"ת עושה העיקר והשרש והמציאות הראשון, ורוצה שאח"כ ע"י בני אדם, יגמר תיקונו האמיתי, דוגמת החטים, שהם מציאות הראשון, ואח"כ בני אדם בוררים וטוחנים ומרקדים ולשין ואופין ומתקנים, וכל תיקונם נעשה על ידיהם ונעשים אחר כך גלוסקאות יפות.

גם יש ט"א, והוא לסיבת הא"א בעצמו, והוא, כי הנה נתבאר בשער א' ח"ב פ"ג, כי אריא חזין, הם לבושי א"א לגופא דיליה, שאריא מלבישין אותו מן הגרון עד טיבורא

העליון עד היסוד בו, ושם נעשה זיווג ב' תחתון, ומשם חזרה לצאת טיפה ההוא, ונמשכה בא"א. וגם הם נזדווגו והמשיכום לזרין, ואז נשארה בסוד עיבור במעי אימא, כמ"ש כל זה בע"ה בפ"ח וט' וי'. והנה מציאות זיווג זה של הנשיקין העליון שבאריך, יתבאר בפ"ו, ולכן נבאר תחילה סדר התלבשות והתכללות דא"א מיניה וביה, וזרין ואר"א וע"י, כל זה ההתלבשות נעשו הזיווגים דא"א ואר"א, כמ"ש בפרק הבא בע"ה.

פרק ו

(ח) הנה נתבאר לעיל, כי א"א הוא עתה גלה מן הטיבור שלו ולמטה, שהוא שלישי התחתון של הת"ת שבו ונה"י שבו. וכאשר רצה להתלבש ע"י זרין, שהם הלבושים שבהם מתלבש חציו התחתון כנו', רצה לתקן זרין, וכדי לתקנם מה עשה, בתחלה אסף עתיק יומין את ב' פרקין האמצעיים של נצח והוד שבו, שהיו מלובשים תוך נצח והוד דאריך, כנו' בש"ג ח"ב פ"א, והעלם למעלה, והלבישו את ב' פרקין הראשונים דנצח והוד שלו, המלובשים בחסד וגבורה דאריך, כנו' שם ג"כ. והתלבשות זה, נק' כללות, וכל מקום שתמצא לקמן ענין הכללות, ר"ל שמלביש זה לזה והבן ענין זה. והנה היסוד דעתיק, אין בו עליה, כי הוא מסתיים בחזה דאריך, כנו' בפ"א. ואח"כ בסדר הנה, גם א"א אסף את נה"י שלו המגולים כנו', והעלם למעלה בחג"ת שלו, ונמצא עתה היות בח"י אלו שם באופן זה, כי בפנים מן הכל הם תרין פרקין ראשונים דנה"י דעתיק, ועליהם הלבישו ב' פרקין אמצעים דנצח והוד שלו, על ב' פרקין ראשונים הנו', אך על יסוד שלו לא היתה בחינת אחרת דעתיק להלבישה. ועליהם הלבישו חסד וגבורה דאריך, את ב' פרקין אמצעים דנה"י דעתיק, וב' שלישים עליונים דת"ת דאריך עד הטיבור, הלביש ליסוד דעתיק, העומד בפנים עד החוזה, ועליהם

דאריך, שהוא בסוף ב' שלישי הת"ת שלו, וזרין מלבישים אותו מן הטיבור עד סיום קומתו. והנה עתה קודם תיקון זרין, היה א"א חצוי ולמטה מגולה, והיה צריך להתלבש, ולכן הוצרך הוא בעצמו להזדווג מיניה וביה, להוציא את זרין, כדי שיתלבש בהם. כי גם לסיבתו היה הז"א בבחינת תלת כלילן בג', כמ"ש"ל בע"ה בפ"ה. ולכן זיווג הזה לעיבור הא' דזרין, היה ע"י אריך אנפין עצמו. אמנם עיבור ב' דמוחין, שכבר א"א איננו צריך אל לבושים, כי כבר נתלבש, ואז אין צורך אל העיבור ההיא רק אל זרין עצמו, לכן נעשה זיווג של צורך עיבור הב' ההוא ע"י אר"א, שהם העליונים מזרין, ונמשכו להם המוחין על ידיהם. ודע, כי אע"פ שאנו אומרים כי זה העיבור הא' היה ע"י זיווג אריך, ועיבור הב' דמוחין היה ע"י זיווג אר"א, הכונה היא, כי בעיבור הא' עיקר הזיווג היה בא"א לסיבות הנ"ל, אמנם להיות מדדגה אר"א גדולה על זרין, אי אפשר לזרין לקבל הארת א"א אלא על ידם, ולכן אחר שעיקר הזיווג נעשה בא"א, ומשם נמשך העיקר, אח"כ נעשה זיווג גם באר"א, וקבלו אותו המציאות שנעשה בזיווג אריך, ומהם ניתן לזיווג ע"י זיווגם גם הם. נמצא כי בעיבור הא' שהוא להמציא ו' קצוות ז"א, היה עיקר הזיווג מן א"א עצמו, וזיווג אבא ואימא טפל לו, כמ"ש, שהיה ז"א בתוך אבא ואימא בעיבור הראשון הזה, ובפ"ח נתבאר היטב זה ע"ש. אך בעיבור ב' דמוחין, זיווג אבא ואימא היה העיקרי או, להמשיך להם מוחין, אלא שהיה ע"י התלבשות אריך בתוכם, כנודע כי תמיד הוא מתלבש בהם.

ודע, כי זה הזיווג שאנו אומרים שהיה בא"א לצורך עיבור הא' דז"א, הנה נחלק לתרין זיווגים: הא' הוא נקרא זיווג עליון, בסוד נשיקין, והב', נק' זיווג תחתון, בסוד היסוד. וכבר נתבאר בחי' אלו הב' מיני זיווגים. ונמצא כי תחלה נזדווג א"א לעיבור זה בזווג עליון דנשיקין, ומשם נמשכה טיפת זיווג ההוא

הנחות ומראה מקומות

(ח) ע"ה שער סדר אבי"ע פ"ב. פרק זה נתבאר בתע"ס חלק י' מאות פ"ד עד אות ק"א.

הלבישו נ"ה דאריך, לחסד וגבורה דאריך, ושליש תחתון דת"ת דאריך, הלביש לתרין השלישים עליונים דת"ת עצמו. ואחר כך היסוד דא"א, הלביש לזה השליש התחתון דת"ת. ואח"כ עטרת היסוד, שהיא המלכות דאריך, הלבשה על היסוד דאריך. והרי נתבאר עליית והתכללות עתיק ואריך מהם ובהם.

ודע, כי פעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל באופן אחר, והוא, כי לא עלו נה"י דאריך והלבישו לחג"ת שלו כי זה א"א, אמנם הוא כענין עליית העולמות ביום שבת כמבואר במקומו ע"ש. ונמצא, כי חג"ת דאריך עלו תחילה למעלה, במקום תלת מוחין דא"א, ונעשו מוחין להם. ואח"כ עלו נה"י דאריך ועלו במקום חג"ת דא"א, ונתלבשו שם בתוך החג"ת דא"א, ולא בכולם, שנמצא שהוא במקום שהיו בתחילת תלת פרקין אמצעים דחג"ת דאריך עצמו.

ונלע"ד חיים, כי גם בזה יהיה זה דומה אל עליית העולמות, כי הכלים עולים, והעצמות נשארים במקומם. ונמצא כי מה שאנו אומרים שעלו נה"י דאריך והלבישו חג"ת דיליה, ר"ל לעצמות שבהם. אך הכלים דחג"ת, גם הם עלו למעלה ממקומם, ובזה יצדקו ב' הפירושים הנז' כנלע"ד. ופעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל, כי חג"ת דאריך, תמיד הם עומדים תוך ג"ר כח"ב דא"א, כנודע כי מוחין דחב"ד דא"א נעשו מחג"ת דאריך, חוץ מב' פרקי הכתפים, שאלו נמשכו ונעשו תרין עטרין בדעת דז"א, כמ"ש בש"ד, ויתבאר בשער זה בח"ג. ונמצא כי נה"י דאריך לא עלו עתה למקום חג"ת דיליה, רק למקום חג"ת דא"א כנ"ל, וחצי הת"ת העליון ממנו נעשו ב' דיעות, וב' גופי א"א, כנז' שם בש"ד ח"א, וחציו התחתון נשאר לז"א, ומתחיל מטבורא דלבא, שהוא מחצית הגוף ממש, ולא מטבורא סתם, שהוא

שליש תחתון לבד. והנה זה המחצית תחתון דת"ת דאריך, עלה במקום חציו העליון שהוא תוך א"א, והנה נצח דאריך נכלל בהוד שלו, ועלה באבא בחסד שלו, והוד דאריך נכלל בנצח שלו, ועולה בגבורה דאימא, ויסוד דאריך חציו הימין ביסוד דאבא, וחציו השמאל ביסוד דאימא. ע"כ.

ונלע"ד חיים, כי נתבאר לעיל בש"ג ח"א פ"ב, כי כל צ' ימין דאריך הוא דכורא, וצד שמאלו נוק'. א"כ נ"ה דכורא, עלו באבא. ונצח והוד דנוק', עלו באימא. כי כיון שצד הימין הוא דכורא, ודאי שיהיה כללות הוד בנצח, וכן בצד שמאל שהוא נוק', צריך שיהיה כללות נצח בהוד ההוא. גם תבין, כי חג"ת דאריך הם תמיד בג"ר של א"א, שהם הנק' א"א העליונים. ונה"י דאריך עלו בחג"ת דא"א, שהם תבונה ויש"ס, בהתחלקות הפרצופים. ושם היה הזיווג והעיבור, ושם הוא (ח) חזה דכללות א"א, והוא בטן פרטי דתבונה, כנלע"ד. והנה אחר כל זה, הז"א שאין בו עתה רק ו"ק כנודע, עלו חג"ת שבו והלבישו לנ"ה ועטרה דאריך. ואח"כ עלו נה"י דז"א והלבישו לחג"ת דז"א עצמו. ואחר כך עלתה נקודת המלכות כנודע, כי גם היא לא יצתה ממנה רק נקודת כתר שבה, שהוא החלק ה' לבד, כנ"ל בש"ב ח"ב פרק שני, ונקודת מלכות זו, עלתה אחר כך, והלבישה את היסוד דזעיר אנפין, בסוד עטרה אל היסוד דזעיר אנפין.

ואחר כל זה, באו א"א והלבישו את זרין, באופן זה שנבאר, והענין, כי נתבאר לעיל בש"ד, איך לפעמים א"א הם ב' פרצופים שלמים. ולפעמים כל א' מהם נחלק לב', כי אבא נחלק ונעשה ממנו אבא ויש"ס. ואימא נחלקת גם היא לב', שהם בינה ותבונה. והנה עתה אשר עלו כל אלו האורות הנ"ל למעלה,

הגהה

סיום ב' כרסים של א"א, ע"ש באורך, שהיינו חזה דא"א הנק' פה דכללות, וכן משמע בספר עב"י דמ"ו עיין מ"ש לקמן בגליון.

(ח) צמח: נ"ל שהיא חזה דא"א, שהוא פרצוף הכולל א"א ישראל סבא ותבונה, שהם בערכו פרטים, ועיין לקמן שבענין הנז' פה נז' חזה, ואומר מצד הפנים של א"א כר', ששם

ואריך ארוכי הקומה. אמנם כאשר הם, הלבשו את נה"י דז"א, המלבישים על חג"ת דז"א עצמו. וא"ת, הנה גם ז"א הוא יותר קצר הקומה מאז"א, אף אחרי תיקון פרצופו, כ"ש עתה, כי כמו שאז"א מלבישים ג' אמצעיות דאריך, כן ז"א אינו מלביש רק ג' אחרונות דאריך, וא"כ למה הוצרכו ששה נקודות שלו ליכלל ולהתלבש תלתא גו תלתא, (כב) אך הטעם כמש"ל בפ"ו ע"ש היטב. ועוד טעם אחר כמש"ל פ"ב, ויתבאר עוד לקמן בפ"י וט"ו, איך להיות כי סיבת שבירת הכלים של זר"ן, היתה לסיבת הפירוד שביניהם, ועתה בסוד העיבור שנכללו תלתא גו תלתא בסוד קוים, נתייחדו יחדו גמור, ועי"ז נתקנו וע"ש ענין זה. ולכן גם שלא היה צריך ז"א להכלל תלתא גו תלתא, היה כך לסיבת היות בהם קשר אמיץ ויחוד חזק, כי זה עיקר התחלת תיקונו, אמנם עתיק ואריך שהם ארוכים וגבוהי קומה, ונשארו קצתם בלתי לבוש, הוצרכו לאסוף קצתם המגולה למעלה, לעשות להם לבושין ע"י תיקון ועיר ונוקביה, כמ"ש.

עוד יש טעמים אחרים, להתלבשות עתיק ואריך, והתכללותם ע"י אסיפת רגליהם, ויתבאר לקמן בע"ה. עוד טעם למה הוצרך עיבור זה דז"א, להעשות על ידי אסיפת רגלים דעתיק ואריך, והענין, כדי שע"י עליה זו נתבקע

וכן בעתיק יומין, עלו ב' פרקים אמצעיים דנה' שלו, והלבישו לתרין פרקין עליונים של נ"ה שלו, ונתרבה שם האור מאד, ואין כח ביסוד דעתיק, הנתון באמצע ב' פרקין ראשונים דנה' דעתיק, לסבול כ"כ אורות, ולכן נבקע ונסדק לארכו מלמטה למעלה, ומתגלים החסדים שבתוכו, ואז בין החסדים בין הגבורות שבו הם בגילוי, ואין ביניהם שינוי, ולכן עתה שכולם מגולים, נעשה מהארת כל החסדים פרצוף שלם מאבא לבד, ונכלל עמו יש"ס. ומהארת כל הגבורות, נעשה עתה פרצוף שלם מבינה לבד, ונכללת עמה התבונה. כי כל החסדים הם בהשואה א', וכן הגבורות כולם בהשואה א' עתה. ושמוד כלל זה, כי כל מקום שנאמר ונכתוב כי אבא ויש"ס, או הבינה והתבונה נכללין יחד בפרצוף א' להזדווג כנודע הנה תמיד הוא באופן הנו', כי נבקע יסוד דעתיק שבתוך אריך, ועי"ז נעשה הכל פרצוף א' לבד, וכמ"ש בע"ה בענין זיווג אבא ואמא לצורך עיבור ב' המוחין דז"א, שאז נכללין יחד בפרצוף א' והוא עד"ז וזכיר הקדמה זו.

נחזור אל הענין, כי הנה שיעור אריא בכל בחינותיהם הנו', שהם ישראל סבא ותבונה, כל שיעור אורך קומתם הוא מן הגרון דאריך, עד המחצית הת"ת שלו דאריך עצמו, ולכן לא הוצרכו גם הם לאסוף רגליהם, כמו עתיק

יפה שעה

שאינו כן, שהרי אריא וישס"ת, בכללות כל הד' פרצופים, העשויים שנים לפעמים כנודע, כל מה שמלבישים לא"א, אינו אלא מן הגרון דא"א עד הטיבור דא"א, כמ"ש רבינו בשער א"א, וז"א מלביש לא"א מן הטיבור דא"א עד סוף רגליו, כמ"ש רבינו במקומות האמורים. אם כן רב וגדול מאד מאד שיעור קומת גובה דז"א, ממקום שיעור קומה דאריא, ומה גם כאשר יחזו עינינו מ"ש רבינו בשער אח"פ פ"ג ז"ל, וגם דע כלל אחר, כי כפי האמת בענין הכמות, כל כך גדול שיעור מן החזה ולמטה, כמו מן החזה ולמעלה, וא"כ היה ראוי שהתבונה תהיה מחצית הבינה, אבל בענין האיכות אינו רק רביעית יע"ש. ואם התם

(כב) גו תלתא כו', כן האמת שלא היה צריך ז"א להתכלל תלתא גו תלתא, לולי הטעמים שכתב רבינו ז"ל, ועיין מ"ש רבינו בשער הולדת אבא ואימא ח"א פ"ג. ברם מ"ש רבינו, שז"א הוא יותר קצר הקומה מאבא ואימא, אף אחר תיקון פרצופו כגון דא צריכה רבה, כי גם מ"ש רבינו בשער דרושי הצלם דרוש ה' ז"ל, כאדם גדול בערכו, הוסמך על נער קטן, אשר כופף טיבורו להסמיק על ראש הנער, וראש האדם זקוף למעלה, ורגליו תלויים אחורי הנער ונמשכים למטה, כנודע כי ז"א לגבי אימא, הוא נער קטן, בן שלה, כננס תחת הענק וע"ש. מכל אלו מבואר, היות הז"א קטן הכמות לגבי דאז"א, ועינינו הרואות

אל זרין הקטנים במעלה מהם. התשובה, כי מברשנו נחזה אלוה, כי הולד העובר נתון במעי אמו בפנימיותה, ולא מפני כך נק' עליון יותר מאמו, כי זה הוכרח להיות כן לצורך העובר להתקן שם, וכנ"ל בפ"ב, כי שם אין יכולת אל החיצונים לחזור להרבק במלכים אלו.

עוד ט"א, כי הז"א אפילו בהיותו פרצוף שלם ב"ס אחר התיקון, הוא קטן מאד מאבא או מאימא, כי נה"י של התבונה נעשים מוחים בז"א, ומתלבשים תוך כל שיעור קומתו, ומה גם עתה שאין בו רק ששה נקודות קטנות, ולא בסוד פרצוף, וגם הם תלת כלילין בתלת, כי נמצא כי כל בחי' ו' קצוותיו אלה הם נכללין יחד, ועומדין בחצי התחתון דת"ת דאימא שהוא הבטן שלה ומקום ההריון, ובכל השאר איננו חוצץ בין אריך להם, ולכן אין זה נק' חציצה והפסק בזרין בין א"א לאו"א.

ועוד טעם אחר, כי להיות שנכללו ג"כ אורות רבים שם, לכן אפילו אם היה הז"א מפסיק ממש לגמרי בין אריך לאבא ואימא, אינו מעלה ומוריד, מחמת רוב האורות אשר שם.

היסוד דעתיק, ונעשו ד' פרצופים או"א, ב' פרצופים לבר, לצורך עיבור הז"א בתוכם. ועוד ט"א, לצורך ז"א עצמו, כי בהיות נה"י דאריך תלת כלילין בג', שהם חג"ת דיליה, הנה בכוא ז"א להלבישם, ישאר גם הוא כמוהו בבחי' תלת כלילין בג', נה"י דיליה בחג"ת דיליה, כמו אריך, ועי"ז תהיה התחלת תיקונו כנ"ל. ועוד ט"א, לסיבת אריך עצמו, כי ע"י עליית נה"י שלו באו"א, נמצא היסוד שלו נתון תוך ב' היסודות של או"א כנ"ל בפרק זה, וכמ"ש בע"ה בפרק שמיני, ואז ח) יוכל להזדקק על ידם. כי נעשין לו בסוד מיין דכורין ונוק, ויוצא טיפה לצורך הז"א לתקנו, כמ"ש לקמן בפ"ח.

ונמצא עתה, כי אותם השבעה מלכים שעלו ונתבררו, שהם בחינת ז"א ונוקבא, הם עומדים באמצע, בין נה"י דאריך המתלבשים בהם, ובין פנימיות או"א הכוללים ד' הפרצופים שלהם כנו', עם ט) שהם זרין, כי הם המלבישים לנה"י דאריך, ומתלבשים תוך או"א בתוך מעיהם בסוד עיבור, כי כן הוא צורך אל העיבור. ועם זה אין (א) כאן מקום שאלה, איך או"א שהם יותר מעולים, נעשים לבושים

הגהה

(א) צמח: נ"ל ויש כאן.

יפה שעה

הטיבור של א"א בלבד יע"ש. ועל כרחין לומר, שמ"ש רבינו ז"ל, שז"א הוא יותר קצר הקומה מאו"א, אף אחרי תקון פרצופה, כל זה מיירי כשהנה"י דאו"א מתלבשים בסוד מחין בגו גופא דז"א. אלא דלפ"ז התימה על או"א עצמם, שהרי כחב"ד חג"ת שלהם מלכשים בא"א מן הגרון עד הטיבור דא"א, ונה"י שלהם מתלבשים גו ז"א, ומתלבשים לא"א מן הטיבור עד סוף רגליו דא"א, נמצא גדול ורב שיעור קומת נה"י שלהם משיעור קומת כחב"ד חג"ת.

שמדבר בכל כללות הגוף כולו מראשו ועד רגליו, כמבואר בענין, היא אומר שבכמות כמו שיעור שמן הראש ועד הטיבור, כן שיעורו מן הטיבור ועד רגליו, אם כן או"א המלבישים לא"א מן הגרון עד הטיבור, יהיה שיעור קומתם הרבה יותר קטן משיעור קומת ז"א, המלבישים לא"א מן טיבורא ועד רגליו. ועיין בשער בריאת העולמות ענף ד', שכתב רבינו ז"ל, אמנם יש בחי' פרצופים שאינם גבוהי הקומה, כגון או"א ששיעור קומתם מן הגרון דא"א עד

הנהות ומראה מקומות

ח) נ"א ואז יכול להזדחג ע"י היודדים מ"ד ומיין ויוצאים (ק'). ט) נ"א ונמצא זרין הם מלבישים לנה"י דא"א (כת"י).

פרק ז

שהיא הגרון, לצורך זו"ן, לא היה ע"ד הנז', לפי שהיה מוכרח שיהיו ב' המאורות האלו בלתי שוין, ויהיה זה גדול מזה, זה מאור הגדול, וזה מאור הקטן להנהיג התחתונים, כמ"ש בש"ו ח"א. ולכן בזה הזיווג של עתה, לא שימש שם ס"ג, רק דרך מעבר לבד, ויצתה הטיפה משם ע"ב, כי כל טיפה אינה יוצאה אלא משם כנז', ועברה דרך מעבר בעלמא דרך שם ס"ג, וירדה למ"ה וב"ן של זו החכמה, ושם קבלה ג"כ הארה משניהם, כי הם שרש זו"ן, ואז משם מ"ה נמשך הז"א, ומשם ב"ן נמשך הנוק'. ועתה בהיות שיצאו מב' שמות נפרדים, שהם מ"ה וב"ן, ולא משם א' לכן יצאו בלתי שוין במעלתם, הז"א גדול מנוק', ולא כאו"א שיצאו שוין, להיותם יוצאין משם א' דס"ג בלבד.

ונבאר עתה מציאות טיפה זו, נודע, כי כל הטיפות הם בחי' צורת י' קטנה, כנז' בתיקון ב' דמ"ו, ויש בה ג' קוצין, והם סוד שלשה אותיות יה"ו, שהם סוד חכמה ובינה ודעת, כי גם משם נמשכה טיפה זו כנודע, והנה להיות כי טיפה זו לא יצתה רק משלשה שמות ע"ב מ"ה ב"ן לבד, כי שם ס"ג לא הועיל לה רק למעבר בעלמא, לכן צריך שיהיה בטיפה זו כללות ג' יה"ו: א' מע"ב, וא' ממ"ה, וא' מב"ן, ואמנם להיות כי עבר דרך מעבר בשם ס"ג, לכן גם שם ס"ג נרמו בטיפה זו דרך רמז לבד, להורות כי עבר בו דרך מעבר, והוא, כי ג"פ יה"ו אלו, הם בגימטריא ס"ג, ואמנם ג' יה"ו אלו סדרן כך, כי מג"ר של חכמת אריך הנז', נמשכו שלשה אותיות יה"ו הראשון, ולכן הוא במילוי יודין דע"ב, כזה: יו"ד ה"י וי"ו, בגימטריא נ"ז, שהם סוד העולם ב', מהנהו ג' עלמין דבתיקונא קדמא דדיקנא

(כ) אחר שנתבאר בפרק שקדם, איך נתלבשו עתיק ואריך וזו"ן ואו"א לצורך העיבור של זעיר אנפין, נבאר עתה איך אחר התלבשות הזה, נזדווג או"א לתקן לזו"ן, ונבאר תחלה הזיווג הראשון של אריך, הנקרא זיווג עליון דנשיקין, אשר ייעדנהו לעיל בפ"ה, לבארו בפרק זה. הנה בש"ד ח"א פ"ז ביארנו, כי חכמה סתימאה דא"א, יש בה י"ס, ובחי' היסוד שבה, הוא החיך, ומזדווג עם הגרון שהוא הבינה של כללות פרצוף אריך, והיא מלכות של החכמה הנז' ג"כ, וכבר ידעת, כי בכל מקום שיש כללות י"ס, יש בהם ארבע שמות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, שהם: בחכמה, ובינה, ות"ת, ומלכות שבי"ס ההם, וא"כ גם באלו הי"ס של החכמה הנז' דאריך, יש בה ד' שמות האלו, של ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן.

והנה כאשר נזדווג חכמה דאריך בסוד הנשיקין, עם המלכות שלה, שהיא בינה בערך כללות דאריך, והיא הגרון כנז', כדי להוליד או"א, ולהוציאם שיהיו מלבישים את האריך מהגרון שלו עד טבורא דיליה כנז', (א) הנה אז יצתה טיפת ההולדה הנז', מן שם ע"ב שבחכמה הזו, כי לעולם טיפת הזרע אינה נמשכת אלא משם, ואותה הטיפה היתה בחי' או"א, ונתנה החכמה אל הבינה, שהיא סוד הגרון לעולם בכל מקום, כפי איזו בחי' אשר תהיה. ובינה זו היא שם ס"ג, ונתלבשה אותה הטיפה שם בסוד עיבור, ואז יצאו שם או"א מן הגרון הנז', ויצאו שניהם שוים, כחדא נפקי כחדא שריין כו', והטעם לדבר מפני שיצאו משם ס"ג לבדו, שהוא הגרון כנז', ואמנם כשנזדווגה החכמה הנז' עם בינה

הגהה

(א) צמח: מכאן נבין האמור בוהר או"א, הנק' שם בשם אדם עילאה, כנזכר פרשת תרומה דף קס"ו, על ענין סוד הולדת

הנהרות ומראה מקומות

(כ) ע"ה שער הולדת או"א וזו"ן פ"א וב', כל פרק זה נתבאר בתע"ס חלק י' מן אות ק"א עד אות קכ"ח.

דאריך, שיצאו ממוחא סתימאה, חכמה של אריך הנזכרת. ואותו העולם השני שהוא בגימטריא נ"ז אל יהו"ה, נמשך מזה השם דיה"ו דירדין, כנז' בש"ג ח"ב פט"ו.

ואחר כך מתלת אמצעיות חכמה הנז', נמשך שם יה"ו א' דמילוי אלפין דמ"ה, כזה: יר"ד ה"א וא"ו, והוא בגימטריא ט"ל, וכאשר יורד יה"ו הראשון דירדין, עד מקום זה, נמשך בזה שם של יה"ו הב' שבתלת אמצעיות, ונעלם שם, ומתלבש בו, וכשנתחברו שם, נמצא כי נ"ז וט"ל, נעשו צ"ו, ומכאן נמשך העולם הג' מאותם תלת עלמין הנז', שהוא א"ל אדנ"י, בגימטריא צ"ו. ואחר כך יורדין אלו ב' יה"ו הנז', עד ג' אחרונות דחכמה הנז', ושם מתלבשים ונעלמים בשם יה"ו הנז', עד ג' אחרונות דחכמה הנז', ושם מתלבשים ונעלמים בשם יה"ו הג', שהוא במילוי ההי"ן דב"ן, כזה: יר"ד ה"ה ר"ו, והוא בגי' מ"ב, וכשנתחברו שלשתן שם, נ"ז וט"ל ומ"ב, נעשו קל"ה, והוא סוד כי חלק ה' עמו, שהם ישראל, כי נשמותיהם נמשכים ממקום זה, כי מהם נעשו זר"ן כנז', ומשם נמשכו נשמותיהם של ישראל.

ואחר שנכללו יחד ג' יה"ו הנז', ונעשו כמנין חל"ק, ירדו אל היסוד שבחכמה הנז', והוא החיך שבפה דאריך, ושם נעשו בסוד גיכ"ק, שהם אותיות של החיך כנודע. והנה גיכ"ק עם ארבע האותיות, ועם כללות התיבה, הם חל"ק בגי', ולהיות שיותר נגלה שבשלשתן, הוא יה"ו דב"ן הג', המלביש לב' יה"ו הא' והב', והוא בגימטריא מ"ב כנז', לכן יסוד החכמה דאריך נק' ח"ך, שהם אותיות כ"ח, כי לעולם כל כ"ח הוא בחי' מ"ב, (ל) כנודע כי הד' אותיות של ההויה של הפשוט, עם ה' אותיות המילוי הם י"ד, וכשתצרפם עם כ"ח אותיות, שיש במילוי המילוי, הם מ"ב. ונמצא כי גם בשביל בחי' זו, נק' טיפה זו מ"ב זיווגים, כמ"ש בע"ה.

והנה אחר שג' יה"ו אלו הם ביסוד החכמה והנה כבר נתבאר, כי כיון ששם ס"ג שימש גי"כ למעבר בעלמא, ונרמז בג' יה"ו הפשוטים שהם בגי' ס"ג, לכן גם במילויים נרמז דרך רבנו, והוא כי יה"ו דמילוי ס"ג, כזה: יר"ד ה"י וא"ו, הוא בגימטריא מ"ה, ועם חקל הנז', הוא מקום, שהוא שם יהו"ה, כזה: יפ"י, הפ"ה, ופ"ו, הפ"ה, וזהו גי"כ סוד הנה מקום אתי, פירוש: אות י', כי הטיפה הזו יצתה מן חכמה הנק' י', וגם הטיפה עצמה היא י' כנז', ונעשית מקום.

ונמצא, כי עיקר מה שנגלה מטיפה זו, הוא יה"ו דההין שהוא מ"ב כנז', ובו מתלבשין ב' יה"ו האחרים. ולכן ז"ס מיין דכורין היוצאים מן החיך, שהוא יסוד חכמה דאריך, אל הנקבה גרון דאריך, שהיא מלכות שבחכמה, והיא בינה של כללות פרצוף דאריך, ואלו הם מ"ב זיווגים הנז' בתחלת ההקדמת דספר בראשית ע"ש.

והנה נודע, כי אין טיפה יורדת מלמעלה, שאין טפיים עולות מלמטה כנגדן. וצריך שמהגרון שהיא מלכות של החכמה הנז', יעלו ב' טיפין דמיין נוק', ויהיו ב"פ מ"ב, והענין, כי הנה נתבאר לעיל ש"ד ח"א, כי מהגרון הזה נעשו ב' כתרים של אר"א, ונודע כי הבינה היא שם אהי"ה, וכיון שאר"א נמשכים מגרון זה שהיא בינה דאריך, צריך שיהיו שם ב' בחינות: א' בצד ימין של הגרון, שממנו יונק אבא, וא' בצד שמאל של הגרון, שממנו יונק אימא, ולהיות גרון זה בחי' בינה, לכן ב' בחי' אלו

הגהות ומראה מקומות

(ל) עיין בהקדמת ת"ז אות פ"ח וש"נ ובשער הפסוקים פרשת שלח סימן י"ד.

והתחתונים בבי' אהי"ה העליונים דיודין, שהם ג"כ מ"ב.

וכבר נתבאר בש"ד ח"א, כי פסוק ויאמר אהיה אשר אהיה, נדרש על ענין דרוש זה. ודע, כי אלו הבי' אהיה העליונים דיודין הנז' פה, אלו הם בי' אהיה שבפסוק הנז', ויאמר אהיה אשר אהיה, שהם בחו"ב שבי"ס הגרון, שהיא הבינה. והכתר שבי"ס אלו שבגרון, הוא רמוז במלת (ג) אשר, שבין בי' האהיה, כי הוא קו אמצעי בין חו"ב. וכן ער"ז הם, אהיה אשר אהיה בתג"ת דגרון, והת"ת הוא אשר שיש בניהם. וכן אהיה אשר אהיה בנה"י, ואשר הוא היסוד שביניהם. אמנם בפסוק לא נזכר רק ג' העליונות הנז', יען כי כל אלו נכללים בהם כנז', יען עולים מתתא לעילא בסוד מ"ן, ונכללים בבי' אהיה העליונים.

גם כמו שג' יה"ו שבחכמה, נרמז בהם שם ס"ג כנ"ל, כן כאן בגרון, הם ו' אהי"ה, שהם ב"פ ס"ג, א' כנגד אבא, וא' כנגד אימא. גם כמו שהג' יה"ו שבחכמה, נרמז בחיך, בסוד גיכ"ק כנ"ל, כן אלו האהיה, הנכללין בבי' אהיה העליונים כנז', יש בהם מ"ב ב"פ, שהם בגי' אחה"ע, שהם אותיות הגרון, והענין, כי כמו שכל בחי' הגרון הם כפלים מן החכמה, בסוד טיפה מלמעלה, וטיפים מלמטה כנז', גם כאן צריך להיות כן, כי שם בחכמה היה יה"ו האחרון, שבו נכללו האחרים, היה בסוד מ"ב כנ"ל. ופה בגרון, הבי' אהיה עליונים, שבהם נכללים התחתונים, הם בגימטריא מ"ב א' לבי', וצריך שיהיו ב"פ מ"ב לטעם הנז'. והנה הוא באופן זה, כי בכל אהיה מאלו הבי', יש מ"ב אותיות עם הכולל: ד' בפשוט, וי' במילוי, וכ"ז במילוי המילוי. הרי ב"פ מ"ב, בבי' אהיה הנז'. וזהו הטעם שנק' בינה אימא, בסוד האהיה שבה, שיש בו א"ם אותיות.

הם כולם בבחי' אהי"ה כנז', וא"כ (ב) הם פה בגרון זה בשני צדדיו, בי' שמות של אהי"ה. דוגמת שם א' של יה"ו שבחכמה, שהוא מ"ב. והנה בי' הטיפות דמיון נוקבין הנז', הם בי' אהי"ה הנז', אשר שניהם בגימטריא מ"ב. אמנם ג"כ צריך, שבכל א' מהם יהיה רמוז מ"ב כנז', שעולים בי' מ"ב, ויורד מ"ב א'. ויתבאר זה לקמן, בסוף הפרק.

וכמו שג' יה"ו הנז', יתחלקו בי"ס של החכמה דא"א, ושורשם יה"ו א'. כן יתחלקו בי' אהי"ה אלו בגרון, לששה אהי"ה, בי"ס שבו, והוא, כי גם בגי' של הגרון שבהם, שם אהי"ה א', שהוא שרש אבא שבגרון, והוא במילוי יודין: אל"ף ה"י ירד ה"י, ואהי"ה בי' ג"כ דיודין, שהוא שרש אימא, כי כמו ששם יה"ו הוא כללות י"ס דחכמה, כן שם אהי"ה הוא כללות י"ס דגרון, אלא שיה"ו דחכמה, נחלק לבי' יה"ו כנז'. ואהי"ה של הגרון, נחלק לר' אהי"ה, יען שיש בו כללות אר"א, ונמצא כי גי' של אהי"ה של כללות הגרון, יש שם שני אהי"ה דיודין.

ואחר כך בתלת אמצעים של אהי"ה שבכללות הגרון, יש בי' אהי"ה דמילוי אלפין. ואח"כ בתלת תחתוניות של אהי"ה דגרון, יש בי' אהי"ה דמילוי ההי"ן. גם כמו שהג' יה"ו של החכמה, נכללו ביה"ו האחרון של מ"ב. כן בבינה, הו' אהי"ה נכללו בבי' אהי"ה שהם בגימטריא מ"ב. אמנם הפרש הוא, כי שם בחכמה שהיא טיפת מיון זכרים, היורדים מלמעלה למטה, לכן ירדו בי' יה"ו העליונים, ונכללו ביה"ו התחתון. אך כאן בבינה, שהיא טיפת מיון נקבות, העולות ממנה למעלה, הוא להפך, כי נכללין ד' אהי"ה האמצעים

הגהה

דף ס"ה ע"ב, בספרא דשלמא מלכא, אשר בקיטורא כו' חברותא אשתכת, ר"ל שאשר באמצע מחבר הקצוות, דוגמת אמ"ן, שהו"ה בחסד, ארני בגבורה, ומתחברים בת"ת, ושם עולים אמן, בחיבור בי' שמות. וכן בנה"י.

(ב) צמח: עיין בספר עב"י דף נ"ז, שיש בגרון דא"א יש"ס ותבונה, ומהם יצאו אר"א, ע"ש היטב, ואר"א הוציאו לישסו"ת, המוזכרים ברוב המקומות.

(ג) צמח: וזהו הנז' בזהוה אחריות

ענין הנשיקין הנז' בכל מקום, שהוא זיווג החיך עם הגרון.

הנה זה הטיפה דכורא, שיצתה מן החכמה אל הבינה שהוא בגרון דאריך, ונתערבה שם עם ב' טיפות הנקבות, הנה הוא לצורך תיקון ז"ן. וז"ס (ה) הפסוק, ויאמר אהיה אשר אהיה כו'. והענין כמ"ש אצלנו בסוד כונת יציאת מצרים בליל פסח, כי אז היה הז"א בחי' עיבור תוך אימא, ורצה השי"ת להודיע למשה, כי עתה היה נולד הז"א, שהוא ענין יציאת מצרים, והודיעו התחלת הדבר איך היה, כי בתחלה היה הזיווג דא"א בסוד הנשיקין כנו', להוציא זעיר ונקביה על ידי ב' אהיה אלו הנז', שהם בגרון דאריך, שהם ב' אהיה לצורך ז"ן, א' לז"א, וא' לנוק', והבן זה, כי כמ"ש

שהם ב' אהיה, כנגד או"א, כן משם נמשך אל הז"א ואל הנוק'. ואלו הב' אהיה, הם משה אהיה אשר אהיה, כמבואר לעיל בפרק זה. (מ) אח"כ ירדו טיפות אלו ליסוד דאריך, ומשם למלכות דאריך, ומשם לאבא, ומשם לאימא, כמ"ש בפרק הבא בע"ה. ושם באימא נשאר בסוד עיבור, ושם נתקן לגמרי, ואימא זו היא סוד שם אהיה הג', כמ"ש אהיה ילחני אליכם. ועיין בח"ב פ"ג, ואח"כ כשנולד ז"א, הנק' שם ההוי"ה כנודע, אז נאמר כה תאמר אל בני ישראל ה' אלהי אבותיכם כו', כי כבר נולד ז"א, ונתגלה שם שם ההוי"ה, ונחזור אל הענין, כי חכמת א"א, הוריד טיפת דכורא שהוא יה"ו דההי"ן, שהוא מ"ב, בגרון שלו שהיא הבינה, ושם נכללה תוך ב' טיפות ב' אהיה, שהם מיין נוקבין, ונמצא מה שמתגלה עתה, הם ב' אהיה שבגרון, שהם ב"פ מ"ב כנוכר.

הבן עתה ותראה, כי אע"פ שטיפת הנקבה כפולה מטפת הזכר, הנה שרשי הטיפה הנוקבית נמצא גם בזכר. והענין, כי הנה טיפת הזכר היא יה"ו דב"ן, שהיא מ"ב כנ"ל, ויש בה שורש ב' טיפות לצורך או"א, אלא שלהיות כי בעתיק ובאריך (ד) עדיין לא נתחלקו ונתפרשו הזכר והנקבה כל אחד בפני עצמו כנודע, ולכן עדיין היו שרש או"א כלולים יחד בשם יה"ו דמ"ב הזה. ואח"כ בגרון, אשר שם התחיל התלבשות או"א שם, והתחילה הנקבה להפרד מהזכר, לכן טיפת הנקבה שבגרון, היה המ"ב שלה בב' שמות של אהיה, העולים מ"ב כנו', ונמצא כי כ"כ גדול יה"ו, שם א' דכורא שהוא בגימטריא מ"ב, כמו ב' טיפות דנוק', שהם ב' שמות דאהיה, ושניהם מ"ב א'.

ונמצא כי או"א נשרשו גם בדכורא, שהוא חכמה דאריך, אלא שהיה באחדות, וגם נשרשו שניהם ב' נוק', בינה דאריך, אלא שהיה בפירוד בב' שמות דאהיה. הרי נתבאר כי הכל בחי' א', וכל מה שיש בגרון, יש בחיך, אע"פ שבגרון הוא כפול כפלים מן החיך, כ"כ הוא טיפה א' מן החיך, כמו ב' הטיפות של הגרון, אלא שבגרון נתחלקו לב' לסיבה הנ"ל.

ונתבאר, איך הוא טיפת מ"ב א' מיין דכורין מן החכמה, שהוא יה"ו דמילוי ההי"ן. והם ב' טיפות מיין נוק', ב' שמות אהיה דיודין, שהם בפשוט ובמילוי ובמילוי המילוי, ב"פ מ"ב אותיות. והרי נתבאר זיווג זה העליון דנשיקין דאריך, שהם מחכמה מוחא סתימאה דביה, עם הבינה שבו דאריך, שהוא בגרון, ע"י החיך שהוא יסוד החכמה כנ"ל. ולהיות זה הזיווג בפה, נק' זיווג דנשיקין, והבן עתה

הגהה

(ד) צמח: לא הבנתי תיבת עדיין, שהרי (ה) צמח: נ"ל שזה קיצור מכל הנז"ל, וע"י כל הנז' בפרק זה ובסוף פ"ג, נבין הכתוב בעתיק ובא"א, אין נקבה נפרדת, כנו' בענין עתיק וא"א.

הנהרות ומראה מקומות

(מ) עיין שער הכוונות דרושי הפסח פ"א ופרי ע"ה שער הג המצות פ"א.

פרק ח

ג) הנה אחר שהיה זיווג עליון דאריך בחו"ב שבו, ונכללה טיפת הזכר תוך טיפת הנקבה, והיתה בחי' ב"פ מ"ב כנ"ל, כי אלו הם הנגלים כנ"ל. הנה אח"כ ירדה טיפה זו עד היסוד דאריך עצמו, ונמצא עתה כי יש ביסוד דאריך ב"פ מ"ב מ"ב. וז"ש בפרשת בראשית ד"א, וכמה (א) דדיוקנא דברית אודרעו במ"ב זווגין. פירושו: כי היסוד דאריך הנקרא ברית, נזרעו בו מ"ב זווגין, ר"ל מ"ב זוגות, כי הם ב"פ מ"ב כנז', שירדו מן הגרון בו, ונזרע מאלו המ"ב זוגות כפולים, שהם שני פעמים מ"ב כנזכר. גם אם נראה לפרש, כי טיפת דכורא היא מ"ב א', יה"ו דההין כנ"ל, ובי' הטיפות נקבות, אע"פ שהם שני פעמים מ"ב, עכ"ז בפשוטן אינם רק אהי"ה ב"פ, שהם בגימטריא מ"ב לבד, ואלו ב"פ מ"ב, הם המ"ב זווגים כפולים, דאזריעו בברית קדישא דאריך.

הנה נתבאר לעיל בפ"ג סדר התלבשות כל הפרצופים לצורך זיווג זה, שהוא לצורך ז"ן, ונתבאר שם, כי נצח דאריך מתלבש תוך אבא, והוד דאריך תוך אימא, והיסוד דאריך נעשה סוד הדעת, המכריע בין אבא לאימא, שהוא בב' היסודות שלהם, כי חצי יסוד הימיני דאריך נתון ביסוד דאבא, וחציו השמאלי נתון ביסוד דאימא. והענין במ"ש בש"ג ח"א פ"ב, כי אין בא"א נקבה נפרדת ממנו, אמנם כל צד הימין שבו הוא זכר, וכל צד שמאלו הוא נקבה, ונמצא כי כן עדין, היסוד שלו,

כלול מזכר ונקבה, כמו התמר, בסוד צדיק כתמר יפרח, ויהיה חציו הימני זכר, וחציו השמאלי נקבה, והוא בחי' היסוד זכר, ובחי' העטרה שלו נקבה, כי העטרה הא בחינת מלכות דא"א, ואז ניתן בחינת חציו הימני ביסוד דאבא שהוא ג"כ זכר, בסוד מיין זכרים. וחציו השמאלי ביסוד דאימא, שהיא ג"כ נקבה, בסוד מ"ן. וע"י התלבשותו באלו ב' היסודות, שהם זכר ונקבה דא"א, אז נזדווג האריך מיניה וביה, יסוד בעטרה, בסוד זווג תחתון, ונתן היסוד בעטרה, אותם הטיפות שנמשכו אליו מבחי' זיווג עליון דחכמה וגרון הנ"ל, והוציא לז"ן בבחינת תלת כלילין בג'.

והאמת, כי אין האשה מתעברת מביאה ראשונה, עד שיעשה אותה כלי, ע"י הוא רוחא דשביק בה בביאה ראשונה, ואח"כ מביאה ב' מתעברת. אמנם כאן, להיות שנוקבא דאריך אינה בחינה נפרדת ממנו, אמנם היא כלולה בו כנז'. לכן לא הוצרך לעשותה כלי, ונתעברה מביאה ראשונה, ואמנם עכ"ז, הוצרך להיותו חציו הימין ביסוד דאבא בסוד מיין זכרים, וחציו השמאלי ביסוד דאימא בסוד מ"ן.

ובזה תבין מש"ל פ"א, כי עיקר הזיווג הזה הוא בא"א, אך או"א לא שמשו עתה, רק שהזיווג נעשה על ידי התלבשות אריך בהם, וכבר נתבאר עתה, מה היה צורך התלבשות יסוד דאריך בהם, ומה תבין ענין יעקב, שהוליד לראובן מטיפה ראשונה, בביאה ראשונה כמש"ק כחי וראשית אוני, וכמש"ל (ס) כל מעכות של בית רבי תמר שמן, ובאצבע היו,

הגהה

(א) צמח: הנה לא אמר וכמה דברית, אלא דדיוקנא דברית, וצ"ל מה היא דיוקנא דברית, ונ"ל שהוא לשון, המזווג חיד וגרון מבחי' נשיקין דוגמת הברית, ועיין בס"ע ב"י דף ק"ו, לשון ממלל רברבן, שהוא יסוד שבפה א"א, המזווג חיד וגרון, הטיפה, ומבחי' נשיקין ומשם נמשכת אל היסוד עצמו, וזהו כמה, דלשון שהוא פועל בנשיקין, כמו הברית מבני, יע"ש.

הגהות ומראה מקומות

ג) לעיל שער ג' פ"ב פ"ז. ע"ח שער הכללים פ"ב שער הולדת או"א וז"ן פ"ב וד' וה'. שער הקדמות דף קנ"ה שער מאמרי רשב"י ז"ל דף רנ"ו כל פרק זה עד ד"ה גם ט"א שבסוף נתבאר בתע"ס חלק י' מן אות קכ"ח עד אות קמ"ו. (ס) יבמות דף ל"ד:

זיווג א"א הנ"ל, נתונים ביסוד שלו, הם עומדים ממש תוך ב' היסודות דא"א, ואו יסוד דא"א העומד בתוכם, השפיע ונתן טיפות אלו תוך יסוד דאבא, ונתעדרה שם במהצית הימני דז"ן המתלבש בתוך אבא כנו', ואו אבא אח"כ בסוד זיווג שנזדווג עם אימא, נתן המחצית ההוא עם הטיפות ההם בסוד זווג, תוך אימא, ואו נמצא כל בחי' ז"ן בסוד עיבור תוך אימא לבדה, וזה יתבאר היטב בארוכה בפ"ט.

ונחזור עתה לבאר ענין זיווג דא"א, מה שימש בזה, ומה בחי' נעשית ע"י בזו"ן. הנה נתבאר לעיל, כי הז"א כל עצמו אינו פחות מו"ק ולא יותר עליהם, עד שיגדיל בעיבור ב', שיתבאר בחג"מ ש"ז זה בע"ה, ואמנם עתה, לצורך זה הזיווג של א"א, נכלל הז"א תג"ת כנ"ל כי א"א לומר שבעיבור נגרעו ממנו תלת קצוות, ונשאר בג' לבה, כי זה אינו עולה בדעת, אמנם נכללו הג' גו תלת כנ"ל. והענין, כי הנה תיקון ז"א עתה אינו אלא ע"י א"א, והוא הע' קרי בזה הזיווג, להמציא שרש ועיקר הזו"ן, והנה א"א עצמו נכלל תלת גו תלת, ולא נתגלו בו עתה החג"ת, רק הנה"י שלו אשר עלו למעלה במקום חג"ת, אשר שם או"א, ועלו ונתלבשו תוך חג"ת דא"א עצמם, ואו מכח אותם הנה"י דא"א עצמם לבדם, אשר נתעלו שם ונכללו בחג"ת, יצתה הטיפה כלולה מכחם, דרך היסוד דא"א, בסוד זיווג תחתון, ואלו הנה"י דא"א, הם סוד תלת טיפין דסגול, הנזכר בתיקון ס"ט דק"ו וק"ח, שמהם נעשה אדם תתאה שהוא ז"א, ונמצא כי שרש טיפה זו אינה, רק מבחי' תלת טיפין דנה"י לבד, אלא שהיו כלולים בחג"ת, וא"כ נמצא כי אין בחי' הז"א עתה, דק בחי' ג' קצוות לבד, שהם הנה"י שלו, ואלו נשלמו עתה ונתגלו.

ולא הוצרכו (ב) לביאה שניה, והענין, כי מכח זה דאריך, נמשך אליהם כנו' היותו של היסוד שלו כלול מזכר ונקבה, כמו התמר, לא הוצרך לביאה שניה, וז"ש ותמר שמן, והבן (ג) זה, ונמצא כי כמו שהזווג דאריך היה ע"י כללות תלת נה"י גו תלת חסד גבורה תפארת, כן יצא הזעיר אנפין כלול תלת גו תלת, כמו שאכתוב לקמן היטב בעזרת האל, אשר זהו הטעם למה אריך הוצרך לאסוף רגליו, ולכלול אותם תוך חג"ת כנ"ל בפ"ה. וזה היסוד דאריך, הוא השופר דנפק מיניה קול, כלול מג', שהם אש רוח ומים, כמש"ל בפרק זה, על פסוק מן המצר (T) קראתי יה, כי יצאו אחר כך מזה היסוד הנק' שופר לאו"א, הנק' י"ה, ושם נתקנו בסוד העיבור. ולכך נבאר תחילה איך נמשכו אח"כ בסוד העיבור תוך או"א. הנה כבר נתבאר לעיל בפ"ה, כי עיקר הזיווג הוא בא"א, אלא שגם הוצרך לזיווג או"א הגבוהים מן זו"ן, והוכרח להיות יצירתם על ידיהם, והענין, כי הנה נתבאר לעיל בראש פרק זה ובפ"ו, ענין התלבשות כל הפדצופים, ואיך זו"ן בהיותם בחי' תלת כלילן בג', היו נתונים באמצע בין נה"י של א"א לאו"א, ונמצא כי מהצית זו"ן, שהם: נצח וחסד, וחצי הימני של ת"ת, וחצי הימני של יסוד, וחצי הימני של מלכות, היו מלבישים לנצח וחצי יסוד הימני דא"א, והם מלובשים תוך אבא, המלביש עליהם, ומחצית השמאלי דזו"ן, שהם: הוד וגבורה, וחצי השמאלי דת"ת, וחצי השמאלי דיסוד, וחצי השמאלי דמלכות, נתונים ומלבישים על הוד וחצי השמאלי דיסוד דא"א, ואחר כך אימא מלבשת עליהם, ונמצא כי היסוד דא"א נחלק לב', חציו נתון ומלובש תוך יסוד דאבא, וחציו ביסוד אימא, ונמצא, כי בהיות הטיפות של

הגהה

בסוד צדיק כתמר יפרח הנאמר על א"א, שהוא כמו התמר כנו"ל שא"צ ב' ביאות. (T) צמח: בפרשת ויחי דף רמ"ה מביא פסוק שלהבת י"ה דא שלהובא דנפיק מגו שופר וע"ש.

(ב) צמח: שמעתי על סוד זה מפשטים של ספרד דבר יפה, שהרי אמרו ליהודה ונתה תמר כלתיך, והואיל והרה, ודאי לזנונים דהיינו ב' ביאות. אח"כ מצאתיהו בהד"ם אלשיך. (ג) צמח: היינו שהיו עושים כמו א"א,

וזה נק' ו' גדולה, ואות ו' של המילוי היא ביסוד, ונק' ו' זעירא, כי הת"ת והיסוד הם גדול וקטן כנזכר, ואמנם היות הת"ת נק' ו', כי הנה החסד והגבורה שהם ב' זרועותיו, יש בהם ששה פרקים, וכלם הם כלולים בו, ולכן נק' הת"ת ו', אלא שהיא גדולה, כי החג"ת הם בסוד האבות, שהם גדולים.

וזה"ש בפרשת בראשית דמ"ד ע"ב, כי בהיכל הרצון שהוא כנגד הת"ת, יש בו ששה היכלין כלולים בו, והענין, כי יש בת"ת לבדו בחי' ששה קצוות, כנגד ששה פרקים חסד וגבורה הנכללים בו כנזכר, ואלו הם ה' היכלין שבו, ואינם ה' היכלין אחרנין הנז' שם, והנה גם ביסוד, יש בו כללות ו"ק, כנגד ו' פרקי השוקיים נצח והוד, ואלו הם סוד מ"ש באדרת נשא דף קמ"ג, וצדיק יסוד עולם, כליל שית בקרטיפא כחדא, ולהיותם בסוד הבנים שהם קטנים נקרא ו' זעירא.

ואלו הב' שהם ת"ת ויסוד, נקרא זה לסיבה הנזכר, כי בין שניהם יש י"ב קצוות, כמנין זה, כי זהו גוף וברית חשבינן חד, וז"ס, וקרא (ו) זה אל זה ואמר, (ע) וכל זה יתבאר ג"כ לקמן בפירו' וע"ש, ונמצא עתה, כי כיון שהת"ת נקרא ו' גדולה, ע"ש שית פרקין דח"ג, והיסוד נקרא ו' זעירא, ע"ש ו' פרקין דנ"ה, א"כ כל החג"ת ו' גדולה, וכל הנה"י נקרא ו' זעירא, ולכן ז"א, שעתה יצא מכה נה"י דא"א לבדו, ולא נתגלו בו בז"א רק הנה"י לבד, לכן נקרא עתה ו' (ז) זעירא, יען (נקרא) הוא בחי'

אמנם היו כלולים ג"כ בחג"ת דיליה, דוגמת האריך כנזכר, אמנם עיקר התיקון לא היה, רק בנה"י אלו שלו, שהם נתגלו לבד, אמנם אחר שנולד ז"א ויצא לחוץ, והגדיל, ונעשה ט"ס גמורות מלבישין את א"א, כמ"ש בע"ה בח"ג משער זה, הנה כי גם א"א נתפשטו רגליו למטה, ואינו ג' כלול בג' כמו עתה.

וזה יובן במש"ל בפירו', איך תלת בחי' שיש לז"א בעיבור, ויניקה, ועיבור דמוחין, שלשתן נמצאו בו בעיבור (ה) הוזה הא' לבדו, והנה זו היא הבחי' הראשונה מהם, שנעשה עתה בסוד ג' לבד, אלא שנכללו בג' אחרנין, ואותם הג' חג"ת הם בכח ולא בפועל, והנה בחי' טיפה זו הכלולה מג' טיפין ממש, שהם נה"י דז"א לבד, אלא שנכללו גם בחג"ת, טיפה זו ניתנה בחזה דאבא, והוא נתנה בסוד זיווג לאימא, ושם נעשית בחי' ו' זעירא שבתוך ה' שהיא אימא, כנודע, ונקרא ו' זעירא, נחלקת לג' נקודות דטיפין, כזה: שהם תלת טיפין דסגול הנזכר, ובסוף ו' זה, באותו הקוץ הדק, יצתה נוק' דז"א, בסוד פסיעה לבר רביעית אליו, כמש"ל בפירו', כי הנה ו' גדולה היא מספר ו', אך ו' זעירא אינה רק ג' לבד, אלא שכיון שגם נכללו בחג"ת בכח ולא בפועל, לכן נקרא בשם ו', אלא שהיא זעירא.

גם ט"א למה נק' ו' זעירא, והענין כמ"ש הקדמה א', כי נודע שאות ו' היא בת"ת, והיא ו"ו כפולה, בסוד גוף וברית חשבינן חד, אלא י"אות ו' העיקרית השרשית היא בת"ת,

הגהה

(ו) צמח: וז"ה א"ל ז"ה כמנין נ"ה, מ"ה

וי' אותיות המילוי, והוא בז"א.

(ז) צמח: הנה במקום אחר נותן טעם

למה נקרא ז"א, ונ"ל עוד, כי גם מפה משמע ט"א, דהיינו בהיותו בעיבור בסוד ו' זעירא, נק' ז"א, וביניקה כבר יש בו ו"ק ו' גדולה, והם גדלות בבחי' ו"ק, כנודע.

(ה) צמח: שהרי בטיפה הוא בכח כל

מה שיש בפועל אחר כל הגדלות, כנודע שאין שום דבר נתחדש ביניקה ובגדלות, אלא שכוחות כולם שהיו בטיפה, הראו פעולתם מעט מעט, והאברים הקטנים נעשו גדולים כנודע, ולא נתחדש שום אבר, וזה כלל גדול מהרב ז"ל.

הגהות ומראה מקומות

רשב"י בפ"י האדר"ו, וע"י בת"ו תקון י"ח אות קי"ט במעלות הסולם מאמר י"ב מזלות וז' כוכבי לכת.

ע"ה שער טנח"א פ"ו, שער הולדת או"א וזו"ן פ"ו שער מ"ן ומ"ד פ"ד שער מאמרי

נהי' לבד, הנקרא ו' זעירא. דע, כי בהכרח צריך שיהיה גם עתה בז"א כללות כל הט"ס, שאפילו העובר יש לו ראש, אלא שלא נתגלו בו עתה, רק ג' תחתונות נה"י שבו לבדם, כנזכר ויתבאר זה לקמן בפ"ו, בענין תלת בחי' שיש לז"א, וכולם בסוד העיבור, גם עיין בפ"ב.

ונחזור אל הנ"ל, כי ז"ס מן המצר קראתי י"ה כו', פ) כי היסוד ד"א נקרא שופר, לשון שופריה ושפיר, כי הוא בסוד ויהי יוסף יפה תואר, כמבואר במקומו. וגם סיבה אחרת, שהוא כמו שופר חלול, שיוצא ועובר מתוכו הקול, וכן זה היסוד דאריך, הוא רחב מלמטה וקצר מלמעלה כמו השופר, ומשם ממקום הצר, יוצא הקול, שהוא ז"א, הנקרא קו"ל, כנודע שהוא כלול מאש רוח ומים, כנזכר בפרשת וירא דף קי"ה, שהם נה"י דז"א, שאז לא נתגלה בו רק ג' אלו בלבד כנזכר, ומיסוד ד"א נמשכו אח"כ באו"א, הנקרא י"ה כנ"ל, וזהו מן המצר קראתי י"ה, כי מן המצר של היסוד ד"א, התחלתי לקרא לי"ה שהם או"א כנודע, שימשכו הטיפה משם אליהם. ואמנם במרחב של השופר שהוא סוף היסוד דאריך, שם ענני י"ה, כי משם יצתה טיפה הנז', וקבלוה או"א הנקרא י"ה, לתקנה בסוד העיבור כנ"ל, ואז אח"כ נתגלו כל הו"ק שבו בסוד

העיבור, כמ"ש בע"ה בפ"ג ע"ש. והרי נתבאר בפרק זה מה היא הבחי' שנתקן ז"א עם זיווג זה ד"א, עד שנכנס לתוך אימא (ח) בסוד עיבור.

פרק ט

צ) נבאר עתה היטב, ענין זיווג או"א, הנ"ל בפרק שקדם, ואיך נתן אבא באימא הטיפה לצורך הזו"ן. ותחילה נבאר מ"ש בפרשת תרומה דף קס"ו, ענין אצילות אדם תתאה, דאיהו בבחי' אור מים רקיע כו'. והנה אדם תתאה, הוא ז"א, והיו באצילותו, תלת בחי', והם: אור, מים, רקיע. והנה האור הוא בהיות בחי' טיפת אבא, נמשכת עד היסוד בו, ומשם אל היסוד דאימא, בסוד זיווג. ואחר כך בהיות טיפת האור היא מתעכבת שם בבטן הנקבה בסוד העיבור, מתהפכת מאור ונעשית מים. ואח"כ אחרי לידתה את הזו"ן, אז נעשית הטיפה ההיא שממנה נעשית זו"ן, בחי' רקיע, דאקרישו מיא ואתעביר רקיע.

והנה נבאר פה ג' בחי' אלו דרך כללות, ואחר כך יתבאר כל בחי' ובחי' במקומה הראוי לה. ואלו התלת בחינות, נרמזו בפסוק, לא (א) תעשו עול במשפט במדה במשקל ובמשורה, כי

הגהה

המכריע באמצעייתא קיומא, וסימן במידה במשקל. ומשקל דא לישן דקיימא באמצעייתא. (א) צמח: עי' בתיקונים דף קל"ד ע"ב, כי המשפט בחי' ראשונה, ומדה ומשקל ומשורה והם ד', וכן בספרא דצניעותא דף קע"ט. והטעם שפה לא הזכירו, נ"ל שהיא בחי' יו"ד, כנז' בתיקונים, והטיפה היא י' כנודע, ובה שייך מדה משקל משורה, ואמת כי המשפט

(ח) צמח: נ"ל שזה נרמז בזוהר בראשית דף ל"ג ריש ע"ב, אשר זרעו בו, זרע בו מבעי ליה, אלא זרעו זרע ואו בו על הארץ הכי הוא ודאי כו', דהא ההוא זרעה אשרי על ארעא, זכאין אינון ישראל דאינון קדישין ודמיין לקדישין, הה"ד ועמך כולם צדיקים. ולמטה מביא, רבי יוסי אמר, טפס"א דשקל"א לשון המשקל, והוא ער"א, היינו קו אמצעי.

הנהרות ומראה מקומות

שער הלקוטים שער רוח"ק יחוד י"ח יחוד ר"ח שער המצות פרשת לך, לקוטי תורה פרשת לך, לקמן פרק י"א.

פ) ע"ח שער הולדת או"א וזו"ן פ"ה. שער הכוונות דרושי השופר דדוש ז'.

צ) ע"ח שער אונאה פ"א ושער מ"ן ומ"ד פ"ה. שער מאמרי רשב"י ז"ל פרשת תרומה.

הדעת העליון שמשם יורד השפע אל או"א להודווג, הוא מזלא קדישא דדיקנא דא"א, הנזכר בש"ג ח"ב פ"א. ונתבאר שם, כי הם ב' מזלות: הח', והי"ג. ומזל הח', הוא שם הויה במילוי יודין. והי"ג, הוא אהיה במילוי יודין ג"כ. והנה המזל הח', מתלבש תוך הי"ג, ושניהם נק' דעת דא"א. והנה זה השם של הויה במילוי יודין, יש בו ד' יודין, והם מ' של משקל, ואם תכלול כל י' מאלו הד', כל י' כלולה מיוחד, הם ת', צמנין שק של המשקל. ואח"כ אם תוסיף כללות חשבון ההויה פשוטה, שהיא כ"ו, ועם הכללות ד' אותיות, הרי ל' של משקל, וכמ"ש זה באורך על ד' מאות שקל כסף, בש"ג ח"ב פ"ט.

והנה כל תלת מיני מדידות אלו, כולם נעשים על ידי שמות הויה במילוי יודין, המתלבשין תוך שמות אהיה במילוי יודין ג"כ, ולכן אותיות הראשונות שלהם, אות מ', מידה, משקל, משורה, לרמוז אל השמות דהויה במילוי ד' יודין, וכמ"ש כ"א במקומו בע"ה.

ונחזור אל הענין, כי הנה המשקל הוא סוד הדעת, ואמנם האבן ששוקלים בה, הוא יו"ד כנזכר בפרשת כי תשא דף קפ"ו, בר"מ, אבנא למשקל בה דא י' וכו', והוא סוד הטיפה שהוא בצורת י', הבאה מן המוח שהיא חכמה, כנודע כי החכמה נק' יוד, וכמו שאות יוד נעלמת וסתומה, שאין שום חלל בתוכה, כנזכר בריש זוהר שה"ש על שחורה אני ונאווה, כן האבן היא סתומה כמו צורת היוד. והענין, כי המוח שהוא חכמה היא סתומה, ואין האור שלה יוצא לחוץ, ואמנם יש אבנין נקיבין, כנזכר בפרשת בשלח בתוספתא דויסע ויבא ויט דין, כי בהיותן (א) נקובות, האור שבה יוצא

הם ג' מיני ק) מדידות, כנגד תלת בחינות הנו', והם: מדה, משקל, משורה. כי המדה היא האמה, שמודדין בה הדברים הקשים ויבשים, כמו הבגדים, או הקרקעות, ואין הענין הנמדד, נכנס בתוך האמה. אמנם המשורה הוא לדבר הלה, שמימין בתוכה היין והשמן למדוד אותה, בהיותה בתוכה, שלא יתזרו לחוץ. והמשקל הוא באופן אחר, כי משימין אבן המשקולת כנגד הדבר הנשקל, לראות אם הדבר ההיא כבד או קל. והנה בחי' האור, הוא נשקל ע"י המשקל. ובחי' המים נמדדין על ידי המשורה. ובחי' הרקיע, נמדד ע"י האמה הנקרא מדה.

ונתחיל בענין האור הנשקל ע"י המשקל, שהוא המשובח שבכולם, וכמ"ש במשנה דתרומות פ"ד, המונה משובח. והמודד משובח ממנו, והשוקל משובח משלשתן, כי הם ג' מדידות הנזכר. והנה המשקל הוא סוד הדעת כנודע, כי ברית הלשון היא בדעת, וברית המעור ביסוד, והנה היכר הדבר אם כבד ואם קל, הוא ע"י לשון המשקל שהוא הדעת.

והענין, כי הטיפה היורדת מחכמה אל בינה הנק' אור, היא נמשכת דרך הדעת כנודע, כי לכן הזיווג נקרא בשם ידיעה, כמ"ש וידע אדם את חוה, וידע אלקנה וכו', כי הדעת הוא המזווג, ובצאת טיפת האור מהמוח הנק' חכמה, נמשכת דרך הדעת, ושם נשקלת אם כבידה אם קלה. כ"א הוא אור גדול מאד הוא כבד ויורד למטה, וכפי ערך גדולתו ושיעורו, כן יתפשט וירד למטה, דוגמת האבן בהיותה כבדה וגדולה וירדה למטה. ואם טיפת האור הנמשכת מהחכמה הוא קטנה וקלה, אינה יורדת הרבה להתפשט למטה. גם לסיבה יותר פנימית, נק' הדעת בשם משקל, והוא, כי הנה

הגהה

את האדם בחכמה, בכח האור ושפע הבאה לאדם דרך נקבים, ומפני שהנקבים בעינות נסתמים, אמר חלולים חלולים, שאם יסתם ולא היה חלול, א"א להתקיים אפילו שעה אחת.

דבר בפ"ע כפי הפש"ט, ובמדה כו' בכ"א שייך משפט דין איך איהו בכמותם, וא"כ גם לדרך זה הם ג', והמשפט עם כולם.

(א) צמח: ואולי שז"ס ברכת אשר יצר

הגהות ומראה מקומות

ק) ג"א כי הנה ג' מדרגות אלו נגד ג' בחי' הנזכר כי מדה האמה (ק).

ויורד דרך הנקב עד למטה, וגם עולה אור החוזר ממטה, למעלה דרך הנקב ההוא, כמ"ש בע"ה בפ"ח. ונמצא כי טיפת האור היורד מהמוח הנק' חכמה, דרך הדעת, אל הבינה, היא האבן הנשקלת בדעת, לידע אם היא כבידה או קלה. והרי נתבאר בחי' האור, ובחי' המשקל, שהם בהיותם נמשכים מהחכמה אל הבינה ע"י הדעת. ובפ"א נבאר בע"ה, ענין המים, וענין המשורה. וּבַח"ג, נבאר ענין המדה, וענין הרקיע.

והרי נתבאר בחי' טיפת האור דמיון דכורין דאבא, (ר) והנה טיפה זו ניתנה ביסוד דאבא, ושם נתערבה עם מחצית ז'ו"ן העומדים שם, כנ"ל בפ"ח, (ש) ואח"כ בהמשך זמן תלת ימי קליטה, נתחברו וניתנו ביסוד דאימא, כמש"ל בפ"י, ונודע כי הולד מצטייר ע"י ב' טיפות אלו דמיון (ת) נוקביה ומיין דכורין, מהם נעשה לובן ואודם שבעובר, ועיין בח"ב פ"ב ענין לובן ואודם אלו מה עניינם, כי שם נבאר היטב, (א) ונבאר תחילה מציאות או"א עתה, והוא, כי הנה נתבאר לעיל בפ"ו, כי או"א עם היות בהם לפעמים התחלקת ארבע פרצופים, עתה לצורך זיווג זה נתחברו, ונעשו ב' פרצופין לבד, ונמצאו עתה תלת בחינות שיש באימא: א', הוא בחינת היסוד של הבינה עליונה, בהיותה נחלקת לב' פרצופין בינה ותבונה. ב', בחינות יסוד התבונה, בהיותה נפרדת מהבינה כנוכר, ג', מקום החת"ך שבין רגלי הבינה, לראש התבונה, בהיותה נחלקים לב' כנוכר, והנה עתה בהתחברם נעשו פרצוף א' לבד, נמצא כי מה שהיה בתחילה ראש התבונה, הוא עתה הבנין והיסוד, של כללות ב' הפרצופין, בהיותם פרצוף א' לבד, ומה שהיה תחילה יסוד הבינה, הוא עתה החזה דבינה של בחי' הכללות של פרצוף א' לבדו,

כי הנה ראש התבונה היה תחילה, במה שהוא עתה שלישי התחתון של הת"ת, אשר הוא מקום הבטן של הכללות עתה, ונמצא כי מקום זיווג או"א עתה, הוא בבטן של הכללות, שהיה מתחילה נק' ראש התבונה, וכמעט שמקום זה הוא כפי התבונה, ובזה תבין, איך תמיד אנו קוראים אל התבונה אם הבנים, כי בראשה היה בחינת עיבור הבנים כנוכר.

ודע, כי פעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל, כי או"א עילאין נתלבשו ממש תוך יש"ס ותבונה תתאין, ובמעין תבונה זו, היה העיבור, ונשלים דרוש ראשון, ועמו יתיישב גם דרוש הזה שכתבתי ששמעתי פעם אחרת, והענין, דע, כי דרך כל האורות העליונים, שנשאר רישומם קיים תמיד לעולם, אף אחר הסתלקותם, וזכור הקדמה זו, ונמצא, כי אף גם עתה שנעשו בינה ותבונה פרצוף א', לא מפני זה נתבטלו הג' בחי' ראשונות שהיו בהם בעת התחלקם לב' פרצופים הנ"ל, שהם: יסוד הבינה, ויסוד התבונה, ומקומי החתך, ונמצאו עתה שלשה מקומות ראויים לעיבור, ונלע"ד חיים, כי מקום החתך, הוא היסוד של עתה של הכללות, באופן שכולם מקום יסוד. השנים יסודות ישנים, והא' יסוד חדש.

והנה גם כנגדם יש בז"א ונוק' תלת בחינות: א', הוא האורות של הכלים, שנתחלקו בעת שבירת הכלים, שירדו למטה בבריאה, והם עלו למעלה, כנ"ל בש"ב ח"ב פ"ה. ב', בחינות הכלים שנשברו, וירדו למטה בבריאה. ג', בחינות רפ"ח הניצוצין, הנק' הבל דגרמי, שאלו הם ניצוצי אור שנשארו בתוך הכלים הנשברים להחיותם, כנ"ל בש"ב ח"ב פ"ט והנה תלת בחינות אלו, עלו בסוד עיבור בג' הבחינות דאימא, כיצד: במקום רשימו דיסוד

הנהרות ומראה מקומות

(א) לקמן ח"ב פ"ד פ"ה ע"ה שער דרושי הצלם פ"ב כלל ה' שער הלקוטים שמות שער הכוונות דרושי הפסח שער הקדמות דף ק"ל מכאן עד סוף הפרק נתבאר בתע"ס. חלק י' מן אות קמ"ו עד אות קנ"ד.

(ר) ונלע"ד חיים כי טפות אלו דאו"א הם משם מ"ה החדש אשר על ידו נתקן הבין. כן הוא בע"ה שער אנ"ך פ"א בהגה"ה (ה"ו).
(ש) לעיל פ"א ע"ה שער אנ"ך פ"א שער הנסירה פ"ב. (ת) נ"א נוקבין.

דבינה, עלו שם האורות. ובמקום ב) האמצעי של מקום החתך, עלו שם הרפ"ח ניצוצין דאור. ובמקום ג) יסוד התבונה, עלו הכלים. ודע, כי אלו הג' הבחי' הם משו"ל ד) שיש תלת מדורות באשה, ג' חדשים במדור תחתון כו', ויתבאר זה היטב בפרקים הבאים, ובפרט בפ"י. והנה דע, כי כנגד ג' בחינות אלו הנו', יש תלת זמני עיבור: א' הוא עיבור דשבעה חדשים. וב' עיבור דט' חדשים. וג', עיבור די"ב חדשים, כנ"ל בפ"ד. והענין, כי בבחי' האורות לא היה בהם כ"כ פגם, כי אע"פ שנסתלקו מהכלים, עכ"ז עלו למעלה באצילות, ולכן הספיק תיקונם בהמשך זמן עיבור שבעה חדשים. והניצוצות שהיה בהם יותר פגם, כי אע"פ שגם הם ניצוצי אורות, הנה ירדו עם הכלים, ונשארו עמם, והם דינין, כי לכן נק' ניצוצות, כנ"ל בש"ב ח"ב פ"י, ולקמן פ"י. ולכן צריכים יותר תיקון, וצריכים עיבור תשעה חדשים. אמנם הכלים אשר בהם היתה השבירה והמיתה עיקרית, צריכים תיקון גדול מכולם, והוצרכו לזמן י"ב חדשי העיבור. נמצא כי תלת בחינות אלו, שהם: אורות, וניצוצות, וכלים, הם בשלשה מקומות של בינה כנ"ל, וכולם מתחילין להתקן על ידי העיבור, מן הזמן הא' של יום הזיווג שלה, שהאורות נגמר תיקונם בז' חדשים. והניצוצות בתשעה חדשים. והכלים ביי"ב חדשים. ואח"כ נולד הזו"ן שלם, ומתוקן בתלת הבחינות האלו, אורות, וניצוצות, וכלים. גם צריך שתדע, כי כל בחי' מאלו התלת בחי' העיבור, שהם: שבעה, ותשעה, וי"ב, יש בהם בכל אחד ארבע זמנים, והם: תחלה, שלשה ימים ראשונים של קליטה. כו', הוא עד סוף ארבעים יום ראשונים, שבהם נגמר צורת הולד. ג', הוא עד סוף שלשה

חדשים הראשונים, שבהם ניכר העובר. ד', עד תשלום שאר חדשי העיבור, להשלים תיקון הולד עד שעת הלידה, והרי נתבאר כל זה בכללות.

פרק י

ה) נבאר כל הנ"ל בפרטות. הנה בתחילה נזרווג אבא באימא, ואבא הוציא טיפת מיינ דכורין כנ"ל, ונתערבה במחצית זו"ן אשר בתוכו, כנ"ל בפ"ח, וככח טיפה ההיא, בירר מהשבעה מלכים, כל מה שהיה אזי יכול להתברר מהם, בחי' אורות וניצוצות וכלים, וע"י טיפה ההיא, נתקשרו ו) מחציתם באבא בסוד תלת דכלילן בתלת, כנ"ל בפ"ח. וביום ראשון של קליטה, נתחברו יחד אותם החצאין בתלת כלילן בג' שבתוך אבא, והיו לאחדים, ונכלל חסד בנצח, וחצי יסוד ימני בחצי ת"ת ימני, וחצי מלכות ימני, בחצי היסוד, והלבישום, כי זהו ענין התכללות הנזכר בכל מקום, כנ"ל בפ"ח, ואז נעשו בבחינת קוים, כי זהו תכלית כוונת התיקון, כנ"ל בפ"א ובש"ב, והיו לאחדים, ונתקשרו קשר אמיץ, זה בזה, והרי נתקן קו הימין, וחצי הימני של קו האמצעי.

אח"כ ביום השני של הקליטה, ע"י הטיפה שנתנה אימא ממיין נוקביה בעת הזיווג, ביררה מהשבעה מלכים בחינת אורות וניצוצות וכלים, ועל ידי אותה הטיפה שלה, נתקן מחצית זה הב' הנתון בתוך אימא, זה בזה, הוד בגבורה, וחצי שמאלי דיסוד, בחצי שמאל דת"ת, וחצי שמאלי דמלכות, בחצי שמאלי דיסוד, והיו גם הם לאחדים בדרך קוים, בקשר אמיץ, והרי נתקן קו שמאל וחצי השמאלי של קו האמצעי.

הגהות ומראה מקומות

(ו) צ"ל מחציתם. ונ"א הנה בתחלה שם זווג אבא באמא ואבא הוציא טפת מ"ד ונתערבה במחצית זו"ן אשר בתוכו ההיא טפה ברה מז"מ כל מה שהיה יכול אז להתברר מהם וע"י טפה ההיא נתקשרו מחציתם באבא (ק').

ב) ובמקום הרשימו האמצעי (שער הקדמות שם).
ג) ובמקום הרשימו התחתון שהיה נקרא יסוד התבונה שם נכנסו הכלים (שעה"ק שם).

ד) נדה ל"א.

ה) ע"ח שער אנ"ך פ"א ב' וג' שער הקדמות

דף כ"ח להלן פרק י"ז.

כבר מתחיל להיות בעבור קצת חיות, כמ"ש (בש"ס ז) על אנטונינוס שהשיב לרבינו הקדוש, דא"א לבשר חי שישאה שלשה ימים בלי מלח. והנה ביום אחד, נכנסו בו ו' ניצוצות, באותו המחצית של הכלים, שנתקשרו מתוך אבא כנ"ל, ואלו ה' ניצוצין נעשו כדמיון קו א', שהוא סוד ו' אחת, להחיותם, ולהמשיכם, ולחברם בקו ימין דאריך ואבא, ששם הם עומדים. וביום השני, נכנסו ששה ניצוצות, שהם סוד קו שמאל, באותו המחצית הנתונים תוך אימא, להחיותם ולחברם בקו שמאל דאריך ואימא, ששם הם עומדין. וביום השלישי, שאז ניתנו כל ה' חצאי הכלים באימא, ואותו הקו האמצעי שהיה נחלק לב', עתה נעשה קו א' שלם אמצעי כנזכר, הנה נכנסו בו א' שבעה ניצוצות אחרות, לקשר ולחבר ולהחיות זה הקו האמצעי.

ואמנם הששה ניצוצות, הם לצורך ז"א עצמו, כי עתה נשלמו בו תלת ווין, ונעשה ח"י, כנ"ל, כי בתלת ימי הקליטה נכנס נקודת החיות בלבד שלא יסריח, ומשם ואילך נוסף בו תיקון אחר, ועד עתה היה התיקון הא' של החיות, ולקשרם בסוד קוים. והניצוץ השביעי, הוא להשלם י"ט ניצוצין, שהם כנגד מילוי שם מ"ה, והענין, כי הנה נתבאר בש"ב ח"ב פ"ט, כי הרפ"ח ניצוצות שנשארו בכלים בסוד הבל דגרמי, הם נמשכים מד' שמות של: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, והנה שלשה הראשונים, הם ניצוצי הז"א, וניצוצי שם ב"ן, הם בנוקבא. והנה תחלה לוקח ז"א החיות שלו מצד עצמו, שהוא שם מ"ה, שהוא בז"א. ואח"כ נכנס בו החיות משם ס"ג, שהוא מאימא. ואחר כך נכנס בו החיות משם ע"ב, שהוא מאבא.

ואמנם נתבאר בשער הנזכר, כי המילויים הם גרועים מהפשוטים, ולכן תחלה נכנסים המילויים של השמות הנזכרים, ואחר כך נכנסים אורות היותר משובחים, שהם הפשוטים. ולכן נמצא שהחיות היותר ממועט מכולם, אשר הוא מהראוי שיכנס ראשון, הוא מילוי שם מ"ה,

אח"כ ביום השלישי, נתן אבא באימא המחצית שבו, ואז נתקשר הכל ביחד, והיו זרין כל בחינותם בתוך אימא לבודה, ואז נתקשרו יחד ב' החצאין זה בזה, חצי קו האמצעי בחציו האחר, והרי נשלמו בגוף אחד קשור זה בזה, בבחינה ראשונה, הם תלת קוים דנהי כלולים בחג"ת, כנודע כי תלת בחינות יש לז"א בסוד העיבור, כנ"ל בפ"ח, ויתבאר לקמן בפ"יב. והראשונה היא ג' ימי קליטה, כי בהם היה תיקון א', ונקרא התחלת התיקון, והוא כי עתה נתהוו בסוד קוים, וגם כי הם נכללין זה בזה, ומלבישים זה את זה, וע"י זה מתקשרים קשר אמיץ, ג' כלילין ונקשרים בג', ולכן לא נשארו בסוד ז"ק ממש וברוך קוים, אלא בבי' התועלות, שיהיו בדרך קוים, וגם שיכללו וילבישו ויתקשרו הג' אל הג', ויהיו קשר אמיץ מאד. ואחרי שלשה ימי הקליטה, ניתוסף בהם תיקון אחר, והיא הבחי' הבי', כי כל א' מן הו"ק נכללו מכל הז', בסוד כ"א אזכרות שבתפילין, כנזכר בפט"ז דח"א ובח"ג.

והנה נבאר תחילה ענין תיקון הכלים, בארבע זמנים, שהם: ג' ימי קליטה, ומ' יום, ושלשה חדשים, ותשלום חדשי העיבור, ואחר כך נבאר ענין הניצוצות, ואח"כ ענין האורות. הנה בשלשה ימי הקליטה, נתקשרו כל בחינות הכלים, ע"י טיפות הזיווג כנ"ל, ונעשו תלת כלילין בג' בבחינות קוים. אח"כ נתקנו בפרטות השבעה כלים דשבעה מלכים, כל בהי' בעצמה, והנה תכלית תיקונם הוא בי"ב חדשי העיבור, כנ"ל בפ"ט, וכשתחלק ז"ס בי"ב חדשים, נמצא כי בכל נ"א ימים ומחצה, נשלמה ספירה אחת להתברר ולהתקן. והרי נתבאר שנים עשר חדשי העיבור, בבחינת הכלים. אמנם צריך שתדע גם כן, כי גם בעיבור הזה יש בחינת מוחין, כמש"ל בפט"ו, ושם יתבאר מציאותם בבחי' כלים של המוחין, אימתי נתקנים. ונבאר בחי' הניצוצות, שצריכין יותר זמן להתקן. הנה נודע, כי בתלת ימי הקליטה,

הנהרות ומראה מקומות

(ז) סנהדרין צ"א: (א) נ"א ששה ע"ח שער אנ"ך פ"ב.

עוד בחינת ציור מחודשת, אחר הארבעים יום. אחר כך נכנס בו מילוי שם ע"ב, שהוא החיות דמצד אבא, והם מ"ו ניצוצות, במ"ו ימים אחרים, עם המ' יום הנזכרים, הם פ"ו ימים, שהם ימי תלת חדשי הלבנה בקירוב, והרי הוכר העובר בשלשה חדשים כמש"ל.

והנה עתה נשלמו, תלת מילוי מ"ה ס"ג ע"ב, שהם י"ט ל"ז מ"ה, בגימטריא ק"ב, והוא סוד קב חרובין של רבי חנינא בן דוסא, כנ"ל בש"ב ח"ג פ"ח, שאלו הם עיקר הניצוצות של חלק הז"א, שהיו עד עתה חרובין, ועתה חזרו להתקן ע"י שנכנסו בז"א, בסוד חיותו, ע"י העיבור הזה, ועתה נעשה הז"א אדם, בסוד אדה"ר (שהיה ח) חלתו של עולם, וזהו סברת ט) ב"ה מקב לחלה, כי עתה הוא הלחו ש"ע, ע"י קב הזה, אך ב"ש אומרים, כי הם קבים לחלה, א' ק"ב טוב, וא' ק"ב רע, שהוא ק"ב חרובין, ויתבאר באורך בש"ב ח"ג פ"ט, וז"ס משנת י) הקטע יוצא בקב שלו כו', כמבואר שם, וז"ס כ) רוצה אשה בקב ותפלות, להיותם גבורות ודינין, שהם מצד הנקבה, שהם המלכים דב"ן כנודע.

וכבר ידעת, כי לא נתברר עתה הכל, רק החלק הראוי עתה להעשות מהם בחי' ז"א, (א) ובהכרח כל הרפ"ח ניצוצין נשארים מלמטה קיימים, ואינם נגמרים להתברר, עד ביאת המשיח, בסוד בלע (ב) המות לנצח, שהיא הקליפה הנק' מו"ת, הנמשכת מאלו המלכים לנצח. (ג) שמתו, ואח"כ בשאר חדשי העיבור,

שהוא בגימטריא י"ט, שהם סוד י"ט הניצוצות, שנכנסו בתלת ימי הקליטה הראשונים, כי בפחות ממילוי שם זה אין חיות מספיק לז"א אפילו בצמצום. ודע כי תלת ויין אלו שאמרנו שנכנסו בתלת ימי הקליטה, הם הם בחינת תלת אלפין, שיש במילוי מ"ה עצמו. אחר כך נכנס בו חיות מצד אימא, והוא מילוי שם ס"ג, שהם ל"ז ניצוצות, בל"ז ימים אחרים, ואם תחברם עם תלת ימי הקליטה, יהיו ארבעים יום של יצירת הולד, והענין, כי בתלת ימי הקליטה, עדיין לא נכנס רק מילוי מ"ה, שהוא חיות מהז"א עצמו, ואיננו יכול להצטייר עדיין מעצמו, לולי עד שיצטרף עמו טפת אדם של הנקבה אמא, והיא המציירת, כנודע כי ניקוד צירי באימא, כנזכר בתיקון ע' דף קכ"ח, וזהו ג"כ סוד ויצר ה' אלהים, שהיא הבינה, את האדם, הוא שם מ"ה דז"א, המצטייר ע"י שם ס"ג שהוא באימא, ולכן אחר שנכנסו גם ניצוצי מילוי ס"ג, שהם ארבעים יום, נגמר צורת הולד והבן זה.

גם תבין בזה ענין עולם היצירה הנקרא א"ל יהו"ה, כמש"ל ש"ג ח"ב פ"ו, וכמ"ש בש"ה ח"א פרק א', והענין, כי בהגמר להכנס בז"א מילוי י"ט דמ"ה, מילוי ל"ז דס"ג, הם בגימטריא א"ל יהו"ה, ואז נגמר ציורו, ונקרא עולם היצירה, כנודע כי ז"א מקנן ביצירה, ונקרא הז"א או א"ל יהו"ה, כי מאז והלאה אחר המ' יום, אין שום שינוי יצירה בעיבור, רק שמתגדלין איבריו, אשר כבר נצטיירו, ואין

הגהה

ומ"ה וב"ו, א"כ באומרו רפ"ח, אינו מזכיר כי אם הראשיים שבארבע שבכל א' אין קץ, וא"כ אין קשיא, אלא דרפ"ח דנקיט היינו הראשיים. (ב) צמח: ולהית שבלע הוא מלך הראשון שמת לכן תלה הכתוב בו, ואמר בלע המות, וכן הראשון שמת הוא הבל, וזהו ר"ת בלע המות לנצח. (ג) צמח: מכאן שהמלכים מלכו ומתו

(א) צמח: ק"ל, איך מזמן אדם הראשון וכמה צדיקים וחסידים ובית המקדש והקרבות והגליות וצרות צרורות ומצות ומעשים טובים ואיך לא ישלם מספר רפ"ח. ואחר כך ראיתי בדרוש רפ"ח ניצוצין, כי משם ס"ג נפלו בחי' ע"ב, ומכ"ש שנפלו כל הבחי' שתחתיהם, ואמר בסוף וכן בדרך זה תלך לאין קץ, וכן בס"ג

הגהות ומראה מקומות

(ח) עירובין י"ח:

(ח) עירובין י"ח:

(כ) כתובות ס"ב: סוטה כ'. ועיין שער מאמרי

(ט) עדיות משנה ב'. (י) שבת ס"ה:

רז"ל מאמר פסיעותיו של אברהם אבינו.

גם הנצח להיותו שותף ההוד תמיד, וקשור עמו, אשר שניהם הוו תדיר לבר מגופא כנוכר, ותרווייהו היו תרי פלגי גופא כנודע, קשורים יחד, ועליו נאמר (מ) בהדי הוצא לקי כרבא, ולכן גם הוא לא נשלם להתברר לגמרי עד זמן היניקה, כמ"ש בפ"ה, ולכן כל אלו לא נתבררו עד החדשים האחרונים, כי הקליפה היתה אחיזה בהם ביותר מהאחרים, ועיין בפ"ז ובח"ב פ"ג, כי שם יתבאר ענין הנה"ה שלא נתבררו לגמרי מה עניינם, ובפ"טו יתבאר ענין האורות דבחנית המוחין, איך נתקנים בז' החדשים האלו.

והנה בזה תבין משו"ל (ג) כי הוולד דר שלשה חדשים ראשונים במדור תחתון כו', והענין, כי ג' מדודות אלו, הם שלשה מקומות ויסודות שיש באימא כנז"ל, שהם: יסוד בינה, ויסוד התבונה, ומקום החתך. והנה בשלשה חדשים הראשונים, יושבין האורות במדור עליון והניצוצות באמצעי, והכלים בתחתון. והזיווג של חדשים הראשונים, הוא בזה המדור התחתון, כדי להתחיל תיקון הכלים בתחלה, שצריכין יותר זמן, ולכן אז הזיווג קשה לאשה ולולדה, כי כבר בג' ימי הקליטה, היה שם הזיווג ההוא, והספיק זיווג ההוא לצורך הכלים והאשה. ובשלשה החדשים האמצעיים, עולים הכלים במדור אמצעי עם הניצוצות עצמן, ואז הזיווג בג' חדשים האמצעיים, הוא במדור האמצעי, שהוא מקום החתך, שאינו מקום יסוד וזיווג, ולכן קשה לאשה, אמנם יפה לולדה, לפי שזהו הזיווג הא' שלהם, שהם הניצוצות. ובג'

נגמרים שארית רפ"ח ניצוצות כנודע, כי ימי ההריון של התשעה חדשים הם כמנין הריון, שהם ר"ע ימים, והולד נולד ביום (ד) רע"ה (ל) ונמצא כי הי"ח ניצוצין מהרפ"ח נכנסו בשלשה ימי הקליטה, ור"ע הניצוצין בר"ע ימי ההריון, ולפי שיש מי שקולטת ביום א', ואינם אלא רע"א יום, ויש מי שקולטת ביום הב', ואינם אלא רע"ב יום, ויש מי שקולטת לג' ימים, והם רע"ג ימי ההריון. ונמצא כי ימי ההריון, אינם רק ר"ע יום, כנגד ר"ע ניצוצין שנכנסים בהם. אמנם הספק ב"ח הניצוצין אם נקלטים ביום א', או בשני, או בג', ואלו השלשה ימים הם מלבד ימי ההריון, שהם ר"ע כנוכר. והנה נשלמו בחינת הניצוצות בתשעה הדשי העיבור. ובפ"טו נבאר בע"ה, מציאות הניצוצות שבמוחין, איך נתקנים בתשעה החדשים האלו. ונבאר בחינת האורות שאמרנו לעיל, שימי עיבורם הם שבעה חדשים לבד. והענין, כי שבעה מלכים הם, מחדש עד מלכות, וכל אחד מהם נתקן בחדש אחד. והנה בחדש הראשון נגמר אור החדש (ה) להתברר, כי הוא העליון שבכולם, וגם שהוא קו ימיני. ואחריו הת"ת והיסוד, נתקנו בב' חדשים אחרים, להיותם גם הם מן הקו האמצעי, שהוא רחמים. ואחר כך נתבררו ד' האחרים, בארבע חדשים האחרים. והטעם, כי הגבורה היה קו שמאל, והיא דין, גם ההוד, מלבד היותו קו שמאל, גם הוא ירך שהוא לבר מגופא, כמבואר אצלינו פעמים רבות, ושם אחיזת הקליפות, בסוד ירך יעקב, ולכן לא נתברר ההוד לגמרי, עד זמן היניקה.

הגהה

בשבע דאשונה של בדיאת העולם כנודע, ולכן מת הבל, בלע המות לנצח, שהרי אם מהם בחינת המיתה, כמה מתו עד זמן וישלח יעקב, אלא שהיה מלכותם ומיתתם בשבע ראשונה, שהרי מהם ומבירורים נבראו כל הנשמות ומלאכים וכל הדברים כנודע, אלא שנכתב עניינם בוישלח יעקב, להודיענו שהם מלכים

דו"א הנקרא יעקב וישראל כנודע, והמלכים דרבדי הימים דנוק'.
 (ד) צמח: היינו רע"ה בחשבון זה רמז, לפתח חטאת רובץ, דהיינו היצה"ר.
 (ה) נ"ל אהרן, דלהתברר לא דייקא, שבאודות לא שייך בירור, וכמש"ל רק ר"ל לגלות כחו.

הגהות ומראה מקומות

(ל) נדה ל"ה: נ"א רע"א (ק). (מ) ב"ק צ"ב. (ג) נדה ל"א.

נכללה בג' שהם נה"י דו"א. כי שם מקומה תמיד, ומהם יונקת, בסוד וירא והנה באר בשדה והנה שלשה עדרי צאן רובצים אליה, הרי ג' כוללים במלכות. גם הנה"י עצמן, נכללים מכל א' משלשה העליונים שעליהם, שהם חג"ת. הרי ט' כוללים אחרים בנה"י, ועם הב' שבמלכות, הרי הם י"ב.

ודע כי זה העיבור של י"ב חדש, הוא העיבור שרמזו אליו במאמר הזוהר הנק' קו המדה, ונמצא בכתיבת יד, וז"ל, הנטיעות אשתהו תמן תריסר ירחי כו', ונטיעות אלו הם זר"ן, דאתנטיעו במעי דאימא, ואתרביאו תמן. עיין ודקדק, איך העיבור בסוד עשיה, וכנגדם שלשה ימי קליטה. צ' והיניקה בסוד יצירה. מ' יום של יצירת הולד, כי אז נק' אל יהו"ה, כנזכר פ"י ע"ש היטב. וגדלות בסוד בריאה. וכנגדם שאר חדשי העיבור, אמנם נחלקת לג', כי יש גדלות דצ', וגדלות דל"ם, וכן יש גדלות אבא, וגדלות אימא, ואימא כנגד בריאה, והם שלשה חדשים ראשונים, שהוכר העובר, ואבא אצילות, כנגד שאר החדשים. וכל הנזכר בסוד נפש רוח נשמה חיה, והבן כל זה מאד כנלע"ד.

פרק י"א

ק) הנה בפרק שקדם, נתבאר איך נוצר העובר בהמשך חדשי העיבור בבטן אמו, וכבר נתבאר לעיל בפ"ט, כי בחי' זו נקרא משורה, ואז הז"א הוא בבחינת מים. והענין, כי להיות שעתה הז"א נעשה בחינת מים, אין צורך אל המשקל, כי המים הם נמדדין במשורה, שהוא כלי הלא, ולא נשקלים במשקל, אמנם צריך בחי' אחרות למודדה, והיא בחינת הה"א של ההוי"ה, כי עד עתה כשהיתה הטיפה בסוד אור, היתה נמדדת ע"י המשקל, ע"ד ההיא אבנא דאיהי יו"ד כנ"ל בפ"ט. אך עתה שניתן ז"א תוך האימא, היא עלאה, נעשית הה"א בחי'

חדשים האחרים, עולים הכלים הניצוצות עד מקום האורות, במדור העליון, ושם הוא הזיווג באותם ג' החדשים, ולכן יפים לאשה ולולד, כי זהו הזיווג הא' שלהם, וגם הוא מקום זיווג שהוא יסוד בינה, ואח"כ מתגלגלים כולם בעת הלידה, כמ"ש בע"ה. (ס)

בכאן חסר תשלום הפרק, ועיין במבוא שערים מדפוס, ומצאתיו לקמן ס"פ ט"ו

ונבאר עתה טעם, למה היו הכלים בסוד עיבור י"ב חדשים. (ע) והענין, כי הנה א"א בעת העיבור הזה, נכלל גם ג' גו תלת, כי נה"י שלו נכלל בחג"ת שלו, ואז קבלו נה"י שלו הארה מהחג"ת, יען נכללו בהם, והם הם ששה האורות בנה"י, ג' מפאת עצמן, וג' מפאת כללות החג"ת שהאירו בהם. גם החג"ת נכללו מן נה"י, כי כמו שהנה"י נכללו מן החג"ת, כן החג"ת נכללו מן הנה"י, ונשאר כללותם בהם, הרי הם ששה בהינות אחרות, וכולם הם י"ג בחינות, ולכן נמשך העיבור כל זמן זה.

גם זה טעם אחר, מפני או"א, כי הנה גם הם נזדווגו יחד לצורך עיבור זה דזר"ן כנ"ל, והנה אבא יונק שפעו, והוא נמשך מהמזל הח' דדיקנא דאריך, כנ"ל בש"ד, ושם נתבאר, כי יש בו שלשה היות במילוי יודין, ויש בהם י"ב יודין, וכדי לקבל זר"ן הארה מאותם הי"ב יודין, נתעכב העיבור עד י"ב חדש. גם ט"א, מפני הז"א עצמו, והוא ע"ד הנז', כי גם הוא הנה"י שלו נכללו מחג"ת שלו, וחג"ת שלו נכללו מנה"י שלו, הרי הם י"ב בחי'.

גם ט"א, מפני ז"א עצמו, כי יש בו בחי' חג"ת, ועלו הד' תחתונות שבו שהם נה"י ימלכות, ונכללו כל אחד מהם בתוך הג' דחג"ת, הם ד"פ ג', הם י"ב. גם ט"א כולל לזר"ן, כי הנה המלכות

הנהות ומראה מקומות

צ) ע"ח שער המלכים פ"ה ושער פרטי ע"מ פרק א'. ק) עיין שער מאמרי רשב"י זיע"א תרומה ושער המצות פרשת לך לך.

ס) עיין שער רוח הקודש דף כ"א
ע) ע"ה שער העיבורים פ"ב ושער הקדמות

שבכל א' מהג' אלו, ולכן שם בן ע"ב הוא כלו (א) בחסד, והנה אלו המים היה בהם בחי' הע"ב מיני מים, שיצאו מבחי' שם ע"ב דידיון כנוכר, וכל ע"ב מיני מים ההם, היו כולם מעודבים יחד בטיפה ההיא, ומעורבין זה בזה, ולכן הבינה נעשית בחינת משורה, לכל א' וא' מאלו הע"ב מיני כוחות מים האלו, כדי שכל א' יהיה נבדל מחברו, וז"ס ע"ב גשדים של מימי החסד, כי הגשרים הם בחי' צינורות, אשר בתוכם בית קיבול אל המים ההם, שיתפשטו ע"ב מיני כוחות שיש במים ההם, בע"ב צינורות, כל כח א' בצנור, א' המיוחד אליו.

וז"ס מי מדד בשעלו מים כו', ונרמז זה בפרשת תרומה דף קל"ט, ובפרשת ואתחנן דף רס"ד ע"ב, וז"ל, גליף ואתקין משה כ"ה אתון ברזא דפסוקא דיחודא, דכתיב שמע ישראל כו', יעקב בעא לאתקנא לתתא כו', ואינון בשכמל"ו כ"ד אתון כו', כיון שאשתלים משכנא כו', לא מליל אלא ברזא דכ"ה אתון. פירוש: כי הנה פסוק שמע ישראל, הוא כנגד ו' סטרין דז"א, ופסוק בשכמל"ו, כנגד ו' סטרין דנוק', כי עתה בסוד העיבור, הם בסוד ששה קצוות כנ"ל, וכנוכד בפרשת תרומה דף קל"ט ע"ב, וז"ל, וע"ד דכורא בו' סטרין, בקדא דשמע ישראל, דאינון ו' תיבין, ונוק' בו' סטרין, בשכמל"ו, דאינון ו' תיבין, ונמצא כי אלו המים שהם בחי' זו"ן, הם מדתם חבישים שערים, כ"ה לדכודא וכ"ד לנוק' שהם מ"ט. וכד הוה משכנא בשלימו, אשתלימת אף איהי לכ"ה, והוון חמשים שערי בינה, ונמצא כי הבינה עצמה נעשית חמשים שערים, להקבל חמשים מיני המים אלו (כג) ונעשית משורה אליהם, בסוד ו' שערים שבה, המקבלים ו'

משורה, למרדד בה המים אלו, לעשות בה בחי' ציור, מקום מקובץ בבית קיבול, לקבל בתוכה אותה הטיפה, שנעשית עתה בחי' מים, שלא יתפשטו ויתפורו, ולכן אלו המים הם צריכים אל משורה א', שתעשה כבית קיבול, כשיעור אותם המים ממש, וכפי מדתם. והנה הבינה עצמה נעשית עתה בחי' משורה א', וקבלם בתוכה אותם המים בסוד עיבור, כדי לציירם, ונעשית כמין כלי וגוף א', המקבל בתוכו את המים, הפך ממה שנעשית אח"כ פנימיות אל הז"א אחר שנולד, והז"א נעשה כלי וגוף המקבל אותה בתוכו בזמן המוחין, כמ"ש בח"ב כי אז נק' מדה, ולא משורה וע"ש.

ונבאר עתה, איך עתה הז"א נק' מים. ואח"כ נבאר, איך הבינה נעשית משורה אליהם. והענין, כי הנה נתבאר בפ"ט, כי טיפה זו נמשכה מן החכמה, שהיא שם ע"ב דידיון, והנה ע"ב בגימטריא חס"ד, ונודע כי החסד הוא בחינת מים, הרי איך נתפשטה ונעשית בסוד החסד הנק' מים. והענין, כי עתה נעשה ז"א בבחי' תלת כלילן בתלת, כנודע בפרקים שקדמו, ואלו הג' הם סוד ויסע ויבא ויט, שמהם יוצא שם ע"ב, וזה נרמז בתוספתא דפרשת בשלח דף, על פסוק ויסע כו', וז"ל, תלת רוחין דכלילן בתלת הוון שקיעין בע"ב אתון שהוא חסד, אהדרו לאתרייהו כו', ע"ש. והבן עתה היטב, ענין שם בן ע"ב אשר בחסד מה עניינו, והענין, כי כל שם ע"ב זה, אע"פ שנחלק לתלת בחינות, כי הרי פסוק ויסע הוא בחסד, ופסוק ויבא בגבורה, ופסוק ויט בת"ת, עכ"ז כל שם ע"ב הזה הוא בחסד כנודע. והטעם, כי הוא בסוד החסד שבחסד, והחסד שבגבורה, והחסד שבת"ת, והבן זה היטב, כי עם היות שם זה בחג"ת, הנה הוא בבחי' החסד

הגהה

(א) צ"מח: שהרי כל האותיות הם ע"ב שמות כמנין חסד, ועוד שכל פסוק ע"ב אותו כמנין חסד.

יפה שעה

(כג) ונעשית משורה אליהם כו', לעיל הוא אומר שהם ע"ב גשרים של מימי החסד, כי הגשרים הם בחי' צינורות, אשר בתוכם בית קבול אל המים ההם, שיתפשטו ע"ב מיני כוחות מים שיש במים ההם, בע"ב צינורות, כל כח א' בצנור א' המיוחד אליו יע"ש.

החוסן של האדם, ע"י חמשה אצבעותיו, (כד) ואלו החמשה גבורות, נעשו בית קיבול אל חמשה החסדים, ונודע כי החסדים מגדילים את ז"א ואת נוקבא, ולכן נחלקים לכ"ה כ"ה, והבן כל זה אע"פ שנתבאר בקיצור.

והנה גם משורה זו נק' מדה, אלא שהיא מדת הלה, ולכן מדה בגימטריא מ"ט, שהם כ"ה דו"א וכ"ד דנוקבא, כי הבינה נעשית (ב) מדה אל מ"ס אתוון דמימי זרין, וכד אשתלים משכנא ונעשו כה (כה) וכ"ה שהם חמשים, או הוא ע"י הכולל של תיבת מדה, כי לכן נקרא מדה, לשמש לשתי בחינות, כי היא לבדה בגימטריא מ"ט, וזה כד לא אשתלים

מיני המים שבטיפה הנו', וז"ס מי מדד בשעלו מים, כי הבינה נקרא מ"י כנודע, והוא בסוד חמשים שערים שלה כמנין מ"י, וע"י מ"י שערים אלו, מדד בשעלו מים, ונעשה המדידה שהיא המשורה הנו', בית קיבול אל המים הנו'. וביאור זה, הנלע"ד הוא, כי נודע כי טפת הזכר הוא חמשה חסדים, הנמשכים מע"ב שבחכמה, ולהיותם משם, הם בסוד ע"ב מיני מים, כמנין שם ע"ב, וכמנין חסד. ובבחי' היותם נחלקים לחמשה חסדים, וכל אחד כלול מ"י, נעשים ן' מיני מים. וטיפת הנקבה היא חמשה גבורות, הנמשכים מן אימא, והם סוד חמשה אצבעות היר כנו', ואלו נק' שעלו, שהוא

הגהה

(ב) צמח: בזה נבין קצת על ענין איש מדה הנאמר בזהר בראשית דף ט', הנדרש על מרע"ה, ופה רמז מדה בבינה, והם מ"ט שעריה, אשר השיג משה איש מדה, עוד רמז.

יפה שעה

והנלע"ד בזה הוא, שלעולם חמשים שערי בינה הם, ואינם אלא מ"ט, כי השער עליון כולל את כולם כנודע, ובאלו המ"ט שערים, יש ביניהם שלשה ועשרים גשרים, שממשיך וקושר כל שער ושער בחבירו, ומוליך המים משער לשער, ולכן לפעמים נק' כולם ע"ב גשרים, והם הם החמשים שערים.

(כד) ולכן נחלקים לכ"ה כ"ה כו', רבינו ז"ל דיבר כאן בקוצר, עיין מה שכתב בדרושי הפסח, ובשער דרושי הצלם בדרוש החו"ג, כי הה"ח והה"ג הם עשר הויות, הבאים מלובשים בעשר פעמים אהיה דאימא יע"ש. וזהו שכתב כאן, שהה"ג נעשו בית קבול אל הה"ח כו', לאהיה דאימא קורא אותם גבורות, לגבי ההויות שהם חסדים, ומש"ה אמר כי החסדים מגדלת את ז"א ואת נוק', כי ה' הויות שהם חסדים גמורים, נתנים אל ז"א, וה' הויות שהם גבורות, נתנים אל הנוקבא לגדל פרצופה, ועיין מ"ש רבינו ז"ל בדרוש ששי מדרושי ר"ה.

(כה) וכ"ה שהם חמשים כו', עד והבן כל זה יע"ש, דברי רבינו ז"ל כאן, אתאמרו

צוררים וחתומים, ומה ענין משכנא עם החמשים, ולמה כל זמן דלא אתקם משכנא, היה חסר שער אחד מן הנוק', ולא היו אלא כ"ד, וכיון דאתקם משכנא אשתלים השער הזה בנוק', והוה כ"ה בנוק' כמו בז"א. והנלע"ד הוא, כי שורש הכל הוא ה"ח וה"ג של אימא, ולוקח ז"א הה"ח, ונוק' לוקחת הה"ג, וה"ח שלוקח ז"א כל אחד כלול מחמש, הם כ"ה שבז"א. וה"ג שלוקחת הנוק', הם כ"ה שבנוק'.

ועד יש פרטות אחר, כי בז"א לברו, הה' חסדים שבו, מתפרטים בו לחמשים שערי בינה שבו. וכן הנוק' לברו, הה"ג שהיא לוקחת, מתפרטים בה לחמשים שערי בינה שבה, באופן שהם חמשים שערי בינה, בועיר אנפין לברו. וכן חמשים שערי בינה בנוק' לברו, ועיין מ"ש רבינו בדרושי העומר, וז"ל, רבינו ז"ל בשער דרושי הצלם דרוש א', ונבאר ענין ג' מוחין אלו הנקרא צ', איך נעשו ל"ב נתיבות, וחמשים שערים כו', גם הטעם, כי הנה הו' הכלולים במוח בינה, כאשר מתפשטים, למטה בז"ת דז"א כנו', צריך שכל אחד מהו' יהיה כלול כהו'

הראשונים קשה לאשה וקשה לוולד, מפני הרע אשר שם, בסוד תלת שנים הראשונים, הנק' שני ערלה. ונודע למה הם תלת, בסוד תלת קליפין. ונמצא כי בשלשה חדשים ראשונים כולו רע, מחמת הקליפה שלא נתבררה עדיין. ואחר תשלום שלשה חדשים ראשונים, אז העכירו דאינון מים אתגלו, יען כי עתה מתחילין המים להקריש, ונעשים רקיע, והוא הסוד של עור התינוק, שמתחיל להתפשט בו אחר שלשה חדשים ראשונים. ונודע, כי העור בא מן הרקיע, כנוכר בפרשת יתרו דף ע"ו ע"ש, וגם הוא דמיון הרקיע המתפשט ומסכך כל מה שבתוכו. והענין, כי הקליפה אשר היתה תחילה מעורבת במים, יצתה לחוץ ונתגלית, בסוד ר"ע של ע"ר, ונודע כי לית סטרא אחרא דלית בה נהירו דקיק דקרושה, כנוכר בפרשת יתרו דף ס"ט, ואותה הוא"ו שבתוך אותיות ר"ע, הוא ההוא נהירו זעיר שבקליפת העור,

משכנא, ועם הכללות של התיבה הם בגימטריא חמשים, שהוא כד אשתלים משכנא, והבן זה. וזהו מ"ש בפרשת תרומה דף קע"ה ע"ב, על מי מדד בשעלו מים כו', רבי אלעזר מתני הכי דא חסד, כי מ"י חוזר אל הבינה, ומים חוזר אל החסד, וע"ש ותבין רוב המאמר ההוא, ממ"ש בפ"ה.

והנה (ר) אע"פ שנתבאר פה, כי מים נק' בעת העיבור, ואחרי שנולד נעשה רקיע, כמ"ש בח"ב פי"א ופ"ב, עכ"ז גם בעיבור א' בעצמו, היו בו תלת הבחינות: דאור, מים, רקיע בדרך כללות, עם שכולם נק' מים. והענין, כי הנה המים לא נתפרשו מהם הקליפות ועכירו דבהון, עד דאקרישו ואתעבירו רקיע, כנו' שם בפרשת תרומה דף קס"ז ע"ב. והנה תחילה היתה אור, ואח"כ נעשית מים, וזה בג' חדשים הראשונים, ובהיותם מים עדיין הקליפה נעלמת בהם ומתערבת שם, בסוד משז"ל שלשה חדשים

יפה שעה

אור אור, שהם בגימטריא בית, כנודע כי הנוקבא נקראת בית, ואלו ב"פ אור שיש בכתר הנוק', הם בחי' שני שלישים של ת"ת דז"א, שלוקחים הנוק' כו', וזהו שאמרו רז"ל מיום שנחרב ב"ה אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעולם הזה, כי בעת שנחרב ב"ה, שהיא הנוקבא הנקרא בית, לסיבת לקיחת הכתר שבה ב"פ כ"ד כ"ד הנז', ב"פ אור אור כמנין בית, ולכן מאז ואילך אסור לשחוק, יע"ש כל איתו הפרק, באופן שאין כתר נתקן לנוק', אלא כשיש ב"ה, וכיון שאין הכתר שלה נתקן, גם שער החמשים העליון הגדול שבכלם אין בה, לכן כל זמן דלא אתקם משכנא מן הגבורות המתפשטים בה, אין בה אלא כ"ד, כי שער העליון חסר ממנה, ואחר שאתקם משכנא, שיש בית, ואתקן הכתר שלה, ואתקן שער החמשים שלה, יש בה כ"ה שלם, כמו שיש לז"א כ"ה שלם.

עצמם, הם מ"ט, כי שער ו' נשאר למעלה בגלגלתא, אך בבחי' התפשטות למטה, אינה רק מ"ט, ולא ו' כמו למעלה, וזה ההפרש שיש בבחינתם למעלה בגולגלתא שהם ו', לבחי' למטה, שאינם רק מ"ט, כי שער ו' נשאר למעלה יע"ש. באופן נמצינו למדין שני דברים, חדא שבז"א לבדו בו בתוכו, יש בו בז"ת שבו, מ"ט שערי בינה, המתפשטים בז"א שבו, וממילא שכן הוא ג"כ בנוקבא בז"ת שבה, מתפשטים מ"ט שערי בינה שבה, ועוד שניה ששער החמשים הגדול העליון שבכולם, הוא בכתר, בין בז"א בין בנוק', ועיין מ"ש רבינו"ל בשער א"א פי"ג, והנה הנוקבא אפילו אחר שנתגאלה בגאולת מצרים, ונתקנה כל פרצופה אב"א, לא נתקן הכתר שלה שהוא שער החמשים שלה, עד דאתקם משכנא. והמעין במ"ש רז"ל בשער לידת המחזין פ"ב, והנה הכתר דז"א, הם ג"פ אור אור אור, כמנין כתר. אבל נוקבא, הכתר שלה הוא שני פעמים

הגהות ומראה מקומות

(ר) ע"ה שער החשמל פרק ג'.

לן ראש ומוחזין, אחר ג' חדשים הראשונים, שהוכר העובר, ואין אנו רואים תוספת במספר האיברים, רק שהאיברים עצמם שהיו בו בתחילה מתפשטים ונגדלים מעט מעט הם בעצמן, בכל זמן מג' הזמנים הנו', עד היותו גדול. אמנם אין שינוי במנין האיברים, ומכ"ש שיש לו בחי' אלו בזמן היניקה, ואיך נתבאר למעלה כי אין המוחזין נכנסין בו עד תשלום י"ג שנים ע"י עיבור הב', ואין לו מוחזין לא ביניקה, ומכ"ש בעת עיבור א'. גם תימא אחרת, איך נתבאר כי ביניקה יש ר"ק, ובעיבור ג' לבד, והרי גם בעיבור אנו רואים שיש לו גוף שלם בו קצוות, ואמנם ביאור זה התחלנו לבאר לעיל בפ"ח יע"ש, ויתבאר יותר לקמן בע"ה.

והענין בקיצור גדול, כי אמת הוא שבכל שלש זמנים הנו', יש בחי' י"ט, בין לעובר, בין לתינוק היונק, ויש להם גוף מו"ק, וראש בג' מוחזין. אך הענין, כי בהיותו בזמן העיבור הא', אנו רואים שכל שיעור העובר אינו זולתי כשיעור ג' תחתונות לבד, וכן התלת מוחזין שלו, הוא כאבן דומם בלי דעת כלל, וכאלו אין בו מוחזין. ואח"כ בזמן היניקה, הו"ק שלו מתארכים יותר, וגם התלת מוחזין שבו הם מתעוררים קצת, להיות בהם הבנה לדברים המוכרחים שלו, לבכות כשאינו יונק, ולשאול מאמו ע"י בכייתו ורמיזותיו מה שהוא צריך, וכן הוא הולך וגדל ממדרגה למדרגה, אך עדיין שכלו אטום, ואין בו גילוי דעת. ואחר שיונק, אז מתחיל לאכול החטה, ומתגלה בו הדעת כמשז"ל (ת) על אילן (א) שאכל אדם הראשון, חטה היתה, ולכן נקרא עץ הדעת, ואז מתחיל

חבורם יחד נקרא עור, ולא נגלה זה עד אחר שלשה חדשים הראשונים, שיצא הרע לחוץ בסוד העור, עם ההוא זעיר דנהירו דסטרא דקדושה הנקרא ר', ונעשה עור.

פרק י"ב

(ש) אחר שנתבאר בפרקים שקדמו, ובפרט בפ"י, איך נתקן העובר בזמן העיבור, והיו ג' עיבורין: ד"ב, וט', וז', לג' הבחינות, של: כלים, וניצוצות, ואורות, ושם ייעדנו לבאר פה ענין המוחזין של העובר, איך גם הם נתקנים בתלת עיבורים אלו, כי גם יש בהם תלת הבחינות, שהם כלים וניצוצות ואורות, וכמ"ש בע"ה. וצרכים אנו לבאר תחילה, מה ענין המוחזין האלו בכללות, ואח"כ יתבאר כל בחי' ובחי' במקום הראוי לה. דע, כי הנה נתבאר בפרקים שקדמו, כי תלת זמנים יש אל הז"א: א', הוא עיבור הא', שנתבאר בפ' שקדמו. הב', הוא זמן היניקה, שנבאר בפרקים הבאים בח"ב בע"ה. הג', הוא זמן העיבור הב' של המוחזין וגדלות, שיתבאר בע"ה בח"ג משער זה. והנה נתבאר ג"כ כי בעיבור הא' הוא בסוד ו"ק, אלא שהם כפולים אלו באלו, תלת כלילן בתלת, כי לא נתגלו בהם רק הג' תחתונות. וביניקה, נתגלו ונתפשטו ו"ק גמורים, ונתפשטו ממה שהיו תחילה כלולים ונעלמים תלת זו תלת לבד, ובעיבור הב' נתגלו בו גם הג"ר הנק' מוחזין, ואז הוא שלם ביי"ס גמורות, ואמנם דברים אלו נראים תמוהים, כי הרי משרנו נחזה אלוה, כי העובר במעי אמו יש לו כל רמ"ח איברים, ויי"ס שהם ר"ק הגוף, וגם יש

הגהה

(א) צמח: וזה לשון הגמרא ברכות פ"ו ד"מ סוף ע"ב, ר"י אומר חטה היתה, שאין התינוק יודע לקרות אבא אימא, עד שיטעום טעם דגן, רש"י ז"ל אין התינוק יודע לקרות

הנהרות ומראה מקומות

(ש) ע"ה שער מוחזין דקטנות פרק א'. וכל פרק זה פן ד"ה והנה נתבאר ג"כ עד סוף הפרק נתבאר

(ת) ברכות פ"ו:

כי הדין מאש יצא, והאש אינה שוקטת, כי היא אוכלת ושורפת כל אשר תמצא ואינה נחה במקום א', וכן מעשי הקטן בלתי ישוב (ב) וכולם דינים.

והנה בעת עיבור הא', אשר גם המוחין הם דינין גמורים לגמרי, אינם נחשבין למוחין, וכמאן דליתנהו דמי, כי המוחין הם תמיד בחי' רחמים, שהם ג' הראשונים, שהם רחמים יותר מתחתונים תמיד כנ"ל, וכיון שאף הם דינים גמורים, אינן נק' מוחין, ולא עוד אלא שגם הג' אמצעית שבו, שגם הם רחמים, בערך ג' תחתונות, אשר שם אחיות החיצונים, כמ"ש (א) הני ברכי דרבנן דשלהי מנייהו הוי, הנה גם הם כמאן דליתנהו דמי, כי גם הם דינין, ונתעלמו ונכללו עם השלש תחתונות ונתלבשו בתוכם בימי העיבור כנודע, ונמצא שאינם מתגלים או בו, רק הג' תחתונות, שהם תכלית הדינין, כי שם אחיות החיצונים כמ"ש, ושם נאחו סמא"ל, בירך דיעקב, להיותם לבר מגיפא, כנו' בפרשת בראשית, ולכן או נקרא העובר בסוד תלת כלילן בתלת, ואז הקטן מתחיל להיות בשני ערלה, שהם החיצוניות דשם אלהים, ששם נאחזים הקליפות הנק' ערלה.

ו"ש בזהר משפטים דף צ"ח, בענין הקטן הנימול, איך תחלה הוא בשני ערלה, וגדל ממטה (ב) ולמעלה, ואחר כך בזמן שנתמעטו הדינין קצת, נתגלו גם הג' אמצעיות, שהם יותר רחמים מהג' תחתונות, וניכר היות אל התינוק ו"ק גמורות, אמנם הג"ר שהם המוחין, וצריכים להיות רחמים גמורים יותר מכולם, וכיון שעדיין יש בהם דינים, אינם מתגלין עדיין בבחי' מוחין, ולא נתגלו רק ה"ק לבר, ואז כיון שנולד ונימול, נסתלקה ממנו הערלה,

הדעת להתגלות בו ולהתנוצץ, עד היותו בן י"ג שנים ויום א', ואז נק' איש גמור, ודעתו כשאר בני אדם, אלא שעדיין אין לו כ"כ ישוב הדעת, וע"י המשך הזמן מתגלה בו הדעת, וניתוסף בו להיותו מיושב בדעתו.

והנה דברים תמוהים הם, מאחר שיש דעת ויש לו מוחין, אפילו בימי עיבורו, איך הוא משתנה בדעתו בכל הזמנים הנז', כנו'. אך סוד הענין הוא, כי הקטן כל זמן שהוא קטן, הוא תכלית הגבורות והדינין, כמו שנראה בחוש הראות, כי הקטן הוא אכזרי, ובעל חמה יתירה, וכעס הרבה, וכל מה שהולך וגדל, מתיישב בדעתו, ומתבטל ממנו הכעס והחמה והאכזריות, כי הזקנה והשיבה גורמת רחמים, אך הקטנות גורם האכזריות והדין, וזהו טעם למה נקרא ז"א בשם זעיר, ואו"א נק' זקנים, ואריך עתיקא דעתיקין, בסוד השיבה הגדולה מהזקנה, והטעם, כי הנהו אריך הוא תכלית הרחמים, וכמ"ש באדרא דף ככ"ט, לית שמאלא בהאי עתיקא, כלא ימינא, ורחמי בגו רחמי, ולית ביה דינא כלל, ואו"א יש בהם גילוי מדעט, מאד אל הדינין, ונק' זקנים, אך לא עתיקין, וז"א, להיותו בחי' דינין וגבורות המתגלים בו, דאית ביה ימינא ושמאלא, וכמה גבורן סומקים אתפשטו בה, ואפילו ברישיה, כנו' באדרת נשא, לכן נמשל לקטן, ונקרא ז"א, הרי נתבאר כי הקטנות גורם אל הדינין, והזקנה והשיבה מורה רחמים.

והנה ז"א בעצמו, יש בו מדרגות, ובהיותו תחלה תכלית הקטנות, שהוא זמן העיבור, אז כולו דינין גמורין, ואף המוחין שבו, שהם שלש הראשונות שבו, שהם יותר רחמים משאר הו"ק כנודע, הנה גם הם דינים גמורים, ולכן הוא אכזרי ובעל חימה, ואין בו ישוב הדעת,

הגהה

(ב) צמח: ונ"ל, כי זה רמוז ביעקב הקטן, קטנתי מכל החסדים, כי הקטן דינין וגבורות ולא חסדים ורחמים, לזה נזכר בפסוק יעקב, וזהו ג"כ זנער קטן נוהג בה, כי הנער בו קטנות.

הגהות ומראה מקומות

(א) ברכות ו'. (ב) צ"ל למעלה.

א, אך עכ"ז ב' בחינות מוחין אלו, אינן נק' מוחין, כי עדיין החיצונים נאחזים ויונקים משם. כי הם שמות דאלהים. אך בעיבור ב' של הגדלות, או המוחין ההם הם היות, והם רחמים גמורים, ונסתלקו החיצונים או מליינק מהם, ולכן בחי' ההיא נק' בחי' מוחין ממש עיקרים.

פרק י"ג

(ד) נבאר עתה ענין המוחין האלו מה עניינם, וכמה בחינות יש בהם. והנה בדרוש הזה שמעתי בו דרושים שונים, ולכאורה נראים חולקים וסותרים זה את זה, ולכן אני צריך להעמידך בהם על נכון בקיצור נמרץ. והענין, כי הנה פעם שמעתי ממורי ז"ל, כי המוחין דקטנות, אפילו אותם של יניקה, הם יורדים למטה עד עולם הבריאה, בעת שנכנסין ובאים המוחין דגדלות דעיבור שני, ופעם אחרת שמעתי, שהם נעשים קרומות, אל המוחין דגדלות, ופעם אחרת שמעתי, כי אלו תלת מיני מוחין, שיש בג' הזמנים: דעיבור, ויניקה, ומוחין, הם: נפש, ורוח, ונשמה של ז"א, אל הכלים שבו. ופעם אחרת שמעתי, כי תלת מיני כלים יש בז"א, ויש הויה א' בכל ספירה וספירה מהי"ס דז"א, וארבע אותיות הויה זו, נעשים נפש ורוח ונשמה ונשמה לנשמה, אל תלת בחי' הכלים של ז"א.

וצריכין אנו לבאר כל דרושים שונים אלו, כאשר תראם (א) מפוזרים, ומבוארים בחיבור ספר זה כל א' במקומו. ונבארם פה כולם בקיצור, ולא נצטרך לחזור לבארם כל אחד ואחד במקומו. הנה שלש בחינות נמצאו

ונכנס במדרגה אחרת, שיש בה תוספת קדושה, אלא שעדיין הוא אלהים ודינין.

ואח"כ בעיבור ב', בבוא המוחין מצד הרחמים גמורים, אז הוא שלם ביי"ס גמורות, וניכר היות בו מוחין ממש, כי אינם נק' מוחין אלא כשהם מבחי' רחמים גמורים. ועתה לוקח עיקר הקדושה, שהם מוחין דהיות, כמ"ש במקומו בח"ג.

וזהו טעם הדבר, למה בזמן שבית המקדש קיים, היו הרחמים מתרבים, (ג) והיה זיווג והטעם, כי אז היה ז"א בבחי' מוחין של רחמים גמורים דעיבור ב', ואין זיווג אלא ע"י אותם המוחין, כמ"ש בח"ג, אך כאשר נסתלקו ממנו מוחין אלו דרחמים, ולא די אלא שאף המוחין דקטנות דיניקה שאינם דינים גמורים, גם הם נסתלקו, ולא נשאר בו רק מוחין דזמן עיבור, שהם דינין גמורים, אז נחרב בה"מ בעז"ה, ובאותו רגע חזר הז"א אל בחי' עיבור דג' כלילן בג', דוגמא מה שהיה בעת הגלות מצרים, כמבואר לעיל בש"ד ח"א, ובדרוש יציאת מצרים ג"כ, אך אחר שנחרב, חזרו בו המוחין דבחי' יניקה לבר, ואז הוא סוד הגלות, ואינו כ"כ ריתחא כמו בשעת החרבן, כי אינן כ"כ דינין כמו אז, כי הו"ק מתגלים בו תמיד, וע"י תפלותינו אנו ממשיכים גם המוחין דגדלות לצורך שעה לבר, כמ"ש בענין כונת ק"ש, כי ר"ק דיניקה לעולם אינם חסרים ממנו.

הכלל העולה, כי בכל תלת הזמנים, שהם: עיבור, ויניקה, ועיבור ב', יש בז"א י"ס ומוחין, אלא שהמוחין של זמן עיבור, הם דינין גמורים מאד, בבחי' אלהים והמוחין דזמן היניקה, הם דינין, אבל לא כ"כ גמורים, כמו מוחין דעיבור

הגהה

(א) צמח: ר"ל, שדי' שמועות הנז"ל, להסכים ארבעתן במציאותם, ואין צריך הנראים שחולקים, הנה כל א' מפוזר ומבואר עניינה בעצמה לבדה, ונבארם פה, היינו כנוצר לעיל.

הנהות ומראה מקומות

(ג) לקמן שער ו' ח"ב פ"ד. ע"ח שער מיעוט הירח פ"ו.

פרק א' ושער הצלם פ"ב. עד אמצע ד"ה ואמנם צריך שנבאר נתבאר בתע"ס חלק י"א מן אות

צ"ב עד אות ק'.

(ד) לקמן פרק ט"ו. ע"ח שער מוחין דקטנות

במוחין: א/ הוא בחינת תלת חללי עצם הגלגלת, וגולגלת הוזה נעשית בחינת שלש כלים, לקבל בתוכם את שלש המוחין. ב/ הוא הקרומות שבתוך הכלים הנזכר. ג/ הוא שלש המוחין בעצמם, שבתוך הקרומות, והם בחי' בשר וזך מאד, ואינם כשאר הבשר, אמנם הם זכים, אך אינם רוחניים ממש. והנה שלש בחינות אלו, היו כנגד הג' בחינות הנ"ל בפ"ט, והם, כי הנה השבעה מלכים היה בהם בחינת כלים שנשברו, ובחי' ניצוצי אור שנשארו בהם אחר שנשברו להחיותם, והם רפ"ח ניצוצין הנק' הבל דגרמי, ונק' (ב) ניצוצות, יען הם דינים גמורים, והם בחי' אלהים, כמ"ש, ולכן החיצונים היונקים מהם, נק' אלהים ג"כ, אלא שנק' אלהים אחרים, ולכן נשארים (ג) תמיד על העצמות היבשות בקבר, אחר אשר שלט הסטרא אחרא באותם הכלים. בחי' שלישי, היא האורות של הכלים, שנשתלקו מהם בעת המיתתו ואלו האורות הם נק' נפש הכלים. והניצוצות נק' הבל דגרמי. שהיא תחת מדרגות הנפש. והנה מבחינת הכלים של המלכים, נעשו גם הכלים של המוחין. ומבחינת הרפ"ח ניצוצין נעשו הקרומות שבתוך הכלים, ואלו הניצוצות בחינת נפש, אל אלו הקרומות, ומהאורות שנשתלקו, שהם בחינת נפש ממש, והם הויות, ולא שמות של אלהים, מהם נעשו בחי' המוחין ממש. ונמצא כי הניצוצות הנק' הבל דגרמי, שהם שמות אלהים, הם נעשים בחינת נפש. אל כל האיברים החיצונים. והאורות הפנימים

שהם הויות, הם בחינת נפש, אל כל האיברים הפנימיים, כמו הלב והריאה וכיוצא. הנה כל זה הוא, בזמן העיבור, ובזמן היניקה, כי הקרומות הם אלהים דינין, והאורות שהם הויות, הם המוחין, ואע"פ שאנו אומרים תמיד, כי המוחין דעיבור ויניקה, הם שמות אלהים, אינו על המוחין עצמן, כי המוחין הם הויות ממש אף בעיבור ויניקה, אמנם הכונה היא, על אלו הניצוצות, שהם שמות אלהים, וכולו דינין, וזכור כלל זה, ועיין בח"ב פ"ז היטב.

ואמנם צריך שנבאר (ה) ענין שלש שינויים מוחין אלו, שיש בעיבור ויניקה, ובעיבור ב'. והענין במ"ש בח"ג, בענין העיבור ב' דמוחין גדולות באורך וע"ש, אך הענין בקיצור הוא, כי הנה המוחין הם בחינת נפש וחיות אל הז"א, והוא דמות פרצוף זך ורוחני מאד, שלם ב"ס, והוא מתפשט בתוך הכלים של ז"א, ותוך גופו, להחיותו. והוא בחינת צלם א', שיש בו תלת בחינות, כנגד ג' אותיות צלם, ל"ם הם מקיפים, וצ' הוא אור פנימי, ותלת בחינות אלו נק' צלם. גם דע, כי צלם זה הוא כלול מב', והוא צלם א' דמות מצד אימא. וצלם ב' מצד אבא, והם זה בתוך זה, צלם דאבא תוך צלם דאימא. ותחלה נכנסים פנימים דצלם דאימא, ואח"כ המקיפים. ואחר כך פנימים דצלם דאבא, ואח"כ המקיפים. ומ' דצלם בא מלוכש בתוך חב"ד של התבונה, והל' תוך חג"ת של התבונה, והצ' תוך נה"י של

הגהה

(ב) צמח: וניצוף, כמנין מ"ר, לשון מרירות דין, וניצוצות כמנין תמ"ר שבתמרות היא עומדת כנודע.

(ג) צמח: בספר עב"י דס"ה ריש ע"ב כתוב כי הבל דגרמי דעיבור היא נפש דנפש, וכן בדכ"ה ע"ב, ומשמע מכאן שנפש דנפש

תגרות ומראה, מקומות

(ה) עיין שער הקדמות דף ד"ש עד סוף הפרק נתבאר בתע"ס חלק י"א מן אות קמ"ב עד אות קמ"ט.

בסוד צ' דצלם, והמקיפים שהם ל"ם דצלם, נשארים בסוד אורות מקיפים על אלו הכלים דבחי' חיצוניות דז"א עצמו מבחוץ, ולא מבחוץ של התבונה עצמה. באופן האור הפנימי של המוחין הוא תוך כלים החיצונים דתבונה, והמקיפים של המוחין הם מחוץ הכלים החיצונים של הז"א עצמו.

והרי נתבאר ענין המוחין דבזמן העיבור בבחי' עצמם, וגם בחינת לבושיהם, שהם הכלים החיצונים דתבונה, ושאר ענין ב' הבחינות דיניקה וגדלות, יתבאר במקומם, וע"ש תשלום הדרוש הזה. גם תראה שם ב' מיני צלם שיש באדם: א', הוא צלם אלהים, שהוא זה דעיבור, ואחר כך בגדלות, יש לו צלם (ה) דהויה, וע"ש איך אלו המוחין להיותם אלהים מבחי' דינין, שהם מן החיצוניות דז"א, ומן החיצוניות דתבונה, ואינן נק' מוחין זולתי המוחין דגדלות, שהם היות זרחמים גמורים מפנימיות אר"א.

(ו) ונמצא, כי הז"א מתחיל ממטה למעלה מעט מעט, עד שנשלם. וכבר ידעת כי כל השערות ממותרי מוחא נפקי, וכיון שיש לו מוחין, בהכרח יש לו אח"כ שערות, כנראה בחוש העין, כי יש שערות בראש העובר, וא"כ יש אל הז"א (ו) שערות בראשו, אף בסוד העיבור. ובח"ג יתבאר ענין השערות הנמשכין ממוחין דגדלות ג"כ וע"ש.

פרק י"ד

(ז) יתבאר בו ענין המוחין בעיבור, מה עניינם. דע, כי יש שינוי א' בין המוחין שבזמן

התבונה הג' שהיא הב', ודוגמתן הם צלם דמוחין דאבא.

גם יש בחי' אחרת, כי אלו המוחין בבחי' האורות שלהם, הם שתי בחי': א' הם נפש ורוח ונשמה פנימים כנוזר, וגם יש נפש רוח ונשמה מקיפים מבחוץ, ע"ג תלת הבחינות שיש בכלים כנוז.

גם נתבאר שם, כי הלבושים שהם מפאת ישויות, הם כלים רקים בלי אורות מצד עצמן, ובתוכם הם אורות המוחין דז"א לבדו, והנה כל אלו הבחי', הם בין בבחי' העיבור, בין בבחי' היניקה, בין בבחי' מוחין דגדלות.

ועתה צריך לדעת, א"כ במה ישתנו בחי' צלמי המוחין דעיבור משל יניקה, או משל עיבור ב' דגדלות, בין בבחינת המוחין עצמם, ובין בבחי' לבושיהם, שהם התבונה, או יש"ס. והענין כמ"ש, כי כל ספירה וספירה יש בה תלת בחינות כלים: חיצון, ואמצעי, ופנימי. וכנגדן שלש מיני אורות, המתלבשים בתוכם, והם: נפש בכלי החיצון, ורוח בכלי האמצעי, ונשמה בכלי הפנימי. והנה בהיות הז"א בעיבור (ד) במעי אמו, ושלם באבריו, או מזדווגים אר"א בבחינת כלים החיצונים שלהם, עם בחינת הנפש שלהם, הפנימי והמקיף כנ"ל, ומולידין בחי' מוחין אל הז"א לימי העיבור, והם סוד נפש שבו, ונעשים צלם א' כנוזר, ומתלבשין בז"א, אחרי גמר יצירת הצלם הנוז' שם, בתוך חיצוניות הכלים של התבונה הנוז', ונכנסים בתוך כלים דז"א להחיותו בזמן העיבור. והנה האורות הפנימים, נכנסים תחילה

הגהה

ותגל הארץ סס"ת צלמו, וראשי תיבות הויה. (ו) צמח: ר"ל וא"כ יש לז"א מוחין, הואיל ובחוש הראות יש לו שערות בראש העובר.

(ד) צמח: צלם בשעת הזיווג, נזכר בוהר פרשת אמור דף ק"ד.
(ה) צמח: צלם דהויה לבדה לא מצאתי בפסוק, ואולי שגרמו בפסוק ישמחו השמים

הגהות ומראה מקומות

דקטנות פ"א וב' שער הקדמות דף ש"ה שער המצוות פרשת לך לך. תחילת פרק זה נתבאר בתלמוד ע"ס חלק י"א מן אות קמ"ט עד אות קנ"ג.

(ז) ע"ה שער המוחין פ"ח ושער פ"ח פ"י ושער הכוונת דרושי הפסח פ"ב.
(ז) לעיל שער זה פרק י"ב ע"ה שער מוחין

שלא יהא או אל החיצונים בו אחיזה יותר מדאי.

גם טעם ב', כי הנה עיקר מוח הדעת, הוא לצורך הזיווג, כי משם באה ונמשכת הטיפסה, בסוד וידע אדם את חוה אשתו, וידע אלקנה כו', ולכן עד שיולד יהיה לו בחי נקבה, או יתגלה בו הדעת.

עוד ט"א ג', בעבור התבונה, והוא, כי נתבאר בח"ב פ"ח, וגם נתבאר לעיל פרק י"ג, כי הצלם הזה דמוחין דז"א, בא מלוּבש תוך התבונה, ובחי' צ' דצלם שהם המוחין הפנימים, הם מתלבשין תוך נה"י של התבונה, ונמצא, כי הדעת מתלבש ביסוד התבונה, והנה מצינו כי התבונה בכלים החיצונים שלה, אין בה בחי' יסוד כי הנה ג' בחי' כלים יש בכל ספירה כנזכר בפ"ג, והנה ביסוד התבונה יש ג' כלים, והם: עור, ובשר, ובשר יותר פנימי בפנימיות הרחם, והנה עור החיצון אין שפתותיו נושקות ודבקות זו בזו, כי פה היסוד שלה הוא רחב שם. אמנם ב' בחי' הבשר, הם שפתותיהם נושקות זו בזו, וסוגרים פי הרחם שלה, ולכן בזמן העיבור, שהמוחין שלו הם מלוּבשים בכלים החיצונים של התבונה, ואין שם בחי' יסוד כנזכר, להעלות בחי' לבוש להתלבש בו מוח הדעת, לכן לא ניתן הדעת בעובר.

ועתה צריך ליתן טעם, למה בתחלה היה כן היסוד של התבונה, והענין, כי נודע הוא שכל אחיות החיצונים אינו אלא בנוק, כי היא מבחי' הגבורות והדינין, ובפרט ביסוד שבה, ששם קבוץ הגבורות והדינין, שהם בחי' המיין נוקבין כמבואר בש"ו, וכל חשקם

העיבור, אל המוחין דיניקה ודגדלות. כי אע"פ שנתבאר לעיל, שהמוחין דגדלות הם העיקרים, שהם הרחמים, ודקטנות שהם דעיבור ודיניקה, הם שוין, שהם דינין, גם יש בהם חילוק ביניהם, כי בהכרח עולה ממדרגה אל מדרגה, ומדרגת היניקה גדולה משל העיבור, ויש בה תוספת לשבח על של העיבור, והענין, כי ביניקה או בעיבור ב', (א) יש בו היכר ג' מוחין, שהם חב"ד. אמנם בזמן העיבור, אין לו רק ב' מוחין (ב) דחור"ב, אבל מוח הג' שנקרא דעת אין בו עדיין. והנה ב' מוחין הנק' חור"ב דצלם דאימא, הם סתומים תוך הנ"ה של התבונה, וכן חור"ב דצלם דאבא, הם סתומים תוך נ"ה דאבא. אמנם הדעת, הוא תוך בחי' היסוד דאבא ודאימא, ולכן הוא נגלה ויוצא משם, בסוד החסדים שיוצאין משם ומתפשטין בז"א, ומגדילין אותו, וגם הם מגדילין את תרין המוחין הסתומים, שהם חור"ב כנו' באורך בח"ג, ונמצא, כי עיקר הארת וגילוי המוחין באדם, הוא ע"י הדעת, והוא הנותן בו ידיעה, ולכן העובר (ג) שעדיין לא נתגלה בו מוח הדעת כלל, וגם התרין מוחין דחור"ב הם סתומים כנו', לכן העובר אין בו דעת כלל, והוא כאבן דומם. משא"כ בזמן היניקה, שכבר יש לו קצת דעת למה שצריך לו, כנ"ל בפ"ב, ואמנם הגורם בזה הוא שני דברים: א', בענין העובר הזה בעצמו, ואחד, מפני התבונה אמו. הא' מהם הוא, כי העובר בזמן העיבור, הוא דינין גמורים, כנ"ל בפ"ג, ואו יש שם אחיות החיצונים מאד, יען הם בחי' דינין והם כלים חיצונים דז"א, בחי' חיצונה מכל הג', והנה עיקר אחיות החיצונים, הוא בחסדים המגולים של הדעת, כמבואר אצלנו בסוד ועץ הדעת טוב ורע, ולכן לא ניתן בו עדיין בחינת הדעת.

הגהה

לעיל מביא הכרח משערות הראש, ועיין בפרק י"ב.

(ג) צמח: ולכן העובר דעדיין לא נתגלו בו מוח הדעת וכו', ולא אמר שאין בו עדיין, גם אחורי דף זאת נאמד אמנם כל בחי' אלו היו או עדיין בכח ולא בפועל ובפרטות.

(א) צמח: נ"ל, אין בו היכר תלת מוחין שהרי בגדלות ניכרים.

(ב) צמח: ר"ל אין לו היכר רק ב' מוחין, היא כנזכר כי גם בעיבור יש ג' מוחין, והטעם הוא, שכיון שהטיפסה עיקרה מן המוח, למה יחסר בה כח התלת מוחין שבמוח, וגם

הם באין, ואין אבא מזריע טיפת לובן, עד שתחלה תעלה אמא טיפת מ"ן, וכיון שאימא לא העלית מ"ן הנמשכין מן מוח הדעת שבה, לצורך מוחין אלו דז"א, לטעם הנזכר שאין לה יסוד להלבישו, גם אבא לא הוריד טיפת מ"ד מן בחי' מוח הדעת שבו, ונמצא עתה מבואר למה העובר אין בו רק תרין מוחין, שהם חו"ב, אך מוח הדעת איננו בו עדיין, לא בצלם אבא, ולא בצלם אמא, אך חו"ב יש לו כפולים, בצלם אבא, ובצלם אימא.

פרק ט"ו

(ט) ונבאר עתה ענין אלו ב' המוחין של חו"ב שיש בו בלבד, כי הנה נתבאר לעיל בפ"ג, שהם בחי' אלהים, יען הם מבחינת הניצוצות האורות של המלכים שנשברו, ונמצא כי הם ד' שמות דאלהים, ב' אלהים של חו"ב דצלם אבא, וב' אלהים של חו"ב דצלם אימא, וצריך שתדע, כי מלבד ההפרש שיש בין העיבור אל היניקה והגדלות בענין הדעת כנ"ל, כן יש חילוק ביניהם, בענין התרין מוחין אחרים, כי אע"פ שישנם בו, אינם שלימים, יען כי חסר מהם אור הדעת המגדיל אותם כנ"ל, ולכן מוח החכמה, לא ניכרו בו עדיין התפשטות ל"ב נתיבות חכמה, ובמוח הבינה, לא ניכרו בו התפשטות ו' שערי בינה, וגם הדעת לא נחלק לאכסדרין ואדרין, הנו' באדרת נשא דף קל"ז, אמנם כל בחי' אלו, היו אז עדיין ככה ולא בפועל ובפרטות, ולכן היה בהם ג"כ שינוי אחר במוחין דחו"ב אלו דעיבור, ממוחין דחו"ב דיניקה, כי אע"פ שכולם הם שמות אלהים, כנ"ל בפ"ג, עכ"ז אלו האלהים, לא נתגלו כולם לגמרי, וזלתי שלשה אותיות

ותאותם לבא על חוה ולהטיל בה (ד) זוהמא, וליינק וליקח משם כל השפע הנמצא שם ביסוד שלה, כי שם הוא בית קיבול וקבוץ כל השפע העליון, והוא המקור שמשם נשפע השפע אל כל העולמות, בסוד מה רב טובך אשר צפנת כו', ובפרט בבחינת החיצונה של הכלים, שהם בודאי דינין גמורים, ושם יש אחיזה גדולה מאד אל החיצונים, ואם היה שם בחי' יסוד, היו נאחזים שם החיצונים במאד מאד, ויונקים כל השפע אשר שם, ולכן לא נתהווה שם בחינת יסוד, ואמנם בב' בחינות של הכלי, שהם האמצעי והפנימי, אין שם אחיזה כ"כ אל החיצונים, כי אינן דינין גמורים כמו הכלי החיצון מכולם, ואינן יכולין להתאחו שם, ולכן נעשה שם בחי' יסוד, ונמצא כי כיון שהיסוד אין שם בבחי' החיצונה, גם דעת אין שם, בסוד אם אין דעת אין בינה.

והנה גם בצלם דמוחין דמצד אבא, לא היה שם דעת. ח) וא"ת, והרי אין זה אלא ביסוד של הנקבה, שאין בה בחי' יסוד, רק ב' בחינות, האמצעי והפנימי לבד, אך היסוד של הזכר יש בו כל הג' הבחינות, יען גם שיתאחו בו החיצונים בסוד הערלה והפריעה, כמ"ש בדרוש המילה ע"ש, עכ"ז אין אחיזתם גדולה שם כ"כ, כמו אם היה בנקבה, שהיו נאחזים בה יותר מדי, וא"כ למה לא היה דעת בבחי' המוחין דצלם דאבא, והטעם, כי הנה נתבאר לעיל פי"ג, כי הצלם דאבא בא מתלבש תוך צלם דאימא, כי אבא טמיר וגניז גו אימא תדיר, וכיון שאין בחינת יסוד אל אימא בחיצוניותה, איך יתלבש שם היסוד דאבא, ונמצא שגם שם אין דעת אל העובר.

גם ט"א, כי הלא מוחין אלו מזיווג אר"א

הגהה

(ד) צמח: סוד ענין זה כתוב ברנו ליעקב.

הנהרות ומראה מקומות

(ט) לקמן ח"ב פי"ז. ע"ה שער מוחין דקטנות

פי"א וב' שער הקדמות דף ש"ז
הע"ס חלק י"ב מאות רמ"ד עד ר"ג

(ח) עיין אבות פי"ג משנה י"ז ותע"ס חלק

י"ד בלוח התשובות לפרוש המלות השוכות י"ג, נ"א
כי הטע"י שאמרנו אין זה ולי"ג וא"ת והרי (ק).

מהם, והם אל"ם מאלהים, אך ב' אותיות י"ה מאלהים לא נתגלו בו עדיין.

ואמנם ענין י"ה מאלהים מה עניינם יתבאר בענין היניקה בפ"ו, כי אז נתגלו, והנה זהו הטעם שהעובר אינו מדבר כלל, כי הוא בסוד אל"ם מאלהי"ם, ולכן הוא אלם בלי דיבור. וז"ס, או מי ישום אלם, כי עתה אלו המוחין המתלבשים בחיצוניות אימא הנק' מ"י כנודע, וחסר משם בחינת חיסוד והדעת, זה גרם שהעובר יהיה עדיין בסוד אל"ם מאלהים, ולא נתגלה כל השם, ונמצא כי האדם שהוא הו"א, עשאתו מ"י אל"ם.

והענין כי הו"א נקרא אדם, על שם מ"ה דמילוי אלפין שיש בו כנודע, ואם תחבר עמו חשבון אותיות הפשוטות שהם כ"ו, יהיה הכל בגי' אלם, הרי איך מ"י עשה אל"ם לאדם, להורות זה. והענין, כי לא נתגלה בו רק אל"ם מאלהי"ם. גם אם תמלא ב' אותיות מ"ה, מ"ם ה"א, יהיו בגימטריא אלהים, כנוכר בתיקון ל"א ול"ח דע"ה, כי משם הם שלשה אותיות אל"ם הנו'.

ודע, כי אין זה אלא בתחלת האצילות, אמנם אחר שכבר ראשונה נכנסו בו מוחין דעיבור ודיניקה ודגדלות, אע"פ שאח"כ מחמת פגם התחתונים חוזר ו"א לבחי' עיבור א', כמו בעת גלות מצרים, ובעת חרבן ב"ה בער"ה, כנ"ל פ"ב, אין בחי' היניקה מסתלקת ממנו, אמנם כל שם אלהים נשאר שם, רק שאותיות י"ה דאלהים אינן מגלים הארהם, ויושבים סתומים שם, ואינם מתגלים רק אותיות אל"ם. וז"ס נאלמתי דומיה החשתי מטוב, כי אז נשארתי אל"ם ונאלמתי, אך ב' אותיות י"ה נשארו דוממין, וזהו דומיה: דו"ם י"ה, אך לא נסתלקו לגמרי. וכמ"ש בכונת הק"ש ע"ש, איך בחי' היניקה הנשארת, ואיך אנו (א) מתקנים או י"ה של אלהים במלת ישראל

שבפסוק שמע ישראל כו', וכן בכונת הקדיש. ונבאר י' ענין הראש של העובר מה

עניינו, כי הנה הראש הוא הכלים של המוחין, בסוד חללי גולגלתא, כנ"ל בפ"ג. והנה אמרנו, שאין בו עדיין רק ב' מוחין, שהם ב' אלהים, ונודע כי אלהים דחכמה הוא במילוי יודין, שהוא בגימטריא ש', ואלהים דכינה הוא בבחי' אחוריים פשוטים דשם אלהים, כוה: א', אל, אל"ה, אלה"י, אלהי"ם. שהוא בגימטריא ר', כמ"ש בענין היניקה בפ"ו ח"ב. ואלו השתי בחינות הם ש"ר מן רא"ש, וא' יתירה היא כללותם. אמנם בחי' דעת אין בו עדיין כנ"ל, ואחר שנתבאר ענין המוחין דעיבור, נבאר עתה, אמתי נעשים, ע"ד שביארנו לעיל בפ"י. הנה בחינת הכלים, שהם תלת חללי גולגלתא, הם נחלקים לד', כי החלל הג' שהוא כלי אל הדעת, צריך שיהיה בן שתי בחינות, כמו שיש במוח עצמו, שהוא כלול מחסדים וגבורות, כמ"ש בח"ג, ונמצאים שהם ד' חללים, והם ארבע שמות של אלהים בבחינת כלים, וכל אלהים בגימטריא פ"ו, שהם ימי שלשה חדשים בקירוב, נמצא שלד' הכלים שהם ארבע כלים של ארבע המוחין, הוצרכו עיבור י"ב חדש, אלא שבשלשה ימי הקליטה, נתקשרו יחד כל הארבע כלים, ע"י טיפת הזיווג כנ"ל בפ"י, ובשלשה חדשים ראשונים, נתקן כלי מוח החכמה, שהוא העיקרי שבכולם, ולכן אז הוא היכר העובר כמשו"ל. ושאר הכלים של המוחין, נשלמו בי"ב חדש. ובחי' הניצוצות שהם הקרומות, כנ"ל בפ"ג, הנה הם תלת מוחין לבר, בבחי' הקרומות שהם ג'. והנה בשלשה חדשים ראשונים, נגמר הראשון של החכמה, שהוא העיקרי, ולכן אז הוא היכר העובר כנ"ל, וב' האחרים בו חדשים אחרים, הרי הם שלשה קרומות דניצוצות, שהם ג' אלהים, בתשעה חדשים דעיבור לבר ע"ד הנ"ל.

הגהה

(א) צמח: ועיין בג' מקיפי המוחין בסוד ג' י"ה הנכללים באותיות שם ישראל.

הנהות ומראה מקומות

(י) מכאן עד ד"ה והנה כבר נתבאר, מתבאר בתע"ס שיעור י"א מן אות קנ"ג עד הסוף.

והענין, כי בשלשה ימי הקליטה, הוא התחלת תיקון העובר כנ"ל בפ"י, ואז הוא כנגד בחי' העיבור. והענין, כי אז בג' ימים אלו, כבר התחיל הז"א ליתקן מעט, כי נקשרו ונכללו הג' עם הג', ונעשו בדרך קוים, וגם כי הלבישו הג' תחתונות, את הג' עליונות, ונעשו בגוף א' מיוחד בקשר אמיץ. אמנם כל מה שנגלה אז מהז"א, אינן רק הג' אחרונות נה"י שלו, כנ"ל בפ"י"ב ופ"ח ופ"י. והנה אז הזרין הם מלבישים את א"א באופן זה, והוא, כי הנה הם מלבישים את שליש תחתון דת"ת ונה"י דאריך, הם ד' ספירות.

והנה המלכות נוק' דז"א, לוקחת פרק תחתון של ההוד דאריך. ואז היתה נק' פסיעה לבר, שהיא הנקודה והקוץ התחתון של אות ו' זעירא שבתוך הה"א של הבינה, ואע"פ שלא לקחה רק שליש תחתון דהוד, נק' כל ההוד על שמה, כזון שאיננו כילו לז"א. ונמצא כי מה שנשאר לז"א, איננו רק שלשה ספירות, שהם: שליש תפארת, ונצח, ויסוד, כי אע"פ שגם הוא לוקח תרין פרקין עליונים של ההוד. כבר נתבאר, שכל ההוד נקרא ע"ש המלכות. ונמצא, כי הז"א לוקח שלשה ספירות לבד, ונוק' לוקחת ספירה אחת, והיא ד' אליו, בסוד רביעית ההין, ואות ד' שבשם ההוי"ה, כמ"ש במקומו בש"ו.

והרי שעתה הז"א, אינו רק ג' מדות, ונוק' רביעית אליו, וזה בשלשה ימי הקליטה. אח"כ ניתוסף בז"א תיקון נוסף, והוא הבחי' הב', שהיא כנגד בחי' זמן היניקה, שנעשו בו ו"ק, והמלכות ז' אליו, כנזכר בח"ב פ"ב. וכן היה עתה, כי הנה נתבאר לקמן בפ"ג ח"ב, בענין החלב של היניקה וע"ש, איך תכף בשעת העיבור בתחלתו, נפסק דם הוסת של האשה מהיסוד שלה, ועולה למעלה במקום הדדים שלה, כדי להתהפך לחלב, והוא, לסיבה שעולים תרין פרקין עילאין דנ"ה דאריך, שם במקום

כי שם אלהים בגימטריא פ"ו, שהם ימי שלשה חדשים בקירוב ובחי' המוחין בעצמן, שהם האורות כנ"ל פ"ג, בזה שמעתי ושכחתי, ואני מסופק אם שמעתי שבתחלה נתקן מוח החכמה, להיותו ראשון, או אם מוח הדעת נתקן ראשון, להיות בחי' החסדים והגבורות, שהם עיקר הגדלות הוולד, כנודע.

והנה כבר נתבאר לעיל בפ"י"ג, איך הם ב' צלמים: א' דאבא, וא' דאימא. ובכל א' מהם יש בו מוחין פנימיים, שהם צ' דצלם. ומוחין מקיפים, שהם ל"מ דצלם. ודע, כי אהר שזה העובר נכנסו בו המוחין פנימיים, שהם צ' דצלם כנ"ל, הנה אח"כ לקח גם המקיפים, ונכנסו בו גם המקיפים תוך פנימיותו, וענין זה הוא בין בצלם דאימא, ובין בצלם דאבא, בבחינת כלים החיצונים שלהם. כנ"ל פ"י"ג, והכל הוא על הסדר שהוא במוחין וגדלות הנז' בח"ג ע"ש היטב, כי משם יתבאר לך גם אלו, כי איני יכול לכפול הדברים בכל מקום ומקום.

פרק ט"ז

(ל) אחר שנתבאר בכל הפרקים שקדמו, ענין העיבור הזה של ז"א, צריכין אנו להודיע, ענין שלשה בחינות שהיו בעיבור זה, והוא, כי כמ"ל שיש שלשה בחינות זמני התיקון אל זרין, והם: עיבור, ויניקה, ועיבור ב' דמוחין. ותחלה בעיבור הא', היה תלת כלילן בתלה, וביניקה היה מן ו"ק. ובעיבור ב', מן ט"ס גמורות. גם בעיבור זה הא', היו בו ג' בחינות אלו כנגדן, כי גם בעיבור היו לו מוחין כנ"ל בפ"י"ב, וא"כ מוכרח הוא שכל שלשה בחינות שיש אל הז"א, בשלשה זמנים: עיבור, ויניקה, ועיבור דמוחין, היו כולם עתה בעיבור הא', אלא שכל שלשה בחינות אלו כולם, הם נק' בחי' עיבור, אע"פ שיש לו מוחין, כי איננו נחשב רק לבחי' תלת כלילן בג', כנ"ל בפ"י"ב.

הנחות ומראה מקומות

רנ"ו. כל פרק זה נתבאר בתע"ס חלק י"א מן אות ל"ה עד אות ס"ו.

(ל) לקמן פרק י"ז. ע"ה שער הולדת אר"א זרין פ"ה. ושער ז"א פ"א. ושער הנסירה פרק ה' ו'. ובשער מאמרי רשב"י זיע"א אדר"ז דה

דע, כי הכתר של ז"א, הוא מן בחי חצי היסוד דעתיק יומין, המתלבש תוך חצי התחתון דאריך כנ"ל (מ) פ"ו, ולקמן בח"ג יתבאר כל זה הנ"ל באורך, כי הרי בחי זו היא כנגד אותה הבחי כנ"ל, אלא שעתה הוא בכח ולא בפועל, ואז הוא בפועל ממש וע"ש. והנה אם נעריך יחד כל הבחי האלו, יהיו י"ח, כי לכן נק' ח"י העולמים. כי הנה הו"א היה ג', וי, וט, הרי י"ח.

והנה פעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל, התחלקות ת"ת ונה"י דאריך בז"א באופן אחר, והוא זה: כי הנה נתבאר, כי עיקר ז"א בזמן העיבור, אינו רק שלשה מדות לבד מתגלים בו, כנ"ל בפ"ח, וכמ"ש בסוף פרק זה בע"ה, אמנם נגדלו ונעשו ר' מדות קטנות, אשר כולם אינם רק ג' גדולות לבד. והנה מן נצח דאריך, נעשו בז"א, קו ימיני שבו, והם נצח וחסד, ומתוך דאריך, נעשו בז"א גבורה והוד, ומיסוד דאריך, נעשו בז"א ת"ת ויסוד. ומשליש תחתון דת"ת דאריך, נעשו בז"א תלת מוחין חב"ד. (ג) וטעם הדבר, איך מזה השליש דת"ת לבד, נעשו תלת מוחין בז"א, הוא, כי הנה נתבאר לעיל בפ"ה, איך שלישי תחתון דת"ת דאריך, עלה והלביש ב' שלישים עליונים של הת"ת דאריך עצמו, ואחד כך עלה גם היסוד דאריך, והלביש את שלישי תחתון של הת"ת הנז', ונכלל בכלו, ונמצא כי היסוד אע"פ ששיעורו הוא קטן שם, שאינו רק שלישי הת"ת כנ"ל, עכ"ז מחמת שהלביש ונכללו בכל הת"ת דאריך כולו כנו', נגדלה הארתו ועשה בז"א ת"ת ויסוד שבו, והשליש התחתון דת"ת דאריך, היו בו הארות כפולות מאד, יותר מהנ"ה, כי הנ"ה כל אחד מהם נכלל זה בחסד וזה בגבורה, ומכח כללות ההוא, נעשו כל אחד מהן, ב' מדות קטנות בז"א כנו', אך שלישי הת"ת נכלל מיניה וביה ב' שלישים העליונים, הרי כללות א' גדול, כי הוא מיניה וביה, משא"כ בנה"י שלוקחים הארתם מאחרים, אך זה הוא מיניה וביה, ולוקח הארה יתירה

החזה דאריא, במקום הדדים שלה, לעשות שם בחי דדים אל האשה, להניק את בנה אח"כ, וכאשר נחלק הנ"ה לבחי מספר פרקים, ולא מדות שלימות, כמ"ש בבחי ראשונה, נמצא כי מה שנשאר מן אריך אל הו"ו, הם ד' פרקין דנ"ה, ושליש הת"ת, וכל היסוד. ונדע, כי היסוד אינו, רק כמדת שלישי א' של הת"ת, ונמצאו עתה ששה בחינות, ומהם נעשו ר"ק לז"א, והמלכות היתה שם בסוף פרק תחתון של זההוד, ז' אליו, ולכן נק' המלכות בבחי זו שביעית ונכללו עתה אלו השבעה בחינות, כל אחד מהם בכל הו', דוגמת מ"ש בענין כ"א אזכרות שבתפילין, שלהיותם עיקרון שלש לבד כלולים בג', לכן הם ג"פ ז', הם כ"א, כי הג' לבד נתגלו ע"ש, וכן בח"ג, הרי ניתוסף עתה תיקון אחר, כי בתחלה היה ג', והיא רביעית אליו, ועתה הוא ר', והיא ז' אליו, דע, כי גם בעיבור יש בחי יניקה, והוא שהעובר ניזון שם ויונק דרך טיבורו, ממה שאוכלת אמו כנדע. ויתבאר בפ"ז ע"ש, והבן זה היטב.

אח"כ ניתוסף בז"א תיקון נוסף, והיא הבחי הג' שהיא כנגד זמן עיבור ב' דמוחין דגדלות, שנעשו בו תשעה מדות שלימות, והיא י' אליו, וכן היא עתה, כי הנה נתבאר שהב' פרקים עליונים דנ"ה דאריך, נתעלו לעשות דדים אל הבינה להניק בנה, ונמצא, כי כאשר נסתכל במה שהגדיל הו"א בסוד העיבור, ולא בבחי הפרקין עצמן דבחי אריך, אלא בערך מהו שגדל העובר, הם תשעה בחינות, כי הנה מן פרק אמצעי דנצח דאריך, נכפלו ונעשו ב' מדות שלימות בז"א, שהם חסד ונצח קו ימין שלו, ומפרק אמצעי דהוד דאריך, נעשו בז"א גבורה והוד, קו שמאל, ומפרק תחתון דנצח, נעשו ת"ת ויסוד בז"א, קו אמצעי, ומשליש תחתון דת"ת דאריך, נעשית חכמה דז"א, ומיסוד אריך נעשית בינה דז"א, ואמנם דעת אין בו עדיין בימי העיבור, כנ"ל פ"ה, ומפרק תחתון דהוד דאריך נעשית נוק' דז"א, הרי הם ט' בחינות.

הגהות ומראה מקומות

(ג) עיין ע"ה שער הולדת אריא וז"ו פרק ח'.

(מ) עיין ע"ה שער הנסירה פרק ד'.

ודע, כי פעם אחרת שמעתי באופן אחר בקיצור, ואיני יודע, אם הוא בעת העיבור, או (א) ביניקה, או בגדלות, כי שמעתיו סתם, והוא זה: כי משליש הת"ת, נעשה כתר גולגלתא דז"א. ומנ"ה, נעשו בו תלת מוחין. ומהיסוד דאריך, נתפשט שאר גופא דז"א כולו, ואיני יודע לקשר כל סברות אלו, אם לא שנאמר שהם ע"ד שנו"ל בש"ג ח"ב פ"ב, בענין התלבשות שבעה תחתונות דעתיק באריך, שאמרנו, כי הו' עצמן מתלבשות בכל גופא דאריך, אמנם מהשבעה ענפים שלהם הנכללים בחסד דעתיק אשר בכתר דאריך, הם נתפשטו גם הם בז' דגלגלתא דאריך, וכן ער"ו הוא כאן, כי כל הנה"י עצמן נתפשטו בכל גופא דז"א, אמנם עיקר הארתם נשאר בג' ראשונות מוחין דז"א כנלע"ד.

גם דאיתי שינוי אחר בענין הת"ת דאריך, כי פעם א' שמעתי, כי כל חציו התחתון נתן אל הז"א, ורוב הפעמים שמעתי בדקדוק, שאינו רק שלישי התחתון לבר, (ס) ואיני יודע תירוץ, אם לא שנאמר, ע"ד ת"ת דאימא המתלבש בכתר דז"א, כי בהיות לו מוחין דאימא לבר, אינו לוקח רק שלישי, ובהיות לו גם מוחין דאבא, לוקח חציו כנוצר ע"ש, וכן יהיה כאן כנלענ"ד.

גם אפשר שיובנו בענין שינוי ג' הבחינות שיש בז"א בעת העיבור, כנ"ל בתחילת פרק זה, וכפי הבחי' ישתנה התלבשות, וזה ג"כ נכון כנלע"ד. גם במ"ש ספ"י, בענין ג' העליות שבג' המדורות, יתבאר גם זה, כפי הנו"ל ער"ו.

והנה נבאר ג"כ, מהיכן נתהוו הגרון דז"א בזמן העיבור, והענין, כי הנה נתבאר לעיל בפרק זה, כי תרין פרקין ראשונים דנ"ה

מהם מאד, ונוסף על זה, כי נכלל היסוד שלו עצמו בו, וכבר נתבאר לעיל בפט"ו, כי כמו שנכלל התחתון מהעליון, כן נכלל העליון מהתחתון, ונמצא עתה כללות היסוד באותו שלישי הת"ת, ונמצא כמה הארות יתידות יש באותו שלישי תחתון דת"ת דאריך, ולכן הספיק לעשות תלת מוחין בז"א.

ונמצא כי מבחינת הכלים של הו' מלכים, נתבררו ונעשה מהם בחי' ו"ק דז"א, בבחי' כלים, וכן בניצוצות, וכן באורות, כנ"ל בפ"י. ואלו הבחי' נעשה מהם גופא דז"א, והלבישו את נה"י דאריך ע"ד הנוצר, וכן נתבררו מהכלים והניצוצות והאורות של המלכים, לצורך ג"ר דז"א, בסוד כלים וקרומות ומוחין, ונעשו ג"ר דז"א, כנ"ל בפ"יג ופט"ו, ואלו הלבישו לשליש התחתון דת"ת דאריך.

והענין, כי הנה נתבאר לעיל בפ"ה, כי הת"ת נקרא ו', וכן היסוד נקרא ו'. והנה הת"ת דאריך, משמש לב' בחינות: לאבא ולאימא, חלק העליון, ולז"א, חלק התחתון. ונמצא, כי מחצית הו' שהם ג', הם בחלק התחתון דת"ת, ומג' זו נעשו תלת מוחין לז"א. וכן ער"ו היסוד דעתיק, שגם הוא גנוז ומתלבש בת"ת דאריך, גם הוא בחי' ו' א', וגם היא נחלקת לב', ונמצא כי שלשה חלקים ממנה, נעשו נשמה לנשמה, תוך חצי עליון דת"ת דאריך לאו"א, ושלשה חלקים תחתונים, נעשו נשמה אל חצי התחתון דת"ת דאריך, הנעשה תלת מוחין אל הז"א כנוצר.

וגם מן הנה"ה דעתיק, אשר תוך נ"ה דאריך, נעשו נשמה גם לז"א, וכל זה יתבאר באורך במקומו האמתי, בענין גדלות דז"א, בח"ג פ"א, ובח"ב פ"ז ע"ש, והרי נתבאר התלבשות ז"א לאריך ולעתיק בעת העיבור היטב מאד.

הגהה

(א) צמח: הרי שיש מציאות, שכל הבחי' הנו"ל, ימצאו בעיבור ומשמעות זה מסכים עם כל המקומות שמוכיר שיש בעיבור ג' מוחין.

הגהות ומראה מקומות

(ס) ע"ח שער לידת המוחין פרק ג', ועי' בתע"ס, יחלק י"א בלוח התשובות לענינים תשובה קל"א.

פרק י"ז

דאריך, נתעלו במקום הרדים של בינה, אך פרק עליון דיסוד, נשאר למטה במקומו, בתוך ב' היסודות דא"א בהזדווג שם, כנ"ל בפ"ח, ונמצא הרחק בין היסוד, לב"פ עליונים דנ"ה, כי שם הוא מקומו תמיד פרק עליון דיסוד, באמצע תרין פרקין עליונים דנ"ה, ואותו מקום היסוד נשאר חלל, ונודע כי כל דבר שבקדושה, נשאר שם תמיד רושם שלה, ונמצא כי מכה אותה ההארה של היסוד שהיה שם מתחלה, משם נתהוו הגרון של ז"א.

ודע, כי מהגרון הזה, הוא התחלת עשיית מציאות ז"א, בבחי' תלת כלילן בתלת בלבד, וזהו הסוד שביארנו לעיל בפ"ח, כי מן היסוד של אריך הנק' שופר, יצא הז"א בבחי' קול, כלול: באש, ובמים, ורוח, שהם ג' ונודע כי גם שופר הוא בגרון, ונמצא כי באותה בחינה דרשימו דיסוד דאריך, שם הוא בחינת השופר, ומשם יצא ז"א בסוד ק"ל, כלול בג': מים, ואש, ורוח. בסוד קול דנפיק מגו שופר, ושם היה כלול בתלת הנז' בגרון זה, שהיה במקום חלל ופנוי, ואינו שם אלא בחי' אויר לבד, ולכן היה נק' קול. ואח"כ משם, יצא קול זה מהגרון ההוא, הנקרא ג"כ שופר כנז', הנעשה מהארת רשימו היסוד דאריך כנזכר, ונתפשט למטה מהגרון הזה, גם כן בסוד תלת כלילן בג', שהם ו"ק דגופא דז"א, כלולים תלת בתלת כנודע. ונמצא כי הגרון נעשה מבחי' מקום חלל ופנוי הנז', אשר ע"כ נקרא שם הז"א בחי' קול כנזכר.

וז"ש במסכת סוטה בפ"ט, (ע) מהיכן (ב) מודדין לו, ממקום שנעשה חלל מצוארו, שנאמר כי ימצא חלל באדמה, כי הנה הצואר בבחי' חלל נעשה, ולכן נק' הצואר ע"ש חלל.

הגהה

(ב) צמח: משמע מכאן כסברת רבי אליעזר ב"י, שאמר שם פרק הנז' דמ"ה ממקום שנעשה חלל מצוארו, מ"ט דר' אליעזר

הנהגות ומראה מקומות

(ע) דף מ"ה: **שער רפ"ח**. נצוץ פרק זה ו'. שער המקדמות דף (ס) עיין ע"ח שער הולדת אר"א חו"ו פרק ג' קס"ב ודו"ש ג' ודף רצ"ה ודו"ש ג'.

(פ) הנה נתבאר בפרקים שקדמו, אם בפ"י נתבאר, ענין תלת מיני עיבורים, שהם: ז', וט', וי"ב. באורות, וניצוצות, וכלים כו', ואם בפט"ו שקדם, ענין התלבשות אריך בז"א בעת העיבור. והנה שמעתי ממורי ז"ל, נוסחאות אחרים בב' העניינים הנז', ורציתי לכותבם פה, כי לכאורה נראים חולקים קצת על מה שכתבנו בפרק הנז' פ"י ופט"ו. ואמנם לא שמעתי מפיו, אם מדבר בענין הכלים, או הניצוצות, או האורות, אמנם מה שמעתי ממנו, שמדבר בעיבור הא' דבחי' חיצונית דז"א, ולא דפנימיות, וזה עניינו. דע, כי זה העיבור הא' דז"א דחיצונית, יש בו שתי בחינות והם: עיבור ז' חדשים למקוטעים. ועיבור תשעה חדשים. ונבאר תחילה ענין העיבור בבחי' ז', כי הנה נתבאר לעיל פט"ו, כי עיקר הז"א בעת העיבור, אינו רק שלשה מדות גדולות, ונעשו ששה מדות קטנות. והענין כי הנה הז"א לוקח באריך השליש תחתון דת"ת דאריך, ונה"י שבו. והנה מהנצח דאריך, נעשו ב' מדות חסד ונצח בז"א בקו ימינו. ומהוד דאריך, נעשו לו ב' מדות גבורה והוד. והנה היסוד דאריך, יש בו ג' שלישים, והעטרה שבו הוא שלישי התחתון, והיא אל המלכות דז"א כמ"ש, נמצא שנשארו לז"א שני שלישים עליונים, שהיא בחי' היסוד עצמו, שאין בו רק ב' שלישים, זולת העטרה שהיא שלישי אחר. וכן ענין זה קרא בכל היסודות, וזכור זה. ונמצא, כי הז"א לוקח שני שלישים לבד מן היסוד, וצריך ליקח שלישי אחר התחתון מן הת"ת דאריך, להשלים מדה שלימה של ג'

ופעם אחרת שמעתי באופן אחר, כי הנה אע"פ שאנו אומרים שלא היה הו"א בזמן העבור, רק מתלת כלילן בגי' כנודע, עכ"ז ודאי שיש לו י"ס גמורות, אלא שהם נעלמים בו, ואינם ניכרים רק בחי' תלת כלילן בגי', כנ"ל בפט"ו ובפ"ח. ואמנם זמן העיבור היה מתשעה חדשים, אמנם עיקרם אינם רק שמונה חדשים לבד, כנודע כי יום א' מחדש הט', נחשב ככל החדש, ויכולה לילד אפילו ביום א' מחדש הט', ואפילו אותו היום שלוקחת מחדש הט', הוא לסיבת יום הקליטה כנ"ל בפ"י, כי יש יולדת לר"עא יום כמנין הריון. ונמצא כי עיקר העיבור אינו, רק שמונה חדשים. וכבר נתבאר, כי בכל זמן המשך העיבור, מתבררין חלקי הו"א שבז' המלכים, ועולה שם בבטן אמא, ומתברר שם שנית. כנזכר בפ"ב.

והנה התחלת מה שמתברר, היא הספירה הא', שהיא כתר דו"א. ונמצא, כי בהמשך ח' חדשי העיבור, נתבררו ח' ספירות הראשונות, שהם כחב"ד תגת"נ, ואמנם שלשה ספירות התחתונות שהם ההוד והיסוד והמלכות שלו, לא יכלו להתברר היטב כשאר הספירות, מרוב הסיגים הנאחזים בהם, להיותם סמוכין אל הקליפות, כי הם תחתונים, לכן לא נתבררו היטב ע"י העיבור, עד זמן היניקה, כי אז נתבררו, ונעשו בחי' חלב, שיונק ז"א ונגדל בהם, כמ"ש בח"ב בענין החלב ע"ש.

והנה אני זוכר, ששמעתי ממנו פעם אחרת, כי גם הנצח אע"פ שנתברר, אינו עולה למנין העיבור, וטעם הדבר כמשולל, בהדי הוצא לקי כרבא (ב) יען היותו הוא עם

שלישים, תמורת שלישי התחתון, שהיא העטרה שלקחתו המלכות. והנה ג' שלישים אלו, שהם: שלישי תחתון דת"ת, וב' שלישים עליונים דיסוד, הם מדה א', נעשו מהם אל הו"א ב' מדות, והם: ת"ת, ויסוד. הרי הם עתה ששה מדות בז"א, והו' היא בנוק', שמתחילה היתה שיעורה שלישי מדה לבד, כשיעור העטרה דיסוד דאריך, שהיא שלישי א' לבד כנו'. ואחר כך הגדילה הנקבה גם היא דוגמת הו"א, ונעשית ב' שלישים. הרי בין כולם הם שבעה בחינות פחות שלישי, וח"ש ז"ל בגמרא (צ) כל היולדות לז', יולדת למקוטעין, כי אינן רק שבעה בחינות פחות שלישי, וכנגדם היו שבעה חדשי העיבור למקוטעין.

והנה אם תעריך בחי' אלו באופן אחר, ידעו תשעה בחינות שלימות, ונמצא כי זה החשבון של שבעה חדשים, הוא עצמו חשבין של תשעה חדשים. הענין, כי הנה אע"פ שבקבוץ כולם יהיו שלשה מדות ושלישי, ובהכפלת לב' יהיו ז' פחות שלישי, הנה אינן כולם מבחי' א', ואין לכלול בחינת הת"ת עם (א) היסוד, כי כל א' יש לו בחי' ומציאות בפני עצמו, ולא ראי הת"ת כראי היסוד, ונמצא כי ארבע מיני ספירות היו פה, שהם: בחי' ת"ת, אע"פ שאינו רק שלישי א' לבד. ובחי' נצח, ובחינת הוד, ובחינת יסוד. הרי ארבע מיני ספירות הם, ונכפלו ונעשו ח' בחינות, והעטרה, הרי בחי' ט', ואע"פ שהעטרה היא ממין ספירת היסוד עצמו, כיון שממנה נעשית הנוק', ואינה מכלל הו"א לכן נמנה אותם בבחינה בפני עצמה, והרי הם תשעה בחינות, כנגד תשעה חדשים שלימים.

הגהה

הא מילתא כו', פירוש קוץ הגדל אצל הכרוב, כשבא לעוקרו פעמים שנעקר הכרוב עמו, כשבא לעוקרו פעמים שנעקד הכרוב עמו, ונמצא לוקה בשבילו כלומר שכינו רשע לוקין עמו.

(א) צמח: ר"ל שאין לכלול בחינת הת"ת במציאות זה, כמו שאנו כוללים אותם במציאות אחרות בבחי' גוף וברית חשבינן חד, כנזכר בכמה מקומות, וא' מהם פה בספרנו זה.

(ב) צמח: בפרק החובל דף צ"ג מנא

הנהרות ומראה מקומות

(ג) נדה כ"ו, ל"ח: בכורות ב', ר"ה י"א. יבמות מ"ב.

כי הז"א ע"י זה העיבור, אינו רק בחינת תלת כלילן בג', עם היות שיש בו י"ס, כנזכר בכל הפרקים שקדמו, ואע"פ שנתבאר פרטים רבים בענין ביאור תלת כלילן בג', שהוא לשון התוספתא דפרשת בשלח ד"ן, ונתבאר בפ"ח ובפי"ו ובפרק זה ובשאר פרקים, עכ"ז דרך קיצור נבארהו פה עתה, והענין, כי הנה הז"א מתחילת אצילותו בעת אצילות המלכים שמתה, יצא בבחי' ו' נקודות זו ע"ג זו, ולא יצאו בו בחי' שלשה ראשונות, אפילו בבחי' נקודה לא יצאו, והששה קצוות יצאו, אלא שהיו בבחי' (א) נקודות לבד, ולא בבחי' פרצוף, אלא היו זו ע"ג זו, והנה אלו הששה נקודות שהיו בו, נכנסו כולם בעת העיבור כדי להתקן הם בעצמם, אמנם כדי להתקן, היה צריך שיתקשרו אלו עם אלו קשר אמיץ, כדי שיתקיימו, ולא ימותו כבפעם הראשונה כנודע, ומה שהיו תחילה ו' נקודות זו ע"ג זו, כדמות ו' ארוכה, נעשו עתה בהתקשרם תלת גו תלת, ו' זעירא, כי אין ארכם עתה רק שלשה נקודות, שהוא מחצית ו', ואמנם לעולם לא היה ראש לזו הו', אף בתחלה, כי הרי ג' ראשונות אין בו, כי הנה אות הו' יש בה גוף וראש, שהיא צורת ו' ע"ג

ההוד תרי פלגי גופא כנודע, ולכן כיון שההוד לא נתברר ולא עלה למנין עיבור, כן הנצח אע"פ שנתברר, אינו עולה למנין העיבור, זולע"ה, כי לפי זה יהיה ג"כ בחי' ו' חדשים בעיבור זה, והוא מעין הדרוש הראשון הנז' בראש הפרק, שבעיבור יש בו בחי' שבעה חדשים, ובחינת תשעה חדשים, ושניהם א', והנה עם זה הנז' תבין למה הוצרך הז"א להיות ג' כלילן בג', כי לא היה צריך להכליל ולהכפל להלבישו את נה"י דא"א, כי אף בלתי הכללות תלת גו תלת, יכול להלביש ג' תחתונות דאריך, כמו ששאלנו שאלה זו בפ"ה, אך הענין לפי שג' תחתונות שלו לא יכלו להשלים בירורן היטב ע"י העיבור, ולכן הוצרכו ג' תחתונות שבו, להכליל ולהתעלם תוך שלשה האמצעיות שהם חג"ת, כי לא יכלו להתגלות ולהתפשט במקומם (כו) כיון שלא נתבררו היטב, ועד א"ר היניקה שנשלמו להתברר בבחי' החלב, כנזכר בח"ב פ"ג ופ"ד, ואז נתפשטו במקומם, ונתגלו שם, ונעשה ז"א בחי' ו"ק שלימות כנודע.

פרק ח"י

(ק) כלל העולה בכל אלו הפרקים שקדמו,

הגהה

(א) צמח: ר"ל שש נקודות, דהיינו ששה חלקים מנקודה א' כנזכר.

יפה שעה

הוה, המתקן בעיבור, העשר ספירות שבו, כחב"ד חג"ת שבו נגמר בירורם ותיקונם, ונצח הוד יסוד שבו לא יכלו להשלים בירורם, ומשו"ה אף כי נולד יוצא לחוץ כחות הנה"י נשאר כלולים בחג"ת שבפרצוף ההוא, והוא מ"ש רבינו ז"ל, שהוצרכו ג' תחתונות שבו להכליל ולהתעלם תוך ג' אמצעיות, שהם חג"ת.

(כו) כי לא יכלו להתגלות ולהתפשט במקומם, כיון שלא נתבררו היטב כו', פירוש כי כשעלו בסוד העיבור, בודאי היו החג"ת כלולים בנה"י, כמ"ש רבינו ז"ל בכל מקום, ובפרק זה לקמן, שהנה"י מלבישים על חג"ת, וכך היו כל זמן המשך ימי העיבור, אלא שעל ידי העיבור נתקן ונתברר פרצומו החיצון דז"א, שהוא נה"י דז"א כנודע, ומפרצוף הנה"י

הגהות ומראה מקומות

שער הקדמות דף שמ"ג ודף רנ"ה ובספר תלמוד עשר ספירות חלק י"א אות ס"ז

(ק) להלן ח"ב פי"ד ופי"ח ע"ה שער העיבורים פ"ב ושער תקון הנוקבא פרק ד', וספר עולה תמיד דף צ"ו וספר פע"ח דרושי תפילין פרק ט"ו.

ו' כזה: ו' ואותה הראש מעולם לא היתה בו אף בתחילה, ומכ"ש עתה בזמן העיבור, שלא היה די שאין בה ראש, יען אין בו רק ששה קצוות, אמנם אפילו גוף אות ו' עצמה, היה חצי ארכה לבר, ונקרא ו' זעירא, והיא בחינת ו' שבתוך צורת ה' שבשם, הרומזת בכינה כנודע.

והנה אות ה' נחלקת: לד"ו. והד' היא תבונה, כנודע בש"ד ח"ב, והו' הוא זעיר אנפין שבתוכה, בסוד עיבור, בסוד ו' קטיעא, זעירא בלי ראש, ובבחי' חצי גוף לבר, ונחלקת מגוף הד', וכמשול' (ו) מפני מה כרעיה דה"א תליא, להורות שהוא בחינת העובר, שהוא בתוך אמו, גוף נפרד ממנה, ונמצא כי הג"ר דו"א, לא נתגלו כלל אפילו ע"י העיבור, כי הרי לא נכללו אלא נה"י שלו בחג"ת שלו, ולא היו שם ג"ר, שאפילו ה"ק לא יכלו לעמוד גלויים, רק הג' לבר נתגלו, שהם נה"י. חג"ת היו טמונים ומלוכשים ונכללים תוך הנה"י שלו, וסיבת הדבר, מפני שלא היה מלביש רק נה"י דא"א, ומשם היה נשפע, וכיון שלא היו רק ג', גם הוא לא נתגלו בו רק הג', אמנם כיון שנה"י דאריך נכללו בחג"ת, א"כ גם נה"י דו"א, קבלו הארה מחג"ת דאריך, אלא שהיא ע"י התלבשותם והתכללותם תוך נה"י. וכן בוז"א, החג"ת שלו קבלו הארה בסוד התכללותם תוך נה"י שלו, באופן שהחג"ת שלו הם בכח ולא בפועל, ומכ"ש שהג"ר שבו כמעט אפילו בכח לא היו אלא ברקות רב כנ"ל בפ"ב.

והנה אות ה' נחלקת: לד"ו. והד' היא תבונה, כנודע בש"ד ח"ב, והו' הוא זעיר אנפין שבתוכה, בסוד עיבור, בסוד ו' קטיעא, זעירא בלי ראש, ובבחי' חצי גוף לבר, ונחלקת מגוף הד', וכמשול' (ו) מפני מה כרעיה דה"א תליא, להורות שהוא בחינת העובר, שהוא בתוך אמו, גוף נפרד ממנה, ונמצא כי הג"ר דו"א, לא נתגלו כלל אפילו ע"י העיבור, כי הרי לא נכללו אלא נה"י שלו בחג"ת שלו, ולא היו שם ג"ר, שאפילו ה"ק לא יכלו לעמוד גלויים, רק הג' לבר נתגלו, שהם נה"י. חג"ת היו טמונים ומלוכשים ונכללים תוך הנה"י שלו, וסיבת הדבר, מפני שלא היה מלביש רק נה"י דא"א, ומשם היה נשפע, וכיון שלא היו רק ג', גם הוא לא נתגלו בו רק הג', אמנם כיון שנה"י דאריך נכללו בחג"ת, א"כ גם נה"י דו"א, קבלו הארה מחג"ת דאריך, אלא שהיא ע"י התלבשותם והתכללותם תוך נה"י. וכן בוז"א, החג"ת שלו קבלו הארה בסוד התכללותם תוך נה"י שלו, באופן שהחג"ת שלו הם בכח ולא בפועל, ומכ"ש שהג"ר שבו כמעט אפילו בכח לא היו אלא ברקות רב כנ"ל בפ"ב.

ונמצא, כי שיעור אורך ו"א, או לא היה רק שיעור שלשה מדות שלימות, שהם נה"י שבו, אמנם להיות נכללים שם גם החג"ת, היו אלו הג' מדות שלימות, בסוד ו' מדות קטנות, כי הנצח הוא מדה א' שלימה, ושמש

וא"ת, והרי ו"א מלביש שליש תחתון רת"ת דאריך, וגם נה"י שבו, וא"כ איך אנן אומרים שהיה כלול תלת גו תלת בלבד. אך הענין, כי כיון שבחינת התפארת אינה מדה גמורה, רק שליש א' לבר, לכן אינו עולה בשם, ואין אנו מזכירין רק הנה"י לבר, שהם מדות שלימות, שנכללו בחג"ת, והיו ג' כלילן בג'. גם צריך שתדע הקדמה א', ועמה תבין היטב ביאור תלת כלילן בתלת הנ"ל, והוא, כי העובר דאי שיש בו כל הרמ"ח איברים, ואין איברים ניתוספים בו אח"כ, כנ"ל (א) בפרק י"ב, אך הענין הוא, שבתחילה היו איברים קטנים מחצית גידולם לבר, ואחר כך נגדלו בשיעורן, ונמצא, כי דוגמת מה שאנו קוראין את הז"א כולו אות ו' של ההויה הכוללת כל עולם האצילות כנ"ל, וכן הת"ת שבו עצמו, נקרא ו' של ההויה הפרטית, שבעשר ספירותיו עצמם, והנה גם התפארת שלו, היה עד"ו ו' בלי ראש, כי היה גופו קטן מאד, דוגמת ו' בלי ראש, ועיין בברכות אבות, כי שם נתבאר היטב ענין זה.

ופעם אחרת שמעתי, כי בהיותו בסוד העיבור, היו בו ו"ק כלולין תלת בתלת, ולא

הגהה

(א) צמח: ענין רמ"ח איברים באורך, בספר עב"י דף ס"ה.

הנחות ומראה מקומות

(ו) מנחות כ"ט:

היו בו לא בחי ראש, ולא בחי זרועות. אלא גוף פשוט א' לבר, כנזכר בסוד ציצית קטן ע"ש.

הנה נתבאר, איך נרמז הו"א, בבחי' ו' של ההויה הכוללת עולם האצילות, בין בזמן העיבור, בין אחר כך שהם ו' זעירא שבתוך הה"א, וי' גדולה שלאחר הה"א. ובח"ג נשלים ביאר זה בע"ה.

ונבאר דרך אחרת, (ש) בענין שם ההויה הכוללת כל האצילות, ועמה יתבאר ענין מציאות זו"ן, שניהם יחד בסוד העיבור. והענין, כי אע"פ שתראה שלא הזכרנו בכל הפרקים האלו, מה נתחדש בנוקבא בענין העיבור, בודאי שגם היא היתה עמו, וגם היא נגדלה מדרגא אחר מדרגה, דוגמת ז"א ממש, וכל בחינותיה נבארם בש"ו ח"א בע"ה. ונבאר פה כללות הענין, איך היו שם זו"ן יחד בזמן העיבור. הנה נודע משו"ל (ת) בפסוק אשה כי תזריע וילדה זכר, אשה מזרעת תחילה יולדת זכר, איש מזריע תחילה יולדת נקבה. והענין, כי הנה חו"ב הם זכר ונקבה, והם ב' אותיות י"ה שבשם ההויה הכוללת כל עולם האצילות כנזכר, ואות י' במילואה יש בה שלשה אותיות והם יו"ד. ונודע מ"ש בזהר ובתיקונים, כי י' אבא, ו' ברא, ד' גינתא, דאיהי ברתא. והנה אבא הוא אות י', שהם י"ס דיליה, וכאשר מזריע טיפת מ"ד להאציל את ז"א כנ"ל בפ"ט, צריך שתהיה טיפה זו בהברח כלולה לצורך זו"ן יחד, כי גם בת הנקבה, ע"י כח האב נעשית כנודע, והנה שניהם היו נרשמים אז בו, והם ו"ד, ו' ז"א, ד' נוקבא.

והענין, כי ז"א היה נמשך מן ו' ראשונה דאבא, ונוקבא מן ד' תחתונה שבאבא, כנודע כי גם בהיות הנקבה עם ז"א בסוד אחר

כאחור, אין בה רק בחי' ד' תחתונות שבו, כנזכר בש"ז, ולכן נרמז הו"א באות ו', ונוק' באות ד', ושניהם במילוי ו"ד של יו"ד. והרי בהיותם תוך אבא, היה הו"א קודם אל נוק', ו' ואח"כ ד', כי שם עלמא דזכורא, והזכר גובר. וכאשר הזריע אבא באימא, ונתן טיפה זו כלולה מזכר ונקבה, הנה הנקבה שהיתה בסוף, יצתה תחילה כנודע מסוד השפופרת כמשו"ל ביעקב ועשו, ונמצא כי כשהאיש מזריע בתחילה, מוליד נקבה תחילה. ואח"כ הזכר. ולכן נתהפכו בתוך מעי אמא, ושם נתהוו ד' על ו', שהיא צורת ה', ד', ד' על ו'.

והענין יובן ע"י שאלה אחרת, והיא, כי למה באות יו"ד לא נרמזו זו"ן רק באותיות המילוי, ובאימא שהיא אות ה', נרמזו באות ה' עצמה השרשית. והענין, כי כל בחי' אות ה"ה זו, שהיא התבונה, לא נעשית אלא מעצמות הארות זו"ן שניתנו באימא, ומהם נאצל עצמותה, כנזכר בש"ד ח"ב. ונמצא כי בצאת הנקבה תחילה בטיפת אבא, נעשית ממנה ד' אחד שבצורת הה"א. ואח"כ בצאת ז"א אחריה, לא מצא מקום, כי כבר יש בה שם הנוקבא, וירד למטה בו' אחרונות, שהם ו' קצוות שבה, שהיא ו' שבצורת הה"א, העומדת תחת ד' של הה"א. וגם הטעם, כי להיותה עלמא דנוקבא, שלטא נוקבא על דכורא. וז"ס העה"ב, צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם, כי עה"ב היא התבונה, כנזכר ש"ד ח"ב, ושם במקומה שהיא ה' ראשונה שבשם הצדיק עליון שהוא ז"א יושב שם. ועטרה שלו שהיא נוקבא על ראשו, ולכן אות ד' על ו', היא ממש כעין עטרה המקפת ראשו, שהוא ו' שתחת הד'. ואח"כ כשהזריעה הנקבה, שהוא כשהולידם וזוציאתם לחוץ אחר העיבור בעת הלידה, אז חזר להתהפך, כי ו' שבתוך הה"א שהיה אחרון, יצתה תחילה, וישב לו

הנהרות ומראה מקומות

ו'. שער מאמרי רשב"י ז"ל דף רפ"ט
שער הלכותיים פרשת תזריע.
ת) ברכות ס', גדה לא.

ט) לעיל סוף פרק ד'. ספר עולת תמיד דף
צ"ה שער הקדמות דף רנ"ו ע"ח שער הזווגים
פ"ד. שער מ"ן ומ"ד פרק ו'. שער המלכים פרק

אימא, אז אינה עלמא סתימא, בהיותה שם למעלה במקומה, ואז הו"א טיבורו פתח, ויונק ככח היסוד דאימא הגנוז בתוכו, ובצאתו לחוץ אחר שנולד, נסתם הטיבור שבו, כי שם היסוד דתבונה, הנקרא עלמא סתימא, ואמנם סוד מה שניזון, הוא, ממה שמבררת אימא מבחינת המלכים כנ"ל בפרקים שקדמו, ובכל יום ויום מימי העיבור, מבררת מעט מעט, ומשם ניזון ז'ן, עד שנגדלים, מכח מה שמבררים, ומכח המזון שניזונים, עד שנשלם להתברר כל מה שיכול להברר ע"י העיבור. ואח"כ נולד, ואז מתברר ג"כ בחי' אחרות, בסוד הלידה עצמה, והדמים היוצאים ממנה, ואח"כ מתברר יותר, ע"י החלב שיונק בעת היניקה, כמ"ש בע"ה בח"ב הבא אחר זה. ודע, כי בהיות ז"א בסוד עיבור, אזי הוא בבחינת עשיה שבו, כי כל בחי' ג' כלילן בג', נקרא עשיה, כנזכר בדרוש אבי"ע, ואין שום בחי' באצילות שאינה כלולה מאבי"ע של בחי' אצילות.

החלק השני

בלידה ויניקה ונחלק לח' פרקים.

פרק א'

(ב) אחר שנתבאר בפרק שקדם, ענין העיבור של ז"א איך היה, יתבאר שם כי היה מתברר מדרגה אחר מדרגה, עד שנשלם להתברר החלקים שיכלו להתברר בזמן העיבור. נבאר עתה ענין הלידה, איך ילדה הבינה העליונה את ז'ן, והנה נודע, כי בבוא עת הלידה, או נפתח מקור האשה, ויש בה דם

תחת ה"א ראשונה, ואח"כ יצתה אות ד' שהיא נוקבא, והיא ה' אחרונה שבשם, שתחת אות ה', כנודע, כי ה' ד' הוות בקדמיתא, כנזכר כוזהר פרשת משפטים דף ק"ב, אלא שמן ד' נעשית ה', ע"י ההגדלה והתיקון, כמ"ש בש"ו, ונמצא כי האשה מזרעת תחילה יולדת זכר, ואח"כ יולדת הנקבה.

והרי ג' היפוכין בדבר, תחילה היו ז'ן במילוי יו"ד, ו' על ד', ואח"כ בצורת ה' ראשונה, ד' על ו', כי ז"ס אדם הראשון, ד"ו פרצופין נבראו, ונודע כי הבריאה היא בכינה, והבן זה, כי כשנכנסו בכינה, אשר שם היתה בחינת בריאת אדה"ר ונוקבא, אז היא בסוד ד"ו פרצופים, אך בהיותם בסוד אצילות, שהוא בהיותם באבא שהוא נקרא עולם האצילות, שם היו בסוד ו"ד, ואחרי שנולדו, נתהפכו, ונעשו ו"ה, שתי אותיות אחרונות שבשם ההויה הכוללת כל האצילות, (שייך פה פי"ט, ויבאר ענין לבושי הזעיר אנפין, שהם מחותם יסוד בינה, והם צלם וצלמים, והוא לבוש הנשמה הנקרא אלוה).

ונבאר עתה ענין המזון, איך היו נזונים שם בתוך בטן אמם, כי נודע שגם הולד יונק במעי אמו, והענין, כי הנה נתבאר לעיל פרק י"ג, כי המוחין דו"א שבזמן העיבור, היו תוך נה"י דתבונה, דבחינת כלים החיצונים שבה, והנה בהיותה מלובשת בתוכו בסוד מוחין, נמצא כי היסוד של התבונה, הוא מסתיים בטיבור ז"א, וכמ"ש זה בע"ה בח"ג, בענין שלש נקודות שיש בו"א: א) וא' הוא נקודת הטיבור, ששם הוא טיוס יסוד התבונה, הנקרא עולם הבא, עלמא סתימא, ולכן נקודת הטיבור הוא סתום, ואמנם בהיות ז"א בעיבור תוך

הגהות ומראה מקומות

הכללים פ"ג, שער הקדמות דף קס"ה תע"ס חלק י"ב מן אות כ' עד אות כ"ב, ומן אות כ"ז עד אות ל"ד ומן אות ל"ח עד אות מ"ו ומן אות מ"ח עד אות נ"א.

(א) ע"ח שער הארת המוחין פ"ה, שער מאמרי רשב"י ז"ל פרשת תצא, ופרשת משפטים, ופרשת תרומה.

(ב) לעיל ח"א פ"ב, ע"ח שער רפ"ח נצוצין פרק ה' ו', שער דרושי אבי"ע פרק ג', שער

נתבררו כולם, כנודע כי שבעה המלכים הם כוללים מזו"ן דאצילות עד סוף עולם העשיה, וזכור כלל זה. וכמ"ש בפרק זה בענין דם הלידה. ונמצא כי עריין נשאר שם מבחינת הוד ויסוד ומלכות דו"א, שלא נתבררו לגמרי, כנ"ל בפ"ז ח"א, והטעם מפני היותם סמוכים אל הקליפות, להיותם תחתונות, ובפרט כי נ"ה הם לבר מגופא, והדינין גאוזים בהם, ובפרט בהוד, בסוד ירך יעקב, וכמו שנודע בפסוק כל היום דוה, כי מהוד נעשית דוה, ולכן נחרב הבית באלף ה' שהוא כנגד הוד, וכמ"ש אצלינו בענין השקר אין לו רגלים, שהיא הקליפה שאין לה אחיזה בשתי הרגלים, רק ברגל הוד השמאלי, שהוא רגל הקוף הארוך, והוא השמאל, והיא עצמה ה' של הוד, שנעשית קוף ארוכה, ולכן ממנה ולמטה לא הוברר, כי יש בהם קליפות רבות.

ואמנם המבורר שבהם, לקחו הז"א, ונתערב בו, ומוה נשלם ז"א ב"ס וברמ"ח איברים, והסיגים שיצאו מהשמונה ספירות ראשונות שמכתר ועד הנצח אלו שכבר נתבררו לגמרי, אלו יצאו בסוד דם הלידה כמ"ש. אמנם מהסיגים שנתבררו מהוד יסוד ומלכות, שעדיין היה מעורב בהם חלקי בחינת ז"א עצמו דאצילות, הנה אלו לא יצאו בסוד סיגים גמורים דדם הלידה, אמנם אלו נשארים במעי האשה, ומתהפכים לחלב, ויונק אותם ז"א אחר שנולד, וחוזרים ומתבררים בו, ונגדל מהם, כי ז"ס שהקטן בעת לידתו, כל חולשתו הוא ברגליו, שאינו יכול לעמוד על עמדה, וע"י היניקה מתחזקין רגליו מעט מעט, ואחר כך עומד על רגליו, כמ"ש בפרקים, ואמנם הסיגים של שמונה ספירות ראשונות, הם יוצאות בסוד דם הלידה.

והענין דע, כי באלו השבעה מלכים יש

לידה, כמשז"ל (א) ג) א"א לפתיחת הקבר בלא דם, והטעם לזה כנודע, כי הזכר מזריע הלוּבן, ובג' ימים הראשונים של הקליטה, מתבררת טיפת הלוּבן, כמש"ל בפ"ב, בסוד ארזי ורבעי זרית כו'. והנה טיפת הלוּבן, היא המסו המקפיא את החלב, כדי שיתגבן ויעשה גבינה, וכן בכאן מהאודם שבנקבה, נקפא ע"י טיפת הלוּבן של הזכר, ומהאודם ההוא מצטייר הוולד, כי לכן הבינה היא המציירת הוולד, והוא ניקוד ציר"י כנודע, וכל בחינת הבשר והדם שבוולד, נעשה מהאודם, והוא מן הבירורין שמתבררין מהו' מלכים שמלכו בארץ אדום, שהם בחינת דינין ואודם, וכל זה הוא נברר בחדשי העיבור. והנה נשארים בחי' שאינם מתבררין, לרוב הסיגים שבהם, ואותם הסיגים הם יוצאים לחוץ בעת הלידה, בסוד דם הלידה. וז"ס הזעיר נקרא רקיע אחר שנולד, ואז נפרש ממנו עכירו דמיין עכורין כו', כנזכר בספ"ב ע"ש.

והענין בביאור, דע כי בחדשי העיבור, נתבררו מהשבעה מלכים לצורך זו"ן, מעט מעט, מדרגה אחר מדרגה, בהמשך זמן חדשי העיבור, בין בבחינת הכלים, בין בבחינת האורות והניצוצות, כמבואר בחלק שקדם באורך, והתחיל הבירור מן בחינת הכתר של ז"א שבשבעה המלכים, ונשארו הוד יסוד ומלכות, שנתברר מהם קצת, אך לא כל החלקים שיש בהם, שהם מבחינת ז"א של עולם האצילות, כי בהכרח הוא שכשנולד ז"א יצא שלם ברמ"ח איברים ובי"ס. אמנם הענין הוא, שכל הבחי' שיש בז"א באותם שבעה המלכים נתבררו כולם, מכתר ועד הנצח, אך הבחינה שלו מהוד ויסוד ומלכות המעורבות שם באותם שבעה מלכים לא

הגהה

(א) צמח: גם יש מימרא אפשר ויקראו שמו אדום, ע"ש ד"ם, פתיחת הקבר לפתיחת הקבר, ואני מצאתי רמז לדברי הרב ז"ל, ויקרבו ימיה ללדת ויצא הראשון אדמוני

הגהות ומראה מקומות

(ג) נדה כ"א:

בהם כל בחי' אבי"ע, ויש בהם חלקים הראויים לעשות מהם אצילות, וחלקים שאינם ראויים להעשות מהם אצילות, רק בריאה, וכן עד"ז יצירה ועשיה, וכל זה בדרך כלל, כי גם הוא עד"ז בפרטות, כי יש חלקים ראויים לאריך, ויש לאבא, ויש לאימא, ויש לז"א, ויש לנוק', ובתחילה נתבררו החלקים שיש לאריך בשבעה מלכים, וכל השאר נקרא סיגים אצלו, כי אינם מערכו, ואמנם כל מה שהיה לאריך בהם, הכל נתברר בעת האצילות, לתיקון א"א ולקחו, ומהסיגים הנשארים, חזרו להתברר, ואז מהחלקים שיש לאר"א בהם נעשו בחי' אר"א, והשאר שלא היה עוד בהם חלקי אר"א, נשארו בסוד סיגים, ומהם חזרו להתברר במעי אימא, ומהחלקים אשר לזו"ן, בהם נעשו זו"ן של אצילות, ואז כל הנשאר נקרא סיגים, בערך עולם האצילות, וכל בחינות אלו יוצאות בסוד דם הלידה, ואמנם עדיין יש בהם קדושה, שהם בחי' העולמות של בי"ע, ולכן חוזרים ומתבררים בסוד עיבור בתוך הנקבה של ז"א, ומהמובחר שבו נעשה א"א דעולם הבריאה,

וכל השאר יוצא מנוקבא דז"א בסוד דם לידה, ונקרא סיגים בערך אריך דבריאה, וכן כיוצא בזה עד תשלום עולם העשיה, ונמצא, כי אע"פ שבכל פעם חוזרין ומתבררין סיגים אלו כנזכר, ויוצאין בסוד דם לידה, אע"פ שנקראו סיגים דם הלידה, אינם טמאים ח"ו, אמנם הדם היוצא מנוקבא תתאה בעשיה בעת הלידה, אלו הם סיגים וקליפות גמורות, אשר לא יצלו: לך, ג. בחינות הקליפות שתחת עולם העשיה, כי שם מקומם כנודע, ואלו הם טמאים, דם הלידה שבאשה הוא, להיות בה בחינת העשיה ג"כ, ובסוד העשיה

דם לידתה טמא כנודע, אך כל שאר הדמים של לידות עליונות, הם טהורים, אמנם הם נקרא דינין דמים, בערך המקום שמשם יוצאים, וזכור זה.

יפה שעה

המלבישים את הה"ח והה"ג אשר שם בתוכה, והם עשר שמות אהיה באחוריים כו', לכאורה דברי דבינו ז"ל מתמהים הם, כי הנה מבואר

הגהות ומראה מקומות

(ד) לקמן פ"ד ע"ח שער דדושי הצלם פ"ב פ"ע"ה פ"א, שער הלוקטים פרשת שמות. שער כלל ה' שער הכוננות דדושי הפסח ד"א ספר הקדמות דין שעה

נתבררו, ויצאו הסיגים בסוד דם גמור, וסיגים גמורות כנ"ל. אך החמשה חסדים נתבררו, ומסיגים שלהם הם יותר ממותקים, ונשארו בסוד דם טהור, וחזרו לחלב כמ"ש בפדק ג'. וז"ס משז"ל, כי עשרה דמים הם, ה' דם טהור, וה' דם טמא, והבן זה היטב, וכבר

אמנם הדבר בקיצור, כי הנה בימי העיבור אינם מתגלים בז"א רק י' לבושים דאימא שביסוד שלה, המלבישין את חמשה חסדים וחמשה גבורות אשר שם בתוכה, והם י' שמות אהי"ה באחוריים, שכל אחד עולה מ"ד, כמנין דם. ואמנם החמשה לבושי גבורות

יפה שעה

דאימא הנקרא אהיה כו'. ואז הם לוקחים משם עמהם עשר פעמים אהיה, וכשיוצאין ומתפשטים למטה, אע"פ שכבר נגמר יסוד הבינה במקום החזה דז"א, עכ"ז אותם האורות הם יורדות ומתפשטות עם החסדים והגבורות יע"ש.

ובשעד דרושי הצלם בדרוש החו"ג אות ה', כתב רבינו ז"ל, ה' גבורות יש ביסוד הנוקבא, עם לבושיהם, שהם ה' דמים כו', ויש ה"ח בזכר, עם לבושיהם שהם ה' דמים כו', ובעת הזווג, נותן הזכר לנוקבא גם את הה"ח ביסוד שלה, ומהח"ג נעשה מהם הולד, ומהלבושים שלהם מתבררים, ונעשים חלב, ומהפסולת נשאר דין קשה וקל"י יענין שם, וביותר באורך וברוחב, כתבו רבינו ז"ל בדרוש א' מדרושי הפסח, ובדרוש שני של פסח כתב רבינו ז"ל, ואמנם בגדלות הז"א, אז הלבושים ונהי" דאימא, הם יותר פנימיים, והם בבחי' שמות של אהי"ה, כי במוח הדעת לבדו שהוא יסוד דאימא, יש עשרה דמים, והם עשר שמות אהי"ה בסוד אחוריים שלהם כו'. ונמצא כי מ"ש לעיל, שבגלות מצרים היו מתגלים עשרה דמים אלו הנה הם בחי' הלבושין שבזמן הגדלות יע"ש. וכאשר בסוד הסתלקות מוחין דגדלות מתוך ז"א, ועולין ונכנסים בסוד העיבור גו אימא, העשר הויות שהם הת"ח והה"ג, הם המסתלקים ועולים, אבל עשר לבושין שלהם שהם העשר אהיה, נשארים בדעת דז"א, כמ"ש רבינו ז"ל שם בדרוש א' ז"ל, ואמנם מרע"ה במראות הסנה, שהוא ענין גלות מצרים, היה חושב, כי כיון שישאל שבאותו הדור גרמו אל הסתלקות הדעת העליון, שהם עשרה הויות של ה"ח וה"ג, א"כ המשך שנות גלותם יהיה כמספר עשר

מדברי רבינו ז"ל, שכל הפדק הזה מיירי בעיבור הראשון דז"א, בהתתקן פדצוף הנהי" שלה, שכן כתב שכחב"ד חג"ת שבו נתקני ונגמר בידורם, ונהי" דנהי" שבו לא נגמר להתברר, ואין גמר בידורם אלא ע"י היניקה דבתר הכי, ואין זה אלא בעיבור הראשון, בהתקן ז"א בתחילתו עיבור ראשון דוקא, שאחריו בא היניקה, א"כ איפוא בעיבור זה מאן דכר שמייה, ומה לענין הה"ח והה"ג, ואל לבושיהם שהם עשרה אהי"ה דאימא באחוריים שלהם, לפי מ"ש רבינו ז"ל לעיל בשער זה ח"א פי"ד ז"ל, והענין, כי ביניקה, או בעיבור שני דמוחין, יש בו היכר ג' מוחין שהם חב"ד, אמנם בזמן העיבור, אין לו רק שני מוחין דחו"ב, אבל מוח הג' שנקרא דעת אין בו עדיין כו', ולכן העובר אין בו דעת כלל, והוא כאבן דומם כו', והנה מצינו כי התבונה בכלי החיצון שלה אין בה בחי' יסוד כו', ולכן בזמן העיבור שהמוחין שלו הם מלובשים בכלים החיצונים של התבונה, ואין שם בחי' יסוד כנזכר, להעלות בחי' לבוש להתלבש בו מוח הרעת, לכן לא ניתן הדעת בעובר יע"ש.

וא"כ מאחר שבעיבור אין כאן לא דעת בעובר, ולא יסוד באימא כלל, והוא בעיבור ראשון מיירי, כאן דכר שמייהו דה"ח וה"ג, ולא של לבושיהם, שהם עשר שמות דאהי"ה דאחוריים, שלוקחים מיסוד דאימא, והעיקרא אין כאן יסוד, ודע, שענין זה דעשר אהיה, שהם לבושי הה"ח והה"ג, מתבררים ביסוד הנוקבא, ומלבושי הה"ח הם דם טהור, ומלבושי הה"ג הם דם טמא, כתבו רבינו בזו"ן, שכן כתב בדרוש ששי דק"ש ז"ל, וכבר ידעת כי אלו הה"ח והה"ג, כשנכנסים להתלבש ביסוד

התבונה עתה, לסלק את האורות שלה מתוך נה"י שלה, לשלשה סיבות: א' כדי לדחוק ולדחות את הז"א, שילוד ויצא לחוץ. ב' בעבור החלב. ג' בעבור המוחין דז"א.

ונבאר תחלה הבחי' הא', שהיא לדחות את הז"א, והוא, כי הנה עתה יש אורות רבים בבטן המליאה, שהיא התבונה, אם אורות שלה עצמה. ואם אורות של זו"ן, וכולם הם באותו מקום הכלי, שהוא מקום ההריון, שהוא בבטן, בשליש התחתון דת"ת דתבונה, כנ"ל בח"א בפ"ט. והנה פי הרחם הוא צר, ואין הוולד יוצא משם אלא בדוחק גדול, והוא, כי כל האורות שיש אל אימא בנה"י שלה מסתלקין מהם, ועולים שם בבטן שלה, ואז נמצא שם אורות רבים מאד, ואין הכלי ההוא יכול לסובלם, ונבקע הרחם דרך פיו, כיון שיש שם בקיעה ממש, הוא נבקע ונרחב, ואז האורות התבונה שהם בעל הבית, דוחין את הזעיר אנפין לחוץ, שהוא האורת, ונולד. וסיבה הב' שהוא מפני החלב, יתבאר בע"ה בפ"ה. וסיבה הג' שהוא מפני המוחין, גם היא בח"ג, כי הנה"י דאימא צריכין להתרוקן מהאורות שלה, כדי שאחר הלידה תכף, יכנסו המוחין דז"א בתוכם, ויתלבשו יחד כולם בתוך הז"א, כי גם בז"א יש מוחין בזמן היניקה, כנ"ל ח"א פי"ב, אשר

ידעת כי מהחסדים וגבורות נבנה גוף הוולד, ומהם נצטייר, ומה שנשאר אחר הבירור, נקרא סיגים. ותשלום זה יתבאר (ה) לקמן.

פרק ב'

(ו) נבאר בו ענין הלידה איך עניינה, הנה נתבאר בח"א פ"י, ענין שלשה מדורות שיש באשה, ואיך בשלשה חדשים אחרונים, כל הולד בשלשה בחינות, שהם כלים וניצוצות ואורות, כולם עלו במדור העליון. והנה בבוא עת הלידה, כבר הוולד גמור בשלשה בחינות הנזכר, מתגלגל ויורד עד מדור התחתון, ויוצא אחר כך אף מן מדור התחתון ההוא, ואז נולד. ואמנם ראוי לידע, מי הוא הגורם אל הוולד שידחה למטה, ויצא. והענין יובן, עם פסוק ויאמר בילדכן את העבריות כו', והנה ארו"ל (ז) כי האשה בעת לידתה, מתקשין ירכותיה ומצטננין כאבנים. וזהו ענין וראיתן על האבנים, וטעם צינון הזה, יתבאר עם מ"ש בח"ג, איך המוחין של ז"א, באים מלובשים תוך הכלים עצמן דנה"י דתבונה. אמנם אין בתוכם שום אורות, רק אלו המוחין דז"א, ואין שם אורות של תבונה כלל. והנה צריכה

יפה שעה

הויות כו', או אמר לו השי"ת, כי אין קץ גלותם תלוי בהויות הדעת שנסתלקו, אלא באחורים דשמות אהיה, שנשארו בדעת דז"א, אשר מהם יונקים החיצונים בגלות הזה יע"ש, הרי בפירוש שאפילו כאשר מסתלקים המוחין מז"א, ונכנסים בגו יסוד דאימא בסוד העיבור, העשר הויות דחו"ג דדעת מסתלקין, ועשר לבושיהם נשארים בדעת דז"א, וא"כ עשר שמות דאהיה שהם לבושי החו"ג, שהיו

הגהות ומראה מקומות

ושער הקדמות דף קל"ה דרוש ד'. ודף שכ"א דרוש י"ד. שער מאמרי רז"ל מסכת שבת. שער הלוקטים פרשת חוקת. ותע"ס חלק י"ב מאות א' עד י"ז. ומ"ד עד כ' (ז) סוטה י"א:

(ה) פ"ד תו'.

(ו) ע"ח שער המוחין פ"ג. שער לידת המוחין פ"א. שער המוחין דצלם פ"א. שער דרושי הצלם פ"ג. וספר שער הכוזבות דרושי יוכ"פ ח"ב דרצ"ג

ענין זרין, נבאר עתה, והוא, כי הנה נתבאר לעיל בש"ג ח"א פ"א, איך עתיק מתלבש תוך אריך, ותרין פרקין בתראין דנצח הוד שלו, נשארים מגולים למטה מרגלי אריך, תחת עולם האצילות, ואלו נכנסים בגבול, מה שיהיה אח"כ עולם הבריאה, והנה אחר לידת זרין, נדחו בכח הלידה כנוכר, וירדו למטה בבריאה תחת אותם ב' פרקין תחתונים דנ"ה דעתיק ואותם תרין הפרקין נעשו להם בבחינת דדין ויינקו משם, בסוד דדי בהמה, כנוכר בש"ג ח"א פ"ה, ובש"ד ח"א בענין א"א ואר"א ע"ש, ואח"כ ע"י היניקה זו, הגדילו יותר, ועלו והלבישו לאותם תרין פרקין תתאין דנ"ה דעתיק, אח"כ הגדילו יותר, ועלו בעולם האצילות, במקום הראוי להם, והלבישו את א"א מטיבורא שלו ולמטה, כנ"ל בח"א פ"ה.

ודע, כי באמצע גופא (א) דאריך, יש חד פרסא, (כ) הנקרא יותרת הכבד, טרפשא דכברא, הוא מה שנוכר בפרשת בראשית דף ל"ב, א"ר יצחק, במציעו מעוי דבר נש, אית חד קרומא, דאיהו פסק מעילא לתתא כו', ודע, כי פרסא זו ישנה בכל הפרצופים, שבכל עולם ועולם, וזכור ענין זה, והנה למעלה מזו הפרסא, הוא גבול אר"א, בכללות ד' פרצופים שבהם, כנודע, וארבעתן עומדים למעלה מזו הפרסא, ומלבישין הגרון וחג"ת דא"א, ומשם ולמטה הוא גבול ז"א, המלביש את אריך, שיעור כשיעור העליון, והוא שלישי הת"ת התחתון, ונה"י דא"א, שהוא למטה מזו הפרסא.

ואמנם פרסא זו אינה ביזשר, כי כשמתחלת דרך פנים, מתחלת מסיוס החוזה, וכשמתפשטת

ז"ס ח) אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, כי התבונה נקרא מ"י, וע"י מ"י זו שממיתה עצמה, מתקיים הז"א, כי אין כל קיומו אלא ע"י המוחין, כמ"ש היטב זה בח"ג.

ואמנם סילוק אלו האורות מן הנה"י שלה בעת הלידה, נקרא מיתה, ולכן הם מצטננין, כמו המת שבהסתלק נשמתו ממנו מתקרר, כי נר ה' נשמת אדם, והיא אש חם, ובהסתלקה נשאר יסוד העפר קר ויבש, ולכן הכלים של נה"י, בהסתלק מהם הפנימיות והאורות שבתוכם, נקרא מתים, ומצטננין כאבנים, ולכן הנה"י נקרא אבנים, כי נשארו קרים ויבשים, כמו האבנים, גם טעם ב', כנודע כי חג"ת נקרא אבות, ונה"י נקרא בנים, ולכן הנה"י שלה, נקרא אבנים, ע"ש בנים, גם טעם ג', כי נה"י שלה הם החוזרין להעשות בחי' גוף עצמו אל הזרין, שהם בני התבונה, כאשר מתלבשין בתוכו עם המוחין כנוכר, ומעצמותם מתגדל ז"א בגדלות ב' כמבואר בח"ג, וגם עתה מתגדל על ידיהם במוחין דיניקה, ולכן נקרא נה"י דילה אבנים, ע"ש שנעשים מהם בחינת גוף הבנים עצמו, וזהו אין התורה, שהוא הז"א מתקיים, אלא במ"י, שהיא התבונה שממית עצמותה ונה"י שלה, בעבור התורה לקיימו, ולהתלבש בתוכו בבחי' המוחין כנוכר, ועתה צריך לבאר, ענין הז"א כאשר נולד הוא ונוקבא, לאיזה מקום נדחין בעת הלידה, (ט) והנה נתבאר לעיל בכל השערים שקדמו, כל ענין במקומו, איך האריך כשנולד ירד בתחילה למקום א', ואח"כ עלה מעט מעט למקומו, וכן באר"א כל אחד במקומו, אמנם

הגהה

הפנים, מתחלת מתחת החוזה ממש כו', ושם סיוס הכרס של אר"א, שם כנגד מקום זה בא"א, מתחיל בחי' הקרום הנז' עד פה, באופן שמה שאמר פה כנגד החוזה, היינו החוזה דא"א.

הנהות ומראה מקומות

דף קב"ו ודף ל"ח ע"ח שער ז"א פ"א.

(כ) ע"ח שער אר"א פ"ג.

(ח) ברכות ס"ג: שבת פ"ג:

(ט) לעיל שער ג' ח"ב פ"א. שער הקדמות

אל האחור, היא כנגד הטיבור. והענין, כי הנה אר"א הם עומדים פנים בפנים בשני צדדי האריך, וכשתצייר הענין בדעתך, תמצא כי מקום הכרס והבטן של שניהם הוא רחב, ונוגעין (ב) בצד הפנים של אריך, ושם הוא קצת הפרסא, המפסיק כנגד (ג) החוזה, ששם הוא סיום ב' הכרסים של אר"א. אמנם כשמתפשט הפרסא באחורי אריך, שם הוא מקום הירכים דאר"א הם יותר ארוכים למטה מהכרס, ונמשכים למטה, ואינם נדבקים זה בזה כמו הכרס כנ"ל, ונמצא כי מקצת הפרסא אשר שם, הוא למטה אצל טיבורא דאריך, בסיום הירכים דאר"א.

אל האחור, היא כנגד הטיבור. והענין, כי הנה אר"א הם עומדים פנים בפנים בשני צדדי האריך, וכשתצייר הענין בדעתך, תמצא כי מקום הכרס והבטן של שניהם הוא רחב, ונוגעין (ב) בצד הפנים של אריך, ושם הוא קצת הפרסא, המפסיק כנגד (ג) החוזה, ששם הוא סיום ב' הכרסים של אר"א. אמנם כשמתפשט הפרסא באחורי אריך, שם הוא מקום הירכים דאר"א הם יותר ארוכים למטה מהכרס, ונמשכים למטה, ואינם נדבקים זה בזה כמו הכרס כנ"ל, ונמצא כי מקצת הפרסא אשר שם, הוא למטה אצל טיבורא דאריך, בסיום הירכים דאר"א.

והנה אופן התלבשות ועיר אנפין לאריך, הוא באופן זה, מתחת הקרום הנזכר, שהוא מטיבורא דאריך ולתתא, כי כתר דז"א מלכיש ת"ת דאריך מהטיבור ולמטה, וז"ס מה שאמרו רז"ל (ל) אריב"ל, עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק י"ש עולמות כו'. והענין, כי א"א הוא בחי' הכתר של כללות עולם האצילות כנודע, והנה אריך יש בו תר"ך מאורות, כמנין כתר, כנזכר בספר הבהיר. והנה צדיק העליון הוא ז"א, ולוקח מחצית הכתר, שהוא מלביש לאריך מחציו ולמטה, והנה מחצית הכתר הם י"ש, ואלו הם י"ש עולמות שלוקח הצדיק הנה שהוא ז"א, הנקרא ה' הצדיק, ועיין בפרשת תרומה דף קס"ו ע"ב, במאמר זה, כמ"ש שם, הוא סוד הפסוק להנחיל אוהבי י"ש.

והנה אופן התלבשות ועיר אנפין לאריך, הוא באופן זה, מתחת הקרום הנזכר, שהוא מטיבורא דאריך ולתתא, כי כתר דז"א מלכיש ת"ת דאריך מהטיבור ולמטה, וז"ס מה שאמרו רז"ל (ל) אריב"ל, עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק י"ש עולמות כו'. והענין, כי א"א הוא בחי' הכתר של כללות עולם האצילות כנודע, והנה אריך יש בו תר"ך מאורות, כמנין כתר, כנזכר בספר הבהיר. והנה צדיק העליון הוא ז"א, ולוקח מחצית הכתר, שהוא מלביש לאריך מחציו ולמטה, והנה מחצית הכתר הם י"ש, ואלו הם י"ש עולמות שלוקח הצדיק הנה שהוא ז"א, הנקרא ה' הצדיק, ועיין בפרשת תרומה דף קס"ו ע"ב, במאמר זה, כמ"ש שם, הוא סוד הפסוק להנחיל אוהבי י"ש.

והנה אופן התלבשות ועיר אנפין לאריך, הוא באופן זה, מתחת הקרום הנזכר, שהוא מטיבורא דאריך ולתתא, כי כתר דז"א מלכיש ת"ת דאריך מהטיבור ולמטה, וז"ס מה שאמרו רז"ל (ל) אריב"ל, עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק י"ש עולמות כו'. והענין, כי א"א הוא בחי' הכתר של כללות עולם האצילות כנודע, והנה אריך יש בו תר"ך מאורות, כמנין כתר, כנזכר בספר הבהיר. והנה צדיק העליון הוא ז"א, ולוקח מחצית הכתר, שהוא מלביש לאריך מחציו ולמטה, והנה מחצית הכתר הם י"ש, ואלו הם י"ש עולמות שלוקח הצדיק הנה שהוא ז"א, הנקרא ה' הצדיק, ועיין בפרשת תרומה דף קס"ו ע"ב, במאמר זה, כמ"ש שם, הוא סוד הפסוק להנחיל אוהבי י"ש.

הגהה

(א) צמח: גם בזה אדרת האזינו דר"ץ, כתוב שהתבונה איקרי בשעתא דיניקה לתרין בנין. ויש לדעת, למה בגמרא דברכות פ"א דף י' ע"ב, נאמר מאי גמוליו, אמר ר' אבהו שעשה לה דדים במקום בינה, ולמה לא קאמר תבונה.

(ב) צמח: ג"ל צמח דוגמת קצת לזה בפ"ו דמציעא דפ"ד, כרסים של רבי ישמעאל ורבי אלעזר.

(ג) צמח: עיין לעיל, כי אבא ואימא הם פנים בפנים בכותל א', אולי שהוא העור של בטנם הנוגע זה בזה, הוא עור א', ול"צ גסירה כמו זרין.

הגהות ומראה מקומות
(ל) משנה סוף מסכת עוקצין.

האם המגבהת בין ירכותיה את בנה להניקו מדדיה (כח) שבין שני זרועותיה, ואחר כך בבוא זמן הגדלות הנזכרת בח"ג, אז נכנסין נה"י דתבונה תוך פנימיות ראש זעיר אנפין בסוד מוחין דגדלות, כמ"ש שם בע"ה. ודע, כי יש לי קצת ספק בזה, (מ) כי נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, בודאי הוא, כי בזמן היניקה מוכרח הוא, שז"א יהיה ראשו בין זרועותיה, כדי שיגיע פיו אל הדדים אשר שם, ליינק מהם, והוא עתה דאשו, כמו במקום שתהיה ראשו אחר כך בזמן הגדלות דמוחין, אלא שהחלוק הוא, שבזמן היניקה האם רובצת על הבנים, והיא משפלת עצמה ויורדת למטה להניקה, כדי שיהיה ראשם כנגד זרועותיה, והבנים יושבים למטה במקומם. אך בגדלות הז"א עצמו, עולה עד שם, והיא אינה יורדת. וזהו מה שנלע"ד ששמעתי בודאי, אך יש לי קצת ספק, שנלע"ד ששמעתי להפך, כי ביניקה אמו מגבהתו כדי שינק מדדיה, והוא עולה, והיא אינה יורדת. אך בגדלות איננו מגיע ראשו רק (נ) חצי ת"ת התחתון שלה כנודע, והרי תראה זה, כי כמו שנתבאר כמה מדרגות בח"א בענין העיבור, כן יש מדרגות ועליות רבות בזמן היניקה, כי הולך וגדל לאט לאט, מדרגה אחר מדרגה.

דע והבן, כי סתם יניקה שאנו מזכירים בחבורינו זה, שהוא זמן האמצעי, שבין עיבור

פרק ג'

(ס) נבאר עתה היניקה בג' בחינות שיש בה: א', מה ענין הדדים, שמהם יוצא החלב. ב', החלב בעצמו מה עניינו. ג', איך הוא היניקה, אשר על ידה מתגדל העיבור. והנהו בענין הדדים, צריך לידע מהיכן נתהוו, ולמה יש דדים באיש ובאשה, אלא שאלו גדולים ואלו קטנים, ולמה בדדי האיש אין חלב, ובדדי האשה יש בהם חלב הרבה. ולמה היו ב' דדים. ומה נשתנה מקום העיבור, ממקום

יפה שעה

דאימא צריכין להתרוקן מאורות שלה, כדי שאחר הלידה תכף יכנסו המוחין דז"א בתוכם, ויתלבשו יחד כולם בתוך הז"א. כי גם בז"א יש מוחין בזמן היניקה יע"ש. ודע שאלו דברי רבינו ז"ל שבכאן, כתובים גם הם בפ"א משער זרין, יע"ש מה שכתוב אצלינו בעניותינו.

(כח) את בנה להניקו מדדיה כו', ואח"כ בבוא זמן הגדלות, אז נכנסין הנה"י דתבונה תוך פנימיות ראש ז"א, בסוד מוחין דגדלות כו', מבואר שביניקה אין נה"י דאימא מתלבשין בסוד מוחין גו גופא דז"א, ומלבד שבכמה מקומות כתב הפך, לעיל בפרק זה כתב ז"ל, והסיבה הג' גם היא מפני המוחין, כי הנה"י

הגהות ומראה מקומות

ופט"ו. שער הקדמות דף קל"ה דרוש ד' ודף קס"ה דרוש ד' ודף יצ"ח דר. תע"ס חלק י"ב מאות ע"ה: עד אות פ"א

(מ) שער המצוות פרשת ויחי.

(נ) צ"ל עד חצי.

(ס) ע"ח שער הולדת או"א וזרין פ"ה שער מאמרי רשב"י וצ"ל אד"ו דף רנ"ח לעיל ח"א פ"ט

רומז אל עולם האצילות כולו, מראש א"א. עד סוף המלכות דאצילות. דמיון א"א עצמו. אשר מתפשטין י"ס שבו, בכל עולם האצילות. כנזכר בש"ג ח"ב פ"א. וכאשר נעריך האדם התחתון בכללות הזוה, ימצא, כי כיון שנה"י דאריך עלו בחג"ת דא"א בחוזה שלהם, ולא בחג"ת שלו עצמו, כנ"ל בח"א פ"ו. ונמצא כי עיבור ז"א, היה שם בחג"ת בא"א של כללות פרצוף, הכולל ד' פרצופים כנודע. והוא במחציתם ממש. והנה א"א מלבישים מן גרון דאריך, עד טיבורא דליבא דיליה, כנז' באדרא שלא אמר בטיבורא דגופא, אלא דלבא, שהוא מחציתו ממש, כנ"ל ח"א. וכשתעריך מקום הודין שלהם, ימצא שהם במחצית מקום זה שיש מן הגרון עד טיבורא דלבא דיליה, ולכן בחינת הדדים היו שם למעלה בחוזה, ולא למטה בבטן במקום ההריון. אמנם הבהמות והחיות, אשר אינם כוללים כללות העולמות, אמנם הם בחינת פרטים, לכן רדיהן היו למטה במקום הרחם והבטן. ששם מקום ההריון, והבן היטב, טעם שינוי דדי אשה מדדי בהמה.

גם סיוע בזה ענין האורות הרבים ההם, שהיו במקום ההוא, כי שם היו אורות נה"י דאריך, ואורות חג"ת דאבא, וחג"ת דאימא, ואורות זר"ן כולם. ולכן מרוב האורות אשר שם, נתהווה הבקיעה ההיא, לעשות שם הדדים. אמנם עיקרם הוא, מאותם ב' פרקים עליונים דנ"ה הנשארים שם בקבע לעולם כנזכר.

גם סיוע בזה, מש"ל ח"א פ"ו ופ"ה, ענין זיווג א"א בסוד נשיקין, להוציא הטפה לצורך זר"ן, ומשם ירדה ונמשכה מסוד זיווג תחתון ביסוד שלו, המתלבש תוך א"א, ואז ברדת הטיפות ההם באור גדול בנה"י שבו עצמו, המלוכשים תוך החוזה דא"א, שהוא חג"ת שלהם, ניתוסף שם אור גדול, ובקע, ונתהווה שם בחי' הודין כנזכר, ובוה תבין טעם, למה בדדי הזכר לא יש חלב, כי אם בדדי הנקבה, והטעם, כי טפה הנז' כאשר יצתה מיסוד אריך, ונתנה באבא, היה בו זמן מועט, ועשה בו רושם קטן, כי דדי הזכר קטנים מאד. ומלבד זה, גם הטפה עצמה היה עדיין צורת י' קטנה,

היניקה, כי זה בבטן, וזה בחוזה, ויהיו גם הודין בבטן, כמו דדי בהמה. והענין הוא, כמש"ל פ"י ח"א, כי האשה תכף בעת ראשונה שנתעברה בוולד, נפסקת דם ווסתה, כנראה בחוש העין, והנה אותו הדם שהיה יוצא בבחינת ווסת, נסתלק משם ועלה למעלה בשלשה האמצעיות דא"א. והענין, כי תרין פרקין ראשונים של נ"ה דאריך, נסתלקו למעלה במקום ג' אמצעיים דא"א, שהוא החוזה שלהם, ונשארו ששה פרקין, שהם ב' תתאין דנצה, וב' תתאין דהוד, וב' פרקין דיסוד ועטרה, כי היסוד אינו גדול בתלת פרקין כמו הנ"ה, ואלו הששה פרקין מהם נעשו ר"ק אל הז"א. ואמנם אע"פ שאין ביסוד רק תרין פרקין כנזכר, עכ"ז לא נאמר שעלה הפרק הא' דיסוד גם הוא, עם ב' פרקין העליונים דנ"ה, כי זה נשאר למטה בין ב' פרקין אמצעיים דנ"ה דאריך, כנ"ל ח"א פ"ו בראשו וגם בסופו, בענין הגרון דז"א מהיכן נתהוו ע"ש.

ונמצא, כי אלו התרין פרקין עליונים דנ"ה דאריך, הם שעלו שם תכף אחר הקליטה, ומתוספת הארתם שם בחוזה דא"א, בלטה הארתם שם, ונעשו מהם ב' רדים להם, א' מפרק הנצה, וא' מפרק ההוד. ואמנם היות ב' רדים בזכר, ושניהם בנקבה, הוא, עם מש"ל ח"א פ"ו, כי כשעלו ונכללו נה"י דאריך עם חג"ת שבו, נכללו הנצה מההוד, וההוד מנצה גם כן, כנודע ג"כ, כי נ"ה הם רעים אהובים תמיד כלולים זה בזה, ונמצא שפרק הא' דנצה דאריך, העומד בתוך חוזה דאבא, יש בו ג"כ כללות פרק עליון דהוד, ומהם נתהוו ב' דדין בחוזה דאבא, וכן פרק עליון דהוד, עלה כלול מפרק א' דנצה, בחוזה דאימא, ומהם נתהוו ב' הודין בחוזה דאימא. והנה אלו הב' פרקין הנז', הם נשארים תמיד שם לעולם, אפילו שלא בזמן היניקה, ולכן אין רושם הודין מסתלק מא"א לעולם, כנראה בחוש הראות. וצריך שתדע, כי הנה האדם התחתון, זכר או נקבה, אינו נרמזין בצלמם ובדמותם, אל בחינה פרטית, כמו אל הת"ת לבדו, או מלכות לבדה, וכן כיוצא בזה. אמנם כל אדם ואדם,

ויש בה שם אלהים בג"ר, וכן בג' אמצעיות, וכן בג"ת. והנה שם אלהים שבג' אמצעיות שבה, מתפרש לג': (א) א"ל בימין, בסוד חסד אל. ומ"י בשמאל, כי שם סוד בינה, הנק' מ"י, ולכן סוד מ"י דאלהים, הוא בגבורה. וה' מאלהים באמצע. ומאלו תלת בחינות, מתפשט אל דדי האשה. כי אל דאלהים, מתפשט ברד הימיני. ומ"י דאלהים, ברד שמאלי. וה' דאלהים, בין ב' הדין באמצע. ולכן הושמה אות ה', באמצע שם אלהים, א"ל מכאן, ומ"י מכאן, וה' באמצעם. וז"ס אותם ב' הנביאים, הנקראים אלדר ומידד, שהיו יונקים מב' דדי הנקבה התחתונה, נוק' דז"א. ואלדר הוא הא', כי הוא דד ימין, המצטרפת עם א"ל דאלהים, ונעשית א"ל דד. ומידד, הוא הדד שמאלי, המצטרפת עם מ"י דאלהים, ונעשה מ"י דד. והנה החלב הנמשך אל ב' הדידים, הוא דרך אות ה' מאלהים שבאמצעם, שהיא נעשית צינור החלב, המריק באמצע לב' הדידים, ומתפשט לכאן ולכאן, בסוד הת"ת המכריע בין שניהם. ונודע כי החלב אינו שוה בבחי' א', כי החלב הנמשך ברד ימיני, יהיה יותר מתוק, מהחלב הנמשך ברד שמאלי. ונמצא כי שני מיני חלב, יתפשטו דרך זה הצנור, שהיא ה' מאלהים, ושתיהן צריכים להמצא רמוזים באות ה' זה, והוא, כי יש בחינת מילוי, ויש בחינת ציור, כי כשתמלא ה' זו בג' מיני מילויים, שסימנם יה"א כנודע, זהם: ה"י, ה"ה, ה"א. הם בגימטריא א"ל, וג' כוללים הם ל"ד, ואות ה' עצמם, הם ל"ט, וכללות הכל ביחד, או כללות הה' עצמה הם מ', כמנין חלב. גם יש בחינת אחרת, כי כשתקח ג' המילויים לבדם הנז', שהם יה"א, הם בגימטריא י"ו, וכשתצייר אות ה' בב' ציורים, שהם: ד"ו, ד"י, הם בגימטריא כ"ד, ועם י"ו של המילוי הרי מ',

ולכן ג"כ לא היה חלב בדדי האיש. אמנם אח"כ האבא נתן הטיפה ההיא באימא, ונשארה שם תשעה חדשי העיבור זמן ארוך, וגם כי הטפה בעצמה נגדלה, ושם בהמשך העיבור נעשית פרצוף גמור כנודע, ואז מחמת האור הגדול, נגדלו דדי האשה מאד, וגם ניתן בהם אור החלב ההוא, ולא כן בזכר.

גם טעם אחר, כי הנה בעת הלידה, מתקבצים כל האורות דנה"י דאימא, וכל אורות של זר"ן אשר עומזים שם בסוד העיבור, ואז ריבוי האורות דנה"י דאימא, הם סיבה כנ"ל בפ"ב, לדחות העובר לחוץ בסוד הלידה, ואז ניתוסף הארה גדולה ועצומה, מן החוזה דאימא ולמעלה, כי עלו פנימיות נה"י למעלה בחג"ת, ששם הדין, והנה בלטו בה מחמת ב' הפרקין דנ"ה דאריך כנ"ל, ועדיין היו צומקים וקטנים בלי חלב, ועתה נתמלאו הארה גדולה ובקעום, ויצא מהם החלב, כנראה בחוש הראות, שאחר הלידה מתחיל החלב לצאת מהרדים. משא"כ בזכר, שאין בו בחי' לידה, ועליית אורות, ולכן דדיו קטנים ובלתי חלב.

גם ענין אחרת, למה נגדלים עתה בעת הלידה, ומתרבים בהם החלב, הוא כמ"ש בע"ה מה ענין החלב, וגם נתבאר לעיל פ"א, כי החלב הוא מאותם הסיגים של דם הלידה, שלא נתבררו ע"י העיבור, ועולים בחוזה, ומתהפכים לחלב, והנה אין עלייתם אלא בשעת הלידה, ולכן אין שם חלב עד עת הלידה, כי אין החלב עצמו נעשה, אלא מאותם הסיגים. אמנם הדידים עצמם, הם מב' פרקין עליונים דנ"ה אריך כנ"ל, ע"י ריבוי האורות שסייעום לזה כנ"ל. ונמצא כי הדידים בחי' א', והחלב ענין אחר. וכמש"ל בע"ה בפ"ד.

והנה ענין הדידים בעצמן, (ע) הם נמשכין משם אלהים, כי הנה הנקבה נק' אלהים כנודע,

הגהה

(א) צמח: נ"ל, ר"ל לג' בחינות: א"ל, ה' מ"י.

הנחות ומראות מקומות

(ע) ע"ח שער הכללים פרק ג' שער העיבורים פ"ב. ספר שער הקדמות דה קס"ו ספר שער הפסוקים פרשת בהעלותך. תע"ס חלק י"ב מאות רמ"א עד סוף הספר

גם בנה"י, יש ע"ב רי"ו כ"ו, בנצח ובחוד
וביסוד, הוא שדי ג"כ, אלא שמוה השדי
העליון שהוא יותר רחמים, יען הוא בג'
אמצעות, ולכן הוא ברפ"ה, כמ"ש בין שדי
ילין, הנה משם נעשו השדים המריקים החלב
הלבן, ומתהפך בהם הדם לחלב שהוא רחמים,
אך שדי שהוא בדגש, כמ"ש ואל (ב) שדי
וכ"ו והוא מורה על דין, הוא בג' אחרונות
נה"י.

ונמצא, כי בזמן היניקה, ינק ז"א מאלו
השדים, שהוא שדי העליון ברפ"ה, מחג"ת
דאימא, והגדילו ג' אמצעות דו"א, ונעשו בו
סוד ע"ב רי"ו כ"ו כנוז, ואח"כ ג"כ הנה"י של
ז"א, יינקו מאלו השדים העליונים, ונעשו בו
ע"ב רי"ו כ"ו אחרים תחתונים בנה"י שבו,
בסוד שם שדי בדגש, שהוא יותר דין.

והרי נתבאר בזה, איך ע"י היניקה, נעשה
ז"א בסוד ר"ק גמורות, כי מה שהיה תחלה
בעיבור תלת כלילן בג', עתה נתפשטו לר"ק
ממש, בסוד פרצוף א', קשורים זה בזה היטב
דרך קיום, והרי זה תיקון נוסף, על תיקון
הנעשה ע"י העיבור, ויתבאר זה היטב לקמן.
גם נבאר בח"י השדיים האלו, בבחי' שם אהיה,
(פ) ונבארו כמ"ש בח"א פ"ה, איך יש ג'
אהיה: דיודין, אלפיין, ההיין, והם (צ) בג"ת
שבה, וזה התחתון הוא במילוי ההיין, ואין בו
רק ט"ל אותיות, כי הא' הוא דיודין, הב'
באלפיין, ובכל א' מ"א אותיות: בפשוט, ובמילוי
ובמילוי המילוי, ושם נתבאר, כי ב' אהיה
התחתונים שבג' הראשונות, (ק) הנה בשעת
הזרעת הטיפה של אודם, עולים למעלה באהיה

זמנין ג"כ חלב, הרי נתבאר ב' מיני חלב,
באות ה' דאלהים, שהם החלב הנמשך אל דד
ימין, החלב הנמשך בדרך שמאל.

גם נודע, כי הדידים נקראים ג"כ שדים,
כמ"ש בין שדי ילין, והענין דע, כי יש שדי
ברפ"ה, והם בדידים, ויש שדי בדגש, והוא
שם קדוש, והוא למטה ביסוד.

והענין הוא דע, כי שם ההיה יש לה ר'
מילויים, והם: ע"ב, ס"ג, מ"ח ב"ן, וכל א'
הוא בחי' ע"ב, כי גם שם ס"ג עם י' אותיות
המילוי, הוא ע"ג, וכן שם מ"ה עם חשבון
ארבע אותיות פשוטות הם כ"ו, ומ"ה הרי
ע"א, ועם א' יתירה שיש בשם ס"ג שנעשה
ע"ג כנוכח, הרי ע"ב, ושם ב"ן בבחי' אחריו,
שהוא: י', י"ה, יה"ו, יה"ה, הוא ע"ב. הרי
הם ג"פ ע"ב, בהתחברותם עם חשבונות אחרים
כנוכח.

אמנם ע"ב הא' מכולם, הוא מפורש יותר,
ולכן אותו הע"ב נמנה לבדו, והוא בגימטריא
חסד, ולכן מקומו בחסד. וג' ע"ב האחרים,
נעשים רי"ו, שהם בגימטריא גבורה, הרי ע"ב
רי"ו, כנ"ל ש"ב ח"ב פ"ט, ובוה תבין, איך גם
היניקה היא בסוד עיבור, שהם אותיות ע"ב
רי"ו הנז', והנה ע"ב רי"ו אלו, יוצאים משם
יהו"ה עצמו, שרש שלהם, שהוא בגימטריא
כ"ו, ושם זה הוא בת"ת, וע"ב בחסד, ורי"ו
בגבורה, וכללות ג' בחינות אלו, שהם: ע"ב,
רי"ו, כ"ו, שהם בחג"ת, הם בגימטריא שדי,
וכמבואר אצלינו בכונת י"ג מידות ויעבור ה'
כ"ו, וע"ש, כי שם נתבאר היטב.

והרי כי נרמו בחג"ת שם שדי, וכנגדם

הגהה

ואל שדי יתגבר, ואולי שבוה נתכוון הרב ז"ל
דסמ"ך ליה יתגבר שהוא בדגש, ויתגבר לשון
גבורה ודין, ואולי שזה רמוז בפסוק, כבס ביין
לבושה, היינו החלב שהוא לבן, ובו שרש הדם
שהוא אדום, ודם ענבים סוטה, רומז אל
האדום קום שבחלב.

(ב) צ"מח: גם כך כתוב בספר עב"י דף
קל"א, ועוד פ"י ואמר, כנודע כי הדגש והרפה
הם דין ורחמים, והנה פסוק הנז' כאן ואל
שדי כ"ו, לא ידעתי איזה פסוק, ר"ל שהרי
יש פסוקים מתחילין כך, ואל שדי יברך אותך,
ואל שדי יתן לכם רחמים, ואל שדי תתחנן.

הגהות ומראה מקומות

(פ) ע"ח שער הולדת או"א וזו"ן פ"ב וגי. (צ) צ"ל בחג"ת. (ק) ג"א שבגרון ול"ג שבג' הראשונות.
תע"ס חלק י"ב מאות ק"ה עד ק"ב

לגבוה, כי כל ז"א נבנה משניהם, והם קריבין לגבוה.

גם תבין, כי בב' אהיה הראשונים יש בכל א' כ"ז אותיות מילוי המילוי, והם סוד כ"ז אותיות התורה, כנודע כי האותיות הם מן הבינה, אך באהיה האחרון, אין בו רק כ"ה אותיות מילוי המילוי, אשר משם כל יצירת ז"א בבחי' הדם, ואח"כ בבחי' החלב שיונק. וז"ש בפרשת שמות ויאמר כה תאמר אל בניי אהיה שלחני, שהיא אהיה הג' שבפסוקים ההם, שיש בו כ"ה אותיות, וז"ש כה תאמר, וכבר נתבאר לעיל בח"א פ"ז, כי פסוקים אלו מדברים בענין יצירת ז"א, וע"ש.

פרק ד

(ר) נשלים לבאר ענין החלב בעצמו, עם שכבר נתבאר לעיל קצת עניניו. הנה נתבאר לעיל, כי אורות נה"י דבינה עצמה, שהיו בחי' דם, למטה ביסוד שלה, עלו למעלה בעת הלידה, וע"י עלייתם ממטה למעלה עד מקום החזה, נתמתקו, כי הנה נתהפכו לחלב, ומשם ניוון הוולד. גם אותם ב' פרקין עליונים דנ"ה דאריך, אשר עלו בחזה דאמא, ונשארו שם תמיד, בסוד שדיים ודדים, הנה הנה"י הם סוד דינין, כי לכן הם לבר מגופא כנודע, וכאשר הם עולים למעלה במקום חג"ת, נמתקין ומתהפכין לחלב שהוא רחמים. ונמצא כי הדי' פרקין תחתונים דנ"ה של אריך, הם מתלבשין בז"א, ונעשים נשמה אליו כנ"ל, אמנם מזונו נמשך כמקום יותר עליון, שהוא מאותם ב' פרקין עליונים הנו', ועי"כ יש כח הזנה בחלב, לזון ולפרנס ולגדל את הוולד, כי ממבחר נשמתו, ומבחי' העליונה הוא ניוון.

גם בעת עליית אורות נה"י דבינה למעלה כנז', גם הסיגים של הג"ת דז"א עצמו שלא נתבררו לגמרי, גם הם עלו עמהם עד החזה

הא' דיודין, אמנם עתה אינו כן, כי כל אחד הוא במקומו, ונמצא כי אהיה התחתון שהוא בג' אחרונות שבה, שם יורד ונמצא הדם במקור ויסוד האשה תמיד, כי הוא בסוד האחוריים של חג"ת, ועולה דם כזה: א', א"ה, אה"י, אהי"ה, ושם באחוריים הוא הדם, וכמו כן אהיה הא' דיודין, יורד ומתלבש באהיה הב' דאלפין, שבג' האמצעיות, שמקומו בת"ת שבה, במקום החזה, ושם מתחברין שניהם, ונעשים השדיים שלה, ולכן אלו הב' אהיה בשני מילוי שבהם, ביודין ובאלפין, הם בגי' ש"ד, לרמוז כי מהם נעשים השדיים, ואז בעת הלידה, חוזר לעלות הדם, שהוא ריבוע אהיה דההין שבג"ת למעלה במקומם, כנ"ל בפרק זה, שעולין אורות נה"י שלה למעלה, עד כנגד החזה, ואז מתהפך דם שהוא דין, כי אהיה דההין הוא דינין יותר, להיותו בההין, ולהיותו תחתון, ושם למעלה מתהפך לרחמים, ונעשה חלב. והרי נתבאר פה, איך מטיפת אדם שבנקבה, נעשה הדם בוולד, כי הדם נעשה חלב ואחר שיונק אותו זה הוולד, מתהפך בו לדם אח"כ כבתחילה, אלא שעתה הוא מזוקק וברור, וכמ"ש בפ"ד.

והנה נתבאר שם בח"א פ"ז, כי יש ג"כ טיפת לובן מהזכר, והוא שם יה"ו במילוי ההין שבג' אחרונות שבו, שהוא בגימטריא מ"ב, והנה ממנו נעשה סוד החלב לבן בוולד, כי החלב הוא סוד הלובן שבוולד כנודע, וכשתחבר חלב וחלב ודם הנו', בגי' ג"פ מ"ב, הנ"ל בח"א פ"ז, וחסרים עדיין מהם ב', והחסרון הוא בב' אהיה שבנקבה, שאין בכל א' רק מ"א אותיות, אך היה"ו הוא שלם בגי' מ"ב.

הרי נתבאר היטב, איך החלב והלובן של ז"א, נמשך מטיפת הזכר, והדם והחלב שהוא האדם שבו, נמשך הטיפת הנקבה. וז"ס, להקריב לי חלב ודם, כי חלב ודם קריבין

הגהות ומראה מקומות

ותע"ס חלק י"ב מן אות ג"ס

דף רצ"ז

(ר) לעיל שער זה פ"א, ע"ח שער הולדת

עד אות ע"ה.

או"א יו"ן פ"ה ושער רפ"ח נצוצין פ"ו, שער

מאמרי רשב"י בביאור על האד"ו, שער הקדמות

כי כבר יצא עתה מתוכה, ומה שהיו אז נה"י שבו מלבישים לחג"ת, בהיותו בעיבור דילה, נולד ויצא לחוץ, ונעשו בו ו"ק שלמים. אך אמנם, עדיין אין בה ראש, עד המוחין דגדלות, ואז תהיה ר' של השם, שיש לו ראש, כנ"ל בח"ג, ואז היה הוא בחינת ר' של השם, והמלכות נוק', בסוד פסיעה לבר, קוץ תחתון של ה"ר הזו.

ובזה ג"כ תבין, למה אין התינוק הולך ברגליו אחר שנולד תכף, כי רגליו שהם נה"י שבו, אינם נתקנים עד תשלום זמן היניקה, ע"י החלב, והולכים ומתחזקים ונתקנים רגליו מעט מעט, עד שנגמרים, ולכן באמצע הב' שנים דיניקה, מתחיל התינוק לעמוד על רגליו, ולהתחזק מעט מעט, ובהשתלם זמן היניקה הולך ברגליו היטב, כאחד האדם, וזהו ברוב התינוקות, ולא דברנו אלא בהווה, ואם גם נראה, שיש תינוק שהולך על רגליו בפחות מב' שנים, הוא, כי כיון שנתקנו נ"ה שבו, שהם הרגלים, אעפ"י שלא נשלם להתברר גם היסוד והמלכות, כבר הוא יכול לילך על רגליו, כי ההליכה תלויה בהם, וזהו סברת מי שאומר, שזמן היניקה אינה רק י"ח חדש. אמנם לסברת מי שאומר כ"ד חדשים, הטעם הוא, כי ג' ספ"י צריכות להתברר, והם הוד יסוד ומלכות, והנה כשתחלק כ"ד חדשים, לגמור ברור שלשתן, יגיעו ח' חדשים לכל א' מהם.

והנה נודע, כי כל המזון שניזון בו האדם, בתחילה נוטלו הכבד, ומבררו, ונותנו ללב, ושם חוזר להתברר, ומחלקו ומשלחו לכל האברים, ומתחיל לשלחו אל הכתר שבו, ואח"כ אל החכמה כו', ונמצא כי עד שיורד ההוד (ת) שהוא המזון והחלב של הז"א, עד מקומו האמיתי, צריך זמן ח' ספירות שהם כח"ד חגת"נ, וכנגדם ח' חדשים הראשונים, ואז מתחיל התינוק לעמוד על רגליו, וכנגדם ח' תרשים לספירת היסוד, וח' חדשים לספירת

שלה במקום הודים, ולא יצאו עם ז"א כשנולד, כנ"ל בפ"א, והנה בזה תבין, למה אין התינוק אוכל מעצמו, רק יונק משדי אמו, כי להיותו סיגים אלו מג"ת שבו, שהם דינים חזקים, אין בו כח לצרפם ולבררם ע"י אכילתו, כנודע כי האכילה היא בחי' בירור, כמבואר במקומו (ש) וצריך שאמו תבררם תחילה, ותנקה הפסולת שבהם, ותניקהו מה שכבר ביררה היא, כי גם שאר הבחי' כולם, ביררם היא בעת העיבור, וגם אלו הם מתבררים על ידה עתה, אלא שבעת העיבור לא יכלו להשתלם ולהתברר, ובהמשך ב' שנים אלו של היניקה יתבררו, כנזכר בפ"ה, וגם בירור זה לא יכול להעשות, עד שעלו למקום השדיים, שהם מקום עליון, בג' אמצעיות, וע"י עלייה ההיא נתבררו שם, ונתמתקו, ונעשו חלב, ממה שנתברר מהם, שהוא הטוב שהיה בתחילה מעורב בתוכה, ואותו הטוב המעורב בהם, הוא שנתברר ונהפך בסוד חלב, כי בהיותו בתוך הסיגים, הם מתרבים עליו, ונהפך לדם, ועתה שנתברר מהם, נהפך ללבן שהוא שרשו, והסיגים שבהם, יוצאים בסוד דם טמא, אחר תשלום ב' שנים של היניקה, דוגמת הסיגים האחרים, שלא יצאו עד תשלום זמן העיבור בסוד דם לידה, כנ"ל פ"א, כן אלו הסיגים יוצאים ממנה אחר תשלום זמן היניקה, שאין בהם עוד מה להתברר, שיהיה ראוי להעשות ממנו בחי' זיו"ן שבאצילות, כנ"ל פ"א ע"ש היטב, איך גם הם חוזרין להתברר לצורך עולם הבריאה כו'.

ונמצא, כי ע"י היניקה נגמרים ג"ת שבו להתברר, ויונק אותם, ומקבלם בסוד יניקה, ואז נגמרים בו להתקן שלש אחרונות שבו, ולכן מה שהיה בעת העיבור, ג' בתראין כלילן בגי' אמצעיים, כי לא יכלו להתגלות, מחמת היות בקטנותו בסוד העיבור, כנ"ל ח"א פי"ז, והיה אז בבחי' ר' זעירא שבתוך הה"א, ועוד היה בסוף ה"ר המלכות, בסוד פסיעה לבר, ואחר שנולד נעשה ר' של השם שאחר הה"א

הגהות ומראה מקומות

(ש) ע"ח שער מ"ן ומ"ד פ"ג, שער המצות פ' בהר ופרשת עקב, שער הלקוטים בראשית.

(ת) נ"א שיורד אל ההוד (ק).

סוד אחוריים, ובפרט בהיותו למטה הוא דין גמור, ונעשה דם, כנדע כי הדינין בסופן קשים, ובראשיתם מתוקים, בסוד היין שנעשה בתחתיתו שמרים, וכשמעלה למעלה בדדים, נעשה חלב, ונמתק, כי אז הוא מתעלה שם בשם ע"ב דיודין, שהוא בגימטריא חסד, ומכח המתקתו ע"י ד' יודין שיש במילוי שם ע"ב, שהם גימטריא מ', נמתק, ונעשה חלב, שגם הוא בגי' מ'.

פרק ה

(ג) אחר שנתבאר לעיל ענין החלב, איך נהפך מדם לחלב, ואז יונק הז"א להתגדל בו, וביארנו כי הדם הוא שם אחוריים של אהיה העולה דם, אכתוב פה ענין הדם שבז"א זה עניינו, עם שכפי מציאות הדרוש הזה נראה שהוא בזמן הגדלות, עכ"ז נכתבהו פה, עם שצריך בו עיון ליישבו, שלא יחלוק עם מש"ל ח"א פט"ו. דע, כי הדם שבאשה מתהפך בתחלה לחלב כנ"ל, ואח"כ יונקו התינוק, וחוזר אותו (א) החלב להתהפך לדם בתוכו, ומתפשט בתוך הוורדין והקנוקנות, ובכל גופו. ואל תתמה איך חוזר שנית להתהפך לדם, כי הנה בתחילה היה דם מעורב במותרות ובסיגים רבים כנ"ל, ועתה מתברר ומזדכך, ולכן יכול להתהפך לחלב, ובהכנסו תוך ז"א חוזר להיות כבתחילה דם, אלא שעתה הוא דם זך נקי וצלול ומבורר, והוא חיותו ממש של התינוק. ונמצא כי בבי' שנים של היניקה, הוא

המלכות, שמתחילין מן הכתר, ויורדין עד מקומם, הרי ג"פ ח', הם כ"ד חדשי היניקה, שבהם נתפשטו נה"י שבו במקומם, ונגמרו להתברר ונשלם ברו"ק שלימות.

ודע כי פעם אחרת שמעתי, (א) כי בתחילה בזמן העיבור, היה עיקר ז"א, בחי' נה"י לבד, כי הרי משרש נה"י דא"א נתקן אז בימי העיבור, ואז חג"ת שלו היה בכח ולא בפועל, כי היו נה"י שלה, שהם ג' מדות שלמות, משמשות לוי' מדות קטנות, כנ"ל בח"א פי"ח. ועתה ע"י שיינק מן השדדים, שעומדים בחזה בג' אמצעיות דאמא, לכן נתגלו גם האמצעיות שבו, ונעשו גם הם ג' מדות שלמות, ונגדלו גם הם, והיה הז"א עתה מן ו"ק שלימות, ומדות גמורות.

ודע, כי עתה בזמן היניקה, שנשלם ז"א בבחי' הו"ק שלימות, החיות שלו בזמן היניקה, אינו רק כשיעור הנוגע למלכות שבו, שהיא עשיריתו, וזה החלק העשירי של חיותו, הוא מחיה עתה אל הז"א בהיותו ו"ק, ולמלכות שבו, וזה החלק הי', שהוא בחי' חיות המלכות שבו, נק' בזהר בפרשת לך לך דף פ"ג, קיסטא דחיי, ר"ל מדת חיות הז"א, כי שרשו ו"ק לבד, כנדע כי הוא סוד ו' שבשם, וכל שרשו אינו רק ו"ק, ומדת חיותו נק' קיסטא דחיי. אמנם אחר ביאת המוחין דגדלות, אז ניתוסף בו ונגמר כל חיותו משלם.

ודע, כי פעם אחרת שמעתי, כי שם זה של אהי"ה (ב) באחוריים שלו שהוא בגימטריא דם כנ"ל, אשר הוא ביסוד האשה, ושם להיותו

הגהה

(א) צמח: אולי שעיקר החלב שחוזר ומתהפך לדם, היא מצד הקום המעורב בו, מדכתוב בעץ חיים, והוא ברנו ליעקב דק"ה, בלשון זה, מורי ז"ל היה אומר שאסור לשתות הקום היוצא מן החלב, מפני שהוא דם מעיקרו.

הגהות ומראה מקומות

- (א) לעיל שער ה' ח"א פרק י"ח.
- (ב) לעיל פ"א וג' שער הקדמות דף רצ"ח.
- (ג) לעיל פ"א ע"ח שער דרושי הצלם כלל
- ה' שער הכוונות דרושי פסח דרוש א'. ובספר
- פע"ח דרושי הפסח. ובתלמוד עשר ספירות חלק
- י"ב מן אות ג"א עד אות נ"ט

זמן הבלעת הדם בגופו של תינוק, וכמ"ש ד) רבי נתן הבבלי לאותה האשה, המתניני עד שיבלע בו דמו, כי הוא סוד החלב הנבלע ומתפשט בו, בהמשך זמן היניקה, והנה ענין הדם הוה, הוא זה, דע, כי התינוק אף בזמן עיבורו, ובזמן יניקתו, יש לו מוחין, כנ"ל ח"א פ"ב, והם מלובשים תוך נה"י דאימא, אלא שהם בחי' חיצוניות, ואמנם בזמן העיבור, כל המוחין מסתלקין ממנו, (כט) ובפרט החסדים והגבורות של הדעת, ואינם מאירים בו רק לבושי דאימא לבד, בסוד חיצוניותם כנוז, וכבר ידעת, כי היסוד דאימא בו מתלבש הדעת דו"א, הכולל ה' חסדים וה"ג, בסוד ה' דמים טהורים, וה' דמים טמאים, שיש ביסוד דאימא, עשרה בחי' דלבושין, להלביש את הה' חסדים והה' גבורות, והלבושים הם בסוד אחוריים דאהיה, בסוד דם האדם, בעת היות בה הז"א בסוד עיבור הא', אשר שם אהיה מורה עליו, כנזכר בזהר פרשת אחרי מות דף ס"ה ב', אהיה דאנא זמין לאולדא כר, וא"כ נמצא שיהיו עשרה שמות של אהיה ביסוד דאימא, והם י' לבושי אל הה' חסדים והה"ג דגדלות. אמנם בהיותו בסוד עיבור א', אינם מאירים בו רק ה"י לבושי אהיה הנז' לבדם. ונודע, כי כשהעליון מתפשט ומתלבש בתחתון, אינו מתלבש רק האחוריים לבד שלו, כי הפנים נשארים לו למעלה במקומו, וא"כ אלו ה"י

ואלו ה"י (ב) דמים הם סוד חמשים שערי בינה הנפתחים ומתפשטים בתוך ז"א, כי הנה י' שמות אלו בפשוטם, יש בהם מ' אותיות, וכללות ה"י שמות הרי י'. גם ע"ד שני, יש ב"י שמות אהיה בפשוטם, מ' אותיות, ואמנם בכל שם מהם בסוד אחוריים, הוא י' אותיות, כזה: א', א"ה, אה"י, אהי"ה, תצרפם עם מ' האחרים, הרי י'. והדרך הא' יותר נכון, והרי נתבאר ענין הדם בדרך פרטות, בענין החסדים והגבורות של הדעת, המתפשטים להגדילו כנודע, והנה הדם הוא תחיות המגדל האיברים.

גם בדרך כללות נבאר ענין הדם מה עניינו, והוא, כי הנה ז"א יש בו י"ס כנודע, ונודע כי ז"א הוא שם מ"ה דאלפין, וא"כ ה"י"ס שבו, יהיו כולם במילוי אלפין, והם י' היות דמ"ה, ובתוך אלו ה"י היות דמ"ה, מתלבשים י' שמות של אהיה דאחוריים דאימא לתחיתם, בסוד דם, שהם י' דמים, כנודע איך

הגהה

(ב) צמח: בספר עב"י דף קי"ט ע"ב, במציאות אחר, מקטב ישוד צהרים, ר"ת מי"ץ, ס"ת בדם.

יפה שעה

(כט) ואמנם בזמן העיבור כל המוחין מסתלקין ממנו כר, מבואר שכל זה הפרק בעשר דמים שבז"א, שהם עשר רבועי אהיה, ובהתנתם בנוק, נעשין בה ה' דם טהור, וה' דם טמא, וכל זה בזו"ן נחא. אמנם מ"ש רבינו ז"ל בשלהי דבריו, והנה על זה הסדר הם ג"כ

הנחות ומראה מקומות

(ז) שבת קל"ד.

הריבוע נקרא רביעית דם, שהוא חיות הנפש. ונמצא כי כל זה הדם הוא מיסוד אימא, אשר עליה נאמר אמו מזרעת אודם, כנ"ל בפ"ג. וגם ז"ש בוותר רבינה מינה (ג) מתערין דינין. ונשלים לבאר ענין דם זה בפרטות ההויה דשם מ"ה, שבכללות פרצוף י"ס דז"א, והענין, כי הנה ג' אלפין נמצאו במילוי שם מ"ה דאלפיו, והטעם כי כל א' מורה על אהיה, כנוכר בתיקונים, כי הוא בחינת אימא, המתפשטת ומתלבשת תוך ז"א להחיותו, והנה יוד דמ"ה היא בראשו של ז"א, וה' ראשונה בגרון דז"א, וא' שבמילוי ה"א זו, הוא בחינת יסוד דאימא, אשר מתפשט בגרון כנודע, ואות א' זו היא אהיה העולה דם כנ"ל, וזה הדם שבגרון, היא דם החיות שהנפש תלויה בה, ולכן שם הוא מקום השחיטה, להסיר אותו דם החיות משם, כי הרעת שהם החסדים והגבורות אשר בתוך ה"א זו, שהיא יסוד דאימא, הם המחיים את ז"א, כי בהם חדרים ימלאון כנודע, והנה העטרה של אימא מתפשטת עד החזה דזעיר אנפין בת"ת שבו, ושם בת"ת שבו שהיא וא"ו שבו כנודע.

והנה א' זו שבמילוי וא"ו, הוא ג"כ אהיה של דם, והיא רמו אל בחינת אימא, המתגלית שם למטה מהחזה, כנודע כי משם ולמטה מתפשטין החסדים בגילוי, וגם הלבושין דיסוד דאימא מתפשטין עמהם, כנו' בח"ג, ועל זו הא' נאמר, שופך דם האדם כנ"ל, ואחר כך כשנותנם לנוק' לעשות פרצופה, מאלו החסדים והגבורות עם לבושיהם, כנו' בש"ו, אז הוא שם ה"א אחרונה של ההויה, ואותה הא' היא רמו אל שם אהיה של דם, הניתן בנוק' דז"א ג"כ, ואז נעשה בה בחינת דם במקור שלה.

נהיי דאימא מתפשטות תוך הז"א כולה, בסוד צ' מן צלם, כנוכר בח"ג.

ואמנם אופן התלבשות שם אהיה בתוך הויה דמ"ה, נבאר עתה בדרך ג', והענין, כי יש כללות אחר יותר כולל, בענין הדם הנבלע תוך כללות ז"א, והוא, כי הנה ז"א הוא הויה א' של מ"ה, הכוללת כל הפרצוף של י"ס שבו, והנה אות א' שבתוך מילוי אות וא"ו של מ"ה, שהיא האות האמצעי שבכל השם, היא רומזת אל שם אהיה דאחוריים רבינה, שהוא בגימטריא דם, ומתפשט בחוכו להחיותו, כנוכר בתיקונים, כי אות הא' היא שם אהיה, ובהיות שם מ"ה בלתי א' זו שבמילוי הוא"ו, כזה: יוד הא וו הא, ג"כ בגימטריא דם, ובהכנס אותה א' לתוכו, שהוא אחוריים דאהיה שהוא בגי' דם ג"כ, אז נשלם שם מ"ה, והוא בגי' אדם, ר"ל: א' ד"ם, כנודע כי ז"א נק' אדם, וזו הא' היא סוד הדם שבזה האדם, כי ע"י דם זו נעשה אדם כנו', ובהסתלקה משם ישאר דם, ונאמר בו שופך דם האדם, והבן עתה ענין שפיכות דמים מה עניינו, שהוא הסתלקות הדם הזה מן האדם שהוא ז"א, ואז מת האדם, כי הדם הוא חיותו.

וזהו ג"כ ענין דמים בדמים נגעו, כי גרמו שיסתלק דם של אהיה מדם ה) של ההויה הנז', שיהיו הם ב' דמים נפרדים זה מזה, ועד שם נגע עונם, אמנם כשמתלבש ונבלע דמו לתוכו, נעשה דם א', ונקרא אדם כנוכר.

וז"ס רביעית דם, שהוא חיות הנפש כנודע, והוא ענין ריבוע שם זה דאהיה העולה דם, כי בחינה זו נק', שיר פשוט כפול משולש מרובע, כזה: א', א"ה, אה"י, אה"ה. וזה

הגהה

(ג) צמח: משמע מכאן, שדינין מתערין מינה, או מסטראה היינו דמסוד אחוריים שלה, שהרי דם שהוא דין הוא אחוריים דאהיה הנזכר כאן, בספר עב"י דרך אחד במציאות אחר, קמ"ח ע"ב.

הגהות ומראה מקומות

(ה) נ"א דם של אה"ה מדם של מ"ה הנ"ל שיהיו (ק').

ומתחלקין ל' דמים חמשה טהורים וחמשה טמאים.

פרק ו'

(ז) אחר שנתבאר ענין היניקה בדרך כללות, בענין התפשטות ר"ק בו"א, ונעשה ר' גמורה, נבאר ענין המוחין שלו בזמן היניקה מה עניינה, כמש"ל בח"א פ"ב, איך בכל ג' זמני הז"א, יש בו בחינת מוחין, אלא שאינם נקרא מוחין ממש, יען הם מצד הדינים, בין בעיבור, בין ביניקה, משא"כ במוחין דגדלות, שהם מוחין גמורים, והם רחמים, ושם נתבאר, כי אעפ"י שמוחין דעיבור ושל יניקה הם דינים, עכ"ו של יניקה, הם קצת ממותקים יותר, ואינם כ"כ דינים גמורים, כמוחין של העיבור, ושם בפ"ג נתבאר, כי המוחין דיניקה באים מתלבשין תוך נה"י דתבונה האמצעיים, וע"ש כי שם נתבאר דרוש זה היטב.

ונמצא, כי עתה בזמן היניקה, חוזרים שנית אר"א להודווג בבחינת כלים האמצעיים שלהם אשר בהם, עם האורות הנקרא רוח, ומולדין בחינת מוחין אלו אל הז"א, והם סוד רוח שבו, ואלו המוחין מצטיירים ונוצרים בבטן אימא עילאה, בכלים האמצעיים שלה, ונולדים ויוצאים לחוץ, ומתלבשים בתבונה בכלים האמצעיים שלה, ונעשים בבחינת צלם, כנזכר בח"א פ"ג, בענין העיבור, וע"ש איך נחלק צלם זה לשלשה בחינות: כי צ' דצלם, היא בחינת שלש אחרונות נה"י דתבונה, ובהם מתלבשים מוחין דפנימיות דז"א, והם כוללות י"ס שלימות, ומתלבשים תוך ז"א בבחינת כלים האמצעיים שלו גם כן. ול"ם דצלם, הם ב' בחינות מקיפים של מוחין דז"א, שנתלבשו בשלש אמצעיות, ובד' ראשונות דתבונה בבחינת כלים אמצעיים שלה, והם מקיפים מבחוץ לכלים האמצעיים של ז"א ג"כ. ח) אבל בעיבור, הל"מ דצלם מקיפין על הכלים דבחינת חיצוניות דז"א, הנעשים מחיצוניות הכלים דתבונה.

ותנה בח"א פרק י"ד, נתבאר החילוק שיש בין המוחין שבזמן העיבור, אל המוחין שבזמן

הענין, כי הנה נתבאר לעיל, שהם ה"ח וה"ג, וכנגדם י' לבושים, עשרה דמים של י' שמות אהיה, ונודע כי ז"א לוקח כל י' אלו, אמנם בהתקן נוק' נמשכים בה ה"ג עם חמשה לבושיהם, ואח"כ מתקבצים ביסוד שלה, ושם נעשים בחינת חמשה דמים, שהם חמשה לבושי הגבורות, והה' חסדים עם ה' לבושיהן, שהם חמשה דמים אחרים, נשארים ביסוד של הזכר, כנז' בח"ג ובש"ו. ואמנם בעת הזיווג, אזי נותן הזכר בנקבה גם אותם ה"ח, בסוד טיפת מיין דוכרין ואז מתקבצים ביסוד שלה, כל ה"ח והה"ג עם י' לבושיהם, שהם י' דמים, ואחר כך הם מתבררין שם ברחמה, בהמשך ימי העיבור, ואז הוולד הנוצר שם, הוא נוצר מחסדים וגבורות ההם עצמה אשר שם, ומהם נעשה הוולד, אמנם מהלבושים שהם הדמים, הם מתבררין, וחציים נעשים דם טוהר, והם לבושי החסדים, שאין בהם כ"כ דינין, אמנם להיותם אחוריים, אע"פ שהם לבושי החסדים, נקרא דם, ויש בהם איזה פסולת, וגם כן לפעמים הם מתבררין, ומתהפכין לחלב, ואז הם מתבררין, והפסולת שנשאר מהם אחר שנתבררו, נעשה דם טוהר, ר"ל דין, אלא שהוא קדוש, אך אינו נעשה ממנו קליפה, אמנם הה' דמים של הגבורות, הפסולת שנשאר מהם אחר הברירה, נעשה דם טמא, שהוא הקליפה ממש, וכבר נתבאר לעיל פ"א, כי זהו בסיום תכלית כל הברירה, עד לבסוף בסיום המלכות דעשיה, אמנם כיון שנעשה מהם לבסוף קליפה ממש, לכן נקרא דם טמא, ע"ש שהטומאה נמשכת משם, וז"ס הה' דמים שארז"ל שיש באשה, שהם טהורים, וה' דמים שהם טמאים, והנה ע"ז הסדר הם ג"כ הדמים שביסוד הבינה, שמהם נעשה החלב, להניק את הז"א וזהו מובן.

הגהות ומראה מקומות

כ"ג ע"א. ח) תע"ס שיעור י"ב אות ק"ג וק"ד. ומן אות רל"ח עד אות רמ"ד.

(ז) ע"ח שער המלכים פ"ט. שער מוחין דקטנות פ"א. לעיל ח"א פ"ב ופ"ד. שער הכוננות דף

היניקה, והוא, כי במוחין של העיבור, לא היו בו רק תרין מוחין חריב, אמנם הדעת לא היה אז (א) ניכר בו כלל, אמנם ביניקה יש בו תלת מוחין, כי גם מוח הדעת התחיל להיות ניכר בו בכללות לבד. והטעם, כי הנה הדעת דגדלות, נחלק לב', שהם: חסדים, וגבורות, והחסדים הם היות דמ"ה, והגבורות היות דב"ן, כמ"ש בח"ג אמנם בדעת דיניקה כיון שכולו הוא שמות של אלהים כמ"ש וכולם דינין, אי"כ אפילו החסדים שבו, הם בחינות גבורות דינין, ואין שם רק גבורות ולא חסדים. ונמצא, כי המוחין דגדלות נחלקים לד' מוחין, שהם: חריב, וחסד, וגבורה, אך המוחין דיניקה, הם ג' לבר, והם חריב וגבורה, כמ"ש, וזהו החילוק שיש ג"כ בין זמן היניקה, אל זמן הגדלות, כי הדעת דבזמן היניקה, אינו ניכר בו רק דרך כללות לבד כנוכר.

וטעם הדבר, למה ניתוסף עתה בחינת הדעת בזמן היניקה מבזמן העיבור, כבר נתבאר לעיל ח"א פ"ד, כי כבר יש אל מוח הדעת של ז"א, כלי דיסוד תבונה, להתלבש בו בבחינת כלי האמצעי שלה, משא"כ בעיבור, וכבר בזה הכלי האמצעי דיסוד תבונה, אין יכולת אל החיצונים להתאחו בו, ולכן לא חסרה תבונה בחינת כלי אמצעי אל היסוד שבה כמו בעיבור כנזכר שם, וכן בבחינת ז"א עצמו, אעפ"י שעיקר אחיות החיצונים הוא בדעת, להיות עתה בן ר"ק גמורות, אין אל החיצונים אחיזה בו עתה כ"כ, כמו בזמן העיבור, ולכן יכול הדעת שבו להתגלות עתה, בדרך כללות לבד. וזה הוא הטעם, שאנו רואים בחוש הטבע, כי בהיות העובר במעי אמו, הוא כאבן דומם בלי דעת, ובצאתו מתחיל להיות בו קצת גילוי דעת, למה

שהוא צריך, והוא בוכה כשרוצה ליינק, כדי שירחמו עליו, וזועק, ורזמו רמיוות, וכל מה שהולך וגדל ע"י היניקה, גם דעתו הולך וגדל, ממדרגה אחר מדרגה, אך לא דעת שלימה כמו בגדלות, יען הם עדיין שמות של אלהים, ועדיין אין בהם היות כמ"ש. וטעם הדבר, כי עיקר מוח הדעת, הוא לצורך זיווג להוליד, כי בו תלוי ההולדה, ובהיותו בן שלש עשרה שנים, אז ראוי להוליד, ושלם בו מוח הדעת, כמו שכתבתי בח"ג.

ונבאר עתה תלת מוחין אלו מה עניינם, (ט) הנה ע"י יניקת החלב בשני שנים אלו, מתמלאין המוחין אשר בו, כנודע כי החלב נמשך, ממה שחוזרת אמה עילאה לברר היא בתוכה, אותה הבחינה שלא יוכלו להתברר במעיה, בסוד העיבור, ועכשיו מתבררין ונעשים חלב, כנ"ל בפ"ד, ויונק ממנו הז"א ומתגדל, ואז מתמלאין המוחין שבו, כי הנה בזמן העיבור היו אותם המוחין בבחי' שמות אל"ם מן אלהים, כנ"ל בח"א פט"ו, והיו חסרים עיקריות המוחין, שהם אותיות י"ה, להיותם אלהים שלימים, ולכן היה אז התינוק אל"ם, בסוד או מי ישום אל"ם. והנה עתה נתמלאו המוחין, מהאותיות י"ה, ונעשו אלהים שלמים, ולכן אלהים יש בו אותיות מלא י"ה, להורות, כי אינו מלא רק ע"י אותיות י"ה, וזהו מלא י"ה, הם אותיות אלהים, ומה שהיה תחילה אל"ם, נעשה עתה מלא, על ידי אותיות י"ה, שהם עקריות המוחין, כנזכר שם. והטעם, כי אותיות י"ה, הם חריב, כנודע כי הדעת היא תולדה שלהם, המכריע ביניהם, וכיון שב' אותיות י"ה המורים על חריב נתגלו, די בזה, וגם הורה בזה, על מ"ש בתחלה, כי עיקר מה שנתגלה מבחינת המוחין בזמן היניקה, הם

הגהה

(א) צמח: נ"ל, שרצה לומר לא ניכר בו אלא בכללות, כנזכר בשאר מקומות, ופה למטה כתוב רק דרך כללות כנו"ל.

הגהות ומראה מקומות

(ט) לעיל שער ה' ח"א פט"ו. ע"ח שער מוחין דקטנות פ"ב. שער העיבורים פ"ה. שער הקדמות פ"ב שער הפסוקים פו"ח וישב. שער מאברי

רשב"י ז"ל על האדרי"ו. ותלמוד ע"ס חלק י"ב מן אות ר"ג עד אות רס"ט

תיקון מוח החכמה לגמרי, ואמנם מה שנתקן עתה ביניקה תיקון יותר שלם, הוא מוח הבינה לבדה, ומאליו נתקנת גם החכמה כמ"ש. ונלע"ד. כי ז"ש לעיל בענין הרעת, שלא ניכר אלא בכללות, וכולו גבורות, והענין כי הגבורות שבו להיותם נמשכין מהבינה שנתקנה נתגלה, משא"כ בחסדים, יען נמשכים ממוח החכמה שלא נתקנה לגמרי, כנלע"ד.

והנה כי הנה מוח הבינה, נתקן ונתפשט בכח היסוד דאריך, שנעשה נשמה בו, ומוח זה נתפשט בסוד ל"ב אלהים שיש בבינה כנודע, הוא, כי הל"ב נתיבות הם בחכמה, ובהיות אלו הל"ב בבינה, נעשים שם ל"ב אלהים, נמצא כי אלו הם ל"ב נתיבות החכמה, בהיותם בבינה, כי אז נקראים ל"ב אלהים, להיותם בבינה, הנקרא אלהים כנודע. ועל שמה נקרא ל"ב אלהים דמעשה בראשית. ונמצא, כי בהתקן מוח הבינה נתקן גם מוח החכמה, ובל"ב נתיבותיה בהיותם בבינה, והוראת תיקון ל"ב אלהים אלו, של מוח החכמה, אחר היותם בבינה כנזכר, הוא צמיחת ל"ב השניים בפיו של התינוק, בהמשך זמן היניקה, כנראה בחוש הטבע, כי מתחילין לצמוח, ובתשלום שתי שנים של היניקה, נגמרת צמיחתם.

ואמנם היות צמיחתם בשתי שנים של היניקה, שהם כ"ד חדשים יתחלקו ער"ו, והענין הוא, כי הנה שליש התחתון עלה למעלה, ונדבק ונתחבר עם שארית דת"ת דאריך הנ"ל בח"א פט"ו, ואז עלו גם תרין פרקין עליונים דנ"ה אריך, בחג"ת דא"א, בחוזה שלהם, ונעשה בהם בחינת דדים, תכף בתחילת העיבור, כנ"ל ח"א פט"ו, ובח"ב פ"ג, ובסיבת עליה ההיא נמשך החלב בדדים להניק את ז"א, ואחרי שנולד ונמשך החלב, נתפשט א"א למטה במקומו, ואז

חריב לבד, כי הרעת לא נתגלה רק בדרך כללות לבר, כנ"ל, וכמ"ש עוד בע"ה.

ונמצא, כי עתה ביניקה נתחדש לו פה ודיבור, משא"כ בעיבור שנתקיים בו, או מי ישום אלם. אך ביניקה, נתחדש בו, מי שם (ב) פה לאדם. והענין, כי האדם שהוא ז"א, יען הוא בחינת שם ההויה במילוי אלפין כנודע, העולה בגימטריא אדם, ואדם זה בימי עיבורו נעשה אלם, מבחינת שם ההויה שלו, אשר במילויה הוא מ"ה, ובפשטה כ"ו, ובהתחברות שניהם, הם בגימטריא אלם, של אלהים. ועתה ע"י היניקה, אז ניתוספו בו שתי אותיות, ונעשה אלהים, שהוא בגימטריא פ"ה עם הכולל, וזה ע"י היניקה שמניקתו אמו, הנקרא מ"י, כנודע וזהו מי שם פה לאדם. וכמו שנראה בחוש הטבע, כי התינוק בשתי שנים של היניקה, מתחיל לפתוח פיו מעט מעט, עד שבהמשך זמן זה ע"י היניקה, שמתמלאין מוחותיו, נשלם בו כח הדיבור, אחר תשלום שתי שנים אלו.

והנה נתבאר לעיל בח"א פ"ט, כי שלש בחינות יש בזמן העיבור לברו, אשר הם כנגד שלש זמנים שיש אל ז"א, שהם: עיבור, ויניקה, נמחיו. (ג) ונודע, כי גם ביניקה לבדה יהיו בה שלש בחינות אלו, וכמ"ש פרטם. ועתה נבארם דרך כללות, ושם נבארם על פי סדר זמנם, כל אחד ואחד. והנה הבחינה הג' היא, שיהיו בז"א תשעה ספירות, ונתבאר שם בח"א פט"ו, כי מן שליש תחתון דת"ת של א"א, נעשית חכמה דז"א, ומיסוד דאריך נעשית בינה דז"א, וע"ש ובח"ג פ"א. והנה להיות כי דעת אינו עדיין בו כתקנו כנ"ל לפי שעדיין אינו ראוי להוליד, ונמצא א"כ כי גם מוח החכמה אינו שלם ומתקן לגמרי, כיון שהרעת המזווג בין מוח החכמה למוח הבינה אין בו. לא נשלם

הגהה

(ב) צמח: ואינו זוכר באיזה מקום ראיתי כתוב, כי פ"ה אדם, כמנין ק"ל אחוריים דמ"ה, ומ"ו עם פ"ה, כמנין ה' חסדים העולים ה' ק"ל, וס"ת מ"י ומ"ה.

(ג) צמח: זה מכ"ש, וטלית קטן מוכיה, שבהיות מבחינת העיבור, גם אנו מלבישים אותו בגדלות, וזה רמוז בשמואל, ומעיל קטן תעשה לו אמו, והיה אחר היניקה, ומעיל הוא טלית קטן, כמ"ש הרב על פסוק אלהים ראיתי עולים מן הארץ, וכן בתיקונים, ועולים הם אותיות מעיל.

החכמה בל"ב נתיבותיה, לכן צמחו ל"ב השיניני כנודע, וגם נודע, כי החניכים שבהם צומחיני הל"ב שינים, הם בחי' חכמה, כי כן אותיו חכמה, הם: ח"ך מ"ה, ר"ל, ח"ך ז"א, הנקרו מ"ה כנודע. ולכן הל"ב השינים הנמשכים מל"ו נתיבות חכמה, הם נשרשים בחניכים, שהו בחינות החכמה, וכמ"ש היטב בע"ה, עני השיניים והחניכים.

והנה כמו שנתקן מוח החכמה, ע"י החלן כן מוח הבינה, ומוח הדעת, אע"פ שאינו אל בכללות כנ"ל, הנה נתקנו גם הם, ונמצא ו תלת המוחין נתמלאו בהמשך יניקת החלב. וזו פירושו ולכן שיניים מחלב כי לבנונית השיניני והיותם לבנים, הם מצד חלב היניקה, אשר ע ידו צמחו הל"ב שיניים, הרמוזים בתיבת ולב' והוא כנגד מוח החכמה. וכנגד מוח הבינה, הי י' של ולב'ן, להורות כי גם מוח הבינה, נתי בחמשים שערים שלה כנודע. וכנגד מוח הדעו היא ו' של ולב'ן, כנודע כי הדעת נקרא ו', כן הת"ת, וכמו היסוד, כי שלשתם הם קו אמצע צורת ו'. ונמצא כי תלת מוחין של ז"א, הנרני במלת ולב'ן, אשר הוראת תיקונם הם צמיח השיניים, נעשה ע"י החלב, וזהו ולכן שיניני מחלב.

והנה אלו הל"ב נתיבות שבחכמה, עה הם ל"ב אלהים, יען המוחין דיניקה הם שמו של אלהים כנ"ל, אך הל"ב נתיבות דגדלות, ד היות, כמ"ש בח"ג. והרי נתבאר, כי המוחין ע זמן היניקה, הם שלשה שמות של אלהי בפשוטה, שיש בכל אחד מהם ה' אותיות. משא' בגדלות, שאו הדעת נחלק לב', כנזכר ברא הפרק, ויתבאר עוד בפ"ו, וע"ש היטב. והנה כו

אותו השליש דת"ת התחתון של אריך, נעשה נשמה אל החכמה דז"א כנ"ל, ואז מכח אותו הת"ת יצאו ל"ב השינים, מהל"ב נתיבות חכמה כנזכר.

והנה נתבאר לעיל ח"א פ"ח ופ"ט, איך התפארת נקרא ו', והנה בהתחלק הת"ת הוא דאריך לב' חלקים, חלק העליון שבו לגופא דאו"א, כנזכר בש"ד ח"א פ"ו, וחלק התחתון לז"א, נמצא שנעשה כל חלק מהם ו' אחת, ונודע כי ו' דימלוייה היא כפולה ר"ו, הרי יש בזה החלק התחתון דתפארת דאריך ב' ווין, שהיא ו' אחת במילואה כפולה, וכנגדם ב' ווין בחלק העליון, והנה כל חלק מהם יש בו ב' ווין, שהם י"ב גבולי אלכסון, שהם בת"ת כנודע, ונמצא שהם י"ב גבולי אלכסון למעלה בחלק העליון, וי"ב אחרים בחלק התחתון, וכללות כולם הם כ"ד, והבן זה היטב, ענין י"ב גבולי אלכסון מה עניינם.

והנה כיון שהת"ת דאריך, נעשה נשמה בחכמה ז"א כנזכר, לכן נתגלו בחכמה זו ל"ב נתיבות הנזכר, ומשם נמשכו ל"ב שינים בפה הז"א, ולהיותם שהת"ת דאריך נחלק לשני חלקים כנזכר, לכן גם הל"ב שיניים נתחלקו לב', חציים בחיך העליון, וחציים בחיך התחתון, ולהיותם נמשכים מהכ"ד גבולים הנז' שבת"ת דאריך, לכן גם הם לא נגמר צמיחתם, עד תום שתי שינים, כנגד שני החלקים הנז', ובהם כ"ד חדשים, כנגד כ"ד גבולים והבן זה. והרי נתבאר סברת האומר, שכ"ד חדשים הם זמן היניקה. אמנם לסברת האומר שהם י"ח חדשים של זמן היניקה. (ד)

הרי נתבאר, איך ע"י החלב נתקן מוח

הגהה

(ד) צמח: י' הטעם הוא, כי בשלמא החלק התחתון דת"ת דא"א, שנתלבש לצורך ז"א אשר הוא ג"כ נקרא ו' שבשם ההויה כנודע, לכן נכפלים ונעשה החלק ההוא שני ווין, והם י"ב חדש. אך חלק העליון שהיא ו' העליונה, שלא

הגהות ומראה מקומות

(י) בה"ו כתב מה שנכתב כאן הגהות הצמח הוא טעות ושייך לגוף הספר (כת"י ודפוס ק')

ביניקה לגמרי, והנה היא רמוזה בה' דאלהים, ולכן בה נשתנה הציור וההיכר בין בינה דבינה ובין בינה דחכמה, ובין בינה דדעת, והבן זה היטב. והנה ה' דאלהים דמות החכמה, ציור ד"י. והטעם, כי הנה נתבאר לעיל פ"ד ח"א, כי ו' שבתוך הה"א, מורה על ז"א שפ"ינה, והנה בהיות הז"א דחכמה, עדיין בתוך מוח החכמה, הוא בסוד טיפת י' קטנה, שהיא טיפת ההזרעה דמיין דכורין.

וה' דאלהים דדעת, צורתה ה' ור"ו, בג' בחי' ז"א שבתוך מוח הבינה, נגדל בסוד העיבור, ונעשה צורת ו', אלא שאין בה ראש, והיא רמוז להיותו כבר בן ו"ק, אלא שהוא בבחי' ג' כלין בג' כנודע. גם ט"א, כי הנה זר"ן הם בעיבור תוך הבינה, ונרמזו בב' אותיות ד"ו, שמהם נעשה ציון ה' דבינה, כנ"ל בח"א פ"ח, ולכן ה' זו צורתה ד"ו.

וה' דאלהים דדעת, צורתה ה' ור"ו, בג' קוים, והוא בחי' ז"א שבמוח זה, כי כבר נולד ויצא, ואז ה' דבינה דדעת מתפשטת בתוכו, בסוד תלת קוים שהם נה"י שבה כנודע, לעשות בו מוחין בז"א, אשר שם בדעת, גם ט"א, מסיבת הדעת בעצמו שצורתו ו', כנ"ל ספ"ו. גם סיבה אחרת, לסיבת הז"א בעצמו, שגם הוא נק' ו', הרי כי לג' סיבות שהם: בבינה, ובדעת, ובז"א, שכולם הם בחי' שבמוח הדעת לכן נציריה ה' זו בציור ור"ו.

והנה אח"כ נגדלים יותר מוחין אלו, והוא שאלו השמות של אלהים, הם מתמלאים בסוד מילויים. והנה ההיכר והחילוק שיש בין זה לזה הוא, כי אלהים דחכמה, מילוייו ביודי"ן. ודבינה, בההי"ן. ודדעת, באלפ"ן. (מ) וסימנם יה"א כמבואר אצלינו בכונת אמן יהא שמייה רבא כו' ע"ש, ונמצא כי גם במילויים, כל ההפרש וההיכר אינו ניכר, אלא בה' של אלהים. ונלע"ד

הגהות ומראה מקומות

(מ) ע"ה שער הולדת או"א וזו"ן פ"ב. שער הכוונות דרושי פסח דרוש ו'.

שהם ג' מוחין, ג' אלהים בצלם דאימא, כן יש ג' מוחין, ג' אלהים, בצלם דאבא.

פרק ז

(כ) אחר שנתבאר בפרק שקדם דרך כללות, ענין הג' מוחין, שהם ג' שמות דאלהים דאמא, וכנגדם דאבא. נבארם עתה יותר בפרטות. דע, כי כמש"ל בח"א פט"ו, איך בעובר עצמו יש ג' בחי', אשר הם כנגד עיבור ויניקה ומחין דגדלות, ויש בו הדרגות רבות ג' ימי קליטה, ומ' יום, וג' חדשים ראשונים, וט' חדשי העיבור. וכן עד"ז ג"כ נתבאר בח"ג, איך גם בגדלות יש הדרגות רבות: עונת פעוטות, ועונת בן ט' שנים, שאז נק' ביאתו ביהא. ועונת איש גמורה, מבן י"ג שנים. ועונת בן י"ח לחופה. וכן עשרים לרדוף. כמבואר שם באורך במקומותם. הנה גם זמן היניקה, יש בהם מדרגות רבות, כי גם מוחין דיניקה הם ע"ד מוחין דגדלות, ויש בהם צלם דאמא, וצלם דאבא, ופנימים ומקיפים.

ואמנם כל אותם ההדרגות שבזמן העיבור, הם התחלת תיקון לבד, ואחריהם הדרגות היניקה והם תיקון נוסף על של העיבור, אמנם תיקון האחרון האמיתי, הוא במוחין דגדלות כסדר הדרגותיו. והנה במוחין של העיבור כבר נתבאר שם ח"א פט"ו, שתכלית תיקונם הוא, היות בהם אל"ם מאלהים, כנ"ל פ"ו. אמנם ביניקה, היה בהם הדרגות אחרות, והם כי תחילה היו המוחין בבחי' שמות אלהים פשוטים, ומן אל"ם נעשו אלהים, ונמצא כי מוחין דאל"ם הם דעיבור, ומוחין די"ה שבתוך אל"ם, הם מוחין דיניקה, (ל) שהם בפנימותם, והבן זה היטב.

אמנם בהיותם עדיין שמות של אלהים פשוטים, אין היכר בין מוח זה למוח זה, זולתי בבחי' הציור, של אות ה' של אלהים. ונלע"ד הטעם, כמ"ש פ"ו, כי מוח הבינה לבדה נתקנה

(כ) ע"ה שער מוחין דקטנות פ"ב ושער הכוונות דרושי קדיש דף כ"ג. (ל) לעיל ח"א פט"ו.

חיים, כי גם זה ע"ד הנ"ל בציוד דאלהים (א) פשוטים, כי הטעם הוא להורות כי מוח בינה לבדה נתקנה. והנה אע"פ שאמרנו בפ"ו שהדעת של זמן הינקה אינו רק דרך כללות, יען אין ניכר בו רק הגבורה ולא החסד, עכ"ל ודאי, שגם הוא כולל חסדים וגבורות, אע"פ שאין החסדים ניכרים. ונמצא כי צריך שיהיו שם ב' שמות של אלהים, ושניהם הם במילוי אלפין. אך החילוק שביניהם הוא, כי אות ה' דאלהים שבחסד דדעת, אותה האלף שבמילוייה צורה יו' ואות אלף שבתוך ה' של אלהים דגבורה שבדעת, צורה י' ו' ד', כנזכר בתיקונים, כי ב' ציורים יש בתוך האלף, א א, יו' יוד, וטעם הדבר, כי הגבורה היא עיטרא דנוקבא דז"א, וניתנה אליה כמ"ש בש"ו.

והנה הנוק' נק' ד' כנודע, וק"א סוד ד' שבוה הא', שצורתה י' ו' ד'. ולכן היא בקוץ התחתון שלה. אך קוץ העליון שהוא י', הוא בג"ר. והו' שבאמצעו, הוא הז"א. ולכן לרמזו שהיא עטרא דגבורה, שהיא לצורך הנקבה, נצטיירה בצורת יוד כנזכר. ונודע, כי ג' המוחין, הם בחי' שלשה אותיות יה"ו, וכמ"ש בח"ג, ונודע, כי ז"א ההויה שלו הכוללת, היא במילוי אלפין, שהיא בגימטריא מ"ה, והנה יה"ו במילוי אלפין, הם בגימטריא ט"ל. והנה בג' אלהים, שיש באלו התלת מוחין דיניקה דמילייתם כנזכר, יש בשלשתם ט"ל אותיות ג"כ, והרי איך השלשה שמות של אלהים שבתלת המוחין, הם ג"כ שם בסוד יה"ו.

גם דע, כי כל מוח אלהים אלו מתפשט לכמה בחינות וצרופין, כי אלהים הוא מצטרף לק"ך צירופים, כנזכר בספר יצירה, כי תיבת בת ה' אותיות, בונה ק"ך בתיים. ועיין בדרוש כ"ד

אלף תלמידי רבי עקיבא, (ג) כי שם נתבאר זה באורך. והנה כל זה הוא בענין המוחין דיניקה. אמנם עדיין צריך לבאר, החילוק שיש בין מוחין דאבא, למוחין דאימא. והחילוק שיש במוחין עצמם באבא ובדאימא, בין הפנימים למקיפים. וכן החילוק שיש בין המוחין, אל הלבושים, שהם נה"י דאבא ודאימא. וכן החילוק שיש בין הלבושים עצמם, בין דאבא לדאימא. וכן בלבושים עצמם דאבא ודאימא, בין הלבושים דפנימים, ובין הלבושים דמקיפים. וכל זה באלו המוחין דיניקה וכיצא בזה, יהיה במוחין דעיבור, דמוחין דגדלות, כמ"ש בח"ג, אך במוחין דעיבור לא קבלתי פרטם הנו', והנה גם ביניקה לא קבלתי פרטם בביאור, אמנם כפי הדרושים ששמעתי, אפשר להבין פרטם.

והענין, כי הנה פעם אחת שמעתי, כי המוחין והלבושים כולם, נק' בשמות אלהים על סדר הנ"ל ממש, כי גם נה"י דאימא הם אלהים, כנודע כי בינה נקרא אלהים, ובפרט שהוא בג"ת שבה, ובפרט בכלים חיצונים שלה, שהם דינים. אמנם נה"י דגדלות, הם שלש אה"ה במילייתם. ועיין היטב בש"ד, בין באבא בין באימא.

ופעם אחרת שמעתי, כי ג' אלהים פשוטים, המשתנים בציור הההין שבהם כנ"ל, הם במוחין דאבא, וב' סברות אלו נז' בכונת ליל פסח עיין שם. (ס)

ופעם אחרת שמעתי, כי השמות של אלהים, הם בקרומות של המוחין, הבאים מן הניצוצות. אמנם המוחין עצמן, אפילו של עיבור ושל יניקה הם הויות ממש, וכנ"ל ח"א פרק י"ג ע"ש.

ופעם אחרת שמעתי, כי השמות של אלהים הנו', הם בענין המוחין בעצמן. אך הנה"י שהם הלבושים, הם באופן אחר, והם מחולקים הנה"י דאימא מהנה"י דאבא, והוא, כי הנה הנה"י

הגהה

(א) גליון פירוש אין כונתו שצריך לצייר ה' דאלהים בג' ציורים כנזכר, שהרי אין צריך כאן לזה, שהשינוי ניכר במילוי כל אחד, רק

הגהות ומראה מקומות

(ג) שער הכוזבות דרושי ל"ג בעומר, פ"ה דרושי ל"ג בעומר, (ס) שער הכוזבות דרושי פסח ד"ב.

בפשוטו, ובמילואו, ובמילוי מילוי. ונראה מזה, כי כמו שצלם דאימא הוא אהיה דידין, כמנין צלם כנודע. וכן הוא במקיפים בבחי' הנו'. ובק"ש דערבית, נכנסים פנימים דאבא, והם ג' אלהים: א' דידין, וא' אלהים דאחוריים (ד) פשוטים. וא' באחוריים דאלהים מלאים, שיש בהם מ"א אותיות. ובק"ש דקרבנות, נכנסין ב' הבחינות הנו' ביחד, שהם מקיפים דאימא ופנימים דאבא. והם כונה משונה מהב' ק"ש הנו', עם היות זו כמותם, והוא מילוי לבד של שדי, שהוא ת"ק, ומ"א אותיות שיש באהיה דאלפין, בפשוט, ובמילוי, ובמילוי המילוי. ובק"ש דיוצר, אז נכנסים מקיפים דאבא, והם י"ה דאלהים דחכמה, בדרך הכאה יפ"ה במילויים דידין, כזה: יו"ד פעם ה"י, בגימטריא ש'. וי"ה דאלהים דבינה, הוא יו"ד פעם ה"ה בההין, שהוא בגימטריא ר'. וי"ה דחסדים שבדעת, הוא יו"ד ה"א לבד בלי הכאה. וי"ה דגבורות שבדעת הוא י"ה פשוט לבד.

ופעם אחרת שמעתי, כי המוחין דעיבור ויניקה, הם הם עצמן הלבושים דאבא או דאימא, הלבושים ההם, הם עצמן משמשים במקום מוחין אל הז"א בעת קטנותו, והם בחי' אלהים, וסברא זו נתבאר בכונת ליל פסח. (צ) ופעם אחרת שמעתי בענין דרוש יתרו, (ק) כי הנה נתבאר בכונת דק"ש, איך יש מוחין דקטנות פנימים ומקיפים, וכן מוחין

דאימא, אותם שהם דגדלות, הם שלשה שמות של אהיה במילויים, וההפרש שביניהם הוא, כי הנצח הוא אהיה דמילוי יודין, וההוד אהיה דמילוי אלפין, והיסוד אהיה דמילוי ההין, וסימנם יא"ה, וכמ"ש בח"ג. אמנם הנה"י של היניקה, הם ג' אהיה הנו' בבחי' המילויים לברם, בלי פשוטים, והם מילוי דאהיה דידין, בגימטריא ק"מ, והוא בנצח. ודאלפין, הוא בגימטריא קכ"ב, והוא בהוד. ודההין, בגימטריא ק"ל, והוא ביסוד. ושלשתם בגימטריא כמנין בשמים ות"ס. (ב) בשמים ראש, כי הם נעשים ראש אל הז"א בזמן היניקה.

ואמנם נה"י דאבא, לא שמעתי רק היסוד לברו, שהיא מילוי דשם שד"י: י"ן, ל"ת, ר"ד. בגימטריא ת"ק. וזה הוא ביניקה שהוא מילוי לבר. ואפשר, כי בגדלות היה כל שם שדי בפשטות במילוי, ע"ד הנו' באהיה דנה"י דאימא, וסברה זו שמעתי ג"כ בענין כונת (ג) הקדיש ע"ש. (ע)

ואמנם בענין המוחין בעצמן הפנימים והמקיפים לא קבלתי, רק מ"ש בכונת ד"פ שאנו אומרים בכל יום ק"ש, וע"ש היטב, (פ) וכונתם בקיצור הוא זה, כי בק"ש של המטה, כבר יש בו מוחין פנימיים דאימא, ובתיבת ישראל נכנסים מקיפים דאימא לבר, והם מילוי האחוריים של אהיה דידין, שהוא בגימטריא ת"ק, ועוד מ"א אותיות שיש בשם אהיה דידין בפנים שלו:

הגהה

שהוא ביסוד, ואפשר שכונת דבריו הם ג"כ יסוד דחכמה, ונמצא לפי זה שלא נתברר רק מוח היסוד, ואפילו זה לא הוברר, אם הוא בחי' החסדים שביסוד, או אם הוא בחינת הגבורות שביסוד.

(ד) צמח: במילוי דאלהים באחוריים יש מ"א אותיות.

(ב) צמח: נ"ל, ר"ל בשמים דכי תשא, שהם אותיות בשמים, והם ז"א כנודע, והיינו ראש בנ"א.

(ג) צמח: בתיבת יתקדש, אשר הם אותיות שד"י ות"ק מילוי, וקדש בחכמה כנודע. אמר אהרן, קשה לדבריו, שהרי בעמוד כתב

הגהות ומראה מקומות

(צ) שער הכונות דרושי הפסח דרוש ב'. ע"ח שער המוחין פ"ח ושער פ"ח פ"י.
(ק) ע"ח שער פ"ח פ"ח וספר שער המצות פרשת שופטים.

(ע) שער הכונות דרושי קדיש ח"א דף ק'
(פ) ע"ח שער הצלם פ"ד. שער פ"ח פ"א.
עולת תמיד דף ק"ג ושער הכונות דרושי ק"ש דרוש ב' ג' ד' ו'.

דגדלות פנימים ומקיפים. ואותם דגדלות נחלקים לבי, והם מוחין דו"ק, ומוחין דג"ר. ודע, כי הגדול מחבירו נעשה אור מקיף אליו, כיצד: הנה המוחין דו"ק דגדלות, הם היו אור מקיף אל המוחין דקטנות, ועומדים שם בראש ז"א, בסוד מקיף אל המוחין דקטנות, ואלו הו"ק דגדלות שהם המקיפים דקטנות, הם ארבע שמות של אהיה: ב' דיודין, וא' דאלפין וא' דההין, שיוצאים מארבע אותיות של שם אהיה הכולל כולם כנודע. ואחר כך נכנסים גם הששה קצות של גדלות בסוד פנימיות, וכן הסדר בכל המדרגות ע"ד הנז', שהגדול נעשה מקיף אל הקטן.

ולפי שכל זו הראש, היא מבחינת אלהים שהם דינין, והחיצונים נאחזים בהם, לכן נאמר ורוד בא עד הראש אשר ישתחזה שם לאלהים, ואמרו רו"ל (ש) בקש דוד לעבוד ע"ז. והענין, כי הע"ז? שהם החיצונים, נאחזים בזה הראש של בחינת אלהים דמוחין דקטנות, ורצה דוד להוריד את הו"א אל בחי' היניקה, להחריב העולם שיתאחזו שם הדינין מפני אויביו, וז"ש בא עד הראש אשר ישתחזה שם לאלהים, שהם המוחין של אלהים, ולפי שהחיצונים נאחזים בהם, ארו"ל בקש דוד לעבוד ע"ז. וזהו ג"כ משרו"ל (ת) אין אדם חוטא אא"כ נכנס בו רוח שטות, כי אין היצר הרע מתגבר באדם ונאחז בו להחטיאו, אא"כ נתמלאו המוחין שלו מבחינת רוח אלהים, שהוא הדין הקשה, שמשם נאחו השטן, וזהו רוח שטות, וכנודע כי נע"ר (ה) בגימטריא שוטה, כי הנער אין בו ישוב הדעת.

ואמנם עיקר אחיזתם הוא, במוחין דצלם דאימא, אך בצלם דאבא, אין לחיצונים כ"כ אחיזה בהם, וכמ"ש אצלינו בדרוש שאור וחמץ שבפסח ע"ש. א) וז"ש בסבא דמשפטים דף צ"ו, כי שם אלהים אתפשט לכמה סטריין, ואפילו בקליפות שנק' אלהים אחרים. ובשער ח' יתבאר היטב ענין זה, גם לקמן בחי"ג, וזהו הדרוש הראשון. דע, כי כל מה שיש אל התינוק בימי היניקה, היו בו בימי העיבור, אלא שבימי היניקה מתגדלין ונתקנים ע"ד שנבאר בע"ה.

והנה כבר נתבאר בח"א פט"ו, ענין ג' בחינות (ב) שיש אל העובר בסוד העיבור, ושם נתבאר, כי הבחינה הג' מהם הוא, היותו בן

ונבאר ענין הראש של ז"א (ר) בבחי' יניקה, וכבר ביארנוה בח"א פט"ו ע"ש, איך נק' ראש, ע"ש הג' מוחין שבתוכה, והוא: כי אלהים דיודין שבמוח החסדים, הוא בגי' ש' מן ראש. ור' דראש, כנגד אלהים שבבינה, כי להיותה בחי' בינה, והיא יותר בחי' דינין מהחכמה, לכן הוא בסוד אחוריים דאלהים פשוטים, שהיא בגימטריא ר' מראש. וא' מן ראש, שהיתה אז בעיבור כללות ב' המוחין, עתה הוא ממש כנגד אלהים שבדעת, שהוא במילוי אלפין, שעתה נתגלה הדעת יותר מאז, ולכן נרמז באות א' לרמזו כי מילויו באלפין. אמנם לפי שעדיין זה המוח לא נגלה לגמרי בזמן היניקה כנזכר, וגם כי הוא הקטן שבשלתם, לכן לא נגלה בו רק בחינת כללות הוראת האלף של מילוי אלפין, ולכן הושמה אות א', באמצע ר' וש', בסוד ראש, כי כן הדעת, הוא מכריע בין בינה וחכמה, שהם ר"ש מן רא"ש.

הגהה

(ה) צמח: נער עברי עבד, נער בגי' שוטה עיין ברש"י ז"ל.

הגהות ומראה מקומות

- (ר) ע"ח שער העיבורים פ"ה. שער הקדמות דף רס"ד ודף ש"ג לעיל ח"א פט"ו.
- (ש) סנהדרין ק"ז.
- (ת) סוטה ג'. ושם כתוב אין אדם עובר עבירה אלא א"כ נכנסה בו רוח שטות. ועיין תוספתא שבעות פרק ב'. ועיין זחר חיי שרה אות ל"ט.
- (א) שער הכוונות דרושי הפסח דרוש ד'. ועיין שער מאמרי רשב"י זיע"א אד"ר דף ק"צ
- (ב) לעיל ח"א פט"ו. ע"ח שער דרושי הצלם פ"ג ופ"ו. שער הנסירה פ"ג. שער הקדמות דף י"ד. ותע"ס חלק י"ב מן אות פ"ד עד אות ק"ג.

הנקרא מוחין דגדלות, ואז עולה בסוד מ"ן לצורך עיבור ב' דמוחין דגדלות הראויין לביאה, כמ"ש בע"ה, ואז ראוי לביאה.

אמנם אינו איש גמור, עד שיכנסו בו ד' המוחין בד' השנים, ונשלמים בסוף י"ג שנים ויום אחד, כי אף על פי שאמרנו שכבר יש לו ט' ספירות, בט' שנים הראשונות, שהם ז"ת שבו, וב' מוחותיו חו"ב, עכ"ז אינם מתגלים בו רק הו"ק, אמנם הג' מוחין הם בו עתה בכח ולא בפועל. והענין, כי כל הגדלה זו, אינו רק לעצמו, ר"ל להגדיל איבריו וגופו, אך אחר שגדל בט' ויום א', אז צריך שיותקנו מוחותיו ממוחין דאבא ואימא עצמן, אשר הם נמשכין מחג"ת דאריך, וע"י כן יוכל להוליד גם הוא, דוגמת אביו ואמו שהולידוהו לו ולנוק'. ונמצא, כי המוחין דגדלות, הם באים בסוד תוספת ממוחין דא"א עצמן, וגם הם המשיכו ממה שעליהם שהוא א"א, וכמ"ש ב"ה, ואז יהיה ראוי להולדה.

והנה ענין גלגלתא דו"א, נעשית ביום א' לבדו, שהוא יום הא' של שנה ד' העשירית, והטעם שאינם עשר שלמים הוא, כי הגלגלת לא נעשית בו עד אחר עיבור הב' של או"א כמ"ש, ולכן אינו נמנה הגלגלתא רק יום א', כי תכף בתחלת שנה ה' מתעבר פעם ב', כדי לעשות בו גלגלתא, ואז יהיה ראוי לביאה ונמצא כי הגלגלתא נעשית תכף אחר עיבור הזה, ונעשית ביום א' של שנה י', ואח"כ בד' שנים אחרים, נכנסו בהאי גלגלתא ד' המוחין, והרי נשלמו י"ג שנים ויום א', והרי הוא איש גמור.

ואבאר לך עתה, הכרעת דעת, בדרושים אלו החלוקים הנז' בראש פרק זה, ד' והנלע"ד הוא זה, כי אחר ב' שנים דיניקה, נכנסים ב' בחינות יחד, שהם ו"ק דמוחין דגדלות, המתחילים אז להכנס בראשו, בהמשך שש שנים כמ"ש, וכנגדם ג"כ מתפשטים ו"ק

ט' ספירות ממש. והנה גם עתה ביניקה, צריך שיהיו בו תשעה ספירות ג"כ, ואלו נגמרים בו בהיותו בן תשעה שנים ויום אחד, ובשנים האלו מגדיל איבריו ומתקנם, כי כבר היו בו בימי העיבור, אלא שעתה נגדלים ונתקנים, עד תשלום תשעה שנים ויום א'. ואז אח"כ יהיו לו מוחין הראויין להוליד, ולכן מתשעה שנים ויום אחד ביאתו ביאה.

והנה ענין התיקון וההגדלה הוא באופן זה, כי הנה בשתי שנים הראשונים, הנקרא שני היניקה, או נגדלו ב' מוחותיו, והם חו"ב שבו, כנ"ל בח"ב פ"ו, אך הדעת איננו צריך לו עתה, וזה יתגדל אח"כ בעיבור ב' דמוחין הראויים להוליד, כנז' שם. ונמצא כי גם ב' מוחין אלו, לא נתקנו רק בבחי' ההגדלה לבד, ולא שהם עתה ראויים להוליד. ואחר שני שנים של היניקה, שנגדלו שני המוחין הנז', הם עצמם, ע"י החלב כנ"ל, הנה נתפשט ונמשך כח החלב למטה, בשבעה ספירות התחתונות, שהם ו"ק שלו, ונקודת המלכות שהיא הז', ונגדלו גם הם, וזה היה בהמשך שבעה שנים אחרות, ואם תחברם עם הב' שנים הראשונות הם תשעה שנים.

והענין, כי אחר שכבר ינק כל הבחינה בשתי שנים הראשונים, איננו צריך עוד לינק, כי כבר ינק כל הבחי' שצריך ליינק, וניתנו בשתי מוחותיו, ואח"כ בשאר השנים, מתפשט החלב ההוא למטה בשאר גופו. ואמנם ענין הגדלת איבריו הנז' הוא, שהרי נעשה בו תשעה ספירות בתשעה שנים אלו, והלבישו את א"א, דוגמת הבחינה הנז', שנתבאר בח"א פי"ו ע"ש, וגם יתבאר לקמן ב"ה ע"ש היטב, אעפ"י שנכתבה שם, כאן מקומה. ואחר שהלבישו ט"ס דו"א לאריך כסדר הנז', אח"כ נתלבש יסוד דעתיק בתוך נה"י דאריך, ואז נשלם הז"א, כי מכחו נעשה גלגלתא וכתר ג' אל ז"א, ביום א' של אחר הט' שנים, והרי נשלם, ואז כבר הוא ראוי אל מוחין דהולדה.

הגהות ומראה מקומות

(ד) ע"ה שער פ"ח פ"א, שער הקדמות דף ת"א שער הכחות דרושי ק"ש דרוש ו'.

(ג) ע"ח שער הנסירה פ"ד.
(ד) ע"ח שער דרושי הצלם פ"ג.

בו"ק דגופא, ואז נכנסים ג"ר ממש דמוחין דיניקה, והם בחי' אלהיים במילויים כנלע"ד.

פרק ח'

(ו) הנה מצאנו זמנים שונים, אשר בהם עולה הו"א ממדרגה אל מדרגה, ונרמזו במשנת (ז) בן הא הא אומד, הוא היה אומר, בן ה' שנים למקדא, בן י' למשנה, בן י"ג למצוות כו', אשר כל אלו הם בחי' הגדלת הו"א, מיום הולדו עד סוף תכלית עלייתו ככל האפשר, ואין אנו עתה בפרטם, אמנם הנה התחלתם, הם מיום הולדו, עד תכלית עלייתו, כמ"ש בפ' הבאים. והנה קודם העיבור שהוא באצילות המלכים, קודם שבירתם, זה נקרא זמן ראשון, ואז היה הו"א בחי' ו' לבד, והם ו' נקודות שלו, ומהעשרה נקודות, שהם כלולות בנקודה אחת שלו, לא יצאו אז כי אם ו' נקודות לבדם, והיו ו' נקודות נפרדות זו מזו.

זמן הב' היה בעיבור א', כי אז נכללו ג' גו ג', וזה נקרא ו' זעירא לבד, לפי כי חצי הו', שהם ג' נקודות, נכללו תוך חצי ו' האחרת, שהם ג' נקודות האחרות, ונמצא שאין עתה היכר דק למחצית הו', ולכן היא ו' זעירא, וזו הו' היא ו' זעירא שבתוך ה' ראשונה של ההויה, שצורתה ד' על ו', (ח) וחזרה על אימא עילאה ועל ז"א בנה, שהיה בתוכה בסוד העיבור, כי הנה בעיבור, נכלל כל נקודה א' מהו', מכל הו' נקודות, וע"י הכללות הזו, הגדילו לו"ק, כל א' כולל כל הו', אלא שהיו נכללים זה בזה, בסוד ו' זעירא. ועתה ביניקה, נתפשטו ונתגלו ו"ק שלימים וגדולים, ואז הוא בסוד ו' של ההויה, הכוללת האצילות כולו. אך הוא לבדו נקרא שם יהוה, כי י"ה הם הו"ב שבו, והו' הוא קו אמצעי שלו כולו בכללות, אמנם עיקר פרטיותו הוא התפארת שבו, אשר הוא הגוף, כי בו נאחזים הו"ק, שהם כמנין ו'. ואות ה'

דמוחין ה) בקטנות דיניקה, בגופו למטה, ונמצא זה נכנס וזה יוצא, זה נכנס במוחין, וזה יוצא ומתפשט בגופא, והוא ע"ד שנתבאר בכונת ק"ש, בפרשה א'. ואם נדרק יותר נמצא, כי ז"ק הפנימיים דמוחין דיניקה, נתפשטו בגופא בב' שנים של היניקה, ואח"כ המקיפים ל"ם דצלם דיניקה, הם נכנסים יחד עם ו"ק דגדלות, והטעם הוא מוכרח, לפי כי א"א שיכנסו המקיפים דקטנות, אם לא שכבר נעשו ונוצדו ו"ק דמוחין דגדלות, והם רוצים ליכנס, ואז רוחים את המקיפים דיניקה ליכנס תחלה, ושיעשו פנימיים, ואחריהם נכנסין גם הם, והוא מעין מ"ש בסוד הק"ש, במלת אחד, כי אז נכנסים יחד, המקיפים דיניקה, עם המוחין דו"ק דגדלות, אחר שעלה ביסוד מיין נוקבין להתעבד, בבחינת עיבוד ב', אחר שכבר היו לו מוחין פנימיים דיניקה. ונמצא, כי מקיפים דיניקה, ופנימיים דו"ק דגדלות, נכנסים יחד, זה אחר זה, בהמשך ז' שנים, שלאחר ג' שנים של היניקה, ואז נשלם לט' שנים.

ואח"כ נכנסין בו ד' המוחין עצמן של הג"ר, בד' שנים אחרים, שהוא מה שאנו עושים בבדכת אבות, כמבואר שם, וע"ש איך יש עיבוד ג"כ בענין אלו המוחין של ג"ר דגדלות, נוסף על העיבור הראשון שנעשה בק"ש, להמשיך מקיפין דיניקה, ושש קצוות דגדלות. ונמצא א"כ, כי ז' השנים שיש בין היניקה עד סוף ט' שנים ויום א', נחשבין לבחי' יניקה, לפי שנכנסין אז בהם המקיפים דיניקה, ונחשבים לגדלות, כיון שהם נכנסין ו"ק דגדלות. ויש עיבוד ב' דמוחין, תכף אחר ב' שנים של היניקה, לצורך ו"ק דגדלות, ויש עיבוד ב' אחר ט' שנים ויום א', לצורך ג"ר דגדלות והכל אמת. גם יתבאר עם זה, כי המוחין דאלהיים הפשוטים הם הפנימיים, בבחי' ו"ק, ואח"כ מתפשטין הפשוטים למטה

הנהרות ומראה מקומות

רו"ל דל"ב וע"ז שער הקדמות דף רצ"ח ל"ל
שער א' פ"ח.

(ז) אבות פ"ה משנה כ"א. (ח) נ"א ומורה (ק').

(ח) עיין בספר נהר שלום דף ל' בהנהרות
ומ"מ אות ו'.

(ו) ע"ח שער תקון הנוקבא פ"ד. שער מאמרי

כי אינן מוחזין הראויים להוליד. ודע, כי בזמן העיבוד נעשה התלבשות אל חצי הת"ת התחתון דא"א כנ"ל, ואותו התלבשות נעשה ראש אל הז"א בימי העיבוד, והם ג"ד שבו, ואז היו ג' מוחזין שלו בחי' אלהיים פשוטים בלי מילוי, ולא היו שלימים לגמדי, כי גם י"ה מן אלהיים היו נסתדים, ט) ולא נתגלה בהם דק ג' אותיות אל"ם מאלהיים, כנ"ל ח"א פט"ו. ואח"כ בזמן היניקה, כל אותם הג' ראשונות שהיו בחינת דישא דז"א בזמן העיבוד, נעשו עתה בחינת ג' חללי גלגלתא, שהם הכלים של המוחזין דיניקה, ונכנסו מוחזין דיניקה בתוכם, ונעשו מוחזין של אלהיים שלימים, ונתגלה בהם י"ה מאלהיים.

והנה פעם אחרת שמעתי, כי בזמן היניקה היו חג"ת עצמן דז"א, בסוד ראש ומוחזין שלו, י) ונ"ה היו ב' זרועותיו, והיסוד בחינת גופו. ואח"כ בגדלות, היה ראשו והמוחזין שלו בחי' חב"ד, וב' זרועותיו וגופו חג"ת, ושני שוקיו והאמה נה"י. ונמצא, כי במקום שהוא עתה בזמן הגדלות בחי' ת"ת שלו, היה אז ביניקה בחי' ראשו, אך בגדלות, עלה ונגדל ראשו עד מחצית התחתון רת"ת דתבונה, גם דע, כי לא כל ימי העיבוד, ולא כל ימי היניקה, ולא כל ימי הגדלות שוין, ובכל זמן מהם, נעתק ז"א ממדרגה אל מדרגה, הולך וגדל לאט לאט. גם דע, כי יש בחי' דבות בענין זמן העיבוד ובזמן היניקה, וכולם יתבארו בע"ה בח"ג בזמן הגדלות, ומשם תקיש ותלמיד לזמן העיבוד והיניקה, כי הרי היה צריך לבאר, ענין התפשטות החסדים והגבורות תוך גופא דז"א, בבחי' ירידה ועליה, גם בחי' כל האיברים שנעשים בז"א עתה בזמן עיבוד והיניקה, מכח המוחזין דעיבוד ודיניקה, כמו: הלשון, והגרון, והשפה, והזרועות כו'. וכן בחינת השערות שיש בו עתה בראשו, וענין אורות מקיפים שיש בו בעיבוד וביניקה, וכיוצא בזה פרטים רבים, וכולם נתבאר בענין הגדלות, ומשם תלמדם בהקש מזה לזה, כי דוגמת הגדלות הוא בעיבוד

אחרונה היא המלכות, העומדת שם או בסוד נקודה אחרי הת"ת הוה, כנזכר בש"ו, והנה אלו ו"ק בערך עצמם, הם י"ס גמורות עם ג' מוחזין, והם פרצוף שלם, כי ודאי שהקטן יש לו ראש, ואחרי שהגדיל ובאו לו ג"ד כמ"ש בפ' הבאים בע"ה, אז אלו הו"ק אעפ"י שבבחי' עצמן הם י"ס גמורות, הנה עתה הם בחי' ו"ק לבד של הכללות, כי הנה ג"ד הם פרצוף שלם, גם כן בי"ס כמ"ש. ונמצא כי זה הפרצוף השלם דיניקה, אח"כ יהיה בחי' ו"ק לבד, ואותו הפרצוף של י"ס דמוחזין, יהיה בחי' ג"ד. וב' בחינות אלו, נקרא פרצוף א' כולל י"ס דגדלות דז"א.

הזמן הג', הוא היניקה בב' שנים ראשונים, אחר שנוגד, והיה יונק משדי אמו, ואז בהמשך זמן זה, נתפשט מהכללות שנכלל בזמן העיבוד ג' גו ג', והיה ו' קטנה כנזכר, ועתה היה הולך ומתפשט. והנה ביניקה, היו בו בקו ימין ב' ספירות, שהם חסד ונצח, ובכל א' ג' פרקין, הרי ו' פרקין, וכן בקו שמאל גבורה והוד, ו' פרקין, וכן בקו אמצעי תפארת וימור, ו' פרקין, ואמנם הראש שלו שהם חב"ד הנקרא מוחזין, היו אז מבחי' חצי תפארת התחתון דא"א כנ"ל, וכן בזמן העיבוד, היה גופו מו"ק ג' כלילן בג', ולא היה גופו ארוך, כי אם מבחינת נה"י לבד, כי חג"ת היו כלולין בתוכן, ונקרא ו' זעירא, כנ"ל בריש פרקין. וג' ראשונות חב"ד שבו, היו ג"כ מבחי' חצי ת"ת התחתון דאריך, כנ"ל בח"א פי"ו, וכבר נתבאר לעיל בח"ב פ"ו, איך המוחזין דיניקה הם מלובשים תוך נה"י דתבונה, הכלים האמצעים, ואותם הנה"י עם המוחזין שבתוכם, נקרא צלם דיניקה של ו"ק.

והנה בהיות הו"א בן ו"ק, נקרא עדיין איש, ולא אדם, ועל צלם ההוא נאמר, אך בצלם יתהלך איש. אך הצלם של מוחזין דגדלות, נקרא צלם אדם כמ"ש. וע"ש היטב, ח) ענין כמה שמות וכנויים יש אל הצלם, כפי בחי' זמן כל אחד ואחד, ונמצא כי בזמן היניקה לא נתגלו בו רק הו"ק, אך המוחזין היו בו בכח ולא בפועל.

הגהות ומראה מקומות

ח) לעיל ח"א פרק י"ג. ט) ע"ה שער מוחזין דקטנות פרק ב'. י) עיין שער המצות פרשת צקב.

וביניקה, עם היות שכבר ית' גם כן שם, קצת בחי' בזמן העיבוד והיניקה, וע"ש באורך ובפרטות במקומות מפורזים, בילא"ו.

שער ו'

דרושי נוקבא דז"א (א)

דרוש א'

אשת ארם הראשון. הה', הוא אחד שעברו עליה כל הי"ב שנים ויום אחד, שאז נגמרו המוחין של הגדלות שבה ליכנס, ואז נקרא נער חסר ה', הו', הוא בעת שנסדה מאחורי הזכר כנודע, ואז נקרא נערה מלא בה'. הו', הוא כשחזרת עמו פנים בפנים, וראויה לזווג ואז נקרא בוגרת. והנה ד' זמנים אלו, כללותם הם ד' לבד, והם הה' אחרונות, כי אז התחיל בה להיות בחי' שם, כנ"ל בבחי' הג', וכן הבחי' הה' והו', שניהם ענין אחד. וא"כ, הם ד' מדרגות לבד,

והם ד"ת נקבה, אעפ"י שאינו כסדר האותיות, והם: נ', נערה, ק', קטנה, ב', בוגרת, ה', ה' של ההוי"ה כנ"ל. וזהו הטעם שנקרא האשה נקבה, על רמו ד' זמנים אלו, הרמוזים באותיותיה. באופן כי ד' זמני האשה, נרמזו בנוטריקון של שמה, אמנם השם עצמו למה היה כך הוא, מ"ש למטה בע"ה, וגם ביארנוהו במקום אחד, כי האור הנמשך אליה להגדילה ולעשותה פרצוף, יוצא מתוך גופא דז"א דרך החזה שלו, ונוקב שם באחוריו, ודרך הנקב ההוא נמשך לה כל ארזותיה ובינינה, וז"ש באדרא, ונקיב ואעבר מאחורי חדוי כו', וע"כ נקרא נקבה, כי כל בנייניה נמשך דרך הנקב ההוא.

וטרם שנבאר ד' בחינות אלו, צריך שתדע, כי האורות היוצאים למלכות, הם באים כלולים תוך נה"י דאימא, עם המוחין של ז"א עצמו. והנה נ"ה דאימא, מתלבשים ומתפשטים באורך

(כ) ענין כמה בחי' ומדרגות היו בתיקון המלכות נוקבא דז"א, ובוה יובן ג"כ מה שאמרו ז"ל ל' האשה עולה (ב) עמו ואינה יורדת, ותראה בהמשך הדרוש הזה, כמה בחינות עולה נוקבא דז"א עמו, ונתקנת מעט מעט, ואינה יורדת, כי כל אותם המדרגות נשארים קבועים. דע, כי שבעה זמנים היו קבועים לנוקבא דז"א, עד שהיתה עמו פנים הפנים וראויה לזיווג. ועוד יש בחינות אחרות, יתבאר בדרושים אחרים בע"ה, ואלו הם: הראשון הוא בעת אצילות הראשון דנקודים קודם התיקון, ואז נקרא נקודה, והשני, בזמן עיבוד הא' דתקון ז"א, ואז נקרא פסיעה לבר. הג', בזמן היניקה דז"א, ואז כבר יש לה שם, והוא שנקרא ה"א אחרונה של שם ההוי"ה, גם נקרא צלע, הד', היא כל השנים האחרים, עד שתהיה בת י"ב שנים ויום אחד, ואז נקרא קטנה בהמשך זמן זה, טרם שיושלמו בה. גם נקרא עתה חוה

הגהה

ובכאן מחולק ליי"א דרושים, וה' יאיר עינינו בתורתו הקדושה.
(ב) צמח: בזה רמז ויקרא את שם אדם ואת ב' המאורות הגדולים, והיינו עולה כשהיא עמו דוקא, וז"ס הנזכר בלך דף צ"ה ע"ב, בן חורים בן חירות מבעי ליה, ר"ל כי בן חירות, בן אמא, ובן חורים בן ארי"א שנים, בלשון רבים זכרים.

(א) צמח: כל אלו הדרושים דנוקבא, הם מכת"י הרב ז"ל, ונדאה שאינם מן השערים, ועכ"ז להיות חדוש, כתבתים בספר זה. עיין במבוא שעדים מרפוס שכתוב בזה הלשון, שער הו' ונחלק לה' חלקים. חלק א' שער כולל פרצוף הנוקבא. חלק ב' שער לאה. חלק ג' שער רחל. חלק ד' שער יעקב. חלק ה', שער דוד המדבר. חלק א' בענין נוקבא דז"א, ויתחלק ליי"א פרקים,

הגהות ומראה מקומות

(כ) כל דרוש זה הוא בע"ח שער תקון הנוקבא פ"ג ובתע"ס חלק ט' מאות מ"ג עד אות מ"ט.
(ל) כתובות מ"ח:

פנים בפנים עמו, אחרי כמה זמנים. ולא מפני כן נעקרו השרשים הנו', בכל קו האמצעי של ז"א, הניחה שרש א', כפי מה שהיתה הולכת ונגדלת. ותחלה הניחה שרשה ביסוד שלו, והיא בחינת העטרה שבו, ולא זוה משם לעולם. ואחר כך באחורי ספירת הת"ת שבו, הניחה שרש א', ואינה נעקרת משם לעולם, אפילו אחר שחזרה עמו פנים בפנים, וכמ"ש בענין ויעבור, שהיא הארה לבחי' הזאת שהניחה באחורי הת"ת שבו. גם יש לה שרש אחר יותר למעלה באחורי הדעת של ז"א, ומשם יצאה בחינת לאה, וזהו שורש יציאת לאה שם. ולא עוד, אלא שאפילו בכל ספירות מט' ספירות הז"א, יש לה בה שרש א'. כי בעת העיבוד הראשון של התיקון, נתערבה ונכללה היא, בכל ספירה וספירה שבו, והשאירה שרשה בכלם. וז"ש בתיקונים, דאיהי שלימו דכל ספירה וספירה. וכן בר"מ פרשת ויקרא די"ז ע"א, ושומר כל זה.

ונחזור לענין, כי קודם תיקון הזעיר אנפין, היתה היא אצלו בבחינת עטרה אל היסוד שבו, ולכן לא נמצא או עדין נקבה ובת זוג אל הזכר, וגם מדתה היתה שליש מדת היסוד, והיא מדת העטרה. ואחר כך בחינה הב', היתה בזמן עיבוד הראשון של ז"א, כמ"ש בדרוש הב'.

דרוש ב' (א)

(ג) בביאור בחינת הב', והיא היתה בזמן עיבוד הראשון של זעיר אנפין, שנתעבר במעוי דאימא, כדי להתקן ולהתחבר בבחינת ששה נקודותיו, ולכוללן זו בזו, שיהיו בחינת רשות היחיד, ולא רה"ר נפרדות זו מזו כבראשונה.

ב' קוים דז"א ימני ושמאלי, והיסוד דאימא מתלבשת בקו אמצעי דז"א, עד החזה שבת"ת שבו כנודע, ושם פה היסוד דאימא פתוח, ויוצאים בגילוי האורות דז"א ודנוקבא, בתוך גופא דז"א, ושם במקום פי היסוד דאימא, שהוא במקום החזה של ז"א, ששם מתגליו גם כן אורות המלכות, ובוקעים ממש שם באחורי הזעיר אנפין בחזה שלו, ויוצאים ומתקנים את הנקבה. ולכן בכל המדרגות והבחינות של המלכות, תראה שהיא כנגד קו האמצעי דז"א, ומשם מתחלת להבנות כמ"ש בע"ה.

ונתחיל לבאר בחי' הראשונה, הנק' נקודה, והיא קודם שנתקן האצילות, כי הנה אז היה הז"א בבחי' ו' נקודות בלבד, נפרדות זו מזו בלתי תיקון כנודע, והיו בבחי' אות ו' של השם, ואז המלכות היתה נקודה ז' אליו, והיתה בבחינת עטרה תחת היסוד שבו, וגם מדתה היתה שיעור העטרה שביסוד, והיא שיעור שליש מדת היסוד. וזהו ענין וכל בשליש עפר הארץ, כי מדת הארץ שהיא המלכות, היתה שליש היסוד, שהוא מדת העטרה. והיתה נק' או עטרה. (א) ובוה תבין ענין כמה שמות וכינוים שיש במלכות, וכולם אמת, כי יש שרשים הרבה אליה, כפי השתנות הזמנים.

ובוה יתבאר לך איך אמרו בוהר, כי המלכות היא בחינת עטרה שביסוד, והרי היא פרצוף הנקבה בפני עצמה בת זוגו. אך הענין הוא, בהקדמה א' שיש, והיא, כי כל דבר הקדושה (מ) אין שרשה נעקר משם, אף על פי שמסתלקת אחר כך משם, ולכן המלכות היתה תחילה בחינת עטרה שביסוד הזכר, ואחר כך גדלה יותר, והיתה נגדלת מעט מעט, עד שחזרה

הגהה

(א) צמח: דרוש ב' זה מספיק להבין הכתוב בוהר פרשת בלק דף ר"ג מאשרנו עד חצי דף ר"ד כלא אפיק כו'.

(א) צמח: ושם זה נשאר לה אפילו אחרי היותה פרצוף, דכתיב ויקח אשה ושמה קטורה.

הגהות ומראה מקומות,

(מ) שער הכוונות דרושי ר"ה דרוש א' ד"ה בשל ר"ה. חלק ט' מן אות מ"ט עד אות נ"ג. (ג) ע"ה שער וקון הנוקבא פ"ד שער מאמרי

ואחר כך, כמו שגם קו אמצעי נכלל עם ב' הקוים האחרים, כנזכר אצלינו בענין ז"א, כי לכך היה עיבור י"ב חדש, לכלול זה בזה וזה בזה, וע"י כן נעשה הוא רה"י, ואז גם היא נכללה בכל נקודותיו כנ"ל, ונדבקה עמו לגמרי בכל י"ס שבו, ואז נגדלה ע"י עיבור זה, והיתה שוה במדתה, וגדולה כמדת היסוד עצמו דז"א, ולא כמדת שאר הספירות. והענין, כי היסוד אין שיעורו כשאר הספירות, והוא קטן מהם, ושיעורו הוא רביע הת"ת, וכנזכר בפרשת בלק דר"ד, על פסוק ומספר את רובע ישראל, כי היסוד שהוא המוציא רביעותיהם, וטיפות הזרע של ז"א הנקרא ישראל, שיעורו רובע גופא דיליה, ומ"ש שם שיעורו דגופא ד' בריתות הוי בשיעורא דיליה, וברית רובע איהו בשיעורא דמדידו דגופא כו', והנה עתה נקרא פסיעה לבר כנ"ל, והיא גדולה כשיעור היסוד עצמו.

דרוש ג'

(ס) בבחי' הג', והיא בזמן היניקה דז"א, כי אז יצאו שניהם מתוך ה"א עילאה, בסוד הלידה, ונתגלו לחוץ, והוא נעשה ו' שבשם, והיא נעשה ה' תתאה שבשם, והיא דבוקה באחודי הוא"ו. והענין, כי בסוד העיבור עלתה נקודתה, והלבישה את היסוד, המלביש גם הוא את הת"ת, וכאשר יצאו לחוץ, לא ירדה היא עם היסוד, כאשר ירד ונתפשט מעל התפארת, ונעשו בו ששה נקודות גלויות, אמנם נשארה דבוקה שם למעלה באחודי התפארת, ומקיפתו מאחוריו. וז"ס הנ"ל, האשה עולה עם בעלה ואינה יורדת עמו, כי בעלות היסוד ע"ג הת"ת להלבישו, עלתה גם היא עמו כנזכר, ועתה שהיסוד ירד למטה במקומו, היא לא ירדה עמו ונשארה דבוקה למעלה באחודי הת"ת, ואמנם שרשה הראשון שהניחתה בעטרה שבו, לא זוה

וע"כ נעשו שם ע"י העיבור בבחינת ג' כלילין בג', שששת הנקודות שבו נכללו זו בזו, והשלשה נקודות נכללו בג' האחרות, כי חגי"ת נתלבשו תוך נה"י שלו, ונמצאו חסד תוך נצח, וגבורה תוך ההוד, ות"ת תוך היסוד, ואז נקודת העטרה לא היה לה בן זוג להכלל בו, דמיון הג' הנז', ואז עלתה נקודת המלכות, שהיא העטרה, והלבישה את היסוד. והרי יש בקו אמצעי תלת בחינות זו בתוך זו, ובכ"י קוים האחרים, לא יש רק ב' נקודות לבד זו בתוך זו בכל קו וקו, ונמצא כי עובי הקו האמצעי, הוא יותר משאר הקוים.

וזהו מ"ש בזהר פרשת בלק דר"ג, אשורנו ולא קרוב, כיון דהוה במעקא דאמיה, אשורנו, אושיט פסיעה לבר כו', ונגזר מן ותט אשורנו (א) מני ארחך, לשון פסיעה, והענין, כי בזמן העיבור הא', היה זו"ן בבחי' ו' זעירא של ה"א ראשונה שבשם, וזו"תה הוא"ו שבתוך הה"א, אין לה ראש, כי עדיין לא היה ז"א רק בבחי' ו"ק בלתי ראש, ולא עוד אלא שאינם ו' רברבא, שהו"ק יהיו נגלים כל אחד ואחד, אמנם נכללו שלשתם בשלשתם כנ"ל, כי זהו תכלית התיקון בזמן העיבור, ועל כן הם ו' זעירא, שהוא חצי שיעור אות ו', ונקרא ו' זעירא, ואז בסוף ו' זו בקו אמצעי שבה, היתה המלכות מלכשת סוף הקו ההוא, ושם היה בבחי' אותו הקוץ תחתון, היוצא מעט לחוץ מן סוף אות ו' זה, וזו הנקודה נקרא פסיעה לבד, יען הוא בסוף רגל ו' זו, ובלטת מעט לחוץ, להיות שם עובי שלשה נקודות, משא"כ בשני קוים האחרים.

והנה כמו שעיבור הזה, היה לצורך תיקון ז"א, שנכללו נקודותיו ונתחברו יחד, גם צריך שיהיה בו תיקון אל הנקבה, והנה זה היה תיקונה עתה בעיבור זה, כי נכללת עתה בכ"י הנקודות של קו האמצעי, שהם ת"ת ויסוד.

הגהה

(א) צמח: בספר עב"י דקמ"א ע"ב, מביא פסוק תמוך אשורי במעגלותיך.

הנחות ומראה מקומות

(ס) ע"ח שער תקון הנוקבא פ"ג וד', ושער הירח פ"א, תע"ס חלק ט' מאות נ"ג עד אות נ"ח.

ואין בה כת, ולא נגלה בה אלא אלהים דמילוי אלפין, במקום דיודין.

ועתה נבאר, איך נרמזו תלת מוחין אלו באות ה' אחרונה כנ"ל, והוא, כי אות הי זו, יש בה פשוט, ומילוי. וכנגד ה' פשוטה, הוא רמזו אל הדעת, שהוא אלהים פשוט, ויש בו ה' אותיות לבד, כמספר ה' פשוטה. וכנגד ה"א במילוי אלפין, נרמזו בה ב' המוחין של חו"ב, המלאים שבה, שהם מילוי דאלהים דההין ודאלפין, וזהו אותיות מילוי הא', ולכן נרמזו באותיות ה"א מליאה, ומן הראוי שתקדים א' לה', כי כן מוח חכמה קודם לבינה, אלא שלהיותה היא נקבה, גברה הבינה על החכמה, וגברה ה' על א', ונקרא ה"א במילוי אלפין.

וגם נצייר ענין תלת מוחין אלו בצירוף אות ה' אחרונה, והוא, כי אות ה' יש בה תלת קוים, והם כנגד תלת מוחין האלו שבה. והרי נתבאר ענין המוחין שבה, בהיותה בחי' ה' אחרונה טפילה אל הז"א, אך בגדלות אינה טפילה אליו, ויש לה שם בפני עצמה, שהוא שם אדני, או שם אלהים, כפי שינוי בחינת הגדלות, ואינה טפילה אליו באות ה' אחרונה, כנזכר בפרשת בראשית, על פסוק את שני המאורות הגדולים דף ב'.

והנה שם אלהים, נרמזה בה' זו, אם בפשוטה, אם במילויה כנזכר, וכן במוחין עצמן. והנה גם שם אדני, נרמז במוחין האלו, אלא שאינו בעצם, רק בבחי' חשבון ומספר, והוא לפי שעדיין היא טפילה אליו כנזכר, ואין לה שם ממש בפני עצמה. והענין, כי אלהים דמילוי אלפין ודמילוי ההין, הם בגימטריא תוקף, כי הם מוחין דנקבה, ודקטנות שבה, והם בחינת אלהים, ולכן שם דינין תקיפין גמורין, וזהו ענין תוקף, ותתחבר עמהם אלהים פשוט שבדעת שלה, יהיו שלשתם בגימטריא תרע"א, כחשבון שם אדני במילואו.

וכבר נתבאר ענין המוחין דיניקה דז"א במקומה, ואמרנו איך הם באים מלובשים תוך נה"י דאימא, שהם בחינת שלשה שמות דאהיה במילוי. והנה גם אלו המוחין דיניקה דנוקבא, יש בהם בחינת המוחין, שהם שלשה שמות אלהים הנזכר, ויש בהם בחינת לבושים, שהם

ולא נעקרה משם לעולם, ואיני צריך להזכיר הקדמה זו בכל מקום, וכבר נתבאר לעיל.

והנה אות ו' של ההויה, היא בחי' ז"א, כשיצא לחוץ בבחי' ו"ק גלויות ולא כלולות זו בזו, וע"כ נקרא אות ו', כמנין שש נקודותיו. אמנם עיקר אות זו מורה, על קו אמצעי שבו, שדומה לאות ו', ובפרט נקודות ת"ת, שהיא שלישי אמצעי של הז"א, אלא שהוא כולל עמו גם ב' הקוים האחרים, ואז בקו זה האמצעי הנקרא ו', שם מאחורי הת"ת שבו, נשארה דבוקה שם, בצאתה מעיבור הא', ונקרא ה' אחרונה שבשם.

והענין, כי גם עתה ע"י היניקה שיונקת מחלב האם צריך שיגדלו שניהם ז"ן, והנה מה שגדלה הנקבה, הוא שהיתה כמדת ספירת הת"ת, שהיא מדה שלימה גמורה, ולא כבראשונה שהיתה רובע כמדת היסוד כנ"ל, ולכן עתה ע"י היניקה נגדלה, והיתה מדה שלימה, כמדת התפארת שבו, וע"כ נקרא ה' אחרונה שבשם, שהיא אות בפני עצמה, ומדה שלמה, משא"כ בזמן העיבור שז"א היה טפל, ונכלל באות ו' זעירא שבתוך ה' ראשונה, והיא טפלה אל הז"א, בסוד פסיעה לבר של ו' זעירא.

ונודע, כי ז"א אפילו בזמן היניקה, יש לו מוחין דקטנות דיניקה, והוא בחינת ו' של ההויה, והמוחין שלו הם ב' אותיות י"ה הראשונות, וגם הם בבחינת י"ה בזמן היניקה, וכמ"ש במקומו. וכן הנקבה יש לה עתה מוחין דיניקה לבד כמוהו, והיא רמוזה וטפלה אליו בשם ההויה, כי הוא עם בחי' המוחין שלו, שהם י"ה כנזכר, נקרא י"ה, י"ה על ו'. והיא בבחי' ה' תתאה, טפלה אליו, וגם המוחין שלה, רמוזים בצורת ה' זו האחרונה.

ונודע, כי האשה דעתה קלה, כי אין בה דעת שלם, רק עיטרא דגבורה לבד, ומוח החכמה שבה הוא אלהים במילוי אלפין, ומוח הבינה שבה היא אלהים במילוי ההין, כי כל ה"א הוא בבינה, ומוח דעת הקל שבה, הוא אלהים פשוט בלי מילוי, לפי שאפילו בגדלותה הוא קל, ומכ"ש עתה בקטנות, ולכן אין בו מילוי. והנה אלהים במילוי יודין, לא נגלה בחכמד שבה, כי כך היה ראוי, אלא שעדיין

נה"י דאימא. אלא שאותם דז"א. הם שמות דאיהי כנוכר. אמנם הארת נה"י דאימא במוחין דנוקבא. הם בחינת שם בוכ"ו, שהוא חילוף אהיה באבג"ד, והוא בגימטריא ד"ל, ועל כן הנוקבא נקרא דלה. כי אינה לוקחת רק תמורת אהיה, שהוא בגימטריא ד"ל. ונתבאר אצלינו בכוונת ברכת אבות, במלך עוזר ומושיע ומגן, ועיין שם.

ודע כי גם תלת מוחין דאבא מלובשים בתוך נה"י דאבא ונה"י דאבא בתוך נה"י דאימא ע"ד שביארנו במוחין דיניקה דז"א כי כל הארת בנין הנקבה אינה אלא מנה"י דאימא בלבד כמ"ש למטה בבחי' הד' בענין מוחין דנוקבא של הגדלות וע"ש. והרי עתה בזמן היניקה היא בחי' ה' אחרונה שבשם ויש לה מדה שלימה של ספי' התפארת דועיר אנפין ואין בה פרוץ שלם רק מדה א' שלימה וגדולה ולכן אינה נקרא עדיין קטנה אלא ה' אחרונה כנוכר. גם יש לה שם אחד עתה והוא צלע וכמ"ש הכתוב ויבן ה' אלהים את הצלע כי כשהוא מדה שלימה אחורי החזה דז"א נקרא צלע שלו ואחר כך נבנית ונעשית פרוץ גמור באחוריו ואז הוא בנין הצלע כמ"ש ויבן אלהים את הצלע כו' ואז נקרא קטנה כל המשך זמן בניינה.

דרוש ד'

(ע) בבחי' הר', והיא הנקרא קטנה, כי תחילה היתה בחינת צלע, מדה שלימה אחורי החזה, ואין בה עדיין פרוץ י"ס, ואז אמר הכתוב לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו, ואז לקח הצלע הזאת, ובנאה פרוץ גמור מאחוריו, כמ"ש בע"ה. ואמנם אינה נגמרת להבנות, אלא עד תשלום י"ב שנים ויום אחד,

כמ"ש בגמרא. וכל זמן הזה נקרא קטנה. ואחר כך נקרא נעדה, ששה חדשים אחרים. ואחר כך (א) נקרא בוגרת.

ואמנם הזכר, אינו נגמד אלא עד י"ג שנים ויום א', וכל זמן זה הוא קטן, ואח"כ נקרא גדול, כנודע. והנה גדלות הזכר נעשה בתחילה, בהמשך זמן י"ג שנים ויום א', ואחר גדלות הזכר, אז מתחילין י"ב שנים ויום אחד דגדלות הנקבה. והטעם, מפני שכל גדלות הזכר הוא, ע"י המוחין הנמשכים בו, ואחר שכבר נגמרו מלהתפשט בו, ונגדל, אז יוצאת הארת המוחין האלו דרך נקב החזה מאחוריו, ובונה אותה, ונמצאת היא נבנת אחר בנין הזכר, כמ"ש לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו כו'. וכן אנו רואים בחוש הראות, כי לעולם האדם גדול בשנים מן אשתו. והנה עד עתה היתה מדה א' בלי פרוץ, אמנם היתה נכללת מ"ס, ונמצא שהיא ספירה א' בלבד, אלא שנחלקת ל"י נקודות, ואינם ספירות גמורות, דא"כ תהיה פרוץ. אמנם הם י' נקודות קטנות בלבד, ובין כולם אינם רק ספירה אחת. באופן שהיא עתה חלק ה', וכדי שתתגדל כמו ז"א, צריך שתתחלק נקודה הו' לעשרה נקודות, ואז כל נקודה מהם, יגדילו תשעה נקודות אחרות, ואז יהיו י"ס, כל אחד מהם כוללות י' נקודות.

והנה למעלה בבחי' הא' ביארנו, איך האשה עולה עם בעלה, ואינה יורדת, ואיך הניחה שרשה בקביעות, בכל קו אמצעי דז"א, ואפילו למעלה בדעת שבו, וכבר ביארנו כל השאר, ועתה בבחינה זו הד', עלתה עד הדעת, והשאירה שם שרשה לעולם. והענין, כי הנה עתה כבר היה עיבור ב' של הז"א, לעשות לו מוחין, ונודע, כי מב' פרקין עליונים שבת"ת שבו, נעשה בחינת הדעת שבו, כמבואר במקומו, ונמצא כי בעלות בחינת הת"ת נעשה דעת גם היא, שהיתה

הגהה

(א) צמח: כמנין תורה, היא תורה שבע"פ.

הגהות ומראה מקומות

(ע) ע"ת שער פרצופי זרין פ"ת. ושער תקון ה"ט מאות נ"ח עד אות ס"ט נתבאר מכאן עד ד"ה הנוקבא פ"ב כלל ד'. ושער חירח פ"ב. ובתע"ס הזנו בז"א יש

ז"א, אינם בוקעים כל מחיצות גופא דז"א מן החזה ולמטה, ויוצאים לחוץ ומאירים שם, וכונים את הנוקבא, שא"כ ברגע אחד היתה נבנית, ולא היתה צריכה להגדיל י"ב שנים ויום א'. אך הענין הוא כך, כי אלו האורות הצריכים לצאת לבנותה, עולים תחילה כולם מתוך גופא דז"א, מן היסוד שבו עד מקום החזה, ושם העטרה (דגבורה הנק' ע) בוציץ דקרדינותא שהוא חלק האורות של המלכות, ועושה נקב, ובוקעת ויוצאת לחוץ דרך הנקב ההוא לאחורי החזה, ואז כל האורות הצריכים לנוקבא, יוצאים דרך שם בסוד עליה ממטה למעלה כנוכר. ואחר כך חוזרים ויורדים, ונכנסים בגופא דנוקבא, דרך ירידה מלמעלה למטה, לאט לאט, ע"ד שנכנסים המוחין של ז"א בתוכו לאט לאט, והם בבחי' צלם כנודע.

וכן הנוקבא, האורות שלה נעשים צלם א', ונכנסים בתוכה עד תשלום י"ב שנים ויום אחד, ונשארים קצתם בסוד אור המקיף, בבחי' ל"ם דצלם על ראשם, דוגמת ז"א ממש, ובהמשך עליית האורות האלו ויציאם לחוץ וירידתם למטה בתוכה, נמשך זמן י"ב שנים ויום אחד כמ"ש בע"ה. והרי שהאורות של הנוקבא הם בב' בחינות, כי תחלה עולים מתוך גופא דז"א, ואח"כ נכפפים ויורדים תוך גופא דנוקבא, עד סיום גופא. וזהו ענין בעיית הגמרא בבא קמא פרק הכונס, (פ) על אש נכפפת שהזיקה, והם בחי' אלו האורות של הנקבה, שהם אש גבורה, והיא אש נכפפת כנוכר.

והנה ז"א שהוא זכר, יש בו ירידה ועליה, שיורדים החסדים בתוכו, וחוזרים ועולים ממטה למעלה ומאירים אותו, כנוכר במקומו. אך בנקבה, כל האורות של החסדים שלוקחת בז"א, אינה אלא דרך עליה לבד, בסוד אור חוזר, שהוא אור נוקבי. וז"ש עלי באר ענו לה, כי בנין הבאר שהיא המלכות, לא נעשה אלא בבחי' אורות דעליה, שהם אורות נקבות, אפילו בבחי' החסדים, והבן זה מאד.

והנה בז"א, יש ב' מיני אורות, היוצאים

באחורי הת"ת, עלתה עמו, ונמצאת עומדת באחורי הדעת. ואח"כ נעשה בה פרצוף גמור, כמ"ש ב"ה. ומאותו השרש שבדעת, נעשית פרצוף לאה, ומן השרש שבת"ת, נעשה פרצוף הנוקבא עצמה דזעיר, הנקרא רחל, כמ"ש בע"ה. והנה בתחילה נבאר דרך כללות גדלות הנקבה, בהמשך י"ב שנים ויום אחד, על ידי החסדים והגבורות, שהם גורמים ההגדלה, ואחר כך נחזור לבאר, ענין זה דרך פרטות בבחינת המוחין עצמם, וגם בבחי' החסדים והגבורות, ואיך נגדלת כל נקודה ונקודה מהי נקודות, ונעשית ספירה אחת כוללת י' נקודות. והענין הוא כמ"ש, כי אין פרצוף הנוקבא מתחיל להבנות, אלא באחורי החזה דז"א, בסיום שליש העליון דת"ת דז"א לפי ששם נסתיים התלבשות יסוד דאימא בתוך ז"א, ומשם ולמטה מתגלים האורות בגילוי גמור, בצאתם מפתח היסוד דאימא אל תוך ז"א, ואז לא יש רק מסך אחד בלבד, שהם אחוריים של ז"א, ויש יכולת באורות ההם לנקוב אותם ולעבוד לחוץ. משא"כ למעלה, כי יש ב' מחיצות: א', דאימא עצמה, ואחד דז"א. וא"כ נמצא, כי מקום התחלת ראש הכתר הנוקבא, הוא בסוף סיום שליש הראשון של ת"ת דזעיר אנפין, ומשם עד סיום רגלי הזעיר אנפין, מתפשט קומת פרצוף הנוקבא ב"ס.

והנה הם שני שלישים התחתונים דתפארת, ונה"י שלימים, וזהו אופן התחלקות בהם: כי קו הימין שלה, הם תלת פרקין שיש בנצח הז"א, ונעשה בה חח"נ של קו ימין שבה. ומתלת פרקין של הוד דז"א, נעשה קו שמאל שבה, שהם בינה וגבורה הוד שבה. ומן הת"ת שבקו אמצעי, נעשה הכתר שלה, מב' שלישים התחתונים כנוכר. ומן היסוד של ז"א, נעשה כל שאר קו האמצעי שלה, שהם דעת תי"ם שבה, וכמ"ש כל זה בע"ה.

ואמנם ענין הגדלה זו הנזכר שבמילוי י"ם שלה, כשיעור ב' שלישי ת"ת, וכל נה"י של ז"א, אינו אלא ע"י הארת המוחין שבתוך ז"א, כמ"ש. ודע, כי אלו האורות היוצאים אליה מתוך

הגהות ומראה מקומות

(ע) צ"ל בוצינא (ק). (פ) דף ס"א.

מפי היסוד דאימא בגילוי, כי הארת ב' המוחין הם מכוסין בנה דאימא, ואינם מתגלים כלל. אמנם כל ההארות שמאירים ומגדילים, אינם רק הארות החסדים, או הגבורות היוצאים מן הדעת, שהוא בחי' הנעשית מהכרעת תרין המוחין, ומשם יוצאים החסדים והגבורות, ומאירים זו"ן, אחר שהם מתגלים ויוצאים לחוץ, מן היסוד דאימא. והנה ב' מיני האורות הנו', ניתנים אל הנוקבא, שהם חסדים וגבורות, והם מבחי' אור החוזר דרך עליה בלבד הנזכר. והנה הה"א נקרא חמשה אורות דיום א',

והם אורות היום והשמש, שהם זכרים. וה"ג הם מאורי האש, אורות הלילה, שהיא הנקבה. וכבר נודע, כי הדעת של ז"א יש בו תרין עיטרין: חסדים, וגבורות. וה"ח שבו נשאר שרשם בדעת, והם יצאו ונתפשטו בתחילה, בה' ספירות שהב: חגי"ת נ"ה, ואחר כך מהארת כללות אלו הה' חסדים של התפשטות, ירדו עד היסוד. ואח"כ גם הגבורות השאירו שרשם בדעת דז"א, ובצאתם יצאו עד היסוד בו, כי מצאו החמשה חסדים מתפשטים בגופא, ולא היה להם מקום פנוי, ולכן ירדו עד היסוד דרך ישר, מן הדעת ועד היסוד, ששניהם בקו האמצעי, ושם נתערבו עד שהאירו החסדים תחלה בנוקבא כמ"ש. ואח"כ יצאו משם, וניתנו בדעת של הנוקבא כנ"ל, כי דעת הנוקבא כנגד אחורי היסוד דז"א, לפי שלעולם החסדים יוצאים בתחלה.

ולכן נתחיל לבאר מלאכת החסדים ונאמר, כי הנה כל בחי' החסדים המאירים בנוקבא, הם שני חסדים שבנה דז"א, ועוד ב' שלישים תחתונים שבת"ת דז"א, כי אלו הם חסדים מגולים, וגם שהם כנגד פרצוף הנוקבא, משא"כ באחרים שאינם כנגדה, וגם שהם מכוסים ואינם מאירים.

והנה ב' שלישים תחתונים של החסד, (צ) המתפשט בת"ת דז"א, כבר נתבאר במקומו, כי שלישי הא' הוא מן החזה ועד הטיבור, ושלישי

הב' הוא מן הטיבור עד סיום הגוף, שהוא סיום הת"ת. ושם נתבאר, כי כיון שהחסדים מגולים ומאירים, הספיק אור שלישי א' מהם בלבד, לצורך הת"ת עצמו, בב' שלישי אלה התחתונים. ושלישי האחר, חצי השלישי ניתן אל הכתר דז"א, וחצי השלישי הוצרך להאיר לכתר הנוקבא. וזהו ענין ב' מלכים משתמשים בכתר א', פירוש: מבחי' שלישי א' דחסד, נעשו ב' הכתרים: כתר ז"א, וכתר נוקבא. וא"כ נמצא, כי בחי' הארת החסדים במלכות, הם חצי שלישי חסד שבתפארת, שנכפל ונעשה שלישי, להיותו מגולה.

וב' חסדים נ"ה, ובחי' הגבורות, הם כל החמשה גבורות מגולים, והנה תחלה יצאו החסדים הנו', ומהם נבנית ונתקנת הנוקבא באופן זה: כי מחצי השלישי החסד שבת"ת, נגדל הכתר שלה. ומן החסד שבנצח דז"א, שיש בו תלת פרקי, שהם ג' שלישים, נגדלו חכמה וחסד ונצח של קו ימין שלה, כמבואר במקום אחר, שלהיותו מגולה, נכפל לב', וחסד אחד נשאר בנצח דז"א, וחסד א' נכנס בקו ימין דנוקבא. וכן עד"ו החסד שבהוד דז"א, נגדל ונכפל לב', וחסד הא' נכנס בקו שמאלי דנוק', ונעשו בה בינה גבורה הוד, נמצא, כי מב' החסדים וחצי שלישי, נעשו ב' קוים ימין ושמאל, וכתר דנוק'.

אמנם דע, כי אע"פ שכך הוא האמת, שחסד הנצח מתפשט בכל קו ימין שלה, וכן עד"ו בשמאל, עכ"ז אין כח בחסד הנצח דז"א, להגדיל ולהאיר הארת הגדלה, רק בפרק הראשון דנצח, ששם הוא בחינת מוח החכמה שבה, וכן בחסד דהוד דז"א, אין בו כח להאיר בחי' הגדלה, אלא בפרק הא' של הוד, ששם הוא מוח בינה שבה. ונמצא, שהחסדים אינם מגדילים, רק בחי' ג' ראשונות שלה בלבד, שהם כח"ב שלה, וכל שאר הבחי' שיש מן הדעת ולמטה, אפילו הקו ימין ושמאל, אינם נגדלים אלא על ידי הגבורות המתפשטות בהם, והם דוגמת החסדים.

הנהרות ומראה מקומות

(צ) ע"ה שער דרושי הצלם ספ"ג ופ"ה. שער תקון הנוקבא פ"א ופ"ו. שער הקדמות ד' רפ"ב

ומשם חוזרים לעלות, ומתפשטין דרך ג' הקוים, ועולין עד הכתר שבו כנודע.

והנה גם בנוקבא הוא כך, כי כאשר יוצאין המוחין שלה, שהם חב"ד, שהם הגבורות, דרך נקב החזה דו"א מאחוריו כנ"ל, כדי להכנס בנוקבא, אינם יוצאות אלו המוחין, וגם הגבורות שהם בחי' אורות ממש אלא בתוך לבושים, והם ב' מיני לבושים: א' הם בחינת הארת לבושי נה"י דאימא, והלבוש הב', הוא מלביש את לבושי נה"י דאימא, והוא מבחינת מחיצות ודופני גופא דנה"י דו"א עצמו, ובהם מתלבשים אורות המוחין והגבורות. ונמצא, כי כמו שאורות מוחין דו"א, היו בלבושי נה"י דאימא בלבד תוך דו"א, כן אורות המוחין וגבורות אלו דנוק', הם באים תוך לבושי מחיצות דנה"י דאימא, וגם דנה"י דו"א, ונמצא, כי עד מקום שמסתיים סוף היסוד דו"א, בשיעור הת"ת דנוק', העומדים אחר באחור כנודע, שהוא עד סיום כל הת"ת, לפי שיסוד דו"א הוא זכר והוא ארוך, ואינו כיסוד הנקבה דאימא אשר מסתיים בחזה דו"א. כן השיעור הזה, יש ללבוש של אלו הגבורות, בהיות בדעת דנוקבא דו"א, שהוא נמשך ומתפשט עם כל אורך התפארת דנוקבא דועיר אנפין בפנימיותו, ונמצא, שאין גילוי גבורות מגולות בנוקבא, אלא ב' האחרונות בלבד, והם נ"ה, אך ג' גבורות דחג"ת, שלשתם מכוסות.

ונבאר עתה ענין התפשטות חמשה גבורות בגופא דנוקבא, וגם בדעת דנוקבא, היה כמ"ש בדעת דו"א, כי שרש עטרא דגבורה נשאר בדעת שלה, ומהם נתפשטו חמשה אורות, של חמשה גבורות שבדעת, ואלו אורות של גבורות יצאו מן הדעת, וירדו דרך הלבוש שלהם, הנמשך מיסוד דו"א שבתוך הדעת והת"ת של הנוקבא כנזכר, אשר סיומו הוא בסוף הת"ת דנוק', ושם נתגלו הגבורות.

והנה הב' גבורות של חסד וגבורה, אלו נשארים שם תוך היסוד דו"א, והאורות שלהם בלבד, נמשכו דרך הסתום בחסד וגבורה דנוק',

שהם בחי' מים המגדילים את האילן שהוא ז"א, כך הגבורות הם בחי' מי גשמים, וגבורות גשמים, והם מגדילות כל שאר בחינותיה, שיש מן הדעת ולמטה, והם החמשה גבורות עצמם, המתפשטות בה' קצוותיה.

והנה גם הכתר, לא הספיק החסד להגדילו, אלא עד שעלו שם הארות הגבורות, החוזרות לעלות דרך עליה, מן היסוד שבה עד הכתר, כמש"ל בע"ה, ואותם האורות היו שם בבחינת מוחין בכתר, ונשארו עתה: הדעת, והתפארת, והיסוד, והמלכות של הנוקבא, שאין כנגדם חסדים כלל, לא להגדיל, ולא להאיר בלבד הארה מועטת, והנה אחר כללות החסדים להתפשט בב' הקוים הנז' ובכתר שבה, אח"כ נכנסת בה עטרא דגבורות, ואז נתקן הקו האמצעי שלה, מן הדעת ולמטה, ותחלת חניית עטרא זו דגבורה, הוא בדעת של הנוקבא, כי שם הוא מקומם העיקרי, וכן היו הם תחלה בדעת דו"א, ומשם נמשכו ביושר דרך קו האמצעי, עד היסוד שבו כנ"ל, ומשם יצאו ועברו דרך נקב החזה, וחזרו ליכנס דרך קו האמצעי בדעת שבה, שהוא מכוון ממש באחורי היסוד דו"א, שהוא קו אמצעי, ושם נכנסה עטרא דגבורה הכוללת ה' גבורות.

דרוש ה'

ק) וטרם שנבאר עתה בחינת התפשטות הגבורות אלו בגופא דנוקבא, נבאר ענין א', והוא זה, דע, כי כמו שביארנו בענין דועיר אנפין, שהחסדים שלו באים מכוסים תוך נה"י דאימא, והלבוש שלהם שהוא יסוד דאימא, מסתיים עד החזה שלו, ומשם ולמטה החסדים מתגלים בתוכו, ונמצא שב' חסדים דחסד וגבורה, ושליש העליון דחסד שבת"ת, הם מכוסים, וב' שלישים התחתונים דחסד שבת"ת, וב' החסדים דנ"ה הם מגולים, ואלו החסדים המגולים, להיותם מגולים בלתי מחיצות המעכבות, יורדים במרוצה תכף בצאתם עד היסוד דועיר אנפין,

הגחות ומראה מקומות

ק) ע"ח שער תקון הנוקבא פ"ה. שער הקדמות דף שמ"ח שער הפסוקים פרשת נשא ופ' בהעלותך.

בקו ימין ושמאל, דרך הכיסוי של היסוד שלהם, כנ"ל שהאור היוצא, גם לבושו יוצא עמו, ואותם ההארות הם מתפשטות בשני הורעות, על דרך שביארנו ב"א, וע"ש. וגבורת הת"ת נשארה בת"ת שבה, ואז נתקן גם הת"ת שבה. ואח"כ נשארו ב' גבורות האחדונות של נ"ה, ואלו ירדו עד למטה בסיום הת"ת, לפי שהלבוש שלהם הנמשך מיסוד דו"א מתפשט עד שם כנ"ל, ולכן אינם יכולים להתגלות עד סיום הת"ת, שלה, ואלו הב' גבורות לבדם יורדות ביסוד שלה, וגם הם לבדם מגולות, לסבה הנז' של אורך התפשטות היסוד שהוא זכר, משא"כ ב"א, שנתגלו ב' חסדים ובי' שלישים.

ואמנם ודאי, שהה' גבורות מתפשטות בחג"ת נ"ה שבה, אמנם מן הארת ה' גבורות המתפשטות, נתקבעה הארה א' מכולם יחד, וזו הבחינה היא שירדה ביסוד, ונשארה שם קבועה, וכמש"ל בע"ה. וכן עד"ו מהארת אלו הגבורות שביסוד, נתקבעה הארה אחרת מכולם, ונכללו במלכות שבה. וכל זה ע"ד התפשטות החסדים ב"א, כנודע במקומו. אבל מש"ל כי ב' הגבורות דנ"ה ירדו ביסוד, הם אותם של התפשטות ה' קצוות עצמן, בבחי' נ"ה שבהם, לפי שהם לבדם יצאו מגולות הנוכר. וע"ע, כי כאן אומר ששני הגבורות האלו ירדו ביסוד, וגם אח"כ נאמר כי בעלייתם עולות דרך קו האמצעי בלבד, א"כ אימתי הן נכנסות בנ"ה. וא"ת שאינם נכנסות, הרי לעיל אמרנו הפך מזה. וגם בדרוש אטב"ח באותיות ל"ע ומ"ם, אמרנו ד' להפך, וצל"ע.

ונבאר עתה סדר עלייתם מן היסוד, (ש) הנה בענין הז"א נתבאר, כי בעליית החסדים מן היסוד, דרך חזרת האור, כדי להגדיל את הז"א, עלו הב' חסדים ושני שלישים המגולים דרך ג' הקוים, ונתפשטו בכל ג' הקוים, עד כח"ב שלו. ואמנם כאן בנקבה לא היה כך, והטעם הוא לשתי סיבות: א', מפני ששם היסוד של אימא נסתים בחזה שלו, ולכן גרם ב' בחינות: הא' היא, שנשארו מגולים ב' חסדים ובי' שלישים כנ"ל. והב' הוא, שגרם

שמקום הירידה, הוא נפילה וירידה גדולה, ממקום גבוה עד היסוד שבו. והנה החסדים הם בחי' מים כנודע, והנה כאשר המים יורדים ממקום גבוה למקום נמוך, יש יכולת בהם לעלות למעלה מאד, מכח מרוצתם בחזק דרך ירידה, ולכן עלו והגדילו גם את הכתר שלו, ובפרט שהיו החסדים יותר מדובים שם. אבל כאן בנקבה, הגבורות העולות אינן דק ב' לבד כנ"ל, וגם שאינם יורדות בכח ובחזק, כי המקום שממנו יורדים הוא בסיום הת"ת שבה כנ"ל, כי משם התחלת מרוצתם לירד ולהתגלות, כי אין שם מחיצות מעכבות. והנה תכף בצאתם מן הת"ת, נכנסים תוך היסוד, וכמעט אין להם שום בחי' מרוצת ירידה וע"כ לב' סבות האלה, אם היו מתפשטות בחזרתם, לעלות בג' הקוים, לא היה בהם יכולת לעלות, רק עד חו"ב שבה לבד, ולא עד הכתר, וע"כ הוצרך שלא יתפשטו לעלות דרך הקוים, רק שיחזרו לעלות דרך קו האמצעי שהוא הת"ת, כמו שירדו ג"כ משם, ואז עלו עד הכתר, והגדילו אותו.

וענין הגדלת הכתר הזה, אע"פ שנתבאר לעיל הגדלתו, מחצי שלישי החסד שבתפארת דו"א, עכ"ו אינו מספיק, וטעם לדבר הוא, כי הלא אם הספיקו החסדים של נ"ה דדכורא, להגדיל את חו"ב שבה היה, לפי שיש שם ג"כ תדין מוחין דילה שמאירים שם, וגם הם מתפשטין עד סוף הב' קוים ימין ושמאל, ע"ד שהוא ב"א. אמנם בכתר שבה, אין שם רק חצי שלישי החסד דת"ת דו"א, והוא גרוע מבחינת חו"ב, שיש בהם מוחין ממש, ולכן הוכרחו שיעלו הארת אלו הגבורות עד הכתר שלה, כדי שיהיו בבחינת מוחין בכתר עצמו, ע"ד מ"ש בכתר דו"א וע"ש.

והנה הגורם לדבר הנוכר, שלא יתפשטו דרך קוים, אלא שיתחברו יחד, ויעלו דרך קו אמצעי עד הכתר, הוא הארת היסוד דאבא שבתוך ז"א, והוא מכוון כנגד קו האמצעי של הנוקבא, ומאיר בקו הזה, ובכח הארה ההיא מקבץ את הגבורות המגולות האלו, שיעלו דרך

הנהרות ומראה מקומות

(ל) ע"ח שער דרוש הצלם פ"ג. (ש) ע"ח שער דרושי הצלם פ"ב ושער תקון הנוקבא פרק ה'.

מן החיצוניות לקחה שלישי וחצי. ואמנם חצי האחר, נשאר לחיצוניות ב' שלישי ת"ת עצמו דו"א, כי כמו שמן הפנימיות שבו לא נשאר רק חצי שלישי, וחציו ניתן לכתר הנוקבא, ושליש א' עולה בכתר שלו. כן בחיצוניות, הספיק חצי שלישי גוף הת"ת באותו השיעור שמן החזה ולמטה, והנוקבא לקחה שלישי אחד וחצי, גוף החיצוניות הת"ת דו"א, אע"פ שמן החסד שבתוכו לא לקחה רק חצי שלישי, והענין הוא, כי אע"פ שלוקחת שלישי אחד וחצי, אינה לוקחתם לצורך הכתר שלה בלבד, אמנם חצי שלישי נעשה ממנו חיצוניות הכתר שלה, וגם פנימיותו הוא חצי שלישי חסד ג"כ, וחצי שלישי האחר דחיצוניות הת"ת, ממנו נעשה הדעת שלה, וחצי שלישי האחר ממנו נעשה התפארת שבה, לפי ששלשתם הם בקו א' אמצעי.

וטעם הדבר איך הספיק חצי שלישי גוף הת"ת, לשיעור ב' שלישים שיש שם מן החזה ולמטה כנודע, אך הענין הוא, כי כיון שמתחלה טרם תיקון הנקבה, כבר היו ב' השלישים, א' וגם כי יש אורות רבים של החסדים, המתגלים שם בחזה ביציאתם מפתח היסוד דאימא, ולכן הספיק לת"ת שבו, חצי שלישי חיצוניות, במקום שיעור שני שלישים שהיו שם. ודע, כי עכ"ז שהיא אינה לוקחת רק חצי שלישי דפנימיות, וחצי שלישי דחיצוניות, עכ"ז שיעור קומת גובה כתר, הוא שיעור ב' שלישים אחרונים דת"ת דו"א, וכנגדם תופסת מקום הכתר שבה.

גם דע, כי ז"ס ב' מלכים משתמשות בכתר א', כי הרי נתבאר לעיל, כי שלישי א' של החסד דת"ת דו"א, עלה אל הכתר דזעיר אנפין להגדילו, ושליש האחר נחלק לב', וחציו נשאר בת"ת דו"א, וחציו לכתר דנוקבא. ונמצא, כי מבחינת החסד דת"ת, נעשו ב' הכתרים: כתר דו"א, וכתר דנוקבא, וזהו ענין ב' מלכים בכתר אחד.

גם היתה בהם השואה אחרת, כי מן שלישי א' דחיצוניות דגוף דת"ת דו"א, נעשה חצי

הקו הזה האמצעי, וכמ"ש בפסוק בהעלותך את הנרות ע"ש.

וש"ה, ה' בחכמה יסד ארץ, כי ע"י יסוד דאבא הנקרא חכמה, נתקנה ונתיסדה הנקבה הנקרא ארץ העליונה כנודע, וא"ת, והרי עתה כשתזורות אלו הגבורות לעלות דרך קו האמצעי, הם מתלבשים תוך הלבושים הנז"ל, שהם לבושי נה"י דאימא ונה"י דו"א, וא"כ הרי הם סתומים כבתחילה, ומה הועילו, בגילויים למטה, אך הענין הוא, ע"ד מ"ש בענין ז"א בתירוץ קושיא זו, והענין, כי בראשונה היו האורות מכונסים במקום צר, ולא היה בהם יכולת להתפשט ולהאיר, אך אחר שכבר ירדו למטה, ונתפשטה ונתרחבה הארתם מאד, כבר נשארו בבחי' הזו בכוחם מגולה, וכאשר חוזרים לעלות, אדרבא היסוד והלבושים נפתחים מאד יותר מבראשונה, ומתגדלים הם בעצמם, וגם כי החסד אשר שם, קונה עתה הארה גדולה, והמקום צר מלהחזיק כל אלו ההארות, ואז מתגדלים הבחי' ההם.

דרוש ו'

ת) הנה עד עתה, ביארנו בחי' האורות של וחסדים והגבורות, איך הגדילו אותה, ועתה נבאר מקום עמירתה, כנגד אחורי החזה ונה"י שבז"א, ובו יתבאר ג"כ ענין הכתר שבה. והענין, כי הנה נתבאר לעיל, כי מבחינת פנימיות הת"ת דו"א, שהוא החסד של הדעת המתפשט בו, ממנו נמשך הארה אל הכתר של הנוקבא להגדילו, ולא לקחה ממנו, רק חצי שלישי א' מן החסד ההוא. והנה גם מבחינת חיצוניות הת"ת דו"א, שהוא בחי' הגוף והכלי ממש של הת"ת דו"א, ממנו עצמו נעשה בחי' גוף הכתר של הנקבה, ונמצא שמחיצוניות ופנימיות הת"ת דו"א, ממנו ממש נעשה פנימיות וחיצוניות לכתר של נוקבא.

והנה מן הפנימיות שהוא החסד המתפשט בו, לא לקחה הנוקבא רק חצי שלישי, ואמנם

הגהות ומראה מקומות

(א) נ"א כבר היו בו כל הג' שלישים (ע"ח שער

תקון הנוקבא סוף פ"ו).

(ת) ע"ח שער תקון הנוקבא פ"ו ושער הידח

פ"ב, שער הקדמות דרושי הנוקבא דשמ"ה ודף רס"ז

השליש גופא דת"ת דז"א ומחצי השליש נעשה ת"ת דנוקבא ג"כ, הרי ב' כתריהם הם שוים, שנעשו מהפנימיות אור הת"ת. וגם ב' גופי הת"ת שבהם, נעשה משליש א' של גוף ת"ת שבו עצמו כנוכר. וכל זה היה, כדי להשוותם שניהם בהשוואה גמורה, ובפרט בקו האמצעי שהוא עיקר הגוף שלהם, והרי שנתפשט ת"ת שלו עד ת"ת שלה.

ועתה נבאר התחלקות בחי' אלו, בהמשך זמן י"ב שנים ויום א' דזמן הקטנות. ולכן תחלה נבאר סדר כניסת החסדים והגבורות, והענין כמש"ל, כי עד שיכנסו כל החסדים בה, אין הגבורות נכנסות. גם יש לנו כלל אחר, שאין הכתר יכול להגמר תיקונו, עד שתשלם הגוף ליתקן, והנה יש בכאן דברים הפכיים, כי הרי הכתר יש בו ג"כ בחינת חצי שלישי חסד דת"ת, וצריך להגמר תחלה, קודם שיבואו הגבורות, ולהיותו בחי' כתר, צריך להמתין מלהתקן עד לבסוף, א"כ איך יתקיימו בו הפכיים אלו. אך הענין, כי אותו חצי שלישי חסד של הכתר, נחלק לד' בחי' (ב) ורביעיים, ואז התחילו החסדים ליכנס. ונודע, כי החסדים הם בב' הקוים כולם, וגם בכתר שלה, ואז נכנסים תחלה ב' פרקין אחרונים, א' של נצח, וא' של הוד, ואז נכנס ג"כ רביע החסד של הכתר, וחזרו להכנס ג"כ תרין פרקין אמצעיים דנ"ה, וגם נכנס אז רביע א' של חסד הכתר, וחזרו ליכנס תרין פרקין עילאין דנ"ה, וגם אז נכנס רביע ג' של חסד הכתר, והרי נכנסו כל בחי' החסדים בראשונה, וזולת רביע א' של חסד הכתר, שזה צריך להמתין ויתעכב ולהכנס באחרונה לסיבה הנ"ל, שאין הכתר נגמר עד שיושלם תיקון הגוף. ולענין החסד בעצמו, אינו מעלה ומוריד, אם ישאר שם, לפי שכבר בא ונעשה בבחי' אור מקיף על הכתר, והרי הוא כאילו נכנס כבר. ועתה כבר הגבורות יכולת ליכנס, ואז נכנסו תחלה בדעת שלה, ואח"כ

ירדו בת"ת שבה, ואח"כ ביסוד שבה. ואח"כ חוזרים הגבורות לעלות ג' מסעות: הא' עולים מן היסוד אל הת"ת, ואח"כ אל הרעת, ואח"כ אל הכתר שבה. ואחר כל זה, אז נכנס רביע האחרון, מחצי שלישי החסד בכתר כנ"ל, ואז נגמר כניסתם.

ועתה נמנה מנין הי"ב שנים ויום אחד, והוא, כי ירידת ששה פרקין שבנ"ה דז"א בב' קוים דילה, שהם חח"ן ובינה וגבורה הוד, הרי ששה שנים. וכניסת ג' חלקי החסד בכתר שלה, (ג) הרי שנת ז', וירידת גבורות בדעת ובת"ת, הם ב' שנים, הרי ט', ואמנם ירידת הגבורות ביסוד, כיון שאין שם מחיצות המעכבות אותם מלירד, אם כן תכף הם יורדין במרוצה ברגע, ולכן אין צריך זמן לזה, ובפרט שפי היסוד דוציר אנפין שבתוך הת"ת שלה, מסתיים עד סיום הת"ת, ומקום ירידתם משם אל היסוד, כמעט אינו נקרא ירידה. ואח"כ ג' עליות: א' לת"ת, וא' לדעת, וא' לכתר, ג' שנים, הרי י"ב שנים. ואחר כך באחרונה מכולם, יורד רביע האחרון של חצי שלישי החסד שבכתר שלה כנוכר, והוא דבר מועט. וגם היה למעלה מראשה, בבחי' אור מקיף כנ"ל, וע"כ כל זה נכנס ביום א', והרי נשלמו י"ב שנים. והאמת הוא, כי גם כניסת זה הרביע דחסד בכתר, אינו אפילו יום א' לסבות הנ"ל, אבל יש ג"כ ירידה אחרת אל הגבורות בתוך היסוד בתחלה, ובין שתי בחינות אלו, יהיה יום א' בלבד.

דרוש ז'

ד) ועתה נבאר דרך פרטות, ענין הגדלת המלכות, איך היא נגדלת, כי עד עתה לא ביארנו רק מי הוא הגורם ההגדלה של הנוקבא. ועתה נבאר ההגדלה בעצמה. והענין, כי הנה בומן הקודם לזה, והוא בחי' הג', שהוא בומן היניקה, שאז היתה נוקבא בבחי' צלע לבד,

הנהרות ומראה מקומות

- (א) ע"ח שער הירח פ"ד וה'. שער הקדמות
- (ב) ג"א לד' חלקים ואז (ע"ח שם).
- (ג) ג"א ושנה אחרת בירידת חצי שלישי שבכתר הרי ז' שנים (ע"ח שם).
- דף שני"ח
- ענין שער המצות פרשת שושנים.

הלבוש שביסוד דאימא, המלביש מוח הג' הנקרא דעת בקו אמצעי, ולבוש זה נגמר ומסתיים בחוה דז"א. בחי' הד', הם הלבושין דז"א עצמו, ע"ד הנזכר בלבושי נה"י דאימא, אלא שיש תוספת באלו, והוא כי לבוש היסוד של ז"א בקו האמצעי של הנקבה, מתפשטת יותר למטה מן החוה שלה, והוא עד סוף הת"ת שבה, וכבר ביארנו לעיל, כי כאשר באים המוחין אל הנקבה, הם באים מלובשים בבי' לבושים הנזכר, בנה"י דאימא, ובנה"י דז"א, והנה מאלו הד' בחינות הנו', נגדלת הבחי' הא', שהם הי' נקודות הקטנות שכבר היו בנקבה, בהיותה נקרא צלע כנוכר.

ואמנם לא בכל נקודה ונקודה מהם יש בחי' הגדלת כל הד' בחי' הנזכר ביחד. אלא כפי בחי' הנקודות, וטעם הדבר יתבאר היטב בע"ה, מתוך דברינו. אמנם הכלל הוא, כי בחי' הגדלה ע"י המוחין דז"א, אינה אלא בחריב דנוקבא בלבד, ובחינת ההגדלה של הגבורות אינן אלא בנקודת הדעת דנוקבא. ובחי' ההגדלה של לבוש נצח דאימא, אינו אלא בנקודת הנצח דנוקבא. ובחי' ההגדלה של הלבוש דהוד דאימא, הוא בכל קו שמאל דנוקבא, שהם: נקודת בינה, ונקודת גבורה, ונקודת ההוד שבנוקבא. ובחינת ההגדלה של לבושי נה"י דז"א, אינם אלא בבי' נקודות דנ"ה של הנקבה.

אך בחינת החסדים, לעולם אינם נמנים בבחי' ההגדלה בשום מקום, כי הם בבחי' המים, המגדילים את האילן, ואינם הם עצמן ההגדלה בעצמה. וזמשי"ה, והוכן בחסד כסא, כי הכנת תיקון (א) הנקבה הנקרא כסא, הוא ע"י החסדים. והגבורות גם הם בבחינת החסדים כנ"ל, שגם הם בחינת מים בגוף הנקבה, ונקרא גבורות גשמים, וע"כ גם הם אינם נזכרים בכלל הגדלה עצמה, אלא שגורמין הגדלה, זולתי בנקודת הדעת והת"ת, לפי ששם יש גבורות רבים כמ"ש

ונתבאר כי אז עדיין לא היתה אלא מדה א' בלבד, כנגד הת"ת דז"א מאחוריו, מן החוה ולמטה, ונמצא שהיתה בבחינת ספירה אחת, הכוללת עשרה נקודות קטנות, ואינן ספירות גמורות, אלא נקודות, וכן כלם אינן רק ספירה א', באופן, שאין בה רק חלק עשירי, ממה שצריך להיות בה בעת היותה פרצוף דעשרה ספירות גמורות, וכדי שתתגדל צריך שתתחלק מדת נקודה זו בעשרה חלקים, ויהיו עשרה נקודות קטנות, ואחר כך על ידי החסדים והגבורות שבה, נגדלת כל נקודה ונקודה מהם, ונעשים בהם תשעה נקודות אחרות, ואז יהיו י"ס גמורות, שכל ספירה וספירה מהם יהיה בה כללות י' נקודות קטנות, והנה ההגדלה עצמה, הוא ענין המוחין שהיא לוקחת עתה, ומהם נגדלות אלו הי' נקודות שבה, ונעשות י"ס גמורות.

אך סיבת גרמת ההגדלה, הם החסדים והגבורות, ששניהם נקרא מים כנ"ל, כי גם הגבורות נקרא גבורות גשמים, ומגדילים אותם, כמו המים שגורמים הגדלת האילן, אך ההגדלה בעצמה אינה ממציא אותם ממש, ואין הם עצמם נעשים גוף האילן, אלא גורמין הגדלה בו, והנה נמצא, כי זולת הבחינה הא', שהם הי' חלקים של נקודות קטנות שיש בצלע הזו כנוכר, יש עוד ד' בחינות אחרות, שגורמין ההגדלה באלו הי' נקודות קטנות, והוא, כי הנה נתבאר לעיל, כי הגדלת הנקבה הזו, הוא מן החוה ולמטה של ז"א, ויש שם ד' בחינות: הא', היא בחי' המוחין של ז"א, מבחי' חריב שלו, ונודע כי הם מתפשטין עד סוף גופא, שהוא עד נ"ה של ז"א. הבחינה הב', הם המוח הג', והם בחינת החסדים והגבורות המתפשטין למטה בז"ת. הג', הוא בחי' הלבושין של נה"י דאימא, המלבישין את המוחין של חו"ב דז"א, עד מקום התפשטותם הנזכר, שהוא סוף הקוים שהם נ"ה שבז"א, וכן

הגהה

בשמים הכין כסאו, וע"י הכנה זו ומלכותו שהיא כסאו, בכל משלה, אבל בלתי הכנה שהיא נקודת אינה כסא ואינה מושלת.

(א) צמח: ואחר שהוכן בחסד כסא שהיא מלכות מתוקנת, אז וישב עליו באמת. והיינו הכין במשפט כסאו, כי הכין ותקן למשפט, שהוא ת"ת, כסאו שהוא מלכות. גם זהו הי'

בכתר שלה כנ"ל. וכבר נתבאר, כי אין לת"ת דו"א, שום בחי' אחרת מכל הג' בחי' הנ"ל, שגורמין ההגדלה, רק בחי' החסד שבו. וזה כבר נתבאר לעיל, שלעולם אינו נחשב בכלל ההגדלה עצמה.

ב"ח: הוא בנקודת החכמה, כי יש בה ב' בחינות מעצמה, א' היא נקודתה הראשונה של חכמה. והב' היא ההארה, שלוקחת מן מוח החכמה, המתפשטת בנצח דו"א כנ"ל. ונקודה זו שהיא חכמה דמלכות, מכוונת כנגד פרק העליון דנצח דו"א, כמבואר למעלה. ואז אותו מוח חכמת ז"א המתפשט בנצח שלו, מאיר בנקודת חכמה דנוקבא, בחינת נקודה אחרת, והרי יש עתה בה ב' נקודות, וניתוספים בה ונגדלים, ח' נקודות אחרות, ע"י החסד שבנצח דו"א, ומאיר בחכמה דנוקבא, וזה ב"ח.

והרי עתה נעשית מוח חכמה דנוקבא, ואף על פי שהתפשטות מוחין דו"א דחכמה ובינה שבו, בב' קוים ימין ושמאל שבו, אינה בחי' מוחין כמבואר במקומו, שאין בה מוחין אלא למעלה שהוא אשר ברגלי ז"א, שהם נ"ה שבו, להעשות מוחין גמורין בראש הנוקבא. והתשובה בזה, כי ע"י הארת החסדים שבז"א, מוסיפין הארת באותם המוחין שבנה"ד דו"א, המלוכשים תוך נ"ה דאימא, שהם אור גדול, ויש בהם יכולת לעשות מוחין. ובפרט במ"ש בווהר, דדינין דדוכרא תקיפים ברישא, ונייחיין בסיפא. פ"י: כי אלו המוחין שבנה"י דו"א, הם מכוסין בלבושין דאימא בהיותם למעלה בראש. (א) ולמטה שיש חסדים מגולים, מתגלה הארתם, והם נחין בסופם.

ועוד ט"א, כי הארת החסדים המגולים, נכנסים עד מחוץ לנה"י דאבא, המלוכשים תוך נה"י דאימא, או מאירים נה"י דאבא בנה"י דאימא, ומוסיפין בהם הארה יתירה מאוד.

ועוד ט"א, כי היסוד דאבא הוא מתגלה למטה מן החזה דו"א, שכבר נסתיים למעלה יסוד דאימא, והנה זה היסוד מאיר הארה נפלאה

במקומם. וגם הטעמים של שאר הבחי' יתבאר בתוך המשך הדברים בע"ה.

וטרם שנבאר ענין מציאות כל ההגדלות האלו, צריך שתדע, כי כל בחי' הגדלות האלו, של הנקודות של הנוקבא, הם נרמוזות באלפ"א בית"א, דאטב"ח ג"ז ד"ו וגו', והם רמוזות ב' הנקודות האלו עד"ז: א"ט, בכתר. ב"ח, בחכמה. ג"ז, בינה. ד"ו, דעת. י"צ, חסד. כפ, גבורה. ל"ע, ת"ת. מ"ס, נצח. ק"ץ, הוד. ר"ף, יסוד. ש"ן, מלכות. תם, במלכות. ונשאר אותיות הנ"ך, שאין להם זוג. וכבר ידעת ענין זוגות אלו מה ענינם, כי הם ד' זוגות דאחדים, וכל א' כוללת: י' אחדים. וד' זוגות אחרות, וכל אחד כוללת עשרה עשרות. וד' זוגות, כל א' כוללת י' מאות. והענין במה שנודע, כי עד אות הט' הם אחדים. ועד הצ' כפופה הם עשרות. ועד הצ' פשוטה, מאות. הם ע"ד אלפא ביתא דאי"ק בכר, שכל ג' אותיות מאלו, היא: הראשונה, אחדים. והשניה, עשרות. והג', מאות. עד שנמצא, כי חבור דמ"ת: הם ד' אחדים, ומ' ארבעים, ות' ד' מאות. וכן הנ"ך: ה' אחדים, והנ' עשרות, והך' פשוטה, ה' מאות. עד שנמצא, כי ה' אותיות כמנפ"ץ הפשוטות, שהם בחי' מנפצ"ך הכפולות, הם בחי': ת"ק, ות"ר, ות"ש, ות"ת, ותת"ק. ואח"כ אות האלף, חוזר למנין אלפים.

ונחזור לענינינו, כי אלו הזוגות דאטב"ח הם ב' הנקודות שבמלכות ע"ד הנ"ל, ונמצא כי ענין א"ט, ר"ל: שנקודת הכתר, היא נקודה א', וניתוספים בה ט' נקודות ע"י ההגדלה, ונעשית ספירה גמורה. וכן ב"ח, ר"ל: כי נקודה הב' שהיא חכמה, יש בה ב' בחינות, וניתוספים בה ע"י ההגדלה ח' נקודות אחרות. וכן עד"ז כל האלפי ביתא, ב' נקודות.

ונתחיל לבארם בפרטות: א"ט הוא בנקודת הכתר, שהיא בחי' א' בלבד, וצריך שיתוספו בה מחדש, ט' נקודות והושלמו ל' נקודות שיש בספירת הכתר. וזה ע"י הגדלת המים, שהוא חצי שלישי החסד שבת"ת דו"א, שלוקחת הנקבה

הגהה

(א) צמח: ולהיותם שם בראש ומכוסים כנוכר, לכן הם תקיפים ברישא.

סביבותיו בנה"י דאימא, וע"י כל אלו ההארות, יש יכולת באותן המוחין שבנה"י דז"א, לעשות מוחין בראש הנקבה בלבד, אך לא שיתפשטו אל הקוים שלה, כי אין בהם כ"כ כח הארה יתירה, ולכן מכאן ולמטה, אין אנו מוניין בחי' מוחין כלל כמ"ש בע"ה.

ודע, כי אעפ"י שביארנו כי מנה"י דאבא, ומיסוד דאבא, נמשכת הארה יתירה, אין הכונה שמהם עצמם נעשים מוחין בנוקבא, רק שמוסיפין כח בנה"י דאימא, שיתגלה הארת המוחין שבתוכם לחוץ, ויעשו מוחין גמורים ברישא דנוקבא. אמנם, אין בנין הנקבה נעשית, רק ע"י נה"י דאימא בלבד, כמבואר אצלינו, שמנה"י דאבא נעשה בחינת פרצוף יעקב, וכל מקום שתמצא, שהאורות נה"י דאבא מוסיפין הארה במלכות, כולם הם ע"ד הנו', ושמור כלל זה.

גז: הוא בנקודת הבינה, כי יש בה ג' נקודות, וצריכה ז' של תוספות, ע"י תוספת שבהוד דז"א, המאיר בה, וג' הנקודות הנו' אלו: הא', היא נקודת הבינה הראשונה, של הנוקבא בעצמה, והב', היא נקודה אחרת שלוקחת ממוח הבינה דז"א, המתפשטת בהוד שבו, ומשם לוקחת הנוקבא בבינה שבה, המכוונת כנגד פרק ראשון דהוד דז"א, והג', היא נקודה אחרת, שלוקחת מלבוש המוח הנו', מבחינת ההוד של אימא עצמה, המלביש מוח הבינה דז"א כנ"ל.

ומה שלא נכנס בחינה זו בנקודת החכמה, כי גם יש מלבוש דאימא, (ה) הטעם הוא כמ"ש, והוא, כי נודע שכל בחי' נ"ה דאימא, שיש בכל אחד מהם ג' פרקין, ומתלבשין בו' ספירות גמורות, שיש בב' הקוים ימין ושמאל דז"א, אינם רק בחי' רגלים לבה, בבחינת הבינה עילאה עצמה. אמנם כשנכנסים בז"א, משתנה בחינתם, וב' פרקין עילאין נעשים חו"ב דז"א, ומב' פרקין אמצעים נעשים חסד וגבורה דז"א, אמנם ב' פרקין תתאין, נשארו בבחינתם

הראשונה, ששם היו בחינת רגלים ג"כ, שהם נ"ה דז"א. והנה בהמשך הארות האלו גם עד הנקבה, והנה הנקבה אינה לוקחת רק ב' פרקין תתאין דנ"ה דאימא, המתפשטים בכל הנ"ה דז"א, שבהם כל קומת המלכות, ועתה הוא שינוי אחר, כי אפילו בחינת ב' פרקין תתאין דנ"ה דאימא שלא נשתנו בז"א, ונשארו בו בבחינת רגלים עצמן, שהם נ"ה כנוכר, ועתה בנקבה משתנים שינוי אחר, ונתחלקים לג' חלקים אחרים, כי משני שלישים עליונים נעשים חו"ב דנוקבא, ומב' שלישים אמצעים, נעשים חסד וגבורה דנוקבא, וב' שלישים האחרונים, לא נשתנו בחינתם, ומהם נעשו נ"ה של הנוקבא, וא"כ כיון שכל עצמן של לבושי נ"ה דאימא המאירים בנוקבא, אינם רק הרגלים של נ"ה, שכל בחינתם אינם רק רגלים, אם כן אין הארת לבושים האלו מספיקין להגדיל בנוקבא, זולתי בנ"ה שבה לבה, ושם תעשה רושם והגדלה, בחי' לבושי נה"י דאימא, בנ"ה דנוקבא, כמ"ש בע"ה בהם, ושם יעלו בחשבון, אך לא בחו"ב שבה, כי הם בחי' מוחין שבה, ולא בבחינת רגלים, וכן בחסד וגבורה שבה, אין הארת הרגלים שברגלים, מאירה שם בבחי' ידים, ואמנם אעפ"י שהאמת כך הוא, עכ"ז בכל (ו) שמאל של הנקבה, אנו מכניסין בחשבון בחי' הלבושין דהוד דאימא, והטעם, לפי שהנקבה לעולם נאחזת בשמאל שהם הדינין והגבורות, והנה כל בחי' אימא עילאה, היא גבורות, כי דינין מתערין מינה, ובפרט בהוד שבה, שהוא קצה קו שמאלי שבה, ששם הוא תכלית תוקף הדינין, כי זהו הטעם שהבינה עד הוד אפשטת, כנוכר בזהר, וזו הוראה שהיא גבורות, ולכן הלבוש של הוד דאימא כולו, נכנס בחשבון, בהגדלת כל ג' ספירות שבקו שמאל של הנוקבא, משא"כ בקו הימין דלא שייך האי טעמא, ולכן אינו נכנס בחשבון הגדלה, וכמ"ש בע"ה.

והנה הטעם הנזכר בלבושי נ"ה דאימא, הוא עצמו בלבושי נה"י עצמן דז"א, המאירים

הגהות ומראה מקומות

הגהות ומראה מקומות

(ה) נ"א וא"ת גם בחכמה דמלכות נאמד שהם גז' כי ג"כ לוקחת המלכות מנצח אימא שבו נתון המוח והתשובה (עץ חיים שער מעוט הירח פרק ו', ו) צ"ל בכל קו שמאל.

והתשובה, כמ"ש ורדפו מכם חמשה מאה כו', וגם במ"ש רז"ל ו' ברכת הבית (א) מרובה. וגם ארז"ל, אינו דומה מרחבים עושים את המצוה למעוטים כו', ועד"ז בהרבה מקומות. וכן כאן בהצטרף החמשה גבורות יחד, יספיקו לגרום הגדלה, ולהיות הם עצמן כולם בחי' ההגדלה.

י: הוא בנקודת החסד, כי יש בו נקודה א', וניתוספים בו ט' נקודות, והוא ע"ד א"ט שבכתר, אלא ששם הם אחדים, וכאן הם עשרות. וטעם הדבר, לפי שהארץ הגדלת הכתר, היתה ע"י חצי שלישי חסד שבת"ת דו"א. וכן הגדלת החכמה, היתה ע"י הגדלת שלישי א' של חסד שבנצח דו"א. וכן הגדלת הבינה, היתה על ידי שלישי א' של חסד שבהוד דו"א. אכן מכאן ולמטה, יש גבורה אחת שלימה בכל נקודה ונקודה, ומכאן ואילך אין הגדלתם אלא מן הגבורות שבה, כנ"ל.

ועוד טעם אחר, כי למעלה בג"ר: כח"ב, היתה ההארה ע"י החסדים, אשר כל בחינתם אינו אלא בז"א לבד, אלא שהארחתם לבד נמשכה אל כח"ב דנוקבא, אך מכאן ולהלאה הם הגבורות ממש בעצמם, אשר עיקרם הם כאן בנקבה, ובהתחבר ערך ב' בחינות אלו יחד, ששם הם שלישי הארץ חסד א', וכאן היא שורש גבורה א' שלימה, וא"כ הארתם וגדולתם הוא בסוד עשרות, ולמעלה לא היו רק בחינת אחדים, והלואי שיספיק, ואמנם בחינת המוח אשר בנצח דו"א, אינו מגדיל בנקודה זו של חסד, ע"ד שהגדיל בנקודת חכמה, מפני הטעם שזכר שם, שאפילו שם בדוחק גדול הספיק לעשות בחינת מוח חכמת הנוקבא, כיון שאינם רק בחינת רגלים דו"א בלבד, ולא היה יכולת בהם להתפשט בכל קו ימין דנוקבא. וכן בענין זה

במלכות. כי אין ראוי למנות בחשבון הגדלה, רק בניה של הנקבה, שהם ג"כ בחי' הארץ רגלים ברגלים, ולכן אינם נכנסים בחשבון, אלא בניה של הנקבה, ואינן כמו לבוש ההוד דאימא, שנכנסים בחשבון בכל קו שמאלי דנוקבא, כי שם כבר נתבאר הטעם, לפי שהם גבורות, משא"כ בז"א שהוא רחמים, לפי שהוא זכר, ונמצא עתה כי בנקודת הבינה של הנקבה, יש שלשה נקודות, וצריכין להגדל ע"י החסד שבהוד דו"א שבעה נקודות אחרות, וזהו ג"ו. דו: הוא בנקודת הדעת, וכאן הוא הפך שאר הזוגות, כי באחרות היו האותיות הראשונות עקריות, והשניות היו בחי' התוספות, וכאן הוא להפך, כי האות הב' היא העיקר, ואות הראשונה היא התוספות. וזה הדבר עצמו הוא באותיות ק"ץ, שבנקודת ההוד, ושם נתבאר טעם שינוי הזה בב' נקודות האלו מבזולתם ע"ש. ונמצא כי בנקודת הדעת יש בה ששה נקודות עיקריות, וצריכות ד' של תוספות. והענין הוא, כמש"ל, כי בנקודת הדעת נכנסת עטרא דגבורה הכוללת חמשה גבורות, ושם נשארים שרשם. ואחר כך הארתם מתפשטת בששה קצוות הנקבה, וכשנצטרף נקודת הדעת עצמה, עם הה"ג, יהיו ששה נקודות עיקריות, והד' באים בתוספת. ואעפ"י שנתבאר לעיל, שהגבורות הם גם כן בחינת המים דגבורות גשמים, המגדלים את האילן, ואינם נכנסים בחשבון גוף ההגדלה עצמה, התשובה לזה הוא, לפי שבשאר הספירות אין בהם רק גבורה א', והלואי יספיק לגרום הגדלה, אך כאן שיש חמשה גבורות ביחד, יש בהם כח להגדיל, ולהשאיר שרשם שם, ולהיות ההגדלה מהם עצמן.

ואת, א"כ הגבורה הא' היא צריכה להגדיל כשאר הגבורות שבשאר הספירות, וא"כ נמצא שאין כאן רק ד' גבורות יתירות בלבד.

הגהה

(א) צמח: כתוב בגמרא כתובות פ"ב דק"ג ברובה. ובדרושים דקנ"ז כתיב מרובה. ושם ברש"י ותוספות ז"ל כתבו ברובה.

הגהות ומראה מקומות

(ו) כתובות ק"ג.

בחי' הת"ת שבה, אא"כ הגבורות אשר שם יגדלו הם בעצמן, ויעשה הת"ת.

והנה אני מסופק בזה, כי לעד"ן ששמעתי באופן אחר, והוא, כי האמת הוא, וכלל זה מסור בידינו, כי החסדים המתפשטים בו"א, והגבורות המתפשטות בנוקבא, הם מתפשטות מדרגה אחר מדרגה, מן החסד עד ההוד, כי תחלה יורדין כל החמשה חסדים, או הה"ג, בחסד, ואז נשאר שם בחינתה, ויורדות ר' אחרות למטה בגבורה, ונשאר שם בחינתה, ויורדות הג' בתפארת, ונשאר שם בחינתה, ויורדות הב' בנצח, ונשאר בנצח בחינתה, ויורדות האחרונה בהוד, ועתה קשה לנו קושיא הנזכרת שאיך הגבורות האלו של נ"ה, נשארו שם בת"ת, משא"כ בשאר הגבורות, הואיל וכולם עוברות דרך כל החמשה קצוות, ומה נשתנה הת"ת מהם. והתשובה היא מש"ל התירוץ השני, כי לא יש שום נקודה בתפארת להגדילה, וע"כ הוכרח שאלו הב' גבורות תחתונות העוברות בתוכה, ישאירו שם הארתם, כדי שיתוקן התפארת, כי אין לו מציאות אחר אלא זה, משא"כ בשאר הנקודות כי כל אחד יש לה נקודה שלה עיקרה, והיא נגדלת אח"כ.

מ"ס בנצח, כי הם ארבע נקודות, וניתוסף בהם ששה אחרות, והם: נקודת הנצח בעצמה, ונקודה שלקחה מלבוש נצח דאימא, ונקודה שלקחה מלבוש נצח דז"א כנ"ל, לפי שכולם הם בחי' נצחים, ומתגלה הארתם בהם, ויש בהם יכולת להגדילה, כי הם ממינה. וגם נקודה שלקחה מגבורת ההוד, שעברה דרך שלה, והניחה הארתה בנצח, ע"ד הנ"ל בת"ת, הרי הם ד' נקודות עיקריות. ואמנם הטעם למה לוקחת מגבורת ההוד הוא, לפי שהנ"ה נקרא תרי פלגי גופה, אחים הם ולא יתפרדו, ולכן מנחת הארתה שם בעוברת דרך הנצח. וגם ידעת, כי הנ"ה הם זכר ונקבה, אשר ע"כ בתפילת שחרית דחול, איהו בנצח ואיהי בהוד, ונדוע כי הזכר נוטל פי שנים, שהם עטרא דחסד ועטרה דגבורה, ונשארת הארת עטרא דגבורה בו, והארתה יוצא אל הנקבה. וכן כאן הנצח שהוא זכר, לוקח גבורתו, והארת גבורת ההוד עמו.

ק"ץ בהוד, כי יש בו נקודה א' תוספת.

הוא במוח הבינה דנוקבא, שלא נתפשטה בקו שמאל בגבורה, כמ"ש בע"ה.

כ"י: הוא בנקודת הגבורה, כי יש שתי נקודות: א' היא נקודת הגבורה עצמה, והב' היא הארת לבוש ההוד של אימא, כנ"ל בנקודת הבינה, שבכל קו שמאל מאיר ההוד של אימא, וראוי להכנסה במנין ההגדלה עצמה, וניתוספו בו שמנה נקודות, הרי כ"ה.

לע: הוא בנקודת הת"ת, כי יש בה שלשה נקודות, וניתוספו בה שבעה אחרות. הנה נתבאר לעיל, כי הנקבה לוקחת מבחי' הכלי והגוף עצמו של הת"ת דז"א שמן החזה ולמטה שליש אחד וחצי, והם מתחלקים בקו אמצעי שבה, חצי שליש בכתר, וחצי שליש בדעת, וחצי שליש בת"ת. (וצ"ע למה לא מנינו חצי שליש הזה, בכתר ובת"ת ובדעת) והנה מזה החצי שליש שלקחה מת"ת של ז"א, נעשה הת"ת שבה כנ"ל. אמנם נקודת הת"ת שלה עצמה, לא נשארה בכאן, וירדה למטה ביסוד שלה, כמ"ש שם בע"ה.

ונמצא, כי השלשה נקודות שיש בתפארת, אין נקודתה עצמה בכללם, אמנם הם בחי' חמשה גבורות אשר שם, והענין הוא, כי כאשר מתפשטין ה' גבורות בחמשה קצוותיה, הנה אז גבורת החסד נוטה לימין, ויורדת הארתה לבד בחסד כנ"ל. וגבורת הגבורה, ע"ד זה בקו שמאל, ושלשת הגבורות האחרות, יורדת שלשתם דרך קו האמצעי, דרך הת"ת, ונשאר שם הגבורה שלה, ויוצאות ב' הגבורות של נ"ה משם, ומתחלקים: זה בנצח, וזה בהוד. ונמצא כי כשירדו השלשה גבורות דרך הת"ת, הניחו ב' הגבורות דנ"ה הארתם שם, ונתחברו עם גבורות הת"ת, והיו ג', ומהם נעשה הת"ת שלה, ונתוספו לה שבעה נקודות אחרות, ואף על פי שהגבורות הם עצמן המגדילים, ואינם עצמות ההגדלה, עכ"ז כבר תירצנו קושיא זו בדעת שלה, כי גם שם היה כך, וביארנו שם שהטעם הוא, לפי שיש שם גבורות רבות, ואז יש כח בהם להגדיל, וגם להשאיר שרשם שם.

ועוד ט"א, כי בכל הספירות היה בהם שרש נקודתם אשר משם נגדלו, משא"כ בת"ת שירדה נקודתה למטה, ואין לה מציאות ליעשות

והעיקרות הם ט' אחרות. ע"ד הנזכר א"ט בכתר אחרים, י"ץ בחסד עשרות, וק"ץ בהוד מאות, ואלו (הם) הט' נקודות שיש בה עקרים, והם: נקודה א' שלה, ונקודה לבוש ההוד דאימא, ונקודה לבוש ההוד דז"א, אך הגבורה שבו אינה בחשבון, כי היא המגדלת אותם כנ"ל. והנה הם ג' נקודות, היותר בחי' דינים וגבורות שיש בכל שאר הנקודות, לפי שהנ"ה הם לבר מגופא, כנזכר בזהרה, כי ע"כ נאחו בו סמא"ל, בענין ותקע כף ירך יעקב, ובפרט ההוד שהוא קו שמאלי, וגם שהוא בסיומו, שהוא תכלית הדינין, כנזכר בזהרה, ששם הוא התוכא דרהבא, וכל אלו הג' נקודות, הם שלשה קצוות תחתונות שבג' קוים שמאליים: דאימא, ודז"א, ודנוקבא. וכל א' לבדו הוא דין קשה במאד מאד, ומכ"ש בהתחברם יחד, וע"כ ע"י התחברותם יחד בנקודה זו, הם מכים זה בזה, ונכללים זה בזה, ואז הדינין מתרבים, וכל אחד מאלו השלשה נקודות נכללה בשלשתם, ונעשה תשעה נקודות. וגם שהיו בבחינת מאות, ולא בבחינת עשרות, כי הגבורות והדינין מתרבים במאד מאד במקום הזה, והגבורה המתפשטת בהוד, מתגדלת אותה, וניתוסף בהם נקודה א', ונשלמו לי', וזהו ק"ץ. ונודע, כי החמשה גבורות, הם חמשה אותיות מנצפ"ך הכפולות, והצ' הפשוטה והארוכה, היא אחרונה שכולם, בסדר האלפא ביתא, ואלו מתפשטות מחסד עד הוד שבה, ונמצא כי הגבורה שבהוד, היא אות ק' ארוכה דמנצפ"ך, והיא היא אות ק' של ק"ץ. והנקודה של תוספת, היא הק', ונעשית נקודה זו בבחינת ק"ץ. ועל כן כל החיצונים, הנקראים קץ כל בשר, נאחזים בהוד הזה. וכן סמאל כשנגע בכף ירך יעקב, היה בהוד זה.

גם בזה תבין, ענין כל היום דוה, ואמדין בזהרה, שהם אלף שנים דחול, דבהו אתמשך גלותא, כמשי"ה כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול, והענין, כי התוך זוהמא דרהבא וסיגיה, הם מבחינת חמשה גבורות שבנקבה, המתפשטות

בתוכה, והתוכה דוהמא בצאתה לחוץ, עושים חמשה מיני דמים טמאים, הנמשכים מסיגים של החמשה גבורות הנזכר. ואמנם עיקר התוכם אינו, אלא בסיומם, בגבורת הוד שבה, ושם נאחזים החיצונים הנז"ל, ואז מן הוד נעשה דוה, בבחינת ה' דמים הטמאים, וזשי"ה והודי גהפך עלי למשחית.

והנה שתא אלפי שני הוי עלמא שהם ששה סטרין דז"א, וביום ה' שהוא אלף ה' שהוא הוד, בו נחרב הבית, ונמשך הגלות, בסוד כי אלף שנים בעיניך כו', ואלו הם ג"כ אלף (א) שנים דחול, הנזכר בזהרה, על פסוק האלף לך שלמה, שהוא חול כנודע, והם הם ב' אותיות קץ הנזכר, שהם בהוד דנוקבא, כי ק' היא מאה, והק' הם ט' מאות, באלפא ביתא דאי"ק בכ"ד, והרי הם שניהם בגי' אלף.

ולסיבה זו הנזכר נשתוו ב' נקודות, שהם: נקודת הדעת, ונקודת ההוד, כי כל שאר הנקודות, האותיות ראשונות מורות על העיקר, והשניות מורות על התוספות, שהוא טפל אל העיקר, אבל באלו הב' היו בהם נקודות השרשיות, יתירות על הנוספות, והטעם, מפני שאין נקודה שיש בה כ"כ גבורות מרובות, כמו אלו הב', ונודע שהדינין הם כמו האש, שכל מה שמתחברין יחד גחלי האש, השלהביות מתרבין מאד, משא"כ במים של החסדים, שהם נחים ושקטים, אך עכ"ז ודאי שהגבורות אשר בהוד, הם יותר חזקות מאד, מאותם שבדעת, לסיבה הנ"ל, כי כאן הוא מקום אחיזת הקליפות, ולכן מתרבין בה הדינין מאד, והיו בה בבחי' מאות, ולמעלה בדעת בבחינת אחרים, וזשי"ה, משפטי ה' אמת צדקו יחדיו כי אלו ב' הנקודות של דעת והוד, שהם גבורות ומשפטים, נשתוו וצדקו יחדיו באותיותיהם כנ"ל, משא"כ בשאר הנקודות, וגם רמז, כי אותיות ב' משפטים אלו, הם רמוזות במלת צדקו: ד"ו בדעת, וק"ץ בהוד, והם הם אותיות צדקו.

ד"ף ביסוד, פי', כי יש בו ב' נקודות

הגהה

(א) צמח: למעלה אומר שההוד הוא אלף חמישי, שבו נחרב הבית, וזהו כי הודי שהוא חמישי, ונהפך משחית חמישית.

עולה יפה כמשו"ל, ולא שמעתי פרטות אותיות
אלו ומה ענינם ממורי ז"ל ח)

והנה עתה בנמן בבחי' הד' הוה, נקרא חוה
אשת אדם הראשון, והיא בבחי' זו, שעדיין
איננה גדולה, ולא נזדווג עמה, ואמנם גם אחר
שגדלה, נק' על שם הוה של עתה, שהוא חוה.
וטעם אל קריאתה חוה, הוא כמש"ל, כי לכתר
שבה לוקחת חצי שלישי אור של חסד דתפארת
דו"א. ואמנם אינו נכנס רק בד' זמנים כנ"ל,
והנה אם נחלק זה החסד שבת"ת דו"א לשלשה
שלישים, נמצא שהיא אינה לוקחת רק חצי
שליש, והוא שתות בלבד, וזה נרמז באות ו'
של חוה. והנה הנוקבא עצמה עתה בבחי' הג',
היא בבחי' ה' תתאה של שם כנ"ל, ולכן גם
היא נרמזת בה עתה באות ה' של חוה. ואמנם
אות ח' של חוה, אני מסופק, ונלעז"ד ששמעתי
אחד משני פירושים אלו שנבאר בע"ה.

האחד הוא, כי הנה זה החסד שבת"ת מן
החוה ולמטה איננו רק שני שלישים לבד כנודע
שהם מגולים, ומהם לוקחת הנוקבא, ואם כן
נמצא שחצי השליש שלוקחת, הוא בבחי' רביע
של ב' השלישים האלו, והנה הוא מתחלק לד'
חלקים, ונכנס בד' זמנים כנוכר, ובכל פעם
נכנס רביע הרביע הנזכר, נמצא שהם ב'
רביעיות, שהם שם ח' דחיה.

והנלעז"ד שהוא מה ששמעתי באמת, הוא
זה הפירוש הב', והוא, כי כבר נתבאר בדרושי
ז"א, איך החסדים המגולים מאירים מאד,
ונכפלים לב', ונמצא כי אותם ב' שלישי החסד
נכפלו, ונעשו ד' שלישים, וכאשר הנקבה לוקחת
איננו רק חצי שלישי שהוא א' מח' חלקים שבד'
שלישים הנזכר, ואע"פ שאח"כ מתגדל בה ונעשה
שליש, עכ"ז בשעה שלוקחתה, איננו רק חצי
שליש, שהוא אחד מח', בב' שלישים המגולים
בת"ת דו"א, וזהו ח' דחיה. והנה נתבאר בכל
מה שקדם, הבחי' הד', שהוא המשך י"ב שנים
ויום א', שעדיין היתה נקרא קטנה, ועתה אחר
שנשלמו י"ב שנים ויום אחד, מתחילין ששה

עיקריות, והח' באות בתוספות. והענין הוא
כמש"ל בנקודת הת"ת, שנקודת הת"ת בעצמה
לא הוצרכה שם, וירדה כאן ביסוד, ונתחברה
שם נקודת היסוד עצמו, והרי הם ב' נקודות
שרשיות. ואמנם טעם לזה הוא, לפי ששני
הקווים של הנקודות, שהוא קו ימין וקו שמאל,
יש להם כנגדם בוי"א על מה שיסמוכו, והם
נ"ה דו"א, שארכם בכל קומת הנקבה כנ"ל,
והכתר והדעת והת"ת שבקו אמצעי שלה, הם
ג"כ יש להם על מה שיסמוכו, והם ת"ת ויסוד
דו"א, המתפשט עד שיעור הת"ת של הנקבה
כילו בלבד. ואמנם היסוד והמלכות של הנקבה,
הם פורחים באויר, ואין להם בוי"א על מה
שיסמוכו כלל, וע"כ הוצרך שהנקודה של הת"ת
שבה, שכבר היה לה על מה שתסמוך בוי"א,
וזה תרד ותחבר בנקודת היסוד, ובין שתיהם
יגדל היסוד והלואי שיספיק, וז"ש בזהוה, דגוף
וברית חשבינן חד, כי הרי הברית דיסוד,
נתחברה נקודתו עם נקודת הת"ת, שהוא בגופא
ונעשו א'.

ש"ן בנקודת מלכות שבה. והנה גם לנקודה
זו, אין לה מקום בוי"א לסמוך בו, ואמנם כיון ז'
שבכל פרוץ הזה נקרא מלכות, וזו הנקודה
היא מלכות שבמלכות הזאת, וע"כ אין צורך
בה, וזולתי לבחי' חותם ע"ג חותם, ולכן אינה
רק הארה בעלמא דחותם ע"ג חותם דיסוד,
כמ"ש ענינם לקמן בבחי' הה', הנקרא נערה
וע"ש. ולכן בהארה מועטת יספיק לה, וענין
ההארה הוה דחותם, נמשך בה מהארת שלשה
שמות אהיה: דיודין, ודאלפין, ודההיין, שיש
בנה"י דאימא, שהם בגי' חותם, שאינם רק
הארת חותם בעלמא, כמ"ש בע"ה בדרוש
הנערה, ונמצא כי הארת שלשה שמות הנזכרים,
הם בבחי' אות ש', וניתוסף בהם ז' אורות שהם
ן' פשוטה דש"ן, שהם ז' מאות, ונשארו אותיות
ת"ם, והם למטה בבחינת המלכות, ולא קבלתי
פירושים בפרטות. גם נשארו באלפא ביתא הזאת
דאטב"ח, ג' אותיות הנ"ך, שאין בהם, זוג והם
אותיות כהן, ולכן הנושא אשה כהנת, אין זווגם

הגהות ומראה מקומות

(ז) צ"ל שכל (ק). ח) פסחים דף מ"ט. ועיין ספר שערי מאמרי רז"ל דף ט"ו.

חדשי הנערות כנודע, ואו היא בחי' הה' והו', והיא הנקרא נער נערה.

דרוש ח'

(ח) הבחי' הה' והו', והיא אחר י"ב שנים ויום א' שנגמר פרצופה, ויצתה מכלל קטנה, ונכנסת בבחי' נער ונערה. ענין ב' בחינות אלו בדרך קצור הוא, כי הנה מלבד מה שאנו צריכין בתיקון פרצוף הנקבה, עוד אנו צריכין לתקן בה בתחילה, טרם שתזדווג עם בעלה, בחינת כלי הרחם, שיהא מתוקן וראוי לקבל טיפת ההזרעה, ולציירה בתוכה שיעשה ממנה וולד, וגם שיהיו מוכנים בה בחי' מיינן נקבות כנודע. גם יש בכלי הזה בחי' דלתות וצירים, וכמשול על פסוק כי לא סגר דלתי בטני. ועל פסוק כי נהפכו עליה ציריה. ונמצא, שיש ב' דלתות וב' צירים, וב' מיני מ"ן, ובהיות מתוקן בה חציים, שהוא דלת א' וציר א', ומ"ן א', עדיין נקרא נער. ובהנתן לה דלת הב', וציר הב', ומ"ן השנים, אז נקרא נערה. וע"כ צריכין אנו תחילה לבאר ענין כל זה הנזכר, ובזה יובן מציאותם איך הם, וגם יובן זמנם אימתי הוא, ואז תבין זמן הנקרא נער, וזמן הנקרא נערה. ונתחיל לבאר ענין דלתות וצירים, ומ"ן אלו, מה ענינם. דע כי מצאנו בזהר ב' כינויים אל המלכות, והם: ציון, וירושלם. וביאורם הוא, כי נקודת היסוד של הנוקבא, נקרא ציון, כמ"ש באדרת האזינו, כי ציון בנוקבא כבית רחם לאתתא. ואמנם נקודת המלכות שבנוקבא, היא נקרא ירושלם. וענין ציור ב' בחינות אלו באשה הוא כך, כי כמו שבזכר יש יסוד ומלכות, והם אבר ראש הגויה והוא יסוד, ובראשו העטרה כמין חומת בשר גבוהה בסיום הגיד, והוא

בחינת המלכות שבזכר. כן באשה יש חדר א' לפנים, אשר בתוכה הוא הרחם, והחדר הזה נק' יסוד שלה, ובפתח החדר הזה יש חומת בשר גבוה, נקרא בגמרא שיפולי מעיים, והוא בשר בולט באמצע בין ב' הירכים בפתח היסוד, זה הוא המלכות שבנקבה. ונמצא כי בחי' המלכות שבנקבה אינה בחינה גמורה כשאר הטי' ספירות שבה, שהם בחינת גמורות, מן הכתר עד היסוד שבה, כדמיון הזכר ממש. אבל המלכות שבה, אינה רק הארה מועטת בכל שהוא, רמוזה באותה הבשר העב הבולט ועומד שם, כנזכר. והטעם הוא לפי שכל בחי' הנקבה נקרא מלכות, וע"כ אחר שכל עצמה היא מלכות, אין צורך להיות בה בחינת מלכות, ולכן לא היתה המלכות שבה בחינה גמורה כנזכר.

ואמנם מה שהוצרך להיות שם בחינת מלכות, אע"פ שאינה רק בדרך רמז כנזכר, הנה כל זה היה לצורך גדול, ונרמז בדברי רז"ל באומרם (ט) כי ד' דברים צריכים חותם בתוך חותם, וסימנם חבי"ת: חל"ב, בש"ר, י"ן, תכל"ת. ונבאר בחי' היין, שהיא א' מהם, ולמה הוא צריך חותם בתוך חותם, ומה ענין ב' חותמות אלו.

והענין, דע, כי היין הם בחי' החמשה גבורות שביסוד דנוקבא כנודע, והם הם המיין נוקבא שבה, והם נק' מנצפ"ך, ונודע כי כל החיצונים והקליפות, כל חיותם הוא משמרי היין העליון, והנה הם עומדים תחת הנוקבא כנודע, בסוד רגליה (כ) יורדת מות. ואינם נאחזות אלא בסיומא ובתחתיה. ובהיות אלו הגבורות הנקרא יין, משומרות תוך היסוד של הנקבה, בב' חותמות, חותם ע"ג חותם, אז הם נק' יין המשמח, שהוא בחי' הגבורות, בהיותם ממותקות, ולפעמים, אותם הגבורות מתהפכין

הגהה

(כ) צמ"ח: והשמרים הם בסוף הכלי, שמרי היין, יורדת אל הקליפות הנו' הנק' מות, ועיין בזהר שמות ד"ו, ובספר עב"י דקפ"ד.

הגהות ומראה מקומות

(ח) ע"ח שער הירח. ועיין שער הכוונות דרושי יום הכיפורים פ"ה, שער הלקוטים ותלמוד עשר ספירות חלק' ט' מן אות ס"ט כל החמשך. (ט) ע"ז ל"ט.

אלא נעשה מבחי' הכאת הגבורות, בדרתם מן הת"ת עד היסוד דרך ירידה, והאירו שם, ונחתם ואתגליף הארתם שם, ומכח הארתם נעשה היסוד הזה, וע"כ נקרא היסוד שלה חותם הנחתם, כי איהו חותם מן הגבורות שהאירו שם בהכאתם בירידתם.

גם המלכות שבה נקרא חותם, כי הרי ההארה שבה אינה, אלא מהארת חותם היסוד, וזהו ענין אומרים חותם בתוך חותם, כי חותם החיצון שהיא המלכות, נמשכת ונעשית מהארת החותם הפנימי שהוא יסוד שבה.

גם מלת חותם, כמו שנבאר בע"ה, איך חותם הזה של המלכות, נמשך מג' לבושי נה"י דאימא, שהם ג' אהיה: דיודין, ודאלפין, ודההיין, והם בגי' חותם עם הכולל.

גם מלת חותם, הם אותיות חמות, והענין, כי הנוקבא היא בת אימא עילאה, והיא אשת ז"א, הנקרא חתן דכלה הזאת, ונמצא כי אימא עילאה היא חמותו של ז"א, ולפי שמן חמות נמשכין ג' אהיה אלו במלכות של הנקבה, נקרא חותם לשון אותיות חמות.

והנה בהזדווג ז"ן נקרא חתן וכלה, והענין, כי הנה חבור הזכר עם הנקבה, הוא התחברות יסוד שלו ביסוד שלה, והנה היסוד שלה, הוא הארת ג' אהיה הנזכר, שהם בגימטריא חותם כנוכר, ועם כללות שלשתן, הם בגימטריא חת"ן, להורות כי הוא נתחבר ביסוד שלה, כי זהו עיקר כונת הנשואין, שהוא לצורך הזווג הנז', ואז הנקבה נק' כלה, יען היא מעלה מ"ן שלה, והם חמשה גבורות מנצפ"ך, שהם אות ה' של כלה, וכל גבורה כלולה מי', עולים חמישים, שהם אותיות כ"ל מן כלה.

והנה נתבאר לעיל, כי הגבורות נק' יין המשמח, בהיותם תוך החותם הזה משומדות, וכשיש עונות למטה, הגבורות נעשים דם, והחותם נהפך לנדת, שהם אלו הלבושין של ג' אהיה עצמן, שהם בגימטריא תנ"ד, וזהו ענין הפסוק, כימי נדת דותה תטמא.

ואחד שביארנו מי הם הנקרא חותם בתוך חותם, וביארנו שהם יסוד ומלכות שבנוקבא, נבאר עתה מה ענין חותמות אלו שם, ונתחיל לבאר החותם הא' הפנימי, שהוא היסוד. הנה

מן היין המשמח לדם, שהם דינין גמורים, ואז נעשה דם נדות, ובצאתם לחוץ יונקים מהם החיצונים דם נדות הזה, ולמטה יתבאר, כי הגבורות הם עצמם נעשים דם, והחותם נקרא נדי"ת, וזהו דם נדת והבן זה.

גם יתבאר למטה, כי שני מיני דמים הם אלו הגבורות, וכל אחד כלול מה', והה' מהם נקרא ה' מיני דמים טמאים, והה' האחרים נק' דמים טהורים. ולכן הגבורות הנקרא יין, אשר לפעמים נעשים דם, ויונקים ממנו החיצונים, צדיכין שמוד חותם בתוך חותם. אך החסדים הנקרא מים, אין אחיזה אל החיצונים בהם, לכן אינם צדיכין שמוד.

ואמנם ענין ב' חותמות, הם בחי' היסוד והמלכות שנמצאו בנוקבא, כי החמשה גבורות שהם יין, משומדים תוך היסוד הנקרא חותם, וע"כ היסוד יש חותם ב', והיא המלכות, וע"י שני חותמות אלו, אין שליטה אל החיצונים ליינק מן היין הפנימי ההוא.

הנה חותם, אותיות חומ"ת, כי הם כדמיון חומת העיר, המשמרים את בני העיר מפחד האויבים, הסובבים מחוץ לעיר, ונמצא כי חותם היסוד, וחותם המלכות שבנקבה, נרמזו שניהם בפסוק, כמ"ש חומת בת ציון הורדי כנחל רמעה כו', וכתוב, על חומותיך ירושלם, שהם יסוד, הנקרא ציון, וירושלם הנקרא מלכות שבה. גם חותם אותיות תחום, לומר עד כאן תחום הקדושה, ומשם והלאה הם הקליפות. וזה עצמו איסור יציאת חוץ לתחום בשבת, שהוא מקום החיצונים, שהם חוץ לתחום החיצון, שהיא המלכות שבנוקבא.

גם חותם הוא מלשון רבד הנחתם במקום אחר, ונשאר ציורו בו, והוא, כי הנה היסוד נקרא חותם, לפי שכבר נתבאר לעיל, כי שיעור אורך היסוד דו"א, כנגד קו אמצעי דנוקבא, העומדת כנגדו מאחוריו, הוא עד סיום התפארת שבה, וא"כ נמצא, כי כל שאר הספירות שבנקבה כולם הם מכוונות כנגד נה"י דו"א, ויש להם על מה שיסמוכו, אמנם היסוד והמלכות שבה, אין להם מקום בז"א על מה שיסמוכו, ואמנם עיקר עשיית היסוד שבה, לא נעשה כשאר הספירות שבה, שנעשו מכח הארת הז"א בה,

נעשית דלת א' וציר א', והיא אות דלת אחת, אשר יש בה אותו העוקץ, כמין יוד באחורי הדלת בין ב' הקווים והווין שבה, כדמיון ציר הדלת, כזה: והיוד שבין ב' הווין, היא הציר, וב' הווין הם הדלת, וחבור הכל, נקרא דלת א', שהם בגימטריא כ"ב, שהם יוד א', וב' ווין כנזכר. הרי שהכ"ב אתון שביסוד דילה, נצטיירו בבחינת דלת א' וציר שלה, שהוא היוד שבאמצע ב' הווין, שעל היוד' הזו הדומה לציר, שעליה סובבין ב' הווין, שהם בחינת הדלת.

ואמנם נבאר טעם, למה נקרא ציר, והענין, כי ציר בגימטריא ש' של שד"י, שהוא היסוד של הנקבה, הנקרא שד"י, ובשין זו יש לה ג' קוים, ג' ווין, שהם בחינת חג"ת, הנרשמים ביסוד, ונמשכו אליה שם, מן האבות העליונים, חג"ת, שהם שלשה ווין, וז"ש באר חפרו שרים כרוה נדיבי העם כו', שהוא בחינת היסוד שבנוקבא, המעלה מ"ן, והיא בארה של מרים, שנאמר בה עלי באר ענו לה, כי היסוד הזה אינו בולט כיסוד הזכר, אמנם הוא שוקע בחפירה, כמין באר המעלה מים מתתא לעילא, וביאר עניינו ואמר, כי היסוד והבאר הזה, חפרוה שרים, כרוה נדיבי העם, האבות הנק' נדיבים כנודע, והם חג"ת שחקו חותמם, שהוא חג"ת שביסוד, והוא ש' של שד"י.

וז"ש והיה שדי בצריך, כי שם שד"י נעשה מן הצירים שביסוד, שהם בג' ש' של שד"י, וזו הש' שהוא הציר, נמשך מן אותיות י"ד העליונים, שהם חג"ת: יד גדולה, יד חזקה, יד רמה, וזהו שד"י: ש', י"ד, וזהו פירוש משז"ל, יצחק מיעך באצבע והבן זה. (כ) גם זש"ה מקדש אדנ"י כוננו ידיך, ר"ל כי הידים

כמו שיש בחומת העיר דלתות וצירים לסגור פתח החומה, כן בחומת הנקבה, שהיא החותם הנקרא יסוד, יש בו ב' דלתות, וב' צירים לב' הדלתות, כי כל דלת יש לה ציר, וכמ"ש למעלה, מאמר רז"ל (י) כשם שיש דלתות כו' כך יש דלתות באשה, שנאמר כי לא סגר דלתי בטני כו', וכשם כו', כך יש צירים באשה, שנאמר כי נהפכו עליה ציריה.

ונבאר אתה ענין דלת א' וציר א', וממנה יובן הב', הנה נודע כי בעת הזווג, האיש מזריע טפת לובן, בתוך היסוד של הנקבה, והיא מקבלתה שם, והיא ג"כ מזרעת טיפת אודם, שהם מ"ן, והכל נשאר שם ברחם שלה, ושם מצטיירת אותה הטפה, בהמשך זמן העיבור, ואחר כך נפתחין הדלתות, והולד נולד ויוצא לחוץ והנה צריך שיהיו באשה בחי' דלתות, כדי לסגורם ולעכב הולד שם בפנים, שלא יצא לחוץ עד שיגמר להצטייר לגמרי, וגם צריך שיהיה בה כח המצייר את צורת הולד, והנה נודע כנזכר בספר יצירה, כי האותיות דומות לאבנים, וכמ"ש שם, ג' אבנים בונות ששה בתים כו', כי כל בנין גוף הולד אינו נעשה, אלא ע"י כ"ב אותיות של האלפא ביתא, והם השאור אל העיסה של הולד, והנה בדוכרא יש כ"ב אתון, וכולם נרשמו ונחתמו ביסוד שלו, וכמ"ש בזוהר, בפסוק וישכב במקום ההוא, (א) ויש כ"ב אתון במקום ההוא, וכאשר הטיפה יוצאת משם, יוצאת כלולה מכ"ב אתון של היסוד דדוכרא, וכן הכ"ב אתון שבנוקבא, נרשמן ונחתמין ביסוד שלה, וכאשר טפת הזכר נכנסת שם, היא מתעכבת שם, ומצטיידת בכח אלו כ"ב אתון.

והנה מאלו הכ"ב אתון שביסוד דנוקבא,

הגהה

מקום ההוא הוא דומז אל יסוד או"א, כי מ"ן מילוי ע"ב דיודין דיסוד דאבא, וק"מ מילוי קס"א, יסוד דאימא, ושניהם אותיות מקום כנודע.

הנחות ומראה מקומות

(י) בכורות מ"ה. (כ) פרד"א טרק ט"ו. ועיין יבמות ל"ד.

העליונים, שהם שלשה האבות, הם כוננו ותקנו בחי המקדש של אדני, שהיא הנקבה, ונודע, כי ציון שהוא יסוד, נקרא קדש הקדשים.

וזש"ה שמרנו מידי פח יקשו לי, כי הודעתך בפרשת בראשית, כי מ"ד, הם שם מ"ב דכורא, שהוא : פשוט, ומילוי, ומילוי המילוי של ההויה, שהם מ"ב אתוון, ואין לך טפה יורדת מלמעלה, שאין ב' טפות נוק' עולות מלמטה, והם שני שמות מ"ב, שהם בגי' פ"ד. והם בחי' המ"ן ונתונים תוך הדלת הנז' והציר, הנעשה מן הידים העליונים. והנה דלת ופ"ד, הם פ"ח, הנעשים מן הידים העליונים, וכאשר אוחזים בהם הקליפות, נקרא ידי פ"ח, וזהו שמרני מידי פ"ח יקשו לי.

והנה נתבאר, ענין הדלת והציר, שהם כ"ב אותיות, הנרשמים ביסוד שלה. ובתוך דלת וציר זה, יש מ"ן עצמם, והם חמשה אותיות הכפולות שבאלפא ביתא, והם אותיות מנצפ"ך, שהם חמשה גבורות שבנוקבא, שירדת ביסוד שבה, ונרשמות שם, ואלו האותיות של מנצפ"ך, הם המ"ן שהוא מעלה, כנגד המ"ד שנמשכין לה מן הזכר, ואח"כ כאשר מצטייר צורת הוולד, הוא ע"י כל כ"ב אתוון האחרים, שהם הדלת והציר כנו'.

והרי נתבאר, דלת א' וציר א', ומנצפ"ך א', שבחי' הם כלי א' עם המ"ן שבו, וכל זה במשך לה בתחלה, שהוא כאשר היא היתה נתקנה פרצופה, ונמשכו בה בחי' המוחין שבה, ונמשכו בה החמשה גבורות, וכל זה היה נמשך אליה על ידי הו"א עצמו, באחורי החזה שלו, כנ"ל בבחי' הד'. ואח"כ כאשר נסרה המלכות, אחר שנתקן פרצופה ע"י הו"א, כי ע"כ היתה דבוקה עמו אחר באחור, כדי לקבל מוחין דילה והארותיה ע"י, ואז היו ההארות עוברות אליה דרך מחיצות הו"א, וע"כ היו דינין, ואותו הדלת והציר והמנצפ"ך אשר קבלה על ידו ביסוד שלה, היו דינין, והיו נק' בחי' ירושלם שהיא דינין, ואח"כ נסרה, והוא שנסתלקו נה"י דאימא והמוחין מן ז"א, ויצאו מן ראשו, ונכנסו הנה"י של אימא, וגם המוחין, בראש הנקבה, העומדת באחורי הו"א, ואז אין האורות והמוחין שלה

נמשכין דרך הו"א, אלא מאימא עצמה, וע"כ ננסרת ונפרדת מאחורי הו"א.

והנה עתה, מקבלת מוחין שלה פעם ב', בהארה עצומה לאין קץ יותר מבראשונה, כי בתחילה היו תמצית האור, ועתה לוקחת המוחין עצמן, ואז נגמרת להתקן, וחוזרת ליקח פעם שניה הכ"ב אותיות ע"י אימא, ונעשים ביסוד שלה דלת ב' וציר ב', ומקבלת מנצפ"ך שני, שהם מ"ן שניים, שכל זה הם בחי' נמתקות מאד, ואלו השניים שלוקחת ע"י אימא, נקרא ציון, שהם רחמים. והרי עתה נשלמו בה ב' צירים, וב' דלתות, וב' מנצפ"ך, שהם כ"ז אותיות שקבלה ע"י הו"א, וכ"ז אותיות שניות שקבלה ע"י הבינה.

והנה כאשר תחבר ב' דלתות אלו כזה : ׀ יהיו צורת ׀ סתומה, של פסוק לסרבה המשרה, כי ע"י ב' דלתות נסתם היסוד שלה, ונעשית ׀ סתומה, והולד בתוכה הנעשה מן המ"ד ומ"ן, ואז נקרא גן נעול מעין חתום. כי המ"ן סגורים וחתומים בתוך דלתות אלו, הנעשים מם סתומה, ולפי שאלו הדלתות הם הכ"ב אתוון אשר שם, אשר מהם נצטייר הוולד, לכן אין ציור צורת הולד נגמר עד ארבעים יום, שמצטייר בכח ב' דלתות אלו שהם מ' סתומה, וכאשר בא זמן הלידה, אלו ב' הדלתות נפתחים, ויוצא הוולד מתוכם מצוייר. ונמצא כי ב' הדלתות והצירים, הם צורת המם סתומה, ואמנם ענין ב' מנצפ"ך, שהם המ"ן, הם בחי' י' דמים שיש ביסוד הנקבה. ה' טהורים, וחמשה טמאים, כנזכר בגמרא. והמנצפ"ך הא' שלקחה ע"י ז"א, שהיו דינין גמורים, מהם נעשים הדמים טמאים ע"ד הנ"ל. והמנצפ"ך ב' שלקחה מאימא, הם גבורות ממותקות, והם דמים טהורים, והם בחי' ירושלם וציון כנזכר.

והנה אלו המנצפ"ך, הם בחי' גבורות שלוקחת מן הבינה, כנודע שמשם נמשכין, והיא נקרא חמות, וז"ס חותם כנ"ל. והנה נודע, כי נה"י של הבינה שבה נתונים המוחין דו"א, הם ג' אהי"ה : א' דיודין, בנצה, וא' דאלפין, בהוד, וא' דההין, ביסוד, ושלשתן בגי' תנ"ה. והוא בגימטריא חותם. וזהו בחינת המלכות

ואז היצ נקרא בוגרת. בגימטריא תורה, לרמח אל מ"ש.

כאן חסר תשלום דרוש זה, והובא בספר מבוא שערים מדפוס קארעץ קראקא ל' יע"ש.

דרוש ט

(מ) דע, כי נוקבא דז"א, היא אחורי ז"א, מכנגד החזה ולמטה. והת"ת דז"א נחלק לשלשה שלישים: שלישי העליון עד החזה, ושני שלישים, מן החזה עד סוף הת"ת. ונמצא, כי שיעור כתר הנקבה, העומדת באחורי הת"ת שלו, היא ב' שלישים דת"ת דז"א. ואלו הב' השלישים, היא לוקחתם מן הגוף דת"ת דז"א. והנה החסד המתפשט בת"ת דז"א כנודע, הנה הוא נחלק לשלשה שלישים, וחסד בגימטריא ע"ב, וכשתחלקהו לשלשה חלקים, יהיה כל אחד מהם כ"ד, ואלו הב' שלישים תחתונים הם כ"ד כ"ד. וזהו ושמתי כדכד שמשותף, כי בעת החרבן ניטלו ממנה ב' אורות אלו, כי כל

שבנוקבא, שהוא החותם הראשון, שכל עיקרו הוא מן לבושי נה"י דאימא.

והנה בתחלה, כשעדיין לא נעשה ביסוד שלה, רק דלת א', וציר א', ומנצפ"ך א', ע"י הז"א, אז נקרא הנקבה נער, חסר ה', כי נער בגימטריא ש"ך דינין, וזה המנצפ"ך הא' היה דינין כנ"ל. ועתה שלקחה אלו השניים, שהוא אחר שננסרה, או ניתוסף בה ה' דנערה, כי ה' זו רומזת על אלו חמשה אותיות דמנצפ"ך השניים, שהם יותר רחמים, וגבורות ממותקות.

והנה מה שלוקחת עתה בזמן הנערות, שהוא בזמן הנסירה, הם דלת א', וחמשה אותיות מנצפ"ך, הרי הם ששה אותיות, ואלו הם ששה חדשים של זמן הנערות.

הבחי' הז', היא אחר שננסרה, ולקחה ששה בחינות הנז', שהם דלת א' וחמשה אותיות מנצפ"ך אחרים, בששה חדשי הנערות, ואח"כ חזרת עמו פנים בפנים, ואז ראויה לווג גמור, ואז היא תורה שבע"פ, המתחברת פנים בפנים עם הזעיר אנפין הנקרא תורה שבכתב

הגהות ומראה מקומות

(ל) בה"ו כתב ולזכות את הרבים אעתיק לפניהם מה שנמצא תשלום החסר פה ונמצא בדטוסים אחרים, וז"ל, מ"ק, הנה לעיל בארנו סוד החותם ונבאר עוד כי הלוותם הוא בדדים, ושאר הצירופים כמו: חותם, תחום, הוא ביסוד. וחותם הוא בדדים דז"א, שהם בתפארת שלו, הנקרא אמת, וחותם של הקב"ה הוא אמת שהוא המכריע בין חו"ב ובין חו"ג ובין ג"ה לכן נקרא חותם שבו נחתמים כל שאר המדות והוא המבריה מן הקצה אל הקצה, א' ראשונה לאותיות, מ' אמצעי, ת' אחרונה, כי הוא חותם שלם [ג"א כולם] הרי חותם בדדים שלו דהיינו שלישי תפארת, ואימא נקרא חמות כנזכר בזהר שממנה יוצאים הה"ג שהם ה' נקודין דפתוחי חותם (ע"כ נמצא ג"כ בע"ה שער תקון הנוקבא פ"ג ד"ה מ"ב) של עולם נוקבא הוי, משום שהיא נחתמת מהזכר והיא שוקעת כעין חותם, כי הזכר בולט, וא"כ יסוד אימא הוא חותם, והמלכות חומת, כי היא חומת החיצונה, וגם היא תחום, והוא סוף התחום, הרי

(מ) ע"ה שער לידת המוחין, ושער דרושי הצלם פ"ג ופ"ו, שער הקדמות דף רמ"ב ודף שמ"ה שער המצות פרשת תזריע, שער מאמרי רז"ל דרוש ד' שנכנסו לפרדס, שער הקלוטים פרשת תזריע.

אצלנו שם במקומו, וזו העיטרא דגבורה שהיא שם בשליש העליון דת"ת שבה, זהו בחינת מות הדעת שבה, ואיננו למעלה בראש אצל המוחין האחרים.

וטעם הדבר הוא, דע כי כל המוחין, בין מוחין דדכורא, ובין מוחין דנקבה, כולם הם באים מזיווג או"א, שנמשכין מן המוחין שלהם בחי' טיפות, מן ג' מוחין דאבא, ומתלת מוחין דאימא, ואמנם הטיפות של מוחין דחור"ב, הם נמשכין מן המוחין עצמם דאו"א, שהם חריב שלהם, אמנם טיפת המוח של הדעת, אינם ממשכין אותו מן מוח הדעת העליון שבין חור"ב שלהם, רק מן החסדים והגבורות המתפשטין בוי"ק דאו"א, ע"ד שמתפשטין בגופא דור"ן, כנודע, ולכן כיון שהדעת הזה של הנקבה, איננו נמשך אלא מבחינות הגבורות המתפשטות בוי"ק דאימא, לכן גם כאן בנוקבא דז"א, מוח הדעת שלה שנמשך משם, ירד למטה בשליש העליון דת"ת שלה, ואלו הכתר שלה היה בתוכו אור גדול, אע"פ שהדעת הזה שלה, הוא מגבורות דוי' קצוות דאימא, היה נשאר למעלה בראש שלה, תחת מוחין דחור"ב שלה, אמנם כיון שאורו מועט מאד, בערך הגוף של הכתר, כנ"ל שהגוף הוא מב' שלישים, ואורו הוא חצי שלישי; לכן אין כח בכתר שלה להעלות הדעת העומד כנגדו למטה בקו אמצעי, ולהעלותו עד הראש תחת הכתר סמוך, משא"כ בז"א שהאור של הכתר שלו גדול כנו', ולכן יש כח בו להעלות הדעת שלו למעלה, תחת חור"ב שבו, כמ"ש במקומו.

והרי נתבאר ההפך, שיש בין כתר הזכר לכתר הנוקבא, וההפך שיש בין הדעת של זכר, לדעת של הנקבה, והאחד גורם לחבירו כנו', ואמנם טעם, למה ע' הכתר המלכות אינו מתחיל אלא בחזה הו"א הוא, לפי ששם הוא סיום היסוד דאימא שבתוך ת"ת הו"א, ושם יוצאות החסדים והגבורות מגולים באור רב, ונודע כי פריצוף המלכות אינה יוצאה רק מהארת הגבורות דאימא, ובהיותם מכוסות למעלה בתוך ב' מחיצות: א' יסוד דאימא, וא' הת"ת

חסד הוא אור דיום ראשון כנודע, וב"פ אור, הם בגימטריא בית עם הכוללים, וז"ש רז"ל ג' משחרב ב"ה, אסור לשחוק, כי בי"ת הם ב' אורות אלו, וגם שחוק בגימטריא ב' אורות אלו, ולע"ל יחזירם לה.

וזהו ושמתי כדכד שמשותיך, ונודע כי ספירת הת"ת, נקרא שמש, וכן כללות ז"א כולו נקרא שמש, ונמצא כי ב' שלישי הת"ת דז"א, שלוקחת לכתר שלה, הם ב' שלישי השמש, וזהו שמשותיך, ר"ל: ב' שלישי השמש, וזה הכ"ד, הם כ"ד ספרים דאורייתא, והם מש"ה ברבקה, ותמלא כדה ותעל, כי הוא כ"ד ה', כי הנקבה נקרא ה', וזהו הכ"ד שלה שהוא הכתר שלה, והם ג"כ ענין כ"ד אותיות בשכמל"ו, כנזכר בזהר, ס' ולפי שאינה לוקחת בכתר שלה רק ב' כ"ד אלו, וחסר ממנה כ"ד השלישי העליון, לכן נק' ד"ך ועניה.

הנה כל זה הוא מגוף הת"ת עצמו דז"א, אמנם מן האור עצמו, שהוא החסד המתפשט בתוכו, אינה לוקחת ממנו רק חצי שלישי אור בלבד, ונמצא כי הכתר שלה, הוא משני שלישים גוף, וחצי שלישי אור, ונמצא כי גוף הכתר שלה גדול, והאור שבתוכו ממועט מאד, ואף גם זה האור אינו עצמות האור, רק הארה העוברת דרך מחיצת גופא דז"א.

אמנם כתר דז"א, אינו כן, כי גופו הוא שלישי א' האחרון שבת"ת דבינה, ואורו גם כן הוא כל האור אשר שם כמו שהוא, כמ"ש במקומו, וכיון שכן, היה הפרש אחר בין ז"א לנוק', בענין מוח הג' הנקרא דעת, כי הנה הנקבה דעתה קלה, ואין בה בראשה אלא ב' מוחין, שהם חור"ב, אמנם מוח הג' שהוא הדעת, אין בה רק עיטרא דגבורה בלבד, ואף זו העיטרא איננה למעלה בראשה תחת תרין המוחין של חור"ב שבה, כאשר הוא בז"א, אמנם הם בגופא בוי"ק שלה, והם באמצע, במקום הב' כתפות שלה באמצע, תחת הגרון, בשליש העליון של ת"ת שבה, בין הכתפים, שהוא למעלה מן החזה שלה, וז"ס קשר היוד דתפלה של יד, כמבואר

הגהות ומראה מקומות

(ג) ברכות ל"א: (ס) עיין בהקדמת תקוני הזהר מן אות ש"א כל החמשך. (ע) צ"ל כתר.

כנודע, ואז הגבורות מתחילות ויוצאות קודם החסדים, והם מתפשטות בוק ז"א, וכיון שזה התיקון לא היה בז"א, שיתפשטו החסדים בששה קצוותיו, לכן גם החמשה גבורות שניתנו ללאה, לא נתפשטו בשש קצוותיה. אמנם תכף ירד ביסוד שלה, והיו שם בבחי' מ"ן שבה, והחסדים שלקחה הם מתפשטות בו קצוותיה. משא"כ בהיותם לאה ורחל במקומם האמתי קודם החטא, שאז חמשה גבורות שלהם מתפשטות בששה קצוותיהם, ע"ד התפשטות החסדים בזכר בששה קצוותיו, ואלו הן הגבורות הם שלוקחים רחל בהלואה מן בחי' לאה כנו', ועל ידם מזדווגת בז"א, ומעלת מ"ן כנגדו, והז"א נותן בה בחי' ב' גבורות וב' שלישים המגולים בבחי' מ"ד, ויצא משם בחי' קין, ואחר כך ירדו שאר הגבורות, במקום שהיו ראשונות בז"א, ואז גם ה' חסדים שבו, מתפשטים בששה קצוות לאה, ירדו למטה ביסוד שלה, ואז לקחתם רחל בהלואה, וחזרה והעלתם בבחי' מ"ן, ויצא משם הבל כלול ממ"ן וממ"ד הנ"ל, ואח"כ חזרו ונזדווגו, ואז החסדים נתפשטו בז"א, ומהם בחי' מ"ד, ואז לא יש לא בלאה ולא ברחל מ"ן, אמנם המ"ן שהיא מעלה, הוא הרשימו של החמשה חסדים הראשונים, שהעלית בראשונה בבחי' מ"ן. והטעם, לפי שהחסדים יש בהם אור גדול, ומניחים רשימו. משא"כ בגבורות, שאינם מניחים קשימו, ומזה הרשימו והמ"ד נעשה שת. ועיין בדרוש קין והבל ושת, כי שם נתבאר כל זה בפרטות.

דרוש י

(ז) נבאר ענין הגבורות, איך יש בהם זכרים ונקבות, גם ענין כל שאר האורות, איך יש בהם זכרים ונקבות, והענין דע, כי האור העליון כאשר הוא נמשך ומתפשט למטה, כאשר יגיע עד מקום שנחלש כחו שם, אז יקרא נקבה.

דו"א, איננה יכולה לקבל אורות הגבורות הפנימיות, ולא היתה נבנית כלל. אך עתה שאין שם רק מחיצה א' בלבד, שהוא ת"ת דו"א, כבר יכולים הגבורות להאיר בחוץ, ולבנות פרצוף הנק'.

ודע כי כאשר חטא אדה"ר, (פ) אז גרם שהיסוד של אימא שבתוך הת"ת דו"א, אשר בתוכו מוח הרעת, ימשך למטה כמו הרעת של הנקבה, והתיש כחו כנקבה, וירד מדה א', ומה שהיה תחילה מסתיים יסוד דאימא בשליש העליון של ת"ת דו"א, הוא מסתיים עתה בסוף שלישי העליון של היסוד שבו, ונמצא שהרעת של הזכר, המלוּבש בראשית היסוד דאימא, הוא עתה בשליש העליון דת"ת דו"א, כמו דעת הנקבה כנ"ל, ועתה רחל שהיא נוקבא דו"א, אין הכתר שלה מתחיל, אלא למטה משליש העליון של יסוד דו"א, ששם כלה יסוד האימא, וע"כ אין יכולה לבנות פרצוף לרחל שהיא הנקבה כלל ועיקר, כי אין לה שום מקום להתפשט, ואינה נבנית כלל, כנו' אצלינו בדרוש אחר של חטא אדה"ר, והנה כיון שאין מקום באצילות לסבול אורך התפשטות גופה, לכן יורדים רגליה בבריאה, וזהו ענין רגליה יורדות מות, שגרם אדה"ר בחטאו.

ואמנם כאשר חזרו זו"ן רחל להזדווג, אחר חטאו של אדם, היה באופן זה, כי רחל הוצרכה לעלות במקום לאה, העומרת עתה אחר החטא, למטה מן סיום שלישי א' דת"ת דו"א, שהוא מן החזה עד סיום שלישי העליון דיסוד שבו, ולהיות כי לאה אף אחרי החטא, אע"פ שירדה למטה ממקומה, עכ"ז נשארה באצילות, וע"כ לקחה בחי' המיין נוקבא הצריכים לה. אמנם רחל שירדה בבריאה, לא היו בה מ"ן, ועתה בעלותה אל מקום לאה, הוא בהכרח שתקח בחי' המ"ן של לאה, ונזדווגה עם ז"א.

ודע, כי כאשר ירד הרעת דו"א למטה, בשליש עליון דת"ת, אז המקום הוא שם רחב

הגהות ומראה מקומות

(פ) ע"ח שער אנ"ך פ"ו. שער מ"ן ומ"ד פ"ג.
 (ז) לעיל שער זה דרוש א'. ע"ח שער תקון שער הפסוקים פרשת בראשית. לקוטי תורה פרשת בראשית.
 דף שני"ג

בזכר, נקרא גבורות זכרים, וכאשר יצאו בבחי' טיפת זווג דמים זכרים, הנה הם זכרים גמורים. ולכן קין והבל, היו נשמות זכרים, והיו מבחי' גבורות כנ"ל.

אמנם הגבורות העוברות אל הנקבה, ומתפשטות בדעת שלה, ובוי"ק שלה, ואחר כך בעת הזווג מעלה אותם הנקבה בבחי' מ"ן, אלו הם הגבורות נקבות, ומהם נשמות הנקבות. ונמצא, כי כאשר הדעת דו"א הוא למעלה במקומו בראש, או יש שרשי חסדים וגבורות נשאים שם, ועוד יש חסדים וגבורות מתפשטין בששה קצוותיו ושניהם נשמות זכרים. (ק) וכאשר הדעת דו"א יורד למטה בשליש העליון דת"ת, כנ"ל (א) בחטאו של אדם, אז החסדים נשארים תוך הדעת, והגבורות יורדות תחילה ומתפשטות בששה קצוותיו, וגם אז הם גבורות זכרים, ואינם נק' (ר) גבורות אלא אותם שנכנסו בנקבה, ונתפשטו בגופא, והיא מעלה אותם בבחינת מ"ן כנ"ל.

גם יש ט"א, ובו יתבאר הטעם הראשון, והוא, הנה הדעת הזה דחסדים והגבורות, הם תריז דרועין דא"א כנודע, ושם ודאי שהם בבחי' זכרים. וע"כ בדרתם בזכר, ומתפשטין בו, נקרא זכרים. ובהתפשטם בנקבה, שנחלש כחם, או נקדא נוקבא. ובדרוש המ"ן יתבאר בחי' נשמות זכרים, שבאים מגבורות נקבות.

דרוש י"א

(ש) שם ב"ן, הוא בנוקבא דו"א, והטעם למה במילוי שם ע"ב ס"ג מ"ה, יש י' אותיות, ובשם ב"ן אין בו רק ט' אותיות, הוא, כי חסר ממנה בחי' היסוד, לפי שכבר הודעתך, כי הנקבה מתחיל שיעור קומתה מנה"י של הזכר,

ובעודו למעלה, יקרא זכר, כי כן הבנות נקבות ממוח האב הזכר הם באים, ושם הם כח זכר. והענין, כי בדרת האור מלמעלה, אינו עובר דרך מחיצות, כנודע כי אימא נכנסת בתוך הז"א, ובתוכו נפתח פי היסוד שלה, ומאיר בו האורות עצמן, כמו בשעה שיצאו ממוח האב, ואין בהם שינוי, כמ"ש על פסוק כולם בחכמה עשית, בדרוש אבי"ע. ולכן בהיות האורות והגבורות שם, נק' זכרים, ואמנם הנקבה, איננה מקבלת המוחין שלה, רק דרך מחיצת ז"א, מן האחוריים שלו כנודע, ואז מתמעט אור אותם התארות הנכנסות בה, ואז נק' נקבות. וזהו שרש האמיתי בענין דרוש הזה, כי חלישות האור ממה שהיה, נק' נקבה, וזה משו"ל תמיד, תשש כחו כנקבה. ואמנם טעם היות האשה נק' נקבה, הוא, כי עיקרה של רחל לא יצתה, אלא ע"י עיטרא דגבורה, הנק' באדרא בוצינא דקרדינותא, ועבר ונקב נקב א' בגופא דז"א, במקום החזה שלו, ויצא לחוץ דרך אחוריו, ושם נעשית רחל הנק' ה' תתאה, ולהיות כי כל האור שלה נמשך דרך הנקב ההוא, לכן נק' נקבה: נקב ה'.

והנה נמצא כי הגבורות עצמן, יש בהם זכרים ויש בהם נקבות. והענין הוא, כי הלא אע"פ שאנו אומרים, שעיטרא דגבורה ניתנת לרחל, ועיטרא דחסדים נשארים בז"א, עכ"ז צריך שתדע, כי שרש עיטרא דגבורה, נשארת בדעת דז"א, עם עיטרא דחסד בהכרת. דאל"כ, גם הז"א שלא נשארו בו רק חמשה חסדים, יהיה דעתו קל כמו הנוקבא, שאין בה אלא גבורות לבד, ונק' דעתה קלה. אמנם בהכרח הוא, ששם בדעת של ז"א, נשארים שרשי עיטרא דחסד ועיטרא דגבורה, ולא די זה, אלא אפילו בששה קצוותיו למטה, מתפשטין גבורות וחסדים. והנה בעודם אלו הגבורות מתפשטין

הגהה

(א) צמח: עיין בפגם אבי"ע ע"י חטא אדה"ר, ואיך היו אלו הבחי' בקצת זמנים, והכל בס' עב"י דקמ"ד.

הנהגות ומראה מקומות

(ק) נ"א ל"ג מן וכאשר עד ואינם נקרא (ק).
 (ש) ע"ח שער יעקב ולא פ"ב כלל י"ג. שער
 (ר) נ"א גבורות נקבות (ק').
 הכוונות ח"א דף כ"ז

ואח"כ יש בו הבחינה נשמה לנשמה, הנקרא חיה, ויש בה ד' בחינות, שהם: כללותה, וכללות ג' התחתונים ממנה, שהם: נשמה, ורוח, ונפש הפנימיים. אך זו מקפת על ראש האדם, ועל ג' הנזכר, ואח"כ יותר למעלה מקיף עליון, הוא יחידה שבאדם, ובה ה' בחינות: כללותה, וכללות חיה, ונשמה, ורוח, ונפש, וכולם מקיפין למעלה, על המקיף האחר של חיה, הנכלל מד' בחי' לבד כנ"ל.

ואמנם אלו המקיפים, הם מקיפים כל האדם סביבותיו, ע"ד מלבושיו ממש, אבל עיקרם הם למעלה על הראש, אלא שגם הם יורדים ומקיפים סביב האדם, בבחי' המלבושין של האדם, כמעט שהמלבושין הם כלים שלהם, אבל הענין הוא, שיש להם כלים רוחניים מאד, ואותם כלים מתלבשין בלבושי האדם, ובאותם הכלים מלבושין האורות סביב האדם, נמצא כי לבושי האדם הם כלים אל הכלים, והבן זה.

הנה ער"ו ממש הוא בכללות כל העולמות, ואח"כ נבארם בפרטות בע"ה, ונתחיל מלמעלה למטה. כי הנה א"ק, הוא היחידה של כל העולמות, והוא המקיף העליון על כל העולמות, וגם מקיף סביבותם, ויש בה ה' בחי': והכתד שבו, יחידה שבו, והחכמה, חיה, והבינה, נשמה, והת"ת, רוח, הנפש, מלכות שבו, וחמישייתם הם יחידה, ובתוך היחידה של היחידה הזאת, שם מתלבש הא"ס עצמו, ובאמצעיתו מאיר בכלי של הא"ק, ולכן כל א"ק נק' כתר, ונקרא יחידה של כל העולמות, ונקרא קוצו של י"ד, ויש בו בחינות עצמות של אור היחידה, אשר בתוכו מתלבש אור הא"ס, וגם בחי' כלים, ואלו הכלים אינם כלים של גוף, אלא בחינת

הנה נ"ה שבו, הם ארוכים, היסוד הוא קצר, ולכן הנ"ה שהיו ארוכים, הגיעו עד סיום קומתה, אמנם היסוד של הזכר, שהוא קצר, לא הגיע עד היסוד שבה, ונשארה חסרה ממנו, וזהו הטעם שהמלכות נקרא נקבה, כי לא נבראת בסוד היסוד לטעם הנזכר, משא"כ בכינה, וע"כ נקרא דכורא כנזכר בזהר.

וגם זהו הטעם, שלא היו במלכות רק תרין מוחין בלבד, שהם מן הנצח וההוד שלו, אבל מן היסוד לא היה מוח ג', לפי שמן היסוד שלו נברא שיעור קומת גופא, הכולל ו"ק, כי גם היסוד ת) יש בו ו' זעירא כנודע, וממנו נעשה גוף המלכות, שיש בו ששה קצוות, אבל בחינת היסוד שלה, אין בה ו' שניה, כי ו' שניה דז"א נעשית ו' ראשונה במלכות, וחסר לה ו' שניה, ולכן כל תאות הנקבה הוא אל ו' זו השניה, שהוא היסוד, כדי להשלים חסרונה.

דרושי פנימי ומקיף

דרוש א'

(א) דע, כי כל העולמות הם כדמות אדם א' לבד, הנה האדם יש בו תחלה בחינת הגוף, ונחלק לג' בחי': מוח, לב, כבד, (א) ג' מלכים שבו, וכל אחד מהם, יש לו בשר וגידיים ועצמות, עם מוח שבתוכם, ובתוך הכבד עם ג' חלקי האיברים שכנגדו באדם, שורה הנפש, ומתחלקת בשלשתם, ובתוך הלב שהוא יותר עליון, וגם יש בו ג' חלקי איברים כנגדה, שורה בו הרוח, ובתוך המוח, עם ג' חלקי האיברים שכנגדו באדם, שורה בו נשמה.

הגהה

(א) צמח: ג' בחי', כנגד הפנימיות שבהם, נשמה במוח, רוח בלב, נפש בכבד, גם כי ג' בחינות, הינו איברים ראשיים, כנודע לחכמי הטבע, ג' מלכים, היינו כל אבר מחוץ אבר, חוץ ממלך: מוח, לב, כבד, וא"כ ג' מלכים הם.

הגהות ומראה מקומות

(ת) נ"א נקרא ול"ג יש (כן הוא בשער הכוונות).
 (א) ע"ה שער עקודים פ"ב, שער פרטי ע"מ
 פ"ב, שער החשמל פ"א ושער הקליפות פרק א'.
 שער ההקדמות דף ת"א דרוש י"ב.

וכולם נקרא נשמה. והם בה' פרצופי עולם הבריאה, אמנם (ב) שלשתן אינם רק בחינת נשמה. ולכן אור הא"ס מתלבש בכתר א"ק, המלוּבש בחכמת א"ק, המלוּבש בכינה דא"ק, המלוּבש בשלשה ראשונות דאצילות, הוא נגלה בלבד בעולם הבריאה, שאין לו אחיזה רק בנשמת א"ק, אלא שהוא באמצעות התלבשות האצילות. ולכן הבריאה נקרא בינה, ונקרא נשמה, ונקרא ה' ראשונה.

דרוש ב'

(ג) אח"כ הרוח של כל העולמות, הוא היצירה בשלשה חלקי הכלים שלו, והוא סוד הלב, והוא כלים גמורים וגוף גמור, והוא ע"ד הנזכר בנשמה ממש, שיש בו חמשה חלקים, אבל כללותם אינם רק ב' חלקים, שהם רוח ונפש, וע"כ אינו מקבל אלא מן הרוח דא"ק, שהוא יחידה, מלוּבש ברוח דאצילות שהוא חיה, ומלוּבש ברוח דבריאה שהיא נשמה, וע"כ היצירה נקרא רוח, ונקרא ו' שבשם. אחר כך ע"דו הוא הנפש בעשיה, בג' חלקי הכלים שבה, וכולם נקרא כבוד, והם גוף גמור, ויש בו ה' חלקים, וכולם בחי' נפש, ויניקתם מנפש יחידה דא"ק, מלוּבשת בנפש דחיה דאצילות, מלוּבשת בנפש דנשמה דבריאה, מלוּבשת בנפש דרוח שהיא יצירה, וע"כ נקרא ה' אחרונה, ונקרא נפש. ואמנם הכלים של ביי"ע, הם גוף גמור. והעצמות שבתוכם, הם נשמה ורוח ונפש דכללות העולמות. ועתה צריך שתדע, כי הנה ע"ד שיש כלים אל היחידה, שהוא א"ק. וכלים אל החיה, והיא האצילות. ונתבאר לעיל, שלהיותם כלים של יחידה וחיה, אינם גוף

אור דק מאד מאד, אלא שבערך העצמות הוא אור עב, ונקרא כלי, כנודע כי גם נשמת האדם יש לה לבוש רוחני. [וענין זה שכחנו לכותבו לעיל].

אח"כ עולם האצילות, הוא החיה, והוא היוד של ההויה, והוא חכמה של כל העולמות, והוא מקיף ב', היושב על כל העולמות, וגם מקיף סביבותם כנ"ל, ואין בו רק ד' בחי', שהם: חיה שבו, ורוח שבו, ונשמה שבו, ונפש שבו. וארבעתן נקרא חיה, וחסר ממנה בחי' היחידה. פירוש הדבר, כי אינו נקרא יחידה, רק העליונה האמתית של כללות א"ק, וע"כ חסר ממנה יחידה, אבל עכ"ז יש בה בחי' יחידה שבה, אלא שאינה נזכר בשם יחידה לסיבה הנזכר, ואלו הה' בחי' שבה, שאינה רק ד' בחי' שבה כנזכר, הם ה' הפרצופים שבה, ולסיבה זו כל האצילות נקרא על שם חכמה לבד, ולהיות שהוא בחינת חיה לבד, ולכן אין לו אחיזה בא"ק, רק מן החיה שלו ולמטה בלבד. וז"ס מ"ש בדרושים אחרים, שנתלבש אור הא"ס תוך החכמה דא"ק, להאציל את עולם האצילות. (ב) ולכן נקרא חכמה, בסוד כולם בחכמה עשית. והענין, לפי שכיין שהיא חיה, אינה יכולה לקבל אלא מן החיה של א"ק בלבד, והבן זה מאד. אמנם ודאי שיש בו חמשה בחינות, וכולם הם נקרא חיה. אח"כ שלש בחינות: נשמה, ורוח, ונפש של כל העולמות כולם, הם בתוך גוף האדם ממש, ע"ד שהוא באדם התחתון. והנה הנשמה מתלבש במוח האדם, שהוא גוף גמור, והם ג' חלקי הכלים שיש בבריאה, וכולם כלים גמורים, וגוף גמור ממש, ושלשתן בבחי' מוח וגולגלת ראש האדם. וגם היא נחלקת לחמשה חלקים: יחידה, וחיה, ונשמה, ורוח, ונפש.

הגהה

(ב) צמח: נ"ל חמשת.

תנחות ומראה מקומות

(ג) לעיל דרוש א' ע"ח שער דרושי אבי"ע

(ב) ע"ח שער דרושי אבי"ע פ"ב וי"ג. שער

סדר אבי"ע פ"ב.

שער הקדמות דף שצ"ח ושצ"ד

דרוש א' ודרוש ו'.

גמור, רק הם אורות. כן הנשמה והרוח והנפש של העולמות, בהכרח שיש להם כלים דקים, זולת הגופנים. כי ביחידה ובחיה, אין בהם רק כלים דקים רחנים, וכלים גופנים אין בהם. אמנם נשמה ורוח ונפש, יש להם ב' הבחינות, שהם: כלים דקים רחנים, וגם ניתוסף בהם כלים גופנים, שהם הגוף ממש, דמוח לב כבד. (וגם זה שכחנו לכותבו לעיל). וכן הוא בבי"ע, כי הנשמה עצמה, שהיא כללות הבריאה, נחלקת לה' חלקים, בהה' הפרצופים, שהם: בחי' יחידה, וחיה, ונשמה, ורוח, ונפש של הנשמה. ויש להם כלים דקים, ב' בחינות כלים דקים, שהם הרוח והנפש, שבה' פרצופי הבריאה, כי אע"פ שנקרא רוח ונפש, אינם רק כלים, אלא שבערך הכלים הגופנים, נקרא רוח ונפש, אבל ודאי שאינם רוח ונפש ממש, כי חלק הרוח של נשמת הבריאה, הוא נשמת ז"א ממש, וחלק הנפש של נשמת הבריאה, הוא נשמת המלכות ממש דבריאה, והבן זה היטב.

וכן הרוח והנפש של היצירה, הם ב' כלים דקים של הרוח הכולל כל היצירה, ונחלק ליחידה וחיה כו', בה' פרצופי יצירה, ושם הם בבחי' נשמה ממש של היצירה, ואינם בסוד רוח דיצירה, אלא בסוד רוח בערך כל העולמות, אבל בערך היצירה עצמה אינה רק נשמה ממש.

וכן הנפש של העשיה, הוא בערך כל העולמות, אבל היא עצמה נקרא נשמת עשיה, הנחלקת בה' חלקים ג"כ. אבל הרוח והנפש דעשיה, אינם ממש כן, אלא הם כלים דקים של הנפש דכללות העולמות אשר היא נשמת העשיה.

ובזה תבין, כי העצמות והכלים של יחידה ושל החיה, הם כולם אלהות גמור. והעצמות של נשמה רוח נפש שבבי"ע, הם אלהות גמיר. אבל הכלים הדקים שבבי"ע, הנקרא שם רוחין ונפשיין, ומכ"ש הכלים הגופנים אשר שם, הם עולם הפירוד, ולא אלהות, אבל דאי שהכלים

הדקים שבהם נקרא רוחין ונפשיין, בערך הכלים הגופנים שבבי"ע. ודע כלל זה, כי כל מה שנתבאר עד עתה, הוא בבחינת הי"ס שבכל העולמות. אבל משם ואילך, יש נבראים בכל ג' עולמות בי"ע, ואינם מכלל הי"ס שבכל עולם ועולם, והבן זה מאוד.

ואחר שנתבאר הפנימי, נבאר ענין המקיף, כי נודע שהמקיף מקיף על לבושי הגוף, כנ"ל (ד) שהוא אור מקיף בתוך כלי רוחני. וכלי רוחני בתוך לבוש של הגוף. והנה היחידה והחיה, שהם א"ק ואצילות, העומדים בבחינת אור מקיף אל ג' עולמות בי"ע למעלה מהם, גם הם מקיפים סביבותם, ולכן ביארנו במקומו שיש ג' כלים ג"כ אל אור המקיפים, והם כלים דקים, ומתלבשים בכלים של העולמות, הנק' לבושים שלהם, ושם נעשים מקיפים.

ונבאר ענין הפרטות, אחר שכבר נתבאר הכללות, ולשלא נאריך, נבאר ענין ז"א, וענין נוק', וענין אימא דאצילות, כי הם מוכרחים, וכל שאר העולמות ילמדו מהם.

דע, כי אימא דאצילות, הם בחינת נשמה דחיה כנ"ל, וגם נשמה זו נחלקת לה' חלקים אחרים, כי לעולם אין דבר שאינו נחלק לחמשה חלקים, אשר הם כללות י"ס כנודע. והנה אימא זו יש בה חמשה פרצופים, כל אחד כולל י"ס, ולא די זה, אלא שכל אחד מן החמשה פרצופים שבה, כולל כל הה'. וכבר נתבאר בענין הכוללות, שאין כלים רק לג' הבחינות בלבד, ולכן אלו הה' פרצופים של הבינה, אין בכל פרצוף מהם, רק שלשה כלים בלבד, כי ב' חלקיו העליונים, הם ערך יחידה וחיה שלו, ואין כנגדו כלי. וכל כלי מאלו, כולל י"ס, ונמצא כי הכתר של אימא הוא פרצוף י"ס, יחידה שבה, ויש בו שלשה כלים, שכל אחד כולל י"ס, וג' ראשונות שבה, הוא פרצוף אחד בלבד, כולל ג' כלים לכל אחד מג' הראשונות, ויש בו י"ס, כי החכמה שבה יש בה תלת פרקיין, ונעשית קו ימין, כולל ח"ב של הפרצוף. והבינה שבה נעשה תלת פרקיין,

הנהות ומראה מקומות

(ד) לעיל פרק י"א.

שאם היה כן, א"כ למה כולם נק' פרצוף א'. אך הענין הוא כן, והבן טעם זה מאד. כי הנה שלשה פרצופים אלו, של הפרצוף הה', של אימא שהיא מלכות שבה, יש בה אחר ואמצע ופנים, והם בחי' נה"י וחג"ת וחב"ד שבה, וכולם מלובשים זה בתוך זה, ועליון ממנו. ע"ד התלבשות הנזכר בעתיק ואריך, שנשארים ג' ראשונות דעתיק מגולות, והו' שבו מתלבשות בכל י"ס דאריך, כן הענין כאן, כי הנה הנה"י דמלכות דאימא כלולים מ"ס, שכל אחד מהם אין בה רק נה"י דמלכות, שבכל ספירה מהם, ואלו הי"ס באופן זה נעשים פרצוף אחד, ונקרא אחר שבה.

אח"כ החג"ת שבה, הם י"ס שכל א' מהם כלול מחג"ת נה"י דמלכות שבה, ואלו הי"ס נעשות פרצוף א', ונקרא אמצעי, לפי שמתלבש חציו מן החזה ולמטה, בכל קומת הפרצוף דאחור, וחציו העליון נשאר מגולה, כי הרי כל ספירה שבו, כלולה מחג"ת ונה"י דמלכות שבה. אך פרצוף האחור, כל ספירה מהם, אין בה רק נה"י דמלכות שבה. והרי פרצוף האמצעי, גבוה כפלים, וכאשר מתלבש תוך פרצוף דאחור, נקרא ע"ש חג"ת, והפרצוף דאחור נקרא ע"ש נה"י, לשתי סיבות: אחד, לפי שזה הפרצוף האמצעי, עודף וגבוה קומתו על פרצוף דאחור, והם כעין חג"ת על נה"י. ועוד, כי כל ספירה שבו, יש בה חג"ת ונה"י כנזכר, ומה שיש בו יתר מחבירו, נקרא על שמו.

ועד"ז פרצוף ג' דפנים, כולל י"ס, וכל ספירה מהם, כוללת חב"ד וחג"ת ונה"י של מלכות שבה, וגם זו מתלבשת תוך הפרצוף האמצעי, ונקרא פרצוף דפנים, ונקרא חב"ד בלבד, לשתי הסיבות הנז': כי הוא עודף על פרצוף חג"ת, ונעשה אליו בחינת חב"ד. ועוד, שכל ספירה מהם, כוללת חב"ד שבה ג"כ, והרי ביארנו פרצוף מלכות דאימא, ועד"ז הוא בכל שאר הפרצופים שלה. ונדבר עתה בז"א, כי הנה אין בו בחינת

והם קו שמאל, כולל בג"ה של הפרצוף, והדעת שבה יש בו ג' פרקים, ונעשה קו אמצעי, כולל דת"י של הפרצוף, והרי נשלמו י"ס הפרצוף הזה, ויש בו ג' כלים, שכל אחד כולל י"ס.

וג' אמצעיות שבה, נעשים פרצוף אחד ע"ד הנזכר בשלש ראשונות, וגם בו יש שלשה כלים, כוללים כל אחד מהם י"ס. וג' אחרונות שבה, פרצוף אחד כולל ג' כלים, וכל אחד כלול מ"ס, והמלכות שבה פרצוף חמישי, כולל ג' כלים.

וטעם הדבר, כי הכתר שלה לבדו, נעשה פרצוף, לפי שהוא כולל כל הי"ס שלמטה ממנו. וכן המלכות שבה כוללת כל הי"ס שבה, ונעשית היא לבדה פרצוף גמור. משא"כ בג' ראשונות שאין פרצוף נעשה בפחות מג' ספירות, כנדודע מן ז"א שבעיבור אחד זיה בבחינת תלת. וטעם הדבר, לפי שתחילה היו נפרדות הספירות כל א' מחברתה, וע"כ היה רשות הרבים, ולא יכלו לסבול האור, אך עתה שנתחברו, יש בהם כח, ואיש את אחיו יעזורו, כי אינו דומה מועטים למרובים המסייעים לקבל האור, ואין חיבור בפחות מג', והבן זה. כלל העולה, כי אימא דאצילות לבדה, ה' כוללת חמשה פרצופים, וכל פרצוף מהם כולל ג' פרצופים שבו, שהם נקרא: אחור, ואמצעי, ופנים. ונבאר יותר בפרטות ענין הזה, כי כמו שנתחלקה אימא לה' הפרצופים הנז', כן כל פרצוף נחלק לשלשה, והוא בחי' ג' אחרונות, נה"י שבו, הם נק' אחוריים, לב' סיבות: א' כי הם אחרונים מכל הגוף, וב', כי שם סוד האחוריים של האדם, והבן זה, כי משם יניקת אלהים אחרים, מנקב הפעור. וג' אמצעיות שבו, הם פרצוף האמצעי, הנקרא אמצעי. וג' ראשונות שבו, הם פרצוף הפנים ממש, ולכן נקרא פנים בפנים.

ונבאר יותר בפרטות, כי הנה אל תחשוב שבפרצוף הג' תחתונות הם למטה, ופרצוף ג' אמצעיות על גביהן, ופרצוף הג"ר על גביהן.

הגהות ומראה מקומות

(ה) ע"ח שער הפרצופים פ"ג ופ"ו.

מלכות, כי המלכות שבו היא נוקבא. וא"כ אין בו רק ד' פרצופים, וכל אחד כלול מג': הא', הוא נעשה מבחי' נה"י שבו, ויש בו י"ס, שלשה פרצופים: אחור, ואמצע, ופנים. לפי שהם תשעה פרקים, וג' פרקין ראשונים שבו הם חב"ד, וג' אמצעיים, חג"ת. וג' תתאין, נה"י. זאלו הנה"י שבפרצוף האחרון דנה"י הזה, יש בהם י"ס, כל אחד כלולה מנה"י שבה לבר, ונעשית פרצוף אחד, ונקרא אחור. וכן ער"ו בחג"ת. וכן ער"ו בחב"ד, ומתלבשין זה בתוך זה, ע"ד הנ"ל בפרצוף מלכות דאימא. וכל ג' אלו, הם פרצוף אחד דנה"י דז"א.

ועד"ו פרצוף ב' בחג"ת דז"א, כולל ג': דאחור, ואמצע, ופנים. ועד"ו פרצוף ג' בחב"ד, כולל ג': דאחור, ואמצע, ופנים. ועד"ו פרצוף ד', בכתר שלו, כולל: אחור, ואמצע, ופנים. ואלו הד' פרצופים גם הם מתלבשים זה בתוך זה, וזה עודף על זה, ונמצא האחרון, בבחי' נה"י דכללות כל ז"א, ועליו פרצוף הנקרא חג"ת, ועליו פרצוף הנקרא חכמה בינה דעת, ועליו פרצוף הנקרא כתר. ונמצא, כי ז"א יש בו ד' פרצופים, וכל אחד מהם כולל שלשה פרצופים, שהם נקרא: אחור, ואמצע, ופנים. ע"ד הנ"ל במלכות דאימא.

והנה נוקבא דז"א היא ממש בדמיון אימא עילאה, שיש בה ד' פרצופין, וכל אחד כולל ג': אחור, ואמצע, ופנים.

ונחזור לבאר עתה ענין התלבשות זה בתוך זה, וזר"ו וצריך שנקדים בתחלה הקדמה א', כי כל בחי' שלש ראשונות שבכל פרצוף מן הד' פרצופים, שהם, הפנים שבכל פרצוף מהם, הם ענין אחוריים של בינה עצמן, הנעשים

בכאן פנים ממש, אלא שאינן רק נה"י לברן של אימא, והבן זה מאד. וכן הענין מז"א לנוקבא, ומכל העולמות, כי האחוריים העליונים, הם ממש פנים של התחתון, שהם עצמן המוחין שבכל פרצוף. ונמצא כי ג' לבושי מלכות התבונה שהוא הפרצוף הה' התחתון, אלו הם נעשים פנים ומוחין לג' פרצופין דז"א. ע"כ מצאתי בדרוש הזה מכת"י איש האלהים הרח"ו ז"ל מהדורא בתרא.

שער הקליפות חלק ב'

ונחלק לו' פרקים (א)

פרק א'

(ז) בענין הקליפות, מהיכן נתהוו, ומה עניינם, והנה ביארנו בדרוש ב' ש"ב ח"ג פ"ח, ענין ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום, כי הם בחינת הדין, אשר ממנו נעשו הכלים, כי לעולם מדת הדין מגביל את החסד, שלא יתרבה, כמו הכלי המגביל את המים, לבלי יתפשטו חוצה. וזו עיקר פירוש מלת כלים. ובתוכם העצמות מתלבש, ואלו הכלים התחילו להתגלות, מעולם העקודים כנודע בח"ג, ח) והם הם המלכים דמתו הנזכר בכל מקום, כי מתחלת עולם העקודים עד סוף עולם העשיה, מתפשטין המלכים ההם בכל המקומות, ותוך המלכים והכלים האלו אחר רדתם למטה במיתתם, נשאר בתוכם הבל דגרמיה, קצת ניצוצות אור להחיותם, והם רפ"ח ניצוצין, הנזכר בח"ד פ"ג, גם נתבאר בח"ו פ"ג, כי

הגהה

(א) צמח: למזכרת, בענין זה לא נזכר שערים, כי אם חלקים ופרקים, ומשמע לי שזה ח"ב מאיזה שער, ומשמע לי ששער הא', הוא ביאור ענין הקליפות הכתוב בספר עב"י דף

הנהרות ומראה מקומות

רשב"י פקודי. לעיל שער ב' ח"ג פרק ח'.

(ח) ע"ח שער עקודים פ"ה ו'.

(ו) ע"ח שער הפרצופים פרק ז'.

(ז) ע"ח שער מ"ן ומ"ד פ"א. שער מאמרי

לא מיתה ממש שהיא הקליפה, זולתי המעטת אור. וע"י כן אותם האחוריים נפלו למטה ממקומם בקדושה עצמה, ואין בהם סיגים ממש שהם המיתה. אכן בחלק ז"ן דאצילות, אע"פ שכל בחינות המלכיות שבכל ספירה מהם נתבררו מאלו המלכים של שם ב"ן הנ"ל, הנה נשאר בהם קצת ניצוצות שלא נתבררו, והם מעורבים תוך הקליפות והסיגים, ולכן באלו שייך מיתה ממש, ונמצא כי כל הקליפות אינם נאחזות רק בזו"ן לבד, ולא מאימא ולמעלה.

והנה ידעת, כי ז"א שרשו אינו רק ששה ספירות, אלא שאח"כ נתגדל, ונעשו לו י"ס. וכן המלכות שרשה נקדה א', ונעשית אח"כ בת י"ס, כנוצר בח"ד פ"כ, הרי כי שרשם בתחלה אינו רק שבעה מלכים לכו, ו' ב"א, ואחד בנוקבא. ואלו הם נאחזים בב' אותיות אחרונות של השם, שהם ו"ה. (ב) ושני אותיות אלו הם בגימטריא י"א. והענין, כי אע"פ ששרשם ז', עכ"ז נחלקים לי"ס בחי' אור פנימי. וי"ס של אור מקיף. כי אין לך בעולם זולתי פנימי ומקיף. והפנימי להיותו נחלק תוך כלים, נחלק לי"ס. אך המקיף שאינו מצומצם, נקרא אור א'. ואלו הם סוד י"א סמני הקטורת, י"ס פנימיות, ואחד מקיף, אע"פ שגם הוא כולל י"ס ג"כ, נקרא אחד.

ועיקר הדבר, איך היו ז', ונעשו י"א. (ג) הוא, כי ד' אחוריים נשברו מן חו"ב וישסרת, ונתחברו למעלה משבעה מלכים אלו עמהם, והיו י"א. ואל תתמה איך מחו"ב כו'. היו קליפות, כי זהו מבחי' שמתלבשת בזו"ן למטה, להיות להם מחיץ, ובאותה הבחי' נחשבת כזו"ן ממש, וכמו שנעשו ראש לז"א, כן נעשו סיגיהם ראש אל ז' מלכים, והיו י"א סמני הקטורת, כי כיון שירדו למקום זו"ן בעת שברתם, א"כ יחשבו כזו"ן ממש, כמבואר

אלו המלכים כולם סוד נוקבא מלכות, גבורות, שם ב"ן, והרי הם המ"ן שנתבאר בח"ז פ"ז, איך ענין המיין נוקבא הוא לברר וללבן כל הז' מלכים אלו, שנתפזרו מציאותם בכל עולם ועולם, עד סוף עולם העשיה.

* ואמנם קיצור הענין דע, כי אלו המלכים, שרשם הוא שם ב"ן הראשון, שיצא מן הארת העינים של א"ק, הנקרא עולם הנקודים כנוצר בח"ב. וכל בחי' המלכות שיש בכל העולמות, מזה שם ב"ן נעשו, כי יש מלכות באריך ובא"א ובזו"ן, וכולם נתבררו ע"י שם מ"ה, שיצא ממצחא דא"ק, שהוא בחי' הזכר, וכבר ידעת, כי אין לך ספירה דלא אתכלילת מי"ס, וא"כ בכל ספירה וספירה שבכל העולמות, הוא מוכרח שיש בה בחי' מלכות, הנעשית ממלכים הנז'.

וכשהמאציל העליון, התחיל לברוא העולם, האציל וברא ויצר ועשה, ד' עולמות אבי"ע, והתחיל לברר המלכים הנז' דמיתו, ומה שהוברר ממנו עלה בקדושת העולמות הנ"ל, ומה שלא הוברר נשאר קליפה וסיגים. ואמנם עיקר כל הסיגים האלו, והמלכים האלו, שרשם הוא שם ב"ן א' כנ"ל, והוא פרצוף אדם אחד מראשו ועד רגליו, (ט) ויש בו קליפות כנגדו מראשו ועד רגליו.

ואף על פי, שהם שבעה מלכים, הם עשרה, דוגמת מה שאנו אומרים כי שבעה היכלין הם, ואינם אלא עשרה, כי היכל הא' כלול מג' ספירות, ונקרא היכל קודש הקדשים. וכן היכל האחרון, כלול מב' יסוד, ומלכות, (י) לבנת הספיר. כן הוא כאן, כי י"ס הם, ונקרא שבעה מלכים.

והענין יותר מבואר הוא זה, כי הנה נתבאר כי מהמלכים האלו, נתבררו הבחינות הראויות לעתיק ולא"א ולא"א דאצילות, ואמנם מהאחוריים שלהם, היה קצת שבירה בהם, אך

הגהות ומראה מקומות

(ב) ע"ח שער הקליפות פרק א'. שער הכוונות דרושי הקדיש.

(ג) לעיל שער ב' ח"ג פרק ח'. ע"ח שער מ"ן ומ"ד פ"ג שער המצות פרשת בהר ופרשת עקב.

(ט) לעיל שער ב' ח"ג פ"ח. ע"ח שער דרושי אבי"ע פ"ג.

(י) ע"ח שער כסא הכבוד פ"ג. תע"ס חלק ז' מאות א' עד אות ז'

מבשר שם, הוא סיגים גמורים, וקליפות גמורות הנדעות, שהם תחת מלכות דעשיה. שהם קליפות הקשות והאמיתות, וכשאלו יגמרו להתברר, אזי כתיב בלע המות לנצח, כי נתקן שיעזר האדם הנ"ל בכל קומתו עד סיום הרגלים. ועיין ח"ז פי"ד, כי עיקר המלכים הוא הראשון בלע בן בעור, וכולל בו שלשה מלכים, שהם: חסדים, וגבורות, והדעת מכריע ביניהם. ושלשה בחינות אלו נקראו דעת, ובכאן הם ג' עלמין, שהם שרש כל הדינין, וע"ש היטב, ה) כי אלו הג' אתבסמו יתיר, משא"כ בד' מלכים האחרים.

פרק ב'

(ו) אחר שנתבאר בפרק שקדם שורש הקליפות מהיכן נהווה, שהם משארית בירורי המלכים הנ"ל, שלא נתבררו עדיין, הנתונים תוך הקליפות, שהם הסיגים גמורים, צריך שתדע בקיצור, שרש אלו הסיגים בקדושה איך הם, והוא, כי נתבאר כי יש בחי' בז"א עיבור ויניקה ומוחין, ובכל זמן מאלו, יש בו כללות פרצוף, אלא שזה בסוד קטנות, וזה בסוד גדלות כו'. גם נתבאר, כי הבחי' של הקטנות, נעשית כלים אל בחי' הגדלות, ונמצא א"כ, כי הקטנות הם הם בחי' הכלים של המלכים, עם היות שהפרצוף עצמו יש בו כלי ועצמות, הנה כולו בחי' כלים, אלא שזה לפני מזה, וכולם כלים. ונמצא כי עיקר כלים של המלכים, הם הם ז' המלכים של זו"ן.

גם נתבאר שם, כי בזמן העיבור, לא היו לז"א זולתי תרין מוחין בלתי הדעת, כמבואר בענין הערלה של המילה מה עניינה, ונמצא, כי יש לו תרין מוחין חו"ב מצד אימא, ותרין מוחין כאלו מבחי' אבא, וכל מוח מהם נקרא אלהים, הם ד"פ אלהים, הם ב"פ עקב, עקבות משית, ח"ש ואתה תשופנו עקב, שבו כל

בסוד הקדיש. ועיין בפרק שלאחר זה פירוש אחר.

וכבר ידעת, כי באלו המלכים יש בחינת כלים, ובחי' אורות, שהם רפ"ח ניצוצין, הנק' הבל דגרמי המחיייה אותם, ומכל אלו הבחינות יש בירורין, הן מהכלים הן מהאורות, ובהיות אלו המלכים למטה בלתי בירור, אין להם זולתי חיות מועט בצמצום גמור, שלא יאבדו לגמרי, ונקרא הבל דגרמי, אך אין להם מוזן כלל עד שיעלו לאז"א להתברר, ושם ניוזנין מוזן גמור, כמבואר אצלינו במשנת שבועות, ב' שהם ד'.

והנה מלכים אלו דמיתו, יש בהם כל בחי' אבי"ע כנ"ל, ואין לך דבר בעולם בכל העולמות כולם, וכן בכל חלקי העשיה, כמו הדומם והצומח והחי והמדבר, ד) שאין בכל אלו, ניצוצות קדושה הנתונות תוך הקליפות, וצדיכין להתברר, וכאשו יכלו להתברר כל הקדושה שבתוכם, ולא ישאר רק הסיגים לבדם, הם הקליפות בלתי תערובת קדושה כלל לגמרי, אפילו כחוט השערה, אזי כתיב בלע המות לנצח, והרשעה כולה בעשן תכלה, כי אז הסיגים הנשארים מן הכלים הנשברים של המלכים, ישארו בלתי שום חיות, וימותו לגמרי ויתכלו, משא"כ עכשיו שהניצוצות של הקדושה הנתונות בתוכם מחיות אותם, ח"ס הנמרץ, אל חשק ותאות הקליפות להטעות את האדם מה הוא, לגרום חיות להם, והבן זה.

ונמצא, כי בכל ד' עולמות אבי"ע, יש בהם בידור מלכים אלו, רק שבאצילות הוברר בו אותו החלק שבמלכים, הראוי להיות אצילות. והחלק שאינו ראוי לאצילות ירד בבריאה, לפי שבערך האצילות נקרא סיגים, ולכן יורדים בבריאה, ושם חוזרים להתברר, והראוי שם נשאר שם, והשאר נקרא סיגים בערך הבדיאה, יורד ביצירה וכיוצא בזה, עד שיורד בנוקבא תתאה דעשיה, ושם נגמר להתברר, ומה שאינו

הגהות ומראה מקומות

(ו) לעיל שער ה' ח"א פרק י"ד. ע"ח שער מחזן דקטנות פ"א וב'.

(ד) לעיל שער ב' ח"ג פ"ח. ושער ה' ח"ב פ"א.

(ה) לעיל שער ג' ח"ב פ"ד ט"ו ט"ז ו"ז.

שער מאמרי רשב"י זיע"א אדר"ך ר"ג ור"ה.

הרי ק"ך אלהים, כי מן ז"א דבריאה מתחילין ולא למעלה ממנו, כמ"ש במקומו. ואלו הם ק"ך צירופי שם אלהים (ב) דקדושה, ומשם ואילך נקרא הקליפות אלהים אחרים והבן זה. והנה יניקת הקליפות הוא משם אלהים דעיבור, ויכולים לינק מאלהים דיניקה גם כן, אלא שהוא באמצעות האחוריים היותר חיצוניים, שהם אלהים דעיבור, שהם עיקר אחיותם. ומזה תבין, כי כל יניקת החיצונים מן האחוריים, שהוא חיצונות הכלים דו"ן, שהוא אלהים דעיבור, רק שאפילו בחיצוניות זה, עיקר אחיותם הוא באחורי החיצוניות הנה, מצד האחור, ולא מצד הפנים, כמ"ש בע"ה. גם דע, כי אלו האלהים מלובשים תוך נה"י דאימא ג"כ בבחי' חיצוניותם, וכל יניקתם של החיצונים, הוא דרך אותם הנה"י של אימא החיצונים, וכן בהתבררם הם מתבררין דרך נה"י דאימא, שהוא היתר הממור, שהם רפ"ח ניצוצין, ע"י שפחה, שהם ג' מילוי אהיה, רבג' נה"י, כמבואר אצלינו והבן זה היטב.

גם ידעת, כי שם אהיה רביבוע, ט) הוא בגימטריא דם, שמה שנשאר ממנו אחר הבירור, נקרא דם טמא כנזכר במקומו. ולהיות שרש זה הקטנות, שרש הקליפה, לכן גם הוא נקרא נחש עליון, בסוד הנחש הנושך ברחם האילה כנזכר במקומו ע"ש, כי הוא שדי שהוא יסוד דקטנות, ודם דאהיה הנזכר, הרי נחש. וזה הנחש העליון, משם יונק הנחש הטמא, והבן זה. וז"ס נחש שבא על חוה, ואין זה מקום ביאורו. אך הענין, כי זה התחתון מתחבר עם שלמעלה ממנו, ואותו עם שלמעלה, העליון שכולם יונק מזה הנחש העליון דקטנות, ואז הוא סוד יניקת החיצונים, ולא שח"ו החיצונים

אחיות החיצונים, ובחי' קטנות העיבור הנה, הוא בחי' הבל דגרמי של המלכים, שהם הרפ"ח ניצוצין הנ"ל, וזה ההבל דגרמי, יונק מקטנות העיבור דז"א הנזכר, ושם מתאחזין כל הקליפות, ומשם יונקים. כי מה שנתברר עלה למעלה בסוד עיבור הנזכר, ומה שלא נתברר נקרא הבל דגרמי, ונשאר לכטה בסוד קליפות עם הקדושה שבתוכם, שהם רפ"ח ניצוצין, והבן זה היטב.

ודע כי אלו האלהים דקטנות הנ"ל, הם מתפשטין בזו"ן ובבי"ע כולו ז) בכל בחינותיהם: ברישא, בגרון, ובדרועין, וביסוד, כמבואר במקום אחר היטב. ואמנם גם בזמן היניקה, הם בחינת אלהים, אלא שאז הם ג' מוחין: חר"ב ודעת, מצד אימא. וג' מצד אבא. וכיון שיש לו דעת, אע"פ שהוא בחינת אלהים, אין בו קליפות ממש, אלא שהם דינין קשים. אכן במוחין דעיבור, שהם ב' מוחין לבר, שם נאחזין הקליפות ממש. ונמצא לפי זה, כשנחבר המוחין דקטנות דיניקה ודעיבור, הם ה' מוחין מצד אימא, וה' מצד אבא, והם ב' שמות אלהים, ונחלקים כל ה' אותיות, ה' מוחין, וב' אלו נקרא עקב ג"כ, וכבר נתבאר זה במקומו.

והנה האלהים של היניקה, אפשר להורידם עד ראש הבריאה, ולפעמים נשארים למעלה במקומם, אך מן הבריאה ואילך אין להם יותר ירידה, מה שאין כן באלהים דעיבור כנזכר, ששם אחיות הקליפות. והנה אלו האלהים דיניקה, הם קדושה, אלא שהם דין קשה, שהם אחוריים של הקדושה. (א) והם באחוריים דו"ן דבריאה ח) וג' אחוריים דה' פרצופים דיצירה, וג' אחוריים דה' פרצופים דעשיה,

הגהה

(ב) צמח: וכתוב על אלהים הנזכר, שהאלהים קדושים הוא, וע"ש ומשם כו'.

(א) צמח: נ"ל והעשרים באחוריים וכו', ועיין בדרושים בענין הזכירה כנז"ל.

הגהות ומראה מקומות

דעשיה (ק). ט) ע"ח שער תקון הנוקבא פ"ב כלל ט"ו. שער החשמל פ"א. ושער הכוונות דרושי העומר פ"ב.

ז) ע"ח שער אנ"ך פ"י. שער מוחין דקטנות פ"ג. שער הצלם פ"ב. שער השמות פ"ה. ח) ז"א והם האחורים של הקדושה, וכ' אחוריים דו"ן דבריאה, ונ' אחוריים דה' פרצופים דיצירה, ונ' אחוריים

המוחין המתלבשין תוך זעיר אנפין, ומתפשטין בתוכו, הם מתלבשין תחלה תוך כלים ולבושים דנה"י דאימא, שגם יש בה ג' בחינות הנזכר: פנימי, ואמצעי, וחיצון.

והנה הלבושים של מוחין דגדלות, הם נמשכין מג' אהי"ה, שהם גימטריא דם, כנזכר בדרוש הפסח, אכן המוחין דקטנות לבושיהם של נה"י דאימא, גם הם בחי' אלהים, כי גם אימא נקרא אלהים, ונמצא כי אימא, הלבושים של נה"י שלהם הם אלהים, וג"כ אותם של קטנות, גם הם בחי' אהיה, ואין פה מקום ביאורם.

והנה הלבוש החיצון דנה"י דאימא, היותר חיצון מכולם, אינו נכנס תוך ז"א כמו הלבושים האחרים המלבישין את המוחין דז"א, אמנם נכנס בחוץ, ומלביש את זו"ן, וז"ס כנשר יעיר קנו על גזוליו ירחף יפרוש כנפיו כו'. ולבוש זה מקיף ומלביש את זו"ן. העומדים זה כנגד זה פנים בפנים, או אהור באהור, ומלבישים סביבותם לגמרי, אפילו מתחת רגליהם. והבחי' שבצדם ובסביבותם, נקרא מלבוש, שהוא בגי' חשמ"ל. ומה שלמטה מהרגלים, נקרא נעל, כמנין אהיה דההין, שסודו בגי' תחתונות דאימא כנדע.

והנה זה החשמ"ל, מלביש את הז"א ונוק' בכל סביביו, וכבר ידעת כי עתיק תוך אריך כו', וז"א תוך נוקבא, וכל זה בבחי' אור פנימי, ועל אור פנימי הזה שהוא בחי' עצמות וכלים ביחד, הנה עליו סובב זה המלבוש של החשמ"ל הנזכר על הנקבה דז"א, שהיא כנגד החזה דז"א, משם ולמטה. ומן החזה ולמעלה, החשמ"ל עצמו מלבישו. ונמצא כי בו מלוכשים זו"ן, ועל החשמ"ל והלבוש הזה, יש שם מקום פנוי, ושם מקום מעמד הקליפות בכל עולם ועולם. ועל הקליפות מקיף אור המקיף של כל הבחי'. כיצד אור מקיף של הנוקבא, מקיף

עצמם יונקים מן הקדושה ממש ח"ו, והשמר אל תפן אל און.

גם דע, כי אלו הק"ך צירופי, הם סוד צ"ל מו"ת, שהוא דכר ונוקבא: צ"ל, דכורא, שהם ק"ך צירופי אלהים, שנאחזו באחוריהם, ולפעמים עולים לינק עד הכתר, כנזכר באדרת בשא, יתיב על כרסיא דשביבין לאכפייא לון, כמבואר במקומו. והוא ע"י התכללותם זה בזה, כנזכר (ג) בכאן. גם צריך שתדע, כי מכל הה' פרצופים, יש אחוריים וכלים, ואין כאן מקום ביאורו.

והנה נמצא, כי הקליפה אינה יונקת אלא באחוריים, ובהיות זמן החרבן, צריך שיהיו זו"ן אהור באהור דבוקים היטב, ורוח הטומאה לא יבא ביניהם. וכשאין פחד מהם, אז חוזרת פנים בפנים אחר הנסירה, כנודע שכל האחוריים הן של ז"א הן של נוקבא, כולם נאחזות באחורי הנוקבא. ולכן נקרא תמיד בחי' אהור. והנה הם עשרה אחוריים כפולים, מי"ס דז"א, ומי"ס דנוקבא, והאור המקיף לכולם, הרי י"א סמני הקטורת, הנ"ל בפרק הקודם.

פרק ג'

(י) אחר שנתבאר שורש הא' של הקליפה מהיכן יצתה, ושרשם בקדושה ג"כ מהיכן יונקים ונמשכים. נבאר עתה מקום מעמדם. דע, כי הנה נתבאר שמהבינה ולמעלה אין שום אחיזה אל הקליפה, כי הרי עיקר המלכים הם זו"ן כנ"ל, והנה נתבאר במקומו, איך כל העולמות מתלבשים זה בתוך זה, עתיק תוך אריך כו', ונמצא כי הבינה מתלבשת תוך ז"א. והנה נתבאר, כי ז"א יש לו ג' בחינות: עיבור, יניקה, גדלות. ולכן יש לו ג' מיני כלים זה בתוך זה, וג' מיני עצמות זה בתוך זה. גם נתבאר, איך העצמות שהם בחינת

הגהה

(ג) צמח: וענין זה מבואר יותר בספר עב"י ס"ו, ובספר רנו ליעקב דף מ'.

הגהות ומראה מקומות

(י) ע"ח שער החשמל פ"א וב', שער דרושי אבי"ע פ"ד ופי"ג שער קליפת נוגה פ"ב. וספר שער הכוונות דרוש מלביש ערומים דרוש ג'.

י"א סמני הקטורת, י"א ארורים דפרשת כי תבא, שהם החיצונים, הם יונקים מן הנוקבא העליונה ממש, ואלו הם סוד העריות כולם. והבן זה, ויתבאר במקומם. וזהו גם כן סוד, ויתנצלו בני ישדאל עדים. ואז הטיל הנחש זהמא בחוה. וז"ס בצע אמרתו, פורפירא דייליה כו'.

פרק ד'

(כ) אחר שנתבאר מקום מעמדם, נבאר מקומם בד' עולמות אבי"ע בפרטות. דע, כי כמו שיש בקדושה ארבע עולמות אבי"ע, כן יש בקליפה ארבע עולמות אבי"ע, והם הפך הקדושה, כי בקדושה העליון גדול מן התחתון, ובקליפה הוא להפך. וביאור הענין, כי הקדושה כל מה שהוא עליון, הוא יותר קדוש מאד, וכל מה שיורד, מתמעט קדושתו, עד סיום העשייה. אך בקליפות הוא להפך, כי קליפה העליונה שכנגד האצילות, הוא חלש, ואינו כ"כ רע, וכל מה שיורד, מתחזק הטומאה והקליפה. והנה נודע כי יש כמה מיני טומאה, והגדול שבכולם הוא המת, אבי אבות הטומאה. וכבר ביארנו, כי הם סוד המלכים דמיתו, וגרמו מיתה לכל. ואמנם ד' מדרגות הם: א', וב', וג', וד'. והא' הוא בעשייה, כי שם תוקף הקליפות. והב', הוא הקליפה דיצירה, המטמאה את יצירה, הנקרא חולין דטהרה. והג', שלהם, היא קליפת בריאה, המטמאה את הבריאה, הנקרא תרומה. והרביעי פוסל, ואינו מטמא, והיא קליפת האצילות, שפוסל בקדשים, שהיא עולם האצילות. ואמנם דע, כי (א) עולם

על החיצונים. ומקיף דז"א, על מקיף דנוקבא. וכן עד מקיף דאריך כו', כנודע.

הנה פני הקליפות. כנגד אחורי החשמ"ל הנזכר. ואחורי הקליפות, כנגד האור המקיף, לפי שאין יכולת בחיצונים להתאחו כלל באור המקיף, אלא באור הפנימי כנודע, ואינן יכולים להחזיר פניהם נגד המקיף כלל, אלא כנגד הפנימי. והנה הגם כי זה החשמ"ל הוא לבוש, והוא יותר עב וגס מן הכלים של ז"א, עכ"ז להיותו מבחי' אימא, אין הקליפות יכולת להתאחו בקדושה כלל, ע"י זה המלבוש של החשמ"ל. וגם כי כל לבוש ולבוש, יש לו אור מקיף, ואותו האור מונע את החיצונים להתאחו, להיותו בחינת אור מקיף.

והנה קליפת (א) נוגה, היא הסובבת את זה החשמ"ל, כנזכר ביחזקאל ונגה לו סביב, ובתוכה כעין החשמ"ל. ומתוך החשמל הם חיות הקדש, שהוא שלשה אבות ומלכות, וזה הנגה היא הקליפה של טוב ורע מעורב, וע"י הקליפה זו יונקים החיצונים מן הקדושה דרך החשמל הנזכר. אך החיצונים הם רע גמור, הנקרא צלמות, דכר ונוקבא, אשת זנונים, נחש וסמאל. ולקמן נבאר (ב) בע"ה פירש קליפת נוגה מה עניינה, והיא הנזכר בפרשת ויקהל דבהאי נגה מפתה נחש לאתתא, כי היא טוב ורע, ועל ידה יונק הנחש מהנוקבא קדושה, ואלו החיצונים הם ג' קליפות האגוז: רוח סערה, ענן גדול, ואש מתלקחת. והם סביב קליפות נוגה, וקליפת נוגה סביב לחשמ"ל הנזכר. וכשח"ו מסתלקת אימא מעל בנין, אז זה החשמ"ל מסתלק, ונשארו ז' ערומים האדם ואשתו, ואז הערוה ר"ע של ו"ה, שהם

הגהה

(א) צמח: ובוה נבין הכתוב בווה ויקרא דף ר"ג.

(א) צמח: עיין בספר עב"י דקפ"ד, כי ביצירה בלבד מתערבים.

הגהות ומראה מקומות

(כ) ע"ח שער מיעוט הירה פ"ב וג' שער הקליפות פ"ג, שער ההקדמות דף קצ"ו

שער מאמרי רז"ל מסכת יומא.

עיין בהקדמה לתע"כ אות קנ"א ובהלק ז' אות כ"ב.

כלו כנודע, כל הו' פרצופין גמורים, ואפילו הו"א ששרשו הוא ששה ספירות לבד, ונוקבא חד נקודה לבד, כולם נשלמו מאודות שלמים, כל א' בייס שלימות, והבירורין שלא יכלו להתברר, ירדו למטה בשלשה עולמות בייצ כנודע. ואע"פ שביום ד' נתמעטה הלבנה, עכ"פ כשנברא אדה"ר, חזרה להשתלם בייס גמורות, כמבואר במקומו. (ל) ואז הקליפות של האצילות, שהם ז' מלכים שכנגד האצילות, שהם בחי זרין לבד, כנ"ל בפ"א, הנה הם לא נתקנו, והיו אז הם, כמו שהיו זרין דאצילות דקדושה קודם שנתקנו, והיו ג"כ אלו הקליפה בלתי תיקון, והיה ז"א דקליפה בבחי' ו' אורות דקדושה, שהם סוד נהירו דקיק, דאית בגו סטרא דמסאבא, ונקודת אור אחד בלבד בנוק', והם שבעה אורות, ז' מלכים.

וכשחטא אדם הראשון, גרם להחריב העולם העליון הקדוש, ולבנות עולם הטומאה, כי הנה חטאו של אדם הראשון הגיע עד א"א דאצילות, בסוד ישת חושך סתרו סביבותיו, (ג) ואז נגנו אור אריך דקדושה, תוך אר"א, ואר"א מאירין לשאר האצילות, אך הא"א מאיר בסתר בפנים, גנוז תוך אר"א, וכאשר נגנו אור זה דא"א, הוטר האור ונסתלק מנוקבא דז"א, ואז נסתלק מהנוקבא ט' ספירות העליונות, שבאו לה מחדש להשלימה, וירדו אל הקליפות. ונמצא, כי כיון שמה שפגם אדה"ר באצילות, הוא ששם חשך בא"א לבד, שיתעלם, ואינו מאיר זולת אבא, וז"ס כולם בחכמה עשית, ולכן גרם ג"כ פגם גמור ממש בנוק' דאצילות.

האצילות רבו הוא טוב, יש בו מיעוט קליפה, ואפילו אותו המיעוט, אינו מעורב עם הקדושה ובבריאה הוא ג"כ רובו טוב, ומיעוטו הוא רע שהם הקליפות, והם מעורבין טוב ברע. אך ביצירה, הם שקולים ושוין טוב ברע, וגם שהם מעורבין, ובעשיה רובה רע ומיעוטו טוב, וגם בהם מעורבין, ואין שום דבר בעולם העשיה, שלא יהיה מורכב ומעורב מטוב ורע, וקדושה וטהרה ביחד מעורבין.

ואמנם להבין ענין זה יותר היטב הוא, כי אע"פ שבכל ד' עולמות אבי"ע יש בהם קליפות, יש בהם ב' חלוקין, א' הוא היותם נבדלים זה מזה, כי זה מרובה רעתו משל חברו, וגם כי זה נדבק בו הרע יותר מחבירו כנ"ל. והענין, כי הנה נודע כי בכל עולם מאבי"ע, יש בו חמשה פרצופים: אריך, אבא, אימא, ז"א, נוקבא. והנה באצילות של הקליפות, לא יש קליפות כנגד כל החמשה פרצופים, וכן בבריאה, ולכן רובו טוב, ומיעוטו רע. אכן ביצירה הם שוין, כל החמשה פרצופין בקדושה ובטומאה. ובעשיה, הקליפין יתרין, שהם בחי' עתיק כמ"ש. וכן ענין הדיבוק הוא זה, כי באצילות אין הקליפות דבקות ממש כנגד הקדושה, אלא נמוכות קצת, ואין מכוונים בשוה כל היכל דקליפה כנגד היכל דקדושה. וכל זה יתבאר בע"ה באורך, וזה ביאורו: דע, כי קודם שנברא ולא נתקן עדיין א"א דאצילות, והיו אותם הטי' היכלין (ב) דלאו אינון היכלין כו', שהם ט' ספירות דא"א כנו', בלי שום תיקון, ואח"כ נתקן עולם האצילות

הגהה

הטעם כי קודם נתקן העליון, ואח"כ התחתון ולכן לא היו עדיין היכלין כו'.

(ג) צמח: בהאמור למטה, תבין כונת רשב"י באומרו בריש אדרא רבה, ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה ושם בסתרו, ופי' הרב בסתרו של עולם א"א.

(ב) צמח: לשון זה בא בוהר פרשת נח דס"ה ובפרשת פקודי דרכ"ו ידף רס"ט. יש קצת הפרש ביניהם. והנה משמע מכאן כי ט"ס דא"א, וגם התיקון לא היו היכלין ולא רוחין, וכל הבחי' דאמר לאו, היינו מה שעתיד להיות אחר התיקון, דוהו דוגמת הכתיב בבראשית דט"ו, לא חוור ולא אוכם וע"ש.

הגהות ומראה מקומות

(ל) ע"ה שער מיעוט הירח פ"ב.

אינם נתנים לה אלא ע"י שהם עוברים דרך בעלה, ודאי שגם בעלה יגדל קומתו כמה, ולא נגרע ממנה.

וכן ע"י חטא אדה"ר, גרם פגם גם בבריאה, וז"ש בתיקונין דאימא מקננא בכורסיא בג' ספירות, פירוש, כי א"א ואבא דבריאה, מתעלמין תוך אימא דבריאה, והיא המאירה בבריאה, ולכן נקרא הבריאה על שמה. אכן מכ"ש שאור התחתונים ממנה מאירין, אך הכל נק' ע"ש הגדול. וכנגדם בקליפת הבריאה, נתקנו גם אר"א אשר שם, כל אחד ב"ס, ונמשך להם אור מאור"א של קדושה, כמש"ל בע"ה. וכן גרם פגם ביצירה, שגם אימא דיצירה נעלמה ונגנז אורה, ואין מאיר שם אלא הו"א. ח"ס ר' ספירן מקננן במטטרין, וג' ראשונות דיצירה, שהם א"א ואר"א. ג) הגם שהם שם נעלם ונגנז מאוריהם, וכנגדם בקליפה ביצירה, נתקן גם א"א שבו, ונמשך לו אור מן א"א דיצירה דקדושה.

וכן גרם פגם בעשיה, שנגנז אור ז"א דעשיה, ואין מאיר שם זולתי הנוקבא דעשיה לבד, שהוא אור קטן, כדי שלא יהנו החיצונים

שירדו תשעה ספירות היותר העליונות אל הקליפות, ונשארה היא נקודה הי' התחתונה שהיא המלכות שבמלכות בלבד, וזה נתבאר אצלי בברכת למושומדים, (מ) ובענין אדה"ר הנקרא חלתו של עולם וע"ש. אי"כ נמצא, כי מחורבנה של ירושלם דאצילות, נתמלאה צור הרשעה, לילית, בת זוג דסמאל דאצילות, ואז אותה הנקודה נהירו דיקק שלה, ירדה במלכות שבה, וט' ספירות עליונות דנוקבא דקדושה, נתלבשו בתשעה ספירות לילית העליונה, ונשלמה ב"ס גמורות, ונגדלה גופה וקומתה, וזו"שה אמלאה החרבה.

ואמנם סמאל' הזכר שלה, לא נתברו הארותיו, כי אין לו מאין לבא לו, אמנם מה שהרויח ע"י חטא אדה"ר הוא, ששית סטרין דיליה, נתפשטו ל"ס גמורות, אך אין בהם הארה, כי אם מן ששה אורות לבד. וז"ס (ד) יותרת על הכבד, שלילית יתירה על הכבד בעלה סמאל, כי היא בת י' אורות, והוא בן ו' לבד בבחי' האורות. אמנם בענין הכלים, כל אחד מהם הוא בן י"ס גמורות, כי כיון שלילית נוקבא יש בה י"ס גמורות, ואורותיה

הגהה

שכולם היו יראים, ושלח בלק אל בלעם שלא יפחד, כי הנה דוד עתיד לצאת מבני בניו, והיא נאחו בכתר מלכות, נזר זר זהב על השולחן שהיא פתורה, פ"ה רות. ומ"ש על הנהר, הענין, כי בקדושה היסוד הנקרא נהר, הוא על השולחן, וזהו מרגלא בפומא דישראל, שאר צדיק על השולחן, יבא הנקרא פתורה שהוא הנוקבא. אבל בס"א, המלכות שלה הוא על יסוד שלה, וזהו פתורה, דהיינו הנוקבא אשר על הנהר, דהיינו היסוד, וזהו בקליפה שהיא ארץ בני עמו, ולא בניי שהם קדושה, וכן אמרו בפרשת פנחס על היותרת על הכבד.

(ד) צמח: יש שלשה בחינות ביותרת היא לילית, אל הכבד שהוא סמאל, והם: יותרת הכבד, ויותרת מן הכבד, ויותרת על הכבד, כנזכר בספר רנו ליעקב דמ"ה, וז"ל, פתורה אשר על הנהר ארץ בני עמו. הנה ענין בלק, היא כמו טעות קרה, שראה שעתיד לצאת ממנו מבני בניו שמואל הנביא. וכן בלק ראה בקסמים שבידו, שעתיד לצאת מבני בניו רות, כמ"ש בזוהר, כי רות היתה בת עגלון מבני בניו של בלק. וראה שדהע"ה עתיד לצאת מרות, הוא וכל זרעו וזהו ששלח אל בלעם, למה אתה מתיירא להלחם ולהתקוטט עם ישראל, כמ"ש שמעו עמים ירגזון,

הנהרות ומראה מקומות

תקון ג' גם באו"א (ע"ה שער הקליפות פרק ג'). תלמוד עשר ספירות הלך ט"ז מן אות רמ"ה עד סוף הספר.

(מ) שער הכוונות ח"א דף רל"ג

(ו) נ"א ג"ר שביצירה כביכול מכוסים בחושך ואינן מאירים וכנגד זה נתוסף בקליפה דיצירה

מהאורות הגדולים העליונים. וז"ס מלכות מקנא בעשיה, וכנגדם נתקן בעשיה בחי' עתיק אשר שם ג"כ.

ואמנם ענין חסרון דקדושה של עולמות ב"ע בפרצופיהו, נכתב במקום אחר, (ס) ודע, כי מש"ל כי ביצירה ועשיה מעורבין טוב ורע, הוא בבחי' העולמות עצמן, ולא בבחי' הי"ס המקננין בהם ח"ו, וזכור זה היטב, כי כל הפגם והחסרון הוא בהם, ולא בעצמות שבתוכם. והנה כל זה שנתבאר, הוא מה שנעשה ע"י חטא אדה"ר. אך לא כל הזמנים שוין, ולא כל הפעמים שוים, כי בגלות מצרים היו באופן א', (ע) ובחרבן א' באופן אחר, ובחרבן ב' באופן אחר. ואינו דומה זמן התפלה, כשאר היום, ואינו דומה החול, כמו השבת. (פ) וכל זה יתבאר בע"ה במקומם.

פרק ה'

(ז) אחר שנתבאר ענין התפשטות הקליפות בד' עולמות דאבי"ע, נבאר עתה פרטם, בכל עולם ועולם מהם. כבר ביארנו בפרק שקדם, כי בקליפה דאצילות לא נתקנו, זולתי ז"ו, נמצא שאין קליפה כנגד אצילות, אלא כנגד ז"ו לבד. אך מבינה ולמעלה אין אחיזה אל הקליפה כלל. דע, כי כמו שיש בקדושה, הזכר נחלק בז' היכלותיו, כי ג' ראשונות שלו, הם בהיכל קדש קדשים שלו, והשאר בז' היכלין תתאין, וב' התחתונים בהיכל התחתון. וכן הנוקבא בז' היכליה עד"ו, ז' היכלין לזכר סמא"ל, וז' היכלין אל הנוקבא לילית. וכמו שז' היכלי הנוקבא שבקדושה, מתחילין מן החוזה של הזכר ולמטה, כן בנוקבא דקליפה,

באופן שזה לעומת זה עשה האלהים. וענין זה הוא בכל פרטי אבי"ע, היכלין בהיכלין, ז' בז', באריך ובאבא ואימא ובזו"ן, שבכל עולם מהם.

ואמנם יש חילוק א', והוא הנ"ל בפרק שקדם, כי אין כל העולמות שוין, והוא, כי הנה בעולם האצילות לא יש קליפות אלא כנגד ז"ו לבד, והם ז' היכלין בז' היכלין, אך צריך שתדע ענין א', כי אע"פ שאנו אומרים כי שבעה היכלין דקליפה, הם כנגד ז' דקדושה, יש שינוי א', והוא, כיון ששום קליפה שבעולם בכל מקום שהוא, אינה נאחות בג' ראשונות של אותו מקום, א"כ מוכרח הוא, שגם שז' היכלין יש לקליפה, הנה מקומם ושיעורם הוא בז' היכלין תתאין, ולא בהיכל הו' העליון של ג"ר, הנקרא קדש קדשים, אלא אורך ז' היכלין דקליפה, כנגד ששה היכלין תתאין דקדושה לבד. וזה הענין הוא בכל עולם ועולם, ובכל פרצוף ופרצוף, וזכור כלל זה.

אמנם עכ"ז אע"פ שאלו הו' היכלין דקליפות, אינן יכולין לעלות כנגד היכל הו' אמנם ישארו שם. אכן אלו הו' היכלין עלאין דקליפה, הם יכולין להאיר ולשלוט ממקומם, עד למטה כנגד היכל הו' האחר העליון שלמטה ממנו. כיצד: הרי כי שבעה היכלין עלאין דקליפה דאצילות, כבר נתבאר כי אינם יכולים לעלות, רק עד כנגד ששה היכלין לבד דקדושה. וכן ז' היכלין דקליפה דבריאה, הם כנגד ששה היכלין דקדושה דבריאה. אמנם הו' היכלין דקליפה דאצילות, יכולים להאיר ולשלוט ממקומם עד למטה כנגד היכל קדש קדשים דבריאה. ועד"ז בכל העולמות, ובכל פרצוף ופרצוף, שבכל עולם ועולם. ודע, כי ודאי שיש קליפה כנגד כל הבחי'

הגהות ומראה מקומות

ספר עולת תמיד דף י"א שער מאמרי רז"ל דף ס"ג
 (ז) ע"ח שער דרושי אבי"ע פ"ב וד' ושער קליפת נזגה פ"ס. שער מאמרי רשב"י זיע"א פרשת ויחי ופרשת משפטים דף פ"ח שער הפסוקים וירא דף נ"ח

(ס) ע"ח שער דרושי אבי"ע פי"ד ושער סדר אבי"ע פ"ג וד'.
 (ע) לעיל שער ה' ח"א פי"ב. ע"ח שער מיעוט הירח פ"ב. שער הקדמות דף שס"ח שער הכוונות דרושי הפסח דרוש א'.
 (פ) ש"ד הכוונות ח"ב קי"ג ודף רל"ד

אחוריים של לאה ורחל. וכן הוא עצמו, יש לו אחוריים נחלקים לב', שהוא עוג מלך הבשן, כמבואר במקומו, (ב) ונקרא א', ונחלק לב' ג"כ, ויש לו שתי נשים, וב' פלגשים. בסוד, הנה ערשו ערש ברזל: בלהה, רחל, זלפה, לאה. והוא סוד אליעזר, שהוא (ג) עבד ברוך ולא ארור, כי הוא בקדושה, אך שאר העבדים שהם האחוריים שלמטה מאלו בשאר העולמות, הם עבדים ארוזים, והם קליפות, בסוד ארור כנען. אך זה העבד אחוריים דו"א דאצילות, הוא ברוך וקדוש.

גם ידעת ענין הי"ח נשים של המלך, שהם כולם בחי' לאה, של העיבור ויניקה ומוחין, שיושבות כולם זו לפניו מזו, וכולם קדושה, אלא שהתיצוניות שהם מצד הקטנות, הם דינים קשים מאד, וכל אלו הי"ח נקרא בחי' לאה, ואין רחל בכללן, כי היא עקרת הבית אמיתית, נקודה עשירית של הי"ס כנודע, והיא פנימית עצמית, ולא הארה בלבד כמו האחרות.

ואחר שידעת כל הנזכר, לא נאריך עתה בכל הפרטיב, זולתי בענין הכללות, כי זלפה היא אחוריים דלאה, ובלהה אחוריים דרחל, ונבאר ענין שתי פלגשים אלו, דע כי כבר נתבאר בחי' פט"ו, בענין הג' מלכים קדמאין של הז', שהם לבדם נתבסמו, וביארנוהו לעיל סוף פ"א, כי אלו כוללים כל הז', כי הם ג' חלקי הדעת, כי בדעת חדרים ימלאון, וכל הפרצוף ממנו נהנה, (ק) וביארנו, כי הם סוד

גם באצילות, אמנם לא נתקנו רק בחי' זו"ן של הקליפה לבר, וכל הבחינות האחרות העליונות לא נתקנו, ולא נתגלו כלל, וכבר נתבאר בש"ג ח"ב פ"ט, ענין ד' תקוני חוורתא דרישא דא"א, המגיעים עד רישא דו"א, והם סוד ד' מאה שקל כסף, ומחפין על או"א, ונשאר יעקב שהוא ז"א, איש חלק בלתי שערות, כי כבר נתקן כל האצילות, ולכן אותם השערות נההו למעלה בא"א על או"א ונתלבנו, אך בקליפה דאצילות, שלא נתקנו אריך וארי"א דידיה, לכן כל אותם השערות הם למטה ברישא דו"א דקליפה שהוא עשו, וו"ס, והנה עשו בא דו' מאות איש עמו, והבן זה.

ואמנם הקליפה רוצה להתרמות כקוף בפני אדם וקדושה, להתקן גם בחי' א"א ואו"א דיליה, ולהתקן ע"י השערות שיצאו משם, כמו שיש בקדושה שערות הנקרא תיקוני רישא, כנזכר בחי' פ"ט, והמאציל העליון אינו מניחה להתקן. (א) וו"ש אם תגביה כנשר כו', משם אורידך נאם ה', כי אם היה נתקן הקליפה גם במקום גבוה שהוא א"א ואו"א דיליה, היה ח"ו נחרב העולם.

וצריך שתדע, כי הנה הז"א דקדושה הוא נחלק לב', מחציו העליון עד החוזה, שהם סיום יסוד הבינה המתלבשת בו נקרא ישראל, ומן החוזה ולמטה נקרא יעקב, והם ב' פרצופים, וכולו נקרא ז"א, וכנגדו יש לו שתי נשים פנימיות, לאה ורחל, לאה למעלה, ורחל למטה, ויש להם ב' פלגשים, זלפה ובלהה, שהם

הגהה

(א) צמח: בספר עב"י בדרך קנ"א כתוב בזה הדרוש לשון זה, והנה הקליפה דאצילות רצתה להתרמות כקוף בני אדם, וליתקן כלה אף בא"א דילה כדוגמת האצילות, ורצתה לעלות עד שם בא"א דילה, ולהמשיך משם בחי' השערות, כמו שהם בקדושה, ולזה הסוד רמז הפסוק, אם תגביה כנשר כו', להמשיך אותם השערות מא"א שלך, משם אורידך נאם

ה' כי אם כו', וכזה נבין הנאמר בזהר אמור דצ"ב, על פסוק אם תגביה כנשר. (ב) צמח: היל"ל הנה ערשו ברזל, ונ"ל שר"ל הנה ערשו, וכמה הוא, ואמר ער"ש, אותיות עשר, והם י"ס, והם כוללים ברזל, (ג) צמח: והרמו, ויקח העבד עשרה גמלים, ר"ת ע"ג, כנזכר בדרושים, שיש ע"ג חסר, כי ס"ג וי' אותיות המילוי כמנין ע"ג.

הגהות ומראה מקומות

(ק) נ"א נבנה.

ג' עלמין, שהותחלו להתקן בתקונא קדמא דדיקנא דא"א הנקרא אל, ואח"כ משם נתפשטו יותר למטה מאחודיים, שהם אחור בינה דאצילות, ואחור ז"א, ואחור נוקבא. ועוד נתפשטו מהם יותר התפשטות בשלשה עולמות ב"ע, והוא בגבורה דבריאה, ובגבורה דיצירה, ובגבורה דעשיה, והשאר שלא יכול להתברר הם בקליפות כמ"ש.

והנה נבאר עתה התפשטותם באצילות, כי העולם הא' נתפשט באחורי הבינה, במלכות שלה, שהיא לאה כנודע. ובאחורי לאה, הוציא העולם ההוא, את זלפה שפחת לאה, כנגד נהי"מ דבינה, המתפשטת תוך ז"א, כנגד הדעת דז"א כנודע. והעולם הב' נתפשט אחורי הז"א, והוציא מבחי' הדעת והת"ת שלו, בחי' ב' אנשים מרגלים שנבאר בע"ה. ועולם הג', נתפשט אחורי רחל, והוציא את בלהה שפחתה, וכל זה באצילות. ואח"כ נתפשטו בב"ע הנ"ל, וכל זה בחי' קדושה.

ונבאר עתה, בחי' התפשטות אחר, שנתפשטו ג' עלמין הנזכר בקליפות, והוא, כי הנה העולם הא', נתפשט אחורי זלפה שפחת לאה, העומדת באחורי נהי"מ דבינה, המתלבשת תוך ז"א. עד מקום הדעת שלו, ושם מקום זלפה כנ"ל, ומן אותה זלפה הוציא בחינת א', ונקרא חד צפור. ועולם הב', הוציא מכנגד אחורי נהי"מ דז"א, ששם כנגדם רחל ובלהה מאחוריה, ושם מאחורי בלהה נתפשט והוציא משם את בחי' אחרת, ונקרא צפור ב'. ועולם הג', נתפשט באחורי נהי"מ דרחל ובלהה עצמן בסופם מאחוריהם, והוציא את בחי' אחרת, ונק' חוה הראשונה לילית.

ונתבאר שלשה בחי', שהם כנגד שלשה בחינות מלכות דאצילות שבקדושה נוקבין, שהוציאו ג' עולמות כנ"ל.

הגהה

ועתה נבאר בחי' הדכורין ג"כ, שיצאו מג' עולמות אלו, והוא, כי כמו שנתבאר שיש ג' מיני נוקבא בקדושה, כנגד דעת תפארת ומלכות דז"א בקו האמצעי שלו, והם: לאה כנגד הדעת, ורחל כנגד הת"ת, ורחל שניה כנגד המלכות שבו, כן יש בו ב' בחינות דכורין, א' כנגד הדעת, ואחד כנגד התפארת, ואלו נק' שנים אנשים מרגלים, שהוציאו תרין עלמין הנז', ועוד הוציא העולם הג', אדם שלישי כנגד היסוד שבו, והרי הם שלשה מיני אנשים דקליפה, וכנגדם ג' מיני נשים דקליפה. ונבאר עתה, ענין שלשה אנשים וג' נשים אלו, הנה נתבאר לעיל, כי הקליפה באצילות אינה מגעת בבינה, אלא מז"א ולמטה, ואם כן גם כי העולם הא' הוציא חד צפור כנגד לאה, א"א להתאחו שם, אמנם זה הצפור יורד למטה עם הצפור הב', שיצא מעולם הב', ושניהם נעשו פרצוף אחד לבד, ונמצא כי הב' צפרים הנז' נעשו בחי' א', והצפור הא' שהוא מעולם הראשון, שהוא כנגד החסדים, נעשה ממנו מוח חכמה דזה הפרצוף, והצפור הב' בחי' גבורה שהוא העולם הב', נעשה ממנו מוח ב' בינה דזה הפרצוף, ונמצא, כי בקדושה יש ב' גבורות, לאה ורחל, ובקליפה גבורה א' למטה כנגד רחל, אלא שנכללו שתיהן ביחוד, בסוד תרין מוחין כנוכר, וקליפה זו נקרא מלכה אשת נחור, כמבואר אצלינו. ואלו הב', הם ב' צפרין הנז' בפרשת ויחי דרי"ז ע"ש, ואלו הב' צפרין הם סוד נעמ"ה ואגר"ת, ר"ת אל תאכלו ממנו נא, (T) כי נעמה הוא צפור העליון בינה, טעם ב', בהפוך עמון בקליפה, כי משם נעמה העמונית ג"כ. ואגרת צפור תחתון, מלכות, ולכן אלו הב' נשים נעמה ואגרת בת מחלת, הנזכר בוותר בראשית דנ"א ע"א, הם נק' רוח הטומאה, ב' מוחין דנוקבא דקליפות דאצילות. אך לילית

(ד) צמח: נ"א נוטריקין נעמ"ה אגרת, ומפני שהם טומאה נרמזו באלו הצפרים אל תאכלו, ומפני שכל אחד במקומו לבדו, כתיב ממנו, ולא מהם, ונקרא צפורים, שהם נקבות, דקדוק.

למטה מהם האשה הג', כמ"ש בספר זה מה עניינה. ואפשר כי נעמה ואגרת, הם סוד עמון ומואב, כמבואר אצלנו בפרשת וירא בסתרי תורה דק"י. וכן כמו שיש בקרושה ב' שפחות, זלפה ובלחה, כן בקליפה יש שפחה א', כוללת תרין מוחין, אחורי מלכה הנו', ונק' ופלגשו ושמה ראומה, כמבואר במקומו. ואמנם חוה הראשונה לילית, שיצאה מעולם הג', שהוא המלך הג', דעת, המכריע בין חסדים וגבורות, היא למטה מהגבורה הנו', שהיא בחינת מלכה, שהם שני הצפרין הנו', והיא כנגד המלכות דמלכה, כנגד מלכות רחל, והיא ב'וק' דתהומא רבא דבריאה שהיא בהיכל הו' העליון דבריאה דקליפה שהיא בחינת בינה דקליפה דבריאה.

ונבאר ג' אנשים דקליפה, כי גם הם נעשו ע"ד הנו', כי שנים האנשים שיצאו מדעת ות"ת דז"א, שניהם נתחברו כ"א בת"ת דז"א, כי בדעת שם הבינה, ואי אפשר להיות שם, ונעשו שניהם פדצוף א', כנגד הת"ת דז"א מאחורוי, וזהו ז"א דקליפה דאצילות, ונעשו אלו השנים אנשים, הנמשכים מתרין עלמין קדמאין, בחי תרין מוחין של זה הפרצוף, ואלו הם סוד וישלח יהושע בן נון מן השיטים שנים אנשים מרגלים הנו' בפרשת אחרי מות דף ס', ענין תרין בנין ינקין כו', ובספרא דצניעותא ג"כ, ובפרשת ויצא דף קס"ב, בסוד וללכן שתי בנות. והענין, כי התרין צפרין הם נקבות, כמו כל צפור טהורה תאכלו, ולא אמר טהור בלשון זכר, כי הם בנות. אך מוחין דדכורא, נק' בנין, ואנשים מרגלים. והנה האיש השלישי, שהוציא העולם הג', נקרא אדם קדמאה בעלה דלילית הנו', ואמנם הטעם לזה הוא, כי אחורי הנוק' הם דינין חלשים, וגם האור שלה מועט, ולכן האחוריים שלה הם מבוסמים וממותקים יותר, ונעשו מהם בחי זלפה ובלחה, אך אחורי הזכר דינין קשים מאד, ולכן לא נעשה מהם דבר

פרק ו

(ר) ונחזור לענין, כי בחינות הקליפות דאצילות, הם זר"ן לבד, ואין בהם רק תרין מוחין לבד, והטעם יתבאר כמ"ש ב"ב, כי אחיות החיצונים היא במוחין דעיבור, ואז לא היו בו רק תרין מוחין לבד חו"ב, כי בגדלות נמשך לו גם הדעת לצורך הזיווג, בסוד וידע אדם את חוה. משא"כ בקטנות, ולכן כל הקליפה בין הזכר ובין הנקבה, אין להם לעולם רק תרין מוחין בלתי דעת, וז"ס גם בלא דעת נפש לא טוב כו'. ונתבאר במשפטים בסבא דף ק"ג, ואל אחר אסתרס ולא עביר פירין, והבן זה. כדי שלא ישטשו העולמות. וז"ס סרס את הזכר, וצנן את הנקבה, כי אין בהם כח לפרות ולרבות, שאין בהם מוח הדעת המשתף ומחבר החסדים וגבורות ביחד לעשותה פרי. והנה בשלשה עולמות ב"ע, יש בהם קליפות יתירות, כל אחד לפי מציאותו כנו' בפ"ד, כי בעשיה נתקן גם העתיק דקליפה. וביצירה מאריך ולמטה. ובבריאה מאריא ולמטה לבר. ודע, כי מאלו הג' עלמין הנ"ל, שהוציאו שלשה אנשים הנ"ל, הנה נתפשטו יותר, והוציאו קליפות אחרות, בשלשה עולמות ב"ע, מן שלשה אנשים עילאין לדכורין דבי"ע. ומג' נשים עילאין, לנוק' דבי"ע. כי עולם הא'

הגהות ומראה מקומות

(ר) ע"ה שער דדושי אבי"ע, ושער קליפת נוגה פ"ט. מאמרי רשב"י זיע"א פרשת ויחי. שער הלוקטים סוף פרשת משפטים.

הוציאה אשה ראשונה, מנהי"מ דבריאה דקדושה ומאחודיהם. ועולם ב', בנהי"מ דיצירה מאחוריהם. ועולם ג', בנהי"מ דעשי" מאחורים. ודע, כי כל הקליפות שבבי"ע ג"כ, אין בהם רק ב' מוחין כנ"ל, בין בדכורין בין בנוקבין. אך הענין הוא, כי התרין מוחין דאצילות, הזכרים נקראים שנים אנשים מרגלים. ודנוק' דאצילות נק' שתי צפרין. אך התרין מוחין שבכל קליפות בי"ע הן זכרים הן נקבות, נקראים שתי נשים זונות, שנו' בפרשת אחרי מות ד"ס, שכבר ידעת כי שלשה עולמות בי"ע, הם עולמות הנקבה, ואף הזכרים הם בחינות נקבות, בין באבא, בין באמא, בין בנר"ג כולם נקראים שתי נשים זונות. אך דע, כי למעלה באצילות אין העולם הא' יכול להוציא כנגדו קליפה, ולכן הצפור העליון ירד עם הב', והיו פרצוף אחד.

האמנם בשלשה עולמות בי"ע, אפילו בעולם הא' אשר מתפשט בבריאה כנ"ל, שהוא בגבורה שבה, יש שם אחיזה לקליפה, ויש בהם, לאה ורחל ואימא ואבא וכיוצא בזה, כל החלוקות. גם דע חילוק אחר, מעולם האצילות לשלשה עולמות בי"ע, והוא, כי הנה בכל עולם מאלו הג', יש בכל אחד מהם שתי נקבות הנז', כנגד בינה, וכנגד רחל, הן בבריאה, הן ביצירה, הן בעשיה. ודע, כי כל אלו הנקבות הם הנק' בזהר נוקבא דתהומא סתם, אך הנקבה עליונה בינה דבריאה, שהיא בהיכל הז' העליון, וקליפה, נקרא נוקבא דתהומא רבה, היא לברה, אכן שאר הנקבות אפילו בחינות הבינה דיצירה ועשיה, נקראים נוקבא דתהומא סתם.

וכבר נתבאר ריש פרק זה, כי השבעה היכלין של כל עולם מאלו הג' בי"ע דקליפה, הם מכוונין כנגד ששה היכלין תתאין בלבד דקדושה של העולם ההוא תמיד, אך קליפות האצילות אינו כן, אמנם זו"ן דקלי' דאצילות, שהם בחי' שנים אנשים מרגלים, ותרין צפרין, הם למטה כנגד האחוריים של היכל קדש קדשים דבריאה בלבד. וקליפות הבריאה, הם כנגד ששה היכלין דבריאה לבר, וכן ביצירה ובעשיה כנ"ל, והטעם, מפני שעולם האצילות נעלם מאר, א"א אל הקליפות שבהם לישוב שם, אלא למטה

באחורי היכל קדש קדשים דבריאה. אך בלילה, הם עולים התרין צפרין גם באצילות, עד כנגד היסוד דנוקבא דאצילות, כמ"ש בע"ה, וזה כרי לינק משם, וחוזרין לרדת למטה, וכן ביום עולים שנים אנשים המדגלים לינק משם ג"כ, ויורדין למקומם. והטעם, כי ביום שלטא דכורא, ועולה, אך לפי שביום אין הדינין מתגברים, לכן יונקים בחשאי, וז"ס וישלח יהושע בן נון, שהוא נוק' דקדושה, ב' אנשים מרגלים חדש: בחשאי, לכו ראו את הארץ ואת יריחו לרגל אותה, ולינק ממנה, כי הקליפה צורך גבוה היא כנודע, והנה טוב מאד זה מלאך המות, ובלילה דיני הנוק' שלטי, ואז עולים תרין צפרין.

וכן הענין בכל קליפות בי"ע, כי הזכרים שלהם יונקים ביום, מן הנוק' הקדושה של אותו העולם, והנקבות יונקות משם בלילה, גם דע, כי אלו התרין צפרי הנז', אע"פ שהם מתחברים למטה כנגד רחל, עכ"ז עיקרא הם נקראים לאה דקליפה, אלא שמקומם הוא כנגד מקום רחל, ולכן כשהם עולות ליינק, יונקות מן לאה העליונה דקדושה, כי היא השולטת בלילה כנודע, והבן זה, וע"כ כשיורדות למטה בבריאה הם יורדות כנגד היכל קדש קדשים דבריאה, שהיא כנגד הבינה שהיא לאה. אמנם האשה השלישית, שהיא לילית חוה הראשונה, היא בחינת רחל דקליפה, מלכות שבה, ולכן זו ירדה יותר למטה מתרין צפרין הנז', שהם בחי' לאה דקליפה, העומדת כנגד היכל קדש קדשים דבריאה, וזו לילית ירדה היא עם בעלה אדם קדמא הנ"ל למטה, בהיכל העליון של הז' היכלין דקליפה דבריאה, הנקרא נוקבא דתהומא רבה כנ"ל, ונתלבשה בתוכה היא ובעלה, כי גם בנוקבא דתהומא רבה, יש לה דכורא אבא כנודע, דוגמת מלכות דרחל דקדושה, היורדת ומתלבשת בהיכל קדש קדשים דבריאה דקדושה, וכל הבריאה נקרא ע"ש אימא לבר, כמ"ש בתיקונים אימא מקננא בכורסיא, כן בקליפה כל הבריאה נקרא על שמה, ואז הנוקבא לילית, מתלבשת בנוקבא דתהומא רבה, ובעלה אדם קדמא באבא דבריאה דקליפה.

ודע, כי זה שאנו אומרים, כי הב' צפרין הם בהיכל הז' דבריאה, הוא בהיכל, ששם

כולם הם יצה"ר ויצה"ט מן השדים דקליפה. והנה ענין המיתה הוא, כי היצה"ר והשד הנו, הוא הוזהמא שהטיל בה הנחש, שהוא נפש הבהמית של היסודות תתאין, הנק' עפר. ועל ידי המיתה, מתעכלים היסודות גולם וצורה, שהם נפש הבהמית, ונשאר גוף אדה"ר הזך כמו קודם שחטא, שהיה מעפר העליון ויסודות עילאין, וצורתם שהוא הנפש חיה הראשונה מקודם החטא, וגם נשאר ממה שנודרך אז מד' יסודות עצמן תתאין בגולמם וצורתם, והוברר הטוב שבהם. ועד"ן הגוף והלבוש אשר לו בכל עולם מאבי"ע, ובריר הטוב שבקליפה ההיא, ויתחבר עם הטוב של הקדושה. וזה נרמז בפרשת שלח לך דף קס"ב, ובפסוק אכן כאדם תמותון כו', ופגריכם אתם כו'.

ואותו הגוף הזך הראשון, הוא מלבוש שנתלבש בו בג"ע הארץ אחר הפטירה, ולפעמים זוכים אליו גם בעה"ז, בסוד ותלבש אסתר מלכות, ומרדכי יצא בלבוש מלכות. ועל זוהמת גוף הבהמי הרע שבגולם ד' יסודין, נאמר וראו בפגרי האנשים כי תולעתם לא תמות בקבר. ועל הצורה שברע שבנפש הבהמית נאמר ואשם לא תכבה בגיהנם.

והנה בפרשת פנחס דרי"ט נראה, כי הנפש הוא זולת היצה"ר והיצה"ט, כי הם מלאכים ממש טובים ורעים. ובדף רכ"ד ורכ"ה מלאכים הם לעילא, ונק' שכלים נבדלים, ואינם אוכלים קרבנות. ד' יסודין הם חיות טבעיות, ויש בהם טובים: ריאה, ולב, וכליות. ורעים: טחול, וכבד, ומרה. והם נק' שדים טובים כמלאכין, אריה דאכל קרבנין. (ב) ורעים, כלב דאכיל קרבנין. ולהיותם יסודין טבעין, אוכלים קרבנין, ומדף רכ"ב ע"א נראה, כי גיהנם תחתון, הוא ד' יסודין טובים, לב וכליות כו', שהם מלאכים. הרי כי גם ביסודות, יש מלאך ושר, שהם יצה"ט והם יצה"ר, והם פנימיות רמ"ח אברים

עומד ישראל עם לאה, שהם ז"א עם לאה דבריאה אנו מדברים, כי בהם יש שבעה היכלין בשבעה היכלין כנודע, דכורא ונוקבא. ונמצא כי בכל בחי' קליפין, בין באבא, בין באמא, בין בז"א, בין בנוקבא, הן בכריאה, הן ביצירה, הן בעשיה, בכל בחינות מהם, יש שבעה היכלין גמורים, והבן זה. ובלע המות לנצח, ואז תחפוץ זבחי צדק בילא"ו.

שער קליפות נוגה מהדורא בתרא

ועיין בעץ החיים בסופו בשער קיצור אבי"ע ומתחיל זה הדרוש פ"ו מכתיבת מהרח"ו זלה"ה.

דע כי כל העולמות יש בהם פנימיות וחיצוניות והנפשות הן מן הפנימיות והמלאכים הם מן החיצוניות כנודע והם שתי בחינות. החיצוניות נחלקת לב' שהם המלאכים הנקראים מלאכי שלום שהם פנימיות החיצוניות, ולכן הם דבוקים עם נפשות הצדיקים, ומקבלים אותם אחר פטירתם, ואומרים יבוא שלום. ומלאכים החיצונים, הנק' הן אראלם צעקו חוצה, בבתי בראי. והנה כל הנו' הם סטרא דקדושה.

וכנגדם בקליפה, יש פנימיות, וחיצוניות. בחי' פנימיות נחלקת לב', שהם נפשות הגרים, הנק' קליפת נוגה הפנים, והנפשות הע' אומות העולם, והם חיצוניות. וכן בחי' החיצוניות נחלקת לב', שהם השדין יהודאין פנימים, והשדין החיצונים והם שדין נוכראין.

זאמנם נפש צדיק פנימיות ישראל, נותנים לה יצה"ט, שהוא מלאך א' מפנימיות החיצוניות דקדושה. ויצה"ר, שהוא שד א' מפנימיות החיצוניות דקליפה. ולעם הארץ, יצה"ט מלאך מחיצוניות דחיצוניות דקדושה. ויצה"ר (א) שד החיצוניות דקליפה. ונפש הגרים והאומות,

הגהה

(ב) צמח: אם זכו ישראל, אוריאל אריה אוכל קרבנין. ואם לאו כלב אוכל אותם, כנו' בפרשת בלק דרי"א.

(א) צמח: וזהו כי הערב רב בנים של קין, כנוז' בתקונים דף קי"א. מוזהמת הנחש, והיה להם המן לשד השמן, ככתוב בפרשת בשלח דף ס"ג, וע"ש ובפ' פנחס דף רל"ב.

היצה"ט, ונעשה כסא לנפש אדם דעשיה דגדלות, וז"ש עני ורוכב על החמור. באופן כי ב' יצרים, הם צורות ד' יסודות טובה ורעה, ונקרא כחות הנפש. ולא הנפש עצמה. כי הנפש היא האופנים דעשיה, ואלו הב' כחות מגדילות הגוף, הנוצר מהומר והגולם דד' יסודות, וב' יצרים הם צודות הד' יסודות טובות ורעות, והם נעשים כסא ומלוש לנפש עצמה, כי א"א שישרה הנפש על הגוף עצמו של גולם היסודות, אלא באמצעות צודותיהם, שהם למטה ממדרגת הנפש, ולמעלה ממדרגת גולם היסודות הנק' גוף.

פרק ח'

דע, כי בכל עולם יש ד' חיות, א) כנגד ארבע אותיות ההגי"ה, הכוללים י"ס שבאותו העולם, והבן זה. ובכל עולם נקרא בשם: אריה, שור, נשר, אדם. ובשם ד' מלאכים, אשר נוטריקון שלהם, הוא ר"ת ארגמ"ן. ונמצא כי גם ד' חיות טבעיות דדכיו, אשר בד' יסודות שכלים, נקרא ארגמן. וכנגדם יש יצד הרע, עון משחית אף חמה. וכל זה הוא בחי' צודות ד' היסודות טובות ורעות.

וכבר ידעת, כי בכל עולם יש פנימיות וחיצוניות מלאכים, א"כ צ"ע, אם בד' יסודות, אין בו ב' בחינות אלו לסיבה הנ"ל. כי אין פנימיות נקרא בשם נפש אדם, והכל בחינה א' לבד, ונקרא יצה"ט ויצה"ר, וכולם נקרא בחי' חיצוניות. או אם נאמר, כי גם בהם יש פנימיות נשמות, וחיצוניות מלאכים, אלא לרוב עכירותם, אין הפנימיות נקרא נפש, אלא ב' יצרים, מלאכים ושדים יהודאין, שהם גדלות וקטנות, אך חיצוניותם נקראים קליפות גמורות מזיקין ושדים דע' אומות כנודע. ולפי שקטנות פנימיות (נ"א חיצוניות) היסודות תכלית העכירות נקרא שדים, אלא שהם יהודאין, כי הם שמרי הנשמות כולם, והבן זה היטב. וקצת קשה לזה, דאם כן הרי יש גופיות

והחיצונים. כי היסודות דרמ"ח אברים חיצונים, הם אברים פנימים. ועד"ן בגוף האדם ממש. ובמ"א נראה, כי יש עלת העלות, ורכיב על ד' חיות אלהות דאצילות, וכנגדם ד' חיוון דאלהים אחרים סטרא אחרא. ואית ד' חיוון דסחרין לכרטייא בבריאה, ונקרא שכליות. ואית ד' חיוון דיצירה, פני אריה ושור כו'. ואית ד' חיוון טבעיות דד' יסודין מסטרא דרכיא, ונקרא חיות טבעיות ממונים על גופין. לקבלייהו ד' חיוון טבעיות דיסודין מסטרא דמסאבו, ממנן על ד' מררין דגופא: מרה חוורא, מרה סומקא, מרה ירוקא, מרה שחורה.

היותר נראה מכל ר"מ דפרשת פנחס דר"מ, ובפרט מדרי"ט ורכ"ב ורכ"ה ורל"ה, ובפרט רל"ה, כי אין נפש האדם נקרא אלא נפש דעשיה, שהם אופנים ורקיעים דעשיה, ומשם ולמעלה, אך כחות נפש דאדם שבד' יסודות דעשיה, הם נפש הבהמית, כמ"ש הרוח תשוב כו', ורוח האדם העולה כו', ורוח הבהמה היורדת למטה לארץ, והוא נפש הבהמית שבאדם שבד' יסודין נחלקת לב': בהמות וחיות טהורות דדכיו, וכן חיות טבעיות מלאכים דדכיו, הממונים על ד' יסודות, ויש שדים חיות טבעיות דורסים דטומאה, אשר בד' יסודות גם כן.

ואלו הב' חלקים דנפש הבהמית, נק' שני יצרים: יצה"ט, ויצה"ר. והם כסא ולבוש לנפש האדם דעשיה, כרי שעי' תתלבש בגוף הממשי, ולכן הם סוד קרבנות בהמה ועוף כו', כי הנפש הבהמית היא החוטאת, ואלו מגדלים ויועצים הגוף, וכל מדות רעות, כמו כעס וכיפוא, כולם כהם נמשכין, לפגום הנפש. והם נפש המתאהה והחומדת, ולכן נקרא יצה"ר. ותחילה ביום הלידה, נכנס נפש אדם דעשיה מצד הקטנות, ורכבת על היצה"ר. בסוד אליהו שעלה בסערה השמימה, וכפאו ועשה מרע טוב, והוא גוף שבו נראה בעה"ז, כלול מיצה"ר ויצה"ט, ושניהם טובים כנוכר, והם כחות וצורות הגוף, ולא גולם הגוף ממש. וביום י"ג שנה, נכנס

הנחות ומראה מקומות

(א) ע"ה שער פ"ח פ"ג.

לשרים, כי השד מתלבש בגוף, והנפש דקטנות דעשיה היא מתלבשת בשד, וא"כ האדם והשד שניהם מתלבשים בגוף האדם. וקושיא זו היא לר"מ, שאומר כי היצה"ט הוא שד יהודי. ואפשר, כי עיקר הגוף הוא לנפש האדם עצמו, ולא נברא גוף אל השד לבדו, כדרך שנברא גוף לבדו לנפשות הגויים (ב) לבדם. והנה ברר"מ ע"ב, כי כללות צורות הטובות דד' יסודים, נקראים בהמות, וממנה נוצרים אלף טורין, ונק' בהמות, שהם י"ס כללות מעשר, ועשר מעשר, עד אלף, ומהם נוצרים כל נפשות הבהמות וצורתן. האמנם צורת בהמה הנו', היא פני שור לבדה, שהוא יסוד האש השמאלי. ועוד יש שלשה יסודות. ומפני אדם נמשכין נפש הבהמית שבאדם, הנקרא יצה"ט והבן זה, וברף רס"ח כתב, כי היצרים נק' לבבך, והנפש נקרא נפשך, וגם הם ב' טובה ורעה, זולת הב' יצרים טובים ורעים. הנה עוד יש סברא ג', כי לא תקרא נפש בתורה, רק נפש הבהמית הנק' נפש חיה של ב"ח, וזולתה איננה נפש כלל. ונמצא כי יש באדם נפש הבהמית, ונפש המדבר, ושתייהן (ג) ד' יסודות, ועליהם נר"ן (ד) דאבי"ע וזה נראה יותר אמיתי.

ונחזור לענין המלאכים, כי גם הם חומר וצורה, אלא שחומרם זך מאד, ונקרא כבוד נברא של המלאך, ונק' אישים. אך צורתם נק' מלאך, (ה) וזכי הנפש יוכלו לראות דרך מראה את המלאך, בהיותו מלוכש במלבוש שלו הנוכר. וז"ש וירא והנה שלשה אנשים. ואין זו נבואה, רק בהשיג בראית נפשו המשכלת את נפש המלאך עצמה. וכן הרואים את אליהו ז"ל, ושאר נשמות הצדיקים כעין רבינו הקדוש בכל ליל שבת וכיוצא, אינו אלא ע"י התלבשו בחלוקא דרבנן שלו.

ודע כי יש י' מדרגות במלאכים, וכן בשדים. ואע"פ שאין נברא בלתי חומר וצורה, עכ"ז לא כל המלאכים נגלמים בלבושיהם, אלא אישים שהם כת הי' הנקרא נפש, כנודע בענין החלום. כי הנה נפש של האדם מצד הד' יסודות, אינם נקרא נפש, אלא נשמת רוח

כי השד מתלבש בגוף, והנפש דקטנות דעשיה היא מתלבשת בשד, וא"כ האדם והשד שניהם מתלבשים בגוף האדם. וקושיא זו היא לר"מ, שאומר כי היצה"ט הוא שד יהודי. ואפשר, כי עיקר הגוף הוא לנפש האדם עצמו, ולא נברא גוף אל השד לבדו, כדרך שנברא גוף לבדו לנפשות הגויים (ב) לבדם. והנה ברר"מ ע"ב, כי כללות צורות הטובות דד' יסודים, נקראים בהמות, וממנה נוצרים אלף טורין, ונק' בהמות, שהם י"ס כללות מעשר, ועשר מעשר, עד אלף, ומהם נוצרים כל נפשות הבהמות וצורתן. האמנם צורת בהמה הנו', היא פני שור לבדה, שהוא יסוד האש השמאלי. ועוד יש שלשה יסודות. ומפני אדם נמשכין נפש הבהמית שבאדם, הנקרא יצה"ט והבן זה, וברף רס"ח כתב, כי היצרים נק' לבבך, והנפש נקרא נפשך, וגם הם ב' טובה ורעה, זולת הב' יצרים טובים ורעים. הנה עוד יש סברא ג', כי לא תקרא נפש בתורה, רק נפש הבהמית הנק' נפש חיה של ב"ח, וזולתה איננה נפש כלל. ונמצא כי יש באדם נפש הבהמית, ונפש המדבר, ושתייהן (ג) ד' יסודות, ועליהם נר"ן (ד) דאבי"ע וזה נראה יותר אמיתי.

ונבאר ענין החלום, (ג) והנבואה, והמלאכים, והשדים. דע כי הי' גלגלים אופנים דעשיה הם חומר וצורה. והנה ז' גלגלים התחתונים, של שצ"ם חנכ"ל, הצורה והנפש שלהם, הם הי' מלאכים הידועים, סמא"ל למאדים, וקפציאל לשבתי כו', ויש בהם טוב ורע. והנה הרע שבהם הם נק' אלהים אחרים, הנק' ע"ז, ויש עע"ז גם אל חומר הגלגלים והכוכבים, ונק' צבא השמים. ויש עובדים אל השדים, כמ"ש בע"ה. והנה בגלגל השפל שהוא לבנה, יש תלי (ד) המנענעו, ויש לו חומר

הגהה

(ג) צמח: קהלת רבה גם במדעך כו' (ד) צמח: תלי נזכר בזוהר פרשת חיי דף ק"ב דמתנות כהונה א"ר בין כשאדם ישן כו'.
(ה) צמח: נ"ל ועל ידי שרה דקכ"ה.

הגהות ומראה מקומות

(ב) נ"א לנפש הגרים (ה"ו). (ג) נ"א מוסיף מן (ע"ה). (ד) נ"א ל"ג דאבי"ע (ע"ח).

מילה וקריאת התורה, וחינוך מצות דרבנן. ובתשלום י"ג שנים, נגמר כניסת נפש בהמה טמאה, שהם ד' יסודין. ונפש בהמה טהורה שהוא מאופני הקדש, ואז נתחייב במצות מן התורה.

והנה על נפש היסודות אמרו, שהיצה"ר נכנס באדם משנולד, כי האדם עצמו הוא נפש אופני קדש דעשיה, ואחר הי"ג נכנסים הטוב והרע שברוח דיצירה, הנקרא עולם המלאכים. ולכן היצה"ר והיצה"ט נק' מלאכים ממש, שהם רוח טוב ורוח רע, כמ"ש עושה מלאכיו רוחות, כי האדם עצמו הוא נפש הטובה מאופנים, השורה על גוף דאדמה דד' יסודות, ולכן נקרא אדם לשון אדמה. אך רוח נקרא יצה"ט שהוא מעולם היצירה מן הטוב שבהם, שהם רקיעי היצירה. ורוח רע של יצה"ר משמרי היצירה. נמצא כי האדם הוא נפש האופנים, והתחלת היצה"ר הנכנס כשנולד, הוא נפש היסודות. והיצה"ט שהוא רוח טוב דיצירה, נכנס אחר י"ג שנים, ואז נכנס ג"כ רוח היצר הרע כנזכר.

פרק י'

עולם הגלגלים, הוא י' גלגלים הנקראים שמים, וד' יסודות הנקרא ארץ. ויש לשניהם חומר וצורה, ר"ל גוף ונפש. והחומר של שניהם הוא פשוט, ואינו מורכב מכולם יחד, אלא חומר כל יסוד או גלגל הוא פשוט לבדו. וב' חומרים הנז', נק' חומר ראשון, ונק' היולי, להיותו פשוט. וחומר הארץ נקרא תהו, כי אין ניכר בו ציור מה עניינו, עד שיורכב כמ"ש. ואחר שקנה הצורה שהוא הנפש, נקרא החומר והצורה יחד בשם בהו, ואז נתהוו הד' יסודות ארמ"ע בחומר וצורה, ואז נקרא (א) בהו יחד שניהם. כי בהיות חומר הארץ לבדה בלי צורה נקרא תהו כנזכר. ולפי שחומר השמים יותר זך, לא נקרא תהו כחומר הארץ. והרי ביארנו בחי' העולם בעצמו, הכלול מחומר פשוט וצורה

חיים, שהוא הנותנת חיים גופנים לגוף, וממנה יוצאת הנשימה דרך האף, כי עליה נאמר ויפח באפיו נשמת חיים, ואמדו במדרש רבה, זו האופיתא לשון אף, ועליה נפש האמתית מאופני העשיה, וז"ש אח"כ ויהי האדם לנפש חיה, ותרבומו לרוח ממלא. וז"ש בקהלת רבה, א"ר יחזן הגוף אומר לנשמה, והוא נפש היסודות, והנשמה אומר לנפש שהיא דאופני העשיה, והנפש למלאך שהוא הרוח דיצירה עולם המלאכים, והמלאך להקב"ה, שהוא יושב על כסא הכבוד, והוא הבריאה, ע"י הנשמה שחוצבה משם, זהו ענין החלום.

פרק ט'

ונבאר מהו ענין היצר הטוב היצר הרע, כי הוא עומק גדול. והנלע"ד בזה באמת, כי נודע כי כל העולמות הם טוב ורע, והנה בעולם העשיה הרע הוא הד' יסודות, שמרים של האופנים, ואלו נכנסים באדם לפתח חטאת ריבץ, החומר שהוא הגוף, והצורה שהוא ענין נפשות היסודות כנ"ל. ולא נגמר כניסתם בהשתלם עד תשלום י"ג שנים, כי כן הגוף הולך וגדל, וגם הנפש הולך וגדל, כי תחילה נרגש נפש הדומם והצומח שהוא הזון, ואח"כ נפש החי בתשלומה, עד שהוא הולך ברגליו ומתענע כרצונו. ואח"כ נכנס בו נפש השכל המעשי, שהוא מומן הפעוטות ואילך. ואח"כ שכל העיוני, לדעת החכמה המלאכות והסתורות. וחרי נשלמו ד' חלקי נפש חומר ד' היסודות, בתשלום י"ג שנים. וזה נקרא גוף האדם, ונפש ד' היסודות הנקרא דרך כללות נפש הבהמית, כי כל תאותה לחזויק הגוף בענין הבהמה, וזו הנפש היא מצד הרע, ושמרים דעשיה. עוד יש נפש הבהמית, מצד אופני העשיה, והיא מצד הטוב. וז"ש בריש משפטים, כד אתייליד, יחבו ליה נפשא דבעירין דדכיו מאופני הקדש, כי אופני עשיה, נק' קדושה וטהרה וימין, וד' יסודותיהם עד תשלום י"ג שנה, תחילה ע"י

הגהה

(א) צמח: כי בהו כמנין אחד.

ממקום למקום, ואין לה רק הטבע אשר הוטבע לה להיותה צומחת, ואין לה רצון מעצמה בזה. גם נק' כח הגוף, או כח המחזיק, כי היא הזנה את הגוף, ומעמידו על טבעו. וזו נפש הצומחת, מתחלקת לג' חלקים: הון, והמגדל, והמוליד כיוצא בו. והזון יתחלק לה' כחות: המושך, המאכל, והמחזיקו עד שיתעכל, והמעכלו, והמבדיל בין הטוב לפסולת, ודוחה המותר לחוץ. והנה כח המושך הוא עפר, והמעכל אש, והדוחה מים כו', כנזכר בספר הטבע, ולהיות הנפש הצומחת כוללת כחות רבים ופעולות שונות. קראוה חכמים נפש ממש. וזה הוא אצלם נפש שבנבראים.

החי יותר פנימי, והוא מחלק הרוח שבכל יסוד מארבעתו, ויש בו נפש המורכב, ונפש הצומחת, ונוסף בה נפש פנימי הנקרא נפש הבהמית. ויש קורין לה נפש התנועה, כי היא רצונית, ולא טבעית כמו הצומחת כנ"ל. וזו נקרא בספרים נפש ה'ב', ונתחלקת לב' כחות: חיצונית, ופנימית. החיצון יחלק לב' כחות: חוש, ותנועה. והחוש יחלק לה' חושים, וחמישתן יקראו כח המרגיש. והפנימי יחלק לב', והם: המדמה, והמתעורר. המדמה יחלק לב', והם: המשיג, והזוכר.

וזה פירושו הנה כח התנועה, הוא כח א', והוא להתנועע ממקום למקום כרצונו. לא בטבע הנ"ל, והמרגיש נתחלק לה' חושים: א', והם המישוש, הוא בכל איברי הגוף, כי ירגישו המישוש, כשממשמש זה לזה, או דבר אחר בהם. והד' חושים, כל אחד יש לו אבר פרטי, והם: העין, להרגיש הראות. והאוזן, להרגיש השמע. והאף, להריח. והחיך, לטעום. וכל אלו ה' חושים, נמשכין מן המוח עצמו, כי שם עיקרם, אלא שנתפשט הרגשם באלו האיברים שזכרנו, וכל אלו נקראים חיצוניות, כי הם ממשיים וגשמיים, שהם רואים ושומעים בפועל גמור. אך הפנימי נקרא כח המדמה, וזה הוא במוח עצמו, ומתדמה שם כאלו שם ממש, והוא ההרגש ההוא במוח, ומצייר שם איך היה אופן ההרגש ההוא, אע"פ שלא הרגיש בפועל, אלא האבר המיוחד לחוש ההוא כנ"ל. וכח ה'ב' נקרא כח הזוכר, כי אף שלא בשעת

פשוטה, שהם הגלגלים הנקראים שמים, וכן גם כן הארץ שהיא הד' יסודות.

ועתה נדבר בנבראים שנבראו מכה העולם הנו', ונניח ענייני נבראי שמים, הנק' צבא השמים, ונדבר בנבראי הארץ שהם הד' יסודות. ונאמר, כי הלא גם אלו הנבראים, הם חומר וצורה, אמנם אינם פשוטים כמו היסודות, אבל הם מורכבים. פירוש, כי כל בריה ובריה, חומרו וכן צורתו מורכב מכל הד' יסודות יחד. נמצא כי היסודות עצמן, היה בהם הרכבה א', שהיא חומר וצורה, אלא שהם פשוטים, אך בכל מה שנברא מהם, הוסיף הרכבה שניה, והוא היותו מורכב בחומר וצורה, וגם מתערבות הד' יסודות יחד, ונק' הרכבה שניה. וזו ההרכבה השנית, היתה בכל הד' חלקי הנבראים: דומם, צומח, וחי, ומדבר כנזכר.

הדומם: הם המתכות, והאבנים טובות. והחומר והצורה שלהם, הורכבה מכל הד' יסודות, אלא שנגבר עליהם יסוד העפר. ולכן הנפש שבהם איננה, רק לערב ולהרכיב בהם כל הד' יסודות, אבל לא שנה ולא חדש בהם שום שינוי אחר ממה שהיה ביסודות, זולת ההרכבה והעירוב. לכן נקרא נפש המרכבת והמעמדת והמקיימת אותם על עמדם בלי שינוי אחר ממה שהיו. ונמצא כי אין לנפש הזו רק כח א' לבד, ולכן רוב חכמים לא קראוה בשם נפש כלל, כי כיון שאינה מוסיפה חידוש כלל אלא ההרכבה. ואמנם זה הדומם, נברא מחיצוניות הד' יסודות, וכאלו תאמר מחלק העפר שבכל יסוד מארבעתו כפי ערך היסוד ההוא. כי כבר נתבאר, שכל יסוד מהם הוא פשוט, ואינו מורכב מארבעתו, אך הכונה מחלק היותר גרוע שבכל יסוד מהם, כערך גריעות יסוד העפר שבכל הד' יסודות אך אינו עפר ממש.

הצומח יותר פנימי, והוא מן חלק המים שבכל יסוד מארבעתו, וכלול מחומר וצורה, והנה הנפש שבו יש בה ב' מינים: הא', החיצוניות שבו, היא נפש המורכבת שבה, כענין נפש הדומם. ונוסף בה פנימי יותר, הנק' נפש הצומחת, ויש קורין לה נפש הטבעית, כי אין בה כח התנועה להתנועע כפי רצונם

שהאבר החיצון מרגיש בפועל, מתדמה במח, כאלו אז הוא מרגיש בפועל, מכח מה שנצטייר שם פעם אחרת בכח המדמה, בעת ההרגש החיצון.

עוד יש כח אחר במדמה, והוא, כי ידמה ויצטייר הדברים אף שלא באמיתתן, מה שא"א להיות כן ההרגש החיצון, ועוד שלא יוכל כח זה המדמה לצייר, רק בציור גשם וחומר, לא בציור רוחני הנק' צורת ונפש. ועוד, שהמדמה הוא יכול לדמות ולצייר הדברים בין בהקיץ בין בחלום, (ה) שהוא.

כח המעורר, ג"כ נקרא נפש המקאוה, הוא ביותר פנימי מן המדמה, כי אחר היות כח במדמה לדמות ולצייר הדברים, אז יתעורר כח המעורר, לקרב תועלת הגוף, וזה בבי' אופנים: הא' לחשוב איך יעשה להכין צרכי הגוף, ולכן כל האיברים כלים שלו, כי יתעורר באבר העין לראות, ולאבר האוזן לשמוע, ולרגלים להלך, וכן בכל האיברים לצורך פעולת איברי הגוף עצמו ולתועלתו, בשמירת הגוף, ובהזנתו, ולרחק רעותיו ונוקיו, ומביא חשק באיברים לקרב תועלתו אל הגוף. והשני, הוא להתעורר לבחור מדות הטובות שיש בהם תועלת לגוף, ולרחק מדות הרעות מן הגוף, כמו הכעס והשנאה והאהבה והאכזריות והרחמנות, וכ"ז נקרא רצון, כי יתרצה בזה מבזה.

אך דע, כי קנין מדות אלו הטובות הצריכות לגוף, או מדות הרעות, אמת כי עיקרם מן הכח המתעורר הפנימי, אמנם גם כח המרגיש החיצון, הוא משמש לו בענין זה, כי המתעורר חושב, והמרגיש פועל המדה היא. ודע, כי גם קנין המצות והעבירות, הם באדם משני כחות אלו, המתעורר והמרגיש כנוכר, אלא שאינו מצדם, אלא מצד היצר הרע המכניס בהם רצון הוזה, והם כלים אל היצר הרע כמ"ש בע"ה.

גם נזכר בוהר וירא בענין לוט, שהוא יצה"ר, וב' בנותיו, הם ב' הכחות, הם, הצעירה

נפש הצומחת והבכירה הוא חיבור המרגיש עם המתעורר, הנקרא ג"כ נפש המתאוה, כי שהיהו אין כונתם אלא לתועלת הגוף בלבד כנ"ל, אלא שע"י נמשך נזק לנפש המדברת בכונת היצה"ר, כמ"ש בענין התנועה הרצונית, ועדיין אין זו בחירה ממש, כי אם בנפש המדבר, כמ"ש שם.

המדברת, יותר פנימי מכולם, והוא מחלק האש אשר בכל יסוד מארבעתן, ויש בו נפש המרכבת והצומחת והבהמית, ונוסף בה פנימית מכלם, והיא נקרא נפש המדבר, ויש שקראוה נפש שכלית, וזו נקרא בספרים נפש הג' העליונה שבשלתן, ולכן מלבד הטבעית והרצונית שיש בה, נוסף בה הבחירית, כי אין בחירה אמתית אלא בשכל כמ"ש. ויחלק לב': שכל מעשיי, ועיוני. ואמנם המעשיי, הוא נחלק לב': המעשיי, והמחשביי. המעשיי, הוא לעשות מלאכות גופניות מחוץ לגוף, כמו הזריעה והבנין כו', כי הם תועלת להכין מזון לגוף עצמו, שהם הכנות חיצוניות לגוף, ואינם כמלאכות האכילה וההילוך והדיבור כו', כי הם תועלת להכין מזון לגוף עצמו, אשר הם באים מכח המתעורר כנוכר, והמחשביי, הוא לחשוב איך יעשה אלו המלאכות החיצוניות לגוף. אך העיוני, אינו כי אם להשכיל צרכי הנפש לבדה, והוא להכיר חכמות הנפש, כמו חכמת התכונה, והטבע, וכיוצא. ולדעת ההפרש האמת מן השקר, בענין ידיעת אותם החכמות, שאין להם צורך לגוף אלא לנפש לבדה, ואינו כשכל המעשיי, שהוא לחדש מלאכות חדשות של מעשה הגוף, ולשנותם ממלאכה למלאכה. אך השכל עיוני אינו, רק לדעת הדברים כפי אמיתתם לשנותם, וגם כי הוא לצרכי הנפש ולא לגוף כמו המעשה, וע"כ זה השכל העיוני, יתוסף בו ענין הבחירה כנ"ל, כי אין נקרא בחירה אמיתית, אם יבחר בדבר זה להיותו יותר נאהב לו מזה, אם שתיהן שוין, כי זה נקרא רצון. אך אם יבחר באמת (ו) שהוא מה שהוא כך, וירחק השקר שהוא מה שאיננו כך,

הגהות ומראה מקומות

(ה) ג"א כמו שאכתוב ול"ג שהוא (ע"ה). (ו) ג"א ל"ג שהוא (ע"ה).

הנקרא אופנים, וגם היא כלולה מהד' כחות, שהם ד' יסודות העליונים, של השמים ההם, וכל אחד מהם מורכב ג"כ מחומר וצורה. אח"כ קונה רוח השכלי, מעולם היצירה, אשר בו י' כחות מלאכים, ונכללים בד' יסודות אשר שם, מורכב מחומר וצורה. אח"כ קונה נשמה מהבריאה, שיש בה י' דרגין, נכללים מד' יסודות אשר שם, מורכב מחומר וצורה. וכל ג' מאלו, נקרא עבד השי"ת. ואח"כ זוכה מן האצילות, מד' יסודות אשר שם, ואז נק' בן אל השי"ת.

וכבר נתבאר, שבכל עולם יש ה' בחינות: אריך, ואו"א, וזו"ן. אלא שכיון שא"א אין לו אות בפני עצמה, כי נרמז בקוצה של יו"ד, לכן אין אנו מונים עתה אלא ד' בחינות לבד, כנגד ד' אותיות הוי"ה שבכל עולם, והם הם בחי' ד' יסודות שבכל עולם. גם דע, כי בכל עולם יש בו חומר וצורה, שהם עצמות וכלים, אלא שהכלים של עולם העליון, הם אור וצורה בערך עולם שלמטה ממנו.

כלל העולה, כי אין נקרא כלי וגוף גמור, כי אם הד' יסודות הארץ השפלה הזו שהזכרנו בתחילה. והרי נתבאר פרטי כל עולם, אמנם דרך כלל, יהיה האצילות יסוד אש. ובריאה, יסוד רוח. ויצירה, יסוד מים. ועשיה, יסוד עפר. והם הוי"ה א' כולל כולם. והם חיה ונר"ן. אך הגוף של כולם, הם הד' יסודות עולם השפל הזה, נקרא ארץ העשיה.

ונבאר, איך בכל עולם נבראו בו ד' מיני נבראים: דצח"מ. והם כנגד ד' יסודות שבכל עולם. הענין כולו, כמ"ש בענין יסודות הארץ השפלה הזו, וזה יובן במה שהקדמנו, כי העולם עצמו הוא כללות הד' יסודות עצמן אשר בו. ועוד יש בו ד' מיני נבראים, דומם

זו נקרא בחירה אמיתית, כי בוחר באמת להיותו אמת, לא מפני שהוא ז' יחפון בו, וגם כי הוא אמת, אלא מפני שהכיר בו שהוא האמת בענייני הנפש, שאין שם רצון ממנו, כמו ענייני הגוף שהלך אחר רצונו בו.

עוד יש יתרון בשכל העיוני מכח המדמה, כי המדמה לא ישיג אלא בחומר, וכל ציוריו ודמיוניו יהיו בחומר, אך השכל ישיג בצורה עצמה איך היא. וכן כח המדמה ידמה לפעמים שקר, מה שאינו כן, והשכל יוכל להשיג גם החומר עצמו, איך הוא מהותו באמת, אך אין זה אלא בכח הדעת, לא בכח ציור ממש. ונמצא כי בהצטרף שניהם יחדיו, יהיו ב' תועלות, שישג הדמיון ציור ממש ואמתי, לפי כי הדמיון הוא כלי השכל, (ח) והשכל על ט' המדמה. ונמצא כי כל הנפשות והכחות הנ"ל, נקרא חומר בערך השכל העיוני, כי הוא צורה לכולם.

ובזה תבין ענין החלום, כי הנה בעת השינה נשאר בגוף נפש המרכבת והצומחת והבהמית, ואינו יוצאת ממנו רק נפש המדבר, הנקרא שכלית. (ב) וכיון שהופשטה מן החומר, משגת לדעת ולראות חזיונים עליונים, ובאה וחוקקת החזיון ההוא בכח המדמה, הנק' נשמת הנפש השכלית, ואין בה דיבור. והמדמה מראה לאדם מה שראה השכל. ולפי שהוא כלי השכל כנזכר, אין בו כח לקבל הדברים באמיתתן, ולכן אין חלום בלא דברים בטלים, וגם כי הוא דמיון י' שראה השכל, ולא הדבר עצמו שראה. והנה נתבאר ענין כחות נפש האדם אשר בו מד' יסודותיו.

ועתה נבאר הנפש השכלי האמיתית, שכל מגמתה אינה אלא בענייני המצות, לקיים רצון קונו יתברך והיא באה מצד י' גלגלים דעשיה

הגהה

(ב) צמח: עיין בזהר לך לך דף פ"ג, זה, ובספר זוהר הרקיע דר"ה, ובספר עבי' נקיסטא דחיותא, ובדף קס"ט ביאורו בספר דס"ז, ובספר הכונות דקע"ז.

הנחות ומראה מקומות

(ז) ג"א מוסיף לא יחפון (ע"ה).
 (ח) ג"א הוא כח הוא כלי השכל (ע"ה).
 (ט) ג"א ושל המדמה ול"ג והשכל על (ע"ה).
 (י) ג"א מוסיף מה שראה (ע"ה).

צומח כו', וזה עניינם באצילות, וממנו תקיש לכולם. כי הנה (ג) נודע שיש באצילות בחי' ז' מתכות, זהב וכסף כו', כנגד ז' קצוות. וי"ב אבנין יקרין, כנגד י"ב שבטים. וכל זה הדומם אשר שם. גם באצילות יש בו עצי ג"ע, עץ החיים והדעת, וארז, והאזוב, ושדה תפוחים, ושושנה, וחבצלת כו', וזהו הצומח. גם יש בחי':

שור כשב, עז, תורין, בני יונה, שור, נשר, אריה, שהם ז'. וז' מיני חיות, איל וצבי כו', והם החי, שהם נשמות המלאכים, הנק' כולם בסוד ד' חיות הקדש. כנודע ענין ארבע חיות המרכבה שבאצילות, ומשם נמשכו המלאכים ביצירה. ובחי'. אדם הרוכב על החיות, שהם נשמות הצדיקים אשר שם באצילות כנודע, והם הפנימיים העליונים, שבכל (נ"א ז' המינים) ד' המינים.

כלל העולה במהות נפש האדם, כי גופן הורכב מתולדת ארבע יסודות השכלים, מבחי' החומר שבהם. ותחלה נכנס נפש המורכבת. ואח"כ נפש הצומחת, בכל כחותיה. ואח"כ נפש החי, המשגת בכל כחותיה. ואח"כ נפש המדבר בכל כחותיה. וארבע בחינות אלו, נק' נפש א' בלבד, נמשכת מצורת נפש הד' יסודות, והנפש הזו אין בה תועלת, רק לתועלת הגוף בלבד. והנה כל נפש הזו, להיות כחות הגוף, אינה נקרא בשם נפש גמורה, רק נקרא כח גוף, הנשאר בארץ אחר הפטירה. ועליה יש נר"ן, הנקרא עבדים, מעשיה, יצירה, בריאה. ועליה החיה, הנקרא בן להש"י. וגם היא נחלקת לנר"ן מן האצילות. ודרך קצרה, הנה האדם יש לו גוף, וכח הגוף, ונפש ורוח ונשמה וחיה, מד' עולמות אבי"ע, ע"כ.

ד' קליפות: לילי"ת, אגרת"ת, רה"ב. נעמ"ה. מושבם בארבע מדינות אלו: רומי, סאלמנקה של איתפאמיא. מצרים, דמשק בבית רמון,

דרוש ברכת הלבנה (כ)

ביאור ברכת הלבנה מספר הכונות ישן.

הנה במלת ברוך תכוין, כי גימטריא רכ"ח, ר' אלהים בריבוע, וכ"ח אותיות מילוי דמילוי דשם ס"ג, המאירים ברחל, והכונה שאנו מכוונים בשם אלהים שמאירים ברחל, כדי לפייסה מחסרונה.

אשר במאמרו ברא שחקים, מאמר ר', שהיא רחל הנקרא מאמר, שהיא מקודשת לו', שהוא ת"ת, ומאמר הם קידושין, נמצא שהוא מאמר של הו' שהוא ז"א.

ברא שחקים הוא הנה"י דידה, שנתפשטו בעולמות, (ל) עד ברא שחקים שהם היכלות גדולה גבורה דבריאה, שנקראו שחקים: ע"ש ששוחקים מ"ן לצדיקים, השוחקים מ"ן, הם אותם דסבלי יסורין בשביל קבה"ו, וזו מידה כנגד מידה, והם זבחו את יצרם וסבלו עול יסורים לש"ש, אין עומד לנגדם, ותכף אחר מותם עולים לב' היכלות, ושם הם שוחקין מ"ן, שהם ב' אותיות מה"ג מנצפך, הצריכות מיתוק גדול, לפי שהם היותר חזקות. ומהיותו כן, בא המן הרשע, וניתוסף בו אות ה', כי היה בו כח הסיגים של כל הגבורות, והג' גבורות הנותנים לא ימתקו משלם עד לע"ל, כנזכר שם בפדשת פקודי.

וברוח פיו כל צבאיו, פירוש, רוח הוא ז"א, הנקרא רוח. ופיו של רוח, היא נוקבא דז"א, כי פה דומו לנוקבא. ופיו, כי ז"א

הגהה

(ג) צמח: נ"ל, שר"ל ששרש אלו הדברים אינם בעולם האצילות הנזכר בביאור הקדמת הם האצילות, והם בחי' של אור שאפילו גוונים

הגהות ומראה מקומות

(כ) דרוש זה הוא מספר פרי ע"ח דרושי ר"ה. (ל) נ"א ל"ג עד (פע"ח).

וללבנה אמר שתתחדש עטרת תפארת: פי', שהקב"ה הבטיח למלכות שהיא הלבנה, שתתחדש ותעלה למקום ראש תפארת, ובאיזה מקום הוא ראשו דז"א, וז"ש לעמוסי בטון, שהיא שליש תחתון דת"ת דאימא, ושם הוא כתר דז"א. וז"ש וללבנה אמר, היא המלכות, אמר קב"ה שהוא א"א, שתתחדש לע"ל, עטרת שהיא המלכות, בתפארת, ר"ל כמו ז"א עתה, כך יהיה לעולם שוה עם ז"א, לעמוסי בטון, עד בטון דאימא, ושתייהם ישתמשו בכתר אחד, שהוא ת"ת דאימא, אבל אח"כ יעלו הזו"ן במקום אר"א, כי אר"א יעלו יותר למעלה, ויתחדשו ג"כ, וז"ש שהם עתידים להתחדש כמותה, כי אר"א יתחדשו כמו ה' שהוא מלכות, כדי לעשות מקום לזו"ן, ולפאר ליוצרים: ר"ל יעלו ב' מעלות, ויתקשרו עד שבמקום שהוא עתה פאר, שהוא ת"ת, שם יהיה עולם היצירה, באופן שיתעלה שלשה מעלות, כי עשיה יתעלה במקום יצירה, ויצירה במקום בריאה, ובריאה במקום מלכות דאצילות, אח"כ תתעלה יותר מעלה ב', עשיה במקום בריאה, ויצירה במקום מלכות דאצילות ובריאה במקום ז"א.

ואחר כך מתעלה מעלה ג', עשיה במקום מלכות דאצילות, ויצירה במקום ז"א, ועולם הבריאה במקום בינה דאצילות, ונוקבא יעלה באבא, וזעיר אנפין באריך אנפין, ואחר כך יעלה עליה רביעי, עד שיעלה נוקבא גם כן באריך אנפין, ושם יהיו שניהם יחד משתמשים בכתר א', שהוא כתר דעתיק יומין, והוא כתר של כל האצילות.

וז"ס הפסוק והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור ז' הימים. פי', והיה אור הלבנה שהיא עולם העשיה, יעלה למעלה ד' מדרגות, עד שיגיע במקום שהיה עומד ז"א דאצילות, ואז יאיר עולם העשיה בז"א דאצילות, שנקרא אור החמה, וז"א בעצמו יעלה עד דיקנא דא"א, ששם הם ז"ת דעתיק יומין, מלובשים בראש דא"א, וזו"ן יתגדלו

ע"י הנוקבא שהיא פיו, תיקן כל צבאיו דיצירה, ששם המלאכים הנק' צבא מעלה, ואע"פ שז"א מקנן ביצירה, מ"מ מכוון עתה לרחל, בבחי' זו שלא יעשה ז"א דבר ביצירה, כי אם ע"י רחל.

חק וזמן נתן להם שלא ישנו את תפקידם, כי צריך שתדע, כי כל הנבראים תחת הזמן וחוקות, והם העשיה, ויהיה בחי' חק וזמן, חק הוא ז"א, וזמן ע"י רחל, נתן לעשיה לכל דבר, שלא ישנו תפקידם.

ששים ושמחים: הם כל העולמות, לעשות רצון קוניהם: אמר בלשון רבים, שהם ב' שמות קס"א קס"א, אשר כל אחד גימטריא קונה, וזהו קוניהם והם הנה"י דאימא, וז"ש לעשות רצון ב' שמות קס"א, הרמוזים במלת קוניהם, פועל אמת הוא ז"א, כי כ"א פעמים אהי"ה, גימטריא אמת, כי ז"א כל פרצופו נבנה ונתקן משם אהי"ה דאימא, ועוד, כי א' דאמת הוא שם אהיה, שהוא בבינה כנודע, והמ' פתוחה רומזת למלכות דבינה, המשפעת לז"א, כנזכר בס"ה, והת' רומזת לרחל באופן זה, כי תחילת אות ת' ר', ור"ש במילוי, גימטריא תק"י, מפני שהיא באה מאות ה' דבינה, אשר כ"א כלולה ממאה הרי ת"ק, ואות יו"ד של ריש רומזת ליוד דאבא, המאירה בסוד נקודה בהיכליה, (מ) הרי לך כי (נ) הריש של הת', רומזת למלכות, ורומזת לה' דאימא, וכרעיה דת' שהיא נון כפופה, שהוא ו"י, ואות י' רומז לז"א, שהוא בסוד ר"ו, ואות יו"ד שהיא תחת הנ', הוא מלכות, בסוד פסיעה לבר, והוא ניצוץ יהושע, וזהו פני יהושע, הרי לך במלת אמת, רמז בנין ז"א, ולכן אומר פועל אמת, שהוא ז"א, שחותמו ובניינו הוא אמת.

שפועלתו אמת: היא המלכות, המקבלת ממנו, כי גם היא כמוהו נקרא אמת כמותה, וכל העולמות שהם ב"ע שנתקנו ע"י, לא נתקנו אלא בדמות אמת, שהוא ז"א כדמותו בצלמו.

הנחות ומראה מקומות

(ס) בספר פע"ח כתוב כי ה' דאימא נבנית מן י' דאבא כיצד במלוי יוד יש ר"ד הוא צורת היוד (פע"ח).

יעול ירד בה' עילאה, עד דיעול וא"ו בה', דאיהי ירושלם תתאה ע"ש. וזהו שאנו אומרים דרך תפילה, ברוך יוצרך, ר"ל שיתברך היצירה, כדי שהיצירה יברך לעשיה, וז"ש ברוך עושיך. וכשיחבר הו' עם ה' תתאה, שהוא ישראל, שיכנס בירושלם תתאה, אז ברוך קוניך שהוא אצילות, יברך לבריאה, וזהו ברוך בוראיך, שיתחבר היו"ד עם ה' עילאה, שהיא ירושלם דלעילא. וזהו ג"כ בזו"ן ובאבא ואימא דאצילות עצמם כנודע.

והצירוף של התחברות הנזכר, הוא והיה, שידווג וא"ו עם ה' תתאה, ג"כ ידווג יו"ד עם ה' עילאה. וז"ש לעיל, והיה אור הלבנה כאור החמה, ר"ל בעת שיתקיים הצירוף של והיה, אזי יהיה אור הלבנה כאור החמה כנזכר.

וז"ש כשם שאנו מרקדים כנגדיך, כי הנה נודע בעת שיעלו העולמות למעלה, עליה אחר עליה כנזכר, אזי גם כל החיצוניות העולמות יעלו ג"כ עמהם למעלה, אזי יהיה נראה בחוש הראות, איך אנחנו עולים גם כן למעלה ממדרגה למדרגה, כמ"ש הרב זיע"א בדרוש עליית העולמות ע"ש. והנה בעת שנזכה בע"ה לעלות לירושלים דלעילא, ויעלו ג"כ החיצוניות העולמות, יהיה לנו פחד שלא יעלו ג"כ עמנו הקליפות החיצונים, לכן אנו מתפללים, כשם שאנו מרקדים כנגדיך, שאנחנו מתפללים, כמו בזמן חידוש הלבנה שלעתיד, שאז אנו מרקדים כנגדיך, ולא יכולים ליגע בך, ירצה שכל שאנחנו מרקדים כנגדיך כדי ליגע בך, אתה ג"כ תרקד יותר למעלה גם כן, מדרגה אחר מדרגה, א"כ סוף דבר שאנחנו לא יכולים ליגע בך, כך אם ירקדו אחרים כנגדינו להזיקנו, שלא יוכלו ליגע בנו שום רע, פ"י שאם ירקדו אחרים ג"כ, שהם אלהים אחרים כנגדנו, ג"כ להזיקנו, ר"ל שאנו שהם נשמות ישראל, יעלו בסוד פנימיות העולמות, וכנגדינו מאחרינו, יעלו ג"כ המלאכים, שהם נקראים חיצוניות העולמות, והמלאכים אין חפצם ח"ו להזיקנו, אלא אדרבה ש"ע פנימיות העולמות, יש ג"כ יכולת לעלות חיצוניות העולמות, אלא מתפללים על הקליפות, שהם

כאורך כל הז' דעתיק. וז"ש ואור החמה יהיה שבעתים, כאור ז' הימים, שהם כמו האור דע"י.

וז"ש ולפאר ליוצרך, ר"ל העשיה ששם פאר דינים, כמספר סנדלפו"ן דמקננא באופן, שיעלה למעלה עד ליוצרך, שהוא עד יצירה דאצילות, שהוא במקום ז"א דאצילות. וז"ש על שם כבוד מלכותו לעולם, ר"ל למעלה ממלכות דאצילות, וז"ס שאמר שלמה המלך ע"ה, שלשה המה נפלאו ממני וארבעה לא ידעתים: דרך הנשר בשמים, שהוא ז"א, יעלה בשמים העליונים, שהם ז' רקיעים דעתיק יומין. ואז דרך נחש שהוא עולם העשיה, שנקרא עולם הנחש והקלי, יעלו עלי צור, עד שילבש יצירה דאצילות כנודע. ואז דרך אניה, שהיא עולם הבריאה, בסוד שם אניות יהלכון, כנודע בס"ה, יעלה בלב ים, שהוא ים של חכמה, שהוא אבא דאצילות, עד שם יעלה בריאה. ודרך גבר, שהוא עולם היצירה, שהוא זכר, יעלה בעלמה, שהוא במקום בינה דאצילות, הנקרא עלמה, שהיא נערה, שכל שעה היא נעשית בסוד בתולה שרחמה צר, כמ"ש מהרח"ו זלה"ה, באות ש' של האלפא ביתא, שבו נברא העולם ע"ש. וז"ש וארבעה לא ידעתים, ר"ל שלא ידע זמן הגאולה, אימתי יהיה קץ משיחנה, ויעלה העולמות עד אין קץ.

בא"י מחדש חדשים: ברכה זו יכוין בכונת הפתיחה, רק עתה יכוין מלמטה למעלה. ובפתיחה מלמעלה למטה. במלת ברוך, יכוין בשם אלהים בריבוע, עם כ"ח אותיות המילוי דמילוי, של שם הוי"ה דע"ב. והנה החדשים שהם נ"ה דמלכות, לעתיד יתחדשו וימלאו כליהם מכח אבא, באמצעות אימא, ואז לא יצטרך לעבור השפע הבא אליה דרך נ"ה דז"א, כי יבא אליהם השפע בלי אמצעות אחר.

ברוך יוצרך ברוך עושיך ברוך קוניך ברוך בוראיך. והנה נודע במ"ש בספר התקונים תיקון ח"י ע"ש, וז"ל, מאן סליק בקדמיתא, ומאן נחית, ו' נחית בקדמיתא לגבי ה' תתאה, ולבתר סליק י' לגבי ה' עילאה. דהא אקומוהו, מ"ד ולא אבא בירושלים של מעלה, לא

כמספר יעבור, אלא שהיא מקבל הכל אורות חדשים מלמעלה, ומאותה ההשפעה החדשה יפרנסת לכל חיילותיה כנלע"ד.

תפול עליהם אימתה, צ"ל ג"פ ישר, וג"פ הפוך: והנה הג"פ ישר, יכוין להציל נוקבא רחל שהיא מלובשת בב"ע, מן הקליפות, שהם שלשים כלים שלה כנודע. ובהיפוך יכוין להשליך הקליפות על שונאיהם, להכרית עריצים מן הארץ.

עטרת תפארת, הנה עטרת היא כתר, והכל נוקבא, אלא שהכתר הוי ג"כ דכורא כי הוא כתר שלו, אבל עטרת הוא כתר לנוקבא, ולכן היא נקרא עטרת, וזהו עטרת תפארת לעמוסי בטן, כי לכך אנו אומרים ברכה זו בר"ח, משום שהיא מתחדשת או בר"ה, ולפי שהיא יוצאה בתפארת שלו, היא נקרא עטרת תפארת. לעמוסי בטן: הם ישראל, כולם יוצאים מבחי' הבטן שלו, והם עמוסים. ולפי שהם שם שהוא מקום שלה, ג"כ הם עתידים להתחדש כמותה. מוהר"ח זל"ה.

והנה כתר דידה היה מקומו בת"ת שלו, וז"ס עטרת תפארת לעמוסי בטן, כי עטרת דידה היא בת"ת דיליה מחציו ולמטה, שהוא סוד הבטן אשר שם המעיים, ושם היו נשמות בני ישראל גנוזות קודם נתינתם ברחם הנוקבא. וז"ש לעמוסי בטן, הם ישראל הנק' העמוסים מני בטן דועיר.

כונת שאנו מרקדים

הנה המלכות לפעמים תחת היסוד, כמבואר אצלינו למעלה. והנה כדי להתחבר עם בעלה גופא עם גופא, שהוא ספירת התפארת, ואלו הם עצמם ג' דילוגין, שאנו מדלגים בג"פ כנגד קק"ק, וידע כי ג"פ קדוש, הם בחג"ת. והענין הוא, כי מדלגת נה"י ועולה בחג"ת, ואלו עצמם הם הג' דלוגין של ברכת לבנה לחברה עם בעלה, ודי למבין.

אחר ברכת הלבנה, צריך לנער את שולי הבגדים, כדי להכריח החיצונים והקליפות, שנבראו מקטרוג הלבנה. כונת שלום עליכם: אחר ברכת הלבנה, צ"ל ג"פ שלום עליכם,

ירצו ג"כ לעלות להחזיק בנו, כדי שלא נוכל לעלות, אלא שאנו ישארו למטה, וזהו להזיקנו, כדי שיקחו כל השפע הבא לנו, להלקם. ולזה אנו מתפללים, שלא יגע בנו שום רעה, ר"ל שלא יהיה להם כח לעלות אחרינו, אלא תפול עליהם אימתה ופחד בגדול ורועך ידמו כאבן, כמו בכל ע"ש יוצא השלהבת אש מתחת כסא הכבוד, ומכה בראשם, ואינו מניח אותם לעלות כנודע, ג"כ יהיה כך לע"ל, שתפול עליהם אימת חמשה גבורות דבינה שנקרא פחד. ולא כאותה חמשה גבורות שמתגלים בחמשה אצבעות היד, כמו במצרים, דכתיב ביד חזקה כנודע. אלא בגדול ורועך, שהם הגבורות, שעתה הם סתומים בורועך, בסוד חשף ה' את זרוע קדשו, שיתגלה אותם חמשה גבורות הסתומים, ויכה בראשם, ואז ידמו כאבן, שיפלו למטה כמו אבן, ויתבטלו מן העולם, בסוד בלע המות לנצח.

וז"ש דוד מלך ישראל חי וקיים, ר"ל בזמן שיתבטל המות מן העולם, אזי המלכות דאצילות, היא תשאר תמיד למעלה באצילות, ונקרא חי לעולם ועד, וקיים תמיד, ואז ימלוך עלינו לעולם ועד, והיה ה' למלך על כל הארץ, ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, כמו שכתב לעיל ע"כ.

קודם ברכת הלבנה צריכים לומר הללויה הללו את ה' מן השמים עד חק נתן ולא יעבור. ודע, כי יעבור, גימטריא רפ"ח, וכן דוד מלך ה' וקיים, גימטריא גם כן רפ"ח, ויכוין, כשיש למלכות מ"ן, העולים מן הביורורים דרפ"ח ניצוצין, אז נקרא חי וקיים, כי החיות שלה והקיום שלה, הוא מן הרפ"ח ניצוצין. וגם בזמן שבלע המות לנצח, ואז ולא יעבור, שלא יהיה עוד מה לברר מהרפ"ח ניצוצין, אזי תקרא המלכות, דוד מלך ישראל חי וקיים, להורות שכל הרפ"ח היא כוללת בתוכה, ואינה צריכה לרדת עוד בתוך הקליפות, הנק' מתים, בסוד רגליה יורדות מות, אלא היא תשאר חי וקיים באצילות תמיד. וז"ש, ויעמידם לעד לעולם חק נתן, ר"ל שהמלכות תתן טרף לביתה חק לנעורתיה, ולא יעבור, שלא צריכה לירד כדי להעלות בירורים מהרפ"ח, שהם

והוא, כי מציאות קטרוג הראשון היה של לבנה, באומרה א"א לבי מלכים להשתמש בכתר אחד, ולזה אנו אומרים אחר ברכת לבנה שלום עליכם, שלא יהיה עוד קטרוג, אלא שלום. ומלך מלכי המלכים הוא ברחמיו יברכנו ברכה שלימה, ברוב עוז ושלום, ויהא רעוא מלפני כסא כבודו שזכות הקדוש רבינו האר"י זיע"א, ומשנהו נאמן ביתו מוהר"ח זיע"א, יהא מגן וצנה וסוחרה על כל ישראל בכל מקום שהם, וישים חלקנו בתורתו הקדושה תורת חיים.

תושלבי"ע בין ל"ך ולאע"י.

מאמרים דר"ה

הם נאחזות בזעיר, ועם ט' כחות אל, שהם כח א' לבר, נשלם לי"ס כנוכר דקל"ח, ובעת הנסירה נשאר הוא מט"ס לבר, ואז ט' כחות אלו מתחברים עם כח נקודה אחת לברה דמלכות, ונגדלת ונעשית י"ס גמורות, והוא ט' לבר, כנודע כי אותה הנקודה שלה לעולם נפרדת ממנו, והיא בח"י בפני עצמה, אך אותם הט' חלקים אחרים, הם מתדבקים בו, ולפעמים ננסרים, והבן זה מאד) נ) ואמנם יש בה ב' בחי, והם אהור ופנים, ובעת האהור כל הט' בחינות שלה של אהור הם בו, ובחינת העשירית של אהור היא לברה בה, ותמיד לעולם עומדת בחזה שלו באהוריו, ואחר כך בנסירה, מתחברים כל העשר האהורים בה יחד, ונגדלת כמוהו, ואח"כ בפנים יש בה נקודה אחת לבר מבחי' פנים, ויושבת בסוד התפילין דיד לעולם עמו, ואינה זזה משם לעולם, (ס) ואז כל הבחי' דט"ס דפנים שלה, אז ניתנים בה אחת לאחת, עד שנגדלת פנים בפנים כמוהו, (ע) באופן כי כשאנו אומרים שאחר שנגדלת אהור באהור, אז חוזרת להיות בסוד נקודה קטנה בפנים, פי' הוא על אותה הנקודה דבחי' פנים, שעדיין בבחי' פנים שלה אין לה רק נקודה אחת, אמנם כל אהוריה שלימים לגמרי, והבן זה מאד. (פ)

(מ) ויפל ה' אלהים תרדמה, בגי' תרגום, כי כל האהורים הם בסוד רבוע כנודע, והנסירה היתה בהיות בו אהורים אלו הנקרא תרדמה כנוכר, ואח"כ הביאה פנים בפנים, והענין כי בכל ספירה וספירה מט"ס דזעיר, יש בה הוי"ה אחת, והאהורים שלה הוא בגימטריא ע"ב כנודע, והרי ט' פעמים ע"ב, הם תרדמה ותרגום. (וצ"ע שהאהורים אינם אלא אלהים) וכלם נתונים אל המלכות בעת הנסירה, והבן זה מאד. (נ"ל חיים, כי הרי ט' כחות המלכות

הגהות ומראה מקומות

(ע) מה שכתוב לעיל שאתה הנקודה אינה זזה משם, נלע"ד שאינה זזה מן הפנים שאם לא כן איך אמר שחוזרת להיות נקודה קטנה שכוונתו תחת היסוד. גם מה שאמר קטנה נלע"ד שר"ל אחת מעשר נקודות של נקודה א' מחמש נקודות כמו בזמן אצילותה, ומה שאמר קודם נקודה היינו כלולה מעשר נקודות כמו נקודה א' של החמש נקודות (צמח).

(פ) גם כפי זה יכולין ז"ן להזדווג פב"ע במקומם בלתי פחד מן האחרים שהרי הפרצוף דנוקבא העומר תמיד באהור שומר האהורים דו"א, ומ"ש בקהלת יעקב דף רס"ו ע"ב כי עולים באר"א להזדווג שם פב"ס מפחד הקליפות, הנה שם מברכר כשהפרצוף דנוקבא ראהור אינו שלם, כי הט' לפעמים יורדים בבריאה (צמח).

(מ) פרי ע"ח שעד ר"ה פ"ב וספר עולת תמיד דף קל"ד

(נ) נלע"ד כי הנקודה היורד בבריאה היא הנקודה דאהור כי הנקודה דפנים אינה זזה במקומה וא"כ אותה הנקודה דאהור נעשה פנים בבריאה, כנודע כי אהורים של מעלה הם פנים בשל מטה, והנה אז היא בסוד ראש לשועלים, והנקבה דפנים כשחוזרת להיות נקבה קטנה כנוכר כאן, הנה אז היא תחת היסוד במקומה באצילות, והיא בסוד זנב לאריות, והיא שם ב"ן והיא שביעית הרי ז' נ' ב' והשית ימחול לשולח יד ברברים אלו כי סמכתי במה שכתוב בדרושים (ה"ו בשם צמח).

(ס) מכאן כי אפילו בכיס צדיק להיות קשור היוד עם התפלה של יד, כמו שהיא תמיד שם בסוד התפילין דיד (צמח).

והוציאו ממצפ"ך אחרים, ונתחדשו, ונתמתקו עתה הגבורות, כי הרי הם דינים יותר מתוקים. וחוזרים ליכנס כל המוחזין עם זה הממצפ"ך החדש תוך זעיר, ונמשכים לנוקביה על ידו בכל ט' ימי תשובה.

(וכפי הנלע"ד משם, הוא, שלא לוקחת הדינים ע"י אימא, להיותה במקום המכוסה מהחזה ולמעלה, ואחר שננסרה לאה כולה עם העקבים שלה הנכנסים תוך כתר דרחל כנודע, נמצא כי ביום הא' דר"ה ננסרה לאה וכתר דרחל. ואח"כ חזרו המוחזין תוך זעיר לנסור את רחל מן החזה ולמטה, שכבר הוא במקום מגולה, ויכולה לקבל ע"י זעיר עצמו, משא"כ בלאה. וא"כ נמצא, כי כל לאה ננסרת קודם השופר דיום א', והנסירה היא שמקבלת גבורות חדשות ע"י אימא, וננסרת אז. ואחר השופר דיום א', ע"י השופר ההוא עצמו, באו ממצפ"ך חדשים לרחל, אלא שהם ע"י זעיר עצמו, וננסר כתר שלה ביום עצמו, אחר השופר. כלל העולה, כי הם צריכים, בין ללאה בין לרחל, הנק' ירושלם וציון כנוכר בדכ"ז ע"ש, צריכות ב' מיני גבורות: קשות, ומתוקות, שהם הישנות קשות, והשניות מתוקות. אלא שהקשות דלאה לוקחם ע"י זעיר, והמתוקות ע"י אימא. ושתיהם נקראים קשות, בערך דיני רחל המתוקים. ואח"כ הקשות והמתוקות דרחל, שתיהם נמשכות לה ע"י זעיר עצמו, אלא שאלו הם קודם השינה, ואלו אחר השינה, שהוא סוד השופר. ונמצא א"כ, כי המ"ן נעשו קודם כל דבר, ואחר כך נכנסו נה"י דאימא תוך לאה לנסרה, ויצאו משם ונכנסו בזעיר לנסור את רחל, והבן כל זה מאד, כן נלע"ד).

והנה אחר כך ביוה"כ, חוזרת לעלות עד הבינה, ולוקחת בחי' הפנימיות, כי החיצוניות כבר לקחתה, (ונלע"ד כי תחילה היו שני מיני גבורות כנוכר, קודם השינה ואחר השינה, והם שני כלים, החיצון והאמצעי, ועתה לוקחת

והנה ידעת כי בכל ספירה וספירה יש בה בחי' פנים ואחור בסוד אותיות, ולא בסוד מספר, וכנגדם אחור ופנים בבחי' מספר. צ) ונמצא א"כ, כי כל בחי' מספר הם של הנקבה, הדבוקים בזכר אחור באחור, והפנים של המספר שמצד אחד, והפנים של האותיות שמצד אחד, עדיין אין להם כלל רק ב' האחוריים לבד, ובעת הנסירה ננסרים האחוריים של המספר, מן האחוריים של בחי' אותיות. ואח"כ באים המוחזין דבחי' פנים שלו ושלה, ואז הפנים שלה ניתנים לה על ידו, והפנים שלו נשארים בו. וכמו שאחוריים לקחה תחלה על ידו, ואח"כ ע"י אימא, כן בחינת הפנים תחילה על ידו, ואחר כך על ידי הבינה כנודע. ודע, כי כל זה הוא מהבחי' שלהם עצמם, אך אפשר שגם האחוריים של המלכות בא"י בבחי' מספרים, יהיו בחי' פנים לזעיר עצמו וזה מובן. והמשל לכל זה, הנה המוחזין של זעיר בבחי' אחוריים היה בכתר שלו שם, י' י"ה יה"ו יה"ה, ומחובר עמו מספר אחוריים אלו, שהם עשר אותיות ממש כיוצא בהם ממש, אלא שהם בבחי' מספר. ואח"כ בעת הנסירה, נשאר י' י"ה יה"ו יה"ה דבחינת עשר אותיות לבד אל כתר דזעיר, וי' י"ה יה"ו יה"ה בבחי' מספרם שהם ע"ב, אל כתר דנוקבא. אחר כך באו המוחזין דפנים אל ז"ן, ואז באה שם יה"ה בכתר דזעיר בפנים, בבחינת ארבע אותיות לבד, ובאה הוי"ה זו עצמה יה"ה בפנים דכתר נוקביה, אלא שהוא בסוד מספרם, שהם בגימטריא כ"ו. וכן ער"ו בכל התשעה ספירות אחרות.

כפי הנראה מדף קמ"ה ע"א, כי אחר שהיו אב"א, ונתן לה בחי' הגבורות, אחר כך נסתלקו ממנו המוחזין, ונתנו בינה והגבורות לבדם אל הנוקבא ע"י אימא, והם דינים קשים, ואז המוחזין שנסתלקו מהם חכמה וחסד שנשארו מקיפים כנודע, נעשו מ"ן, ונזדווגו או"א.

הנהגות ומראה מקומות

צ) נ"א נמצא א"כ כי כל בחי' אחורים של מספר הם של הנוקבא הדבוקה בזכר שהם אחורים של אותיות והם אחור באחור שלו (פע"ח).

להתפשט בה, ואח"כ החסדים, וזה הפך מהזעיר כנזכר. והטעם, כי עיקרה גבורות, ולכן בהם מתחילין, ועיין דקמ"ח ע"ש. ונמצא כי אחר שנתפשטו בנעילה הה' גבורות ביסוד שלה, אח"כ ירדו החמשה חסדים שלה, שלקחתה ע"י אימא עצמה, ונתפשטו בגופה, בימים שבין יוה"כ עד הושענא רבה, בסוד הסוכה פנימים ומקיפים. וביום הושענא רבה, נתפשטו חמשה גבורות גם תוך מלכות שבה, ואמנם אחר שחזרו פנים בפנים, תכף אחר נעילת יוה"כ, אז גם היא מקבלת מוחין ע"י זעיר עצמו, כי כבר נכנסו המוחין בזעיר, ואז מאיד בה הזעיר, מן החסדים שלו אליה, ע"י הלולב כנודע.

וביום שמיני עצרת, אז הוא זיווג גמור, ונותן בה החמשה גבורות, שהם המ"ן עצמם, ולא הג' כלים של היסוד שלה, אלא בזיווג הראשון דבריאת עולם, אז אותם המ"ן דחמשה גבורות, נעשו רוחא דשדי בגווה, ומאז והלאה הם מ"ן חדשות, וביום שמיני עצרת נותן לה גבורות, ובפסח חסדים.

כלל העולה, כי תחילה לקחה רחל ע"י זעיר, י"ס חיצוניות. ואחר כך אחר השינה, לקחה י"ס אמצעיות, ע"י זעיר, אך לאה לקחה ע"י אימא, ולפי שאז כבר אינה צריכה להיותם אחר באחור, נקרא זה נסירה. ואח"כ לוקחת י"ס פנימיות ע"י אימא עצמה ביוה"כ, והם חו"ג. ואח"כ חוזרת פנים בפנים, ונמתקת ע"י החסדים דזעיר, המאירים בה ונגדלת. ואחר כך יהיב בה רוחא ממש ולא כלים, וזה הרוחא נקרא מ"ן ממש, ונותנו לה בסוד זיווג ממש בביאה ראשונה. ואח"כ בביאה שניה, נותן בה חמשה חסדים דכורין.

אך דע, כי המ"ן עיקרם גבורות, כי החסדים שבהם טפלים, בסוד נוקבא שלטא על דכורא, והמ"ד הם חסדים, והגבורות טפלים אליהם. ואז יוצאות נשמות זכר ונקבה, כל אחד כולל חו"ג. ואחר שהיה זה בכריאת העולם, כל הזיווגים שאח"כ, אע"פ שהם כפולים, שתחלה יש ביאה א' דגבורות, וביאה ב' חסדים, כולם נקרא מ"ן חדשות, והם

הפנימי ע"י אימא עצמה, בסוד ה' תפלות, ה' גבורות פנימיות, ונעשה הכלי הפנימי מהם על ידיהם, ונגדלו י"ס פנימיות, כי כבר ידעת דף ג', כי ב' כלים ראשונים מחוברים אחר באחור, בנצח והוד שלה, בשם א' דצבאות, בין בכלי א' בין בכלי ב', אך בכלי ג' הם שתי שמות נפרדים, כי אז בהיות לה כלי הפנימי, אין לה חבור עמו, ויכולה לחזור פנים בפנים, כי אז הם דחמים, ואין לה פחד להיותה באחור, כנודע. ואמנם לאה כבר קבלה כל זה כברכת אבות ביום א' דר"ה, וחזרו פנים בפנים כנודע, אך כל זה הוא לרחל.

ובזה תבין מ"ש דכ"ו, כי תחלה קבלה ה' גבורות, לצורך י"ס דאחוריים, ומכללם נעשה גם כלי החיצון דיסוד שלה, הנקרא ירושלם. ואח"כ ע"י הנסירה אחר השינה, ה' גבורות שניים, ומהם נעשה ונגדל הכלי השני ל"ס אמזעיים, ואז חזר ג"כ ליעשות כלי אמצעי דיסוד שלה, הנקרא ציון, כנזכר דקמ"ה ע"ב ע"ש מאד. אח"כ שננסרה, לוקחת חמשה גבורות שלישיים, ומהם נגדלה, ונעשה הכלים שלישים הפנימיים, והבן זה, כי כל בחי' כלים אינם נגדלים, אלא ע"י הגבורות. דוגמת זעיר, הנגדל ע"י החסדים. א"כ כשאנו אומרים שניתנים לה חמשה גבורות, ר"ל מיהין שלמים שלה, אלא שכיון שכל גדולתה אינה אלא ע"י הגבורות, הם לברם נזכרות, והבן זה מאד. גם לפי שבכל פעם ניתנים חמשה גבורות חדשים ביסוד שלה, והם שלשה מיני כלים שביסוד. גם עיין זה מאד דקנ"ו ע"א, נזכר שם בפירוש, דבין ר"ה ליוה"כ, הם יסוד ומלכות דחיצוניות, וביוה"כ נעשה יסוד דפנימיות, ובהושענא רבה מלכות דפנימיות, והבן זה מאד, ושם נאמר, כי בכל המשך יוה"כ נמשכות בה בכל גופה המיחין שלה עם הגבורות, ובהגיע עת הנעילה, אז נגמרו להתפשט חמשה גבורותיה עד היסוד בה ולא יותר, ובהושענא רבה במלכות, והבן זה מאד.

ואמנם ענין החסדים שלקחה ג"כ אז, כנודע כי יש מ"ה וב"ן בזעיר, ומ"ה וב"ן בנוקבא, ובנוקבא יורדים קודם הגבורות

והנה הם ג' בחינות: תחילה ע"י הזעיר. ואח"כ ע"י אימא. ואחר כך ע"י הזעיר, אחר תקיעת שופר, שהם יותר מתוקים. ודע, כי אלו הבחינות שנסרים, הם ב' כנוכר, א' הם בבחינת האחוריים, וא' בבחינת המוחין עצמם הפנימיים. כי כבר ידעת, כי בכל ספירות מט' ספירות של זעיר, יש בה בחי' מלכות, וכל אלו המלכיות יורדות ונתנות אל הנקבה, שהיתה נקודה אחת לבד, ועם אלו הט' נעשית בת י"ס גמורות. וזהו עיקר פי' נסירה, כי בהיותם בו, נדבקת בו, וכשניתנים בה, אז אינה צריכה לו, ונפרדת ונסרת. ויש בזה ב' בחינות: תחילה בחינתם של הכלים, כמו שהיה הוא בעת היניקה. ואח"כ בנסירה, נותן לה גם בחי' המלכיות שבמוחין פנימיים עצמם, ואז נגדלת היא כל האחור שלו ממש כמוהו.

והענין, כי גם החסדים שהיו באור מקיף, ועלו בסוד מ"ן, גם הם נתחדשו יותר, כנודע כי כל מוחין חדשים, אינם הראשונים עצמם. והנה אלו החסדים יותר ממותקים, דוגמת הנז"ל בגבורות שירדו עתה שהם יותר ממותקות, ולכן כיון שהם יותר חסדים נמתקים, לכן דוחים את הגבורות של הנקבה, ונשאר הוא חסדים לבד. וז"ס אתא חסד ופריש גזעין, כי נשמתו משכה לו בעת השינה חיים וחסד, ונמשך בזעיר, והוא זה שביארנו, והבן זה מאד, כי אינו נמשך בזעיר רק אחר השינה. והנה אחר שננסרה, בג' מיני מוחין: אחד דזעיר, ואחד מבינה, ואחד מזעיר אחר התקיעה כנוז"ל, אז הוא יוה"כ, ואז עולה עד אימא, וגם הוא עולה אח"כ ביוה"כ עצמו בעת הנעילה, ולוקחת בה' תפלות, ה' גבורות ע"י אימא עצמה, למעלה במקומם ממש. והענין, כי תחילה כל מה שלקחה הוא לצורך חיצינותה, כנוכר בדף קנ"ו ע"א.

ונלע"ה, כי כנגד ג' כלים דחיצינות, היו ג' מיני מוחין הנזכרים. ומה שלוקחת עתה ביוה"כ מאימא עצמה, הם הפנימיות, והרי

מתלבשים בהוא ק) רוחא קדמאה שהם הגבורות, והחסדים הראשונים דבריאת העולם. ועיין מאד דף קמ"ה ע"א. ר) אך יש חיצינות ופנימיות, ובאחת מהם, נכנסים תחלה המוחין בנקבה, ואינה מקבלתם על ידו, ואח"כ נכנסים בו, ובבחי' האחרת, נכנסים המוחין תחילה בו, ואח"כ מקבלתם על ידו.

ש) מיום ר"ה מתחלת הנסירה עד סוף ערב יוה"כ, והיא אז אחור באחור עמו מהחזה ולמטה, ואז אפיל דורמיטא לזעיר, והוא, כי נה"י דאימא מסתלקים ממנו, ונשארים חכמה והחסדים ערומים בלי לבוש, בסוד מקיפים על ראשו. אך הבינה והגבורות עם הנה"י, נכנסים בנוקבא וניתנים אליה ע"י אימא, שלא ע"י זעיר, ואז ננסר ת"ת שבו, וכתר שבה לבד, והנה בהסתלק אלו המוחין מזעיר, עלו בסוד מ"ן באו"א, ונתחדשו לו מוחין אחרים חדשים מתוקים יותר, אך החכמה והחסדים הם לבדם שתעלו מ"ן, וכנוכר בסוד התקיעה: הק"ע י"ה, דמטי לרישיה דאברהם, הם החסדים, ועולים במ"ן אל או"א, ומולידים ב' מנצפ"ך לבד, כי כשהזיווג לצורך הנקבה לבד, אז די שהזעיר לבדו יעלה מ"ן, ולכן די שיעלו החסדים והחכמה בסוד מ"ן. והנה ב' מנצפ"ך הם לצורך הנקבה לבד, כי מנצפ"ך א' הוא לבינה דזעיר, ומנצפ"ך ב' הם גבורות דזעיר, שאחר כך הם חלק הנוקבא תתאה, ואז נותנם הזעיר דרך האחור אל הנקבה על ידו, והם יותר מתוקות ודע, כי אחר תקיעת שופר דיום ר"ה, אז כבר חזרה אימא תוך זעיר, ולעולם לא יצתה משם. אמנם יורדים כל הגבורות שבזעיר אל הנוקבא דרך אחור, עד שיורדים כולם בה, ונשאר בו בחי' חסדים לבד, גם האחוריים עצמם דזעיר, ננסרים, וניתנים אל הנוקבא. והרי זה ב' בחינות. והנה ביום ערב יוה"כ, אז נגמרו לעשות יסוד ומלכות שבה, וכל זה לצורך פרצופה עצמה, וגם נכנסו כללות החסדים דיסוד ומלכות שבה.

הגהות ומראה מקומות

ש) עיין שער הכוונות דרושי ר"ה. ובסולם פירוש הזהר פרשת אמור מאמר ראש השנה.

ק) נ"א יומא קדמאה (פע"ח).

ר) נ"א איך (פע"ח).

המין דאימא ודנוקבא דאריך ונוקבא דעתיק. כולם הובררו לגמרי, אפילו בבחי' פנים בפנים, ולא נשאר לברר, רק מין דמלכות דבחינת פנים בפנים לבד, ואלו היו נבררים בשבת בראשית כנזכר, והיו כל המלכים מבוררים לגמרי.

ולפי שחטא אדה"ר, ואכל מעץ הדעת טוב ורע. פירוש הדברים על אמיתותם הוא, כי הזיווג נקרא אכילה, בסוד אכלה ומחתה פיה, והענין היה בע"ש, בעוד שעדיין לא הובררו המין של המלכות, ועדיין היו הקליפות נאחזות בקדושה, וכשנודעו בע"ש, ועדיין היו זרין אחר באחור, וגרם שזיווג העליון דזרין יחזרו אז פנים בפנים, ועדיין היה הנחש נאחז שם כנזכר דקפ"א ע"א, והו עץ הדעת טוב ורע, כי החסדים והגבורות שבדעת, שהם היורדים בעת הזיווג, עדיין היו טוב ורע למטה במלכים, שעדיין לא הובררו, וכשעלו בסוד הזיווג בע"ש, היו מורכבים מטוב ורע, כי לא יכלו להתברר לגמרי, וז"ס נחש דאטיל וזהמא בחוה, ואז שלט נחש בקדושה, ונתקללו אדם וחוה, ואז אף כל מה שכבר הוברר, שהם מין דאימא, שהם בחי' לאה שבאצילות כנודע, גם הוא חזר להתקלל, ונתערב בקליפות, ומכ"ש מין דרחל, ואלו הם סוד הקרי של אדם, וכנגדם למעלה, בריאת השי"ת שדין ורוחין בע"ש בין השמשות אחר זיווג אדה"ר, והבן זה מאד, כי אלו הם דוגמת המלכים הראשונים, שכלם בחי' קריין בלי זיווג, כנזכר דקסט"ע"ב ודף ק"ע ע"א ע"ש היטב, וז"ס עץ הדעת על מתכונתו, ולכן לא יכול עוד ז"א להודווג עם נוקביה תכף בשבת ההוא, כי גברו הדינים מאד, וכל מה שהיה יכול לעשות ביום הא' של השבת ההוא, נתאחר באותו הזמן הרב, שיש בין ר"ה לשמיני עצרת, ואז נודווגו פנים בפנים כשאר הי"ט. באופן, כי אל תתמה אם הוצרכו כ"כ ימים אז.

אמנם אחר שמיני עצרת, הנה בכל שבת ושבת יש זיווג פנים בפנים זרין, וגם בחול יש זיווג פנים בפנים, אלא שהם יעקב ולאה, או יעקב ורחל, או זעיר ולאה, אך זעיר ורחל, אינם חוזרים פנים בפנים, עד יום

נתפשטו בה ה' גבורות עד הוד שבה, ואחר אשר נתפשטו עד הוד בניעילה, שהוא התפילה החמישי, אז נכנסת כללותם שהוא החלק המגיני אל היסוד שבה, עם (צ"ל עם המוחין) שלהם, הנק' צלם, וז"ס החותם, שהוא הצלם, ובתוכו ה' הגבורות של חלק כללותם ביסוד.

ואח"כ נכנסים בה בחי' החסדים הפנימיים מאימא עצמה, והוה אחר יוה"כ, שאז כבר חזרה פנים בפנים עם זעיר, ואחר שכבר נכנסו החסדים דאימא הפנימיים, ונתפשטו בגופא, הנה החסדים המקיפים דאימא, נכנסים אח"כ בסכות, ואין קפידא אם גם החסדים פנימיים דזעיר יכנסו בה ג"כ.

והנה בסכות, אז נכנסים החסדים המקיפים דאימא בה, ונכנסים ג"כ החסדים פנימיים ומקיפים דזעיר עצמו, ומאיר בה ג"כ, ובהושענא רבה, נשלם ליכנס כללות החסדים מקיפים דאימא במלכות שבה, וכללות החסדים פנימיים דזעיר במלכות שבה, ויש ג"כ כללות חסדים מקיפים דזעיר, מהדעת שבו, במלכות שבה. באופן שהם: אחד פנימי, בסוד הלולב, וג' מקיפים, בסוד ג' מיני מקיפים, אדם דבור מעשה, הנו' דקנ"ה ע"א, ולהיות שהמלכות, שבה כל בחי' מאלו כלולה מו' כללים, שיש מחסד עד המלכות, וכלם נכללים במלכות, לכן יש ז' הקפות, ובכל הקפה יש אדם דבור מעשה, והבן זה מאד, טעם ז' הקפות של הושענא רבה, והרי נשלמה.

וביום שמחת תורה, או הוא זיווג פנים בפנים, ונותן בה חמשה גבורות בסוד זיווג גמור, או ה' חסדים, כי יש ספק בדבר.

אמנם צריך שתדע, כי כל זה אשר נעשה מר"ה ועד שמיני עצרת, לא נתארכו כ"כ הימים אלא בעת האצילות, ע"י חטא אדה"ר, ר"ל, כי תחילה בע"ש נתקנה המלכות אחר באחור, ונודווגו בו עם זעיר בבחינת אחר באחור, והוציאה את אדה"ר, ואז כל מה שנעשה אח"כ עד סוף יוה"כ, שהוא בחינת אחר באחור ונסירה, כבר נעשה אז בע"ש, ואם היה ממתין להודווג עד יום שבת בראשית, וחזרו זרין פנים בפנים, וישאר בירורין לגמרי, אפילו המין של המלכות דבחי' פנים בפנים, כי כבר

בהמשך כל הזמן האמצעי, וזה סדרם: ביום הא' ננסר ז"א, ונעשה כלי כתר שבה, ע"י איברי גוף הז"א עצמו. ואז בא תרדמה לז"א, ועלה בסוד מ"ו, להמשיך פנימיות מוחין דכתר דנוקבא. ובין כך ובין כך, ניתן לבושי ת"ת דאימא, לעשות לבוש למוחין לכתר שבה, ואלו נמשכו מאימא בה, שלא ע"י זעיר, כיון שהם איברים שלה דגופה עצמה ממש. אח"כ בא השופר, ונתעורר, ונכנסו המוחין בז"א, ואז יצאו דינים מתוקים, והם פנימיות המוחין לכתר דנוקבא, ונכנסו בה בכתר שלה, בסוד צלם שלה.

אח"כ ביום הב', חזר לעשות זעיר מן פרק א' דנצח שלו דבחינת גופא, כלי לחכמה שבה. ואח"כ היה תרדמה, להמשיך מוחין דחכמה לנוקבא. (ב) בין כך ובין כך, יצאת אימא, ונכנסה בנוקבא, ועשתה בה מלבושיה ממש, כלי לחכמה דנוקבא, עד היסוד שבה. ואח"כ השופר, שהוא תורת המוחין דז"א בו, ואז נתן בה פנימיות מוח החכמה. ודע, כי בחי' הכלים, נקראים דינים גמורים. ונתינת המוחין פנימיים בהם, נקרא מתוק הדינים, ועכ"ז דינים פנימיים הם.

ומיום א' ואילך כל שאר הימים, לא היה נעשה הכלים והפנימיות שבה, אלא ע"י הזעיר עצמו, אפילו בחי' לבושים דאימא, כי די במה שביום א' האיר בה אימא לבושיה בכתר שבה, ושם נשאר כל הלבושים, ובכל יום ויום נכנסים מאליהם, מדרגה אחר מדרגה, תוך הכלים שהיה מחדש הז"א מגופו ממש, בכל יום ויום כלי אחד.

ונמצא, כי ביום הא' עשה הזעיר כלי כתר שבה, ואימא דרך חוץ, נתנה כל כח הלבושין ביום הראשון, באותו הכלי של הכתר, ואח"כ ע"י השופר, נכנסו מוחין פנימיים עצמם דכתר, תוך לבוש כתר דאימא. וביום הב' עשה הזעיר כלי החכמה, ואז מעצמו נכנס לבושי אימא דחכמה, שכבר היה בכלי הכתר

השבת כנדוע, ונמצא כי כל אלו הבחי' של עכובים בכ"כ זמנים, וגדילת בעיבור ויניקה וגדלות, אינו רק בעת בריאת העולם, אך עתה הכל נעשה ברגע אחד. ואמנם כ"כ היה החטא ההוא גדול, כי אין בירור גמור בפעם אחת של זיווג פנים בפנים, כמו אם היה נעשה זה בשבת בראשית כנוכר. אמנם מתבררים מעט מעט, בכל זיווג וזיווג בין בחינת האחור, בין בחי' הפנים, ואותו המועט נתקן, וחוזרים להתמעט מגדולתם זי"ן כנדוע, וגם אחוריים דאימא עלאה נתמעטו, בסוד ת) נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלם של מעלה כו', וחוזרים לברר בכל זיווג וזיווג, עד ביאת המשיח, שאז יושלמו להתברר הכל לגמרי, אפילו אותם של המלכות, ולכן אחר כך תמיד יהיו פנים בפנים, וימשיכו נשמות אחרות, שלא באו במלכים הראשונים.

וכפי הנלע"ד, כי אע"פ שבדף קפ"א ע"א, אינו אומר שחזרו להתערב רק מ"ן דבינה ודמלכות, נ"ל כי גם בכל מה שנתברר, אפילו בעתיק ואריך, ירדו, כי הרי כולם למטה ממקומם, כנוכר בדף קפ"ה ודף קע"ח ודקע"ט, איך אז נתקנו ונשלמו עזיק ואריך של הקליפות, בסוד א) אמלאה החרבה, ולא נתמלאו אלא מחרבן הקדושה. ואמנם מה שלא הזכיר רק בינה ומלכות, הוא, כי עד שם יש יכולת בעשרה הרוגי מלכות לברר, זה ברוחם, וזה בגופם, אך לא משם ולמעלה, לפי שאין אדם שזכה להיות לו יחידה מאריך, ומכ"ש מעתיק, עד שיבא המשיח, בסוד הנ"ל ישכיל עבדי ירום ונשא כנוכר אצלינו. ולכן עתה נעשה מעצמו שם למעלה, אך מאימא ולמטה נעשה על ידינו, וע"י עשרה הרוגי מלכות, אך נשאר להבין, למה לא הזכיר רק הנקבות, ולא הזכרים, כי הרי גם בזכרים יש בירורי מלכים וצ"ע.

בר"ה יום א', נגמרה כל פרצוף לאה לגמרי, אך רחל לא נתקנה עד שמיני עצרת.

הגהות ומראה מקומות

ת) תענית ה': שער הלקוטים וירא. וס' לקוטי חקן. (א) פסחים מ"ב: מגילה ו'.
זורה וירא. ושער המצות תצא בסוד מצות שלוח (ב) כדלעיל לבוש לחכמה דנוקבא (צמח).

ת) תענית ה': שער הלקוטים וירא. וס' לקוטי חקן. (א) פסחים מ"ב: מגילה ו'.
זורה וירא. ושער המצות תצא בסוד מצות שלוח (ב) כדלעיל לבוש לחכמה דנוקבא (צמח).

עדיין זיווג. אך בהיותם אפין באפין, אז נתמלאו השמות במלוי יודיין, כי היוד הוא סוד המוח, דאז מתגלה לצורך הזיווג.

בהיותם אחור באחור, הם דינים אלהים דאחוריים, שהם: א' א"ל אל"ה כו', א' בו וא' בה באחוריים, ונקרא הרים, כנזכר בדמ"ט ע"ב, על פסוק כי ההרים ימושו, ואלו ההרים דבוקים זה בזה, וזהו במשכן במדבר בחול. אך בשילה, היו פנים בפנים מהחזה ולמטה, ואז היא אלהים בבחי' פנים דמלוי יודיין, שהם הפנים היותר עליונים שבשם אלהים, וזעיר הוא אז שם מ"ה הוי"ה דאלפין של פנים, ובמקדש עלתה כל אורך זעיר כלו בהיותם אחור באחור, אז יוצאה בוצינא דקרדוניתא שהם גבורות, ונוקבת בחזה דזעיר, ויוצאות אל האחור ומתקנת לנוקביה, ואחר שנגדלה לגמרי, אז אתא חסד ופריש לון, וכדין אתהדרו אפין באפין. עיין פה דנראה, כי כל המוחין דזעיר בהיותו אחור באחור, הם בחי' גבורות, ולכן הם דבוקים, ואח"כ כשבאו החסדים, אז לוקח החסדים לעצמו, וכל הגבורות לנוקבא לבדה, ועי"ז נפרדים.

שער חג הסוכות פ"ט

ג) ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר: זו אתרוג. כפות תמרים: זה הלולב. וענף עץ עבות: זה הדס. וערבי נחל: זה ערבה. והנה רשב"י ע"ה פי' ד) שהם רומזים לחג"ת נהי"ם, הדס הוא חג"ת, והם יר"ד במלואה, ומשולשים המה: שהי"וד במילוי המילוי כזה, יר"ד וא"ו דל"ת כו'. ב' ערבות: הם נ"ה, והם ה' ה', ה"ה במלואה. לולב: הוא יסוד, רמז לר"ו במלואה, ור"ו אתרוג; הוא המלכות, ה' אחרונה, כזה ה"ה ה"ה. נמצא שהם ד' מינים, והם ז'.

והנה לפי הכתוב, לא מנאן לא ממסד למעלה, ולא מלמעלה למטה, שהיה לו להתחיל

דנוקבא, ונכנס תוך הכלי של החכמה. ואז כיון שהוא בחינת מוח, הוצרך זעיר לעלות בסוד תרדמה, וע"י השופר, והמשיך מוח פנימיות החכמה שם.

אמנם ביום הג', לא הוצרך עוד זעיר לעלות, להביא פנימיות שאר מוחין, כי כבר באו כולם כלולים במוח החכמה. אמנם ביום הג' עשה כלי בינה נוקבא, ומאליו היה מתפשט בתוכו לבושי אימא, ומאליו היה מתפשט בתוכו מוח הבינה. וכן עד"ז היה, עד ערב יו"ה כ, ואז נעשו כלי הוד ויסוד ומלכות מבחי' עצמם. וביה"כ נתפשטו בה חמשה גבורות, ונעשה היסוד, שבה מלבושי אימא, וזה חותם הנעילה. ושאר היום, נתן בה כל פנימיות דמוחין רידה עצמה. מאז עד יום הוטענא רבא, נתן בה מוחין דחסדים, ר"ל שנתפשטו אחר הגבורות, יען היא נקבה, והחסדים הם מתפשטים באחרונה, אעפ"י שכבר היו ברעת, והזעיר התפשט בה חמשה חסדים על ידו, ע"י הלולב וההקפה. ובליל הוטענא רבא, נעשה חותם מלכות שבה, על ידי הבינה, בלבושי אימא. וביום, נתפשטו במלכות שבה חמשה גבורות. וביום שמיני עצרת, היה זיווג, ונתן בה חמשה גבורות של זעיר עצמו שלו הזכרים, בבחינת טיפת זרעית.

ענין הנסירה: הנה כשבאים מוחין אל זעיר, נתקנה רחל מחציו ולמטה אחור באחור, אך לאה אינה נגדלת חצי האחור העליון, עד שיעלו הארת החסדים המגולים דנה"י למעלה ביסוד הבינה, ויבקע ויתגלה החסדים, ואז נגדלת גם לאה, והרי נתקנו זר"ן אחור באחור לגמרי בכל ארכו. והנה תיקון ג' אחרונות, וגם תיקון ג' אמצעיות דזעיר, שהוא שיבקע יסוד דאימא אשר שם, נעשה על ידינו בתפילת לחש ובתפילת החזרה. אך בקיעת ג' ראשונות, זה נעשה מאליו, וזה בענין ויעבור כנודע, ואז נשלמת לאה לגמרי בהיותם אחור באחור, אז הוא שם ב"ן דההין בכל השמות, כי אין

הגהות ומראה מקומות

ג) כל פרק זה הוא בשער הלקוטים פרשת אמור
ד) עיין זהר ויקרא אות תי"ב ובסלם מאמר ד' מינים.

לא לו הוי"ה במילוי ונשמה לכולם י' פשוטה ונתבאר זה במקומו בס"ד.

אמנם מה שמשקה תמיד לגוף ומגדילו, הוא בחי' החסדים (ו) שמהוית טיפת הזרע להולדה, ושרשם ומושבם הם בדעת, ובדעת כתיב ובדעת חדרים ימלאון, שמתפשטים להשקות הגוף ולהגדילו. וזהו (א) אין קישוי אלא לדעת, ששורש כל הגוף נרמו ונשרש בדעת. ולזה (ב) כל מי שאין לו דעת, אסור לרחם עליו. גם בלא דעת נפש לא טוב, שהנפש צריכה להחיות.

וא"כ כל שורש הוי' וחיותם גנוז בדעת, ומשם יתפשט החיות, ומגדיל כל הז', ולעולם העיקר והשורש נשאר, ואין מתפשט אלא במעשה התחתונים, והתעוררותם במעשה למטה, שמתעוררים המדרגות העליונים, להוציא רבוי אור הדעת, ומרבוי אור (ג) הגנוז בו, משפיע ומוסיף התפשטות גדול לכל ז"ס. וז"ס הדעת כלול מחו"ג, וכל הזיווגים אינם נעשים אלא ע"י אלו מ"ד ומ"ן, והם (ד) ה' ההוי"ת פשוטות דוכרין לזכר, לחג"ת נ"ה. (ו) אמנם י"מ, פי' היסוד והעטרה, אין להם חסד לכ"א כמו ה', כי אין החסדים אלא ה', וכן הגבורות למלכות, שמתפשטים בחג"ת נ"ה שלה כמו החסדים בזכר. אמנם (ז) י"מ יורד להם מהדעת כללות הארת ה' אל היסוד, וכן לעטרה יורד כללות ג"כ, להיות בהם הכנה לקבל החסדים עצמן. וכן (ח) י"מ דנוקבא, ג"כ יש להם כללות הגבורות, כדי שיקבלו הגבורות עצמן, והנה זה בא להם מדעת, כללות אור, שמתפשט בתוך היסוד, ועושה בו הכנה כדי לקבל אחר כך

ענף עץ עבות, שרומז לחג"ת, ואח"כ ערבי נחל, הם נ"ה. או יתחיל באתרוג, ואח"כ הלולב כסדר יגמור הסדר, ויאמר ערבי נחל, קודם ענף עץ עבות.

ועוד הלולב רומז לחי' חוליות שבשדרה. והנה יסוד אינו מן השדרה, כי הת"ת הוא השדרה, ובו הם כל י"ח חוליות, ולא היסוד. כי היסוד למטה מכל חוליות.

ועוד אם אתרוג א' מד' מינים. למה לא נאגד באגד א' עמהם. ועוד, בכל הנענועים אנו עושין לר' רוחות, ולמעלה ולמטה, והם: דרום, וצפון, חו"ג. מזרח, ת"ת. מעלה, נצח. מטה, הוד. מערב, יסוד. שבו מתערבים כל האורות כנדע. וכנגד מלכות שהוא אתרוג, אין אנו עושין נענוע. ובהקפות, מצינו שיש לה הקפה שביעית, בכללות הימים יש לה יום א' פרטי, ובפרטי הנענועים אין לה. ועוד אמר אתרוג נגד הלב, ומלכות היא למטה מן הכל, וכשנפרש שהיא העטרה כמ"ש בע"ח, יש ג"כ קושיא מה שייכות לעטרה עם הלב, זה מאבירים פנימיים, וזה מחיצונים. ועוד העינים הם ההדסים, ולמה הם ג', הלא העינים הם כ' ולא ג'. ולתרץ כ"ז, צריך להקדים הקדמה א' היא זאת, דע שהספירות יש להם עצמות וכלים, כמו גוף ונשמה. (ה) ואין אנו עתה מדברים רק במציאות הפנימיות, יש בו פנימי וחיצון ואמצעי, ואותו הפנימית יש לו פנימיות רבים, עד בחינת הפנימיות הקשורה בא"ס. אמנם אלו הג' הם בסוד נר"ן: נפש, בחי' אלהים, רוח, בחי' הוי"ה. נשמה, הוי"ה מלאים. וגם להם הוי"ה פשוטה, נשמה לזה ונשמה

הגהות ומראה מקומות

- (ב) ברכות ל"ג.
 (ג) נ"א שבגוף (ספר הלקוטים).
 (ד) נ"א י' הוי"ת.
 (ו) נ"א אמנם יסוד ומלכות פירוש העטרא
 אך להם חסד לכל א' כמו הא' (ספר הלקוטים).
 (ז) נ"א אמנם יסוד ומלכות יורד להם מן הדעת
 כללות הארת ה' ליסוד וכן לעטרא יורד כללות
 [דכללות] (ס"ה).
 (ח) נ"א וכן יסוד ומלכות (ס"ה).

(ה) נ"א בכלים אין אנו מדברים עתה רק במציאות הפנימיות יש בו פנימי ואמצעי וחיצון נפש ורוח ונשמה. נפש היא בחי' אלה"ם. ורוח בחי' הוי"ת. ונשמה הוי"ת מלאים. וגם להם הוי"ה פשוטה נשמה לזאת ונשמה לאלו י"ה במלוי. ונשמה לכל י' פשוטה ויתבאר זה במקומו בס"ד (ספר הלקוטים).

(ו) נ"א שמהם (פע"ח).

(א) יבמות נ"ג

ולזה כל הד' מינים, אנו ל) קשורים בו, שעלייתו בנקל. אמנם הרוחניות שבשאר ספירות, הם בתוך כ"א, וצריך התכללותם זה בזה, שמאל בימין, ואח"כ עולים. וכולם אינם עולים אלא ע"י היסוד, וזה תולדות יוסף, שאע"פ שהוא למטה מהם, שרשו שבדעת, הוא שמשפיע בכל הספירות כדפירשתי שכל הה"ח מתפשטים מהדעת, ע"י כללותם שבדעת, כללות שמתפשט בתוך היסוד, ע"י אותו הכללות יוצא מהדעת, ומתפשט בהם. ואח"כ מתפשט ביסוד ע"י אותו הכללות, ומקבל מ) הארתו, ולזה צריך שיצא לולב טפה, ולמה, כיון שבכלם עולים באבר הא', נ) ושורשם מאותם השרשים ע"י הנענוע, כמ"ש למה יהיה הוא גבוה יותר מהם, ס) והוא יותר למטה מהם, אדרבה ההדס היה לו להיות גבוה יותר, ואח"כ הערבה, ואח"כ הלולב, והענין דע, שכמו שמעשינו עולה עד המלכות, ומתעורר בסוד נשמתינו לזווג עם ז"א, והם נעשין מ"ן לאר"א, שיעשו זיווג, ולתת זיווג ומוחין לזו"ן. וכן אר"א מתעוררין למה שלמעלה מהם, וכן זה לזה, עד א"ס יתברך. כי אין שפע יורד, אלא בהתעוררות זה עם זה, כמו סוד הקרבן. אמנם אנו אין בנו כח לעלות אלא עד המלכות לבד, שהיא אמנו, ונשמתינו נצטיירו בה כנודע. כך בענין הלולב, אע"פ שבמה שאנו עושים, אנו מעלים הרוחניות שיש בה' ספירות כדפירשתי במקומו שהה' מינים רמו לפנימיות שמתפשט מהם, ואנו עולין בהם לדעת, ושרשם אינם נותנים מה שיש בהם, אלא הם ג"כ עולים לשורשם העליון שבאו"א, וכן עד פלגותא דשערי דבעתיקא, ואתפשט לתרי"ג ארחין, בסוד כל ארחות ה' חסד ואמת, מנין ארחת

טיפת הזרע מכללות. שאם לא בא להם אותו כללות מהדעת, לא היו יכולים אח"כ לקבל החסדים, עצמן בסוד טיפת הזרע כנזכר. ט) וכן ג"כ למלכות, בניינה ממש מהגבורות שמגדילים אותה, כמו החסדים לזכר, כנודע.

והנה עת דודים, לגלות לך סוד א', והוא שצריך לשאול, למה לא יש רק ה"ח לחג"ת ז"ה, י) ולי"מ לא יש רק כללות כדפרשינן, יעש המאציל שיהיו ז' חסדים לכ"א חסד א', וכן הגבורות. וסוד הענין, שכל איברי הגוף, הידים והרגלים והגוף, משמשים בהם פעולות הליכה ברגלים, ושאר מלאכה בידים, וכן הגוף שעיקר הוא הידים והרגלים, ולעולם עושים בהתמדה. אמנם היסוד, אין בו מעשה גשמי, אלא רוחני, ובעת הקצוב מזמן לזמן, ואינו אלא אבר מת, רק בשעת הזיווג. ולזה אמרו בפרשת בראשית, א) אתייליד יוסף. פירוש, כשרוצה להזדווג, ומתפשט בו כל האורות, או איתייליד, בכל עת הזיווג אתייליד, ולזה נקרא יוסף נער. ודוגמתו במטטרין, שנאמר עליו נער הייתי כו', שכל מציאותו הוא בסוד רוחניות, והכלי שלו אינו משמש אלא לקבל האור לבד ב) לעת הזיווג, בסוד פנימיות, ולזה יש לו כח לעלות למעלה בדעת עצמו. שכמו שהדעת אינו ג"כ אלא בית קיבול לאלו האורות ואין פעולתו ניכרת בזו"ן, כך היסוד, ולזה בכל איברים כשמגיע היד, אין התעוררות, וכשמגיע היסוד בידו, ששם ביסוד כללותם, מתעורר. כ) ולזה לא יש אבר צנוע ונסתר בכל הגוף, אלא זה, לפי שכל פעולתו הם בהסתר, ונקרא רקיע, שבו ככבים ומזלות, שכל נשמות העולמות מתגלים בו, והוא עולה ומוריד להם משרשם שבדעת, ומשפיע בהם למטה ע"י הנקבה.

הגהות ומראה מקומות

ט) ז"א מוסיף וכן ג"כ יש למלכות כזה בגבורות ונמצא שבדעת ה' חסדים וכללות היסוד וכללות המלכות והם ז' וכן (ס"ה).
י) ז"א וליסוד ולמלכות לא יש אלא כללות כדפירשנו והיה יכול המאציל לעשות (ס"ה).
א) הקרמת ספר הזהר אות ה'.
ב) ז"א לעשות (ס"ה).

כ) ז"א וכשנוגע ביסוד מתעורר הדעת שאין קשוי אלא לדעת לפי שהיד יש בו ה' אצבעות שהם התי' חסדים שמתגלים ביד ולזה כשנוגע בידו ביסוד ששם ביסוד כללותם מתעורר (ס"ה).
ל) ז"א קושרים (ס"ה). מ) ז"א הארתם (כ"ה).
נ) ז"א באגודה א' (ס"ה).
ס) שער הכוונות דרושי הסוכות דרוש ד'

תרי"ג רמז לשורש היסוד, ששרשו שם בסוד אל חי במילואו, גימטריא תרי"ג, והוא כללות כל המצוה. (ע) ולזה נתנה המצוה הראשונה לאברהם, מצות מילה, שהיא כללות תרי"ג, והוא אבר מאברהם, הוא יסוד, והה' ה"ח ומ"ם הוא יסוד דמלכות, שמקבלת הה"ח בסוד טיפה, וזהו אברהם.

באופן שכשאנו עולים בלולב, מעוררים בחי' כללים של יסוד שברעת, וגם הם אותם השרשים עולים למעלה על ידי הכללות למעלה לאו"א, וכן למעלה יותר, וכמו שהיסוד אמרנו שהכלי שלו למטה מהם, אמנם דוחניותו ושרשו ברעת, וגופו למטה אינו עושה הפעולה, וכאלו אינו, וכשיורד שרשו, אז הוא אבר חי, עוד יוסף חי, ולזה נקרא חי. כך למעלה, כללות היסוד שברעת, הוא למטה מן הה"ח שברעת, אמנם שרשו למעלה, ואינם עולים אלא, ע"י שהוא עולה לשורשו, א"כ אע"פ שהוא למטה, עיקרו קשור למעלה, ולזה צריך שיהיה קשור עם המינים, והוא גבוה טפה, רמז להחסדים, שהם שרשם למעלה, שעולה לשורשו שברעת, שיעלה ג"כ מהם, ולהמשיך להם, שיתנו לאלו שיעלו לקבל מהם, ולזה אין צריך להוריד ראש הלולב למטה, כמו שעושין קצת בני ארם שאינם יודעים.

ובזה נבין, למה הסרסו אין לו זקן, והזקן הוא הדרת פנים. והענין הוא, כי הרעת כולל ב' פנים, חו"ג, פני דכורא ופני נוק', ולזה ב' תפוחין הם תיקון א' מי"ג תיקוני דיקנא, שעול' ז"פ ס"ג, והוא ואמת, נמלויים ז"פ ל"ז, עולים ס"ר, ב"פ ק"ל, שהם ה"ח שעולים ק"ל, וה"ג עולים ק"ל, כולם היות, ואלו מאירים בפנים מהרעת, וכשהרעת רוצה להתפשט למטה, מקום הגרון, הוא צר, ומרוב אור, חכמה המאירה

ברעת, מתרבה אורה (פ) ואינו יכול הגרון לסובל, ומתבקע ויוצא ממנו הזקן, וזהו הדרת פני זקן. ונמצא שהאור מתפשט בפנים, (צ) ומפנים יורד ליסוד, וכשאינו אור הרעת מתרבה ואינו מתפשט לירד ליסוד, גם לזקן לא יתבקע, וזהו אדירים משברי ים, שאדירים נקראים השערות, שהם קשים, אדרת שער, משברי ים העליון חכמה, שמתרבה אורה ברעת, כי משם הרעת מקבל אור גדול מחו"ב, חוץ מזה שבא לו בקו יושד לעצמו, כנודע במקומו, וכשתדקדק תמצא, שיסוד לעולם הוא דעת, שיסוד עתיק דעת א"א, (ק) ויסוד או"א דעת ז"א, ויסוד דז"א דעת דנוקב', נמצא שהיסוד הוא דעת, וזה נעלם, ולזה יקרא אילנא רברבא, סוד הרמוז ליסוד אבא, המתפשט בכל פרצוף ז"א כנודע. נחזור לעניינינו, שלא יש אלא ה"ח לבד, לפי שבהם נעשים המלאכות בגלוי, כל אבר א' חסד א', אמנם יסוד ומלכות, שכל פעולתם בהעלם, לא נתייחד להם (ר) חסדים בפני עצמם, אלא כללותם, כדפירשנו, לזה הברכה היא על הלולב, שכל הארתם בו, וכאלו מברך על כולם, ועל ידו מקבלים הארה כולם, שהוא הוא העולה למעלה, ומעורר הכל כדפירשנו. ולולב גי' חיים, רמז ליסוד כדפירשנו. (ש) וע"י לולב שהטיפה יורדת מן המוח שהיא חכמה, ונכנסת תוך חוט השדרה, ויורדת תוך היסוד, היא כלולה מח' היות, בח' ספירות: דעת, חג"ת, נהי"מ, הרי ל"ב. ועיקר טיפת הזרע, היא מציאות חסד, וחסד עולה ע"ב, ובזמן שהיה בה"מ קיים, והיה הזיווג ע"י כל פרצוף ז"א, היה חסד שלם. ובזמן שאין זיווג בשלמות, שישדאל בגלות, שנגנו החצי, ולא נשאר אלא ל"ז, ואפילו אותו החצי, אינו יורד אלא מהנתיב הגנוז תוך הבינה, שלעולם (ת) נובעת ביחד לקיים העולמות, ונקרא זיווג חיצוני, כי

הגהות ומראה מקומות

(ע) נ"א מנין ארחות רמז לשורש היסוד ששרשו שם בסוד א"ל חי' במלואו כזה אל"ף למ"ד ח"ת יר"ד עולה תרי"ג והוא כללות כל המצות (ספר הלוקטים). (פ) נ"א מקו הגרון הוא צר ומרוב אור החכמה שמאירה ברעת מתרבה אורו ואין יכול

בריבוי מהגרון ומתבקע (ס"ה). (צ) נ"א לפנים ומבפנים (ס"ה). (ק) נ"א לאריך ויסוד דאריך לאו"א (ס"ה). (ר) נ"א חסר לבדו (ס"ה). (ש) נ"א ופירושו ל"ז ל"ב ול"ג וע"י לולב (ס"ה). (ת) נ"א נובע ביסוד (ס"ה).

(ע) נ"א מנין ארחות רמז לשורש היסוד ששרשו שם בסוד א"ל חי' במלואו כזה אל"ף למ"ד ח"ת יר"ד עולה תרי"ג והוא כללות כל המצות (ספר הלוקטים). (פ) נ"א מקו הגרון הוא צר ומרוב אור החכמה שמאירה ברעת מתרבה אורו ואין יכול

הוא בתוך בינה, והפנימי הוא בתוך החכמה. ואלו השני זיווגים דוגמתם למטה ביסוד דו"ן, זיווג שאינו שלם, ונקרא זיווג חיצון, בסוד בנימין, וזיווג פנימי, בסוד יוסף, וזה אינו נעשה בזמן הגלות. וזהו פי' לו חכמו ישכילו זאת, פי' אלו היו עושים הכנה להמשיך ל"ו הגנוז בחכמה, ישכילו זאת שהיא המלכות, ולא תהיה דלה, לומר עליה אשרי משכיל אל דל, אלא היא תהיה במדרגות משכיל למה שלמטה הימנה, ויהיה אור הלבנה כאור החמה.

עוד לולב רומז, שמציאותו מתפשט בשיעור פרצוף הנוק' שנעשה דעת, שדעת הנקבה הוא כנגד יסוד ז"א, ומתפשט בקו ישרו עד טבורא דלבא, ועד שם מגעת עטרת היסוד. א) וזוה יתורץ, מ"ט אמרו אתרוג דומה ללב, והוא סוד עטרה דו"א, ואינו פרצוף מלכות במקומה, ואיך יצדק שהיא עטרה, והיא הלב, אלא כמ"ש מובן, שעטרה שלו עד הלב, ומאירים זה בזה בפנימי וזה בחיצון כנגד הלב והכל א'. וזהו לולב, כי התחום והגבול של התפשטותו בנקבה, הוא עד הלב.

ועוד פי' לולב, רומז לח"י ברכות שאנו אומרים, והם ח"י חוליות בשדרה, שהטיפה שהם ח"י הויות, שיש בהם ע"ב אותיות בטיפת ההסד שיורד ליסוד ומלכות, מהם נתפשט בימין ושמאל, פי' בחו"ג ונ"ה הרי ד', ויורד בקו ישר ליסוד ס"ח, וכשעולה למעלה ב) כוללם עמו,

הנהגות ומראה מקומות

ועולה בסוד ע"ב שהוא חסד, ולזה נכללים כל ד' מינים, והשלים אותם לע"ב.

אתרוג הוא סוד העטרה דיסוד, והוא מציאות הרושם שהניחה נקודת המלכות, כאשר היתה דבוקה עם היסוד למטה ממנו, בעליית הנקודות ג' בג' כנודע, וכשנתפשטה נקודת המלכות ונעשית פרצוף, נשארה הרושם עם היסוד, ולזה מתפשט יסוד עד הלב כדפירשנו, וזהו שימני כחותם על לבך, וכן פי' כמו שאני חותם בעטרה, כי תשימני ג"כ חותם על לבך, הפרצוף שלי יתגדל, ויעשה פרצוף כנגד הלב אחור שלו, וכשתמעט משיעור פרצוף למטה בסוד נקודה, ישאר ג) חותמי כנגד הלב שלו, ומאיר בו הזרוע שלך, שהוא כנגד הלב. וזהו כחותם על זרועך, שהוא נגד זרוע שלו ממש, ששם מציאותה, בסוד התפילין, ואתרוג ג' תרי"ג, שהוא עטרה שאין בה פרצוף רק ו"ק, שכן היתה מלכות בסוד נקודה בחי' ו"ק, ואין אנו קושרים אותה עם הלולב, שמה שנקשר עם הלולב, אינם אלא בחי' ז"א בעצמו, לולב וערבה והדס חג"ת נה"י. אמנם האתרוג, בחינת העטרה, הוא ד) אותן ו"ק דמלכות, שהיא ה' אחרונה שבשם הוי"ה שבז"א. אמנם מלכות עצמה, היא אדנ"י, או אלהים, לזה אין אנו קושרים אותה, כדי שלא יראה שהוא מציאות ז"א עצמו, והיא נקודה בפני עצמה, וז"א אין בו רק ו"ק ו' נקודות כנודע. ה) ומה שאין אנו מפרידין אותה מן הלולב, כיון שנחתמה בו, אע"פ שאינו מלכות עצמה רק חותמה, אפי"ה

שלך שהוא כנגד הלב הוא כחותם על זרועך וז"ש כחותם על זרועך שהיא כנגד הזרוע שלו ממש ששם מציאותה וזהו תפילין (ס"ה).

ד) ג"א הוא חותם של מלכות (ס"ה).

ה) ג"א ומה שאין אנו יכולים להפרידה מן הלולב כמו החלום שכתב הרקנטי ז"ל (הובא בב"י אר"ח סימן תרנ"ה, ועיין טר"ז אר"ח סימן תרנ"א ס"ק י"ד) שראה בחלום שאחד הפריד הה' מן יהו"ר"ל שהפריד האתרוג מן הלולב לפי שכיון שנחתמו בו אעפ"י שאינה מלכות עצמה אלא חותם אין ראוי להפרידה (ס"ה).

א) ג"א ועד שם מגעת העטרה שלו עד הלב שלה (ס"ה).

ב) ג"א לק' ברכות והם י"ח חוליות בשדרה שהטיפה שם י"ח הויות שיש בהם ע"ב אותיות טיפת החסד שיורד ליסוד ומלכות ומהם נתפשט בימין ושמאל, פירוש בח"ג נ"ה הרי ד' ויורד בקו ישר ליסוד ס"ח שהוא לולב וכשעולה למעלה לנענע כולל אותם עמו (ס"ה).

ג) ג"א נתגדל ויעשה פרצוף כנגד הלב מאחור שלו וכשתמעט משיעור פרצוף למטה בסוד נקודה ישאר חותמה כנגד הלב שלו ומאיר בה כי הזרוע

שהם דקים, חר"ב ל) ונעשה בה מנ"ה פרקין עילאין דז"א, שהאור מתפשט בה בדקות גדול, ע"י עובי דבוקא דאטמא בתוך עצם, כנו' בגמ' מ) וריח וטעם שהם נרגשים, אינם באים לה אלא ע"י היסוד שלו, שנעשה לה נ) דעת, ושם סוד חיד לשון שלה, וגם שם הוא החוטם כנגד היסוד.

הדס ג"י חיים, וא' יותר, הם החיים הנמשכים מהבינה, כי אינו דומה החיים הבאים מהבינה, לחיים הבאים מז"א, ולולב ג"י חיים הבאים מז"א, ולזה הדס שהוא החיים שבאים מבינה הוא יותר אחד, אמנם טעם שהם ג' בדים, כנגד ב' עינים, שאז"ל ס) הדס דומה לעינים, ולהבין ג"כ מ"ש הרשב"י בתיקון י"ג, ג' הדסים הם תרין דרועין וגופא, והם לקבל עינא ותרין כנפי עינא, ב' בדין ערבות, הם לקבל ב' שפון, ולקבל ב' שוקין, ואיך צודקים דברים הללו, אם הם עינים אינם דרועין, ואם הם דרועין אינם עינים, ועוד לקבל עינא וב' כנפי עינא עשה הג' בעין אחד, ועוד אמר ב' בדין ערבה, לקבל שוקין ולקבל שפון, ורז"ל שאמרו כנגד העינים, ע) ולדבריהם ג"כ אינם שוים, ואיך הם ג' הדסים חג"ת, ועוד, איך אמר ב' בדי ערבות לקבל שוקים ולקבל שפתים מה שייכות לשוקים עם השפתים, גם צריך לידע, למה נקט זרועות, ולא כתפים, ושוקים, ולא ירכין, שכן קורין בכל מקום ב' ירכין לבר מגופא.

הגהות ומראה מקומות

כ) זחר ויחי אות רכ"ה ובדפו"י דף ר"כ ע"ב ועיין מנחות כ"ז, ובמדרש רבה ויקרא פ"ל.
 ל) נ"א שהם דקים אלו נעשים למלכות מנ"ה פרקים א' שלהם (ס"ה).
 מ) חולין דף נ"ד.
 נ) נ"א שנעשה לה ושם הוא סוד הלשון והחיד שלה (ס"ה).
 ס) מדרש רבה אמור פ' ל'.
 ע) נ"א בעין א' ורז"ל שאמרו כנגד העינים ולדבריהם ג"כ אינם שנים ואיך הם ג' הדסים חג"ת (ס"ה).

אין ראוי להפרידה, נמצא ו) מה שאין אנו קושרין אותה עם הלולב, כדי שלא יראה שהוא מן הז"א עצמו כנו', ואין אנו מפרידין אותה כי היא חותמה כנו', ודי בזה, דוק ותשכח, שכיון שנחתמה בו, אין להפרידה, והיא מלכות הדבוקה בו בסוד חותם, הרמוז בכפות תמרים בס"ה ז) דלא אסתלק דא בלא דא.

ערבה ג"י זרע, רמוז לזרע הגבורות שאנו מעוררים לזיווג, ולזה ביום הו"ר חובטים אותה ה"פ, לעורר ה"ג במ"ן שבה ח) ולזה הם ה' בדים לבר, אמנם בלולב, אינם אלא שנים, ב' גבורות המכוסות, שאינם נמתקים אלא בדרך עלית החסדים, כנזכר במקומו, שאחר כך כשמתפשטים במלכות, נכנסו אלו ב' בנ"ה שלה ומתמתקין בחג"ת שלה, ולזה נקרא נ"ה ב' בדי ערבה, ב' גבורות דנ"ה, ולזה צריך לקשרם עם ההדס שהם חג"ת, להמתק, ולזה אינה גדילה אלא על המים שהם חסדים, ט) ולכן ג"כ נ"ה דז"א, ושל נוק', נ"ה שלהם לבר מגופא, שהם חג"ת, נמצא שאין להם נ"ה זמהאור והזווג הנעשה בפה א"א, מתפשט אור גדול עד היסוד, ונגדלים נ"ה.

ולזה נק' יסוד מוסף, שניתוסף האור, והזו ערבה י) ע"ב ר"ה, ע"ב הם חסדים הממתקים בכחינת הגבורות שהם ר"ה, ר' אחורים שלו, עולים ר', ה"ה ה' אותיות אלהים, עוד אמרו רז"ל כ) ערבה אין בה ריח וטעם, שיש ד' חושים, השמיעה וראיה אינם נרגשים כלל,

ו) נ"א נמצא מה שאין אנו יכולים לקשרה עמם לפי שלא יראה שהיא מן הזעיר עצמו והוא אין לו אלא ו' נקודות לבר וזה הוא החותם שהנחיה הנקודה של המלכות בו, וגם אין אנו מפרידים אותה לפי חתומה בו ודי בזה (ס"ה).
 ז) נ"א דלא סליק דא בלא דא עיין זחר ויחי אות רי"ט.
 ח) נ"א ולזה ג"כ ה' בדים ביום הו"ר (ס"ה).
 ט) נ"א וכך ג"כ נה"י של הזעיר ושל מלכות נה"י שלהם לבר מגופא שחג"ת עולים להיות חב"ד ונה"י עולים להיות חג"ת (ס"ה).
 י) נ"א ועוד ערבה (ס"ה).

נשארים גם הם בדעת עצמו, הם שרשים לשבעת התחתונות שנתפשנו. ואלו הו"ת דו"ת דדעת דאבא, הם הם המתפשטים בדעת דו"א. והם חמשה חסדים ובי' כוללים, ולזה כל חסד שיורד מהדעת של ז"א לז' דו"א, אין בו אלא ז' בחינות, כי ג"ר נשארו בדעת כדפי'.

ולזה אמר בדרוש העומר, כל חסד א' שבוע א' ולא יותר, שאין בו אלא ז', שכך מקורו מאבא, כל חסד הוא א' י', וג"ר של חסדים נשארו בדעת, שע"י משפיעים הג' מוחין עליונים, ואלו הה"ח ובי' כוללים שיוורדים מאבא בדעת ז"א, כוללים כ"א מי', אעפ"י שעיקרם באבא הם ז', הנה כל אחת מאלו הו"ת ברדתם בז"א, נעשים כל אחת כלולה מעשר, שכך כל מציאות האצילות, הו' עליונים נעשו י' למטה, ז' דעתיק נעשו י' בא"א, וז' דא"א נעשו י' במה שלמטה ממנו, וכן ז"ת דא"ו, כ"א נעשו י' במה שלמטה, כנגד ז' היכלות כדפי'. ואם כן החסדים שיש בדעת, כ"א כלול מי' כפי מקומם בז"א, אעפ"י שמציאותם ושרשם באבא כוללים מז' של כל א', וכשמתפשטים אלו החסדים כל מדרגות של ז"א מהדעת שלו, מניחים ג"כ ג"ר שלהם בדעת, שעל ידם מקבלים מג"ר של ז"א, כמו שפי' באבא עצמו, אמנם כשמתפשטים אלו של ז"א, יש בהם דבר א' משא"כ באבא, ר' כי כיון ששרשו נקודה א', כך כל החסדים כשנתפשטו בפרצופו, מתפשטים כולם ביחד בחסד, אח"כ בגבורה, וכן כולם, וע"י בנינא עמיקא כדפירש בפרשת בראשית (ש) בהקדמה אמנם בז"א, אנו

ונבין שאמר ג"כ לולב, רזא דלולב צדיק כתמר יפרה, מה פי' רזא דלולב, ודא היא כי כל בשמים, תרגום אונקלס דאחיד בשמיה וארעא, ר"ל היסוד שהוא כל, אוהו בשמים ת"ת ובארץ מלכות. והענין, צריך לידע הקדמה א' היא זאת, דע והבן, כי המחין דו"א הם יורדים מא"א ודעת כנודע, וכמו שיש באצילות בכללותו ה' בחי' נרנח"י, כן הוא בפרטות בכל פרצוף, נמצא שכשיוורד לז"א מאבא למוח חכמה שלו, יורד לו טיפה א' כלולה מג"ר דאבא, פי' (פ) כח"ב, מבחינת עשירית שלהם, ומזו"ת של אבא, פי' מדעת שלו ולמטה, מהם יורדים חסדים לדעת דו"א.

ופי' הענין, שג"ר דאבא הם בחינת יחידה חיה נשמה, ומדעת ולמטה הוא רוח של אבא, והוא כלול ג"כ מי', בסוד ז' היכלות, שהיכל ראשון כלול מי', וזה כלל הוא בכל מקום, שו' של עליון נעשה עטרה לשלמטה ממנו, זג"ר של הדעת עצמו דאבא, נשארים (צ) בדעת עצמו, ואינם מתפשטים כלל בז"ת דאבא, לפי שבהם מאיר אבא מג' בחינות עליונות שבו, שהם כחב"ה, ומאירים בג"ר אלו של הדעת, והג' מאירים בז"ת של הדעת עצמו, ואלו הג' נשארים בדעת, הם סוד יה"ו שאנחנו מכוונים בלולב, שהם הג"ר של הדעת, שמאירים בהם כח"ב עליונים של אבא, ואפילו אלו הו' של הדעת שאמרנו שמתפשטים בז"ת של אבא, אין מתפשט מהם אלא הזו"ת דכל אחת מהם, כי גם הג"ר של כל א' מהזו"ת של הדעת,

הגהות ומראה מקומות

- (פ) ג"א כח"ב מבחי' עליונים שלהם (פע"ח).
 (צ) ג"א וג' ראשונות נשארו בדעת ואינם מתפשטים כלל בכל הפרצוף שלהם מאיר אבא מג' בחי' עליונות שאמרנו שהם כח"ב מאירים בג"ר אלו של הדעת והג' מאירים בז' של הדעת עצמה ואלו הג' ה"ס יה"ו שאנו מכוונין בלולב (ס"ה).
 (ק) ג"א פירוש ג"ר של כל א' נשארים בדעת עצמו והז' של כל א' מהשבעה נשארים שרשים בדעת לז' שנתפשטו בפרטות ואלו הם שמתפשטים בדעת של זעיר והם ה' חסדים (ס"ה).
 (א) ג"א הוא שג"ר ול"ג י' (ס"ה).
 (ר) ג"א וא"כ החסדים שיש בדעת של זעיר כל אחת מעשר כפי מקומה בזעיר אעפ"י שמציאתם ושרשם באבא לא באימא מז' של כל א' וכשמתפשטים אלו החסדים כל מדרגות של זעיר מהדעת שלו מניחים ג"כ ג"ר שלהם בדעת שעל ידם מקבלים מג"ר של זעיר כמו שפירשנו באבא עצמו אמנם כשמתפשטים אלו של זעיר יש בהם דבר א' משא"כ באבא כי באבא כיון (ס"ה).
 (ש) שער מאמרי רשב"י דף ל"א

וא"ת, כיון שכולם מציאות עין א', למת נקרא הג' עינים, והשנים שפתים. הענין, שני"ה לעולם הם בחינת דינין, כדאיתא (ב) בסוד וערבי נחל, ואפילו למעלה בו' תיקוני עתיק. אמרנו שמהם יוצאים השערות מתתא לעילא אור חוזר כנודע, באופן שהם בחינת דינים לעולם, ולזה כשמאירים בנ"ה דו"א באור פנימי, הוא בדקות גדול, כדפירשנו לעיל, בסוד בוקא דאטמא, ולזה רומזים לשפתים, שמחתכין ומגבילים הדבור, שמכים זה בזה, לזה אנו מתפללים אדנ"י שפתי תפתח, שיפתחו ויתמתקו כי הדינין סוגרין אותן. אמנם העינים הם חג"ת, שנעשים אח"כ חב"ד, שחשובים כא', ולזה נקרא כולם עין א', בסוד ב' כנפי עינא ועינא. ונמצא שהם שלשה, כנגד מקום שמאירים בו שהם שני דרועין וגופא, ואלו השלשה הם נעשים לו שלש ראשונות שהם חשובים כא', (ק) ושרשם עין א' שכך עולה ה' היות כדפירשנו. ואם נעלה בשכלינו, נמצא ששורשם מעין א', והוא עינא פקחא דא"א, שאין שם ימינא ושמאלא. וכמו ששורשם משם מעין א', ולמטה כשמתפשטים בסוד היסוד בסוד טיפה, לזיווג חסד בפומא דאמה, נקרא עין א', כדפירשנו בסוד בן פורת יוסף כו' עלי עין, ששורשו מעין עליון עין א"א עינא פקחא. לזה אמר רבי אלעזר אבא היכא רמינא. (ג) אמר לדגים שבים, ובסוד וידגו לרוב בקרב הארץ, ולרמוז שאין לאלן העמדה אלא משם, לכן אנו עושים ג' הדסים, ב' כנגד העינים, וא' כנגד השורש עינא פקחא ושרשם שהם ג' עין, ולזה לא אמרו בתקונים אלא ב' דרועין וגופא, לרמוז למקום שמתפשטים בו, אמנם הם עצמם החסדים, הם בסוד עין א', תרין כנפי עינא ועינא.

ודע שמאלו נעשים עינים לז"א, ומנו"ה שפתים שלו, והאזנים חו"ב, ומצח דעת, וחוטם

ממשיכין כ"א לבדו מהדעת, כדפי' בדרושים שלי, (ת) וזה הוא מהחסדים שנשארו בדעת ז"א, אחר שמסתלקים ממנו המוחין, ונשארים אלו בדעת שלו לצרכו, ולא לצורך זיווג. כי מה שצריך לזיווג אח"כ (א) בא ע"י התלבשות תבונה כנודע, ולפי שאנו רוצים שיבואו המוחין לזיווג ליום שמיני עצרת, אנו עושים בו הכנה, מה שיש בכל פרצוף, שיתוסף אור הדעת, ויתרבו ויתפשטו בכל הפרצוף, בסוד הנענוע, להיות בכל המדרגות שלו הכנה לקבל החסדים של הזיווג אח"כ.

נמצא שכל מה שאנו עושים בלולב, הוא להעלות מה שנכנס בכל המדרגות לצורך עצמן, לקבל מהדעת יותר אור, להיות בהם הכנה לקבל חסדים, שהם יותר גדולים. ולזה צריך לכוון בשם יה"ו, וכדי לקבל הארה מהג' שנשארו בדעת, והם יקבלו ממה שלמעלה, כפי אותו הערך, ולזה כיון שאנו אומרים שירד הכנה, א"כ לא ירד אלא הו' של כל אחד ואחד, ולא הג"ר, כי הו' מאירים בהם, אבל אינם הם עצמן, ולזה קראם זרועות ושוקיים, שהם פרקים שניים, ולא קראם כתפים וירכים, כי הכתפים והירכים הם בחי' ג"ר, (צ) ושניים ג' אמצעים, ואחרונות ג' תחתונים.

וכבר נודע, שאלו החסדים עיקרם ה' הויות, ועולים עי"ן וק"ל בגי', וכן ה' גבורות ה' היות ג"כ, וכשמתפשטים בז"א שהוא ו', נעשה קול, והגבורות בנקבה שהיא ה', נעשה קל"ה, דעת ק"ל. נמצא כי ה"ח הם העין א', כולה טפה א' עיקרית, וכ"א מהם נקרא עין, כי כ"א כולל כולם, ולזה הג' מהם שהם חג"ת נקרא עינים, שכ"א נקרא עין, ונקרא זרועות וגופא, להורות שאין בהם ג"ר כדפי'. והב' מהם שהם נ"ה, הם שוקיים ג"כ, להורות שאין בהם הג"ר, והם לקבל השפתים.

חגהות ומראה מקומות

- (ת) עיין שער הכוונות דרושי הסוכות דרוש ה'.
 (א) נ"א באבא (ס"ה)
 (צ) נ"א בחי' ג"ר שנשארו בדעת ולא ירדו כי כבר נודע כי הפרקים הראשונים הם ג"ר שנים ג' אמצעיות והאחרונות ג' תחתונות (ס"ה).
- (ב) זהר פרשת צו אות קי"ד.
 (ק) נ"א ושורש אלו החסדים הם עין א' (ס"ה).
 (ג) אדרא רבא אות מ"א ושם כתוב אמר ר' שמעון לר' אבא.

שבה מתגלים הגבורות, דינא דמלכותא דינא, והם בחי' נפש שעולה ת"ל כמו נפש. ה"ה רומז לה' החסדים, שרמזו ה' באברהם, בסוד אברהם, הטיפה היוצאת מן אבר, למ' שהיא מלכות, ופתח אותה, בסוד המים שהם החסדים, המבסמין מן דינא דילה, וז"ס ד"ו והבן זה. שהמלכות נעשה עטרה על ראשו, כשעולה למעלה מז"א, בסוד ו) צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם. ואור רמז לאברהם, שנאמר בו מי העיר ממזרה, כדאר"ל ז) קרי ביה האיר. ועם הכוללות ר"ח, רמז ליצחק, תסיר כ"ה ישאר קפ"ב, רמז ליעקב, וכ"ה למלכות שנקרא כ"ה, שיעקב הוא שנזווג עמה, שיוצאה עמו דבוקה בת"ת שהוא יעקב, וזהו אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבואי, ונגלית הד' בסוד ד' של יהודה מלכות שבת"ת, ומשם למלכות במקומה.

ודע שאור זה שאמרנו שמתגלה ביסוד מהסוד עליון בסוד ליתן, הוא חוט של חסד שמאיר במלכות אסתר, שהיתה למעלה, והיתה נסהרת באז"א, בסוד ד', ונקראת אח"כ הדסה, שזכתה לקבל הד' וה"ס, והיא בחינת ה' אחרונה שבשם. ואחר כך נמשך לה חוט של חסד, וזה החוט הוא בחי' ח) המלכות שבתוך החסד, ובאמצעות אותה השורש שלה בחסד, עולה בכוס, סוד כוס של ברכה בימין, להקשר בשרשם, שטיפת הזכר מוכרח שיהיה שורש לטיפת הנקבה, שאל"כ איך מקבלת הטיפה שהיא אש והוא מים, והיו מכבים זה את זה, וז"ס מה שזוכר בוהר פרשת וארא, ענין מזיווג אש ומים, באופן שיש בחסד בחי' גבורה שבחסד, והוא שם ב"ן, והוא אותיות מלוי המילוי הם כ"ג כחשבון חוט, וזה חיה בכלל בהמה שעולה ב"ן, וחיה בגימטריא חוט, וזה החוט ט) נמשך מנוקבא מבחוץ, ומבפנים בחוט

תפארת, והפה מלכות, והשפתים נ"ה, ולשון יסוד, ולזה נעלם ומכוסה, ואין לשפתים דבור אלא ע"י, ולפי שהם לצורך המלכות, כי פרצוף המלכות הוא מנה"י, נכללים שלשתם בפה, בסוד הדבור שהיא המלכות, ובהם מאירים אלו הב' חסדים נ"ה, והב' כוללים, בלשון ובפה, יסוד ומלכות, ואלו הו' הם: עינים, וחוטם, ושפתים, ולשון, ופה, הם שרשם לז' שלמטה: דרועין, וגופא, וירכין, וברית, והעטרה, דוק ותשכח.

ועתה צריך לבאר, למה נקרא הרס. הנה דע, כי שורש המלכות באז"א ודעת, אמנם אינה מתגלית שם בחי' אדנ"י, כי שם אין הדין מתגלה, אלא הוא ד) יהיה שם בסוד ו"ד שבמלוי יו"ד, ובחי' ד"ו באימא, וכשמתפשטת בחג"ת, אז מתגלה שם אדנ"י, כדפירש בתיקונים, הוי"ה חסד, ואדנ"י גבורה, וכן ת"ת נה"י, לפי שמשם מתחלת המוחין שלה, בסוד מקיפין מחג"ת, אמנם שיעור קומתה מחצי ת"ת ולמטה, ומ"ש הוי"ה בחסד, ואדנ"י בגבורה, פירוש הדברים, מצד ז"א הוי"ה, ומצד הנוקבא שמאל אדנ"י, נמצא, כי ההדס רומז למלכות, שהוא כנגד חג"ת ז"א, ונק' הדסים, שהמלכות מקבלת ומאירה מהם, נקראים הדסים, נמצא בהד' דהרס רומזת למלכות שבחכמה, וה"ס, רומז לאדנ"י, בחינת שכנגד חג"ת נה"י, ה) נשמה לה"ס, והכל נקרא הרס.

והם נעשים חב"ד בה, וג"פ הר"ס גימטריא אור, לרמוז ששרשם מכתר, כי כתר עולה ג"פ אור, והאמצעי יורד ברעת ז"א וכוללם, ואחר כך מתפשט ביסוד ז"א, ומשם למלכות, בסוד ליתן שהוא יסוד, ונאמר בו עטישותיו תהל אור, ת"ל הם ה"ג, שנעשים ה' אלהים בנוקבא,

הגהות ומראה מקומות

גבורה שבחסד וזהו מה שזוכר בפרשת וארא באופן שיש בחסד בחי' הגבורה שבחסד והוא שם ב"ן ואותיות מלוי המלוי הם כ"ג כחשבון חוט וז"ס חיה בכלל בהמה שעולה בחשבון ב"ן וחיה עילה חוט וזה החוט נמצא למלכות מחוץ ומבפנים כחוט השדרה השערה (ס"ה).

ד) נ"א ל"ג יהיה (ס"ה).

ה) נ"א חג"ת והר' נשמה להס' (ס"ה).

ו) ברכות י"ז.

ז) מדרש רבה בא כ"ט ו'.

ח) נ"א בתוך החסד באמצעות (ס"ה).

ט) נ"א ובאמצעות זה מקבלת ממנו וזהו

השדרה, ונמשך ליסוד בסוד טיפה, ויסוד הוא חוט, הסר חוט מחסד נשאר מ"ט דמטטרו"ן, כי מטטרו"ן דוגמת היסוד, ומצד הב' (י) מט' אחד מט"ט וא' נוקבא, ומט"ט ב"פ גימטריא צח, דודי צח ואדום, חו"ג נכללו יחד דין ורחמים, ואותיות שם ב"ן פכמ"מ הוא ל"ו, שאמרנו שהוא ע"ב הנז"ל עכ"מ. (נ"א ואותיות שם ד' אותיות, ט' של מילוי, וכ"ג של מילוי המילוי, הוא ל"ו שהוא חצי ע"ב).

לולב חיים, שהם ח"ב (נ"א חו"ג) ולכן נפרצו עליו פסול, שהם ח"ב. (נ"א חו"ג) אתרוג ע"ה בוגרת, סוד הנקבה, תורה שבע"פ. הדס במלואו כזה ה"י דלת סמ"ך, בגי' אברהם יצחק ויעקב (נ"א עם תיבת הדס) עכ"מ.

יום סוכות בשעת הוצאת ס"ת, יאמר י"ג מדות ג"פ, ויאמר רבש"ע מלא משאלותי לטובה, והפק רצוני, ותן שאלתי, וזכה לי ולבני ביתי לעשות רצונך בלבב שלם, ומלטני מיצה"ר, ותן חלקי בתורתך, וזכני כדי שתשרה חכמה ובינה עלינו, ויתקיים בנו מקרא שכתוב ונחה עליו רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת ה'. וכן ירמ"י או"א, שתזכנו לעשות מעשים טובים בעיניך, וללכת בדרכים ישרים לפניך, וקדשנו בקדושתך, כדי שנזכה לחיים טובים ארוכים לחיי עה"ב, ושמרני ממעשים רעים, ומיצה"ר, ומרוח גבוה, ומימים רעים, והשעות רעות המתרגשות לבא בעולם, והבוטח בה' חסד יסובבנו אכ"ר ג"פ.

וכן במוסף, וביום ב' ביוצר בשעת הוצאת ס"ת, ואני תפילתי ג"פ. ענין הקפות, סוד הטעם י"ט גמור ושאר הימים חה"מ, יתבאר בע"ה רענין הקפות הו"ר, וחבטת הערבה לקמן.

הטבת חלום

ומאחר שהתפלל על חלומי בברכת כהנים כאמור במקומו, יטיבנו בפני ג' בדרך הידוע, והם סוד שלשה אותיות יה"ו, שמתחברים

הגהות ומראה מקומות

הד' מ"ט אחר מטטרו"ן וכו' עולים צח בסוד דודי צח ואדום (ס"ה).

(י) נ"א ומצד הב' מט' אחד ז"א ומט' אחד נוקבא וב"פ מ"ט גימטריא צ"ח (פע"ח). ונ"א ומצד

החולם, סוד ה"א אחרונה, שמטיבין לה בשפע אשר הם משפיעים עליה. כיצד: חלמא מספרו, הי"ה והו"ה והי"ה עם הכולל. טבא הוא מספר הצדופים דאהי"ה, שהם י"ב. חזאי מספרו הוי"ה. ויאמרנו שלשה פעמים רצופים, להוריד השפע משלש ראשונות, והשפע הזה מורידו לאחד משבע התחתונות, ויתחיל, מלמעלה למטה דרך אור ישר, ולפיכך יכוין עתה שהמושפע הוא חסד. או יתחיל ממטה למעלה דרך אור חוזר, ולהיפך יכוון עתה שהמושפע היא מלכות. והמטיבים עונים אחריו ג"פ, חלמא טבא חזיתא ומכוונים כונתו ממש. אח"כ אומרים חלמא דידך טבא הוא, וטבא ליהוי, רחמנא לשויה לטב. וט"ב מספרו י"א, להתיש כח י"א קליפות שלא יקטרגו על החולם. ולזה יכוין החולם אם אומר ט"ב במקום טב"א. ואח"כ יאמרו, שבע זמנין יגזרון עליה מן שמיא דיהוי טבא, טבא הוא, וטבא ליהוי, וכה יעשו שבע פעמים, להשפיע בכל פעם לספירה אחת או מלמעלה למטה, להתחיל מחסד ולגמור במלכות. או מלמטה למעלה, להתחיל במלכות, ולגמור בחסד. ובכל פעם יאמר החולם בלחש, חטאתי עויתי פשעתי בפגום הספירה שמכוין כאמור. ויכוונו עוד ששבעה פעמים שאומרים סדר זה של חלמא דידך טבא, שיש בו ששה פעמים טבא, הם מ"ב טב"א, כמספר יה"ו אהי"ה, ויצרפו עליהם כ"א פעמים טב"א, שאמרו בענייתם שבעה פעמים סדר חלמא טבא חזיתא ג"פ, הרי ס"ג, כמספר שם ס"ג שבבינה, שממנה יצאו הז' תחתונות המושפעות, ויוסיפו עליהם כללות הג' הטבות, של חלמא טבא חזיתא ג"פ, הרי ס"ו, כמספר אדנ"י עם הכולל, שהוא במלכות, סוד החולם שממשיכים לה כל השפע הזה. וכשיוסיפו עליו כללות הששה הטבות שבסדר חלמא דידך טבא הוא, הרי ע"ב, שהוא מספר חסד סוד השפע.

פעם ראשונה חסד, החולם ה' אחרונה מלכות.

שערים**הסבת הלום****מבוא****שכח**

חלמא דידך טבא הוא, וטבא ליהוי, רחמנא לישויה לטב. שבע זמנין יגזרון עליה מן שמיא דיהוי טבא, טבא הוא, וטבא ליהוי.

ט"ב גי' י"א, יכוונו להתיש כח קליפות שלא יקטרגו על החולם. אח"כ יאמר החולם בלחש: חטאתי עויתי פשעתי במצות עשה ובמצות לא תעשה התלויים בחסד, והריני מצדיק דיני עלי.

פעם שנית גבורה, החולם ה' אחרונה מלכות.

יכוין להמשיך שפע, מחב"ד דחב"ד דגבורה, לז"ת דגבורה דמלכות, להמתיק הדינים.

חלמא: גי' היה והוה ויהיה. חכמה דחכמה דגבורה.

טבא: גי' אהיה אהיה איהה היהא היאה ההיא יהאה יאהה האהי האיה ההאי. בינה דחכמה דגבורה.

חזאי: גי' יהו"ה. דעת דחכמה דגבורה. חלמא: גי' היה והוה ויהיה. חכמה דבינה דגבורה.

טבא: גי' אהיה אהיה איהה היהא היאה ההיא יהאה יאהה האהי האיה ההאי. בינה דבינה דגבורה.

חזאי: גי' יהו"ה. דעת דבינה דגבורה. חלמא: גי' היה והוה ויהיה. חכמה דדעת דגבורה.

טבא: גי' אהיה אהיה איהה היהא היאה ההיא יהאה יאהה האהי האיה ההאי. בינה דדעת דגבורה.

חזאי: גי' יהו"ה. דעת דדעת דגבורה. המטיבין: גי' אותיות יהו"ה: י' חכמה, ו' דעת, ה' בינה.

יכוונו להמשיך שפע, מחב"ד דחב"ד דגבורה דז"א, לחב"ד דחב"ד דגבורה דנוקבא, כוד החולם.

חלמא: גי' היה והוה ויהיה. חכמה דחכמה דגבורה.

טבא: גי': אהיה אהיה איהה היהא היאה ההיא יהאה יאהה האהי האיה ההאי. בינה דחכמה דגבורה.

חזיתא: דעת דחכמה דגבורה.

יכוין להמשיך שפע מחב"ד דחב"ד דחסד, לז"ת דחסד דמלכות להמתיק הדינים.

חלמא: גימטריא היה והוה ויהיה. חכמה דחכמה דחסד.

טבא: גימטריא אהיה אהיה איהה היהא היאה ההיא יהאה יאהה האהי האיה ההאי. בינה דחכמה דחסד.

חזאי: גימטריא יהו"ה. דעת דחכמה דחסד. חלמא: גימטריא היה והוה ויהיה. חכמה דבינה דחסד.

טבא: גימטריא אהיה אהיה איהה היהא היאה ההיא יהאה יאהה האהי האיה ההאי. בינה דבינה דחסד.

חזאי: גימטריא יהו"ה. דעת דבינה דחסד. חלמא: גי' היה והוה ויהיה. חכמה דדעת דחסד.

טבא: אהיה אהיה איהה היהא היאה ההיא יהאה יאהה האהי האיה ההאי. בינה דדעת דחסד.

חזאי: גימטריא יהוה. דעת דדעת דחסד. המטיבין: גי' אותיות יהו"ה: י' חכמה, ו' דעת, ה' בינה.

יכוונו להמשיך שפע מחב"ד דחב"ד דחסד דז"א, לחב"ד דחב"ד דחסד דנוקבא סוד החולם. חלמא: גי' היה והוה ויהיה. חכמה דחכמה דחסד.

טבא: גי' אהיה אהיה איהה היהא היאה ההיא יהאה יאהה האהי האיה ההאי. בינה דחכמה דחסד.

חזיתא: דעת דחכמה דחסד. חלמא: גי' היה והוה ויהיה. חכמה דבינה דחסד.

טבא: גי' אהיה אהיה איהה היהא היאה ההיא יהאה יאהה האהי האיה ההאי. בינה דבינה דחסד.

חזיתא: דעת דבינה דחסד. חלמא: גי' היה והוה ויהיה. חכמה דדעת דחסד.

טבא: גי' אהיה אהיה איהה היהא היאה ההיא יהאה יאהה האהי האיה ההאי. בינה דדעת דחסד.

חזיתא: דעת דדעת דחסד.

המטיבין: ג' איתיות יהו: י' חכמה ו'
דעת. ה' בינה.

יכונו להמשיך שפע, מחב"ד דחב"ד דת"ת
דז"א, לחב"ד דחב"ד דת"ת דנוקבא, סוד החולם.
חלמא: ג' היה והוה ויהיה. חכמה דחכמה
דתפארת.

טבא: ג' אהיה אההי איהה היהא היאה
ההיא יהאה יההא יאהה האהי האיה ההאי. בינה
דחכמה דת"ת.

חזיאת: דעת דחכמה דת"ת.
חלמא: ג' היה והוה ויהיה. חכמה דבינה
דתפארת.

טבא: ג' אהיה אההי איהה היהא היאה
ההיא יהאה יההא יאהה האהי האיה ההאי. בינה
דבינה דת"ת.

חזיאת: דעת דבינה דת"ת.
חלמא: ג' היה והוה ויהיה. חכמה דדעת
דת"ת.

טבא: ג' אהיה היהא יהאה האהי אההי
היהא יההא האיה איהה היהא יאהה ההאי. בינה
דדעת דת"ת.

חזיאת: דעת דדעת דת"ת.
חלמא דידך טבא הוא, וטבא ליהוי, רחמנא
לישווייה לטב, שבע זימנין יגורון עליה מן שמיא
דיהוי טבא, טבא הוא, וטבא ליהוי.

ט"ב ג' י"א, יכונו להתיש כח י"א קליפות
שלא יקטרגו על החולם. אח"כ יאמר החולם
בלחש: חטאתי עויתי פשעתי במצות עשה
ובמצות ל"ת התלויים בת"ת, ולהריני מצדיק
דיני עלי.

פעם רביעית נצח, החולם ה' אחרונה מלכות.
יכוין להמשיך שפע מחב"ד דחב"ד דנצח,
לז"ת דנצח דמלכות, להמתיק הדינים.

חלמא: ג' היה והוה ויהיה. חכמה דחכמה
דנצח.

טבא: אהיה היהא יהאה האהי אההי היהא
יההא האיה איהה היהא יאהה ההאי. בינה דחכמה
דנצח.

חזאי: ג' יהו"ה. דעת דחכמה דנצח.
חלמא: ג' היה והוה ויהיה. חכמה דבינה
דנצח.

טבא: ג' אהיה היהא יהאה האהי אההי

חלמא: ג' היה והוה ויהיה. חכמה דבינה
דגבורה.

טבא: ג' אהיה אההי איהה היהא היאה
ההיא יהאה יההא יאהה האהי האיה ההאי. בינה
דבינה דגבורה.

חזיאת: דעת דבינה דגבורה.
חלמא: ג' היה והוה ויהיה. חכמה דדעת
דגבורה.

טבא: ג' אהיה אההי איהה היהא היאה
ההיא יהאה יההא יאהה האהי האיה ההאי. בינה
דדעת דגבורה.

חזיאת: דעת דדעת דגבורה.

חלמך דידך טבא הוא, וטבא ליהוי, רחמנא
לישווייה לטב, שבע זימנין יגורון עליה מן שמיא
דיהוי טבא, טבא הוא, וטבא ליהוי, ט"ב ג'
י"א, יכונו להתיש כח י"א קליפות, שלא יקטרגו
על החולם. אח"כ יאמר החולם בלחש, חטאתי
עויתי פשעתי במצות עשה ובמצות ל"ת התלויים
בגבורה, והריני מצדיק דיני עלי.

פעם שלישית ת"ת, החולם ה' אחרונה
מלכות.

יכוין להמשיך שפע, מחב"ד דחב"ד דת"ת,
לז"ת דת"ת דמלכות, להמתיק הדינים.

חלמא: ג' היה והוה ויהיה. חכמה דחכמה
דתפארת.

טבא: ג' אהיה אההי איהה היהא היאה
ההיא יהאה יההא יאהה האהי האיה ההאי. בינה
דחכמה דת"ת

חזאי: ג' יהו"ה. דעת דחכמה דת"ת.
חלמא: ג' היה והוה ויהיה. חכמה דבינה
דתפארת.

טבא: ג' אהיה אההי איהה היהא היאה
ההיא יהאה יההא יאהה האהי האיה ההאי. בינה
דבינה דת"ת.

חזאי: ג' יהו"ה. דעת דבינה דת"ת.
חלמא: ג' היה והוה ויהיה. חכמה דדעת
דתפארת.

טבא: ג' אהיה אההי איהה היהא היאה
ההיא יהאה יההא יאהה האהי האיה ההאי. בינה
דדעת דת"ת.

חזאי: ג' יהו"ה. דעת דדעת דת"ת.

חלמא: גי' היה והיה ויהיה. חכמה דחכמה דהוד.

טבא: גי' אהיה היהא יהא אהי אהי היהא יהא האיה איהה היהא יהא אהי אהי [בינה דחכמה דהוד].

חזאי: גי' יהוה. דעת דחכמה דהוד. חלמא: גי' היה והיה ויהיה. חכמה דבינה דהוד.

טבא: גי' אהיה היהא יהא אהי אהי היהא יהא האיה איהה היהא יהא אהי אהי בינה דבינה דהוד.

חזאי: גי' יהוה. דעת דבינה דהוד. חלמא: גי' היה והיה ויהיה. חכמה דדעת דהוד.

טבא: גי' אהיה היהא יהא אהי אהי היהא יהא האיה איהה היהא יהא אהי אהי בינה דדעת דהוד.

חזאי: גי' יהוה. דעת דדעת דהוד. המטיבין: גי' אותיות יהו: י חכמה, ו' דעת, ה' בינה.

יכונו להמשיך שפע, מחב"ד דחב"ד דהוד דו"א, לחב"ד דחב"ד דהוד דנוקבא, סוד החולם. חלמא: גי' היה והיה ויהיה. חכמה דחכמה דהוד.

טבא: גימט' אהיה היהא יהא אהי אהי היהא יהא האיה איהה היהא יהא אהי אהי בינה דחכמה דהוד.

חזיתא: דעת דחכמה דהוד. חלמא: גי' היה והיה ויהיה. חכמה דבינה דהוד. טבא: גי' אהיה היהא יהא אהי אהי היהא יהא האיה איהה היהא יהא אהי אהי בינה דבינה דהוד.

חזיתא: דעת דבינה דהוד. חלמא: גי' היה והיה ויהיה. חכמה דדעת דהוד.

טבא: אהיה היהא יהא אהי אהי היהא יהא האיה איהה היהא יהא אהי אהי בינה דהוד.

חזיתא: דעת דדעת דהוד. חלמא: גי' היה והיה ויהיה. חכמה דדעת דהוד.

טבא: אהיה היהא יהא אהי אהי היהא יהא האיה איהה היהא יהא אהי אהי בינה דדעת דהוד. חלמא דידך טבא הוא, וטבא ליהוי, רחמנא לישוייה לטב, שבע זימנין יגזרון עליה מן שמיא דיהוי טבא, טבא הוא, וטבא ליהוי.

היאה יהא האיה איהה היהא יהא אהי אהי בינה דבינה דנצח.

חזאי: גי' יהוה. דעת דבינה דנצח. חלמא: גי' היה והיה ויהיה. חכמה דדעת דנצח.

טבא: גי' אהיה היהא יהא אהי אהי היהא יהא האיה איהה היהא יהא אהי אהי בינה דדעת דנצח.

חזאי: גי' יהוה. דדעת דדעת דנצח. המטיבין: גי' אותיות יהו: י חכמה, ו' דעת, ה' בינה.

יכונו להמשיך שפע, מחב"ד דחב"ד דנצח דו"א, לחב"ד דחב"ד דנצח דנוקבא, סוד החולם. חלמא: גי' היה והיה ויהיה. חכמה דחכמה דנצח.

טבא: גי' אהיה היהא יהא אהי אהי היהא יהא האיה איהה היהא יהא אהי אהי בינה דחכמה דנצח.

חזיתא: דעת דחכמה דנצח. חלמא: גי' היה והיה ויהיה. חכמה דבינה דנצח.

טבא: גי' אהיה היהא יהא אהי אהי היהא יהא האיה איהה היהא יהא אהי אהי בינה דבינה דנצח.

חזיתא: דעת דבינה דנצח. חלמא: גי' היה והיה ויהיה. חכמה דדעת דנצח.

טבא: גי' אהיה היהא יהא אהי אהי היהא יהא האיה איהה היהא יהא אהי אהי בינה דדעת דנצח.

חזיתא: דעת דדעת דנצח. חלמא דידך טבא הוא, וטבא ליהוי, רחמנא לישוייה לטב, שבע זימנין יגזרון עליה מן שמיא דיהוי טבא, טבא הוא, וטבא ליהוי.

ט"ב גי' י"א, יכונו להתיש כח י"א קליפות שלא יקטרגו על החולם.

אח"כ יאמר החולם בלחש: חטאתי עויתי פשעתי במצות עשה ובמצות לא תעשה התלויים בנצח, והריני מצדיק דיני עלי.

פעם חמישית הוד, החולם ה' אחרונה מלכות, יכוין להמשיך שפע, מחב"ד דחב"ד דהוד, לז"ת דהוד דמלכות להמתיק הדינים.

חלמא: גי' היה והוה ויהיה. חכמה דדעת דיסוד.

טבא: גי' אהיה היהא יהא האהי אההי היהא יההא אהיה איהה היהא יאהה האהי. בינה דדעת דיסוד.

חזיתא: דעת דדעת דיסוד. חלמא דידך טבא הוא, וטבא ליהוי, רחמנא לישוייה לטב, שבע זימנין יגודון עליה מן שמיא דיהוי טבא, טבא הוא, וטבא ליהוי.

טב גי' י"א, יכוונו להתיש כח י"א קליפות, שלא יקטרגו על החולם. אחר כך יאמד החולם בלחש: חטאתי עויתי פשעתי במצות עשה ובמצות ל"ת התלויים ביסוד, והריני מצדיק דיני עלי.

פעם שביעית מלכות דו"א, החולם ה' אחרונה מלכות.

יכווין להמשיך שפע, מחב"ד דחב"ד דמלכות דו"א, לז"ת דמלכות דו"א. להמתיק הדינים.

חלמא: גי' היה והוה ויהיה. חכמה דחכמה דמלכות דו"א.

טבא: גי' אהיה היהא יהא האהי אההי היהא יההא אהיה איהה היהא יאהה האהי. בינה דחכמה דמלכות דו"א.

חזאי: גי' יהו"ה. דעת דחכמה דמלכות דזעיר אנפין.

חלמא: גי' היה והוה ויהיה. חכמה דבינה דמלכות דו"א.

טבא: גי' אהיה היהא יהא האהי אההי היהא יההא אהיה איהה היהא יאהה האהי. בינה דבינה דמלכות דו"א.

חזאי: גי' יהו"ה. דעת דבינה דמלכות דו"א. חלמא: גי' היה והוה ויהיה. חכמה דדעת דמלכות דו"א.

טבא: גי' אהיה היהא יהא האהי אההי היהא יההא אהיה איהה היהא יאהה האהי. בינה דדעת דמלכות דו"א.

חזאי: גי' יהו"ה. דעת דדעת דמלכות דזעיר אנפין.

חלמא: גי' היה והוה ויהיה. חכמה דבינה דמלכות דו"א.

טבא: גי' אהיה היהא יהא האהי אההי היהא יההא אהיה איהה היהא יאהה האהי. בינה דדעת דמלכות דו"א.

חזאי: גי' יהו"ה. דעת דדעת דמלכות דזעיר אנפין.

חלמא: גי' היה והוה ויהיה. חכמה דבינה דמלכות דו"א.

טבא: גי' אהיה היהא יהא האהי אההי היהא יההא אהיה איהה היהא יאהה האהי. בינה דדעת דמלכות דו"א.

חזאי: גי' יהו"ה. דעת דדעת דמלכות דזעיר אנפין.

ט"ב גי' י"א, יכוונו להתיש כח י"א קליפות, שלא יקטרגו על החולם.

אח"כ יאמד החולם בלחש: חטאתי עויתי פשעתי במצות עשה ובמצות ל"ת התלויים בהוד, והריני מצדיק דיני עלי.

פעם ששית יסוד, החולם ה' אחרונה מלכות. יכוין להמשיך שפע, מחב"ד דחב"ד דיסוד, לז"ת דיסוד דמלכות, להמתיק הדינים.

חלמא: גי' היה והוה ויהיה. חכמה דחכמה דיסוד.

טבא: גי' אהיה היהא יהא האהי אההי היהא יההא אהיה איהה היהא יאהה האהי. בינה דחכמה דיסוד.

חזאי: גי' יהו"ה. דעת דחכמה דיסוד. חלמא: גי' היה והוה ויהיה. חכמה דבינה דיסוד.

טבא: גי' אהיה היהא יהא האהי אההי היהא יההא אהיה איהה היהא יאהה האהי. בינה דבינה דיסוד.

חזאי: גי' יהו"ה. דעת דבינה דיסוד. חלמא: גי' היה והוה ויהיה. חכמה דדעת דיסוד.

טבא: גי' אהיה היהא יהא האהי אההי היהא יההא אהיה איהה היהא יאהה האהי. בינה דדעת דיסוד.

חזאי: גי' יהו"ה. דעת דדעת דיסוד. המטיבין: ג' אותיות יה"ו: י' חכמה, ו' דעת, ה' בינה.

יכוונו להמשיך שפע, מחב"ד דחב"ד דיסוד דו"א, לחב"ד דחב"ד דיסוד דנוקבא, סוד החולם. חלמא: גי' היה והוה ויהיה. חכמה דחכמה דיסוד.

טבא: גי' אהיה היהא יהא האהי אההי היהא יההא אהיה איהה היהא יאהה האהי. בינה דחכמה דיסוד.

חזיתא: דעת דחכמה דיסוד. חלמא: גי' היה והוה ויהיה. חכמה דבינה דיסוד.

טבא: גי' אהיה היהא יהא האהי אההי היהא יההא אהיה איהה היהא יאהה האהי. בינה דחכמה דיסוד.

חזיתא: דעת דחכמה דיסוד. חלמא: גי' היה והוה ויהיה. חכמה דבינה דיסוד.

טבא: גי' אהיה היהא יהא האהי אההי היהא יההא אהיה איהה היהא יאהה האהי. בינה דדעת דיסוד.

חזיתא: דעת דבינה דיסוד.

החולם פעם א', הפכת מספדי למחול לי פתחת שקי ותאזרני שמחה.

והמטיבין אומרים: או תשמח בתולה במחול ובחורים וקנים יחדיו והפכתי אבלם לששון ונחמתים ושמתים מיגונם, ולא אבה יהוה * איהדונה"י אלהיך לשמוע אל בלעם ויהפוך יהוה איהדונה"י אלהיך לך את הקללה לברכה כי אתבך יהוה איהדונה"י אלהיך.

יכונו החולם והמטיבין בג' פדויות אלו, להמשיך שפע מג"ר דחכמה, לז"ת, כל אחת כלולה מעשר, לבטל ולמתק הגזר דין דשבעים שנה. אח"כ יאמר החולם פעם א': פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי.

והמטיבין אומרים: ויאמר העם אל שאול היונתן ימות אשר עשה הישועה הגדולה הזאת בישראל חלילה חי יהוה יאהדונה"י אם יפול משערות ראשו ארצה כי עם אלהים עשה את היום הזה ויפדו העם את יונתן ולא מת ופדווי יהוה יאהדונה"י ישובון ובאו ציון ברנה ושמת עולם על ראשם ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה.

אח"כ יכונו החולם והמטיבין, בט' שלומות אלו, להמשיך שפע מג"ר דכת"ר, כל אחד כלול מג'.

ויאמר החולם פעם א': בורא ניב שפתים שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר יהוה יאהדונה"י ורפאתיו.

והמטיבין אומרים: ורוח לבשה את עמשי ראש השלישים לך דוד ועמך בן ישי שלום שלום לך ושלום לעוזרך כי עורך יהוה יאהדונה"י אלהיך ויקבלם דוד ויתנם בראשי הגדוד.

אח"כ אומר החולם: ואמרתם כה לחי והמטיבין אומרים: ואתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום יהוה יאהדונה"י עוז לעמו יתן יהוה יאהדונה"י יברך את עמו בשלום. פעם ראשונה יכונו החולם והמטיבין להמשיך שפע מכתר לחכמה.

יאמר החולם: יי שמעתי שמעך יראתי. והמטיבין אומרים: יי פעלך בקרב שנים חייהו בקרב שנים תודיע ברוגו רחם תזכור. הו"ה וכן בכל השמות דלקמן.

דז"א, לחב"ד דחב"ד דמלכות דנוקבא, סוד החולם.

חלמא: גי' היה והוה ויהיה. חכמה דחכמה דמלכות דז"א.

טבא: גי' אהיה היהא יהאה האהי אההי היהא יהאה האיה איהה ההיא יאהה ההאי. בינה דחכמה דמלכות.

חזיתא: דעת דחכמה דמלכות דז"א. חלמא: גי' היה והוה ויהיה. חכמה דבינה דמלכות דז"א.

טבא: גי' אהיה היהא יהאה האהי אההי היהא יהאה האיה איהה ההיא יאהה ההאי. בינה דבינה דמלכות דז"א.

חזיתא: דעת דבינה דמלכות דז"א. חלמא: גי' היה והוה ויהיה. חכמה דדעת דמלכות דז"א.

טבא: גי' אהיה היהא יהאה האהי אההי היהא יהאה האיה איהה ההיא יאהה ההאי. בינה דדעת דמלכות דז"א.

חזיתא: דעת דדעת דמלכות דז"א. חלמא דידך טבא הוא, וטבא ליהוי, רחמנא לישויה לטב, שבע זימנין יגורון עליה מן שמיא דיהוי טבא, טבא הוא, וטבא ליהוי.

ט"ב גימטריא י"א, יכונו להתיש כח י"א קליפות שלא יקטרגו על החולם. אח"כ יאמר החולם בלחש: חטאתי עויתי פשעתי במצות עשה. ובמצות לא תעשה התלויים במלכות דז"א, והריני מצדיק דיני עלי.

יכונו המטיבים, כי עתה נשלמו מ"ב פעמים טב"א האמורים בסדר זה דחלמא דידך טבא, והם כמספר יה"ו אהי"ה. ויכונו לצרף אליהם כ"א פעמים טב"א, האמורים בו' פעמים חלמא טבא חזיתא, יעלו למפר ס"ג: יוד הי ואו הי. ועם כללות ג' הטבות, יעלו למספר אדני והכולל, שבמלכות סוד החולם, ועם כללות הששה הטבות שבסדר חלמא דידך טבא הוא כו', יעלו למספר ע"ב: יוד הי ויו הי, גימטריא חסד.

יכונו החולם והמטיבין בג' הפוכות אלו, להמשיך שפע מג"ר דבינה, לז"ת כל אחד, כלול מעשר, לבטל ולמתק הגזר דין דע' שנה. ויאמר * ויכוון השם אדני תוך ה' אחרונה של

והמטיבין אומרים: אל יתן למוט רגלך אל ינום שומרך.

והחולם אומר: הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל.

והמטיבין אומרים: יי שומרך יי צלך על יד ימינך. יומם השמש לא יככה וירח בלילה. יי שומרך מכל רע ישמור את נפשך. יי ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם.

אח"כ יכוונו פעם ראשונה להמשיך שפע מת"ת לנצח.

ויאמר החולם: תודיעני אורח חיים.

והמטיבין אומרים: שובע שמחות את פניך נעימות בימינך נצח.

פעם שניה להמשיך שפע להוד.

ויאמר החולם: תודיעני אורח חיים.

והמטיבין אומרים: שובע שמחות את פניך נעימות בימינך נצח.

פעם שלישית להמשיך שפע ליסוד.

ויאמר החולם: תודיעני אורח חיים.

והמטיבין אומרים: שובע שמחות את פניך נעימות בימינך נצח.

ויאמר החולם פעם ראשונה: וידבר יהוה אל משה לאמר. רבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם. יכוונו להמשיך שפע.

והמטיבין אומרים: יברכך יהוה וישמרך, לחח"ן דחכמה דמלכות. יאר יהוה פניו אליך ויחנך, לבג"ה דבינה דמלכות. ישא יהוה פניו אליך וישם לך שלום, לדת"י דדעת דמלכות.

ויאמר החולם פעם שניה: וידבר יהוה אל משה לאמר. דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם.

והמטיבין אומרים: יברכך יהוה וישמרך, לחח"ן דחסד דמלכות. יאר יהוה פניו אליך ויחנך, לבג"ה דגבורה דמלכות. ישא יהוה פניו אליך וישם לך שלום, לדת"י דת"ת דמלכות.

ויאמר החולם פעם שלישית: וידבר יהוה אל משה לאמר דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם.

והמטיבין אומרים: יברכך יהוה וישמרך, לחח"ן דנצח דמלכות. יאר יהוה פניו אליך ויחנך, לבג"ה דהוד דמלכות. ישא יהוה פניו

פעם שניה יכוונו להמשיך שפע מחכמה לבינה.

ויאמר החולם: יי שמעתי שמעך יראתי. והמטיבין אומרים: יי פעלך בקרב שנים חייהו בקרב שנים תודיע ברוגז רחם תזכור.

פעם שלישית, יכוונו להמשיך שפע מן הבינה לדעת.

ויאמר החולם: יי שמעתי שמעך יראתי. והמטיבין אומרים: יי פעלך בקרב שנים חייהו בקרב שנים תודיע ברוגז רחם תזכור.

אח"כ יאמר ג"פ שיר למעלות. בפעם ראשונה יכוונו החולם והמטיבין להמשיך שפע מדעת לחסד.

ויאמר החולם: שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ.

והמטיבין אומרים: אל יתן למוט רגלך אל ינום שומרך.

ויאמר החולם: הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל.

והמטיבין אומרים: יי שומרך יהוה צלך על יד ימינך יומם השמש לא יככה וירח בלילה יהוה ישמרך מכל רע ישמור את נפשך יי ישמור צאתך ובאך מעתה ועד עולם.

פעם שנית, יכוונו להמשיך שפע מחסד לגבורה.

ויאמר החולם: שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ.

והמטיבין אומרים: אל יתן למוט רגלך אל ינום שומרך.

והחולם אומר: הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל.

והמטיבין אומרים: יי שומרך יי צלך על יד ימינך. יומם השמש לא יככה וירח בלילה. יי שומרך מכל רע ישמור את נפשך. יי ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם.

פעם שלישית להמשיך השפע מגבורה לתפארת.

ויאמר החולם: שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי עזרי מעם יהוה עושה שמים וארץ.

אליך וישם לך שלום, לדת־י דיסוד ומלכות דמלכות.

סדר הטבת חלום מספר כונות ישן

הטבת חלום, יאמר החולם ג"פ חלמא טבא חזאי, להוריד שפע טובה אל ג"ר של מרת החסד, ואח"כ להורידו, וכן ז' על הסדר, והמטיבין כופלין בכל פעם חלמא טבא חזיתא, להשלים כונת החולם, שהוא במקום ה' תתאה, והמטיבין במקום יה"ו, ומשלימים המרכבה להורדת טובה.

ויש נוהגים לומר חלמא טב בלא אל"ף, וכן טב שבכל סדר זה, להסיר כל י"א קליפין שלא יקטרגו עליך, חלמא בגימטריא שלשה היות עם הכולל, חזאי גם הוא מספר הוי"ה, וכן חזית במ"ק עם המלה עולה אהי"ה, וכשהם אומרים טבא, הוא הם ז' הטבות, ז"פ כללם מ"ט, ועם כ"א ברישא הרי שבעים, (כפי מה שנמצא בסידור תפילה של הקדוש האר"י זיע"א צ"ל ועם ב' הכוללים הרי ע"ב) ואלו הב' הם המקור, ואח"כ יאמר החולם, חטאתי עויתי פשעתי במ"ע ובמל"ת התלויים במלכות או

בחסד, והריני מצדיק דיני עלי, ובפעם שניה יאמר ביסוד, או בגבורה, ובג' יאמר בהוד, או בת"ת, בד' בנצח, בה' בת"ת, או בהוד, בששית בגבורה, או ביסוד, בו' בחסד, או במלכות, ורשות בידו לכיון בו' ממטה למעלה, או הייר מלמעלה למטה, אך לא יזכיר שניהם רק א' מהם.

והג' הפוכות יכוין כולם בבינה להפוך דינא לרחמי, בכל השבעים שנים, המשפיעים על ז' מדות, ובג' פדויות יכוין (לכתר ר"ל) לחכמה, והג' שלומות יכוין לכתר שלו, שכולו שלום, לא יגירוהו רע, וכל א' מג' מדות אלו כלול משלשתן, ויש בהם גם כן בחי' עצמן וקבלתן והשפעתן, וכשאומר ה' שמעתי שמעך יראתי, פעם א', יכוין להוריד שפע מכתר לחכמה, ב' מחכמה לבינה, ג' מבינה לו"ק, שיר למעלות, פ"א להוריד שפע מחסד לגבורה, ב' מגבורה לת"ת, ג' מת"ת ולמטה, כ"י אין הרים אלא אבות, כה תברכו מלכות בהוד, תודיעני אורח חיים נה"י, או יאמר כה תברכו אחרונה, ומיד אומרים לו המטיבין, לך אכול בשמחה לחמך, שתיקן כל האורות נגד כהן עליון, שכבר רצה אלהים מעשיך, ע"כ נמצא כתוב.

תם ונשלם ספר מבוא שערים. שבח לאל עליון פוקח עורים.

הגהות מהרב ר' משה זכותא ומהרב ר' נתן שפירא זלה"ה

(ד) קול הרמ"ז, אינו ר"ל שהוא צריך ליקרא רחום והנון, אך להיות שבאו תוארים אלו בתורה, ולא יכוננו לגבי האל ית', כאשר הרגישו כל המז"ל בתוארו רחום והנון וכו', שהוא תואר פעול מאחרים, וחתרו להשיב להם איך יצדק זה באלהות, ולא יכולו רק בדוחק גדול, אבל לפי האמת הוא דברים נכונים, כי הא"ס ב"ה, הוא הפועל כל העצמות, ממדרגה למדרגה, בדרך עילה ועלול, ולכן לגב"ה התחתונים מאצילות ולמטה, יכוננו אלו התוארים כיון שהם נאצלים. אבל לגבי א"ס ב"ה, אין שם שום תואר ושם כלל, ואפילו בשם המיוחד אין לתוארו, כי שמו אינו ידוע לשום נאצל, ואפילו לא"ק. וז"ס הוא ושמו א', ר"ל ששמו ידוע לו לבד, ולא לשום אחר. וז"ש בר"מ, לית ליה שם ידוע, כי שם המיוחד ה"ס נקוד מפועל, ושם בא"ס אין לומר זה, רק מא"ק ולמטה כנודע.

(ה) קול הרמ"ז, צמצ"ם בא"ת ב"ש י"ה י"ה דשם המיוחד, שאלו האותיות ר"ל בחי' העליונות נסתלקו, והרשימו נשאר בחלל. וכן האור שבא אח"כ, הוא בחי' ר"ה, דהיינו העגול נפש, סוד ה' שבשם. ויושר רוח סוד ר' עכ"ל.

(ו) קול הרמ"ז, לאו דוקא חלל, כי נשאר שם רשימו מהאור, אבל לגבי א"ס ב"ה נקרא חלל. וז"ס הוא מקומו של עולם, ר"ל א"ס ב"ה, היה תחילה במקום העולם, שהוא היה ממלא כל החלל, אבל אין העולם מקומו, כי אעפ"י שחזר להתפשט אורו ע"י הקו, אינו מקומו. כי עצמותו אינו מתפשט, רק אורות כדלקמן, עכ"ל.

(ז) מע"ח, והאור שנתצמצם למעלה, הוא ע"ד מי שמשים אבן א' תוך בריכת המים, שהמים שהיו במקום שהונח האבן לא נאבדו, רק נאספו אל האחרים. או כמ"ש שכל העולם

(א) אמ"ז, כתוב בליקוטי הקונטרס אשר לי, שהיה רב חמאי זלה"ה.

(ב) אמ"ז, סוד תלמוד ירושלמי הוא בלאה, כי היא סוד ירושלם. ובבלי ברחל, כי שם סוד שם בוכ"ו, מהחזה ולמטה, שהוא גימטריא בבלי. כי הנה בתחילת הגלות, לא היו כ"כ ניצוצות שקועות, וזכו אותם הצדיקים, לתקן ניצוצות גדולות, בסוד לאה, כי הנה סוד התלמוד, לברר בירורין, ולהוציא הסולת מתוך הפסולת, בסוד קש ותבן שהם הקושיות. ולכן תלמוד גימטריא לילית, שהוא להכניעה, בקחתינו הניצוצות ממנה, ואח"כ תקפה צרת השעבוד, כי גברה כח הקלי' ולא היו יכולים לברר עוד בבחי' עליונה, רק בסוד בבלי' כנז', וז"ס שאמרו במחשכים הושיבני זה תלמוד בבלי, שהוא במדרגה יותר תחתונה מהירושלמי. אבל ב' הם בסוד פנימיות הכלי, כי הם סוד עשיה, לברר דיני המעש"ה, (ס"א עשיה) וכן הוא גי' קפ"ד קס"ו ק"ל וקד"ם. ואחר שרבו הימים ונתבררו כמה ניצוצות, עד שבנה אזלת יד הקלי' במאוד מאוד, כי לא נשאר לנו רק בחי' הרגלים, בסוד עקבות משיחא. ואח"כ בשנת הש"ל נתגלו קצת שערי אורה, והתחיל הרמ"ק ז"ל לדבר בסוד הפנימיות בחכמת האמת, אבל כיון שהיה עדיין נשמתו מעולם התוהו, ר"ל משירי הבחי' הא', לא דבר כי אם מסוד הנקודות בלבד, דהיינו בחיצוניות של הפנימיות, ולכן אין לנו שום עסק עפ"י דרכו, כי העיקר הוא בבא התיקון בשם מ"ה החדש, והוא סוד הפנימיות של הפנימיות, כי משם היה שורש הרב הקדוש עטרת ראשינו האר"י זלה"ה, ודבריו חיים וקיימים בכח עליון לתקן השכינה ולהשפיע עליה.

מכאן עד סימן ט"ו שייך

למ"ת בדרוש עגולים ויושר

(ג) כלל זה יהיה בידך בכ"מ מ"ש בספר

זה, ע"ח הוא מ"ש, ואין הפרש בניהם.

ימין, ואור אחד מצד שמאל, ומאלו האורות שיוצאים ובוקעים, יכול האצילות לקבל אורו, אך לא מא"ס עצמו, כי גדול מאד, ע"כ. י"ד) הגהה: מ"ש קוראים אותו אזן, ע"ש הבינה, ששרשה באזן, שבה סוד שמיעה, שעד שם מגיע מעשה התחתונים, ולכן מכנים אור זה אזן. והנה אזן וה' שרומזת לבינה, הם ס"ג כדלקמן עכ"ל.

שער טנת"א פ"א מ"ת

ט"ו) טעם למה נתפשטו למטה הוא, כי מטבע האור הוא להשפיע ועוד כי מצא שם אור החוטם ודיקנא, ונתחבר עמהם. ועוד כדי שלא להתרחק מן מקורו, דהיינו מגוף א"ק.

ט"ז) אעפ"י שהמצח אין בו נקב, ונחשב לראש, עכ"ז כשנתחיל מנקבי האזנים, נראה שיש ג"כ מהמצח למטה מנקבי האזנים, ושם יצדק בו פנים ואחור. ועוד כי סוד ע"ב שבראש, הם השערות לבד, אך מהמצח ולמטה, הוא שורש ס"ג מהפנימים, ולכן יצדק בחי' פנים ואחור, וטעם היות מצח למטה מהאזנים נתבאר במ"ש פ"ו.

י"ז) קול הרמ"ז, אעפ"י שהאורות באים מרוחקים מאד, ולא נתחברו כלל, עכ"ז אפשר לומר בהם י"ס דמקיף ופנימי, כי בבואם למטה בהתפשטות, קנו שם זה, ואז יצדק לקרותם מקיף ופנימי, כי נתחברו יחד מעקדים ולמטה, אמנם כאן באזן וחוטם שעדיין לא נתחברו, אין מציאות מקיף ופנימי, אלא שלהיות אורות דימין יותר במעלה, נק' מקיף ודשמאל נק' פנימי, אך למטה נק' כן בעצם, עכ"ל.

ח"י) הגהה: צ"ע, שאם הקירוב היה גורם להיות מציאות כלי, איך יצדק לומר, שאם היו יותר קרובים לא היו יכולים להשיג, הרי"ב ז"ל.

י"ט) מז"ל, ה' שאין הכונה לומר שהקרוב גורם מציאות כלי, אדרבה אין הכלי נמצא אלא ממיעוט האור והצמצום, אבל ה"פ, שאם יתקרבו האורות, היו מאירים בתוקף, ולא יוכלו לקבל, אלא ע"י מציאות הכלי המכסה וממעט האור, כמו שיהיה באורות הפה כמש"ל, דלפי

הוא מלא אור, והנה האדם הולך ומפסיק, ואז נאספו האור עם חבריו ופשוט.

ח"י) קול הרמ"ז, דוקא הארה מא"ס, אבל לא מעצמותו ב"ה, וזהו המשיך, ר"ל מאורו לבד האיר למטה.

ט"ו) קול הרמ"ז, סוד מקום פנוי זה, הוא אור נערב מבחי' א"ס ומהרשימו, כדי שבוזה יהיה עיכוב אל אור החלל, שלא יחזור להדבק במקורו.

י"ז) קול הרמ"ז, כי להיות החלל עגול, וכן הרשימו שנשאר בו הוכרח להתפשט תחילה כן, וגם שטבע האור להתקרב אל שורשו שהוא א"ס המקיף סביב, וכן בבא דרך קו יושר, תחילה נתפשט בסוד עיגולים, כדי להחיות האור הזה שבו.

י"א) הגהה: האדם ישר, יצא אורו מאור הא"ס, מבחי' שלא הגיע בה צמצום, ונק' רוח, וזה לו יתר שאת על בחי' העיגולים, שאינם אלא מאור שנתצמצם ולכן הוא מבחי' נפש, כמש"ל שאין צמצום אלא מבחי' דין כנודע. וגם בחי' נפש הוא דין, מפי מוהר"י ז"ל, וקשה שאיך נעשית בחי' כלים ביושר, כיון שאיני מהצמצום, ואפשר דה"ק, דעצמות אדם ישר, עדיף מהעיגולים, שזה נעשה מהצמצום, וזה מאור א"ס, אבל הכלים, בין דעיגולים בין דיושר, הוא מאור הצמצום, דא"א לעשות כלים, אלה ע"י הצמצום. מה"ר ישראל בנימין והר"ש, בין סוד שהבחי' החיצונה דא"ק, הקרובה אל העיגולים, היא נק' כלים, להיות שנתעבה בקורבתה אל העיגולים, שנעשו מהצמצום.

י"ב) מ"כ וז"ל, בפנימיות א"ק יש הוי"ה א', שהא"ק הוא לבוש אליה, ומד' אותיותיה יוצאות ד' הוי"ת לחוץ דא"ק, והם הענפים דהוי"ה הפנימית, והם: ע"ב, ס"ג, ב"ן, מ"ה. והם נגלים במצח ואח"פ דא"ק, ומה שקדם הוי"ה דב"ן למ"ה, הוא בסוד תפילין דר"ת, בסוד נקבה תסובב גבר עכ"מ.

י"ג) הגהה: בודאי אור הא"ס הוא בתוקף גדול בחכמה שלו, אבל לאחר שנתפשט משם, ובא לסוד בינה שלו, דהיינו שם ס"ג, מצד האור גדול שהתחיל להתפשט, בקע ויצא מהצדדים, ופתח סוד האזנים, ויצא אור א' מצד

בסוד המלכים, כנודע, ואחר כך יצא עולם הברודים, שהוא מסוד רא"ק, מלך הח' הנק' הדר, שהוא היסוד, כנודע בס' הדרושים דע"ב, ע"פ ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים ע"ס. והנה כלל העולה, שאלו הג' עולמות, יצאו מסוד יסוד ומלכות. וז"ס ר"ת של עקודים נקודים ברודים, הוא ענ"ב, ור"ת דיסוד ומלכות הוא י"ס, הרי ענבי"ם, חס"פ ישעיה סימן ה', מה לעשות עוד לכרמי וכר'. והנה הרמז זה הוא בפירוש הקושיא שמקשה, בסוד בורא עולמות ומחריבן, מה היתה כונתו של המאציל העליון, וז"ש מדוע קויתי לעשות ענבי"ם שהם ג' עולמות הנוז', לעשות אותם על תיקונם, ואח"כ נשברו, והיה בהם חרבן, כמ"ש האר"י ז"ל, שאפילו בעולם העקודים יש מציאות ביטול המלכים, כנו' בד"ח ע"ב, וז"ש ויעש באושים, שהם ענבים רעים. וכונתו היתה, כדי ליתן שכר טוב לצדיקים, וליפרע מהרשעים כנודע. וז"ש בישעיה על הרשעים, לכן ברא להם משחית לחבל, בסוד והאלהים עשה שיראו מלפניו והבן. וז"ס, והימים ימי בכורי ענבים, ר"ל והימים שהם ימי בכורי, ונק' ביכורים, לפי שהם יצאו קודם עולם האצילות הם הנק' ענבים.

והנה נודע, כי עולם העקודים נעשה מע"ב דס"ג, מבחי' טעמים התחתונים, וכו' כלולים ד' שמות, שהם רל"ב, ועם ד' היות רל"ו, הוא גימטריא ור"ב כ"ה, וז"ס כי מלת עקודים עם ר' אותיות, ג"כ הוא גימטריא ור"ב כ"ה, וז"ס גדול אדוננו שהוא עולם האצילות, עולם הנקודים, ונק' בשם אדנ"י, ע"ש שיצאו בסוד המלכים כנודע, והוא גדול המתחיל מטיבור א"ק, ומגיע ע"ס רגליו, כנודע, אח"כ ב"ד כא. אבל רוב כת, שהוא עולם העקודים, שהוא למעלה ממנו, והוא רב וגבוה מאד, ואין מי שישגיגו כי מה שאנו עוסקים, הוא מטיבור א"ק ולמטה, אבל משם ולמעלה, כתיב שלח תשלח, כמ"ש האר"י זלה"ה בענף ה' ד' ב' ע"ש, ותמצא דבר נאה על זה.

והנה נקודים היו כלולים מר' שמות, ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, וכולם דב"ן, והנה ד"פ ב"ן הם ר"ח, ועם הב' אותיות הם רד"ו, כמספר נקודים,

שנתקרכו האורות יחד, הוצרך להם בחי' כלי, ולפי שכבר היא מדרגה ג', היה יכול להמציא מציאות הכלל. משא"כ בשל און, שהם מאירין לאין תכלית, ומאין ימצא מציאות שם כלי, במקום גבוה מעל גבוהים, ולכן באים מרוחקים, ובריחוק משמש במקום כלי, למעט הארת האורות, ודוק היטב.

שם פ"ב מ"ת

כ" קול הרמ"ז, כי להיות שבכאן הוא בחי' ז"א בסוד הרוח כמש"ל, וז"א עיקרו מהחזה ולמעלה כנודע, שעולים נה"י לחג"ת, וחג"ת לחב"ד, לכן האור הזה הוא מתפשט עד החזה, עד כאן לשונו.

כ"א הגה"ה: שכן בשם ס"ג, הו' היא מליאה בא', והנה כשתכה הא' עם הו' דימין, תחלק לו', ותכה אותה עם ו' דצד שמאל, תעשה עוד ו', הרי י"ב, שהרי נתונה הא' בין ב' הווי"ן, מפי הרב זלה"ה.

כ"ב קול הרמ"ז, וז"ס ב' הטעמים אמצעיים, שענינם פיסוק וסמיכות. פ"י פיסוק הוא שנחלק לו' אלפין, וסמיכות ב' הווי"ן, הדל"ת שערין נשארן סמוכים.

כ"ג קול הרמ"ז, הב' אלפין דציור יו"ד, הם הארת און לחוטם ולא יותר, ולכן סודם גבורות. אמנם ב' של יו"י, הוא בסוד התנוצצות אונים מזו לזו, ועוברים דרך החוטם בלבד, אבל עצמות האורות, הוא לחזור לשורשם, ולכן הם מעולים בסוד חסדים.

דרוש העקודים פ"א מ"ת

כ"ד כתב מורינו המקובל האלהי כמהר"ר נתן שפירא ז"ל, לתת טעם למה נקראו העולמות עקודים נקודים וברודים, ונאמר, דע, כי עולם העקודים יצא מהפה דא"ק כנו', ושם בפה דא"ק מתגלה שורש כל העולמות, (נ"א המלכות), מן עולם האצילות כנו', וגם עולם הנקודים, מהענינים, שהוא בחי' המלכות דס"ג, בסוד ה' אחרונה, כנו' ע"פ אני ישנה ע"ש, ולכן היו יוצאים כל הי"ס מעולם הנקודים

רישומם של הכלים בעולם האצילות. ונודע כפי מש"ל, שעולם הנקודות נק' ס"ג, ואחר כך כשנתקן שם מ"ה החדש, ונתקן אותו הס"ג, אז הס"ג נעשה טפל אליו למ"ה החדש. אך לע"ל, יחזור הס"ג, למקומו, ויתבטל המ"ה.

והנה דע, כי נקדי"ם עם המלה גימטריא ה"ר, ומלת ברודי"ם, גי' ההרי"ם, ומיעוט רבים ב', שהם ב' הרי"ם, גימטריא ברודי"ם. וס"פ נכון יהיה ה"ר בית ה' בראש ההרי"ם, ר"ל שבנומן הוזה הוא ה"ר, שהוא ס"ג דעולם הנקודים, הוא נקרא בית ה', שהוא טפל למ"ה החדש, כנקבה לזכר, אבל לעתיד, יהיה נכון בראש ההרי"ם, שהוא למעלה ממ"ה החדש. ושם מ"ה יתבטל מעלמא. והטעם שהמ"ה נק' הרי"ם, ע"ש שיתקן את הר עיב"ל, שהוא אותיות בל"ע, ואות י' שבתוכו הוא החיות שלו, וזה היה מלך הא' הנק' דעת דו"מ דמיתא, ובו היו כלולים כל הז"מ, והנה מפני התיקון שהוא נעשה בעולם הנקודים שנק' ה"ר, שהוא שם ב"ן דס"ג, לכן עולם הברודים שהוא שם מ"ה החדש, נק' על הב', שהם מ"ה שלו וב"ן דנקודים, ולכן נק' הרי"ם, בלשון רבים, ומיעוט רבים ב', שהם מ"ה וב"ן. וז"ס שנק' הר גריוזי"ם, שכן גריוזי"ם גימטריא ההרי"ם, ועם הב' אותיות דה"ר, הרי גימטריא ברודי"ם. הרי נקדי"ם גימטריא ה"ר עיב"ל, וברודי"ם גימט' ה"ר גריוזי"ם, שמשם באה הברכה.

והנה עולם הנקודים, הוא שם ב"ן בלבד, וברודים הוא מ"ה וב"ן, ונודע שה' היות דה"פ היו בעולם הנקודים, שהם א"א ואו"א וזו"ן, וכל הויה מהחמשה היא כוללת י"ס דאותו פרצוף כנו"ל, וכן ג"כ היה במ"ה החדש, ה"פ שהם ה' הויות, וז"ס מ"ש שמ"ה וב"ן היו כלולים בדעת, שהם ה"ח זה"ג, והם ה' היות כנודע מפני טעם הנ"ל.

והנה ג"כ עולם הברודים הוא כלול ממ"ה שלו, ומב"ן דנקודים, שיש בהם י"פ, שהם י' הויות, גי' ס"ר, ועם כללות מ"ה וב"ן, גימטריא סבר, להורות שהוא כולל הב' מ"ה וב"ן, כמ"ש בס' הדרושים. והנה בתורה כתיב ברודי"ם חסר ו', והוא בגימטריא רנ"ה, וז"ס רנו שמים כי עשה ה', כנודע שעולם הנקודים נק' ארץ.

שהוא גימטריא ביצחק, וז"ס כי ביצחק יקרא לך זרע, ר"ל בשביל יצחק שהוא דין, יקרא לך זרע, שהוא טיפת הזרע שיצא בסוד קרי, מאחר שלא נתקן דכ"ף, ולכן אירע להם המקרה של הוצאת קרי לבטלה כנודע, ולכן מתו ונשברו. וז"ס גלות מצרים רד"ו שנה, כמספר נקודים, כדי להוציא משם הרפ"ח ניצוצות דשבירת הכלים, שנשברו בעולם הנקודים, ושם נתקנו בסוד וגם ערב ר"ב עלה אתם, וז"ס רד"ו שמה ושברו לנו ב"ן, ר"ל הטעם שעולם הנקודים שגימטריא רד"ו ירד ממקומו, ונשבר, היה בעבור לנ"ה, גימטריא אלהים, ר"ל מפני שבעת שיצא עולם הנקודים, יצא בסוד דין, כמשי"ה בראשית ברא אלהים, והנה בתורה כתיב נקדים חסר ו', גימטריא ר"ד, וז"ס לך ר"ד בד' גליות, כמ"ש בס"ה פרשת משפטים. והכונה היא בעבור' עולם הנקודות, שירד, צריך אתה ג"כ לירד בד' גליות, כדי לברר הניצוצות שנפלו בזמן השבירה.

וז"ס ד' גליות: בבל, מד"י, יו"ן, אדו"ם, גי' נקדי"ם. וכנגד ד' בנים שהיה בו כלול, שהם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, וכולם דב"ן, לכן היו מחויבים ישראל לסבול ד' גליות, כדי לתקן הד' בנים שדברה התורה בהם, וגלות אחרון הזה הוא נגד ב"ן ד', שאינו יודע לשאול אימתי יבוא הגואל. ולמה נתארך גלות הזה זמן ארוך, והוא סתום וחתום, אין מי יודע, ולכן נק' גלות זה שאינו יודע לשאול. והטעם שנכנסו ישראל בד' גליות אלו, כדי לעשות בירור מהניצוצות שנפלו שם באותו גלות מהשם ההוא, כי הד' שמות נפלו כמ"ש האר"י זלה"ה בדרוש רפ"ח ניצוצין, שהם ד"פ ע"ב, והם ד' שמות דכללות דב"ן ע"ש.

והנה הטעם שנשבר עולם הנקודים, היה בעבור שם מ"ה, שחסר מהם, וז"ס מש"ה עד שיפוח היום, שהוא שם מ"ה החדש, ונסו הצללי"ם גימטריא נקודי"ם ע"ה, ר"ל קודם שיצא הזכר הנק' יום, שהוא שם מ"ה החדש כנודע, אז תכף ומיד נפלו הנקדי"ם שנק' צללים, שהיו עוברים כצל העובר בכותל, ולא נשאר בו רשימו, כך הכלים דז"מ לא הניחו

לא היה ניכר שום הכר, מחמת האור החזק עד שנתלבש בכלל, ואז היה האור ניכר מעט. כי סתימת האור, הוא תיקון העולמות. ואח"כ יצא יצחק, שהוא עולם הנקודים, שכן נקודים גימטריא ביצחק כנו"ל, בסוד כי ביצחק יקרא לך זרע, ר"ל כי בעולם הנקודים הנק' יצחק, דינא קשיא בלא מיתוק כלל, לכן קרה להם מקרה לילה, שה"ס קרי לבטלה, וז"ס יקרא לך זרע דייקא, וז"ס מ"ש רז"ל כי ביצחק ולא כל יצחק, ר"ל שלא נחרבו כל הנקודים, כי הג"ר דכל ה"פ נשארו קיימים, ולא נשברו מכל פרצוף אלא הז"ת לבד כנודע, וז"ש כי ביצחק יקרא לך זרע, המקרה לילה של זרע לבטלה, ולא כל יצחק, אלא הז"ת לבד, מאחר שקבלו השפעתם מסוד צפורני רגלים, שאותו השפע הוא בסוד ויפוזו זרועי ידיו, שיצאו עשר טיפין דקרי בלי נוק' כי אם מדכורא לבד, והז"מ ינקו מאלו הטיפות, ולכן מתו כמ"ש האר"י ז"ל, אבל הג"ר שקבלו הארתם מפי היסוד והטיבור דא"ק, נתקיימו ולא מתו, ולולא אברהם שהיה עוקד לבנו יצחק שהם העשר נקודות, במלכות העקודים, כנודע בכל העולמות שמלכות דעולם זה, נעשה כתר לעולם שלמטה ממנו, ובה כלולים העולמות כולם שלמטה ממנו, וז"ס ג"כ שאברהם עקד את יצחק בכלי שלו, שהוא מלכות דעקודים, הנק' שרה אשת אברהם, ובה היה מעובר יצחק בנו, שהוא עולם הנקודים, ששם היו שרשיו כלולים במלכות דעקודים, שהוא כלי דעקודים, כמ"ש האר"י זלה"ה אח"כ, וזה גרם שלא נשברו כל הנקודים, אלא קצת מהם, מאחר שנשארו השרשים שלהם כלולים באברהם, ונמתקו קצת, ואלמלא זה היה נחרב כל עולם הנקודים ח"ו, וזאת המלכות דאברהם, גדם אח"כ תיקון העולמות כנודע.

ואח"כ יצא יעקב, שהוא עולם הברודים, שכן ברדי"ם גימטריא רנ"ו, בסוד רנ"ו ליעקב שמחה, ר"ל רנ"ו שהוא גימטריא ברדי"ם, הוא מכונה ליעקב, ע"י התיקון והשמה, שה"ס הזווג' מ"ה עם ב"ן כנודע, ואז היה נק' מטתו שלשלמ"ה, שלא היה בו פסולת, כי מאברהם יצא ישמעאל, ומיצחק יצא עשיו, כי אברהם

שהיא מלכות שם ב"ן, ועולם הברודים נק' שמים ז"א, שם מ"ה החדש כנודע, והנה עקודים נקודים ברודי"ם, גימטריא שב"ת, וז"ס ושבתה הארץ, אימתי נחה הארץ שהיא עולם הנקודים, לזה אמר שבת לה, ר"ל בזמן שבא עולם הברודים, ונתחברו יחד עם העקודים ונקודים, ונעשו כמספר שב"ת, אז היא נייחא לה, הוא א"ק, כי בו שבת בכל מלאכתו, ר"ל כי בר' שהוא יסוד דא"ק, שהוא מלך הח', הנק' הדר כבודנו, והוא נקרא שם מ"ה החדש, ואז שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים, ר"ל, שזה מלך הח', תיקון מה שברא הקב"ה בסוד אלקים ודין, ולא נתקיים, ואז כשיצא המלך הח', תיקן הכל, ולא כולם אלא הניח עד שיבא המשיח, ואז יתוקנו הכל, כמ"ש האר"י זלה"ה בס' הדרושים, וז"ש אשר ברא אלהים לעשות, שהוא עולם הנקודות, שברא בסוד אלהים, תיקן קצת, והניח קצת לתקן, בסוד ליתן שכר טוב לצדיקים, שמקיימים את העולם וכ"י.

והנה נודע, שא"א ע"ה בעבור שעקד את יצחק בנו ע"ג המזבח נק' עקידה, בסוד ויעקוד את יצחק בנו, והנה עולם העקודים רומז לאברהם, שהוא בעל עקידת יצחק, ועוד ג"כ הטעם שנק' עולם העקודים ע"ש אברהם, שאז בעקודים התחיל להתגלות בחי' כלי, שייכלו העולמות לקבל הארת א"ס, ולידע שהוא נק' רחום וחנון, וזה עלה ברצון עליון מצד רחמינו שלו, ומאחר שבעולם העקודים התחיל להתגלות שהוא בעל הרחמים, לכן נק' ע"ש אברהם, גי' רח"ם, כי משם ולמטה התחיל תיקון העולמות זא"ז כנודע, וז"ס מ"ש רז"ל ע"פ עקב אשר שמע אברהם בקולי, מלמד שבן ג' שנים הכיר אברהם את בוראו, כנודע שמתחילה יצא הארת האון דא"ק, ואח"כ הארת החוטם ופה, והנה נאמר אחר אשר נשתנה האור בסוד ג' שניים, אז היה ניכר מעט הבורא ית', כי עולם העקודים נעשה בסוד הפה, וז"ש מבן ג' שנים, לשון שינויים, ר"ל מה שנשתנה אור א"ק ג' שינויים, ואז היה מעט כח שהיו העולמות יכולים להכיר אותו ע"י מעשיו ב"ה, שנעשה בחי' כלי, היה בעולם העקודים, אבל מקודם,

בו מציאות ביטול המלכים, מ"מ היה מקלקל ע"מ לתקן, וסותר ע"מ לבנות. אבל בנקודים היה בו מיתה גמורה ממש, ולא נתקיימו הכלים שלהם, וגם בעולם הברודים נתקיימו הכלים, וז"ס אברהם אברהם כנגד הכלים האורות שנתקיימו שניהם, וז"ס בתראה שלים וכר, שהם האורות. אבל קדמאה לא שלים, שהם הכלים, שלא נתקנו כלים, עד ביאת מה"מ כנו"ל. אבל ביצחק לא נשאר כי אם האורות לבד, כי הכלים מתו, לכן לא נז' רק פ"א. והרוצה להעמיק, ימצא שכל מה שאירע לג' עולמות ענ"ב, אירע ג"כ לאבות, וכן ג"כ להיפך, אבל אז"ל במקום דאמר לקצר אינו רשאי להאריך ע"כ.

כ"ה) קול הרמ"ז, לעולם סוד כלי הוא בחי ו"ק, בסוד עליון ותחתון וד' רוחות בכל בחי שיהיה, וכן כלי גימטריא ס', והרמ"ז: כי אות כ' הם ב' זרועות, והל' הם תנ"ה, שהם המאירים לנ"ק, והי' הוא היסוד, עכ"ל.

כ"ו) קול הרמ"ז, ז"ס הקרקפתא, שהיא ע"ב וי' אותיות הם פ"ב, גי' לב"ן, כי האצילות הוא מהנקודות, שהם מטבור דא"ק ולמטה, וכן ה"ס יעקב לגבי ז"א, ולכן האצילות נק' יעקב. כ"ז) נלעד"ן, שז"ס או יבקע כשחר אורך, ר"ל שקו היושר שנק' יעקב, היה בוקע את העיגולים מעט מעט, כשחר זה שעולה מעט מעט, כן היה אורך ג"כ מעט מעט, כנ"ל בשער הענפים ענף ב.

כ"ח) קול הרמ"ז, כי ב"ן הנה ש' ה"ס עשיה, כשנתחיל למנות מע"ב שבראש, ואורות אח"פ הם ג', הרי שעקודים הם בחי' אור ד' בסוד עשיה, וז"ס אשר לבן עושה לך, ואמר עושה לשון עשיה דייקא, עכ"ל.

כ"ט) נלעד"ן, כי הבטישה זו, ה"ס זווג יסוד אבא תוך יסוד אימא, וע"י הכאות היסודות זב"ן, יוצא ז"א, והוא כלי לאו"א, כי אח"כ מתלבשים נה"י דאו"א תוך ז"א, ועד"ז הוא ג"כ כאן במקום עליון גבוה, וד"ל.

ל') בסוד ה' מוצאות שנתגלו כאן בפה, וז"ס ה"ג, ולכן נתגלה כאן כלי ע"י הכאה, שכל הכאה היא בחי' כלי.

שהוא עולם העקודים, שהיה בו מציאות ביטול המלכים כמו בנקודים, כמ"ש האר"י ז"ל. ואחר כך מיצחק יצא עשוי, שהוא הקל"י הקשה, שיצא מעולם הנקודים כנודע. אבל יעקב יצאו ממנו י"ב שבטים, שהוא ת"י מ"ה, שנתקן באצילות, י"ב פרצופים, שהם: עתיק ונוק', אריך ונוק', חו"ב, ויש"ס ו"ת, ישראל זוטא ולא, יעקב ורחל, הרי י"ב שבטים יה דע"ב ס"ג דא"ק, שע"י זווג חו"ב דא"ק, שהם נק' יה, יצאו אלו שבטי י"ה מעולם הברודים, שנק' ע"ש יעקב, שהוא מ"ה החדש, שיצא ממצח דא"ק כנודע, ולכן נק' יעקב, לשון בקיעה, ע"ש שבקע את המצח דא"ק ויצא. אבל העקודים שיצאו מפה דא"ק, והנקודים שיצאו מהעינים דא"ק, אלו לא הוצרך להם בקיעה, כי פתח פתוח מצאו, ויצאו בנקל. אבל שם מ"ה החדש, שלא היה לו שום נקב ופתח שהיה יכול לצאת, לכן הוכרח לבקוע את המצח דא"ק, ולצאת משם, וע"י אותה הבקיעה נקרא שם מ"ה החדש ע"ש יעקב, וז"ש הרב זל"ה, שעולם האצילות נק' ע"ש יעקב.

והטעם שלא היה לשם מ"ה החדש שום פתח לצאת, הכונה היא שכל הנקבים שבראש, היו סתומים באורות הטעמים דס"ג, באזון טעמים עליונים, בחוטם טעמים אמצעיים, בפה טעמים תחתונים, בעיניו היו האורות דנקודות דס"ג, ואלו נק' ענפים שנתפשטו מחוץ לא"ק, ואח"כ יצאו מפנימי ב"ן דא"ק, הארה דרך פי הטבור ויסוד, ולכן בראש א"ק לא היה שום פתח שיכול לצאת שם מ"ה החדש, אלא דרך המצח, בסוד תפילין, כמו באריך וז"א המתגלים אורות הרבה במצחם כנודע, וזה היה בסוד ענפים דמ"ה, וג"כ ע"י הסתלקות הפנימיות דנה"י דא"ק בסוד מ"ן דע"ב וס"ג, כדי להוציא את הב"ן, והיה שם מקום פנוי בלתי הארה, ולכן כשיצאו אח"כ אורות פנימיים דמ"ה, מצאו שם פתח פתוח דרך פי הטיבור והיסוד דא"ק, ויצאו משם הפנימיות דמ"ה החדש כנודע, ואז נתקנו האורות בתוך כליהם ולא מתו כמו בראשונה. וז"ס אברהם אברהם יעקב יעקב, משא"כ ביצחק, כי לא נכפל, הכונה היא כי באברהם שהוא עולם העקודים, אעפ"י שהיה

עולמים, רמו על עולם העקודים שהוא ב"ה, גימטריא הוי"ה, כמ"ש האר"י בדרוש מט"י כי הכתר דעקודים נק' י"ה, ע"ש ששם נשלמו אותיות הו"ה, שהם גימטריא י"ה ע"ש.

ג"ל) הקשה הר"י בנימין הכהן, כי למעלה בציור האלפ"ן, אמר שהאלפ"ן, הנעשים בציור יוד, נעשה א' מהם מאזן וחטם ימין, והב' משמאל, וכן בשל יו"ל. וכאן אמר ששל יו"ד, שנעשה מהם הכלים, הם בשמאל הפה, וכן האורות שנעשו מציור יו"ל בימין לבדו. והשיב לו הרמ"ז ב' תשובות בדברי, חדא דאין הכרח לומר, שאותם דחטם הם עצמן ירדו לפה, ששם בחוטם לא היו ממשיים, שהרי אין שם בחי' כלי כלל, ואינו כ"א הארה שטחיית מהתנוצצות האורות, משא"כ בפה, ששם הם בסוד כלי ממש, ונתהוו מהמשכת האורות דרך פנימיות, והתרחקו מהמאציל. והתשובה הב' היא עיקר, כי גם שם בחטם היה הציור ב' יו"ד יותר חיצון מהאחר, כי כלל בידינו כי ציור יו"ד ה"ס גבורות, ושל יו"ל הוא סוד חסדים, כמ"ש בכ"מ, ובפרט בכוננת אכילה, וא"כ אין תימא כי בדרתם לפה, כינו זה לימין וזה לשמאל, עכ"ל.

שם פיה מ"ת

ל"ד) נלעד"ן, כי הנה ציור ד' אלפין, ב' של יו"ל, וב' של יו"ד, גימטריא צ"ב, ועם כללות הפה גימטריא צ"ג, וז"ס שהיה במקדש של מטה צ"ג כלים, להורות שלא נתגלו הכלים בעת עולם האצילות, עד שנתגלו הד' אלפין מחוץ לפה דא"ק, שמספרם צ"ג.

ל"ה) הקשה מוהר"ר בנימין הכהן, שלעיל קראם ב' הבלים וב' דיבורים, וכאן ד' הבלים. והשיב הרמ"ז ז"ל, שהנה עודם בתוך הפה נקראים הבלים בכללות, אבל ב' מהם השמאלים, הם שורש הדיבור, וב' הימנים, שורש הקול. ושם בתוך הפה, הם בסוד זווג או"א, כענין הבן בחכמה וחכם בנינה, ובצאתם לחוץ שהם קול ודיבור, הם בסוד זו"ן, כמ"ש בסוד התקיעות. אח"כ מצאתי בספר אחר תירוצ

א"ל) נלעד"ן, כי הנה אורות האזן נתפשטו עד שיכולת, ואורות החוטם עד החזה, ואורות הפה עד הטיבור. והסימן הוא שח"ט: לשיכולת, חזה, טיבור, וז"ס משרו"ל ע"פ וישטחו להם שטוח, א"ת וישטחו אלא וישטחו, והרמו בזה כי לשון וישטחו, הוא לשון פרישה והרחבה, שנתפשטו אורות אח"פ, וכדי שתדע עד איזה מקום הרחיבו את גבולם, ז"ש א"ת וישטחו אלא וישטחו, משם תדע הרחבת גבולם, הרמוז במלת שח"ט כנו"ל. ונשארו אותיות וי"ה, גי' כ"ב, רמז ג"כ על כלי דעקודים שנתגלה מתוך הפה דא"ק, שפ"ה גימטריא ס"ג וכ"ב אותיות, ואותו הכלי נתארך עד טיבור א"ק. וגם שד"י עם הג' אותיות, גימטריא שח"ט, להורות מ"ש רו"ל, למה נק' הקב"ה שדי, שאמר לעולמו די, כדי שיוכלו עולמות התחתונים לקבל האורות שלהם ע"כ.

ל"ב) נלעד"ן, והנה לעיל נתגלו הי"ס בסוד ה'. ואח"כ בחטם, נתגלו הי"ס בסוד ד"ו. אבל לא נתגלה הד', כי אם בהסתר גדול, ואות הר"י נתגלה בלבד. ואח"כ בפה נתגלו הי"ס כולם, ואז נתגלה ג"כ הד' בגילוי, וסוד האותיות שנתגלו זה אחר זה, הוא הו"ד, וז"ס ב"ה א' כ"ט, ויגדל ה' את שלמה למעלה לעיני כל ישראל ניתן עליו הו"ד מלכות, אשר לא היה על כל מלך לפניו על ישראל. והנה בפסוק זה נרמו כל האצילות, אבל אין כאן מקום ביאורו, אבל קיצור הדברים הוא, כי שלמה רומז לעולם העקודים, שאז נשלמו להתגלות הי"ס בשלימות, והגילוי היה הו"ד, אשר לא היה מלך לפניו דייקא, כלומר שלא נתגלה ההו"ד בבחי' און וחטם, רק בבחי' הפה כנו'. ומ"ש ויגדל ה' וכו', ר"ל שהכתר, מאחר שהיה לו אחיזה מאזן דא"ק, לכן לא נשבר, וגם חו"ב שהיה להם אחיזה בח"פ דא"ק, לכן לא נשברו רק האחוריים שלהם. אבל האחרים שהיה להם אחיזה בעינים דא"ק, כמ"ש ב"ה, לכן נשברו, וזהו ויגדל למעלה לעיני כל ישראל, ר"ל לעיני כנגד עיני א"ק, שמשם יצאו כל ישראל שהם הו"ק שבכל הפרצופים, ולא נתקיימו ונשברו כנודע. וגם הו"ד גימטריא י"ה, וי"ה במילוי אלפין, גימטריא הוי"ה, וז"ס כי ב"ה ה' צור

לזה, וז"ל, והבי דיבורים בכלל, כי יש הבל בלא דיבור, ואין דיבור בלא הבל.

ל"ו) נלעד"ן שז"ס אם אין קמ"ח אין תורה, אם אין הד' הבלים נטחנים ע"י השניים ונעשים קמה, א"א להתגלות הב"ך אתוון, שהם נק' תורה, שע"י פתיחת הפה יצאו ה' מוצאות הפה, שזם הכ"ב אתוון, ואם אין תורה אין קמה, ר"ל אם אין כ"ב אתוון, כדי לעשות מהם כלי, אין קמה, ר"ל א"א שיכולים להתגלות ד' הבלים מחוץ לפה, כי באמצעות הכלי שהב כ"ב אתוון, מתגלים הד' הבלים, שהם הי"ס, ולכן אין קיום לזה בלא זה ולזה בלא זה, וכן פ"ה וחוט"ם גימטריא קמ"ח, שעיקר גילוי אות הד' הוא מחו"פ, אבל באזן היה נעלם.

ל"ז) קול הרמ"ז, סוד המקיף הוא במעלה גדולה מהפנימי, והוא בחי' זכר לגביה ואעפ"י שבמ"א נראה היות המקיף בסוד דין, בסוד נקבה תסובב גבר, היינו לגבי חיצוניות הכלי שאינו מתדבק בו, וגם לגבי התחתונים שאינם יכולים לקבלו, וכלל גדול הוא שכל בחי' שהיא נעלמת, אעפ"י שהוא בשביל מעלתה, הרי היא דין בערך מי שאינו מתגלה זה אליה.

ל"ח) קול הרמ"ז, קשה, שהרי כלל גדול הוא בדיניו בכל הדרושים וכוונות, שהחיצוניות הוא גרוע מאד מהפנימיות כנודע, אך הענין הוא, עמ"ש בס' אדם ישר ענף ד', שבמציאות העולמות נתרחק המקיף דיושר מהפנימי בצירוף העולמות כולם ע"ש, וא"כ ניזול בתר טעמא ונאמר, כי במקום שהמקיף דבוק בכלי, כגון באורות אלו דאח"פ, אז צריך שהחיצוניות יהיה מעולה, כדי שיתדבק בו המקיף המעולה, אך בשאר הבחי', שהמקיף רחוק מהכלי, בודאי שהפנימיות יהיה יותר מעולה מהחיצוניות, ועד"ז בכל הבחי' הראשונות דכל הפרצופים, שבכולם המקיף דבק עם הפנימי, כי הריחוק אינו אלא מהחזה ולמטה, שמשם מתחיל פרצוף התחתון ממנו, העומד בין המקיף והפנימי, וא"כ בבחי' הראשון, החיצוניות מעולה, להיות שם המקיף דבוק עם הכלים, אך מהחזה ולמטה שהמקיף רחוק מהכלים, אז החיצוניות גרוע מהפנימיות, כנזכר בכ"מ עכ"ל.

ט"ל) מליקוטי החברים, בכל בחי' ובחי', יש ד' מציאות, שהם: כלים, ונר"ן פנימים, ונשמה לנשמה מקיף, ובחי' א"א מקיף למקיף, וב' בחי' אלו האחרונים, הא' נק' חיה שהוא מקיף הא', ונק' נשמה לנשמה, והוא מהחכמה, בסוד והחכמה תחיה את בעליה, וכן חיי"ס גימטריא חכ"ם, והב' שהוא מקיף הב', נק' יחידה, לפי שאין נוק' לאריך כמו שיש לשאר, ולכן נק' יחיד בלי שני, והנה האדם, יש לו חיות פנימי שהוא נר"ן, ולא היה מספיק אור זה להאיר הגוף החומרי שלו, ולכן צריך שיהיה לו ג"כ נשמה לנשמה מקיף מבחוץ, כי בהיות הנשמה שבפנימיותו בחי' אימא והנשמה לנשמה שמקיף אותו מבחוץ, בחי' אבא, אשר ב' הם בחי' אר"א דלא מתפרשן לעלמין, ואור הפנימי דאימא, מרוב חשקו להדבק בשל אבא, יוצא בחוץ ועובר דרך הגוף החומרי, ומאיר מבחוץ, ושם נדבק באבא, וכן אור אבא נוקב ונכנס בפנים, ועי"ז מתקיים הגוף, שמאירים בו בכל צדדיו, ומקיף זה הוא נשמה לנשמה, הנק' חיה, והוא מקיף לכל הגוף בכללותו, אבל הוא מקיף ומאיר בכל חלק, כפי מה שהוא, כי בחלק נשמה מקיף לה בבחי' אורה, ולרוח מקיף לה בבחי' רוח, ולנפש בבחי' נפש, אבל המקיף הגדול, שהוא הב' הנק' יחידה, שהוא מבחי' אריך, אינו מקיף ע"ד חילוקים ובחי', אך מקיף הכל בשוה, ולכלם נותן אור דבחי' נשמה, לפי שבמקיף הגדול הזה, אין בעצמות חילוקים, כי כלו בחי' נשמה, ולכן נק' יחידה, לפי שאין לו אלא בחי' א' בהשוואה א' ע"כ.

מ') קול הרמ"ז, כי בכל המציאות שנו' ספירת הכתר, אינו בכלל העולם ההוא, אלא מעולם העליון, וכן בפרצופים, כנודע שכתר דו"א, הוא מת"ת דאימא, וא"כ גם כאן חזר הכתר במאצילו, ונשאר שם תמיד בו, כי הוא מבחי' שורשו, ולא מאורות שיצאו.

מ"א) קול הרמ"ז, הבנת סוד פסוק זה, הוא במ"ש בלקוטי תורה פרשת מטות, בענין נדרים ושבעות, כי סוד השבעה באמת הוא להמשיך ז' הבלים מפה דו"א, להקיף למלכות העומדת מהחזה ולמטה וכו' ע"ש, ומשם תבין כסדר אלו המדרגות עליונות, כמש"ל, שאצילות

שנק' הו"ד, ע"ש שמתגלים בהם אותיות הו"ד, וכן האור היוצא מן א"ק הנק' הדר, לבשת אותם האורות סביבותיך, ועל ידם היה כח בעולמות לקבל אורות ההם, ע"י הענפים שלו. והנה עתה חוזרת קושיא א' לרישא דקרא, איך אומר ברכי נפשי את ה'. שהם העיגולים והיושר, כי נודע שאין אנן יכולים לברך לשום ספירה, אלא בעת שיש לנו כח לקבל ממנו השפע והברכה שלה, והנה מאחר שאין לנו כח לקבל שום שפע מהעיגולים, איך אנו יכולים לברך, כמ"ש ברכי נפשי שהם העיגולים. בשלמא בקו היושר, אנו מברכים אותו ע"ש הענפים שלו, שיש לנו כח לקבל מהם, ונחשב כאילו היינו מקבלים ממנו עצמו, אבל מן העיגולים א"א לקבל שם שפע וברכה מהם. ועוד יש להקשות, מאחר שאין בעולמות כח לקבל מהם, א"כ למה בראם הא"ס ית', היה די בקו היושר לבד, וז"ש עוטה אור כשלמה, ר"ל מאחר שהיה עוטה הא"ס, שהוא גימטריא או"ר, כשלמה סביביו לאור ישר, א"כ האור שהיה מכה בו סביבותיו, היה מחזיר החלל לכמות שהיה מקודם, והיה מתמלא הכל מאור א"ס פ"א, ולכן מה עשה המאציל העליון, האציל מתחילה העיגולים, כדי שהם יכסו אור א"ס מכל הצדדין, שהם כמו מסכים רבים לאין קץ, וע"י אותם המסכים, יש כח בעולמות אח"כ לקבל מהענפים דא"ק, שאם לא היו העיגולים מסכים אור הא"ס, אז לא היה כח לקבל שום הארה, אפילו מענפי א"ק, מחמת שאור א"ס ית' היה מכה בהם מכל הצדדים, וז"ש עוטה אור כשלמה, וכדי שלא יכה בהם האור בכח, לכן נוטה שמים כיריעה, שהם העיגולים, לכסות הא"ס, ולכן מאחר שהם גורמים שיש כח בעולמות לקבל מענפי א"ק השפע והברכה, לכן ברכי נפשי, שמהם הברכה של כל העולמות באה, שיכולים לקבל הברכה. וז"ש הוד והדר פעלו וצדקתו עומדת לעד, ר"ל שקודם שבא מלך הדר, היה שבירת הכלים בעולם הנקודים, שהם נק' שם ב"ן, ונק' מלכות דא"ק, ונודע שהמלכות נק' צדק, וז"ש הוד והדר פעלו, אחר שפעל המאציל שנתגלו האורות של הוד והדר כנז"ל, אזי וצדקתו עומדת לעד, שאז

נק' יעקב לגבי א"ק, והוא נשבע בנפשו, שה"ס העקודים, היוצאים מפה דא"ק וד"ל. מ"ב) נלעד"ן, כי הנה נודע, כי השם ע"ב שמתגלה בגולגלתא דזה א"ק, הוא הנקרא אבא, והשם ס"ג המתגלה באזן דא"ק, הוא הנק' אימא בינה, והנה זה השם ס"ג, מתפשט עד הטיבור דא"ק, ששם נשלמו להתגלות אותיות הו"ד, ואעפ"י שזה השם ס"ג, הוא מתפשט ע"ס רגלי א"ק, מ"מ אינו נק' שם ס"ג, אלא עד הטיבור, שמשם ולמטה שהוא עולם הנקודים, נתחלף שמו לשם ב"ן, כמ"ש בדרוש הנקודות ע"ש, וז"ס מ"ש בס"ה, אימא עלאה עד הו"ד אתפשטת, ר"ל אימא עילאה שהוא שם ס"ג, אתפשטת עד שמתגלה אותיות הו"ד, שהוא עד טיבור א"ק ולא יותר, כי ההתפשטות מהטיבור ע"ס רגלי א"ק, נתחלף ונהפך אח"כ לשם ב"ן כנודע, אבל עיקר שם ס"ג, הוא עד הטיבור לבד ולא יותר והבן.

וזה סוד פ' ברכי נפשי את ה', כנודע שהעיגולים שיוצאים קודם אדם ישר, הם נק' בסוד נפש, כקטן שנולד, שאין לו אלא בחי' נפש לבד, אבל אדם ישר, יצא אח"כ, בבחי' רוח, שהוא כנגד הז"א, שנק' רוח, ונק' הי"ה, וז"ש ברכי נפשי א"ת, שהם העיגולים, ואת ה' שהוא היושר.

והנה נת"ל, שא"א לקבל מזה האדם עצמו, מכ"ש מהעיגולים, אלא מהענפים היוצאים לחוץ דרך הנקבים שלו, שהם אח"פ וטיבור ויסוד, כנודע, וז"ש ה' אלהי, שהם היושר והעיגולים שנק' ה' אלהי, גדלת מאד, שהם חשובים ונעלמים מאד, ואין בעולמות כח לקבל מהם, ולכן הוד והדר לבשת, כמש"ל שאף על פי שעיקר האור דאח"פ, הוא מתפשט ביושר כנגד דרך הפנים דא"ק, מ"מ מהארתם הוא מתפשט סביב כל האדם הזה ג"כ, ונעשה כמו לבוש להלבישו, וגם נודע מ"ש אח"כ בדרוש הנקודים, דמאחר שלא היה כח בכלים לקבל אורם בתוכם, לכן נשברו כנודע, עד שבא מלך הדר, שהוא שם מ"ה החדש, והוא תיקן את הנקודים, ולכן נק' כל עולם הנקודים ע"ש הדר, שהוא יסוד דא"ק, המתקן כל העולמות, וז"ש הוד והדר לבשת, ר"ל כל האורות דאח"פ

מ"ה) נלעד"ן, שזהו הטעם שיש ג' בחי טעמים: עליונים תחתונים, אמצעים. וכן יש ג' בחי' נקודות הטעם הוא, שבזמן שמתפשט האור דרך יושר, הוא עובר מלמעלה למטה, שהם ראש תוך סוף. וכן אור חוזר, הוא עובר מלמטה למעלה. ולכן יש לכל א' ג' בחי'. אבל האותיות שהם הכלים, אינם עולים, ונשארים במקומן. וגם הרשימו שהם התגין, ג"כ אינם עולים, אלא תמיד הם עומדים ע"ג הכלי להאיר לו מלמעלה, ולכן אין התגין אלא בחינה העליונה. ולא השאר.

מ"ו) נלעד"ן, שהוא ע"ד מ"ש בד', שבכלי יסוד נשאר אור א', זולת הרפ"ח ניצוצות, כדי להחיות כלי המלכות, דלית לה מגרמה כלום. וכן גם בעולם העקודים, בעת עליית היסוד להוד, הניח הניצוצות דרך אחוריים שלו, להאיר למלכות. וזהו לבד הניצוצות שיורדים בכלי שלו עצמו, להכות עם הרשימו שלו, כי תמיד יש בחי' ב' אורות ביסוד: א' לעצמו, וא' לכלי המלכות, בסוד בן ישי חי על האדמה.

מ"ז) קול הרמ"ז, קשה, בכאן אמר שהיסוד הכה באור המלכות דוקא, משא"כ בשאר שלא הכו רק ברשימו שלהם. והענין הוא, כי סוד הכאה היא, כשב' אורות המכים, הם בחי' דין, כי אעפ"י שאור הרשימו הוא ישר כנז"ל, עכ"ז להיות שאור האחוריים עליון, והרשימו למטה ממנו, לכן גם הוא בסוד דין, וזה יצויר בסוד הוי"ה בהפוך, ה' על ו', דהיינו סוד אור אחוריים נקודת ה', על הרשימו ו', והנה המלכות שלא הניח רשימו, וגם האור שלו הוא קטן, והוא דין, לגבי האחוריים, לכן יש כח באור של אחורי היסוד להכות בו, אכן שאר האורות הם חסד גמור, ואור עצמי, ואין כח באחורי עליון להכות בהם, כי הם מתבטלים באור ספירה המופלא.

מ"ח) קול הרמ"ז, קשה, למה הכתר ג"כ לא עשה כלי בעלותו למעלה, בהכות אור אחוריו ברשימו שלו כאחרים. וי"ל, שאין מציאות הכאה אלא אחרי שנסתלק ממקומו האור לגמרי, ועלה לספירה אחרת עליונה, אז מניח רשימו, ואור אחוריו מכים ברשימו שלו. וכד דייק בלישניה לעיל, וכשעלה היסוד

נתקן שם ב"ן שהיא המלכות, ועתה יש לה כח לעמוד לעד, ואין לה פחד יותר כמו מקודם מפחד השבירה, אלא עומדת לעד.

שער העקודים פ"ג

מ"ג) אעפ"י שלכאורה היה יותר ראוי, שיהיה להם המקיפים התחתונים, ולא העליונים שהם במעלה יותר, יובן עמש"ל בהגה"ה, כי גבי העליונים המקיף דבק לכלי. (לעד"ד קשה דא"כ למה לא יש מקיף ג' דנשמה, שהיא מבינה, שהיא בראש. ולעד"ן עמ"ש בספר ע"ח שער העקודים פ"ג בענין זה, וז"ל בקיצור, אבל לשאר הג' פנימים, לא יש בהם א"מ מבחינתם, רק מבחי' החי' פנימים אשר מקיפים, ולא מספאת עצמן, ע"כ מעתה, כיון שיותר מב' מקיפים אי אפשר שימצא, מפני מיעוט האור, לכן יצאו העליונים, כיון שהתחתונים אפשר להם להשתלם ע"י חי' הפנימים, אבל אם היו יוצאים התחתונים, היו נשארים העליונים חסרים, כי בשלמא לתחתונים, נעשים פנימים העליונים תחתונים מקיפים להם, אבל לעליונים איך אפשר שהפנימי שלו יעשה מקיף לעצמו. ועי"ל, מלא ימנע אם היו יוצאים התחתונים, היכן יחנו, אם נאמר על ראש הפרצוף, הא ודאי אי אפשר, שהרי מפנימיות העליון נעשה א"מ לתחתון, וא"א שא"מ של התחתון יעשה א"מ לעליון. וא"ת שיחנה על הו"ת, ג"ז א"א, שא"כ נמצאו הו"ת שלמים והג"ר חסרים, וזה א"א כנ"ל) וכן בכל בחי' ראשין שה"ס ח"י, אך הג' דנר"ן, אין המקיף שלהם דבק לפנימי, ולכן כאן מן הפה ולמטה אין יכולת להשיג המקיפים האלו, רק דווקא בסוד פנימיותם בלבד.

שער העקודים פ"ה

מ"ד) הרח"ו ז"ל, כל מציאות הנקודות עניינם סוד נוק', והענין הוא, שהם באים מכח אור המכה ונוצץ וחוזר ממטה למעלה. אך הטעמים הם אור פשוט, וענין זה נודע בכל האצילות.

משא"כ הרשימו. לכן מכים זה בזה, ויוצאים ניצוצות, כדי לעשות אותיות. אבל בעת שאור החכמה עלה לכתר, הנה כבר נודע שהרשימו דכתר, הארה שלו הוא יותר גדול כמה בחי' מאור החכמה, ואור החכמה היא כמו שרגא בטיהרא מאי מהניא נגד הרשימו דכתר, לכן מאחר שאור החכמה היא טפילה לרשימו דכתר, לכן אין בו כח באור החכמה שיכה בו הרשימו, כי אין כח בניצוצות אלו שיצאו מאיר החכמה, כדי לעשות כלי לרשימו דכתר, לכן הוכרה להמתין אור החכמה, עד שיחזור לצאת מהמאציל, ואז הביא עמו אור רב, ואז יש כח להכות זה בזה וזה בזה, והבן עכ"ל.

שער הנקודים פ"א

(ג') מע"ח צ"ע, כי כמו שבעקודים נזכר בחי' אור וכלים דפה ביציאה, וכנגדו אור דחכמה, וכן אור הרשימו, וכן אור הניצוצות של הכאת אור הרשימו עם אור החזר, ועם טנת"א. למה בנקודים, לא הוזכרו אלו עצמן, אלא בחי' אחרות שאינם מובנים כלל, כי כל אור דמ"ה נק' טעמים, וזה א"א. וגם הנקודות קראן נקודות, וקראן תגין אחר השבירה, א"כ ב' א' הם, ואין כאן נקודות ממש, ותגין אחרים ממש, וכיוצא בקושיות אלו ע"כ.

(ג"א) קול הרמ"ז, וגם יש ראייה לזה במוחש העין מכמה אנשים, שחוש הראות שלהם יותר דק מאחרים, עד שמציצים גם דרך מסכים, ויש שידועים לומר כמה אמות רחוקות המים בעומק הקרקע, שמהכל נראה שאור העינים יוצא לחוץ, להיפך מהסוברים שהמביטים מצטיירים בעין.

שער ב' פ"א

(ג"ב) בספר מ"ש וז"ל, והוא כי הלא כאשר נתחיל למנות שם הוי"ה בקומת א"ק, יהיה אות י' במוחין, והוא ע"ב. וה' א', היא בכל הבחי' האלו של שם ס"ג. מאזן א"ק ולמטה עד רגליו כנ"ל. ואות ר', הוי"ה דמ"ה שיצא מהמצה, לתקן הנקודים כמש"ל בח"ג. וה'

דהיינו אחר שכבר עלה, כי בעלתו לא היה כח ההכאה באור אחוריו. ובהנחה זו יובן ג"כ היטב, למה לא יש מציאות כלי לכתר, כי כיון שנטלק ועלה אל מאצילו, שכלו בסוד פנים, ואין שם מציאות אחוריים, גם הכתר עתה אין בו בחי' הכאה, כי אין בחי' הכאה אלא מחוץ לפה סוד הדבור. וא"ל כי אחר שעלה היסוד בהוד, אין שייך מציאות הכאה, כי האמת שעדיין אחוריו למטה עד עלותו במאצילו דווקא וא"כ לעולם יכה ררך אחוריו כנו'. בספר כ"י מצאתי, טעם זה למה המלכות מכה באחורי היסוד, וז"ל, ההכאה תמציתה להמציא כלי, והמלכות שלא הניחה רשימו, ההכאה מאחורי היסוד צריך שתהיה באור שלה, אך השאר שהניחו רשימו, ישיגו המבוקש שהוא עשיית הכלי, עם הכאתם ברשימו של התחתון בלבד.

(מ"ט) נלעד"ן, כי בשלמא שאר הספירות, בעלותם ממקומם, יש בין כל א' אל חברתה מהלך רב, לכן בעיכוב הדרך דכל א' וא', משפיע דרך אחוריים שלהם, במה שלמטה מהם, ומאותם הניצוצות נעשים הכלים כנ"ל, אבל הכתר הוא רבוק תמיד במאצילו, ואין בין כתר למאציל שום הפסק, ותכף שנעקר ממקומו, הוא נכנס במאציל, ולכן אינם יוצאים שום ניצוצות דרך אחוריים שלו, כמו הט"ס והבן. ואיכא למידק, כי בעת שעלתה חכמה ממקומה לכלי דכתר, היה ראוי תכף שיכה הרשימו דכתר באור החכמה, כדי לעשות כלי לרשימו, ואח"כ בחזרת החכמה מהמאציל בכתר, אז יכה ברשימו דכתר, כדי לעשות כלי לעצמה, וא"כ למה המתין לעשות שום כלי, עד חזרתו מהמאציל. וספק זה הוא בשאר הספירות שלמטה ממנו. והתשובה היא, כי כלל זה נקוט בידך, בכ"מ שתמצא הכאה, הוא בעת שב' האורות הם ב' חשובים במדרגה א' על חבירו, או כל אחד אומר אני אמלוך, מכח זה מבטשין זה בזה כנודע, כמו כאן למשל החכמה הניח הרשימו שלו בכלי שלו, וזה אור הרשימו יש לו מעלה א' חשובה, שבא מאור היושר, אעפ"י שהוא רשימו לבר, ואח"כ בהסתלקותה, אז יוצאים אורות דרך אחד שלה כנו', והנה אורות אלו יש להם מדרגה א' חשובה, שהם אור ממש,

ז"ן) נלעד"ן, שז"ס פקח עיניך, כתיב פקחה וקרינן פקח, להורות על רזא דמלתא, פקח ה' שהיא ה' א' שבשם, וגם ה' אחרונה שבשם, שב' רומזים בעיניך, וראה שוממותינו לתקן העולם על תקונו בסוד יהי אור ויהי אור.

נ"ח) נלעד"ן, שכשתמנה ק"ל וב"ך, שהם ה' נקודות, תמצא בגימטריא נק"ב. וכשתחבר ה' אחרונה דהוי"ה המתגלה בעינים כנ"ל, הרי אותיות נקב"ה, להורות שהחכמה הזאת נקרא נקבה של הטעמים, כנ"ל בפסוק והארץ היתה תוהו ובוהו זכר, שהיא נוק'. וז"ס שכל עולם הנקודים יצא מסוד הנוק' כנודע, ולכן נשברו, שגדם להם העינים דא"ק, שנק' בסוד נוק' לטעמים דע"ב.

נ"ט) נלעד"ן, זס"פ לעות אדם בריבו וכו', הכונה היא ע"ד מ"ש האר"י זלה"ה, פירוש פיטום הקטורת, שמלת לעז"ת, גימטריא י"א אד"ם, סוד ו"מ דמיתו, וד' אחודיים דאור"א, ויש"ס ותבונה, וע"ש וס"ת מתו, והכוונה מי הוא הגורם להם המיתה, וז"ש אדני לא רצה, ר"ל ע"י שהעינים דא"ק, שהם בסוד הדורמיטא, כמ"ש אני ישנה כנגד ה' אחרונה, הנק' אדני, והיא גרמה להם, כמ"ש והארץ היתה תוהו ובוהו, כמ"ש בספר מ"ש, וז"ש בכאן אדני לא רצה, ואח"כ היה התקון ע"י פתיחו דעיניך, בסוד ויהי אור כנו'. וז"ש פקח עיניך וכו', שנעשה בעת סתימת עיניך, ועתה צריך לפקוח עיניך, כדי שתאיר עיניך על השממון שנעשה כבר, ולתקן אותם, בסוד ויאמר אלהים יהי אור, כי באור פני מלך חיים, יש שם חיות למלכין ו' דמיתו עכ"ל.

ס') מה שנלעד"ן לפי פירוש זה, שנקודת הקמץ היא בסוד הטעמים דאח"פ. ונקודת פתח, היא בסוד עינים. א"כ לא יצאו מהעינים, רק ז' נקודות, שהם מהצירי ולמטה, שעולין במספר עי"ן כנ"ל. ולכן נלעד"ן לפרש ז' נקודות בסיד ז' היכלות, כי נקודת צירי היא בסוד היכל קה"ק, הכולל ג"כ כת"ב, והו' נקודות אחרות, הם ו' היכלות אחרים כנודע. ובוהו יתורץ הקושיא, איך פ"א שבג"ר לא היה שכירה כלל ועיקר, ופ"א שהשבירה היא מבינה ולמטה, שהיא מנקודת הצירי ולמטה. ובוהו יתורץ, כי

בתראה, שם ב"ן, שהם הנקודים אחר התיקון כמש"ל, והרי זו היא מהוי"ה דכללות א"ק ע"כ.

שם, וז"ס אני ישנה, כי השינה היא בסוד העינים, בסוד המפיל חבלי שינה על עיני. ג"ן) קול הרמ"ז, ולכן יצאו אורות ב"ן שהם הנקודים מהעינים, שהם בחי' חכמה, שבוהו היה להם בחי' תקון אח"כ, שאם היו יוצאין מהאזן, לא היה ח"ו שום מציאות תיקון כלל. ג"ד) נלעד"ן, שז"ס חכם עיניו בראשו, ר"ל חכם דחכמה מאיזה מקום הוא שודשו. וז"ש עיניו בראשו, הוא מעיניו שיש לו בראשו, שהם בחי' החכמה ע"כ.

נ"ה) נלעד"ן, שזה סוד הפ' בראשית ברא אלהים, שהוא ס"ג הנק' אלהים, בינה דא"ק, היא ברא את השמים, שהם י"ס דנקודים, והם טעמים דאח"פ המתגלים בעקודים, ואח"כ ברא את הארץ, שהוא עולם הנקודים, המתגלים דרך עינים דא"ק, הנק' ארץ, שהיא ה' אחרונה כנ"ל. והארץ היתה הסיבה של תוהו ובוהו וחשך ע"פ תהום, ר"ל ע"י שנתגלה זאת הארץ, גרמא היא שנחרב עולם הנקודים הנק' תהום, שכן למטה בבריאה, בינה דבריאה, נק' תהום רבה, ומלכות דבריאה נק' תהום סתם. וכאן ג"כ שם ב"ן, שהוא עולם הנקודים, נק' תהום סתם, כנגד שם ס"ג שנק' תהום דבה. וז"ש וחשך ע"פ תהום, לפי שנשברו ונפלו למטה בבריאה כנודע, ואז ורוח אלהים שהוא מ"ה דס"ג, הנק' רוח, היה מרחפת ע"פ המים, ר"ל אח"כ נתחברו ע"ב עם ס"ג, שהם המוחין דא"ק, ויצא מ"ה החדש מביניהם, ונתגלה במצח א"ק שהוא ע"פ המים שהוא ע"פ א"ק שהם רחמים גמורים ונתפשט מ"ה החדש למטה, ונתקן ב"ן. וז"ש ויאמר אלהים יהי אור, שהוא שם מ"ה. ויהי אור ג"כ, שם ב"ן. שע"י מ"ה נתקן ב"ן, ואז היו ב' מאירים יחד בשוה.

נ"ו) בספר מ"ש, והארץ היתה תוהו, כי הארץ ה' תתאה כנו', שהיא בחי' העין, היא אשר היתה תוהו ובוהו ביטול המלכים. וחשך ע"פ תהום, אותיות המו"ת בהיפוך, ר"ל דמיתו ונחשכו העינין. ואח"כ תיקונם היה, ע"י פתיחו דעיניך, כמש"ה ויאמר אלהים יהי אור.

לעולם דרך כלל נודע, כי היכל קה"ק נק' בינה, אשר כוללת כל הג"ר, כי באמת היה השגירה ג"כ בוז"ת דארין, ובו' דאבא, ובו' דאימא כנודע, כמו בו' דורין, וכל ג"ר כלולות בנקודת צירי דהיכל קה"ק, ומ"ש בג"ר לא היה שבירה, ר"ל באורות האזן שהוא הכתר, ובאורות העינים שהם חכמה ובינה, כי שם מתגלה ס"ג דס"ג, שהיא הבינה, והנקודות בעצמן נק' חר"ב, ובאלו הנז"ל שהם כתר דאח"פ שנק' קמץ, והחור"ב שמתגלין בפתיחת עינין שהם פתח, לא היה בהם שבירה כלל. אבל בג"ר דאצילות היה בהם שבירה כנו' והבו.

והנה הג' ב"ך המתגלים עם הג' אהי"ה, ה"ס ג' מיני אותיות שיש בתורה: אתון רברבי, ווטרין, ואמצעיים. והנה ג"פ ב"ך גימטריא ס"ו, כמנין גלג"ל, סוד גלגל הוא שחזור בעולם, ר"ל הג' א"ב אלו, בהם נבראו כל העולמות. והנה כל הכלים שנעשו עמהם ע"י אלו ג' ב"ך נשברו, ואחר שנתחבר עמהם שם מ"ה החדש, אז נתקן העולם. ונודע כי הלוחות הא', מאהר שארון היה ממקום גבוה, לכן לא היו יכולים לקבל האור, ונשברו בסוד שבירת הכלים, ואחר כך בלוחות ב', שלא היה אורם כ"כ גדול, לכן לא נשברו; בסוד מ"ה החדש, וז"ס ויתן על פניו מסוה, שהוא כנגד עולם התקון, שם מ"ה החדש, שנתחבר עם ס"ו, שהוא סוד ג' א"ב, ונעשה סוד מסו"ה: מ"ה ס"ו, וג"כ ע"י מסוה, היו יכולין ישראל לקבל האור דמשה, וגם שם משה רומז ע"ז, כי מ"ה יש בו (לעד"ן שחסר וצ"ל ושו' דוק) ג' ווין, וכל אות ו' במילוי וי"ו, גימטריא ב"ך, שהוא קמץ ופתח, וז"ס שנק' התורה תורת משה.

עוד נראה שצ"ע בכאן, כי הלא בעת שבירת הכלים, היו אור"א ב' שוים בענין השבירה, שכמו שנפלו אחורי אבא, נפלו ג"כ אחורי אימא, וכמו שנשאר פני אבא, כן נשאר פני אימא, וא"כ למה אינו מרומז בבינה ג"כ המקרה שאירע לה, ועוד, והלא נקודת צירי היא בבינה, ונודע כי בבינה לא נפלו רק האחוריים כמו באבא כנו', וא"כ למה מונה אותה בכלל הז"ת, שכמו שנשברו הז"ת נשברו

ס"א) ר"ל, כי הס"ג דהוי"ה הנז', הוא מפנימיות אבא הנכנס באימא, אבל בחי' ס"ג דג' אהי"ה, הוא מבחי' אימא עצמה, כי כן הנקודות עצם שורשם הוא מבינה, בחינת עצמה הנק' ארץ אדום, אך הטעמים שהם אח"פ, הם מבחי' ס"ג דהוי"ה, שהוא מאבא, ולכן און חוטם פה גימטריא ס"ג וכו', לרמוז שס"ג זה הוא דהוי"ה, כי כלל גדול הוא בידינו, שכל הויות"ת הם מבחי' זכרים כנודע, כי מ"ן דאימא הוא ס"ג, ודרחל ב"ן, וה"ס רוחא דשבקו בהון הזכרים.

ס"ב) מלקוטי החברים, הכל ס"ג יחדיו נאלחו, הנה שם א"ל במילוי, גימטריא הק"פ, וכל מקיף שורשו קו ירוק מבינה המקיף, והנה שם א"ל הוא באהי"ה שהיא בינה, כיצד: א' צורתה יו"ד, גי' ו', וא' עצמה הרי א"ך גי' אהי"ה, גם בשם ס"ג דבינה, יש שם י"א א"י, גי' א"ל, ומילוי שם ס"ג גי' הבל, לרמוז אל הבל אור המקיף דבינה היוצא משם, ומקיף

לז"ת דז"ר, ואלו הם סוד ז' הכלים שאמר קהלת, ואלו יוצאים מפה דבינה, ולכן הם ז' הכלים, ה' כנגד ה' מוצאות הפה, שהם חג"ת נ"ה, שהם גרון חידך ולשון שיניים ושפתיים. עוד יש ב' כוללים בפה עליון, שכוללים כל ה' מוצאות הפה, והם יסוד ומלכות, כי היסוד כולל בתוכו ה"ג, וכן המלכות כוללת ה"ג פ"ב, כי זה נק' כ"ל, וזו כלה, הרי הם כנגד ז' הכלים.

וכפי זה נ"ל, שגרון שיניים וחידך, ה"ט חג"ת והשפתיים ה"ס נ"ה, והלשון והפה, הם ב' כוללים, שהם י"ס, וח"ש הכל ס"ג, פי' כי בכל הז"ת, כל מציאותם מתקיים ע"י הבינה, שהיא ס"ג, ואמר הכל, לכלול הכוללים דפה, שהם י"ס, הכ"ל ס"ג, כ"ל וכל"ה, וגם הם משם ס"ג, ונמצא כל הז"ת, מתקיימים בהב"ל, שהוא מילוי ס"ג, וח"ש יחדיו נאלחו, פי' כשב' כוללים שהם י"מ, הנרמזים במלת הכל הם ביחד, אז הכל ס"ג, אך כשאין עושה טוב, פי' שע"י גרם הסתלקות הטוב העליון שהוא יסוד, שאין בו כללות וזה, אז אין גם א' כי גם המלכות מתבטלת, כי אין לה קיום רק ע"י היסוד, ולכן בעת שנתבטל היסוד, נתבטל ג"כ המלכות, וכשמתבטל היסוד הנק' טוב, אז אפילו הא' לבד שהיא המלכות לא יש כי גם היא מתבטלת. גם ז"ס"פ הכל ס"ר יחדיו נאלחו, כי עשרה חו"ג הנכללים בי"מ, כלם באים מיסוד בינה, והם עשרה הו"ר"ת גימטריא ס"ר.

גם אני חיים שמעתי ד"א, והוא כי הו' הכלים היוצאים מס"ג, הם גימטריא ס"ר, הרי כי כלו ס"ג וס"ר ד"א הם, והכלל העולה מזה, כי פה דאריך, אעפ"י שנק' פום ממלל רברבן, עכ"ז אין יוצא ממנו א"מ לז"ת, אבל הבינה, מרחמת עליהם כאם על הבנים, ונותן להם א"מ להקיפם ולשומרם בסוד כנשר יעיר קנו, ובסוד שמים לא זכו בעיניו, ששמים שהוא ז"א לא זכו בעיני בינה אמו, ותמיד נראה לה שצריך תקון, ולכן משפעת עליו תמיד בסוד א"מ הנ"ל לקשטו ולעטרו.

ס"ג נלעד"ן, עמ"ש האר"י זלה"ה, שהשם ס"ג המתגלה בעינים דא"ק, הוא ג' אהיה, וע"י באה שבירת הכלים, לפי חקדמה זו נבין, סוד

פסוק אהי"ה אשר אהי"ה, וקודם זה נקדים לך חקדמה א', מ"ש האר"י זלה"ה במ"א, חז"ל, כי רפ"ח ניצוצות הם שברי כלים שנפלו לתהומא רבה, והרמז ורוח אלהים מרחפת, ר"ל מ"ת רפ"ח, ע"פ המים הזורנים, והם הכלים, שבירתם זו היא מיתתן, וישראל כשהיו במצרים העלו משם ר"ב ניצוצות, אבל פ"ו ניצוצות לתשלום רפ"ח, לא היה יכול מרע"ה להוציא משם מכור הברזל, וז"ש וגם ערב ר"ב עלה אתם, ר"ב דייקא ולא יותר, אבל משה עלה אל האלהים, לתקן פ"ו ניצוצות אחרים, וז"ש וחשך על פני תהום ס"ת כלים וכו' עכ"ל.

ונלעד"ן, שכל זה נרמז במ"ש יעקב לבניו, שמעתי כי יש שבר במצרים, שבר דייקא, דהיינו על הניצוצין דשברי כלים הנז"ל, וידעו שיעמדו על פ"ו, ר"ל לא ישארו רק פ"ו, וזהו ושברו לנ"ו, גימטריא פ"ו, אבל ר"ב שלהם יעלו עמהם, וז"ס וירדו אהי יוסף לשבור ב"ר, ר"ל שלא ישארו שם רק פ"ו, אחר שיוציאו השברים משם כמנין ב"ר, וזה אפשר מ"ש ושברו לנו וכו', ונחיה ולא נמות, כמ"ש בכוונות האר"י זלה"ה, שאלו השברים הם סיבת מיתה לבני עולם, וכשיצאו אותם השברים, אז בלע המות, וזהו ונחיה ולא נמות, וז"ס מ"ש יוסף, ואתם חשבתם עלי רעה וכו', עם ר"ב פי' להוציא הערב ר"ב.

והנה סימנא דא מסר יעקב לבניו, כי א"א לצאת מגלות מצרים, עד שיעלו עמהם הרפ"ח ניצוצות, שנפלו בזמן שבירת הכלים, שגרם להם הג' אהי"ה שנתגלו בעינים דא"ק, שלא היו יכולים לסבול האור הרב הגדול, ולכן נשברו, וז"ס שהיו ישראל בגלות מצרים רד"ן שנה, במספר נקודי"ם, להורות שהם היו מוכרחים להוציא הניצוצות שנפלו מעולם הנקודים כמש"ל, וזהו שמרע"ה, מה שמו מה אומר עליהם, ר"ל אם ישאלו לי ישראל, באיזה כח אתה רוצה לחוציאנו ממצרים, וא"ת באותו השם שנתקן ע"י השעבוד שלנו, א"כ מה אומר עליהם, ויאמר אלהים אל משה, אהיה אשר אהיה, ר"ל אהיה שנתגלה מעיני א"ק, אשר אהיה, ר"ל אותו אהיה היה מאיר בעולם הנקודים, ונדוד שיצאו י' נקודות, הנה כל

עצמה, וד' אותיות דחוטם, הרי ג"כ גימטריא עי"ן. וגם כשתחבר מ"ה דס"ג, המתגלה בפה דא"ק, עם פה עצמה, הרי ג"כ גימטריא עי"ן. להורות שכל שמות דאח"פ, נתחברו יחד עם שם ע"ב כללות, שהוא במוחין דא"ק, כדי להוציא משם שם ב"ן, מאוד עינים דא"ק. וז"ס ששם ב"ן עם ג' הוי"ת, גימטריא עי"ן. והג' הוי"ת הנותרים, דמוזים לחיבור ג' שמות דע"ב ס"ג מ"ה, להוציא שם ב"ן, כנוכד בספר דרושים חדשים, איך יצא שם ב"ן מאוד דעינים א"ק ע"ש.

הנה יש להקשות, מ"ט לא יצא האור דרך העינים דא"ק, תכף בעת התפשטות אור א"ס בתוכו, כמו דרך אח"פ, ולמה היה צריך דווקא לזה האור זווג דע"ב ס"ג באחד יותר מאח"פ, שהוא עולם העקורים. ונלע"ד שהתשובה היא, כי קודם הזווג דע"ב ס"ג, אזי היה מאיר שם ע"ב שהוא במוחין דא"ק, בעפעפים שלו, אוד גדול מאוד, ולכן לא היה כח לפקוח עיניו, מפני סוד העבים הסותמים על העינים שלא לראות, וז"ס עבים סתר לו ולא יראה, שהם העפעפים הנק' עבים, ע"ש ששם ע"ב שהוא במוחין שלו, היה מאיר אור חזק שם בעבים שלו, כמ"ש האר"י ז"ל בדרוש עיני זו"ן ע"ש, ולכן היה צריך ששם ס"ג שהוא בינה דא"ק, יזרוג עם שם ע"ב שהוא אבא דא"ק, ואז נתלבש האור דאבא, תוך י"ס דאימא כנוכד בעולם האצילות, ומחמת אותם מסכים דס"ג, היה קצת כח לפקוח עינים דא"ק. וז"ס כשתחבר און עצמה, שמשם היה מתגלה ס"ג בראשונה, עם עין, גימטריא פקח עיניך, להורות כי עי"ן התחברות דס"ג עם עי"ן, היה לו פקחת עינים. אבל מקודם שהיה מאיר בו ע"ב, היה אז עדיין סתימות עינים, וז"ס מאחר שנתחברה אור האון עם אור העין, ועי"ן היה לא"ק פקחת עינים, לכן הכתר דנקודות והפנים דא"ר"א לא נשברו, מפני שהם היו מקבלים אור און עצמה, מתחת שיבולת הזקן כנו"ל, ולכן היה להם כח לקבל אור העינים, כי כל אור העינים בא מ"ס"ג, המתגלה באון כנוכד. וז"ס ונח מצא חן בעיני ה', ר"ל נ"ח שהוא גימטריא און, מצא חן בעיני ה', ר"ל

נקודה קנה לה שם אהי"ה בשמו, והרי הם י' אהיה, כמספר רד"ו שנה דגלות מצרים. והנה גרם להם השמות דאהי"ה שנשברו הי' נקודות, שכן י' אהי"ה גימטריא נקודים, וזה גרם להם גלות מצרים. ולכן כה תאמר לבני ישראל אהיה וכר', שהוציא אתכם ממצרים, שכבר נתקן השם שלו, ע"י הגלות שלכם, ונתקנו הרפ"ח ניצוצות שנפלו ע"י. והנה הוא גרם להיות נקודות שנשברו, שלא היו יכולים לסבול האור שלו, והוא עצמו שלחני אליכם, שאוציא אתכם, שכבר נתקן מה שבא ע"י. וא"ת מי תיקן עולם הנקודות שלמעלה, וז"ש ויאמר אלהים אל משה כה תאמר אל בני ישראל ה' אלהי אבותיכם וכר', שהוא שם הוי"ה, שם מ"ה החדש, זה תיקן כל עולם הנקודות למעלה, ע"י שהיו ישראל בגלות משועבדים למצרים, ואז נעשה כמו שהיה בזמן בריאת העולם, ששם מ"ה החדש היה מתקן כל עולם הנקודות, ואז נתלבשו הי' הוי"ת תוך י' אהיה, ונמתקו הדינים דשם אהי"ה, ע"י שם הוי"ה, ועי"ן נתקנו הנקודות. וז"ש וירא ה' כי סד לראות, ר"ל שראה עיני א"ק אח"כ בנקודים, ולא נשברו כמו בתחלה, וזה גרם להם כי סר לראות, ר"ל שיצא שם מ"ה ממצח א"ק, ואז נתלבשו הי"ס דמ"ה, שהם י' הוי"ת, גימטריא ס"ד, בתוך י"ס דעינים, שהם י' אהי"ה, ואז נמתקו הדינים, ועי"ן היה כח בעיניו לראות בנקודות ולא נשברו כמו מקודם. וז"ס שנאמר שם ג"פ אהי"ה, להורות על ג' אהי"ה שנתגלו בעינים דא"ק, שהם גימטריא שם ס"ג כנודע.

ס"ד) נלעד"ן, לפי מש"ל וז"ל, וכאשר נחלק גם את הטעמים, תהיה אות י' באון, והוא שם ע"ב דטעמים. כי כל א' מבחי' טנת"א, כלול מד' בחינות הוי"ת: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, ואות ה' א' בחוטם. ואות ו' בפה. והם שמות ס"ג ומ"ה דטעמים. ואות ה' אחרונה דהוי"ה בעינים, והוא שם ב"ן דטעמים בפרטות. אבל דרך כללות הוא, כשתגלה בעינים ס"ג דס"ג כנודע. ונדבר דרך פרטי פרטות, הנה כשתחבר שם ע"ב דס"ג שמתגלה באון דא"ק, עם און עצמה, גימטריא עי"ן. וגם כשתחבר שם ס"ג דס"ג, המתגלה בחוטם דא"ק, עם חוטם

דאלת"ה איך יוכלו לקבל הארה זו אפילו מעט ממנו דרך הדופני.

ס"ז) נלעד"ן, עמש"ל פקח עיניך וראה שוממותינו, ר"ל מאיזה מקום התחיל החרבן והשממון, וז"ש וראה, ר"ל אותו אור דעינים הנמשך עד הטיבור, לא היה נראה עדיין, כי האורות דעינים נתבטל באורות דאח"פ, שהוא אור מועט, אבל אורות דאח"פ הם מרובים. אבל אח"כ בעת שיצא מהטיבור ולמטה, אז היה נראה אור דעינים לבדו, והנה במקום שהיה נראה האור, שם התחיל שוממותו, אבל מהטיבור ולמעלה היה פקח עיניך לבר, בלא ראייה.

ס"ח) נלעד"ן, ר"ת פ"ה חוטי"ם, פ"ה, וז"ס הפ"ח נשבר, שה"ס שבירת הכלים, ואנחנו נמלטנו, גימטריא ב"פ און.

ס"ט) נלעד"ן, ונ"ח גימטריא און, מצא חן בעיני ה', שהוא ההסתכלות עינים דא"ק באורות דאון ונעשו כלים לג"ר, ואותם הכלים לא נשברו, וזהו החן שמצא האון בהסתכלות העינים בהם, אבל האורות דאח"פ לא מצאו חן בעיני ה'. ובוזה תבין מ"ש האר"י זלה"ה בספר ליקוטים, וז"ל, ומה שלא היה נח הא' שברא הקב"ה, כיון שסוף סוף כל בני אדה"ר נמחו, וכלם עכשו בני נח, א"כ מתחילה היה ראוי להיות כן, אלא בהיות כל הנשמות של דוד המבול צריכים תקון, בסוד ז"מ שנשברו וירדו, והוצרכו אל המבול לצרפם, ואף שנראה שחטא אדה"ר גרם שהוצרכו לתקון המבול, אין הדבר כן, אלא נורא עלילה על בני אדם, והעיקר הוא מפני שבירת הכלים. וזהו שסתם הקב"ה מעיינם דבני נח, ולא הולידו עד אחר המבול, וז"ש ויולדו להם בנים אחר המבול ולא קודם, מפני שזרעם לא היו צריכים לתקון. וז"ס וכל שי"ח השדה טרם יהיה בארץ, ר"ת ש"ם ח"ם י"פת לא היו בארץ קודם לכן, מפני שעדיין לא המטיר ה' אלהים על הארץ, הוא המבול שהיה צריך להביא, כדי לתקן כל הנשמות הזמה, וז"ס ונח מצא חן וק"ל עכ"ל.

ע') נלעד"ן, שי"ל למה לקח הכתר דייקא מהאון הוא בלבד ולא חו"ב, וכן חו"ב שלקחו מח"פ בלבד הם לעצמם, ולא הז"ת ג"כ. ונלעד"ר, כי כפי המעלה והבחינה שלהם, כן לקחו.

שעיני א"ק הנק' הוי"ה, היה יכול לקבל. אבל באורות האון מצא ח"ן, שהיה להם כח לקבל, ולפקוח עינים שהיו סתומים מקודם. וז"ס מ"ש ז"ל עין רואה ואון שומעת וכו', ומש"ה און שומעת ועין רואה, ה' עושה גם שניהם, ר"ל ע"י שנתחברה האון עם העין, אזי ה' עשה, כמ"ש ועשתה את צפורניה, וכן יעש אלהים את הרקיע, שהוא מלשון תיקון, והכוונה כי ע"י שהעין קבל אור מהאון, אזי ה' שהוא המאציל, עשה ותיקן את עולם הנקודים. ומ"ש גם ב', ר"ל שחוטם ופה הב', ג"כ נתחברו עם אורות האון, ועי"ז נתקנו הנקודות. זאעפ"י שבחוש הראות נראה, שהיה ביטול העולם, אינו כן, כי אדרבה שבירתן היא טהרתן, כי השבירה בעצמה היא תקון העולם מכמה טעמים כנודע, והבן זה. גם זה סוד פסוק הסבי עיניך מנגדי שהם הרהיבונני, ר"ל תסבב עיניך ממה שהוא כנגדי, שהם מנגדים אותי, כי ע"י סתימת עיניך, בא לידי שבירת הכלים, ונפלו הניצוצות במספר הרהיבונני, גימטריא רפ"ח, ולכן הסבי עיניך, ותפתח אותם, ר"ל תסבב אותם ממה שהם מנגדים אותי, ותפתח אותם עכ"ל.

שער הנקודים פ"ב

ס"ה) הקשה כמוהר"ר בנימין הכהן ז"ל, כי בספר א"י דכ"ט ע"ב אמר, ואמנם בחי' מ"ה ובין הפנימים דא"ק, חזרו לירד ולהתפשט בתוכו למטה מהטיבור. ומכאן נראה שהוא אחר, וקראו לו שם חדש, ותירץ שכיון שאלו המ"ה ובין עלו למ"ן, נתוספו להם הארה חדשה ביותר, ולכן קראם אור חדש, אבל הכל הולך אל מקום א', כי לא ירדו למטה אלא בחי' מ"ה ובין דפנימיות כנז' שם. ומורי הרמ"ז ז"ל הודה לו, וכתב לו וז"ל, בנימין הכהן, גם מכוונת ר"ה תשכיל, שיפה כיוונת במ"ש בענין מ"ה ובין וכו', ואמת נכון הדבר, וכעין זה תמצא בסוד המתקת הדינים שבהאר"ת מנצפ"ך החדש מתחדשים הגבורות עי"ש במ"ש במהדורא בתרא, עכ"ל.

ס"ו) הגה"ה, צ"ל שלא נתפשטו אלא בחי' הארה של האור הזה, אך עצמותו לא נתפשט,

שכשיצא הכתר יצא הארה שלו רובו טוב, ומיעוטו רע, היה פסולת מעורב בו מהצמצום הא', כמ"ש הרח"ו ז"ל בדרוש להר"ש סאניס ז"ל, ולכן לא נשבר רק אחורי נה"י שלו, והוה גרם לו, שהיה כח באור שלו, ליקח לכלי שלו, שגופו הוא מהמובחד דאורות אח"פ, ומפני שהיה בו מעט פסולת, גרם שלא לקח אור האזן כ"א במקום רחוק בשבולת הזקן ולא למעלה ממנו במקומו. וכן חו"ב שהיה בהם פסולת יותר מבכתר, לכן לא יכלו ליקח רק מח"פ. והוה סיבה שנפלו כל אחוריהם. וכן הו"ת שהיו רובם פסולת, ומיעוטם קדושה, לכן לא יכלו ליקח לגופם רק משיבולת הזקן ולמטה מאורות ח"פ, והוה סיבה שנפלו כל כליהם פנים ואחור.

ע"א) הגה"ה: ומהר"ר יוסף טבול ז"ל כתב, וז"ל, כמסתכל העין בסוד אור האזנים, מה שנמשך עד החוטם מצד ימין, הוא מקיף, ומשם עד שבולת הזקן, הוא פנימי. ועד"ז לצד שמאל, לענין פנימי וחיצון דכלי, ונחלקו בחיי הרב. והנה אמת הרב דברי מהרי"ט כפי דבריו. וקשה להולמו, שא"א שיסתכל העין במה שלמעלה מסוף החוטם בשום צד מהזקן, ומבשרי אחזה אלוה שא"א להביט האדם בשערות שבצדי הלחיים, אם לא יכפול השערות אל מול פניו.

שער הנקודים פ"ג

ע"ב) הגה"ה: סוד אור אזנים לכתר, וסיד אורות דאח"פ שהיו עד שיבולת הזקן, באו ביסוד, והוא הארה לחו"ב, שגם הם ב"פ נ"ה דא"ק. אבל הרעת, כיון דע"כ היה לו להתבטל, מפני שאין הארתו מאח"פ כמו ג"ר, לכן לא היה יסוד להאיר לדעת כדרך שאר היסודות, כיון שסופו להתבטל, ולכן האיר לב"פ הא'. מש"ל שהם חו"ב, כ"מ מכ"י מוהרי"ט, שמעתי מפי הרב ע"כ.

ע"ג) הקשה מוהר"ר בנימין הכהן ז"ל, למה לא יצא אור ג' כנגד כתר, אעפ"י שלא קבל מתחלת אור האזן כ"א מסופו, עכ"ז הוא

מהאזן עצמו כנ"ל. ועוד, מכאן נראה היית הבל הטיבור לאבא, ודיסוד לאימא, ולקמן אמר שנקודת השורק שהוא הכלי דיסוד, נחלק לאו"א. והשיב לו מורי הרמ"ז ב' תשובות בדבר, א' שכל עצמן של אלו ב' נקודות, הם להאיר לאצילות ואין עיקרו של אצילות אלא מאו"א ולמטה, אבל עתיק שהוא מן עיקרו כתר דנקודות, הוא מכללות עולמות א"ס, והוא מקבל אור גדול מנה"י העיקרים דא"ק שנתצמצמו למעלה מהפרסא, והוה אחר תיקונו. והיינו למאי דשייך ליה מצד עצמו, כי הלא גם הוא מקב"ד מאוד הטיבור, כמ"ש בספר ע"ח ש"ב ח"א פ"ה, וז"ל, ת"ת דא"ק, ממנו יוצא נקודת חולם לכתר דנקודות, דרך הטיבור, אבל אור זה הוא כדי שיאיר ממנו הכתר לאו"א, שהם לפי ערכם אינם יכולים לקבל מא"ק עצמו, רק מפי היסוד, י' לאבא, ו' לאימא. ובזה יתורץ לך הקושיא ב' ודוק. והתשובה הב' היא, קודם התקון שכבר ידעת שתכלית קלקול העולמות דשבירת הכלים ונקודות, הוא תקון העולמות, שאז נגמרו בעצם הויות הכלים, וגם ג' עולמות ב"ע, והוצרכו ג' הבחי': פגם, ביטול, נפילה. ואמנם בחי' הפגם דנה"י דכתר, לא היה רק באחוריים, אחר התלבשם באו"א, א"כ כל הכוונה בזה אינה, אלא על או"א, ואם היה הכתר מקבל הבל בפ"ע, לא יהיה בו שום פגם, והבן סוד גדול זה היטב, כי אם תזכה להעמיק בדבר, תשכיל שתקון הכלים של אצילות בבחי' האצילות לבד, נעשה מצד הפגם והביטול, ומהם תיקן א"א, שנטל נה"י דכתר דב"ן, ששם היה הפגם, ודאו"א נעשה מבחי' נפילת אחוריהם, כי בחי' השבירה עצמה, היה לתקון כלי זרין, בג' בחי': פנימי, תיכון, חיצון. שהן הן עצמות דג' עולמות ב"ע, ונשמותיהם.

ע"ד) מספר מ"ש, ר"ל, כי עיקרו בת"ת דא"ק, אשר נעשה כתר אל הנקודים, כמש"ל די"ג, וכ"כ בע"ח די"ג, וז"ש בתקונים ד"ה ע"א, חולם איהו כתר על אתון כנודע. שם. וגם טעם אחר, כי הנקודה שהיא י', כעין י' דשורק, היא יותר עליונה, כי היא נקודה, וממנה יונק אבא דנקודים. והו' שהיא אות א', ממנה יונקת אימא דנקודות, כנודע כי נקודים

הם חכמה, ותגין בינה, ובספר ע"ה מסיים
זאתוון בינה.

ע"ה) קול הרמ"ז, והטעם שלא נז' בא"ק
צפורני הידים, הוא, לפי שתמיד ידיו פרושות
לגבי א"ס לקבל ממנו, ואין שם רפיון ידים
כמו בז"א כמש"ל. ובע"ח ש"ב ח"א פ"ה די"ג
ובספר מ"ש, ולכן דעת דו"א למטה מהחור"ב
שלו, אמנם כאן א"ק הוא עומד ולא רבוץ,
זאז פ"א דיסוד הקבוע בסוד הת"ת, שהוא בסוד
גוף, ולכן הוא גבוה מנה. ונמצא כי בנקודים
דעת שלהם גבוה מחור"ב שלהם, ונמצא כי
מסיוס יסוד דא"ק הנתון בדעת דנקודים מסופו,
יוצא הבל והארה לחור"ב דנקודים, שהם תתאין
מיניה עכ"ל.

ע"ז) נלעד"ן, שצ"ל עתה, שמג' הבלים,
שהם: טיבור, ויסוד דא"ק, וצפורני רגליו,
שנתנו חיות למלכי ארץ אדום ג"כ בשבירת
הכלים ונפלו עמהם, ונעשה מהם יצה"ט ויצה"ר
דהיינו מאורות שנשארז בכלים, ממה שיצאו
דרך י"סוד, וגם צ"פורני רגליו, ר"ת יצ"ר.
וגם נתחברו עמהם הדינים הקשים שיצאו דרך
נקב פי האחור הנק' רעי, מהם נעשה יצה"ר,
כי נאחו בהם הקל"י הרבה, אבל כמה שיצאו
דרך הטיבור דא"ק, ונתחבר עם הארת יסוד
וצפורני רגליו דא"ק, מהם נעשה יצה"ט,
הבן זה, כי הוא סוד גדול, והוא אמיתות
הענין, עכ"ל.

פרק ד

ע"ז) הגה"ה פנ"א כתב בפ"י הוציאו בב"י
חסד, ואח"כ נתגלה הגבורה בתוך הבינה ג"כ,
והשאר יצאו זא"ז מביתה.

הגה"ה, א"א, שא"כ למה נשברו, אלא
דאי אין העליון סובל בתוכו את התחתון, ולכן
כל א' גדול מחבירו, כמש"ל, אלא כוונתו לומר,
שיצא כלי דחסד תחלה, הפך העקודים, שיצא
מלכות תחלה, ואגב שיטפיה לא דק, עכ"ל.

ע"ח) במ"ש די"ד, וזה היה אחר שנודווג
הכתר מיניה וביה, שגם הוא כלול מדכו"ן, ובכח
הזווג הוציאם לחוץ בכלי החכמה, כנדע שא"א
להוציא אורות אלא בכח זווג, ושמור כלל זה.

ע"ט) עיין בע"ח ותראה, שמש"א י"ס
דנקודים, בכללות הוא מדבר ביוצא בכתר, וכן
בחכמה וכו', ע"ש שנראה שיש שבירה בג"ד.
פ') מספר מ"ש שם, ונתנם החכמה בבינה,
שה"ס זווג דפב"פ, והיו כולם בכלים דבינה,
כי תחלה היו פב"א, ואח"כ נודווג הכתר מיניה
וביה, והמשיך להם מוחין, זאז חזרו והיו חור"ב
פב"פ, והז"ת ניתנו בה, והיו בה אח"כ בסוד
מ"ן והיו מעמידין בחי' מוחין דא"א על עמדם,
ואח"כ נודווגו יחד א"א, זאז הולידה ז' מלכים
אלו, כמש"ל בע"ה.

פ"א) עיין בספר ליקוטים פרשת וישלח,
בפסוק ואלה המלכים, שמפרש אותם היטב,
בלע דעת, יובב ת"ת, חושם חסד הדד יסוד,
שמלה מלכות שאול גבורה, ב"ח נ"ה, והוא
פ"י יפה.

פ"ב) בספר מ"ש ש"ג ח"ב פ"א, כי יצא
בלעם מסיגי מלך זה דעת העליון, וז"ס מ"ש
מהררי קדם, כי אלו מלכין קדמאין נק' הררי
קדם, וגם כי הם בסוד מלכות כי לכן נק'
מלכיים, ולכן נק' חכמת בני קדם, וחכמה
תתאה מלכות כמבואר.

פ"ג) בספר הנז', שם, והדד בן בדד הוא
ת"ת, ונק' ב"ן, כמ"ש ח"ב ש"א פ"י, לפי
שלפעמים אבא ויש"ס נעשים פ"א, יכן בינה
ותבונה פ"א, ומה שהיה תחלה מקום יסוד
דבינה, הוא עתה במקום החזה דבחי' כל
הפרצוף, ושם נעשים כל הדדים, כמ"א במ"א,
וזהו הדד בן בד"ד, ב"פ דד, שהם בחזה דת"ת,
זכן אותיות בדד ב' דד, ובמות מלך זה אי
צמקו דדי הבינה, כדרך האשה שדדיה צומקות
במות הולד שלה, והם בחי' התפשטות הג'
ביסוד אימא עילאה, כנו' בפ"ו שנפלו אז,
אשר הם דם ונעשים חלב, ועתה צמקו עכ"ל.

פ"ד) הגה"ה, פ"י כל היו כלים שנשברו,
כל א' מהם יש לו שורש כנגדו בז"ת דאימא,
וז"ש כאן שאול שהוא יסוד, שהוא מהו'
שנתבטלו, ושורשו הוא מרחובות הנהר, שהוא
יסוד בינה, ובזה תבין מאן דכר שמייה המ'
דמשה הכא, אלא דיסוד אבא מתלבש ביסוד
אימא, מפ"י מהררי"ט רנ"ו.

פ"ה) נלעד"ן, שהטעם שמביא כאן, שיסוד ז"א יצא מיסוד דאימא, בסוד רחובות הנהר, מה שלא נז' בשום מלך מהר' מלכים הא', הכוונה לפי שמביא האר"י זלה"ה, דהטעם דיוסף היה יתום מאמו, הוא, לפי שכשמתפשט נהי' דאימא תוך ז"א, נעשה מנצח דאימא חח"ן, כל קו ימין דז"א, ומהוד דאימא, נעשה בג"ה, כל קו שמאל דז"א, ומיסוד דאימא, נעשה ד"ת חצי קו אמצעי דז"א, כי ביסוד דאימא אין לה רק ב"פ, כי היסוד דאימא הוא קצרה, לכן נק' יסוד דז"א יתום, שאין לו חלק מאמו, וז"ס י"פה ת"ואר ר"יפה מ"ראה, ר"ת יתו"ם, א"כ מאיזה מקום נעשה הכלי דיסוד, ואמר שנעשה מהארה דת"ת דז"א עצמו, ולא מיסוד דאימא, אבל בכאן בשעת יציאת הנקודים כלם יצאו מבינה, ואפילו הי"מ דז"א, ולכן כדי שלא יטעו ויבינו שג"כ בנקודים יצא היסוד מת"ת דועיר עצמו, לכן הוכרח לפרש בפ"י שיצא מבינה דוקא.

פ"ט) אעפ"י שראה החסד מה שאירע לדעת, עכ"ו מלך במקומו, שחשב שבהיותו רחוק יותר מהדעת שמקודם, יוכל הכלי שלו לסבול, וכן שאר הספירות עד"ז. גם כן, ועיין מ"ש בדרוש חפצי בה דרוש ג' פ"ז עי"ש.

צ"י) נלעד"ן, שז"ס וילקט יוסף את כל הכסף, הכסף. ה"ח. ואז נק' כ"ל, גימטריא ו', שהם ה"ח, כ"א כלול מ"י, הרי ו'.

צ"א) נלעד"ן, לא באתי לחלוק על רבותי ח"ו, אלא באתי להוסיף עליהם ענין א' עמ"ס הם, והוא, כי ע' פנים לתורה, כי נלעד"ן הכוונה, שלא היה יכולת בכלי דמלכות לקבל בתוכה אפילו האור שלה בלבד, הטעם הוא, כי ידוע הוא שכמו שהיסוד נק' כ"ל, משום דכליל כל ה"ס, כך המלכות נק' כ"ה, שהיא ג"כ כלולה מכל ר"ס עילאין. והנה כמו שיסוד היה מקבל ה' דשימין וב' אורות, גם המלכות קבלה ו' רשימין, ואור א' בלבד, מה שהיה נוגע לעצמה, ומפני האור הגדול דו' רשימין, שלא היה בה כח לקבל אורם, לכן נשבר הכלי שלה.

ועי"ל טעם יותר נכון, לפי מ"ש האר"י זלה"ה, שבעת שנפל הכלי דדעת ברעת דבריאת או ירד האור שלו במלכות דאצילות, ואחר כך כשעלה הדעת למקומו, הניח רשימו א' בתוך המלכות, ואותו הרשימו הוא בחי' מלכות שברעת מצד הגבורות שלו, ונודע כלל א', כי ניצוץ א' של מעלה, הוא יותר גדול מכל מה שלמטה ממנו, ולכן גם כאן כלי המלכות שהיה לה מקודם הרשימו דדעת, שהוא אוד גדול, כמעט שזה אל אורה, ואפשר שהוא יותר גדול מאורה, ולכן כשבא אח"כ האור עצמה דמלכות ליכנס בכלי שלה, אזי מצא שם אוד

פ"ו) נלעד"ן שצ"ע, מאיזה בחי' היה זה האור שנשאר בכלי דיסוד כדי להאיר כלי מלכות, ונ"ל כמ"ש האר"י ז"ל, כי בעת שנשבר הכלי דחסד, ירד אורו בכלי דיסוד, ואח"כ כשחזר החסד לעלות למקומו, הניח שם רשימו א' ע"ש, והנה אותו הרשימו האיר כלי מלכות כדי להחיות כלי שלה. וז"ס והוכן בחסד כסא, ר"ל כי ע"י החסד נתקן כלי המלכות ואז נשארה חיה ולא מתה כשאר הכלים.

פ"ז) בספר מ"ש ש"ה ח"ב, ח"ל, ונלעד"ן לפרש כי הש"ך ניצוצות שהם ז"פ אד"ם, הם ז' כלים דז"מ, והרפ"ח ניצוצות הם אורם שבתוכם, ומעולים מהשכ"ה דינים שהם כלים ממש, כנודע שיש הפרש בין שכ"ה לרפ"ח, וכללות ב' נרמזו בהיום הר"ת עולם, או אפשר במ"ש ג"כ ממורי זלה"ה במ"א, כי הרפ"ח ניצוצות בהצטרף עליהם ל"ב אלהים, שגם הם שורשי הדין הם ש"ך, והכל א', ומש"ל כי השכ"ה הם כלים, פ"י על הניצוצות שבתוכם שאינם נפרדים מהם תמיד, או אפשר כי אלו הל"ב אלהים הנוספים על הרפ"ח ניצוצין, הם בחי' שאול מרחובות הנהר, שנחבא בכלי היסוד כנ"ל פ"ת, כי אלו הל"ב נמשכים ממוח חכמה

אחר שזה כמותה, ולא היה בה יכולת לבי מלכים, שהם הבי' מלכיות להשתמש בכלי א'. ונשברה הכלי שלה ג"כ.

ועי"ל ע"ד מש"ל, וז"ל, והנה כשירדו אלו האחוריים ירדו אחורי אבא כלולים מי"ס, ואחורי אימא ירדו ג"כ שם כלולים מי"ס, והנה אחורי אבא, ירדו ונפלו ועמדו כנגד פנים דנוק' דו"א, ואחורי אימא גם הם שם, ועמדו כנגד אחורי נוק' דו"א, ונשאתה היא עומדת באמצעו, אלו מאחור ואלו מפנים עכ"ל. והנה אז בעומדה הנוק' בין שני הכרובים, אז קנתה מהם הארה גדולה מאד בפנים ובאחוריים שלה, ואז נתמלא כלי דמלכות הארה מהבי' אחוריים דאו"א, ולכן כשבא אח"כ האור הנוגע אל כלי המלכות לא היה מקום ליכנס שם בכלי שלה, שכבר היה מלא אור מהאחוריים דאו"א, והאור שלה היה דוצה ליכנס בכל כחו כדי למלוך במקומו, ולא היה הכלי יכול לסבול, ולכן נשבר וירד בבריאה, ע"כ.

פרק ו

צ"ב) נלעד"ן, שו"ס מ"ש האר"י זלה"ה במרע"ה, שהעלה את המלכות באחורי ז"א עד החזה שלו, ואח"כ בא שהע"ה ומצא אותה מתוקנת בפרצופה, ואז בנקל החזירה פב"פ, והיתה הלבנה במילואה. א"כ העיקר היה משה רבינו ע"ה, והטפל היה שהע"ה, ע"ש.

צ"ג) נלעד"ן, למ"ש מכאן, מ"ש בכ"מ שנפלו אחורי או"א וישסו"ת, הוא על חו"ג שמגדילים אחוריהם, והם נפלו בסוד טפת קרי כנ"ל, ונדדע שיש ה"ח באבא, וה"ג באמא, והם י' היות, גימטריא ס"ר, וכן יש ה"ח יש"ס, וה"ג בתבונה, וגם הם י' היות גימטריא ס"ד, הרי ב"פ ס"ר, וז"ס נשברה החב"ית, נשברה לס"ר ס"ר, ר"ל שבעולם הנקודים נשברה החב"ית, שהוא ר"ת חו"ב יש"ס תבונה, כשנשברה החב"ית, לא נשברה מהם רק הס"ר ס"ד, שהם החו"ג שהגדילו אחוריהם, שעולה גימטריא ס"ר ס"ר והבן, וכן נוכל לפרש בו"ת שנפלו מהם הפנים והאחוריים, ר"ל שיצאו מהם ג"כ החו"ג, שמגדילים ג"כ הפנים, גם האחוריים שלהם בסוד טיפת קרי כנ"ל, והבן זה היטב עכ"ל.

צ"ד) נלעד"ן, שאותיות בד"ק, הוא דב"ק, חז"ה גימטריא כ"ג, כמספר מילוי המילוי דב"ן, שהיא בינה, שנעשה מב"ן, ונק' חיה, והיא היתה דבוקה באחורי אבא, ונלעד"ן בנימין הכהן, שאותיות ברק חיה, גימטריא ק"ל ע"ה, לדמוז על ה"ח וה"ג, שהם באחוריים שלהם שנפלו, וכן שעטנ"ז ג"ץ גימטריא תק"ל, רמז למ"ש הגאון הנשיא בסוד הס"ר ס"ר, שבזרן נשברו פנים ואחוריים, והם י"ח וי"ג, שהם גימטריא תק"ה, וע"ה תק"ל.

צ"ה) נלעד"ן, שהסימן דב"ך אותיות, הוא טוב"ה, ר"ל ט' אותיות דמלאכ"ת סופ"ר, ו' דבד"ק ח"ה, ב"ה הם ו' דשעטנ"ז ג"ץ, וז"ס בקהלת, ולראות טובה, ר"ל שהב"ך אותיות שהם כלים דעולם הנקודים, נתגלו מהדראה דעיני א"ק, וז"ש ולראות טוב"ה גימטריא ב"ך, וז"ס טובה חכמה עם נחלה, שהיא בינה הנק' נחל קדומים, שממנה יצאו הב"ך אתוון שהם זו"ן, ויותר לרואה השמש, ר"ל שהיתרון בא לאר"א, מרואה השמש, שהוא א"ק, שיש לו יכולת לראות בזהרא דא"ס, הדומה לשמש, שמאיר לכל העולם. משא"כ שום ספירה אחרת, שאין לה רשות להסתכל בזהרא עילאה, וז"ס מ"ש לרוא"ה, עם ד' אותיות, גימטריא א"ק והבן זה.

צ"ז) נלעד"ן, ש"ל ב' דברים אלו הסותרים זה את זה, שלעיל אמר וז"ל, ונמצא כפי זה שג' נקודות, א' לוקחות הארה לצורך הכלים שלהם מג' אורות אח"פ, וכל הז"ת אלו אינם לוקחות רק מב' אורות לבד שהם ח"פ, כי אור און העליונה כבר נגמרה בשיבולת הזקן, וא"כ איך אמר בכאן, שהם חסרים מבחי' ג' אורות אח"פ, ולכן צריך ג' תגין על כל אות ואות משעטנ"ז ג"ץ וצ"ע, ונ"ל שהכוונה היא, שלא לקחו מהאור עצמו דאח"פ, רק מהארה לבד, ולא מהשרשים עצמן, והבן עכ"ל. (אין הכונה לומר שלא לקחו כלל מאורות ח"פ, והם חסרים מהם, רק שלא לקחו אותם למעלה בשבולת הזקן, כמו שלקחום או"א, אלא שלקחום מלמטה משבולת הזקן בגוף א"ק, נמצא שבערך או"א שלקחו אורות ח"פ בשבולת הזקן, חסר מהו"ת אורות ח"פ, וכמ"ש לעיל פ"ב ע"ש ודו"ק.

פרק זיין

כאן שנשבר הכלי שלו, ר"ל שהדעת נק' כלי פנימי דר"ק, כנז' בדרוש דו"א, וזה כלי הפנימי הוא שנשבר. ואפילו שנשבר וירד למטה, מ"מ היה נשאר בלוע בתוך שאר הכלים האחרים, ולכן אינו מתחיל למנות ממ"א סוד השבירה, רק מחסד ולמטה, מפני שהשבירה שלו היה נראה לעין כל שנשבר, אבל כלי הדעת לא היה נראה השבירה שלו לעין כל, לפי שהיה בלוע תוך כלים דר"ק, ולכן מתחיל מחסד ולמטה עכ"ל. ועיין סימן קי"ב תירוץ אחר מהרמ"ז.

ק') הגה"ה, מפי מוהרי"ט שמענו, שאין הקושיא נופלת כאן, לפי שאעפ"י שאנו אומרים שהיו אחורי אבא אל פני בינה, אין הכוונה שהופך פרצוף שלו, אלא שכיון שנפלו האחוריים שלו הפך פניו, כלומר שלא היה מאיר בה, ועדיין דבקות פרצופי או"א במקומו. אבל בקושיא זאת הרגיש הרב זלה"ה, בשבירת כלי הגבורה, שאז ביארנו שנהפכו או"א אב"א לגמרי, ואיך אפשר והלא עדיין לא נשבר שלישי ת"ת באופן שעדיין היו ב' דבוקים בשלישי ת"ת, שהוא גמר הפרצוף שלהם. יחשיב שו"ס צמיקת הדדין, שכיון שירדו האורות לכלי הת"ת, והגיע לסוף שלישי עליון, מיד אירע צימוק ושבירה, ועי"כ חזרו או"א אב"א, כי הצימוק של שלישי המלך הזה, גרם חסרון בשלישי ת"ת דאו"א שהוא גמר פרצופם. ועיין לקמן שדברים אלו יש להם שורש, אבל אין הקושיא מתורצת, שאין מיתת גבורה ושלישי ת"ת כא', שהרי היתה מלוכת תפארת בנתיים, ואיך נהפכה אימא אב"א במיתת הגבורה, וצ"ע ממוהרי"ט.

ק"א) נלעד"ן, ש"ל והלא לעיל אמר אחר שנשבר כלי המלך הב', אז נפלו כל האחוריים דאבא, ואיך אמר בכאן אחר שנשבר מלך הד', אז נגמרו כל אחורי או"א לירד, והרי כבר ירדו כל אחורי אבא אחר שנשבר המלך הב'. ונלעד"ד שקושיא זאת מתרצה האר"י זלה"ה, כמ"ש כי אעפ"י שבמיתת החסד ירדו אחורי אבא עכ"ז אין אלו נק' אחוריים גמורים, לפי שעדיין היו מאירים פנים דאימא באחורי אבא

צ"ז) נלעד"ן, שח"ג אלו שהמשיך הדעת באו"א, הוא מדעת דכתר, שנה"י דכתר נתלבשו במוחין דאו"א.

צ"ח) הגה"ה, כל עוד שהדעת שהוא המלך הא' היה קיים, א"א מסתכל בדעת דאו"א, ומאיר בו. וכשנשבר וירד מלך זה, פסק הסתכלות א"א מלהאיר בדעת דאו"א. וכשנשבר אח"כ כלי החסד, אז ירד דעת דאו"א בגופא דילהון. כך קבלנו מפי מוהרי"ט, שקבל מפי הרב ז"ל ממוהרי"ב.

צ"ט) נלעד"ן, שצ"ע ממ"ש הרב ז"ל במ"א, וז"ל הדעת אין אנו מונים בכלל הי"ס, משום שהוא נשמה אל הר"ק, כנז' בכ"מ, ואין אנו מונים רק מה שיש בו כלי, והדעת הוא בחי נשמה בלא כלי. וכן בכללות האצילות, עתיק הוא בחי נשמה לכל האצילות, ואין שם בחי כלי. והנה הי"ס שבכללות האצילות, הם הי' נקודות שיצאו תחלה בתוך כלים ממש, ומהם היה התקון, כי מנקודה א' נעשה כתר דאצילות, הנק' א"א, ובתוכו עתיק בבחי נשמה. ומב' נקודות נתקנו או"א. ומר' נקודות נתקן ז"א. ומנקודה אחרונה, נבנית נוק' דו"א. הרי הם י"ס די' נקודות עכ"ל. הכלל העולה, שהדעת הוא פנימיות דר"ק, ואין לו כלי בפ"ע, לכן אין אנו מונים אותו בכלל הי"ס, א"כ איך אמר כאן, שהמלך הא' הוא דעת, והיה מלך בכלי שלו, ואח"כ נשבר כלי שלו, מהיכן בא לו כלי זה. ואת"ל שיש הפרש בין קודם התקון לאחר התקון, דהיינו קודם התקון היה לו בחי כלי, ואחר התקון נעשה בחי נשמה לר"ק, זה אינו, שא"א לומר כן, שהרי בסמוך אמר וז"ל, יען שמן החסד התחיל מיתת המלכים הנז', לכן נרמז מיתת המלכים בשם זה הא', של אב"ג ית"ץ. א"כ יש לפרש שם הטעם, שאינו מונה ספירת הדעת בכלל המלכים, בשביל שאפילו קודם התקון לא היה לו כלי בפ"ע, רק היה נשמה לזו"ן, כמו אחר התקון כנ"ל, א"כ הדק"ל שאיך אמר כאן שהיה לו כלי ונשבר ג"כ כשאר הכלים וצ"ע. ולעד"ן לתרץ, שהדעת נק' בלע, מפני שהוא נשמת הר"ק ובלוע בתוכם, ומ"ש

עיי"ש. עיין שפת אמת על ש' ט' פ"א. שתירץ קושיה הרב הר"ן ז"ל ב"גירצו על יפ"ש.

ק"ב) נלע"ד, שצ"ע אין היה כח לנ"ה לתקן ב' גופים דיסטר"ת, מאחר שהם בעצמם אינם אלא גוף א', מפני שהם ב' פלגי גופא, וגם איך במיתה שלהם גרמו ג"כ ביטול בב' גופים דיסטר"ת. ונ"ל לתרץ, כי הלא נודע שא"א עילאין מלבישים לאריך הב' זרועות שלו, ועד החוזה, אבל ישטר"ת מלבישים לאריך מהחוזה ועד טיבורו, והנה ת"ת נק' לעולם גוף א' מחובר יחד, לאפוקי ב' זרועות, שהם מפורדים זה מזה, ולכן ישטר"ת, אעפ"י שהם ב' גופים, מ"מ בערך א"א עילאין, נק' ב' פלגי דגופא, מאחר שהם אינם מלבישים רק גוף א', לכן היה כח בנ"ה, שהם נק' ג"כ ב' פלגי גופא, ע"ש שהם מתקנים גוף דנוק' דז"א, ולכן היה כח בנ"ה לתקן ישטר"ת, שנק' ג"כ ב' פלגי גופא כנז"ל. (א"נ נלע"ד שיובן כמ"ש לעיל, והוא דוגמת ז"א עם המוחין שלו המצד הבינה וכו', וכל דרוש זה צריך שתבינהו ע"ד הדרוש ההוא, והכל בצירוף א' ואז תבינהו, וכתב הת"ח ד' ס"ד וז"ל, הכונה הוא שהג' מלכים הא' עד שלישי העליון דת"ת, הם בחי' זר"ן הגדולים, הלוקחין מוחין מא"א עילאין, ומשני שלישי ת"ת התחתון, עד המלכות, הם בחי' זר"ן (דא"א וא"ק) נוקי, ונק' חיצון, וחג"ת כלי פנימי, שהוא בחי' פנים וכו', וזה הכלי החיצון וכו', שנק' א"ת, מקבל מוחין מיסטר"ת, לכך במיתתן נפלו אחורי ישטר"ת וכו', יע"ש.

ק"ג) נלע"ד, שצ"ע, איך אמר כאן ש"א סמני הקטורת, הם ז' דו"ן, וד' אחוריים דא"א ויש"ס ותבונה, ואלו האורות לא יכלו להתברר, ונשארו נתונים בתוך הקלי, א"כ הוא מנה כאן, שגם אחורי א"א וישטר"ת נפלו תוך הקלי, ולקמן אמר בפירושו אחורי אבא נתקנו תכף בעת התקון, ונעשה מהם פרוץ יעקב שלם, מ"ס דאחוריים דאבא, אבל האחוריים דבינה ותבונה לא נתקנו, רק המלכות

פרק ח

ונלע"ד, שז"ס שאמר, כי כמו שהכתר שלא נפל ממנו רק בחי' הנה"י שלו, שנכנסו בסוד מוחין לאו"א וכו', כן היה בכאן, דהנה"י דיסטר"ת, וגם הנה"י דאו"א עילאין, אלו הם שנפלו בקלי, דהיינו האחוריים שלהם, מפני שהם נחשבין כז"א עצמו כנז"ל, וזה סוד פסוק זר יהיר לץ שמו עושה בעברה זרון, הכוונה היא שהסימן די"א אורות שנפלו, הוא ז"ד, ז"ת דזו"ן, וד' אחוריים דיסטר"ת וחו"ב, והנה חו"ב וישטר"ת, הם בסוד י"ה דהוי"ה, וזר"ן הם בסוד ו"ה דהוי"ה, הנה כשתכה י"ה ב"פ שהוא בסוד יהי"ה, אזי עולה גימטריא רכ"ה, גימטריא יהי"ה, וכשתכה ו"ה פעמים על ו"ה, בסוד ו"ה על ה"ה, אז עולה כמספר ל"ץ ע"ה, וכשתחבר רכ"ה עם קכ"א, עולה כמספר שמ"ה, והנה כל החיצונים נק' ז"ד יהי"ה ל"ץ, ר"ל, ומי גרם להם זה השם, וז"ש עושה בעברה זרון, ר"ל ע"י ה"א אחוריים שנפלו, שסימנם ז"ד, ע"ה להם זה השם, ומאלו האחוריים בא זרון לעולם כנודע, וכן יהיר הוא לשון גסות, לפי שכל שבירת הכלים בא משם ס"ג, שהוא

ונתקיימו, ולכן כל השבירה רמוז בשם החסד, שהוא אבגית"ץ, ודי.

ק"ה) נלעד"ן, שכאן הסכים עם הסברא שכתב בדרוש המלכים על ביאור האדרא, שאמר שם בלע הוא בחי' הדעת, שהוא נשמת ר"ק ובלוע בתוכם, ומתחיל למנות הו"מ מחסד ולמטה, ע"ש.

ק"ו) נלעד"ן, הנה נודע שכל השבירה היא בע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, ומכ"ש שהיו בשמות קס"א קנ"א קמ"ג, והם רמוזים בשם אבגית"ץ, כל אות בנקודת סגול, הרי עולה הכל רל"ב תנ"ה, והו' מרגלאן, שהם: יהו"ה, יהו"ה, מצפ"ץ י"ה, ארנ"י, א"ל, אלהי"ם, מצפ"ץ, גימטריא תתמ"ט, כמנין שם קר"ע שט"ן, עם נקודות שב"א תחת כל אות.

ק"ז) נלעד"ן, כי מרחפ"ת גימט' תשכ"ה, להורות שג"כ שבירת אר"א רמוזים במלת מרחפת.

ק"ח) נלעד"ן, שעד"ו מתורץ כל מה שהקשיתי לעיל, כי מה שנשאר תוך הקלי' מאחורי אר"א וישסו"ת, הוא מה שנתלבשו בהם הו"ק, והוא הארה דאחוריים בלבד, שנפלו עם הו' תוך הקלי', אבל מה שנשאר באצילות הוא העיקר הארה ועצמות אחורי אר"א וישסו"ת והבן זה.

ק"ט) נלעד"ן, שיל' שיותר היה ראוי לכתוב אצל היסוד שהוא שאול בשם אביו, שהמשיך החר"ג ב' היסודות דישסו"ת, ולעולם יסוד הוא זכר, והיה ראוי ליקרא בשם, יותר מבעל חנו בן עכבור, שהוא מלכות שלא המשיכה החר"ג רק ב' מלכויות דישסו"ת והיא בחי' נוק', והדבר ק"ל.

פרק ט

ק"י) נלעד"ן, מ"ש בש"ב ח"א פ"ג, שהשבירה לא היתה אלא בבחי' עיגולים, ואלו יצאו ביושר לא נשברו, והתיקון הוא אור היושר סוד הרוח, עוד שם ש"ב ח"ג פ"י וז"ל, אלו הו"מ היתה ג"כ בחי' בכל פרצוף מהה"פ, אך כל מה שאנו מדברים בחלק זה, הוא בז"מ דכללות הי"ס דנקודים עכ"ל.

ג"ס, והוא רוח, ולכן צריך ליוהר מאד מגסות הרוח, כדי שלא יתעורר ע"י, סוד של שבירת הכלים, והבן זה.

ק"ד) נלעד"ן, ממש"ל שאר"א היו מקבלים הארתם מיסוד דא"ק, שיש בו נקודת השורק, שהוא אות ו' וי' באמצע הו', והנה הו' דשורק הוא אל אבא, הנק' י"א שבשם, והו' דשורק היא אל אימא, להוציא ולהוליד הו"ק דו"א, והנה אר"א נק' י"ו, וו"ס שנרמזו בחסד שבירת הו"מ, נוכל לומר ג"כ שנרמזו בו שבירת אחורי אר"א ביחד, שאעפ"י שבעת שבירת החסד, לא נפלו רק אחורי אבא, מ"מ נרמזו בו ג"כ השבירה דאימא, כי נאמר בודאי, מאחר שנעשה ביטול באבא, שהוא גדול מאימא, מכ"ס שהאחוריים דאימא הם מוכנים להשבר, כמרז"ל אם בארזים נפלה שלהבת וכו'. ולכן נרמזו בחסד ע"ש שבירת אר"א ג"כ, וו"ס אבג"י ג"י י"ו שהם אר"א הנק' י"ו כנו', נעשו ת"ץ לשון נתיצה ושבירה, והנה ג"כ רומז בשם אבג"י הפגם דכתר, כי כשתכתוב אבג"י מלא כזה: אל"ף ב"ית גימ"ל יו"ד, גימטריא תרכ"ו, אותיות כתר, ר"ל שהוא ו' העיסוף על הכתר, שגם בו היה שבירה"ה ביטול, מאחר שנפלו הנה"י שלו, שהיו מלובשים באר"א בסוד מוחין שלהם, וכשנפלו האחוריים דאר"א, אז נפלו ג"כ אחוריים דנה"י דכתר כנ"ל ע"ש, והו' שנרמזו פגם הכתר בסוד מילוי ע"ש, שמה שנתמלא באר"א שהוא הנה"י לבר, שהיו נכנסים בראשין דאר"א ונתמלא מהם, בהם בלבד היה פגם ולא בשאר, והנה נרמזו כל האחוריים דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן בתיבת אבג"י במילואו, כי אחוריים דע"ב, גימטריא דפ"ק, ודס"ג קס"ו, ודמ"ה ק"ל, ודב"ן קר"ם, הרי בין כולם גימט' תרכ"ד, ועוד ב"פ דמ"ה ובו"ן שנפלו ג"כ, הרי כמספר תרכ"ו, כמנין מילוי אבג"י, להורות שנפלו האחוריים דאר"א שהם ע"ב ס"ג, וגם פנים ואחוריים דמ"ה ובו"ן, ונרמזו הכל בחסד, להורות שמה שנשברו היה מטעם שחסר מהם מ"ה החוש, שהוא חסד העליון, המתגלה אח"כ במצח א"ק, כמ"ש שבתובת בראשית ברא אלהים נברא, שהוא בסוד דין, ולכן מתו, אבל אח"כ שיתף עמו החסד והרחמים

והשאר שלא יכול ליכנס, נשאר ע"ג כלי המלכות בסוד א"מ. ובסי"א יש קצת סיוע. ול"ן למורי הרמ"ז ז"ל, יען אין לנו אלא דברי מהורח"ו ז"ל, ואותם הדרושים אינם ממנו. כנראה שהם ממהר"ר יוסף מערבי.

עוד יתורץ תירוץ אחר, ע"ד מ"ש בכוננת העומה, כי יש בדעת דו"א ה"ח, וכללותם ביסוד ומלכות, שהם ו' חסדים, וכל א' כלול מז', הרי מ"ט. ועד"ו בגבורה, ע"ש באורך, ועתה נבאר דרך כלל, כי הו' חסדים והו' גבורות, הם נשמות לר"ק דו"ן, לכן כשמלך הדעת ונשבר, וירדו ו"מ בחסד, ואור הדעת עצמו ירד במלכות אינו ר"ל שכל הה"ח הז"ג ירדו במלכות, רק פי' שנתפשט עד המלכות באופן זה, שו' חסדים וו' גבורות נחלקו לו' חלקים, ונכנס כל חלק בספירה א' דו"ס דו"ן, שהם חסד דחסדים בחסד, וגבורה דחסדים בגבורה וכו', עד כללות דה"ח שם ביסוד, וכללות דכללות במלכות, נמצא שלכל א' לא היה לו רק חלק הנשמה המגיע לחלקו, ולכן כ"א היו יכולים לקבל אור הדעת כשעבר ביניהם ונתפשט עד המלכות והבן.

ק"ד) קול הרמ"ז, עמ"ש הר"ן בסי' זה, שצ"ל כלל א', שהחסדים אין משתנים וכו'. כלל זה הוא דוקא אחר התיקון, כי להיות שאו נתקשרו זר"ן בסוד קוים, ולכן אין א' מהם גדול מחבירו להיותם כלם בסוד הגוף, ולכן אור הדעת אינו משתנה, שכך הוא מאיר בגבורה כמו בחסד וכן בכלם, ועוד שזהו דוקא לחסדים, לפי שחסד הוא יומא דאויל עם כולוהו יומין, ויש לו סגולה לירד דרך הקצוות, להתפשט שפעו בתוכם בלי מסך ושינוי כלל, דבר זה לא יצדק רק אחר התיקון שכל א' משפעת בחברתה. אבל קודם התיקון, שהיו אז בבחי' רה"ר, זו תחת זו, ולא היה שייכות למדה א' עם חברתה, כי זו היתה סיבת השבירה, להיות שכל א' מהם היתה רוצה להחזיק כל האור לעצמה, ולא היתה משפעת לאחרים שתחתיה, בסוד יראת הרוממות ויראת העונש, דהיינו יראת הרוממות, היא, במה שכ"א היתה יראת לעלות למעלה ממקומה, שלא תשבר. ומפני העונש, שלא היו רוצים להשפיץ

ק"ב) קול הרמ"ז, בכאן אמר שבלע הוא הדעת, שממנו התחילה השבירה, ואף על פי שהדעת אינו בחי' ספירה, עכ"ז הוא נשמת הו"ק כנודע, ובבחי' זו יכון לומר שנשבר הכלי שלו, אעפ"י שאין אנו מוצאין בו כלי גמור כמו בשאר הספירות. ועוד י"ל, ובזה יתורץ גם מ"ש במ"א, שבלע הוא החסד, כמ"ש בא"י ח"ב, בסוד יומם יצוה ה' חסדו, שיש חסד עליון בא"א, אחר הבינה שלו, בריש כתפיו, וגם שם הוא מקום הדעת שלו, כנודע בכ"מ. והנה כתוב במ"ש שער עתיק בדרוש א' ממהר"ן, שמהכחות שיש מא"א בבחי' הו' נקודות, א' מהם, נתקבצו ונתחברו ונעשה מהם בחי' א"א וכו', וא"כ השתא א"ש לקרוא לבלע דעת וחסד, שזה החסד העליון שהוא שורש כל החסדים דאצילות, הוא במקום הדעת דווקא, ובזה יתורץ קושיית הרנ"ש שכתב לעיל, ועוד יש יתרון נכון לקושייתו במ"ש דקצ"ז ש"ב שלישי ת"ת עולה לדעת, ובזה הבחי' אנו מונים הדעת בכלל י"ס, עכ"ל.

ק"ג) נלעד"ן, והלא לעיל אמר שהמלכות אפילו האור שלה לא יכלה לקבל, ולכן נשברה וא"כ איכא למפרך והלא אור הדעת הוא יותר נדול ז"פ מאור שלה, וא"כ איך היה יכולת בכלי המלכות לסבול אור הדעת בתוכו ולא נשברה. ועוד כדי לחזק הקושייא ביותר, צ"ל כלל א', שהחסדים אינם משתנים לעולם, אלא כמו שמאירים למעלה, כך מאירים למטה כנודע, והנה החסדים המאירים בדעת, כשירדו למטה בכלי המלכות, היו מאירים בכלי שלה כמו למעלה בכלי הדעת, וא"כ איך היתה יכולה לסבול החסדים של הדעת, ולפי שכלי נראה, שכשירד אור הדעת למטה בכלי המלכות, כדי להאיר לכלי שלו, שנפל בבריאה, או לא נכנס בכלי המלכות, רק מעט מזער, כדי שיוכל לסבול הכלי דמלכות את אורו, שע"י יוכל להאיר בכלי שלו שירד למטה בבריאה, ואם יהיה שאור הדעת יכנס בכל אורו, או ישבר ג"כ הכלי שלה, ואז לא יהיה לו לבוש אחר להתלבש בתוכו, כדי להאיר בכלי שלו, ולכן לא נכנס רק במיעוט אור, כדי שיהיה לה יכולה לסובלו, וע"י מאיר בכלי שלו לבריאה.

לתחתיהם, כדי שלא ליגרע מהם. וזו היתה סיבת השבירה, שאם היו משפיעים לתחתיהם לא היה בהם כ"כ אור, והיו יותר יכולים להחזיק, וא"כ בהיותם נפרדות כ"כ, לא יכון בהם כלל הנז', ועוד, כי הכלל הנז' לא שייך כאן, שאף לפי דברי הכלל, היינו דוקא בהיות האורות בז"א, בעת רדתם עד היסוד, אינם משתנים, אבל בדתם אל הנוק' אינו כן. וכאן אור הדעת ירד למלכות, שהיא פרצוף נוק' אחר התיקון.

אבל נלע"ד לקושייתו, ב' תירוצים: הא', שבהתרחק אור הדעת ממקורו כ"כ, וברדתו עד המלכות אין ספק שנתמעט הרבה, וגם שאינו אור הנוגע לה, ולכן היה בה כח כדי להחזיקו. ואב"א, והוא הנכון, וגם ע"ד א', שהלא נודע ההפרש שיש, בין כשהאור בא לצורך עצמו דוקא, שאז מתערב ומאיר הרבה בספירה ההיא, אך ברדת אור אחד בסוד מעבד בעלמא, או אין האור פועל ומתערב תוך אותו המקום שעובר בו כלל ועיקר, כנז' בכ"מ. ולכן כאן שאור הדעת לא ירד במלכות, כ"א להאיר במרחק אל הכלי שלו בבריאה, ולא היה נוגע דבר זה לכלי מלכות כלל, ולכן לא נשבר אף, כי לא האיר בו האור הגדיל דדעת בבחי' עצמו, כ"א בסוד מעבד לכו, וד"ל, וכפ"ז נכון כל הסדר, שהרי גם בירידת אור החסד ליסוד, וגבורה לנ"ה, היה שייך קושיא הנז', וכפ"ז מתורץ הכל היטב.

קט"ו) נלעד"ן, ש"ל על תירוץ זה, שאם הת"ת היה עולה בבינה, היה מת הכלי לגמרי, די"ל ע"ז ממ"נ, שאם הוא בשביל עליית הת"ת למעלה, יהיה פחד שירד כלי הת"ת יותר למטה בבריאה, זה א"א, כי הג' כלים של גבורה חסד דעת, שהם בחב"ד דבריאה, הם מפסיקים לכלי הכתר, שלא יוכל לירד יותר, א"כ היה מוכרח, שכלי הת"ת יהיה נשאר במקומו. ואת"ל שהריחוק הוא באור הת"ת, מפני שכשהוא יעלה בבינה, יהיה יותר מג"ס דיקניות באמצע, זה אינו, והלא נה"ם הם מלאים באורות דח"ג, ולא ישאר דיקניות דק הג"ס הג"ת, א"כ מה פחד יהיה לכלי אם יעלה לבינה. לכן נ"ל, שהטעם הוא, שהמאציל

העליון לא רצה שיעלה הת"ת למעלה, כדי לעשות בחי' קוין, שע"י שת"ת ישאר במקומו, גרם שנתארכו אחרים דנה"י דכתר עד הת"ת בבחי' קו אמצעי, ואח"כ ירדו אחורי בינה עד הגבורה בבחי' קו שמאל, ואח"כ אחורי חכמה עד חסד בבחי' קו ימין, וכ"ז גרם ת"ת שנשאר במקומו, והבן.

קט"ז) נלעד"ן, שנודע, שהז"מ יצאו בסוד מלכות לכו, וזה סוד פסוק אני ראשון ואני אחרון, וזו דמלה, שהכלי והאור דדעת, נק' פנימי וחיצון דמלכות דדעת, וז"ש אני ראשון, ר"ל בעת שאור מלכות דדעת הנק' אני, חוד אל מקום א', שהיה בעת אצילות, אזי אני שהוא הכלי דמלכות דדעת, ירדה בספירה אחרונה, במלכות דבריאה, יותר מכל המלכים, וז"ש ואני אחרון מכולם. או נוכל לומר אני ראשון, ר"ל במלכות דאצילות הנקרא אני, ירד בראשונה אור דעת דאצילות, ואני אחרון, ר"ל במלכות דבריאה הנק' ג"כ אני, והנה בעת שירד לשם הכלי של הדעת, או נעשה כלי של הדעת אחרון על כלם, עכ"ל.

קט"ח) נלעד"ן, ע"ד הרמז, שהיסוד עלה בדעת, מפני שהם שוים בהארחתם, כי מלת דע"ת במילוי כזה: דל"ת ע"ין ת"יו, הנה המילוי הוא גימטריא שו"ר, סוד י"א אד"ם דשבירת הכלים, ובוה נוכל לפרש מ"ש הרב ז"ל, שהשבירה התחילה מחסד דתמן שם אבגית"ן, ופ"א אומר שהתחיל מדעת, כי הכל א', כי גם בדעת דמוז שם אבגית"ן, ד"ל כי מילוי דעת עולה שו"ר כנ"ל, כמנין גימטריא אבגית"ן. וכן ביסוד דמוז ג"כ הי"א אד"ם, כי יסוד במילוי כזה יו"ד סמ"ך ו"ו דל"ת, המילוי לכו עולה גימטריא שו"ר, ובכח זה עולה יסוד בדעת, וכן מלכות עם כללות י"ס, גי' שו"ר, וז"ס פנות צעדה עלי שו"ר, ר"ל שמלכות עלתה ג"כ אצל שו"ר, שהוא בדעת, וכן אם תנקד שם אבגית"ן שהוא בחסד בסגול, יהיה גי' קפ"ד, ועם שו"ר גימטריא פור"ת, וז"ס בן פורת יוסף, רומז על יסוד א"ק שהוא יוסף, שהיה למעלה מאו"א, שהם חו"ב, גימט' ב"פ ע"ע, וז"ס עולי עין עכ"ל. בדרוש חפצי בה דרוש גי' כתב, שהרשימו הזה הוא חיות

לעולמות, כשתרד הטפה בסוד הזווג, שיש לו שייכות עמה, עכ"ל.

פרק י

קיי"ח) נלעד"ן, בספר מ"ש, ש"ב ח"ב פ"ו, וז"ל, כשנגמרו אחוריים דא"א עלאין ליפול לגמרי, ונמצאו אחורי א"א עלאין יושבין פה למטה באופן זה, כי אחורי אבא יושבים בקו ימין, במקום שהיה חסד דו"א, שהוא מלך הב'. ואחורי אימא במקום מלך הג', שהוא גבורה דו"א, כנודע כי א"א תמיד היו בסוד קוים, ובכח היות אלו האחוריים שנפלו עד פה, זהו בחי' כלי החדש, שעשו א"א שנתפשטו עד פה, ועלו שם אח"כ אור החו"ג כנ"ל, והתפשטות ההוא הוא עצמו בחי' אחוריים אלו שנפלו עד שם, ולא נפלו יותר למטה, כי שם נגמרו נפילתם, בעת מיתת החו"ג ושליש ת"ת, ולכן נשאר שם, ונתעלמו אח"כ וגם נתלבשו אורות חו"ג בב' אחוריים אלו וגם אורות דנ"ה כנ"ל, אלא שכולם למעלה במקום החו"ג, עכ"ל בספר מ"ש עי"ש.

קיי"ט) נלעד"ן, שצ"ע, שלעיל אמר שבעלות אור הדעת למקומו למעלה, או הוגדל כלי הכתר ונמשך עד כנגד מקום סיום כל הת"ת, וצ"ע.

ק"ך) נלעד"ן, שאחר עומק העיון בוי"מ קדמאין, מצאתי בהם כל א"ב, חוץ מאותיות גט"ס, ורזא דמלה שאחר שהיה חסר מהם הטעמים דס"ג, שהוא ע"ב דס"ג, ולא קבלו רק מנקודות דס"ג, שהוא ס"ג דס"ג, ולכן מתו, וזה שחסר מהם אותיות אלו, רומזים על ענין הנז', שהם אותיות ס"ג, ואות ט' רומז על טעמים דס"ג, שהיה חסר מהם שם ע"ב, שהוא טעמים דס"ג כנ"ל. ועוד טעם ב', כמ"ש אח"כ, כי שם מ"ה החדש, יצא מבחי' זווג דע"ב וס"ג, ולכן כיון שהוא נמשך מכח ע"ב, לכן הוא גדול מהב"ן, שלא נמשך רק מס"ג לבר, ולכן חסר מהם אותיות גט"ס, שהם גימטריא ע"ב, ויש בהם אותיות ס"ג בפירוש, להורות שהיה חסר זווג דע"ב וס"ג, כמו שהיה הזווג להוציא למ"ה, ולכן מתו. עוד טעם ג', כמ"ש

האר"י זלה"ה בספר הדרושים די"ב ע"ב, כי מתחלה נדרווגו ע"ב וס"ג בסוד הגבורה, ואז נברא העולם בסוד מדה"ד, ויצא בת בתחלה שהוא שם ב"ן, עד שחזרו להזווג, והולידו שם מ"ה שהוא רחמים, והולידו טפת הלובן הנק' חסד, והטיל במלכות דמלכות שבו, שהוא סודי טיפת אודם ארץ אדום, וכדין עלמין אתבסמו, בסוד זווג יסוד ומלכות, וז"ס ביום עשות ה' אלהים, שיתף רחמים בדין עכ"ל. ונמצא שהיה חסר מהם הזווג דחסד, כנודע שחסד שרייא בפומא דאמה שהוא ביסוד דבינה. ונודע שאות ט', רומז ליסוד צדיק יסוד עולם, כמ"ש בס"ה באותיות א"ב, בהקדמת בראשית, דכל טובך גניו בגוון, שהוא טיפת החסדים, הגנוזים בנקודת היסוד דבינה, וזהו שהיה חסר מז"מ אלו האותיות גט"ס, שהוא אות ט' תוך הס"ג, שעדיין היה תוך נקודת ציון יסוד דבינה הנק' ס"ג, ולכן מתו, שלא גילה להם החסד כ"א הגבורה, וזהו גט"ס, גימטריא חסד, שהיה חסר מהם סוד החסד דשריא בפומא דאמה, ולכן אח"כ כשמלך מלך הח', שהוא הדר, הביא עמו ב' ט' ט', שהם מהיטבא"ל בת מטרי"ד, שהוא ב"פ כי טו"ב, א' לעצמו, וא' מה שהיה חסר מתחלה מב"ן, ובוה נתקנו ונתבסמו, אבל הס"ג נשאר חסר מהם עד לע"ל, כי נתהפך הס"ג ונק' עתה ב"ן כמ"ש, ולכן נשאר חסר מהם הס"ג עד לע"ל והבן.

או נוכל לומר, כי האותיות גט"ס בא"ת ב"ש חר"ן, וז"ס ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה ע"ד מ"ש האר"י ז"ל, שכל האצילות נק' בשם יעקב, כמ"ש בביאור ב' דפרשת ויצא, ע"ש ותמצא ריזן דאורייתא עפ"ז, וז"ס מ"ש כאן, ויצא יעקב שהוא ז"א דעולם הנקודים, מבאר שבע שהוא מיסוד דבינה, וילך, כמשרז"ל אין הליכה אלא לשון מיתה, והטעם שהלכו למיתה, הוא משום חרנה, שחסר מהם חר"ן, שהוא בא"ת ב"ש גט"ס כנ"ל, ולכן הם ג"כ הלכו לחרון אף, וזהו חרנה.

הנה ספרוני כליותי, מה היה הטעם ברצון העליון, שנשארו רפ"ח ניצוצין דווקא, לא פחות ולא יותר, עד שמנתי האותיות דז"מ דמתו, ומצאתי ממלת אשר מלכו, עד וימת

לך קודם שחטאת, רק מעט מעט תברר, עד סוף הגלות הד', שהוא גלות אדום. ע"ש ארץ אדום, ואז בלע המות לנצח וכו'. וז"ס מילוי יסודי, גי' שו"ר כנ"ל וכן מילוי דעת גימטריא שו"ר, והוא, לפי מאחר שהטיפה יצאה מהדעת דרך היסוד, וזה גרם להם סוד השבירה, לכן רמז בהם י"א אד"ם, שעולים גימטריא שו"ר, להורות על המילוי שלהם שנתמלאו מהשפע וטל של מעלה, בסוד שראשי נמלא, טל ולכן הוכרחו לשפוך השפע לחוץ כלי נוק, כי עדיין הנוק' לא היה בה תקון הנ"ל ע"כ.

קכ"א) קול הרמ"ז, אלו הימים אינם בזמן הוזה התחתון, רק סודם י' אורות, שהיו יורדים על י' כלים, לתת להם כח לעלות וכן כולם.

שער הברודים פרק א

קכ"ב) אבל בספר מ"ש ש"ב ח"ג פ"ב, תופס לשון ב', שהיו צריכים י"ב חדשים, וכל פרצוף שלם בחדש א', הרי י"ב חדש, ל"ב פרצופים.

קכ"ג) בספר מ"ש ש"ב ח"ג פ"א, וז"ל, וכבר נת"ל ש"ב ח"ג פ"ב, שכל האצילות לא נתקן ולא נתברר, רק ע"י עיבורים, וכל פרצוף נתקן ונתברר ע"י הפרצוף העליון והגבוה ממנו, אשר ע"י שהיה מזדווג בנוק', היה מברר החלקים הצריכים לזה התחתון, והיה שם בנוק' י"ב חדש, והיה נתקן, ונמצא כי ע"י הב' בחינות אשר בו, שהם הדרכין, הם נזדווגו יחד, והעלו את ה' חלקים דכתר התחתונים בסוד מ"ן, וביררם, בין בחי' האורות, בין בחי' הכלים והיה שם בבחי' עיבור ד"ב חדש, ושם נתקן א"א, ואח"כ נולד ויצא משם, ובצאתו ישב לו תחת סיום רגלי עתיק, תחת ב"פ תתאין דיליה, העומדים בעולם הבריאה, כמש"ל פ"ב, ואותם ב"פ תתאין נעשו בחי' ב' דדי בהמה, אשר דדיהם למטה ברגליהם, ומשם היה יונק א"א בזמן היניקה שלו, וע"י יניקתו הגדיל, ואז עלה אחר זמן יניקתו, ועלה באצילות והגדיל יותר, שהלביש לכל ז"ת דעתיק, כמ"ש בפ"ב וג', ונמצא היות באריך ג"כ קצת דמיון לז"א, שהוצרך עיבור יניקה ומוחי, וגם בא"א מה

בעל חנון בן עכבור, ועד בכלל, שיש בהם רפ"ח אותיות, וז"ס ואלה המלכים שנשברו, שהם רפ"ח אותיות, כי וימלוך תחתיו הד', אינו בכלל מלכין דמיתו, כי זה היה מ"ה החדש דעולם התיקון, וחנה כתוב בספר דרושים די"ג ע"ב, שנשברו הז"מ דנוק', ז"מ דז"א, ז"מ דאימא, ז"מ דאבא, ז"מ דא"א, ז"מ דעתיק, הרי מן ו' פרצופים, נפלו מ"ב מלכים, וזה אות ו' דואל"ה המלכים, ר"ל מן ו' פרצופים היו אלה המלכים שנשברו מכל א' רפ"ח ניצוצות, וכלם הם כמספר ואל"ה, גימטריא מ"ב.

עוד נ"ל במ"ש באד"ר, ז"ל, תאנא ה"ג אינון וכו', עד אלף ות' גבוראן. ופי' האר"י ז"ל, כי כולם הם נשרשים במנצפ"ך, כי הם הגבורות, וכ"א מהם כלולה מאלו הה', נמצא כי ה"פ מנצפ"ך, גימטריא אלף ות"ה גבוראן, כמנין את"ה, כי אות א' הוא אלף, ועם ת"ה, הוא את"ה. וז"ס את"ה גבור וכו' עכ"ל. ונ"ל, אם תמנה הז"מ דמיתו, שהם: בלע, יובב, חושם, הדד, שמלה, שאול, בעל חנון, יעלה מספרם אלף ת"ה במכוון, להורות שכל הגבורות אלו, יצאו מז"מ קדמאין דמיתו, ולכן נרמזו כולם בהם.

ועוד נאמר, אם תמנה ר"ת וס"ת של ז"מ אלו יעלה מספרם כמנין ת"ת כחה, ושאר אותיות הנשארות באמצע התיבות, עולה מספרם ל"א תוס"ף, והכונה היא, כאשר נודע, כמו שאלו המלכין קדמאין, היו בכורות מפני שיצאו ראשונה בעולם, כך קין היה בכור, ואם היה הוא מתקן את עצמו, ולא היה הורג את הבל אחיו, אז היה כח בידו לתקן כל שבירת הכלים של הבכורות, ועתה שחטא, גרם מה שגרם, ולכן א"ל הקב"ה, כי תעבוד את האדמה, ר"ל אם תרצה לברר בירורין מארץ אדום, שהיא שם ב"ן, ל"א תוס"ף ת"ת כחה לך, ר"ל שלא תוכל להוציאם מהקלי, אלא ע"י גליות, וז"ס נע ונד תהיה בארץ, וע"י הגליות תוכל להוציאם, וכשיושלמו הגליות, אז ישתלמו הבירורין מן האדמה מן הארץ, וז"ש כחה, במפיק ה', שרומזת על שם ב"ן דההי"ן, שלא תוכל להוציא ממנה הבירורין, כמו הכח שהיה

ומורי הרמ"ז ז"ל תירץ וז"ל, האי לישנא לאו דווקא, אך הכונה היא, שכמו שכל אותם הבחי' הנז"ל, מה שלוקחת נוק' דעתיק נק' טעמים דב"ן להיותם בעתיק, כן מ"ש שלוקחת נוק' דאריך, גם שהם מכתר דב"ן, נקרא נקודות דב"ן, להיותם בנוק' דאריך שהוא נקודות דמ"ה, ולכן מה שבנוק' נק' נקודות, ועיין במ"ש ש"ב ח"ג פ"ג.

שהלביש לז"ת דעתיק, גם הם מוחין דיליה, כמ"ש בפ"ב, ושם נתבאר בחי' דדי אדם, אך דאי שהיניקה דז"א האמתית, היא מהתבונה, והיא זולת היניקה זאת דא"א, כמ"ש בש"ה ח"ב פ"ב, ונמצא שכל הפרצופין, של א"א ואר"א וזר"ן, מתחלה ינקו מסוד דדי בהמה, ואח"כ מסוד דדי אדם, בעלותם באצילות, וכמ"ש במ"א.

פרק ב

פרק ג

קכ"ז) נלעד"ן, ששם מ"ה כשיצא מהמצח, ירד דרך עולם העקודים שהיא דיקנא דא"ק, כמו שיסוד דעתיק הנק' רצון העליון, שהוא יורד ומתפשט במזלא עילאה דדיקנא דאריך, הנק' נוצר חסד, כך ירד זה רצון העליון ממצח א"ק על דיקנא דא"ק, שהוא הנק' מזלא עילאה של כל המזלות, שהוא נוצר חסד, לפי ששם מ"ה זה יוצא משם ע"ב דבמוחין דא"ק גימטריא חסד, ובירידתו שם דרך עולם העקודים, נתעברו בבינה של עקודים, ומשם ירדו במלכות של עקודים, ומשם יצאו בסוד הלידה האורות עם הכלים שלהם, כדי לתקן עולם הנקודים, וזה דרך כלל, והמבין יבין מעצמו.

קכ"ח) הגה"ה, וז"ש באד"ר בת מטרה, בת מאימא וכו', פי' שאימא היא שם ס"ג, ומשם היתה בת זו, שנעשית אח"כ שם ב"ן, באופן כי לא נשאר לאימא רק הטעמים דס"ג, ומשם ולמטה שהם הנקודות, נק' ברטא, שהיא שם ב"ן הנז', ולכן אנו מוצאים בד' אותיות דשם ב"ן, שהה' כפולה, לפי שהה' א' שהיא שם ס"ג, ממנה יצאה ה' ב' שהיא שם ב"ן, באופן שב' אינם רק אות א', ונתחלק לב', ולכן ג"כ עיקר השם הוא ג' אותיות א' יה"ו ע"כ, וזה נתבאר בע"ח ש"ב ח"ג פ"ב.

קכ"ט) מהאר"י ז"ל, מציון מכלל יופי וכו', וארז"ל שמציון הושתת העולם, והוא טיבור העולם, ואם הוא יסוד, איך הוא טיבור, אך כבר הודעתין סוד ואלה המלכים, שה"ס ז"ת ממש, רק שהיו בלתי תיקון, ואח"כ יצא הדד, שהוא יסוד מלך הח', וביה אתבסמו

קכ"ד) נלעד"ן, עמ"ש האר"י ז"ל בספר הדרושים ד"ב ע"ב, שלעילא מגולגלתא דא"ק, יש בו בחי' עתיק דאצילות, והנה כמו שהיסוד דעתיק, מתגלה במצחא דאריך במנחה דשבת, שהיא עת רצון, כך אפשר בכאן, שהיסוד של אותו עתיק, מתגלה במצחא דא"ק, ואותו היסוד נק' מ"ה החדש, ועוד אפשר לומר, כי ע"י הזווג של ע"ב ס"ג, נעשה זה הרצון, כנודע באר"א דאצילות, כי אחוריים דיסוד אבא הוא דפ"ק, ופנים דיסוד אימא הוא קס"א, וב' ביחד גימטריא רצו"ן, וז"ש כד סליק ברעותא, ר"ל ברצון, שהוא הב' יסודות דע"ב ס"ג דא"ק, לזווגם ביחד, כדי להוציא שם מ"ה, שהוא בחי' משה, גימטריא רצו"ן, שכן ג"כ אותיות משה, הוא שם מ"ה החדש, שנתיחדש בעת בריאת העולם, ע"י זווג א' שנעשה מחדש בעליונים, קודם כל הזווגים שנעשו בכל העולמות, מספר מ"ש, זהו הטעם שאמר כד סליק ברעותא, כי לא היה עדיין היכר נוק' בפרטות, זולת מאימא והלאה כמש"ל בע"ה, וא"כ אינו זווג גמור דדכו"ן יסוד ביסוד, רק בסוד מוחין, במקום שאין נוק' מצויה בפרטות, ע"ש החב"ן.

קכ"ה) נלעד"ן, שמה שנעשה משם ס"ג ב"ן, מפני שירדו מהס"ג י"א בחי', שהם ז"מ, וד' אחודיים דישסו"ת וחז"ב, ולכן אם תוציא י"א מס"ג, ישאד ב"ן, ולכן ירד ממדרגה ונעשה ב"ן.

קכ"ו) נלעד"ן, שצ"ע, והלא הנוק' נעשית מחצי כתר דב"ן, שהם טעמים, ואיך אמר כאן דמנקודות דב"ן נעשית צד נוק' דאריך וצ"ע.

בלעי הזכר, וז"ש כי עתה יאהבני אישי, וז"ס בניי לבין חמ"י עם האותיות, גימטריא נקודיים רמוזה על שם בין של נקודים, והתיקון היה אר"ר ב"ן, בסוד ויאמר אלהים יהי אור. וז"ס ראוב"ן, ר"ל ע"ש עיקר התיקון היה בעת שראו עיני א"ק בנקודים, הנקרא ב"ן, פתיחו דעיינין.

קל"ב) קול הרמ"ז, שמילוי ע"ב הוא מ"ו, שה"ס מ"ה כמ"ש בכ"מ, בסוד חכמ"ה כ"ח מ"ה. קל"ג) גלעד"ן, מ"ש שנמשך מכח הע"ב, שהוא שם ע"ב עצמו, שה"ס אשה מזרעת תחלה וכו', שהטיפה העליונה הוכרת, ולכן יולדת זכר, בסוד השפופרת, מי שנכנס אחרון, יוצא ראשון, ולכן בא השם מ"ה בכח ע"ב. אבל בסוד יציאת הנקודות, היה איש מזריע תחלה, ולכן יצאה בת בתחלה, שלקחה כל הסיגים, בסוד שם ס"ג, שהוא הדינים, ולכן היתה יפה לבנים, שיצאו אח"כ הבנים נקיים וטהורים מכל פסולת וסיגים.

קל"ה) קול הרמ"ז, אין זה סותר לכלל ס"ג ירדו י"א בחי', שהם הרפ"ח ניצוצין, ו' כלים, וד' אחוריים דא"ר, וכשתסיר י"א מס"ג נשאר ב"ן, וא"כ איננו ס"ג בשלימותו, ולכן הוא טפל לשם מ"ה, אך לע"ל שיחזירם הי"א בחי' למקומם, או יגבר הס"ג כמש"ל הבן.

קל"ה) קול הרמ"ז, אין זה סותר לכלל שיש לנו בכ"מ, שהבחי' התחתונה של העליון, היא עליונה ומעולה מכל התחתון, כי ההפרש בכאן בכמה טעמים, שאלו נקודות דס"ג היה בהם פגם, ולכן לא היו בכחם, ועוד שירדו מהטיבור ולמטה, וכשיצא מ"ה, יצאו כל ד' טנת"א בכח גדול, ולא היה בו שום פגם, ועוד כנ"ל, שהמ"ה כחו משם ע"ב, לכן מכל אלו הטעמים, גדולים טעמים דמ"ה, מנקודות דס"ג. קל"ו) גלעד"ן, שזס"פ והיה אור הלבנה כאור החמה וכו', עד ומחץ מכתו ירפא, ר"ל, והיה אור הלבנה שהוא אור דב"ן דעולם הנקודים, והיה אז מתוקן מכל שבירת הכלים שנפלו בעת בריאת העולם, ויהיה מאיר כאור החמה, שהוא אור דשם מ"ה החדש, שלא היה בו שום פגם וביטול, אלא אדרבא הוא תיקן את עולם הנקודים, ויהיה ג"כ מאיר את הס"ג

כלהו, וחזרו לצאת אח"כ זר"ן, נמצא שמיסוד הושתת העולם.

קל"ז) קול הרמ"ז, בצמצום הנה"י דא"ק למעלה מהפרסא כנ"ל, יצא תחלה שם ב"ן, מענפי אותם הארות, וג"כ שם מ"ה החדש, היה מיסוד א"ק, וזה דוקא העטרה שלו, שה"ס בין דמ"ה, והשתא א"ש, מה שנקרא המ"ה ג"כ מלך, כי דוקא המלכים נק' כן, מפני שיצאו בסוד מלכות, אך עמ"ש יובן, דלהיותו מבחי' עטרת יסוד א"ק, לכן נק' שם מ"ה מלך, וגם מלך גימטריא ב"פ (מ"ה) וגם בזה יובן, מ"ש בסוד המילה, שהיא ביום ח', שהיא כנגד הדר מלך הח', שבחי' המילה היא בעטרה כנדע, וגם בזה יובן מ"ש לפעמים למלכות מ"ה, כנז' בס"ה פרשת בראשית, ע"פ מה אעריך מה אדמה לך, ע"ש. ועיין פה בא"י רע"א א', בגליון ממורי הרמ"ז ז"ל.

קל"א) גלעד"ן, שיי"ב שבטים, הם כנגד י"ב פרצופים של עולם האצילות, והנה ראובן הוא רומז לבן הא' דיי"ב בנים, שנתקנו ע"י שם מ"ה החדש, וזהו אר"ר ב"ן, וז"ס מ"ש דז"ל, שאמרה לאה, ראו מה בין בני, לבן חמי, ר"ל, שלאה היא בינה דאצילות, אחר התיקון, שהעלה כל הז' בנים למעלה בבטנה, ונתעברו בתוכה, ואח"כ הולידם מתוקנים, והנה שם ב"ן דעולם התורה, היה בסוד נוק', מפני ששם ע"ב היה מזריע תחלה, והוליד הס"ג בת בתחילה, שהוא שם ב"ן, אבל אח"כ ששם ס"ג היתה מזרעת תחלה, הולידה זכר שהוא שם מ"ה החדש, ואז נתחבר שם מ"ה עם ב"ן, בסוד מהיטבא"ל, ואז נתקן שם ב"ן, וז"ש ראו מה, שהוא שם מ"ה שנתחבר עם ב"ן, בני, ר"ל בתוך הבין של עתה, שנק' ע"ש, בסוד אשה מזרעת תחילה יולדת זכר, לבן חמי, שה"ס חכמה דא"ק, שהוא ע"ב דא"ק, בסוד איש מזריע ויולדת ב"ן, שהם היו בלא תיקון הזכר, ונודע שע"י פקיחת העיינין נעשה התיקון כנ"ל, בסוד ויאמר אלהים יהי אור, וז"ש ותקרא שמו ראוב"ן, אר"ר ב"ן, כי אמרה כי ראה ה' בעיני, ר"ל שפקח עיני דא"ק הנק' ה', בעיני, בסוד פקח עיניך וראה שוממותינו, והתיקון היה, שנתחברה עם מ"ה

שנוכל לומר כמו הו' יומין דע"י שנתלבשו
במוחין דא"ק, והוא נקרא שם ע"ב, ע"י
התלבשותו שם במוחין שלו, כדי שיוכל להזדווג
עם נוקביה. ומ"ש כאור החמה בכ' הרמיון,
ולא אור און ממש, וגם מ"ש כאור ז' הימים,
ולא אור המוחין ממש, שע"ב ס"ג דא"ק, הם
ג"כ יתחדשו בהתפשטות הארת הא"ס בתוכם,
ויתרבה בהם אור גדול לאין קץ ותכלית,
והוא כמו באצילות של עתה, שבעת שוין
עולים לאו"א, או גם או"א עולים ג"כ במעלה
גבוהה מהם, וכן אריך יותר מאו"א, וכן עתיק
יותר מאריך, עד לאין קץ ותכלית, כמו זד
יהיה לע"ל בע"ה, שיעלו שם כ"ה וב"ן,
במדרגת ע"ב וס"ג, והם יעלו במדרגה יותר
גבוהה מהם, וד"ל שאין רשות לדבר יותר,
כי זה נקרא מה לפנים ומה לאחור.

והנה אומרו, אימתי יהיה זה ביום חבוש
ה' וכו', ר"ל ביום ההוא שיתבררו ויתדבקו
כל הכלים יחד, ויתקן אותם משבירתם, ואז
יתהפך משם ב"ן, ויקרא ס"ג. והנה ב"ן ס"ג
מ"ה, גימטריא עמ"ה, וז"ש את שב"ר עמ"ו.
שבזמן התיקון יהיה נכלל שם ב"ן בשם ס"ג.
ואז יתוקן הכל, וז"ס את שבר עמו ומחץ
מכתו ירפא, ר"ל כי חבוש ה' את שבר עמו,
הוא מדבר בשבירת הכלים, אבל ומחץ מכתו
ירפא, שהוא גימטריא רפ"ח, עם ג' אותיות,
ירפא, דהיינו אותם הרפ"ח ניצוצין, שנפלו
ג"כ מהאור עצמו של הכלים יתרפאו, ואז
שיהיה הכל מתוקן האור והכלים, אז יהיה
אור הלבנה כאור החמה וכו', וז"ס ג"כ והיה
אור הלבנה, כנודע שנפלו רפ"ה ניצוצי
מהאורות, ז"א כלים, שהם ד' כלים אחרונים
דחור"ב וישסו"ת, וז' כלים דז"מ, הרי בין הכל
י"א כלים, והנה כשתמנה רפ"ח וי"א, הם ג'
רצ"ט, כמנין אור הלבנה. ח"ש והיה אור
הלבנה כאור החמה כנ"ל.

ועוד מ"ש אח"כ בדל"ט ע"א וב', כענין
יכ"ה ניצוצין, וכמ"ש באדרא דקל"ב וז"ל,
מסתכל הוינא וכו', עד נושא עון חמיטא,
ופי' האר"י ז"ל, שהראו לר"ח, איך נמתקים
שכ"ה דינים, ע"י הוי"ה שהיא שם כ"ה החדש,
והוא שכ"ה דוריק ממיחא עילאה בלי נוקבא

באור או"ן דא"ק, שכן החמ"ה בגימטריא או"ן,
דהיינו שיחזור פ"א, ויקרא שמו ס"ג כבראשונה
קודם שבירת הכלים, כי כ"כ יהיה מאיר בס"ג
דס"ג, שהם נקודות דס"ג שנתגלו מעיני א"ק,
כמו הטעמים דס"ג שנתגלו באון א"ק.

וז"ש האר"י ז"ל, שיתבטל שם מ"ה,
ר"ל שכ"כ יהיה מתוקן עולם הנקודות, שהאור
דעולם הברודים, שנקרא מ"ה החדש, נתבטל
כנגדו הארתו, ולא יתחשב לפני ס"ג לכלום,
ולא יקרא עוד עולם הנקודים, בחי' שם ב"ן,
שזה השם ב"ן יתבטל מהעולם, וגם לא יקרא
עוד לשם מ"ה מ"ה, שזה השם ג"כ יתבטל
מהעולם, כי כמו שהשם ב"ן דעולם הנקודים,
יתחדש לו שם אחר, ויקרא ס"ג על תיקונו,
כן גם שם מ"ה דעולם הברודים יתקן, ויקרא
שם ע"ב, וז"ס ואור החמ"ה יהי"ה מה שהיה
נקרא מקודם שם הוי"ה, בסוד הוי"ה עתיד
יקרא יהי"ה, דהיינו ב"פ י"ה י"ה כמ"ש, שכ"כ
יהיו מאירים ב"ן ומ"ה של עתה, כמו ע"ב
וס"ג שנקרא י"ה או"א, ואז ב' יקראו י"ה
י"ה, בסוד והיה ביום ההוא יהי"ה ה' אחר,
או"א דא"ק, שהם ע"ב וס"ג שבמוחין שלו,
ושמו א', הם מ"ה וב"ן, שהם נקודים וברודים,
כולם יהיו א', ולא יהיה הפרש בין ע"ב וס"ג,
למ"ה וב"ן, וז"ש האר"י ז"ל, שלא יהיו רק
ב' אורות בעולם, שהם ע"ב וס"ג, מפני שהארת
מ"ה וב"ן של עתה יתבטלו, ויהיו נק' בינם
חדש ע"ב וס"ג, והנה ז"ש ואור החמה יהיה
שבעתים כאור ז' הימים, כי נודע שכל עולם
הנקודים וברודים, הם מתחילים מטבור א"ק
עד סיום רגלי א"ק, כנגד פרצוף דמלכות א"ק,
כי משם היא מתחלת, ועד סיום רגליו היא
מסתיימת, כמו מלכות דז"א דאצילות, והרי
נשארים עוד ז"ס דא"ק למעלה, שהם כח"ב
דח"ג וב"ש ת"ת, הם ז"ס, וז"ש ואור החמה
יהיה שבעתים, יותר גדול מאד מאור הלבנה
של אז, דהיינו כאור ז' הימים, ר"ל כאור
שם ע"ב דא"ק, שהוא בכתר דא"ק, המאיר
לכל ז' ימים הנזכר, דהיינו אפילו ששם ב"ן
יהיה מאיר כאור און דא"ק, שהוא שם ס"ג
דטעמים, מ"מ צריך שיהיה לשם ס"ג ב"ן
זוג, ולכן יהיה שם מ"ה מאיר כאור ז' הימים,

כנודע, וזהו נושא עון, גימטריא שכ"ה זכר, ואלו השכ"ה דינים, הם הנק' חש"ך, שכן שכ"ה עם הג' אותיות, גימטריא חש"ך שהדינין נקרא חש"ך, בסוד- גבורה, יצחק, דכתיב ביה ותכהין עיניו מראות, והנה השכ"ה אלו אינם נתקנים עד לע"ל, וז"ס והי"ה או"ד הלבנ"ה, גימטריא שכ"ה, שהם שכ"ה אורות, שאינם מאידים אלא ע"י הוי"ה, שהיא מ"ה כמו הלבנה המאירה מאוד החמ"ה, והיא בעצמה חש"ך, ונקרא ע"ד סגי נהוד לבנה, ואינה אלא אוכמתא. כן ג"כ השכ"ה דינים, שהם נק' חש"ך, אין להם הארה אלא מהוי"ה, בסוד נושא עון כנז"ל. וז"ש והיה אור הלבנה כאור החמה, ר"ל שאור הלבנה גי' שכ"ה, יהיה מאיר כאור החמה כנ"ל.

ועוד רמז קא רמז, והוא, כי כאשר תמנה אור הלבנה על אור החמה, תמצא שבעהים, שהם י"ד יותר באור הלבנה מבאור החמה, להורות שאור הלבנה יהיה שבעתים פעמים יותר גדול כמו אור החמה דעתה, אבל אור החמה יהיה שבעתים שלו, שמה שיהיה חסר לעתיד, כנגד אותה אור הלבנה, יהיה גדול מאד כאור הוי' הימים עילאין, שהם ז' יומין דעתיק דא"ק, שהם כל א' מאותם הימים יותר גדול מכל שבעתים שיהיה לאור הלבנה, והנה ז"פ שבעתים, שהם ז"פ י"ד, גימטריא צ"ח, בסוד דודי צ"ח, והנה מ"ה ובין ע"ה גימטריא צ"ח, להורות שאותו המ"ה של און, יהיה יותר גדול ממ"ה ובין של עתה, וז"ש ואור החמה יהיה שבעתים שלו, שחסר ממנו כ"א מאותם י"ד, כאור ז' הימים, כאור דכל א' מז' יומין עילאין, וזהו והיה ה' למלך וכו'. ע"כ.

שער עתיק פרק א'

קל"ז) נלעד"ן, מה שלוקח נוקבא דעתיק, הם ספירות כמנין חו"ה מילוי רמ"ה, עכ"ל. קל"ח) נלעד"ן, שז"ס שמבינה דא"א שהיא בגרונו, נעשו ג"כ כתר דאריא ביחד, בסוד קנה חכמה קנה בינה, שמאחר שעצמותם של תיקונם נעשה ג"כ מתחילה מבינה דמ"ה. קל"ט) נלעד"ן, מה שלוקח אבא דמ"ה

מחכמה דב"ן, הם ז"ס. ואימא דמ"ה, מבינה דב"ן, ר"ס. הרי בין ב' לוקחים י"ג מדות, ומפני זה אריא הם מכוסים, תחת י"ג תיקוני דיקנא, כנזכר בא"ז, כי אין להם אלא י"ג ספירות בין ב', וז"ס עם ז"ו יצרתי לי, הכונה היא, כי פסוק זה מרבר בעתיק, שלוקח מחכמה דב"ן ג"ס, וכן מבינה ד"ס, ונשאר ז"ס, הרי בין כולם ז"ו ספירות בין אריא, וז"ש עם, ר"ל מה שנשאר בחו"ב, כמספר ז"ו ספירות בלבד, מפני שמן הוי' עליונות שלהם, יצרתי לי תהלת, שהיא הנוקבא שלי, הנקרא תהלה, בסוד ותהלתי אחטם לך, והוא כדי שאוכל לזווג עמה, ולתקן עולם האצילות, וז"ש יספרו, מלשון האשה מספרת עם בעלה, שהוא לשון זווג, ע"כ. עוד אמר נתן, והנה ג"כ מה שנשאר בנ"ח, אחר שלקחה נוקבא דעתיק הוי' כתדים שלהם, הוא במספר ס"ג, להורות שעיקר השבירה היה בס"ג בנ"ח בלבד, ששם הם האותיות, שהם הכלים, לכן רמזו שם ס"ג בנ"ח דוקא.

ק"מ) נלעד"ן חיים, במה שלוקחים אריא כל א' מב' שמות מ"ה וב"ן, תימה בעיני, כיון שאימא אינה ראויה לקחת רק מב"ן, אשר ממנו נעשו הנוקבא, ואבא ג"כ ממ"ה לבדו, ובאולי כי יש ישו"ת, עיין באדרא טעם נכון לזה, ולקחום לצורכם, אלא שנכללו בהם, וכן הדבר בזו"ן, שלקחום לצורך יעקב ולא. וראיה לזה, כי עתיק וא"א, לא לקחו הם אלא ממ"ה לבד, ונוקבא מב"ן, וצ"ע.

קול הרמ"ז, נראה שד"ל, שחכמה לקח לעצמו מ"ה דמ"ה, לצורך עצמו, ומ"ה דב"ן, לצורך יש"ס. ואימא לקחה לעצמה בין דמ"ה, ולתבונה שלה בין דב"ן, ולפי"ז צ"ל, דנ"ח שלקח אבא מחכמה דב"ן, הם במ"ה דב"ן, לצורך יש"ס. כי לעולם החכמה היא בחינת זכר, אפילו היותה בחינת ב"ן, וכן מה שלקחה אימא מבינה דב"ן, מ"ה שלה, הם בין דב"ן, לצורך התבונה, ומה שלקחה חצי בינה דמ"ה לעצמה, היא בחי' בין דמ"ה, וד"ל, וסימן לזה, חכמה: כ"ח מ"ה, דהיינו חכמה ויש"ס, כולם ממ"ה, ובינה: ב"ן יה, דהיינו בינה ותבונה, כולם מב"ן.

למפרך, איך אמר לעיל שנודווגו עתיק ונוק
ביחד, ותיקנו לא"א ונוקבא, וא"א ונוק' נודווגו.
ותקנו לאו"א, ואם איתא שהם מחוברים בסוד
פ"א, א"כ א"א שיכולים להודווג ביחד, וגם
איך אפשר שנוקבא דעתיק או דא"א היה
מעוברת מהפרצוף שלמטה מהם, וצ"ע.

קמ"ד) נלעד"ן, שי"ל, שבשלמא בנוקבא
דעתיק וא"א, שמתחלקים בערך בינה ותבונה
ניחא, אבל עתיק וא"א דכורין, איכא למפרך.
שהרי לא דאי זה כראי זה, שעתיק נעשה
פרצופו מכתר דמ"ה החדש, מ"ס שלו בשלימות.
וכן א"א נעשה פרצופו מחכמה דמ"ה, מ"ס
שלו בשלימות. ואיך נעדיך אותם בערך אבא
ויש"ס, שבין ב' אין להם רק ה"ס א' דבינה
דמ"ה החדש, שה"ה ס"ת לוקחות בינה ותבונה,
ומכ"ש שלא נוכל להעדיכם בערך ישראל
ועקב, שהם ג"כ ז"ת דמ"ה, ואינם פרצוף שלם,
וצ"ע.

קמ"ה) נלעד"ן, שז"ס פ' צו לצו קו לקו
זעיר שם זעיר שם, ר"ל, שמ"ה ובין גימטריא
צ"ו ע"ה, וז"ש צ"ו לצ"ו, דהיינו שנתחברו
מ"ה ובין יחד, שהוא בעתיק, דהיינו מ"ה
ובין לצד ימין, ומ"ה ובין משמאל. וז"ש ב"פ,
צ"ו לצ"ו, ר"ל שיש לו ב"פ מ"ה ובין, שג"י
צ"ו מימין ומשמאל. וכשנתקן ע"ק, שהוא
צריך לתקן עצמו תחלה, כמ"ש באדר"א דף
קל"ה, וז"ל, מנלן מע"י וכו', עד דכולהו
עלמין וכו', והיה נראה כשנתקן ע"י בסוד
צ"ו לצ"ו, דהיינו שנתערבו ביחד מ"ה ובין
בימין ומשמאל, שזה נקרא תיקונו דע"י, או
תקף ומיד נעשה קו לקו, ר"ל, שמתחלה היו
הז"ת שנקרא ז"א זע"ו, שהיה נקרא רה"ר,
עתה נעשו בסוד קוין, דהיינו חח"ן מימין,
בג"ה משמאל, כדתי"ם באמצע. ואז נקרא
דה"י. וכל התקון בעבור ז"א, שה"ס ז"מ
דמיתו, לתקנם פ"א בסוד קוים. אבל כח"ב
לא היו צריכים תקון דקוים, שהם תחלה יצאו
בסוד קוים, ולא היה התקון רק בעבור ז"א,
וז"ש זעיר שם. ומ"ש ב"פ, ר"ל לז"א דמ"ה
החדש, וז"א דבין דנקודות, נתחברו ביחד,
ונתקן ז"א בסוד דכו"ן, ולכן אמר ב"פ. אבל
צ"ו לצ"ו צ"ו לצ"ו קו לקו קו לקו הם

קמ"א) נלעד"ן, ע"ד מ"ש הרב ז"ל, בדרוש
מ"ה ובין, שעעכה"ע, הוא עתיק דכורא, כתר
דמ"ה. ועה"ע, היא נוקבא דעתיק, הנעשית
מה' עליונות דכתר דבין. ועד"ז יכול לומר
בכאן, עתיק דכל עתיקין, נקרא כתר דמ"ה.
ועתיק דעתיק נקרא כתר דבין. וע"י נקרא
גולגלתא דא"א, ששם מתלבש חסד דעתיק,
ובו כלולים ז' גולגלת. הנק' יומין קדמאין,
וזהו עתיק יומין, ומחא סתימאה עם כל
פרצוף אריך, נקרא עתיקא קדישא.

קמ"ב) נלעד"ן, שז"ס פ' אלהים הבין דרכה
וכו', ר"ל אלהים שהיא נוקבא דעתיק, הנעשית
מבין, היא הבין דרכה, באיזה מקום שעלו
הספירות בגופא, אבל אינה יודעת בודאי. וז"ש
רז"ל על מרע"ה, ולא ידע איש את קבורתו,
שמרע"ה לא ידע קבורתו. כן באופן זה לא
ידע הנוקבא, את מקומה. אבל והוא, שהוא
דוכרא דעתיק, יודע את מקומה, מפני שהוא
בירר לעצמו נוקבא זאת, לכן הוא יודע באיזה
מקום בגוף הניח כל ספירה וספירה. ומה
שנקרא לנוקבא דעתיק אלהים, והפסוק אומר,
ואין אלהים עמדי, ר"ל כשהיא עמדי, עם
השם מ"ה שלי, שם אלהים, מאחר שנבראת
מבין שהוא דין, כמ"ש בראשית ברא אלהים,
וז"ש לנוקבא דעתיק אלהים הבין וכו', עכ"ל.

פרק ב'

קמ"ג) נלעד"ן, דאיכא למידק טובא, למ"ש
בספר הדרושים ד"ג, שבכל הפרצופים, דהיינו
עתיק ואריך ואו"א וזו"ן, בכ"א וא' נפלו
ז"ת שלהם. וחז"ב שבכל פרצוף ופרצוף, נפלו
האחוריים שלהם. והכתר דכ"א וא' לא נפל
רק אחוריים דנה"י שלו. א"כ השבירה היה
שוה לכולם, ומקרה א' לעליונים ותחתונים,
ואיך א"א ונוקבא, ועתיק ונוקבא, היו ב'
מחוברים ומדובקים ביחד, יותר מאו"א וזו"ן.
מפני שלא היה בהם רק פגם, והלא בבחי'
שבירה, היו כל ר"פ שוין, וא"כ למה יש
הפרש ושינוי, בין כל פרצוף ופרצוף. ועוד.
אם איתא שעתיק ונוקבא, ואריך ונוקבא, היו
דבוקים כ"א בנוקבא ביסוד פ"א, א"כ איכא

גיכ כפולים, להורות כי צ"ו וקו דימין, הם כלולים בשמאל, וצ"ו וקו דשמאל, כלולים בימין.

פרק ג'

קמ"ו) נלעד"ן, שצ"ע, שבבחי' כתר דכתר דמ"ה, יש בחי' נוקבא שהם ה"ר דכתר דב"ן, ובבחי' חו"ב דכתר דמ"ה, שהם יותר למטה, לא יהיה להם בחי' נוקבא בודאי, אלא בספק, ובכתר יהיה בודאי בחינת נוקבא לו, וצריך עיון.

קמ"ז) נלעד"ן, שצ"ע, למה א"א לא לקח לנוקבא רק ה"ת דכתר דב"ן, והלא חסר עוד ה"ס להשלימה, לשתהיה בת י', ולמה לא לקח רק ה"ת דכתר דב"ן בלבד, ונ"ל לתרץ, שה"ת דכתר דב"ן, הוא יותר גדול מכל י"ס דחכמה דמ"ה, ולכן הספיק לו ה' בלבד. (ועיין שער התיקון פ"ה, והקדמת נה"ש דפוס ירושלם דף ה' ע"ב בסופו וק"ל).

פרק ד'

קמ"ח) נלעד"ן, מאחר שאור האחור הוא יותר מעולה מצד א' מאור הפנים, ולכן עולה האחור למעלה בעתיק, ואור הפנים נשאר למטה באו"א, א"כ מוכרח הוא, שתמיד מאיר אור האחור דאו"א זה שעלה למעלה בעתיק, באור הפנים שנשאר למטה, כדי לתקן אותם, ולגדל הכלים שנחסר מהם, א"כ ע"י הארתם שמשלחים למטה באמצעות שלהם, הם שוים בערך זה לעתיק, ובוזה אפשר שיובן מ"ש האר"י זלה"ה, שפנימיות דאו"א הוא חשוב כמו עתיק, הגנוז תוך א"א, ולכן ז"א אין לו כח להמשיך המוחין שלו מפנימיות דאו"א, כמו שאין לו כח להמשיך מעתיק המוחין מפנימיותו, רק עד זמן המשיח, כך הוא ג"כ פנימיות או"א, והטעם כנ"ל, מפני שהם מחוברים או"א בעתיק, ע"י אמצעות האור שמאירים למטה באור הפנים דאו"א, והבן זה היטב.

פרק ה'

קמ"ט) נלעד"ן, שי"ל, מאחר שאורות או"א משלחים הארתם לכליהם מלמטה למעלה להאיר בהם, לפי"ז היה ראוי להיות, שאור אחור דבינה דב"ן, יעלה בגבורה או בהוד דעתיק, כדי להאיר בקו שלה מלמטה למעלה לכלי שלה שעלה בבינה דעתיק, ולמה עלתה הארתם בנצח דעתיק, וצ"ע, עכ"ל.

ק"נ) נלעד"ן, שיש עוד ספיקות בחר"ב דאבא דב"ן, ובחר"ב וחסד דבינה כנלעד"ה, דבאיזה מקום עלו ונתיישבו בגוף דעתיק, ולספקות אלו לא זכינו, ואפשר לומר שהג"ר דאבא עלו בחסד דעתיק, והאירו בחג"ת דעתיק, ג' גו ג', והד"ר דאימא עלו בנצח דעתיק, והאירו בנהי"ם דעתיק, ד' תוך ד', וה' הוא יודע אמיתות הדבר עכ"ל.

קנ"א) מע"ח צחצחות הנזכר בגאונים, הם ספירות העקודים, ונק' צחצחות בערך הנקודות, וספירות עתיק נקרא צחצחות בערך אריך, ולכן אמרו שהם למעלה מכתר, והכונה היא כתר עליון דאריך כנודע.

קנ"ב) נלעד"ן, לדעת, צח א' הוא מ"ה דכתר וב"ן דכתר, או אם יהיה צח צחות, ר"ל ג' צחות, דהיינו צח א' דב' כתר, וצח א' דב' חכמות, וג' דב' בינות, והבן היטב. קנ"ג) בספר מ"ש ש"ג ז"ל, סוף דבר, שהיותר נראה הוא, שלוקח עתיק לנוקבא ה' ראשונות דכתר דב"ן לכתר שלה, וב' כתר, דחר"ב דב"ן לחר"ב שלה, וחר"ב דחר"ב דב"ן וחסד דבינה, עם הו' כתר, דז"ת דב"ן, לז"ת שלה, והרי נשלמה נוקבא דעתיק, אבל הדוכרא, כל הי"ס שבו נעשה מספירת דכתר דמ"ה לבדה, שהוא כלול מ"ס ג"כ, והרי כי כתר דע"י, בין דנוקבא ובין דדוכרא, נעשו מב' כתר, דמ"ה וב"ן, שהם בחי' טעמים ע"כ.

שער א"א פרק א'

קנ"ד) נלעד"ן, הנה א"א לוקח לנוקבא מה"ת דכתר דב"ן, והוא עצמו נעשה מחכמה דמ"ה, שהוא דכורא, וא"כ נמצא, שהנוקבא

יונקים מדדים ושדים דעתיק, וז"ס המלך הנק' הדר בן בדה, כמ"ש בדרוש המלכים, שיש לי בסוף פי' האידרא שלי, שהם ב' הדדים הנז"ל ש"ב ח"ב פ"ה, ואח"כ נעשה שמו הדר, שהוא בחי' יסוד הדרת פנים זקן, כי הסריס אין לו זקן, שהיא הדרת פנים, עי"ש.

קנ"ז) נלעד"ן, לפי מ"ש מכ"י הרח"ו ז"ל טעם נכון לנז"ל, וז"ל, כיון שהזכר דעתיק אין בו דק מ"ה לבד, ובנוקבא אין בה רק ב"ן לבד, לכן אינם יכולים ליפרד, כי אין קיום ותקון דב"ן, רק ע"י מ"ה החדש, אך אימא ונוקבא דז"א, שיש בהם מ"ה וב"ן לכ"א בעצמו, יכולים להפרד מהזכרים. וכן הזכרים נפרדים מהם, וגם לסיבה זו עצמה, נקרא אימא ונוקבא דז"א, נוקבא ממש, בפרצופים גמורים, כי אין נקרא פרצוף, רק בשיתוף מ"ה וב"ן. אמנם בעתיק וא"א, אין נזכר פרצוף נוקבא, שאין בהם רק ב"ן לבד, עכ"ל, ובזה יובן טוב טעם, שבשלמא באו"א וזו"ן, יש לכ"א ה"ח וה"ג, לפי שבכל פרצוף מהם יש מ"ה וב"ן, לכן לכ"א לבדו יש חו"ג, לאפוקא עתיק וא"א, דבין דכו"ן דעתיק, בין דא"א, לא יש לכ"א וא, דק מ"ה וב"ן א, ולכן לא תמצא בעתיק וכן בא"א, רק ה"ח לזכר לבדו, שיש לו מ"ה. וה"ג לנוקבא לבדה, שאין לה רק ב"ן.

שער או"א פרק א'

קנ"ז) קול הרמ"ז, צ"ע, כי בספר מ"ש, הנקרא ע"ה, כתב הרח"ו, כי יסוד זה דעתיק, הוא דנוקבא ידידה, ושמה גם יסוד זה נקרא זכר, אע"ג דאיהו נוקבא לגבי עתיק הזכר, ויש לזה טעם גדול, שיסודות הנוק' התחתונות אימא ורחל, צריכים להיות רחבים הרבה, לפי שמולידות פרצופים חלוקים, וחכמה וגבורה דכו"ן נפרדים, משא"כ יסוד נוקבא דע"י שאינה יולדת רק פרצוף א"א, שהוא פ"א הכלול מחו"ג בתכלית היחוד ג"כ.

קנ"ח) נלעד"ן, שבכאן מתורץ הספק שנסתפק הרח"ו ז"ל, בענין או"א, שכ"א לוקח מ"ה וב"ן, ואח"כ נתחלקו לד"פ, ספק אם אבא

היא למעלה מהזכרא, וכאן ה"ס מ"ש רז"ל, צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם. צדיקים שהם י"ס דחכמה דמ"ה, ועטרותיהם בראשיהם, שהם חצי כתר דב"ן, עכ"ל.

קנ"ה) נלעד"ן, שצ"ע, שזה פשוט, שבערך אבא אל ז"א, כך ערך עתיק אל א"א, וא"כ למה יסוד אבא מגיע עד יסוד ז"א, ויסוד עתיק אינו מגיע רק עד החזה דא"א וצ"ע. וקושיא זו הקשה המד"ל א"ל, ומצאתי תשובה לקושיא זו, במ"ש ש"ג ח"ג פ"ב, וז"ל, ואמנם פעם אחרת ביאר לי מורי ז"ל יותר בביאור, באופן זה, שהנה נודע כי בכל השוקיים יש ג"פ, כמ"ש בס"ה פרשת ויחי, אך היסוד, אין בו רק ב"פ, שהם היסוד והעטרה שבו, ונמצא כי בפ"א דנ"ה דעתיק, נתלבשו בחו"ג דאר"ן, נצח בחסד בקו ימין, והוד גבורה בקו שמאל, והיסוד בת"ת דא"א, ובפ"ב דנ"ה דעתיק, בנ"ה דא"א, ועטרת יסוד עתיק ביסוד א"א, וצ"ע, כי מכאן נראה שמסתיים יסוד דעתיק ביסוד א"א, ולקמן בפרק זה נראה שמסתיים בחזה דא"א, ונלעד"י חיים, שעתיק ג"כ כולל דכו"ן, וזה שבכאן מדבר בדכורא, שיסודו ארוך, ודלקמן מדבר ביסוד הנוקבא, שהוא קצר, והוא ממש כעין יסודות או"א בו"א, כמש"ל, כן נלעד"י, ומלכות דעתיק, במלכות א"א, כי צריך לעשות ממנה פרצוף שלם דנוקבא, ולכן לקחה מדה א' שלימה, ונמצא שנשארו בפ"ת דנ"ה דעתיק, למטה מכל נ"ה דא"א, ונשארו מגולים, ונודע, שרגלי א"א מסתיימים בסוף האצילות, והנה נמצאים אותם בפ"ת דנ"ה דעתיק בעולם הבריאה, מגולים בלי לבוש, ואלו נתחברו ונתלבשו יחד במלכות דא"א, ונעשו שם אליה ב' דדים, ב' צדידיה, ואלו ה"ס דדי בהמה, שהם למטה ברגליהם, ומשם היו יונקים המלכים שירדו בבריאה, קודם שנתקנו במקומן, בא"א ובאו"א וזו"ן, וגם אחר שהיה נולד כל פרצוף ופרצוף, היו יורדים תחלה שם, ויונקים משם, ואח"כ עולים במקומם, כנ"ל בפ"א, ואמנם בהיותם המלכים יונקים מהם קודם תיקונם, לא היה רק להחיות את עצמם חיות המוכרח להם, וז"פ גמולי מחלב עתיקי משדים, ר"ל שהיו

עולים, אם לא שהגבורות ממשיכות אותם לתאותם ליהנות מהם, כדרך הנוקבא מזוזכר, וכנ"ל בד' הקודם.

ק"ס) צ"ע, דבשלמא כפי מ"ש בתחילה, שיצאו כל החסדים, איש לילך כל הגבורות אל השמאל, כיון שהחסדים העולים מימין דיסוד, דוחים אותם. אבל לפי דרך זה, שחצי החסדים אינם יוצאים, והאחרים ירדו גם כן למטה מהיסוד כאמור, מי גרם שילכו הב"ג וחצי, שהיו בימין, אל השמאל. וי"ל, שכיון שצריכות הגבורות לימתק בחסדים, כדרך הנוקבא שצריכות לזכר, מצד זה צריך שהחסדים יהיו עליונים עליהם, א"כ אם היו נשארים הגבורות כולם למעלה, והחסדים חצים למטה, לא היה כח בחסדים למתק הגבורות שלמעלה מהם, ולכן כל הגבורות הלכו לשמאל, ובזה נשארו כנגד החוזה החסדים, חצים כנגד היסוד, וחצים למטה, והכל בא על נכון.

פרק ב'

קס"א) קול הרמ"ז, הלשון הזה קשה להולמו, ולקשרו במאי דסליק מיניה, הוא ע"ד ה"ב ששמע מהאר"י ז"ל, שהב"ח וחצי נשארים ביסוד, וא"כ איך אמר כאן שמקבלים מהחדשות בסיתום גמור. ואפשר לישב, עמ"ש בא"י דרוש ג' שער הצלם, דס"ב וס"ה וס"ג, שאחרי ירידת החסדים המגולים עד היסוד, חוזרים להגדיל את גוף ז"א, מחוץ דיסוד דתבונה, וא"כ ילמד סתום מהמפורש, שג"כ בא"א, כיון כי בלי ספק היתה בחי' זו להגדיל פרצופו, חזרו החסדים התחתונים להתעלות מחוץ ליסוד עתיק, ושם נתיישבו החסדים בימין, וגבורות בשמאל, ואז בבוא חו"ג חדשים, מקבלים ההארה אלו העומדים בחוץ דרך מסך היסוד בסיתום וכו', והתחתונים בגילוי וכו', אך במ"ש שער אי"א פ"ב יש לשון אחר, ומובא לקמן, ושם מתוקן הלשון היטב, ואין שם קושיא.

קס"ב) נלעד"ן, לפי הפשט, מ"ש כאן, נראה שמסכים עם התחלקות החו"ג ששמע בתחילה מהאר"י זלה"ה.

ויש"ס, זה מ"ה וזה ב"ן דאבא. ובינה ותבונה, הם מ"ה וב"ן דבינה. ובזה ניחא שמזדווג אבא עם אימא, שהם מ"ה ומ"ה, ומזדווגים ישסו"ת, שהם ב"ן וב"ן, וגם בזה ניחא, שאבא עצמו הוא נחלק לב': אבא, ויש"ס. ואימא נתחלקה לב': בינה, ותבונה. או ספק, אם נאמר שמ"ה וב"ן דאבא, הם או"א. ומ"ה וב"ן דבינה, הם ישסו"ת. שה"ס הבן בחכמה, וחכם בבינה, ובזה ניחא, כי לעולם הזכרים ממ"ה לבד, והנוקבא מב"ן לבד, כי לא מצינו זווג מ"ה עם מ"ה, כי הזווג הוא לתקן המלכים דמיתו שהם ב"ן ע"י מ"ה, עכ"ל. אבל לעד"ן לתרץ הספק הזה, כי הוא תלוי ביסוד דע"י, בעת שהיו יוצאות הגבורות לבד, וסבבו מב' צדדי היסוד מימין ושמאל, אזי או"א מבחוץ דא"א, המלבישים את ב' זרועות, כ"א היה בו מ"ה וב"ן, כלולים בפרצוף שלו, ואח"כ כשיצאי גם החסדים מפי היסוד דעתיק, ואז כל הגבורות הלכו לצד שמאל, וכל החסדים לצד ימין, והתחלקות זה גרם ג"כ שאבא נתן הב"ן שלו לאימא, ומ"ה וב"ן ירדו למטה לישסו"ת. נמצאו ג"כ, כי ב' מ"ה דאו"א, הם מצד ימין, שהם ה"ח. וב"ן דאו"א נשארו בצד שמאל, שהם ה"ג. אבל קודם שחזרו הגבורות ועולות סביבות היסוד דעתיק, אז החסדים היו נשארים לבדם ביסוד עתיק, למעלה מהחוזה דא"א, והגבורות היו מגולות למטה מהחוזה, ואז ג"כ או"א מבחוץ להם, כ"א וא' היה בהם מ"ה לבד, ונזדווגו מ"ה עם מ"ה. ובישסו"ת היה בכ"א וא' ב"ן בלבד, ונזדווגו ב"ן עם ב"ן. ולפי שאין נקרא זווג דב' זכרים, או ב' נוקבא יחד, כנ"ל בספק הרה"ו ז"ל, ובכן תכף עלו הגבורות למעלה מימין ומשמאל, ואז גם או"א כלול כ"א וא' ממ"ה וב"ן. אבל עכ"ז הזווג אינו שלם, כי צריך שדרכו יהיו זה מנגד זה, ועתה היו או"א שוין כל א' ממ"ה וב"ן, לכן יצאו אח"כ ודחו את הגבורות כולם לצד שמאל, ואז הזווג נעשה שלם. מ"ה עם ב"ן או"א, ומ"ה וב"ן ישסו"ת, וזה תיקון דאו"א בשלימות, והבן זה היטב עכ"ל.

קנ"ט) קול הרמ"י, שהחסדים טבעים להתפשט למטה, ולכן בצאתם מהיסוד, לא היו

אחר תיקונם, נעשה בהם סוד הנסירה, כמו בז"א ובאו פב"פ, וכן בא"א ובע"י, היה בהם: נסירה, קטנות, יניקה, גדלות, והבן.

שער ז"א פרק א'

קס"ז) נלעד"ן, שז"ס והיה אור הלבנה וכו', ירצה ששם מ"ה נקרא אור החמה, ויש לו ז' כתרים שלו בשלימות, כך לע"ל יהיה אור הלבנה, שהוא ז"ת דב"ן, שהם נוקבא לז"ת דמ"ה, יעלה למעלה בז"ת דעתיק, ויחזור ויקח משם הז' כתרים שלה, שלקח אותם עתיק לתיקון גופו, ואז יהיה אור הלבנה בשלימות כמו אור החמה דעתה, שיש לו ז' כתרים שלו בשלימות, אבל עכ"ז מאחר שהנוק' יקח את ז' כתרים שלה מז' דעתיק, בודאי שיהיו מאירים כמוהו כמה מדרגות יותר ממה שמאירים בהם הז' כתרים דמ"ה דעתה, וזה פשוט מכמה טעמים כנודע. וגם אור החמה יהיה שבעתיים, דהיינו שכל כתר וכתר מז"ק שלה, יהיו מאירים ז"פ יותר, ממה שמאיר עתה, והנה זפ"ז הם מ"ט פעמים, אבל מ"מ יהיו מאירים כאור ז' הימים, ר"ל כעין ז' הימים דעתיק, כי לעולם הב"ן יהיה יותר גדול ממ"ה כנ"ל, ואור הלבנה יהיה יותר גדול מאור החמה, בסוד אשת חיל עטרת בעלה, ובסוד לע"ל צדיקים יושבים ע"כ.

קס"ח) קול הרמ"ז, הנה נתבאר בספר מ"ש ש"ב ח"ג פ"ג, כי כל בחי' העיבורים ותקונים, אינם רק לברר הכלים דב"ן וכו'. עי"ש. ובשער עתיק פ"ה כתב, כי יש בז' נקודות מבחי' עתיק וא"א וכו', ומהם נתברר: ונעשו הנוקבא וכו', אשר ע"כ ב' דדין האלה, הם מסוד ב"ן דעתיק, שנתפשט בבריאה, לתת חיות לתחתונים, בסוד ומלכותו בכל משלה, ולכן הם בסוד דדי בהמ"ה, גימטריא ב"ן, דהיינו מסוד ב"ן דאלהים, שמשם יניקת החיצונים ג"כ כנודע, והם למטה בסוף המלכות באצילות בסוד נה"י שבה, שהארתה מתפשטת בבריאה, ולהיות שבתחילת התקון היה אצילות כולו אור עתיק הגדול, בלי התלבשות אחר, ולא היו יכולים הפרצופים הנתקנים מבחי'

קס"ג) במ"ש שער א"א פ"ב, וז"ל, הרי ב' מיני חו"ג יש, א' הוא הא', לתקן הפרצוף. ב' החדשים, הנמשכים בכל זווג, ובכל פעם שאלו אינם נשארים שם. קבועים רק נתקנים ונעשה מהם צורת הולד ונולד שם עכ"ל.

קס"ד) נלעד"ן, שכל הדרך ששמע ממנו פ"ב, י"ל עליו אם אמת הדבר, שב"ח וחצי נשארים תמיד ביסוד דעתיק, ואיך אפשר בעת שנכנסים חו"ג חדשים ביסוד עתיק, והם יורדים במרוצה למטה ביסוד א"א, איך לא ידהו לחוץ הב"ח וחצי הא', מאחר שאין מקום היכר ביסוד הזכר, שהוא צר לסבול בתוכו ז' בחי' וחצי, ומאחר שאין בו כה להכריע איזו היא דרך ישרה שיבור בו, או ב' כא' טובים, לכן הנחתי אותו בצ"ע, ע"כ.

קס"ה) בספר מ"ש, שער א"א פרק ב', כתב וז"ל, אח"כ שמעתי ממורי ז"ל, שלא יצאו כל החסדים, אמנם חציים נשארו מלובשים תוך יסוד עתיק, וחציים ירדו למטה, ונתפשטו למטה בחוזה בצד ימין, נמצא שהחסדים חציים מכוסים, וחציים מגולים, אך הגבורות דקו שמאל, כולם מגולות. וז"פ טובה תוכחת מגולה וכו', שהגבורות הנקרא תוכחות, נתגלו והאירו יותר בגילוי, אך החסדים הנקרא אהבה נשארו מכוסים ומסותרים, ואין אורם מתגלה היטב, וכבר נת"ל כי אלו החו"ג הם הא', שע"י נגדל פרצוף אריך, אמנם חו"ג המתחדשים אחר כך תמיד לצורך זווג, אין עולות למעלה כנ"ל, רק יורדות למטה כדרך שירודות בגוף ז"א, ובבואם, אז החו"ג הא' מקבלים הארה מהם בכל פעם, ולקמן בש"ב ח"ב פ"א נבאר בזה יותר, וע"ש שע"ז נעשו ד' פרצופים באר"א.

פרק ג'

קס"ז) נלעד"ן, שכאן יש מקום לשאול שאלה עמוקה, מאחר דשמאל דאבא היא בצד ימין דאימא, כפי הנשמע כאן בפירוש למטה, א"כ איך נאמר על או"א שזווגם תדיר, ונק' רעים דלא אתפרשן לעלמין, והלא מאחר שהם זה אצל צד זה, ולא פב"פ, איך אפשר שידווגו יחד, ולכן נ"ל שזה קודם תיקון דאו"א, אבל

שם, שא"כ הרי זו הפסקה גמורה בין אמצעים
 העומדים למעלה בחג"ת דאריך, ובינם העומדים
 בבריאה, ואפשר לומר כי נתעלו גם הם
 באצילות ועמדו במקום שהיו עומדים אמצעיים
 ובוה אין הפסק ביניהם, כי אלו עומדים
 בחסד גבורה תפארת, ואלו בנה"י, ולא נזכר
 כאן עליה זו, שלא דיבר רק מבחי' הצריכות
 לעיבור זו"ן, המתלבשות בו ובאר"א, שהם
 עליונים ואמצעיים, אך אלו התחתונים לא
 היתה עליה זו, רק לבחי' עצמן, שלא להפסיק
 בינם לאמצעיים, אבל לא לצורך זו"ן, ולכך
 לא נזכר, כך אפשר לישוב הענין, הגם שלא
 נכתב בספר.

קע"ג) קול הרמ"ז, אעפ"י שמסתיים בחוזה,
 הוא נוק', כמש"ל, וכאן לא דכר שמיה דזכר,
 אעפ"י שמשם נראה היותו מסתיים ביסוד
 אריך, הטעם הוא שכל עיקר התלבשות עתיק
 בא"א, אינו אלא מבחי' ב"ן שלו, שיש לו
 יחס באצילות, אמנם המ"ה שלו אינו רק
 בסוד הארה, כי כל עיקר אורו נשאר שם
 למעלה, ואינו מתלבש להיותו נעלם מאד לא
 נזכר כאן, והבן.

שער רפ"ח ניצוצין פרק א'

קע"ד) מהרח"ו ז"ל, אלו הכלים היו ג'
 בחי': הא' הבל דגרמי, וזה נכנס תוך הכלים
 שנשברו, ונפלו בעמק הקלי, והחשך היה
 מכסה עליהם, ועל החשך היה בחי' נפש,
 שהיא עומדת על הקבר, והיא נק' מיים. ועליה
 היתה הרוח, שהם התגין, כמש"ל, וז"ס ורוח
 אלהים מרחפת ע"פ המיים, וכשירד רפ"ח
 ניצוצין, אז ויאמר אלהים יהי אור, הוא הטל
 שירד להחיותם. וז"ס כי טל אורות טל,
 לפי שיש טל, שהוא אותיות דד' שמות ע"ב
 ס"ג מ"ה ב"ן, אותיותיהם עולה טל. מזול"ן,
 ולכן יהי אור עולה בכיוון ע"ב ס"ג מ"ה
 ב"ן, וזהו הטל של מלכות, שצריך שיכנס היסוד
 בתוכה, שצריך שתיעשה ס' סתומה, והמשכיל
 יבין.

שער הרפ"ח מזול"ן, כי לכן מ' הוא טל
 ע"ה, וכתוב ויהי אור, גימטריא רחל, אבל

לעלות תכף, בצאתם מהעיבור להלביש
 את מקומם באצילות, אך בתחלה הוצרכו לירד
 בבריאה, לינק מב' הדדים הנ"ל, וליהנות מאור
 המדרגה התחתונה, כדי שיוכלו לסבול, ואח"כ
 היה עולה כל א' כפי מדרגתו כנוכד בכאן,
 אבל סוד המ"ה של כל א' מהפרצופים, לא
 הוצרך לכ"ז, ואין שם בירור כלל, וזולתי ניקח
 א' הבחי', כי הוא המתקן, והוא אור חדש, שלא
 היה בו פגם כלל, וז"ל, ועיין במ"ש פ"ב
 ח"ג, כי שם אומר בפירוש שכל הבירורין
 היו לצורך הנוקבא בלבד, וגם עיין בספר א"י
 דק"ח ע"ש.

קס"ט) מע"ה, וז"ס מ"ש רז"ל, אריב"ל
 עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י
 עולמות, והענין הוא, כי א"א הוא בחינת
 כתר דכללות אצילות כנודע, והנה א"א יש
 בו תר"ך אורות, כמנין כתר, כמ"ש בספר
 הבהיר. והנה צדיק העליון הוא ז"א, ולוקח
 מחצית הכתר, שהוא מלוכש מחציו ולמטה,
 והנה מחצית כתר גימטריא ש"י, ואלו הם
 ש"י עולמות, שלוקח צדיק זה שהוא ז"א
 הנקרא צדיק, ועיין מ"ש על ס"ה דקס"ו, מה
 שביארתי שם, עכ"ל.

קע"ה) מע"ה, ואפשר לומר, שלא היה כך,
 רק קודם התיקון הנזכר כאן, אך אחר התיקון
 לא הוצרך לזה, וחזר עתיק לאסוף רגליו
 למעלה בהשואה א' עד סוף רגלי אריך, וצריך
 עיין.

קע"א) קול הרמ"ז, אעפ"י שתמיד יונקים
 החיצונים בכל לילה מב' דדי בהמה, כמ"ש
 בספר א"י דרוש הקליפות דרוש ד' ה' מח"ב,
 זהם מסוד אלו הודין, אבל עכ"ז אינו דומה
 ליניקה שקודם האצילות לכל הפרצופים, כי
 שם היו הפרקים עצמם זנ"ה דעתיק בסוד
 הארה גמורה, אבל בכאן נשאר הרושם שלהם
 בלבד במלכות, כדי לתת חיות לחיצונים דאי
 אפשר בלאו הכי כמש"ל, וזה נשאר תמיד אף
 לאחר התיקון, אבל הנר"ה עצמן נתעלו למעלה
 אחר התיקון, כמבואר בע"ח עכ"ל.

קע"ב) קול הרמ"ז, לא הזכיר כאן כלל
 מה נעשה מבפ"ת המתפשטים בבריאה, אם
 גם הם נסתלקו, שאי אפשר לומר שנשארו

הט"ל זה, הם הב' אורות שנשארו למעלה, הם הב' אלפי"ן שבשם מ"ה, הם החסד שמחיה את הכלים אלו, והתחיה היא שתיעשה יהי"ה, חו"ב זר"ן, בסוד יר"ד פרצוף שלם, כלול מ', כמ"ש בפסוק יהי"ה ה' אחד, שהוא י"ה למעלה באו"א, י"ה למטה בזר"ן, גם בכלל התיקון הוא, שיהיה ה' אחד שהוא ז"א, ושמו א' שהיא מלכות ג"כ פ"א, שאם יהיו זר"ן ב' בפ"א, יתלבשו זה בתוך זה, וזהו עולם התווה. אך אחר התיקון הוא, שיהיה כ"א בפ"ע פרצוף שלם, כלול מי"ס, ויודווגו יחד שוה בשוה, וכ"ז גרם השבירה, לפי שקל"י קרמה לקדושה, אך לע"ל נאמר, הטיבה ברצונך את ציון תחילה, ואח"כ תבנה חומות ירושלים, שאז אין פחד מהקל"י, שאז נתקן הכל, ואז נאמר בלע המות וכו'.

קע"ה) בספר מ"ש ח"ג פ"ו, וז"ל, דע כי כל הט' מלכים, שהם י"א בחי' כנ"ל, כולם נק' בחי' א', והיא בתוך י' קל"י, בסוד ומלכותו בכל משלה, וה"ס ונגה לו סביב, והיא קל"י נגה שהיא טו"ר הנ"ל בכ"מ, ולכן נק' הקל"י עשתי עשרה יריעות, כי העשרה הם קל"י והחיות המחיה אותם נק' הכל בחי' א', ואינה בתוכם, רק מקיף וסובב עליהן, ולכן איהי בגריעו, כנו' בפרשת תרומה בחי' זו היא בעשיה, והם מעורבים יחד טו"ר, וז"ס י"א סמני הקטורת, שכל י"א אינם רק בחי' א', שהיא הנגה לו סביב, וז"ס י"א יום מתחורב וכו', הם המלכים שמלכו בהר שעיר הוא אדום, וכנגדם ג"כ ביצירה בריאה אצילות, ויש חילוק ביניהם בענין העירוב, איך הם מתערבים טו"ר, כמ"ש בשער הקל"י, ובש"ד ח"ב פ"ו, וקל"י זו דנגה נק' בסוד ורות אלהים מרחפ"ת, סוד מ"ת רפ"ת, הם רפ"ח ניצוצין דמלכוין דמיתו כנ"ל, וקל"י זו נעשית מרפ"ח ניצוצין שנשארו תוך הכלים ולא נתבררו, והיא מרחפת על הקל"י הנק' תוהו ובוהו וחשך, ואינה נכנסת בתוכם, והיא קל"י דקה דאגוז, עכ"ל.

רק אחוריהם באצילות לבד, והשיב בקיצור, שלא הלבישו כסדר, שזה נתבאר בכ"מ, שירדו העולמות ממדרגתם, וא"כ אלו הע"ב ס"ג שנו' כאן, אינם אותם דקדים התיקון, אלא דווקא מה שהיה אח"כ בבחי' תחתונה, ומכאן ראה גדולה, למ"ש בתי' בספר א"י דפ"ב ע"ב, בענין שבירת הכלים, שנו' שם גם בפרצופים עליונים, שאין זה רק באותם הבחי' שהיו בו' נקודות, המתייחסים לעתיק וא"א ואו"א כנו' שם, וכן כאן או"א שהלבישו לחג"ת דא"א, הם מאותם הבחי', שהיו בו' נקודות, שבהם היתה השבירה, דאלי"כ איך אפשר לישוב זה הענין, וגם במש"ל שכל ד' שמות אינם אלא משם ב"ן, דאלו בבחי' עליונות לא היה בהם מיתה, כנו' בכ"מ, ועיין בדרוש מטי ולא מטי שביאר בפירושו, שהג' נקודות א' דאצילות, לא נתלבשו, והם דל"א, אך א"א מתחיל מו' נקודות, שהיה בהם בירור, וע"ש עכ"ל.

קע"ז) נלעד"ן, הטעם שמונה ע"ב דע"ב בחסד, וע"ב דס"ג בגבורה, משום שבסימנים אלו רומזים כל הרפ"ח ניצוצין, שהסד גימט' ע"ב, וגבורה גימטריא ר"ו, ג"פ ע"ב, הרי ד"פ ע"ב, גימטריא רפ"ח.

קע"ח) נלעד"ן, שהסימן הוא, בגו"ה יהיה חורב, דהיינו מבין התחיל לירד ממדרגה ב', וממ"ה ממדרגה ג', ומס"ג ממדרגה ה', ומע"ב ממדרגה ז', והסימן בגו"ה יהיה חורב, לשון חרבה ושממה, גם יהי' נ"א חור"ב, גימטריא רפ"ח עם התיבות, ר"ל מה שירדו מד' מדרגות כנו', הם כמנין רפ"ח, והנה אח"כ נברא העולם בתשרי, כדי לעלות הרפ"ח ניצוצין שנפלו בעולם התווה, וז"ס לא אדיו ר"ה, אלא בגה"ז, על הסוד הנז', כד לעלות הניצוצות שנפלו מד' מדרגות כנו', והעולם לא נברא רק כדי להעלות הרפ"ח ניצוצין כנודע, והנה בשם ב"ן, שהיה בו שבירה גדולה יותר מכולם, התחיל ממדרגה ב', ונתחברה עמו המדרגה ד', שהיא מספר ע"ב כנודע, וז"ס אין מתחילין בב', ואין מסיימין בד', מפני שבאלו המדרגות אחזו בהם הקל"י יותר מבשאר השמות כנודע, וז"ס כשעלה דוד ארון ברית ה' מתוך הפלשתים אחר שעשה בירור גדול, בתוך הפלשתים, כנודע

קע"ז) קול הרמ"ז, כל הענין זה בכאן, הוא לישוב מ"ש להקשות, איך אנו מכנים שבירה בע"ב ס"ג שהם חו"ב, והלא לא ירדו

וכו', כי שבע ממדרגה ז', יפול צדיק שהוא שם ע"ב, שכן שביע הוא ע"ב, ואות ש' נוטריקון שביעי, מדרגה ז' התחיל ליפול משם ע"ב, אבל וקם, שלא נשארה למטה, אלא קמו כל השמות ונתקנו, כמ"ש אח"כ בדל"ת, והנה מה שנשארו באצילות, היו ז' מדרגות, ד' מדרגות דס"ג, ב' דמ"ה, א' מבין, וסימנם ליש אוב"ד מבלי טרף, ר"ל, ליש שהוא עולם האצילות הנק' ארי"ה, כנודע, היה אובד באותה פעם, אפילו שהיה לו מדרגות אוב"ד א"ה היה נק' אובד, הטעם הוא, מבלי טרף, שהוא גימטריא רפ"ח ע"ה, מאחר שלא היה לו הטרף ניצוצות שנפלו למטה, וטרפו אותם החיצונים, ולכן היה אז האצילות נק' בסוד אוב"ד, עד שנתקן אח"כ, ונעשו אותיות דבא"ו, שהוא לשון תוקף, כמו וכימך דבאך, כלומר שנתקף בתוקפו, כדי שלא ישבר פ"א כבראשונה ולכן ממדרגת אוב"ד, נעשה דבא"ו, שנתקף כאריה בגבורתו, ואז אריה שאג מי לא יירא, והנה נודע ג"כ, כי כשנפלו תוך הקלי, אז נתערבו טוב ברע ורע בטוב, וזה רמז כי טוב ור"ע, גימטריא רפ"ח והבן, והוא גימטריא פז"ר, שז"ס יש מפור ונוסף עוד, ר"ל אעפ"י שמספר פז"ר נפלו תוך הקלי, א"כ נראה שנחסר זה מאצילות, עכ"ז ונוסף עוד, ר"ל שנתגלה היסוד דא"ק, שהוא מ"ה החדש כנודע, וגם נתקנו הספירות וניתוסף בהם הארות יותר מכמה אלפי אלפים ממה שהיה בהם בתחילה קודם שנשברו, וזה נק' עולם התיקון, וז"ס ותרא האשה, הטעם הוא למעלה הוא פז"ר, הכוונה היא שע"י אותה ראייה דחווה, גרמה לה לעצמה מיתה בעולם, וגרמה לשה פזורה ישראל, שתתפזר פעם א' פז"ר ניצוצין בתוך המיתה, שהם הקלי, וזה פזורה לישראל שהוא ז"א, שכן פז"ר גימטריא זע"ר, וזהו פזורה פז"ר ו"ה, ר"ל שהפז"ר ניצוצין נפלו מן ו"ה שהם זו"ן, והנה פזורה גימטריא חצר, וז"ס חצר מות, כי מקום של שבירת הכלים, נקרא חצר מות כנודע.

קע"ט) נלע"ד בנימין הכהן, שזס"פ פזר נתן לאביונים וכו', הכוונה כמש"ל, כי הרפ"ח ניצוצין שנפלו, היה כדי להחיות הכלים בזמן

בסבא דמשפטים, או כתיב ועל דוד אפוד בדי, ר"ל דוד שהוא מדת מלכות שם ב"ן, היה חוגר עצמו באפוד בדי, להורות על בידור שעשה ארון הברית במדרגות ב"ד, שנפלו משם ב"ן.

וז"ס מ"ש דהע"ה, בנדב"ה אזכחה לך אודה שמך ה' כי טוב, כי בנדב"ה אותיות: ב"ד ב"ן ה' אחרונה, ר"ל משם ב"ן שהיא ה' אחרונה, נפלו בדי מדרגות כנו', וז"ש בנדבה, (אמד משה אפשי זה ג"כ שצוה כביכול למדע"ה בענין הקטורת, ב"ד בב"ד יהיה, לרמוז לו לאמר, כי צריך אתה לחבר שני המדרגות ב' וד') שהעלה הברורין בסוד נדבה, אזכחה לך ואז אודה שמך שהיא המלכות כי טוב, ירצה שיצא שם ב"ן מהרע, ויהיה הכל טוב, ולכן אודה שמך ה' שהיא מלכות כי טוב, וגם בשם מ"ה התחיל לירד ממדרגה ג', ונתחבר עמו מדרגה ז', וסימן ג"ז חיש ונעופה, שמקודם דור המבול היו שנותיהם מא"א, ואחר דור המבול היו שנותינו מסוד ז"א, שהוא מ"ה, וכמו שמ"ה היה מדרגת ג"ו, נכרת מהרה, כי ג"ו לשון כריתה, כמו גזי נורך, ונעופה מלשון כעוף נודד ממקומו, כמשי"ה ימי שנותינו בהם וכו', שהם ג"כ משם מ"ה, לכן ג"כ הם ג"ז חיש ונעופה.

וז"ס הנזיר, שהוא בסוד א"א, כנודע בפסוק קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו, ויצא ממדרגת מ"ה, ונכנס במדרגת קוצו של י', לכן כתיב מחרצנים ועד ז"ג לא יאכל, כנודע, שע"י אנו מבררים מרפ"ת, אבל הנזיר שאין צריך לברר מדרגות ג"ז שנפלו ממ"ה, לכן לא יאכל, וז"ס אל יחסר המז"ג, למפרע אותיות ג"ז מ"ה, ר"ל שלא יחסר הברורים לעלות ממ"ה בכל יום, ונכנסין בבטן הנוק', וז"ס בטנך ערמת חטים סוגה בשושנים.

והנה שם ס"ג התחיל לירד מדרגה ה', ונתחבר עמו מדרגה ז', וז"ס כשז"ה קם ז"ה נופל, דהיינו שנתעורר שם ס"ג, אזי זה נופל, גרם הוא שנפלו ממנו ניצוצות במדרגת ז"ה, בסוד הכל ס"ג יחדיו וכו', וכל הסיגים באו מס"ג, כנו' בדרוש א"ק, וגם משם ע"ב התחיל לירד מדרגה ז', וז"ס כי שבע יפיל צדיק

או יעלה למעלה באצילות, אפילו הכלים דנהי"ם, שאעפ"י שכלים דנהי"ם נשארו רקנים בלתי ניצוצות, ואחו בהם הקלי' ביותר משאר כלים אחרים, מ"מ יתקנו לע"ל, ויעלו למעלה באצילות במקומם הא', וז"ש ביום ההוא יהי'ה ה' א', שהם הג' כלים דנהי"ם, שכ"א מהם נק' י"ה ע"ש השרש שלהם, וז"ס ג"פ י"ה שיש בתיבות אלו: י"ה, י"ה, יהו"ה, אבל אותיות ו"ה, אינם עולות בחשבון, כמ"ש האר"י ז"ל. וז"ש א', ר"ל שיעלו באצילות הנק' א', שכל עולם האצילות, הוא אחדות א' וגם ושמ"ו שהוא כלי המלכות שנק' ב"ן, אעפ"י שהקלי' אחזו בה ביותר משאר כלים, מאחר שהיא אחרונה מכל הז"מ דמיתו, מ"מ לע"ל יעלה הכלי שלה למעלה באצילות ג"כ, וז"ש ושמ"ו א', שיעלה באצילות, הנק' אחדות א' כנ"ל.

והנה שם מ"ה דנהי"ם, עלו ונתחברו עם שם מ"ה דת"ת, וז"ש אם יתמהמ"ה חכה לו, ר"ל אעפ"י שיתעכבו זמן רב, אלו אורות ב' מ"ה מ"ה תוך הקלי' מלעלות הביורין שלהם, מ"מ חכה לו תמיד, להעלותם ע"י תורה ותפלה כי בא יבא ולא יאחר ח"ו בתוך החיצונים לעולם, אלא הם מתתקנים מעט מעט ועולים, עד שנשלם כל הביורין לעלות, ועל המ"ה דנהי"ם נאמר, ועתה ישראל מ"ה ה' אלהיך שואל ממך, לתקן אותם, ע"י יראת חטא הקודמת לחכמ"ה שהוא כ"ח מ"ה, להעלות אותם, וז"ס אדם כי יקריב מכם, ר"ל אותו מ"ה דנהי"ם, אם אתם תקרבו תוך הקדושה, הוא קרבן יותר מעולה מן הבהמה וכו', כי זהו תקריבו את קרבנכם, כי כל סוד הביורין הם משלכם, בסוד כל ישראל בני מלכים הם, ר"ל שהם מבירורי מלכין קדמאין, ובעת שגובר אדם בליעל, על אדם דקדושה, שזוא מ"ה דנהי"ם, או נאמר בקום עלינו אדם, ואז התקון הוא, ע"י אדם קדמאה, שהוא שם מ"ה החדש, וז"ס לולי ה' שהיה לנו שהוא מ"ה החדש, שמכניע אותו, ודוחה אותו בנוק' דתהומא רבא, והבן.

עוד נלע"ד, אם תחבר ג' שמות י"ה, שהם גימטריא מ"ה, עם מספר רפ"ח, עולה גימטריא של"ג, וז"ס אם יהיו חטאיכם כשנים, ר"ל

התיקון, וז"ש פז"ר, שהם הניצוצות האלו, נתן לכלים, לאביזנים שהם הכלים דז"מ, שהיו אביזנים מהאורות שעלו, והיה זה מפני שצדקתו עומדת לעד להחיותם, שע"כ קרנו תרום בכבוד שעלו אח"כ בכבוד עליון, שהוא אצילות ונתקנו שם. עוד נלע"ד, שז"ס מ"ש רז"ל, פיזור לרשעים הנאה להם וכו', הוא במ"ש שהרפ"ח ניצוצין, הנה הם ברשות הקלי' כנודע, ולכן פז"ר שהם רפ"ח, היה להם לרשעים שהם הקלי', הנאה להם, שהוא להחיותם, והנאה לעולם, שע"כ יתבררו ויתלבנו עד עת קץ, ואז בלע המות, וזהו הנאה לעולם עליון. א"נ לעולם תחתון, שהם הצדיקים שהם קיום העולם, כמשה' וצדיק יסוד עולם. והוא מ"ש רז"ל, מאד זה מלאך המות, שע"י מצוותיהם יבררו הניצוצות, ויאכלו שכרם לעתיד, כמאן דאכיל מדיליה, ור"ל, והבן.

ק"פ נלע"ד, לפי כי נפלו משם ב"ן, שהוא מלכות בחי' ב', שהיא הוי"ה בריבוע, גימטריא ע"ב, ונודע שבכלי המלכות אחזו בו הקלי' יותר מכל הר"ק, שהיא ירדה יותר במדרגה תחתונה מכולם, ולכן עיקר הגאולה תלויה בכלי שלה, דהיינו בעת שישתלם הבירור מהכלי שלה, אז יבא הגאולה. ובזה יובן מ"ש בס"ה פרשת פינחס ר"מ דרי"ט, וז"ל, כד אתעבר שקר מעלמא, דביה אומאה מלחמה לה' בעמלק, יתער בעלמא שיר פשוט וכו', עד ובכין צדיקים יראו וישמחו וכו'. א"כ נראה מכאן בפירוש דזה תלוי בזה, בעת שימחה זכר עמלק, אז יעלה שם הוי"ה שעולה ע"ב, כמנין ר"ת "מלחמה לה' בעמלק, שזה השם יעשה בהם נקמה בעמלק, וגם הנהי"י שיש בהם שם י"ה בכ"א, יעלה ג"כ במלחמת עמלק, כמ"ש כי יד על כס י"ה, ואם יעלו התחתונים, כ"ש שעלו העליונים שהם חג"ת ואז בלע המות לנצח.

פרק ד' שע"ר רפ"ח

קפ"א נלע"ד, שז"ס פ ביום ההוא יהיה ה' א' ושמ"ו א', ר"ל ביום ההוא, שיתקיים בלע המות לנצח, כמ"ש בספר הגלגולים פ"ה,

כשנים קדמוניות, שהם הז"מ דמיתו, שהיו מעורבים בהם הקל"י, ולכן נפלו מהם כמנין של"ג אורות. ולעתיד יתוקנו הכל, ויתלבנו, ויתבררו, ויצרפו הטוב מהרע. כמו כן הוא, אעפ"י שהאדם הרשיע הרבה מאד, אך ע"י התשובה, כשל"ג ילבינו, וירחץ אותו מעונותיו, ויטהר אותו מההיצונים, כמו טהרת שבירת הכלים, בסוד זבחי אלהים רוח נשברה וכו'.

והנה לע"ל, יעלו כל הבירורים שנפלו מס"ג, הנק' ארץ אדום, אז יהיה שם ב"ן גדול ממ"ה כנ"ל, בסוד אשת חיל עטרת בעלה, וז"ס כי לשלג יאמר הוי ארץ, ר"ל שהשבירת הכלים כמספר של"ג, יאמר מלשון ה' האמירך היום, שהוא לשון התרוממות, שיעלה למעלה למקומו הא', ואז הוי ארץ, שיהיה היי"ה וקיום לארץ עיפתה, ויקרא ארץ החיים. ומה שהוא עתה בזמן הזה בקל"י בסוד והשגל יושבת אצלו, ודרו"ל מאי שגל כלבתא, יהיה אז בקדושה, נצבה שגל לימינך, שהוא כלב שבקדושה, שהוא שם ב"ן דעולם התוהו שיתקנו וז"ס האות א' שהראה הקב"ה למרע"ה, והנה ידו מצורעת כשל"ג, ר"ל שעליו מוטל להוציא שברי כלים שהם גימטריא של"ג, וכימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות ב"ה.

פרק ה

קפ"ב) נלע"ד בנימין הכהן, שזס"פ, שט"ו העם ולקטו, במ"ש האר"י ז"ל שם, בדרוש פסח, שהערב רב סודם היה מהרפ"ח ניצוצין, וז"ס שרו"ל שהרשעים שבהם היו צריכים לסוחנו ברחיים, אבל לא הכשרים. וז"ש שטו העם, שהם הערב רב, היו לוקטים מאלו שט"ו ניצוצות, שהם מה שירדו בשבירת הכלים, ולקטו אותם בסוד המן, ואז וטחנו ברחיים, שה"ס כוונת האכילה, שסודה הוא בירור המלכים, מכוונת הב' אלפי"ן בצירוף השיניים ל"ב, י"ו למעלה וי"ו למטה כנודע, והם סוד הרחיים. וגם ז"ס, והיה טעמו כטעם לשד השמן, ע"י ה"ג דאימא, וה"ח דאבא, שנק' בשם שמ"ן. ועוד נלע"ה, במ"ש בסוד ועתה נפשינו יבשה וכו', והוא ע"ד האמור בס"ה, ע"פ הנני

ממטיר לכם לחם מן השמים, ה"ס הת"ת, וכמ"ש בס"ה בהעלותך, כי ישראל כוונתם לקבל מן המלכות וז"ש כאן ועתה נפשינו יבשה אין כל, כי היו רוצים להתנצל על שאלת הבשר, להיותם נהנים מהמלכות, וזה לכוונה טובה, כי עתה לסיבת המ"ן, שבא מו"א, נפשינו שהיא מלכות נפש דוד, יבשה מהשפע, אין כל שהוא היסוד משפיע בה לשלוח לנו, בלתי אל המ"ן עינינו, שהוא מהשמים ז"א דווקא אך נענשו ע"י, שמ"מ אפילו המן היה נשפע ע"י המלכות, כמ"ש שם בס"ה, ע"ש וד"ל. (אמר משה, צ"ע כי מ"ש באדרא הוא לא אתענשו, לפי שעשו בניסיונה ולא בשיבותה, ואמרו אם יש ה' בקרבנו אם אין, ולא ה"מ לא עלה על דעתם כלל. ולענ"ד כי מלכות דא"א מתלבשת במלכות גם אמר הרב ז"ל בשער רה"ק ובמקום אחר דו"ק ותשכה. אני ראשון א"א אין, ואני אחרון מלכות וד"ל).

קפ"ג) נלע"ד מ"כ האר"י ז"ל, מ"כ וז"ל, הנה המלכים היו ח', וכ"א מתחלק לד', בסוד ד' אותיות דשם, וח' פעמים ד', הם ל"ב, וכ"א כלול מ"י, הרי ל"ב. פ"י הם ש"ך, וז"ס כש"ך חמת המלך, שה"ס הדינין והחמה, וכשנתחברו אח"כ, לא נתבררו רק הג"ר והו"ק שבכל נתיב ונתיב מהראשונים של הדינים לצד הקדושה, אמנם המלכות שבכל נתיב ונתיב מהא' נעשית פסולת למטה, כי היא אחרונה לכל נתיב ונתיב, ולא יכלה להתברר. וז"ס והארץ היתה תוהו ובוהו, כי היא הארץ שבכל נתיב ונתיב, ומנין הניצוצות שנתקנו לפי"ז, יהיו רפ"ח, והשאר שהם ל"ב לתשלום ש"ך מתו, ולא היו יכולים לתקן, ואלו הל"ב שלא נתקנו נק' ל"ב האבן, בסוד ש"ך ניצוצות, אלו עם שם אדני"י גי' ס"ה, יהיה הכל גימטריא שכינ"ה, כי בה נכללין הכל. וז"ס שכינה בגלות, ע"ש תשלום דרוש זה.

כלל העולה, שנפלו ש"ך ניצוצין, עם מספר מ"ה דנה"י כנ"ל, הרי הכל גימטריא שס"ה, כמנין ימות החמה, שהוא ז"א הנק' חר"ס שמ"ש חמ"ה, ס"ת שס"ה ניצוצות. ונודע שסוד י"א סמני הקטורת הוא, כדי לעלות הבירורים משבירי

כלים, ולכן היו בה שס"ה מנים, כמנין ימות החמה, כדי להעלות השס"ה ניצוצות דשברי כלים, וגי' מנים יתרים, כנגד ג' כוללים, שהם אלו רפ"ח ניצוצין, ול"ב מלכיות, ומ"ה ניצוצות דנה"ה, הרי ג' בחי' דניצוצות שנשברו בסוד שבירת הכלים, ונודע כי כל שבירת הכלים באים משם ס"ג, בסוד הכל ס"ג יחדיו, שהם הג' שיבואו בסוד טיפת קרי, והנה ה"פ ס"ג, עם י' אותיות של כ"א מהם, הרי ה"פ ע"ג, גימטריא שס"ה, להורות שכל שס"ה ניצוצות יצאו משם ס"ג, כנ"ל בכ"מ ע"ש עכ"ל.

קפ"ד) נלעד"ן, שז"ט שבכל המקרא תמצא נערה חסר, חוץ בפסוק וענשו אותו ק' כסף וכו', ורוא דמילתא כי ה"פ אהי"ה נתן המאציל העליון לאבא שהם ה"ג קדישין שהם ממותקים כדי ליתן אותם לבינה, שימתק הש"ך דינים, והנה אבא לא נתן לאימא, רק ה' אלפין של ה' אהי"ה, שהם ה"פ אור הנו' בפרשת בראשית, ונשאר לו לעצמו ה"פ הי"ה, שהם גי' ק', וי"ש וענשו אותו ק' כסף, שהם ה"פ הי"ה, שהם נק' חסדים דאימא, בסוד וחכם בבינה, ונתנו לאבי הנערה, שהוא חכמה, שנק' אבא דזו"ן, שהם ז"מ דמיתו, אבל ה' א' דה"פ אהי"ה, צריך להתחבר עם ש"ך דינין, שהם גי' נעיר, כדי למתקם בשעת הזיווג, ואז נק' נערי"ה מלא ה', שהם ה"א דה"פ אהי"ה.

קפ"ה) נלעד"ן, א"נכי נ"צב ע"ל ר"אש הגבועה ר"ת נערי"ה, שהיה מכוון מרע"ה, למתק הש"ך דינין בה' א', לעשותם שכ"ה, כדי שלא ינק עצמק מהש"ך דינין, ובוה יכולין לו ישראל.

קפ"ו) נלעד"ן, מ"ש ש"ד ח"א פ"ב חז"ל, ואמנם טעם הדבר למה הביורור הוא ע"י אריא, הוא במ"ש שהקלי' והחיצונים, אין להם אחיזה בג"ר, שהם א"א ואריא, שלכן הכלים לא מתו, אמנם נתבטלו לכו, כנ"ל ש"ב ח"ב פ"ד, ונמצא בעלות ביורורין אלו במחשבה דאבא, אין יכולת לסיגים שמעורבים ונאחזים בהם מקודם, לישראל שם, הם נפרדים משם, ויוצאין בסוד ניצוצין, דנפקי כד אכתש אומנא במנא בפרולא, כמ"ש בס"ה פרשת פקודי, שאין כח באותם הניצוצות לסבול הכאת האומן, מאחר שהם סיגים, ונפרדים משם, וכפי מנין ש"ך ניצוצות דאור, שיש באותם הכלים כמש"ל פ"ג, כן ג"כ ניצוצות היוצאים מהם, ש"ך ניצוצות דוגמתם, וז"ש בפרשת פקודי, ניצוצין זריק לש"ך עיבר וכו', והרי הובררו קצת ניצוצות, וכשניתנים ביסוד אימא בסוד זווג כנ"ל, חוזרים להשתלם שם ביורורין, ע"י טיפת מ"ן שלה, כי גם היא אין להם אחיזה להסיגים, בהיותם הכלים בתוכה, ומתבררין ב' כמ"ש, והוא שנודע, שכשהאומן מצרף הכסף וזהב מהסיגים כשיצתה ממחצב האדמה, אז לא נתקנו בפ"א לגמרי, ובהכרח נשארים שם קצת סיגים מעורבים בהם, שהסיגים היותר עבים ורעים נפרדים בפ"א, וסיגים היותר זכים, נשארים וחוזרים ומבררים אותם כמה פעמים, עד שמזדכך לגמרי וכן היה הענין כאן ע"ש.

שער אנ"ך פרק א

קפ"ח) מ"ש ש"ב ח"ג פ"ה, שמכללות אלו ד' שמות, יצאו הרפ"ח ניצוצין, ועיקרם דמלכים הם דז"א, והם הג"ר: בלע, ויובב, וחושם שהם: הדעת וכללות חו"ג י"עמו, כנ"ל ש"ב ח"ב פט"ו, ויש בהם כמנין ניצוצות, מילוי ג' שמות ע"ב ס"ג מ"ה כ"א, תסיר השרשים שהם יותר רחמים כנודע, ישארו הג' מילויים שהם דינים, כי מילוי הוא גימטריא אלהים, והם: מילוי דע"ב, גימטריא מ"ו, ודס"ג, ל"ו, דמ"ה, י"ט, וג' בדעת, שהוא מלך הא' הנק' בלע, כמנין ק"ב, כי הוא כולל כולם, ולכן הוא תחילה לוקח השפע דק"ב חרובין,

קפ"ח) נלעד"ן, א"נכי נ"צב ע"ל ר"אש פ"ג, ובהקדמה היא, לא יקשה מ"ש בכ"מ, שיש שקורא לשכ"ה דכורין ולפ"ר נוק', ויש להפך, כי לפי ששרש שכ"ה הוא מאבא, לכך נק' דכורין, ולפי שהם מן מלכות שלו, שהיא העטרה שלו, לכן נק' נוק', וגם שאבא יסד ברתא, שגילוי מלכותו הוא ליסד המלכות, אבל הפ"ר ששורשם במלכות אימא, נק' נוק', ולפי שעיקר אור אימא הוא לז"א, כמש"ה כונן שמים בתבונה, לכן נק' דכורין.

ק"צ) נלעד"ן, איך הוא מונה המדרגה הר' דע"ב ג"כ, והלא המדרגה הר' נשארה באצילות. ולא התחיל לנפול אלא ממדרגה ז' כנודע. איך הוא מונה מדרגה ו' דע"ב בכלל ק"ב חרובין, ועוד המדרגה הז' בכל שם ושם, שהוא מספר דמילוי, כבר נודע שכלם נפלו בקלי', ואיך איך נק' ק"ב זה דג' מילוי ע"ב ס"ג מ"ה ק"ב טהור, והלא אפילו מע"ב, ירד מדרגה ז' בקלי', איך למה יקרא זה ק"ב טהור, וק"ב דאחוריים שלא ירד מדרגה ו' בקלי', רק נשאר באצילות, יקרא ק"ב חרובין, והיה ראוי שיהיה להפך, וצ"ע.

קצ"א) ואגב אורחין אביטה ודאה, איך הוי"ה היא שוה בין בפנים בין באחוריים, כי הוי"ה שהיא בפנים, היא גימטריא כ"ז, ובאחוריים שלו יש כ"ו אותיות, הרי שאין שינוי בהוי"ה בין בפנים ובין באחור, כ"כ הדח"ו ז"ל בדרוש ג' עלמין, וז"ל ונחזור לענין, שאלו צריכים מזון וחיות עליון, אמנם אינו יכול לקבל מהשמות בעצמו.

נלעד"ן, בזאת הבחי', הוא השם בעצמו יותר חשוב ממילוי שלהם שהוא רין, כי מילוי גימטריא אלהים, ואלה המלכים נק' אלהים, שהם דינים המקבלים מאלו מילויים, ע"ב ס"ג מ"ה, גימטריא ק"ב, שהוא ק"ב א' כנ"ל, ואז הם ניוונים בק"ב חרובין מע"ש לע"ש, כי זה היה ק"ב, הנמשך למלכים דמיתו הנק' חרובין, וז"ס ק"ב חרובין שניזון בו ד"ח בן דוסא מע"ש לע"ש, כנז' בס"ה פרשת פנחס רדט"ו, משום דחריב ק"ב מיב"ק, פי' שבגילגול הקודם חטא בזה, שהמשיך קב זה במלכים דמיתו, והבן, אמר הגאון הנשיא, נלצ"ד, שהסברא היא, לפי דברי חכמים שבמשנה, שאוסדים לצאת הקיטע בקב שלו בשבת, והוא המשיך זה אל החיצונים בשבת בגילגול א', לכן תיקונו הוא שלא יתפרנס דק מקב זה מע"ש לע"ש, ד"ל שבא לו בכל ע"ש, כדי להתפרנס ממנו בשבת, וז"ש מע"ש לע"ש בא לז' בחי' הק"ב כנ"ל, אבל בחול אפשר שיהיה לו האדה פחותה מזה מק"ב, כמ"ש הרב ז"ל, שבשבת מאיד ז"א למלכים ע"י ק"ב זה ולא בחול, ולכן אירע כן לר"ח בן דוסא, והבן זה.

ואח"כ מחלק לכלם, שהדעת הוא עליון שבכלם ולכן כל הק"ב נרמזו בשמו, כנז' שכל עצם הקלי' נעשו מאלו הק"ב, והק"ב ניצוצות דאור הגמיה אותם נק' ק"ב חרובין, בסוד בונה עלמין ומחריבן, שמתו ואשתארו חרובין, ואמנם מג' מילויים אלו שנתקנו כבר, והם למעלה בקדושה מתוקנים, משם נמשך חיות לאלו ק"ב חרובין, וכמ"ש בש"ה ח"א פ"י, בענין הקיטע יוצא בק"ב שלו, הוא ז"א, שברגליו נאחזים הקלי' הק"ב חרובין, והוא יוצא בק"ב עליון הנז' להחיותם ברה"ד, ששם עומדים הק"ב חרובין, כנז', שהמלכים הנשארים בלי תקון בקלי' נק' רה"ד ע"ש.

פרק ג

קפ"ט) כתב בדרוש ג' עלמין, וז"ל, דע שזהו מחלוקת ב"ש וב"ה, שב"ה אומרים מקביים לחלה, פידוש; שחלה היא מלכות כנודע, ונטלת ב' קבים אלו, אך ב"ש לא חששו אלא לקב א' שהוא הטהור לברו, שהוא הק"ב בבחי' הפנים דג' מילויים ע"ב ס"ג מ"ה, שכל אלו נטלן המלכות שהיא החלה, הנק' שם ב"ו, שהוא הר', וז"ס רוצה אשה בקב וכו', שהאשה שהיא מלכות רוצה בקב זה אפילו שהוא דינן כנ"ל, וזהו בק"ב ותפלות, שהם דינים שנפלו במיתת המלכים כנ"ל.

נלעד"ן הטעם, שרוצה אשה בקב וטפלות, מפני שזה הק"ב גורם לה מ"ן שלה, שתוכל להזדווג ע"י עם ז"א, וביסוד שלה מתברדין כל הדינין וטפלות דקב, ואז נק' ק"ב טהור, ולכן רוצה בה האשה, יותר מ' אותיות שהם הפשוטות עם המילוי ביחד, ופרישות ד"ל שאין אחיזה בהם אל הדינים כלל, מפני שהמילוי בלבד גורם לה הזיווג, אבל השם בעצמו עם המילוי ביחד, אינו גורם לה רק תקון פרצופה, ובוה האופן כשהשם הוא לבדו בלתי מילוי, הוא יותר גרוע ממילוי עצמו, שהוא לברו והבן, עוד נלעד"ן, שהיא מקבלת אותו בעת הזיווג פב"פ, וז"ש רוצה אשה בקב וכו', שהיא מקבלת בעת הזיווג, מ' ופרישות, שהוא בסוד אב"א, כנלעד"ן והבן.

ש"ב ח"ב פ"ט

קצ"ב) מ"ש וז"ל, וטעם היות אותיות המילוי גרועות מאותיות הפשוטות, הוא ג"כ שמילוי גימטריא אלהים שהוא דין, כי הם דינים, וגם הם ענפים, והפשוטות הם שרשים, והמילויים הם ענפים של האורות, המתפשטים ומתגלים בשורשי הו"ה, וכשהשם הוא פשוט בלי מילוי, הוא גרוע הפשוט, יען היות אורות סתומים. אך כשהפשוט הוא עם המילוי, אז הפשוט הוא עיקרי, ומעולה מן מילוי, ע"ש. קצ"ג) קול הרמ"ז, אבל התשובה מבוארת מלשון ההוא, ש"ש כאן הוא, להיות שם נעלם, ואינו מתפשט, ולכן בערכנו הוא כך. אבל בעצמות האור, ודאי שיותר עליון הוא הפשוט מהמילוי, ע"ש.

קצ"ד) כתב בדרוש ג' עלמין וז"ל, פי, שכבר ידעת שבשבת מתעלים העולמות, וג' אחרונות עולות בג' אמצעיות, ועד"ז עד רום המעלות, עד שנמצא כי שהיה בו נה"י, נשאר עתה בשבת פנוי, ובאותו מקום פנוי יש אחיזה לחיצונים, במקום שהיה בו נה"י. ונמצא שז"א שהוא אדם, הכולל כל ר' מלכים, שבהם ע"ב ס"ג מ"ה, ועתה הוא קיטע בשבת, שהנה"י שלו עלו למעלה, ונשאר כמו קיטע בלי רגלים שהם נה"י, ואז השמות עצמן נשארו ונתעלו בו. אמנם הק"ב שלהם נתקצצו ממנו, ונשארו השמות שלהם למעלה כמקוטעים, כי השרש נשאר למעלה, וק"ב שלהם יורדים לז"מ להחיותם. והוה הקיטע יוצא בק"ב שלו בשבת לר"ה, כי בשבת מאיר ז"א למלכים ע"י ק"ב זה ולא בחול. וסוד ק"ב זה גימטריא אלהינ"ו. וז"ס ה' אלהינו, כי השם הוא השם בעצמו, ואותיות המילוי שבו ק"ב כמנין אלהינ"ו.

דקס"ט, ואז חו"ב דאבא הם עיקריים, וחו"ב דאימא הם משמשים לחר"ג, שאין שם דעת פרטי ולכן הם בבחי' ד' כלים שכן הכלים הם כנגד העיבור, אך ביניקה שכנגד הניצוצות, כבר יש לו בחי' ג' מוחין, ולכן צריך בחי' פרטית כנגד הרעת ששם חו"ג כלולים יחד, ויש להם חיבור להמתיק החסדים לגבורות, משא"כ בעיבור, ולכן הם נחלקים לב', ועמ"ש דק"ז שיש ד' כלים.

קצ"ו) נלע"ד בנימין הכהן, שז"ס קרו"ם, שעולה שמו, דהיינו שמו"ד, הם ד' אלהי"ם, וב' כוללים דהיינו חו"ב דאו"א, כנו"ז בדרוש הקטנות, בא"י דקס"ט, שאין בקטנות יותר מד' אלהים אלו. וכן שמעתי, שסוד השמד בא מבחי' אלהים דקטנות, שכן ג"כ ד' אלהים גימטריא שמו"ד, זהבן.

פרק ג

קצ"ז) נלע"ד בנימין הכהן, לכאורה היה נראה שקשה, כיון שעיבור הכלים הם י"ב חדש, א"כ למה נקט בדרוש זה בכ"מ ט' חדשי העיבור לבד, אך הענין יובן במ"ש אחר זה בשער העיבורים, כי הנה העיבור הנז' כאן, הוא בחי' עיבור ב' דחיצוניות, או עיבור א' דפנימיות, שכלן הם מבחי' ט' חדשים כנו"ז שם ואלו הב' הם תוך או"א, אך הא' די"ב, הוא בהיותם ג' כלילין בג', והיה ע"י א"א, ולכן בדרוש זה דשייך לאו"א, נקט עיבור ט' חדשים לבד, כך נלע"ד לישיב קושיא, ועמש"ל כי האמת יורה דרכו עכ"ל.

שער המוחין פרק א

קצ"ח) נלע"ד, לפי מ"ש בדרושים חדשים וז"ל, ואמנם כ"ז אינו רק כשלא נכנסו בז"א עדיין רק מוחין דצלם דאימא, שכשנכנסו מוחין דצלם דאבא, גם יגדל כתר דז"א ש"א, ויהיה ב"ש ע"כ. א"כ הרק"ל, איך יודווגו או"א ביחד, ירצה שהם חו"ב דבינה, כי חלשה כח הבינה וצ"ע. ונלע"ד לתרץ, מה שאנו חוששים שלא יקח ז"א רק ש"א דת"ת דבינה, הטעם הוא

שער לידת המוחין פרק א

קצ"ה) קול הרמ"ז, והנה הטעם למה בכלים יש ב' כלים כנגד הדעת, שנראה שאז נחלק לג"ח, ובניצוצות אנו כוללים אותו לא', שהנה בעיבור אין שם רק ב' מוחין מצד אבא, וב' מצד אימא, כנו"ז בדרוש קטנות, בא"י ח"ב

ע"ב, כמש"ה עולם חס"ד יבנה וכו', ואלו הם ב' כרי"ם הנוספים בה, הא' ה"ס דוד"י, שיצא מהארץ ה' אחרונה דשם, שיש ב"פ ציורים, והב' הוא כ"ד אותיות דהוי"ה דב"ן, דהיינו ד' אותיות דהוי"ה פשוטה, וכ' אותיות דמילוי המילוי, וה"ס שם ב"ן הסתום ביסוד אימא, המכסה אור דו"א, בשליש העליון, ולע"ל יהיה מגולה, והיו עיניך רואות את מוריך, עכ"ל.

ר"א) נלעד"ן, שז"ס א"ז ימלא שחוק פינו, ר"ל א"ז, ר"ת ז"א, הוא ימלא הב"ש, גימטריא שחוק למלכות שנק' פינו.

ר"ב) נלעד"ן, איך אמר למעלה שלוקחת ב"פ אור, שהם ב"פ כ"ד, מב"ש חסד דת"ת, וצ"ע.

ר"ג) הגה"ה, בספר א"י ח"ב דקס"ו, בדרוש הצלם פ"ג, כתב וז"ל, והנה כפילת הארתם, הוא כשנעריך שכל חסד מהם יש בו ג"ש, בסוד ג"פ זרוע ושוק, כנודע בסוד הדגלים, שכ"א ג' שבטים, הנה בגדלותו נכפל לו' חלקים, והנה נגדל חסד דחסד, ונעשה ג"ש, והג' נשארים במקומם. וב"ש עולים דרך קו ימין שלו בחכמה דז"א, וש"א עולה בדעת דז"א בימין שלו, במקום החסדים אשר שם, ועד"ז חסד דגבורה נעשה ו"ש, ג' נשארים בו, והב' בבינה דרך קו שמאל שלו, ושליש בדעת דז"א, בגבורות אשר שם, בדעת דז"א שלו, ובכח אלו הב"ש דחו"ג, הוא מכריע שם בין ב' חסדים, רק שזה חסד דחסד, וזה חסד דגבורה, והדי עתה נמצא ב"ש בחכמה, ב' בבינה, ב' בדעת, וכולם שוים. אמנם למטה בגוף ז"א, הם ג"ש בכ"א.

עוד שם דס"ח, הנה נתבאר שהב' חסדים הסתומים בחו"ג דז"א, הם הנכפלים ועולים בחב"ד דז"א להגדילם, ונשאר שלישי עליון דחסד דת"ת דז"א המכוסה, וגם הוא נגדל ונכפל ונעשה ב"ש. ואמנם בש"ת דת"ת המגולים, גם הם גדלו אחד שנתגלה שם למטה מהחזה דז"א, וגם הם נכפלו, והנה בש"ת המגולים נעשו ד"ש, והב' עליונים הם הספיקו במקומם. ובש"ת, שלישי א' ממנו נעשה כתר דרחל, ושלישי אחד עולה עד שלישי עליון דת"ת המכוסה שנגדל גם הוא, ונכפל לב"ש כנ"ל,

כדי שהבינה ישאר בה כח להזדווג באבא, אך כשנכנסין נה"י דאז"א בז"א בבחי' מוחין, אז איי זיווג לאז"א, ולכן לא אכפת אם ז"א יקח ב"ש ת"ת דאימא, והבינה דאימא תכפל כלה, שאז אין זיווג לאז"א.

פרק ב

קצ"ט) נלעד"ן, שז"ס, כי עמך מקור חיים וכו', ר"ל כשתהיה עמך מקור חיים, דהיינו שיאיר בך יסוד אבא הנק' מ"ח, בסוד אבא יסוד ברתא, וכה דמ"ה יסוד ארץ, אז באורך שיש לך עתה, נראה אור הב', כמו בזמן שב"ה קיים. ומי גרם לך זה מ"ח, כנז' שגי' ב"פ אור, והנה התורה שנק' מ"ח, שהוא יסוד אבא הנק' תורה שבכתב, יש בה כ"ה ספרים, שנק' מקור חיים, להורות שמשם הם יוצאים ומאירים תוך רחל, ונעשים בה כ"ד תכשיטי כלה. או נוכל לומר, כי עמך מ"ח, כשיהיה עמך הב"פ אר"י, שגימטריא מקור חיים, דהיינו בזמן המשיח. באורך: ר"ל ב' אורך, נראה אור הג', שיהיה לה ג"כ ג"פ אור, גימטריא כת"ר, כמו לז"א, ואז יהיה פעם אחרת ב' מלכים משתמשים בכתר א', וישאר בך תמיד פב"פ, ולא יהיה עוד קטרוג, שתמיד יהיה שלום בניהם.

מ"כ להר"מ מינץ, בסוף הדרוש כתב וז"ל, ארז"ל שבזמן שלמה היתה הלכנה במילואה, אכוננה היא שהיתה הכ"ד הא', שהוא שלישי אור א' מהב"ש מגולים. אבל לע"ל, יהיו ב"ש המגולים, וגם שלישי הסתום שהם ב"פ כ"ד אחרים, זולת הכ"ד הא' שהיה לה מקודם. ח"ס ושמתי כ"ד כ"ד שמשותף, שהם ב"פ אור האחרים, ואז יתחברו כל ג' כ"ד יחד, שהם גימטריא ע"ב, ואז נאמר ביום ההוא היה ה' אחד ושמו אחד ע"כ.

ר') מ"כ למהר"ר יהונתן סאגיס ז"ל, ג' נדים יש לשכינה: א' קדוש, שפי' כלי קטן, כמש"ה אל ישוב ד"ך נכלם, ד"ך היינו כ"ד, נמספר צירופיהם דד' אותיות, ר"ת של אותו פסוק, שכנגדם כ"ד אותיות בשכמל"ו, וז"ס ושמתי כ"ד כ"ד שמשותף, בתוספת ב' כדים אחרים, שסודם מ"ח, הרי בסוד מוחין נעשית

כולו עד שולי החיצון בשה, והנה כלים דא"א שוים הם באורכם כנודע, ובהכנס צלם דאבא תוך צלם דאימא, נמצא שת"ת אבא עוהף ש"א למעלה מת"ת דאימא, והוא גדול ש"א למעלה משליש ת"ת אימא, ונמצא כי ש"א ת"ת דאבא בהיותו תוך צלם אימא, יהיה שוה כנגד ב"ש ת"ת דאימא, עכ"ל.

שער מוחין דצלם פרק ד

ר"ה) נלעד"ן שצ"ע מאיזה מקום הוא בוקע אותו קוצא דשערי דרך נה"י החדשים כדי לכסות הכתר איך נעשה זאת הבחי'.

שער העיבורים פרק א

ר"ז) בספר ע"ח, ובוה תבין סוד מ"ש רז"ל במציעא פרק השוכר את הפועלים, בכולהו גוהרקי תסתכל, בר מגוהרקא דר' חייא, דמגרמא סלקא ומגרמא נחתא וכו', הסוד הוא, כי הנה נשמות הצדיקים, הם למעלה ממדרגת המלאכים, וז"ש כאן, שכל הכסאות דנשמות הצדיקים, היו המלאכים מעלים אותם, חוץ מכסא דרבי חייא שעלתה מאליו, והיה נראה שיותר כבוד היה שיעלו אותה המלאכים, משתעלה היא מאליה, אי"כ מה הגדולה הזאת, ופירוש שאלו המלאכים המעלים כסאות דנשמות הצדיקים, הם המלאכים שנחצבו עם הנשמה, והכסא נושא את נושאי, והארון נושא את נושאי, ונראה שהמלאכים נושאים את הכסא, אבל האמת הוא, שהכסא נושא אותם, עד מדרגתם, שהמלאך אינו עולה יותר ממדרגתו אפילו נקודה אחת, ולזה הכסא דרבי חייא שהיה למעלה ממדרגת המלאכים, היתה עולה מאליה שלא היו יכולים המלאכים לעלות, וז"ש מגרמא סלקא ומגרמא נחתא כנ"ל, כי ע"י שהצדיקים עוסקים בתורה ובמע"ט, מדרגתם למעלה מהמלאכים.

פרק ב

ר"ו) מ"ש ש"ה ח"א פ"ז חז"ל, וע"י טעם

והשליש הא' נשאר במקומו, והשליש האחר נצטרף עם זה השליש שעלה מלמטה מן החוה כנ"ל, ועלו ב"ש אלו בכתר דז"א, דוגמת חב"ד שבכ"א מהם יש ב"ש כנ"ל. ובוה תבין ענין ב' מלכים משתמשים בכתר א', כי משליש תחתון דת"ת, שנעשה ב' שלישים נעשה מהם ב' כתרים דז"ו"ן כנ"ל, אלא שכתרו גדול מכתרה, כי כתרו ב"ש אור, וכתרה ש"א.

עוד שם דס"ט ע"ב, והנה החסד שנכנס בנצח, נכפלו לר"ש ג"כ, ג' לעצמו, וג' לחכמה דנוק' דז"א, שהיא כנגד נצח דז"א כנודע, וכן חסד דהוד, נכפלו לר"ש, ג' לעצמו, וג' לבנינה דנוק' דז"א, שהיא כנגד ההוד שלו כנודע, והנה נת"ל שהשליש התחתון דחסד דת"ת, נכפל לב"ש, וש"א עלה לכתר ז"א, וש"א לכתר דנוק' דז"א ובוה תבין ס"פ, והיה יום א' הוא יודע ל"ה לא יום ולא לילה, פי': הוא כתר דז"ו"ן, שב' נעשים מש"א, וזהו והיה יום אחד, ואינו לא מז"א לבדו, הנקרא יום, ולא מנוקבא לבדה, הנק' לילה, רק של ב' יחד, וזהו לא יום ולא לילה, ח"ס ב' מלכים משתמשים בכתר א' שוה לב', בבחי' זה השליש התחתון הנחלק לב' כנו', וח"ס ג"כ נעוץ סופן בתחילתם, כי כתר ומלכות הם ממקום א' חצובים, ובוה תבין ג"כ טעם, למה אין אנו מזכירין הכתר במנין י"ס, יען לא נשלם רק אחר גמר כל ה"ט"ס כולן, וכל המוחין כנ"ל, ולא נשלם עד שנשלם גם כתר דנוק' דז"א ג"כ, ולכן תמיד אנו מונים ט"ס מחכמה עד יסוד עם הרעת, ואין אנו מזכירין לא כתר ולא מלכות, כי ב' נעשו כא' והבן ע"כ.

שער המוחין פרק ג

ר"ד) בספר א"י ח"ב דס"ט שער הצלם פ"ה חז"ל, ואמנם כ"ז אינו רק כשלא נכנסו עדיין בז"א רק מוחין דצלם דאימא, כי כשנכנסו ג"כ מוחין דצלם דאבא, אז יגדל הכתר דז"א ש"א, ויהיה הכתר שלו ב"ש, והענין הוא נרגש בחוש הראות, כי בהיות ב' כלים שוים באורכם ממש, והלביש זה תוך זה, בהכרח הוא שהפנימי יהיה גדול מעט יותר למעלה שאינו נכנס

ולכוננה זו אמרנו שנשאר בה בחי' מלכות שבה, והבן זה עכ"ל.
 ר"א קול הרמ"ז, אם כן הם ל"ז נקודות, דהיינו ג"ר כלולות מי, ועוד ז"ת, הדי ל"ז, וה"ס מילוי שם ס"ג, כן הנקודות גם כן באו מס"ג דס"ג עכ"ל.

פרק ב

ר"ב (מ"ב) מע"ה, והנה הטעם שהוצרכו הכלים להשבר, ולא עשה המאציל העליון הפרצופים תכף ומיד בראשונה, כמו שעשה אח"כ. היינו משום שכבר ידעת, שקלי' קדמה לפרי, ואם היה בונה מיד הפרצופים, היו הקלי' נשארים בהם לעולם, ולכן שיבר הכלים, כדי שהקלי' יפרדו מהקדושה, וישאר לבר הקדושה, וכשנברל כ"א לברו מיד בנה הפרצופים מהקדושה לברו, בלי תערובת. עוד מביא וז"ל, ועד"ז היה צמצום האור, שנתאסף סביב למעלה, ונשאר המקום פנוי, ואז כל עכיריות ועביות הדין שבאור א"ס, שהוא שם כטיפה מן הים הגדול, נברל ונפרד ונאסף לאותו מקום הפנוי, ונעשה גולם א' מעכידיות ועביות כח הדין כנ"ל, וגולם זה מקיף מלמעלה ומלמטה ומהצדדין מאיד הא"ס בו, ומגולם זה נתפשטו הגי' עולמות בי"ע, שהמאציל העליון בדצונו הפשוט להוציא כוונתו לפועל, חזר והוריר מעט מאותו האור שצמצם בתחילה, לתוך גולם זה, ולא כלה, כי אם היה יורד כל מה שהיה בתחלה, יחזור הדבר לכמות שהיה, לכן לא ירד רק קצת ממנו, דהיינו י' א', באופן שהקלי' קדמה לפרי, כמ"ש דשבי ז"ל דא מוחא לדא, ודא קלי' לדא, והיינו שמעכידות ועביות כח הדין נעשה אותו גולם הנו', שממנו נעשו אח"כ הכלים. וז"ס ארץ אדום, וגולם זה כשנעשה, אז כתיב והארץ היתה תהו ובהו, בהיות הכל עביות הדין, עד שירד מלמעלה אותו האור, ובהתחברות החסד עם הדין נתמתק הדין, ואז כתיב ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים.
 ר"ג קול הרמ"ז, ואפשר לומר שקראם מאמדות, להיות כי כלי הנקודים, נעשו מאותם הבחי' שלקחו האורות בעברם דרך העקודים

אחר לסיבת א"א עצמו, שעיי עלות נה"י שלו באו"א, נמצא שהיסוד שלו נותן תוך ב' היסודות דאו"א, כנ"ל בפרק זה, וכמ"ש בע"ה פ"ה, ואז יוכל להזדווג ע"י, כי נעשים לו בסוד מין ומיד, והוציא טיפה לצורך ז"א לתקנו, כנ"ל בפ"ה.

עוד שם וז"ל, ונלע"ד חיים, כי נת"ל בש"ג ח"א פ"ב, כי כל צד ימין דא"א הוא רכורא, וכל צד שמאל הוא נוק', א"כ ג"ה דרכורא עלו באבא, ונ"ה דנוקבא עלו באימא, שכיון שצד ימין הוא רכורא, ודאי שהיתה כוללת הוא בנצח, ועד"ז ג"כ בצד שמאל, שהיא נוק', צדיך שיהיה כוללת נצח בהוד ההוא, גם תבין, שחג"ת דא"א הם תמיד בג"ר דאו"א, שהם הנק' אר"א עילאין, ונה"י דא"א בחג"ת דאו"א, שהם ישסו"ת, בהתחלקות הפרצופים, ושם היה הזיווג והעיבור, ושם הוא חזה רכל"ות אר"א, והוא הנק' בטן פרטי דתבונה כנ"ל.

ר"ח אמר נתן, נלע"ד לפירוש הרחי' הנ"ל, מוכרח שאר"א שאמד כאן, שנתלבש בתוכם היסוד דא"א, הם ישסו"ת, כי שם נתלבשו נה"י דא"א, ושם הוא הזיווג, וגם העיבור דז"א, כמ"ש הרחי' ז"ל.

ר"ט קול הרמ"ז, הטעם שבא"א אמר ג' גו ג', ובז"א אמר ג' כלילן בג', ונה"ג כמ"ש במקומות רבים, אפשר שלהיות כי בא"א כבר נתגלו ו"ק, והם ספירות בעצמם, לכן בעלותם נה"י בחג"ת, נכנסו בהם דוקא שהיו ו', אלא שאינם מתגלים בחוץ, רק ג', אבל בז"א לא היו שם בפועל רק נה"י, שהחג"ת היה בכח ולא בפועל, לכן אמר כלילן, היינו בסוד כללות לבר, ואמיתות ענין זה במ"ש ש"ה ח"א פ"ז פ"ה זפח"י.

שער המלכים פרק א

ר"י בספר כוונות האר"י ז"ל, ובמ"א כתבנו, שהנקודה הנשארת היא נקודת מלכות שבה, ול"ק, שהכתר שבה כמסתלקים ממנה כל הט"ס תחתונות, בודאי שגם היא יתמעט אודה, ואינו נשאר בה רק אור בחי' מלכות.

ניצוצין לבד, שהוא חלק החיצונים, ונשאר שם המובחר שבהם.

שער המלכים פרק ח'

רי"ט) נלעד"ן, מכאן נראה, שבזמן שבירת הכלים, או היו או"א אב"א, כדי שלא יבוא לידי מיתה ח"ו, כמו הו"מ, ולעיל אמר, שבתחילה היו או"א פב"פ, והיו דבוקים יחד בכותל א' ביניהם, ולא היו יכולים לחזור אב"א, עד שיגמר להסיר התדבקות זה, דהיינו עד שמתו הו"מ לגמרי, ואז נחזרו אב"א, שכבר אין להם מי שיעלה מ"ן, ומקיים חזרתם פב"פ, ואיך אמר כאן להפך, וצ"ע.

ר"כ) קול הרמ"ז, במחילה מכ"ת שלא דק, שכאן אינו מדבר בזמן שבירת הכלים, רק בזמן התחלת יציאתם לחוץ, ואז היו אב"א, כדי לקבל האור המוצרך ושייך להם, כדי להוציא זו"ן, כי היה מעט, והיו יכולים לקבלו, ואז אח"כ היו פב"פ, וכן תראה לעיל, שאמר והוחזרו פב"פ, וגם לקמן נראה שאומר בתחילה היו אב"א, משמע שבתחילה היו אב"א, ועמדו אח"כ פב"פ, עד שנשברו וגם נפלו הו"מ, ואחר כך גם הם חזרו אב"א, כמש"ל, והבן.

דכ"א) נלעד"ן, שי"ל, איך אמר כאן שהמדרגה הב', שהיא אחר אבא אל פני בינה היה חסר מהם, דהיינו שלא היה להם מדרגה זאת, רק בו"א, ושם אמר כשנפלו אחודי אבא, או החזיר אבא אחודיו אל פני בינה, שבחינה זו נקרא אב"פ, שפני בינה נוכח אחורי אבא הם עומדים ע"כ, א"כ היה באו"א ג"כ מדרגה ב' כמו בזו"ן, וצ"ע.

קול הרמ"ז, י"ל שלעיל אינו מדבר רק במדרגת האור, שהיה נשפע מאו"א למלכות בשעת שבידתם, שאז בשבירת החסד, הפך אבא אחוריו לבינה, שהיא מדרגה הב', אך כאן מיירי בתיקון עצמם, שקבלה בינה לעצמה, שבו לא היה בחי' הב'.

רכ"ב) קול הרמ"ז, קשה דהלא קודם התקון היה בינה בראש, כשיצאו הנקודות, וא"י אז היתה יכולה לקבל, למה עתה ג"כ כשבא התקון והאורות יותר בהעלם אינה יכולה לקבל,

מהפה ולמטה, ועי"ז יובנו דברי המשנה בד"א והוא, כי במאמר א' היה יכול להבראות, דהיינו שלא יהיה כ"א מציאות העקודים, כי שם לא היו רק כלי א' בלבד כמ"ש, וזהו במאמר א' וכו', אלא להפדע וכו', כי בעקודים היו עדיין האורות דבוקים הרבה עם כליהם, ולא היה מציאות דין להיות שכר ועונש והבן.

רי"ד) נלעד"ן, שצ"ע, שלמעלה בכתר דמלכות אמר, שאעפ"י שהפגם מגיע אל טס"ת, עכ"ז אין הפגם מגיע בכתר דמלכות, להיותו עליון מאד, ואיך אמר כאן בו"א, שהטעם שלא יצאו בתחילה, הוא כדי שלא יפגמו בהם, והלא תמיהא גדולה אם במלכות שהיא יותר למטה אין הפגם נוגע בכתרה, כ"ש ז"א שהוא חשוב במעלה כמה פעמים, ואיך נאמר שהפגם יגיע לכח"ב שלו, וצ"ע.

רט"ו) קול הרמ"ז, וההירוד מבואר, כמ"ש במ"ש ש"ב ח"ב פ"ב ע"ש הדברים בארוכה, וכללות הענין הוא, שאין הפגם מגיע לכתר דרחל, בענין שיהיה בו שליטה לחיצונים ח"ו, כמו שתוכל להיות בטס"ת, אבל קצת פגם יש בו, אך אין זה פגם גמור כמו שהוא בטס"ת, ומ"מ אם קצת פגם זה היה מגיע לג"ר דז"א, היה נחשב לפגם גדול לרוב חשיבותם, וק"ל.

פרק ג

רט"ז) קול הרמ"ז, נראה שהם משופרי פנימיות כל הברורין שנעשים בחול, וגם מבחי' פנימיות העולמות בעצמן, שהם נבררים וקונים שלימות בכל שבת בעלותם למעלה.

רי"ז) קול הרמ"ז, כי בחול יש הארה בכל יום משם א' דו"ק דז"א לעזר לשכינה, אך בשבת שהיא מושלת לבדה, אם תרד למטה, יתאחזו בה ח"ו החיצונים ויהיה פגם גדול.

רי"ח) קול הרמ"ז, דווקא פסולת מתוך האוכל אסור, שהוא בירור הנעשה בחול, אבל אוכל מתוך פסולת מותר, להיות הברורין כנו, מוכנים מיד להתקן בסוד זיווג, משא"כ בברורי החול, ונקרא פסולת מתוך אוכל, כי בעלותם בסוד מחשבה להתברר שם, אזדריקו ש"ך

פרצופם, כיון שכל פרצופם מלבישים לחג"ת דאריך, כמ"ש הרנ"ש ז"ל, וצ"ע.

רכ"ה) קול הרמ"ז, ול"ג דכאן לא מיירי בתקון עצמן דאו"א, אלא בהתחלת הארת תקונם כמ"ש מלשון התחילו להתקן, ולקושיא הב', דאיך מתלבש ת"ת במוחין, נראה שמייירי בבחי' שליש עליון דת"ת, שבו דעת דא"א כנודע, ובחי' זו וחוג דא"א, הם מתלבשים באו"א, וכמש"ל במ"ש ממ"ש שחג"ת דא"א הם תמיד בג"ר דא"א, וכיון שעדיין אינו התיקון אמיתי דא"א, לכן אמר שמתלבשים תוך כח"ב, ולא נזכר הדעת, כי במצב זה הם כח"ב ג"ר, שאין הדעת נתקן רק כשיתקון הגוף, וידוע הוא שלפעמים הדעת משמש במקום הכתר, ואם כן כתר זה הוא במקום דעת, ובעת התקון דא"א עצמו, אז נעשה כל גופם מת"ת דא"א וכו', והבן.

רכ"ו) קול הרמ"ז, והנה ד' מדרגות אלו, הם כנגד ד' בחי': ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, והנה פב"פ הוא כנגד וכו', עד שנמצא שאב"א הוא כנגד ב"ן, ומכאן תבין, שעד שהם בבחי' נקודה, קודם שיעשה פרצוף, צריך כל ד' בחי': ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן.

עץ חיים שער פרצופי ז'ין פרק ב'

רכ"ז) נלעד"ן, שצ"ע, דלקמן בדרוש פרצוף לאה אשת יעקב, כתב הרב ז"ל, הנה בחוש הראות אנו רואים, שכשיפשוט האדם ידיו באורך בהמשך גופו, אז הפ"א הנקרא קובד"ו, יגיע עד סיום הגוף, ושאר הב"פ שהם הזרוע והיד עצמה, ישארן נתלים ומשתלשלים למטה ע"ג הירכיים, שהם נ"ה, וא"כ איך אמר כאן שצפורני ידיו מגיעים עד ראשי ירכיו וצ"ע, ונלעד"ד לתרץ קצת, אפשר שקורא לפ"א דנ"ה דז"א שוקים, ופ"ב ירכין, ופ"ג רגלין, א"נ נלעד"ד כי שם פרצוף יעקב ולאה.

רכ"ח) מזל"ן, שזהו בזמן שיש לו ערלה, אבל כשנכרת ממנו, אין עוד שליטה כלל, אם לא שיחטא ח"ו, ויפגום בריתו בקרי וכיוצא, משא"כ גבי קיום, שאפילו בלי עוון, צריך

והתשובה לזה הלא היא כתובה בדרוש מטי ולא מטי יעויין שם.

רכ"ג) בספר מ"ש ש"ג ח"ב פ"א ז"ל, ואמנם צריך שתדע, שבי דעות יש בא"א, א' הוא למעלה מאו"א, וב' הוא הדעת שלמטה מאו"א, והנה ב' כתרים דאו"א, הם יוצאים באמצעם, שהוא בגרון דא"א, כנזכר בש"ד ח"א פרק ב', ששם בינה דא"א, ונמצא שהדעת עליון דא"א, צריך שיהיה באמצע בין החכמה שבו שהוא מ"ס דיליה, ובין הבינה שלו, שהוא בגרון, והנה זה הוא מזל י"ג דדיקנא, ונקרא דעת עליון דא"א, שהוא למעלה מבינה שלו, שמשם מתחילים או"א, אך הדעת התחתון הוא מתפשט למטה בגופא דא"א, הרי נתבאר ענין התפשטות ט"ס דא"א, כי רישא דיליה הם כ"ח לבד, דא לגו מן דא, וגרון דיליה היא הבינה, וגופא דיליה הם ו"ק, חג"ת נה"י דיליה, ובגו גופא דיליה הוא הדעת, המתפשט בפנימיות בסוד נשמה להם, כי נודע הוא, אחר שהבינה דא"א ירדה עד הגרון, מכ"ש שהדעת שלו שהוא תחתון מהבינה, לא עמד ברישא דא"א, וירד תחת הגרון דא"א, שהוא מקום בינה שלו, אך דע כי עיקר הדעת ישב לו בשליש עליון דתפארת דא"א, בין ב' כתפיו, וזה שורשו, ואח"כ נתפשט ג"כ ממנו ענפים, ונתפשטו באריך בכל קצוותיו, ע"ד מ"ש בענין ז"א בדעת שלו, שירד בין כתפיו, ועיין מ"ש בחלק זה שלנו פי"ט עכ"ל.

רכ"ד) נלעד"ן, שי"ל שבספר הדרושים כתב ז"ל, או"א הם מלבישים חו"ג דא"א, ומב"פ הידים, נעשים ב' חכמות דאו"א, ומב"פ אמצעיים שהם הזרועות, נעשים בינות דאו"א, ומבפ"ת נעשים דעות דאו"א, ומחצי ת"ת דאריך, נעשה שארית תשלום גופם דאו"א עכ"ל. הנה לפי"ז היה ראוי כשנתקן חג"ת דא"א, שיתקנו כל הפרצופים דאו"א ביחד, ואיך אמר כאן שחג"ת דא"א כשנתקנו, התחילו ליתקן ב' רישין דאו"א בלבד, ועוד, בכאן אמר שחג"ת דא"א מתלבשים תוך כח"ב דאו"א, ושם אמר שהחוג בלבד מתלבשים בג"ר דאו"א, אבל מחצי ת"ת העליון נעשה הגוף לבד, וכאן אמר שהת"ת גם כן מתלבש במוחין דאו"א, וצ"ע עכ"ל. (שמ"ן ועדיין צ"ל, למה לא היתה הארת תיקון כל

שהקליפות יינקו מסופן אצבעות דידים ורגלים, בסוד עשיו וישמעאל.

אמר הגאון הנשיא, רמז לדבר, צפורניי הידיים ורגליים הם גימטריא עשיו וישמעאל, להורות על זה שיניקתם משם, עכ"ל.

פרק ג'

רכ"ט) נלעד"ן, שז"ס צר צורה בגו צורה, לפי שהצורה בפנימיות הגוף, שהוא היסוד דאימא, והיא נשמה לו"א, כך הוא הגוף דו"א. דלכן מאחר שהיסוד דאימא שמתלבש בסוד נשמה לת"ת דו"א הוא רחב, לכן הגוף דו"א ג"כ נעשה רחב, כמו הצורה הפנימית והבן.

ר"ל) נלעד"ן, שז"ס שיסוד דו"א נקרא שד"י, שהוא גימטריא מטטרו"ן, והנה יצחק ג"כ הוא ביסוד דו"א, וכשכתוב ק"ץ במילואו קו"ף צד"י, עם ו' אותיות, גימטריא רמו"ן דמטטרו"ן, ונשאר ח"י דיצחק, שהוא ט"ט דמטטרו"ן, והנה רמו"ן גימטריא נוריא"ל, שהוא הגבורות דיסוד ז"א, וה"ס רצו"א ושוב, כמ"ש האר"י ולה"ה בדף קכ"ז ע"א ע"ש, והכוונה היא רצו"א, דהיינו כשהגבורות דאימא הנקרא נוריא"ל, גימטריא נור"א"ם, ורצו"א בכח מהיסוד דאימא, ונכנסים ביסוד דו"א, הנקרא שד"י שהוא מטטרו"ן, שג"י ושו"ב, אז הם שבים בסוד אור חוור, ונכנסים תוך נוקבא דו"א, כמ"ש בדס"ו ע"ב, והנה רצו"א ושו"ב בגימטריא התורה, וס"פ הניצנים נראו בארץ, שהם הגבורות המתגלות במלכות, או וקול התור נשמע בארצנו, שהוא היסוד, ר"ל שאח"כ הם מתקבצים בתוך היסוד דמלכות, ואז משמיעים קול, מכח ריבוי אורותיה עכ"ל.

פרק ה'

רל"א) קול הרמ"ז, נ"ל שי"ל דא"כ, למה יוצא יעקב בתפילת ערבית מהחזה ולמעלה, וי"ל דשאני התם, שאין נכנסין רק ו"ק דגדלות דאו"א, ואז יסוד אימא מסתיים בדעת ז"א, ומזה נמשך אור גדול אל פני ז"א, משא"כ בהסתיים יסוד אימא בחזה דו"א, שאין המוחין מאירים כ"כ, ודי להם שיאירו לפני ז"א בכח התפילין

ההווין דיום, ואם אז היה יוצא יעקב, יתמעט אור הפנים, ולא יאדיר כחו לבטל החיצונים, אך בלילה שניתן להם רשות, גם שיתמעט אור ז"א ממה שהיה ביום זו, היא הכוונה בעצמה שלא יתבטלו כח הדינים.

רל"ב) כתב הרח"ו ז"ל, מ"כ בשם מורי האר"י ז"ל, טעם למה להיות נה"י דאימא נכנסים בתוך רחל בסוד הדורמיטא, יוצא ממנה בחינת יעקב, מלבד יעקב הנ"ל, שהוא בפני ז"א, אך כשנכנסים בלאה אין יוצא ממנה בחי' יעקב. והענין הוא במ"ש, שלאה אינה מכלל הי"ס, רק אחוריים חיצונית מבחי' תחתונה מלכות דאימא, ולכן כדי שתהיה פרצוף גמור, הלואי שתספיק לה כל אורות ההם לצורך עצמה, אבל רחל היא מכלל י"ס עצמן, שלכן נקרא עקרת הבית, והיא א' מי"ס, ושוה אליה, ולכן אינה צריכה כ"כ אורות להעשות פרצוף, ולכן ממה שנותר יוצא יעקב.

שער יעקב ולאה פרק ב'

רל"ג) מ"ש ש"ב ח"ב, וז"ל, והנה בנפול אלו האחוריים דישסו"ת מחזה דו"א ולמטה, שהוא מקום נוקבא דו"א, היה באופן, זה שאחוריים דיש"ס היו בצד פנים דנוק', ואחוריים דתבונה היו בצד אחוריים דנוקבא, ואמנם הכלים דנוקבא ירדו בכריאה, והאורות עלו בדעת, כנ"ל בפ"ה, ובמקומם היו האחוריים הנ"ל, שהוא מחזה דו"א ולמטה, והו"א עצמו גם הוא עומד מהחזה ולמעלה כנ"ל בפ"ה, עד אחר התיקון, שמתפשט עד סוף, והנוקבא מלבשת אותו, כמ"ש בש"ה ח"ד ע"ש.

רל"ד) והנה כתב בש"ה ח"א, שבתחילה לוקח ז"א מוחין המלוכשים בנה"י דישסו"ת, ועולה ג"כ לקחת כל אחוריהם גמורים, ואז יוצא יעקב מאחורי יש"ס, ולאה מאחורי תבונה, ומוחין דנוקבא דו"א הם האורות נמשכות מתוך ז"א, ולפעמים כשזו"א פב"פ עם רחל, שהיא נוקבא, שוין בקומתם, אז לוקחת הנוקבא מוחין שלה ע"י ז"א בעלה, אמנם לוקחת ממשות מוחותיה, תוך נה"י דישסו"ת, ולפעמים כל אחוריהם שלמים, וז"א בעלה לוקח מוחותיו, ע"י

שהוא יותר קרוב להתקן. ונלע"ד לתרץ, שהוא ע"ד הנשמות שכל הנשמה שהיא יותר חשובה במעלה, יש לה יותר ניצוצות לתקן, כמו נשמת מרע"ה שמוכרח לבא בגילגול בכל דור ודור, כרי לתקן הניצוצות אלו, וכן ג"כ כאן, מאחר שהמלכות יש לה הארה מועטת, לכן בנקל נתקנו הניצוצות שלה, אבל הט"ס עליונות, מאחר שהניצוצות שלהם היו הרבה, לכן נשארדו ליתקן עד ביאת המשיח בע"ה.

רל"ח) נלע"ד, שצ"ע, מאחר שהט"ס דאחוריים דבינה, נשארדו במקומם שנפלו שם, שהוא אחורי הנוקבא כנ"ל, א"כ אח"כ בעת התקון שהיו זו"ן יחד מדובקים אב"א, אם כן באיזה מקום עמדו אותם אחוריים באצילות. רל"ט) נלע"ד, שצ"ע, שבזמן שהיו אור"א פב"א, שאז היו אחורים דאימא מתקנים יותר מן אחוריים דאבא, איך נאמר שנפל פעם אחרת אז מאחוריים דאימא.

ד"מ) נלע"ד, שז"ס רמז, כי גא"ה גימטריא ט', שהם ט"ס דאחוריים דאימא, שנשארים למטה, והמלכות לבדה עלתה למעלה, ולכן היתה מתגאה לאה, שהיא ספירה תחתונה שנתקנה, והספירות היותר עליונות, אינם יכולים להתקן, וזהו שנק' גא"ה גא"ה, לאה על דחל, כנזכר.

פרק ה'

דמ"א) נלע"ד, שי"ל, איך אמר בכאן, אין המלכות נוגעת בחברתה כמלא נימא, והלא בפירוש פסוק עקב ענוה אומר, שעקביים דלאה נכנסים בכתר דרחל. ונלע"ד לתרץ, עמ"ש בתיקון רל"ז ע"א, וברית איהו נימא ע"ש, וז"ש אין המלכות נוגעת בחבירתה וכו', ר"ל כמו גודל שיעור היסוד, אינה נוגעת, אבל פחות מנימא, ר"ל פחות מגודל היסוד מגעת. והנה העקביים דלאה הם פחותים הרבה מהנימא שהוא היסוד, ולכן מגיעים במלכות אחרת, אבל כמו גודל החלק דנימא אינם מגיעים, ודוק.

רמ"ב) נלע"ד, איך אמר כאן, שהרי אין רגלי לאה יורדין דק ע"ס אצילי וזועותיו דז"א, והלא ידוע שפרצוף לאה משתלשל בחזה דז"א

התלבשותם תוך אחוריים עליונים דאור"א. ונמצא יוצאים ב' יעקב, א' ב"א מאבא, וא' מיש"ס בנוקבא דז"א, ואז הם סוד ב' המאורות הגדולים, לא הוא גדול ממנה וכו', ואינם צריכים זה לזה כלל, עכ"ל.

רל"ה) נלע"ד, לפי הבחי' זו נ"ל, מ"ש בספר הדרושים ע"ש, בסוד חות"ם המלכות, וז"ל, גם מלת חותם הם אותיות חמ"ת, והענין הוא, שהנוקבא היא בת אימא עילאה, והיא אשת ז"א, הנקרא חתן דנוקבא זאת, ונמצא שאימא היא חמותו דז"א עכ"ל. ואיכא למידק, איך נמצא שאימא שהיא אם הבנים דזו"ן ביחד, שיהיה נקרא חמותו לזה, ואימא לזה, ונדאה שעם הבחי' הנזכר יובן היטב, דהיינו בעת שישסו"ת מתקנים את דחל, ואור"א עילאין מתקנים את ז"א, נמצא שהתבונה היא אימא דרחל, והיא חמותו דז"א. וכן בינה עילאה היא אימא דז"א, וחמותו דרחל, וכן יש"ס הוא חמו דז"א, ואבא עילאה חמיה דרחל, והבן זה עכ"ל.

פרק ג'

רל"ו) נלע"ד, שצ"ע, שלעיל אמר שממוח חו"ב דאבא, נעשה כתר ליעקב, ואיך אמר כאן שנעשה חו"ב דיעקב, ונ"ל שמב"פ עלאין דנ"ה דאבא, נעשה כתר ליעקב, ומבפ"ת דנ"ה דאבא, נעשה לו חו"ב חו"ג נ"ה וק"ל, ואחי החכם השלם כמהר"ר ידידיא אבועלפייא ז"ל, כתב וז"ל, ועל פי תירוצו ז"ל, לעד"ן, דהתם מפרק אמצעי דנ"ה דאבא הוא דקאמר שנעשה כתר דיעקב, והכא מפ"ת קאמר, כמ"ש הר"ב בתירוצו, ויש סמך לזה דהא הכא בפירוש אתמר, דבשליש תחתון דחו"ב דאבא עסקינן, וה"נ מוכח דבשליש אמצעי דחו"ב דאבא עסקינן, ממש"ל בסמוך וז"ל, וגם הם מליבשים תוך ב' זרועות דז"א עצמו, וזה אינו רק על שלישי אמצעי דחו"ב דאבא, ששליש א' מתלבש בחו"ב דז"א, וש"ת בנ"ה דז"א, אמנם השליש האמצעי, הוא המתלבש בח"ג דז"א, ודוק כנלע"ד י"א.

פרק ד'

רל"ז) נלע"ד, שצ"ע, למה נתקן מלכות דאחוריים דבינה, ולא נתקן הכתר דאחוריים,

דו"א, והנה נת"ל כי שלישי אמצעי דיסוד אבא. הוא מתחבר עם ב"ש ת"ת, ונעשה פ"א שלם מג"ש, וא"כ נ"ל שע"י אותו שלישי דאבא, שהוא דעת דו"א, הוא מזדווג ועיר עם לאה, עכ"ל.

ואצילי זרועות ז"א אמר לעיל, שמגיעים עד סיום הגוף ג"כ, וצ"ע.

עץ חיים שער רחל ולאה פרק א'

פרק ג'

רמ"ז) קול הרמ"ז, עיין מש"ל, שאין פרצוף לאה ורחל נעשה, רק אחר התגלות מוחין דאבא בז"א, ולכן נתייחסו שתייהם לאבא.

רמ"ח) נלעד"ן, כי בעת שמקבל יסוד ז"א, מב' יסודי או"א, הו' שמות שהם: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, קס"א, קנ"א, קמ"ג, גימטריא תרפ"ו, סוד בן פור"ת, או נקרא יסוד דו"א פור"ת, אבל אח"כ בעת שמשפיע יסוד ז"א אותם הו' שמות ביסוד רחל, שאו מתהפך מלת פור"ת, ונעשה תור"ף, וז"ס שמקום ערות האשה נקרא תור"ף, עמ"ש בסוד התרפים ע"ש.

פרק ד'

רמ"ט) עקב אשר שמע אברהם בקולי, סוד עק"ב, גימטריא ענבי"ם, כי ה"ס בחי' ב' עינים, שמהם ב' דמעות, שהם היין, והם כוחות, והם ג"ה דבינה, הנקרא אלהים חיים, ולא נקרא ח"י רק חיי"ם, לרמזו ב' בחי' אלהים היוצאים משם, וה"ס ג"ה אלהים צבאות, והם יורדין ונעשים מוחין דו"א, ומשם נמשכין לעינים דו"א, וז"ס מ"ש בס"ה, שני"ה נקרא עינים, ואלו ב' עינים הם ענבים, שבתוכן היין, והם ב' דמעות הדין, והוא ב"פ אלהים גימטריא ענבי"ם או עק"ב, והנה אחר הראש דו"א, מתחיל חסד לאברהם, והוא המבסס דמעין עלאין, וממתקן בסוד ענבים מתוקן, וז"ס עק"ב אשר שמע אברהם וכו', פי', שאברהם תיקן מציאות עק"ב זה, ואז הכיר את בוראו, וז"ס כענבים במדבר מצאתי וכו', פי' כי במרב"ד גימטריא אברהם, שתיקן ענבים אלו כנז"ל, ועי"ז זכו ישראל לילך במדבר, וזכו לכל הטובות, וז"ס כענבים במדבר וכו', וז"ס יעקב שהוא גימטריא ב"פ אלהים עם יוד אותיותיהם.

ר"נ) נלעד"ן, שו"ס"פ ודם ענ"ב תשהה חמר,

רמ"ג) נלעד"ן, שו"ס"פ אדע"ה מה חדל אני, ר"ל כמספר אדע"ה, גימטריא ועד, למה חדל ממני, שהוא מדת לאה, ואין לה רק ט"ז אורות בלבד.

פרק ב'

רמ"ד) נלעד"ן, שצ"ע, איך אפשר שחצי ת"ת עליון דו"א, היה בתחילה בחי' יסוד. קול הרמ"ז, קשה דבגדלות ז"א מסוד ב"ש, שב"ש חסד וג"ת, עולים לחב"ד, ונשארים שם שלישי א' בחג"ת, ואח"כ עולים ב"ש נה"י לחג"ת כנוכר בא"י דקצ"ו ע"ב, דשליש יסוד שעולה מקומו בחצי ת"ת תחתון, ואיך אמר בכאן שהוא בחצי העליון, שהוא בחי' יסוד המזדווג עם לאה, וכ"כ בכ"מ, ונראה שמוכן עמ"ש בספר הכינויים, בערך נה"י חדשים דו"א, שכפי הנראה משם, בעת היניקה או החג"ת עולים לחב"ד, ונה"י לחג"ת, ונעשים לו נה"י חדשים, ואז היא הבחי' הנוכר כאן, אך להיות שכ"א ממדת ז"א בזמן היניקה היא בעלת ו"ק, וחסרת חב"ד, אז צריך התחלקות דשלישים הנעשה בגדלות אחרון, שאז כ"א מחלקי נה"י דבינה שבתוך ז"א, משמשות לחב"ד בכל ספירה וספירה, וכ"א כלולה מט', ואין ספק שצורך נה"י חדשים הוא לעשות מהם בנין הנוקבא, שלגבי ז"א די ל' בו"ק, וכנוכר בשער התפילין.

רמ"ה) קול הרמ"ז, ונראה שיתיישב זה, עמ"ש מכוונים בכוונת עמידה רמנחה דחול, שהזווג הוא ז"א בלאה, ובלחש היא כוונה זאת כנודע, ובחזרה היא שלאה מתגדלת למעלה עד כתר דו"א, ואז יהיה הזיווג ע"י דעת דו"א ממש, וגם בזה ג"כ יתורץ הקושיא מש"ל, איך אמר ששיעור קומתה הוא מכתר, והרי נתבאר במ"א, שהתחלתה מדעת דו"א.

רמ"ו) נלעד"ן, שז"א מזדווג עם לאה, ע"י המוח שלו, הכוונה היא שהיסוד דאבא, הוא דעת

הוא ג' מי' שבת"ת, הדי ג"ם. עוד יש בחי' א' דריבוי ג"ם באופן אחר, והוא שכבר נת"ל, שלאה היא בחי' אחוריים דאימא, והיא אהי"ה, והאחוריים עולים מ"ד, תסיר א' ישאר ג"ם. והנה ג' בחי' אלו של מד"ת הם כך, כי הדי' היא כנגד ד' מדות דתבונה ומלכות, הם ד"ס דז"א, שמתפשטים כ"א לי', ות' כנגד ד"ס דלאה, שכי"א מתפשטת לק', וזה לפי שהם כלים חיצוניים, ולזה הם מתפשטים ביותר, וכל התפשטות הוא המעטת האור.

והנה ברחל יש א"ך ודק, ויש ג"ם וא"ת. ונבאר קודם א"ך ור"ק, כי הנה דחל מקבלת מיעוט האדות מלאה, כנ"ל בכוונת ק"ש, ולכן היא דין, כי כשאין לה הארה העליונה, נשארה במיעוטה, כי הנה היא בחי' שם אדני', והנה ה"פ די"ן, גימטריא ש"ך, כמנין ש"ך דינים, וזהו א"ך ור"ק גימטריא ש"ך, כי הא' דאדני' כבר לקחה לאה, וכשאינם מאירים בה אותם ה' אלפי"ן דה"פ אהיה, אז היא בחי' א"ך ור"ק, גימטריא ש"ך, והוא א"ך ור"ק מא"ך גימטריא אהי"ה, וכשמאיר אות א' לג' אותיות די"ן, היא דינא דפיא, בסוד נערה נע"ד כנודע. ונבאר ג"ם א"ת דרחל, שהיא מקבלת הארת כ"ב אתוון מבינה ע"י ז"א, כמ"ש בברוך אתה דעמידה, והיא אוחות שליש תחתון מת"ת דז"א לבדו, ונהי"ם, הדי ג"ם וכ"ב אתוון, הדי א"ת, וזהו ג"ם א"ת ברחל. והנה ג"ם וכ"ב אתוון, גימטריא אדני' שהוא ברחל, והנה ג"ם מאיר לרחל מצד לאה, והכ"ב אתוון הם מלאה, מלכות בינה, שמשם האותיות, כי למלכות מאירים בה אותם ג"ם וא"ת, שהם בלאה.

פרק ו'

דנ"ג) נלעד"ן, צ"ע, שידוע שגוף הנוקבא, נעשה משליש אמצעי דיסוד ז"א, ואיך אמר כאן שנעשה מב"פ אמצעיים דנ"ה דז"א ועמ"ש. רנ"ד) קול הרמ"ז, אעפ"י שת"ת שלה נעשה מקו אמצעי, יובן עמ"ש בדרוש א"ט בית, בפידוש אותיות ל"ע, כי נקודת ת"ת שלה, ירדה ביסוד ונשארו שם ב' גבורות דנ"ה, ותבן. רנ"ה) קול הרמ"ז, נ"ל שי"ל למה לא תישן

ר"ל וד"ם ענ"ב שהם גימטריא עק"ב, שהם ב"פ אלהי"ם, והיו מעורבים בדם שהחיצונים יונקים מהם, בא אברהם שהוא חסד, וביסם ותיקן אותם וזה תשתה חמ"ר גימטריא אברה"ם, שעל ידי השתיה תוך ז"א נמתקים עם החסדים שלו, עכ"ל.

רנ"א) נלעד"ן, שלאה לוקחת ד' אלפי"ן, שגימטריא מד"ת, מד' אהי"ה, ונשארו ד' הי"ה בב' מילויים, גימטריא עקב, ולכן נקרא דחל עקב, ע"י מה שלוקחת מד' אהי"ה מספר עק"ב, ולאה לוקחת כמנין מד"ת, וז"ס והי"ה עק"ב תשמעון, ר"ל מתיבת הי"ה יוצא עק"ב.

פרק ה'

רנ"ב) מ"כ, גם את ריבוי, אך ורק מיעוט, סוד ענין זה הוא, מ"ש נודע, שבז"א יש ב"פ לאה ורחל, והם ב' ריבויין בפרצוף אחד דז"א, כי הריבוי לעולם הוא בנוקבא, כי תחלה נבדא האדם, ואח"כ לקח הקב"ה א' מצלעותיו, וריבה בה, ומשם נבראת הנוקבא. והנה לאה היא מהחזה דז"א ולמעלה, ויש לה ריבוי ומיעוט, המיעוט שלאה בחי' היא הי', די"ס דאחוריים דאימא, והיא חיצוניות דמלכות דאימא, ואין בה רק אחוריים דספירה א', וזהו א"ך למעט את לאה, שהלא היא בחי' י' דאחוריים דאימא, שבה שם אהי"ה, גימטריא א"ך, ויש בה ג"כ ב' ריבויין, שהם גם ואת באופן זה, שהנה לוקחת מהמלבושין דמוחין, שהם ד' שמות אהי"ה במילוי, ואמנם תחלה לוקחת לאה מספר מד"ת, שהם ד' אלפי"ן דד' השמות, והם המספר רב, וגם הם אותיות א', ויותר מעילות, לכתד, ר"ל שמהם נעשה הכתר שלה, כנזכר בכוונת ק"ש, והם כמנין מד"ת, שהוא גימטריא ג"ם וא"ת, וב' דיבויין אלו הם בלאה. עוד יש גם א"ת, לרבות בחי' אחרת, והוא שלאה אוחות ב' קוים מחזה דז"א ולמעלה, חכמה חסד, בינה גבורה, שעדיין אין לה חלק בדעת, והנה ד"ס הם ד', וכ"א כלולה מי' הרי מ'. וכ"א כלולה מי' גימטריא מדת, גימטריא ג"ם וא"ת, עוד יש ג"ם בחי' דיבוי א', והוא שאותם ד"ס שכי"א כלולה מי' לבד הרי מ', ועוד לוקחת שליש ת"ת עליון, אשר השליש

המאציל לרחל מעיקרא שוה לז"א, כדי שלא יוכלו החיצונים לפגום בה, וי"ל דשאני הכא, דזכותא דמשה גרם, ושהוא בעלה דלאה, משא"כ בתחילת הבריאה, שעדיין לא קדם שום זכות, ואה"נ שאם היה אדה"ד ממתין לשבת, שבזה היה נברר בירור רחל, שתהיה מתוקנת היא באופן שלא יפגמוה העונות היה הדבר כן ע"כ.

רנ"ו) נלעד"ן, שצ"ע, והלא דוד המדבר הם מלאה, שנקרא דוד המדבר כנודע, ואיך אמר כאן שרחל היא אמם.

רנ"ז) קול הרמ"ז, נלע"ר, חדא כיון דבשבתות וי"ט היה זיווג ז"א עם רחל כמש"ל, אי"כ בודאי שהיה שייכות לאותו דוד עם רחל, ועוד דאם לאו דכוונת המאציל עיקרית על רחל, לא היה מסתיים יסוד אימא בחזה רז"א, ולא היה יוצא אור אבא משם ליעקב ובת זווגו דוד המדבר, אלא היה כן, לפי שאז היתה רחל אב"א עם ז"א מהחזה ולמטה, והיתה הולכת ומתקנת, ואז לפי אותו זמן, הוכרח זיווג יעקב ודוד המדבר, וכיון שאלמלא רחל לא היה מציאות לאותו זיווג באותו זמן, שפיר קרי לרחל אמם, ועוד הא דאמרין לקמן בסוד מסטרא דיובלא, שאורות אבא הבוקעים ליעקב, הוצרכו להתערב באורות אימא, שבלא כן אין כח ליהנות מאורו, וידוע שכל אורות אימא שייכי לרחל, באופן שיצדק לקרוא לרחל אמם בסוד זה.

רנ"ח) נלעד"ן, שצ"ע, וכי מה תיקון היה מתקן בפרצוף לאה, והלא בעת אצילות והשתלשלות העולמות היה כך, שלאה נתקנה אח"כ, ונעשית פרצוף י"ס, וא"כ מה חידוש היה עתה בתיקונה, שאמר הקב"ה למרע"ה ואעשך לגוי גדול, והלא כך היה בעת תיקונה בעת בריאת העולם היינו בעת התיקון.

רנ"ט) ונראה למורי הרמ"ז ז"ל לדקדק עוד, שכיון שלאה לא הוחזרה פב"פ, אי"כ מהיכן יצאו נשמות בני משה, וי"ל, במ"ש הרב שבזמן האבות, היה הזיווג באותה הבחי' שלהם, כמו בימי אאע"ה, מבחי' חסד, והכוונה, שלהיות האבות בחי' השרשים, כוללים זיווג זה מבחי' אותה הכללות, ולא מבחי' התפשטות, כמו שהיה בבחי' כל ישראל, וא"כ אנו נאמר מרע"ה היה

שרש, בסוד שקול משה וכו', ובגודל זכותו תיקן כל הבחי' השייכות לדידה, בכל אחוריים דאימא, ולכן זכה לעשות זיווג לאה בבחי' עצמו, וזה נשאר קיים לעולם לזרעו אחריו, אך אותם בחי' השייכות לכל ישראל, שלא נתקנו, הולכות ומתקנות עד ימות המשיח, ובהם נעשה כל התיקון שאנו מכוונים בלאה, ואם תזכור מ"ש הרב שיש לכל שבט בחי' פרטית למעלה, שבודאי כ"א מהם מתקן בחי' א', בזה תשכיל היטב אמיתות דברינו.

פרק ז'

ר"ס) נלעד"ן, שז"פ ודתייהם שונות מכל עם, ר"ל שנסתלקו המוחין דז"א, בסוד הדורמיטא, בסוד ישנו עם א', ואותם הג' אורות שיוצאין ממ"ה, ומתגלים בג' מקומות אלו שהם רת"י הנזכר, ואותיות ה"ם הוא מ"ה ראלפי"ן, וז"ש ודתייהם שונות, ר"ל שנשתנה ממראותיהם, לנגע צדעת, שהם שאת ספחת בהרת, וזה גילה לו לאחשורוש, שעייז תוכל לישראל להמיתם, בסוד ימותו ולא בחכמה, שעיי שנסתלקו המוחין, תוכל להם לישראל דלעילא וישראל דלתתא, ועוד אם תשאל מי גרם זה, לז"א, שנסתלקו הג' אור, וז"ס ואת רת"י המלך אינם עושים, מאחר שישראל לתתא, אינם עושים דתי המלך, ר"ל התורה והמצוה של המלך מלכו של עולם, לכן נסתלקו הג' אור מג' מקומות הרמוזים בתיבת דת"י, ולמלך אין שוה להניחם, ר"ל החכמה שנקרא ג"כ מלך, אין שוה להניחם נה"י שלו פ"א בז"א, ועייז תוכל להרגם, אבל מררכי היהודי ידע את כל אשר נעשה, והיה יודע שתיקונו היה תלוי בעסקם בתורה, כמ"ש גבי זאת תורת המצורע, ולכן כנס לכל היהודים, ועשה תענית ג' ימים, ועסק בתורה, וזה היה קיומו בימי מררכי, שהוא תורה שבע"פ, מה שלא קבלו מהר סיני, ואז מה כתיב, ליהודים היתה אור"ה: אור ה' אותם ה' הנקרא ה' אור, היה מאיר להם פ"א, ונפלו כל הקליפות בנוקבא דתהומת רבא, ונהפוך הוא שישלטו היהודים המה בשונאייהם, ואז היה להם ששו"ן ושמח"ה ויק"ר אלו המוחין שנכנסו בז"א.

שער הארות ז'ין פרק א'

רס"ה) כתב בליקוטי תורה פרשת יתרו, שאין זה גריעות למשה אלא עדיפות, שהוציא את רחל מעמקי הקליפות, והעלה אותה עד אב"א, וכשבא שלמה המלך מצאה מתוקנת, ולא חסרה כי אם להחזירה פנים בפנים, שהוא יותר בנקל.

פרק ב'

רס"ו) נלעד"ן, שזס"פ בישיעה, יחן רשע כל למד צדק בארץ נכוחות יעול ובל יראה גאות ה', ר"ל שפסוק זה לפי הפשט, מדבר בעשיו כמ"ש רז"ל, וכן ג"כ לפי הסוד, נאמר יחן רשע, פ"י בתמיה, וכי ראוי הוא שתתן חנינה לרשע, פ"י שיקבל הארה מחכמה, וזהו יח"ן גי' חכ"ם, וניתן לו כמנין צד"ק, ואז אדרבה נעשה גי' רשע, הטעם הוא, משום כל למד צד"ק, שאין רוצה להרגיל בהארותיו שהם כמנין צד"ק. (אמר משה, ר"ל כי תוסף מנין צד"ק, עם אותיות עש"ו, יעלה הכל גימטריא רשע ודו"ק) ומ"ש בארץ נכוחות יעול, ר"ל שארץ היא מלכות, כשהיא בא נוכח פני ה', דהיינו פב"פ, לעשות זווג, או מבריחין תחלה הנזכר כאן, ואז יעול, ר"ל שהוא בורח אל השדה, לצוד ציד. וכן יעול גם כן, ר"ל שהקב"ה יעשה ג"כ עמו עול ומרמה, ותשפיע כל הברכות והשפע דווג דו"ן ליעקב, שהוא יורש עתה מקומו, ועתה הטעם הוא שעשיו הוא בורח, משום כל יראה גאות ה', ר"ל כמ"ש בז"ח ש"ה, שאין הסט"א הולך משם, דק ע"י תחבולה ומרמה, שאין הכסיל חפץ בתבונה, ואז בא יעקב במרמה, ר"ל באותה מרמה שעושים ב"ד של מעלה, ולוקח הברכות. וז"ס ויאהב יצחק את עשיו, כי ציד בפיו, ר"ל למה היה אוהב יצחק את עשיו, בשביל אותה הארה שהיה לו מיסוד אבא, שהוא כמנין צד"ק. וז"ס כי ציד בפיו, ר"ל שכאשר תחבר ציד עם פ"י, יעלה גימטריא צד"ק, וז"ס כי ציד בפיו הנאמר שם והבן עכ"ל.

רס"ז) נלעד"ן, שזס"פ מקום המשפט שמה הרשע, ומקום הצדק שמה הרשע. ר"ל, במקום שהוא עומד יעקב הנקרא משפט, בסוד משפט

רס"א) קול הרמ"ז, כ"א היה אומר באדם הידוע, היה מובן בכללות האצילות, שהוא בסוד אדם, אך באדם סתם הוא פרצוף ז"א לבדו.

רס"ב) ונלעד"ן ב"ך, כמ"ש במ"א, כי שמן הם המוחין דאבא, והנה הצרעת הוא כ"י, כדי להחזיר המוחין דאבא שנסתלקו, זה מ"ש בס"ה הטהרה בכהן, דע"י אתתקן למפתח ההוא סגירו ולאדלקא בוצינין, רמז להמשכת המוחין דאבא בתוך הספירות דז"א, הנקרא בוצינא, דהיינו כלים לקבל. גם לפי כ"ז נלעד"ן, שז"ס שבטהרת מצורע כתיב, ולג א' שמן, לכוונה זו, ואפשר שרמז לזה, כי ל"ג אח"ד גימטריא מ"ו, שהוא מילוי ע"ב, המאיר בז"א שם מ"ה. גם כתיב והזה מן השמן ז"פ לפני ה', שהיו מאירים עי"ז האורות דאבא בז"ק דז"א, ובהו יסתלק ויטהר מנגעו, במה שהחזיר האורות למקומן וד"ל.

רס"ג) ונלעד"ן, שזס"פ רנו ליעקב שמחה, כמ"ש שפרצוף יעקב נעשה מהארות יסוד אבא, וז"ש רנ"ו, שהם האורות אלו ע"ב קפ"ה, גי' רנ"ו, שהם בחינת יסוד אבא, ליעקב שמחה, לפי שכל בנין פרצופו הוא מיסוד אשר האורות אלו בו עכ"ל. (אמר משה, אפשר זהו כונת הפסוק עור בעד עור, כי נודע כי זה הפסוק דרש אותו הרב ז"ל, על לאה שהוא דלת של עור שהוא קשר של תפילין, ועוד ר"ל, כי במקום עור שהיא לאה, יצא ע"ר לו, ר"ל אותיות ר"ע, שהם י"פ ז"ך כנוכר, לו' שהוא ז"א, ודו"ק והי"ב).

רס"ד) קול הרמ"ז, נ"ל להרחיב קצת דרוש זה, והוא כי ד' בחי' נמצא בעולם, והם דצמ"ח, והם כנגד ד' אותיות הוי"ה, נמצא שהמדבר הוא כנגד ה', שהוא אבא. ולכן המוציא שם רע, פוגם ממש בו, שהוא מסתלק, ונשארים אורות אימא, שאז מתהווה הר"ע, דהיינו י"פ ז"ך, שהוא מילוי המילוי דאהי"ה גימטריא ר"ע המתגלה בו' שהוא ז"א, והיינו עו"ר, ולפי שבדית הלשון הוא הדעת, לכן עיקר הנגעים היא בלאה שכנגדו באחוריים, והוא בסוד שם טוב שהוא שם הדעת, שהוא שם אהי"ה.

לאהי יעקב ע"ש, שם מתגלים אודות הגבורות דאבא, שנקרא רש"ע, גימטריא תק"ע, גימטריא ב"פ מנצפ"ך עם י' אותיותיהם. ובמקום הצד"ק שמה הרש"ע, ר"ל במקום שעומד עשו הנקרא צד"ק, ע"ש האורות הנזכר, והנה כשתחבר עשיו עם הארתו שהיא צד"ק, יהיה הכל כמנין רש"ע, וזהו שמה הרש"ע. וז"ס"פ, הולך תמים ופועל צד"ק, הולך תמים שהוא יעקב, הנקרא איש תם, הולך למקום עשיו, ופועל צדק, ועושה פעולה עם הארה של צדק, מה שהיה עושה עשיו, וזהו ופועל, גימטריא יעקב עם ד' אותיותיו, ופועל צד"ק גימטריא עשיו עם ג' אותיותיו והכולל, ואימתי נעשה זה, שיעקב לוקח מקום עשיו, וז"ש ודובר אמת בלבבו, ר"ל ודובר שהוא לשון זיוג, כמ"ש רז"ל ראוה מדברת עם א' בשוק, וזהו בעת שרוצה לזווג אמת שהוא ז"א, עם לבבו שהיא דחל, בסוד הסיכות את לבם אחורנית, אז עשו שהוא הכסיל, אין חפץ בתבונה, והולך לשדה לצוד ציד, ואז יעקב יורש מקומו, ולוקח הברכות (אמר משה, ועפ"ז אפשר לתרץ קושיא גדולה, והיא כי משפ"ט לשון זכר, ורשע בסגול לשון נקבה, וצד"ק לשון נקבה, ורשע בקמץ לשון זכר, וגם שנוי רשע ורשע וע"פ האמור יבא על נכון, כי משפט הוא יעקב, ושמה הרשע, ר"ל כי הגבורות לעולם נקבות כנודע, ור"ל כי יוצאים כמנין רשע גבורות שהם ב"פ מנצפ"ך, ומקום הצד"ק, ר"ל שתוסף צד"ק על אותיות עשיו, ויהיה גימטריא רשע, שהוא עשו הרשע, ודו"ק וד"ל והי"ב).

רס"ח) נלעד"ן, הנה נת"ל, שיעקב מקבל תחלה הארת צדק, קודם שמקבל עשיו, ובעת שמקבל יעקב הארת צד"ק, יעלה מספרו כמנין עשיו כנ"ל, וז"ס שאמר יעקב ליצחק אנכי עשיו בכורך, ר"ל שמו של הא' אני, ואני ראוי לקבל הברכות, כנזכר שכל הארות דיסוד אבא באים אצלו מקודם, אבל עשו אמר, אני בנך בכורך עשיו, ר"ל אני בנך ששמו הא' נקרא עשיו, ואחר כך הוא מקבל ג"כ הארת צדק, וכבר נת"ל, שכשתחבר עשיו עם צד"ק, יעלה גימטריא רש"ע, לכן ויחרד יצחק חרדה גדולה, על שנתגלה שאין בידו לתקנו ולהוציא ממנו הארת צד"ק, עפ"י של עשו שהוא רש"ע, והודאת ב"ד כק' עדים

דמי, לכן חרד יצחק, אבל יעקב לבש את עצמו בהארת צד"ק, בסוד צדק לבשתי, וילבישני כמעיל וכו', בסוד יכין רשע וצדיק ילבש, כי יעקב הולך למקום עשיו, בעת שעשו הולך אל השדה אל התיצונים כנ"ל, וזהו ג"כ כוונת יעקב אנכי עשו בכורך, ר"ל שאני במקומו עומד, ואני מתלבש עצמי בהארת צדק שיש לעשיו, ולי נאה הברכות לקבל, וכשראה יצחק שהמאציל העליון כך רוצה שעשו אין ראוי לקבל הברכות, לכן ויחרד יצחק חרדה גדולה, אבל יעקב ע"י שלקח מקום עשיו במרמה, דהיינו בחכמה של פמלייא של מעלה, א"כ הוא מוכרח לקבל הברכות לכן אמר גם ברוך יהיה, וז"ס"פ אהבת צד"ק ותשנא רש"ע, ר"ל צדק של עשיו צריך שתשנא אותו, לא כמו יצחק אבינו שאהב לעשיו כי ציד בפיו כנזכר, כי כשיבא לעשיו הארת צדק, מתגבר הוא אדרבה ונעשה רש"ע לישראל, ולכן ראוי לשנא אותו, אבל הארת צדק שמקבל יעקב, אעפ"י שעולה מספרו עשיו, מ"מ ראוי לאהוב אותו, מפני שעולה מספרו שלו"ם, בסוד עושה שלום במרזמיו, ותכן יעקב שימש במרום, וז"ס"פ כי עד צדק ישוב משפט, שהוא יעקב הנקרא משפט לאהי יעקב, הוא יושב במקום עשו צדק שהוא מקומו דעשו, שהולך חוץ לשדה, ואחריו כל ישרי לב, ר"ל כל הארות המתגלים מבקיעת לב דו"א ביושר, מ"מ הולכים אחריו, והוא מקבל אותם שם במקום הצדק, וז"ס אתה כוננת משרים, שיעקב מקבל הארתו דרך יושר, ועשו מקבל הארתו באלכסון, מ"מ משפט וצדקה ביעקב אתה עשית, בתחבולה, שיקבל גם כן צדק עם המשפט ביחד, וז"ס"פ יברכך ה' צדק, ר"ל הברכות דזיוג זו"ן הולכים במקום נוח צדק, שהוא מקום עשיו, ושם מקבל יעקב הברכות.

רס"ט) נלעד"ן, שזאת התמיהא אינה תמיהא, כי בכאן צ"ע, ממ"נ באיזה זמן הוא מדבר ביעקב שהולך למקום עשיו, אם בזמן שדוד המדבר קיים, יש לדקדק, והלא האר"י ז"ל כתב בספר הדרושים, שאחר ליל פסח שיצאו ישראל ממצרים, עד שבנה שהע"ה ב"ה, היתה בכל ימי השבתות פכ"פ בבחי' ו', ובכל ימי החול אב"א, בבחי' ג', שהיתה פרצוף י"ס מהחזה

ולמטה, וגם אור ה' א' דז"א האירו בה תמיד ע"כ. ונודע כי בשחרית שבת בחזרת העמידה, הנה יעקב מתלבש במקום ז"א כשיעור כלו, ורחל ארוכה כמוהו לגמדי, ואז מזדווגת עם יעקב, שזיווג זה נחשב כאילו הוא מזווג ז"א עם רחל ממש, ואעפ"י שז"א עולה בג' אמצעיות דאבא. א"כ למה היה צריך יעקב לילך למקום עשו, והלא יש לו מקום פנוי במקום ז"א, שז"א עלה למעלה, וגם שהוא בעצמו צריך שיזדווג עם רחל. וא"ת במוסף שבת הוא מ"ש, מכ"ש שאז ז"א כל פרצופו עולה באבא, ורחל כל פרצופה עולה באימא, ואז במקום ז"א למטה הם מזדווגים יעקב ולא, א"כ מה טעם הוא זה שיעקב ילך למקום עשו. ואת"ל.

ד"ע) קול הרמ"ז, דברי הרב נכונים בכל, כי בימי דוד המדבר היתה בחי' זו בשבת, ובזמנים אחרים בכל עת ובכל שעה שיש זיווג לרחל עם ישראל, יש בחי' זו לרחל, שמוכרח יעקב להניח מקום פנוי לרחל, אבל אינו מדבר בזיווג יעקב עם רחל, שזה פשוט שאין צורך לבחינה זאת, כיון שיש להם מקום לזווגם.

ד"ע"א) ואת"ל שזה מדבר בזמן שבת המקדש קיים, ואז היה הזווג דז"א פכ"פ אפילו בחול, כמ"ש האר"י ז"ל בדרוש הנ"ל, ואז היו מזדווגים ישראל עם רחל באצילות במקומם, ולמטה לא היה מקום לעמוד רחל, ולכן היה מוכרח יעקב לילך למקום עשו, הלא א"כ י"ל, שהלא בין יעקב לז"א היה מקורם עומדת שם דוד המדבר, שהיא אשת יעקב פרצוף שלם, א"כ עתה שנסתלק אותו הפרצוף ונתבטלה בודאי, הוא שנשאר מקומה פנוי, ונשאר אז חלל בין יעקב לז"א, א"כ למה היה מוכרח יעקב לילך לצדדין, כדי לעשות מקום לרחל, שתוכל לעמוד שם עם ז"א פכ"פ, והלא א"צ לזה, כיון שמקום דוד המדבר פנוי, א"כ למה אינה נכנסת ועומדת במקומה, ומה נעשה בזה המקום, והלא מקום יעקב בשורה החיצונה, וכל שורה הפנימית פנויה ולמה אינה עומדת במקומה.

ד"ע"ב) קול הרמ"ז, האמת שנסתלקה אמנם לעולם נשאר קשר תפילין דיעקב כנ"ל, ובשבת מאירים ביתר שאת, שכבר נכנסו בזעיר אנפין המקיפים דל"מ דצלם כנודע, ועוד מי הגיד לו

פרק ה'

ד"ע"ד) מזל"ן, שעוד נוכל להוסיף טעם אחר, לשתהיה נקודת הטיבור בסוד אימא, וזה עמ"ש בשער התפילין פי"ב, וידאח בסוד הרצועות, שא' מהם מסתיימת בחוזה, ואחת בטיבור, וכל תפילין הם סוד אימא על ברא, ולפי"ז יש אור אימא עד הטיבור עכ"ל.

ד"ע"ה) מזל"ן, אם כל ימי מדע"ה, היה הזיווג בדוד המדבר, א"כ מהיכן יצאו כל נשמות באי הארץ שהיו בזו"ן, וי"ל שבאו בנשמת אדם הראשון, שהיה מזיווג אב"א, כנודע סודו. וכן מוכח ג"כ מ"ש בלי"ת פדשת יתרו, ע"פ אני חותנך יתרו שאמר שם שזיווג ז"א בימי משה רבינו ע"ה, היה אב"א. א"נ כמ"ש בדרוש הב', דתיקון הגוקבא, שאחד דרוש א"ט ב"ת, שבשבתות היו חודיין ז"א פכ"פ, וסתם עונת ת"ח משבת לשבת, עוד פי' אחר, מנו' גם שבטלה דוד המדבר בסודה מאבא, מ"מ נשאר ג' מתנות, כי מתחילה היה להם, כמ"ש, ואמנם כיון שביטל דוד המדבר והמטות, ונשאר המתנות,

זה חידושם שודאי היו אז במדרגה אחרת, והבן זה.

רע"ו) קול הרמ"ז, ר"ל שהיה גלוי לפני הקב"ה, שהיו מאבדים אותם, וכן נראה גם כן מעבר לדף, שטעם שצמאו למים, לפי שכבר נסתלקה מהם בחי' דוד המדבר, ולכן היו צריכים מים מהבאר, עכ"ל.

רע"ז) נלעד"ן, שזס"פ איתן מושבך וכו', ר"ל עד עתה היה מרע"ה בסוד אית"ן, שהוא כמספר דו"ר המדב"ר, דהיינו שכל האורות שיצאו מיסוד אבא, היו נכנסים בד"ה, שהיא לאה אשת יעקב, וגם איתן נקרא יסוד אבא, בסוד ותשב באיתן קשתו. אבל עתה ושים בסלע, ר"ל שעתה צריך שיסוד אבא ישפיע שפע בסלע שהיא רחל לתקנה, כדי לזווגה עם ז"א, בסוד אבא יסוד ברתא, בסוד בחכמה יסוד ארץ, וז"ש ושים בסלע קנך. וגם דוד המדבר גימטריא ת"ם אהי"ה, ר"ל שד' אלפין שהם גימטריא ת"ם, הם יוצאים משם אהיה, ע"כ.

רע"ח) מזל"ן, לתרץ זה כמ"ש בספר הכוונות בסוד י"ג מדות שתיקון רוב חסד ה"ס מציאות כהנא רבא, ואם תשכיל ענין תיקון זה הוא סוד הוד, ע"ש.

רע"ט) נלעד"ן, שז"ס מצות ה' ב'רה מ'אירת ע'ינים, ר"ת מב"ע, סוד ג' מצות שנצטוו ישראל בכניסתם לארץ, דהיינו ב' רב"ה, סוד ב"ה מ' דמ'אירת, למנות להם מ'לך, ע' דע'ינים, מלחמת ע'מלק, והכוונה היא שע"י ג' מדרגות דמתנות שניתן לישראל במדבר, שהם 'באר מן ענני כבוד, שהם ג"כ ר"ת מב"ע, לכן כנגדם צוה הקב"ה לישראל בכניסתם לארץ, ג' מצות הנ"ל, להורות שהג' מתנות הם כלם אורות דאימא, שהיא מתקנת לנוקבא דז"א, הנקרא ארץ ישראל, ולכן דווקא בעת כניסתם לארץ, נצטוו ישראל ג' מצות אלו והכוונה היא כדי שיכנסו כל האורות הנז', שהם דאימא, לארץ שהיא נוקבא דז"א, וזה סדרן: שכנגד באר הרומז לרחל, הנק' בית המקדש, שהיה בא בזכות מרים, לכן נצטוו בנין ב"ה, וכנגד מן, שבא בזכות משה, שהיה מלך על ישראל, לכן כנגדו נצטוו לעמוד עליהם מלך, וכנגד ענני כבוד, שבאו בזכות אהרן, נצטוו על מלחמת עמלק, שהנה אמרו בס"ה דר"ג ע"א,

שעמלק היה יושב בנגב, ר"ל שהיה ממתין ומצפה על הנגב שהוא דרום, שהוא אהרן, שהיו באים ענני כבוד בזכותו, והיו מקיפים את ישראל, שלא היו יכולים את ישראל להלחם בהם העמלקים, כמ"ש וישמע הכנעני מלך ערד שמע דאסתלקו עננים, ולכן בזכות עננים, נצטוו ישראל על מלחמת עמלק, והנה אחר שמתו אהרן ומרים, באו ג' בזכות משה לבדו, שהוא יסוד אבא, וזהו 'משה בן עמרם, ר"ת 'באר מן ענני כבוד, להורות שכלם היו בזכותו, נרמזים בשמו, והנה ישראל קיימו הב' מצות, שהם בנין ב"ה, ומינוי מלך, אבל מלחמת עמלק לא קיימו כלום, וגם ב"ה נחרב, אבל לעתיד לבא יתקיימו כל הג' מצות בשלימות, וז"ס שנקרא המשיח 'מנחם בן עמיאל, ר"ת של הג' מצות, להורות שבימיו יתקיימו הג' מצות ביחד ובשלימות, ואז הקב"ה יהיה 'מושל בגבורתו עמים, ר"ת של ג' מצות אלו, וג' מתנות שניתנו לישראל במדבר, ואז יחזרו ג' משה אהרן ומרים, וגם הג' מתנות לישראל יותר גדולות ממה שהיה להם במדבר, ואז יאירו הב' יסודות דאז"א תמיה, שהם ב' שמות ע"ב ס"ג כמ"ש האר"י ז"ל, ע"פ יהיה ה' א' ושמו א', כמ"ש במ"א ע"ש עכ"ל.

פרק ז

ר"פ) מוהר"ח ז"ל, יתיב על כורסייא, סוד זה אין ראוי לאומרו, אלא לצנועים, והענין הוא, דע שבכל ספירה וספירה יש א"פ וא"מ, ויש עוד בחי' ג' שהיא יותר חיצונית, והוא בחי' מקיף וחיצון, והוא שם אלהים, שיש בין כל ספירה וספירה, מחכמה דאצילות ולמטה, עד סוף העשיה, והם ק"ך צירופי אלהים, שכלם הם בקדושה, ומסוף העשיה מתפשטים אלהים אחרים, ונמצא שא"א הוא עומד למעלה, מהתחלת התפשטות אלהים אלו, וז"ס יתיב על כורסייא, ר"ל א"א הוא מקום הרחמים, והוא למעלה מאלהים אלו, אשר הוא למעלה ממקום חכמה, ושם אלהים זה הוא מתפשט בין כל ספירה וספירה חוץ מא"א, כנזכר בס"ה פרשת משפטים דצ"ו, כי שם אלהים מתפשט אורחין ושבילין,

כות"ל הוא הוי"ה, גימטריא כ"ו ת"ל, גימטריא צדי"ק יסו"ד עול"ם. ונקרא מערבי, ע"ש ששם מתערבים כל חו"ג ביחד, ולעולם המלכות דבוקה ביסוד, ואינה מתפרדת ממנו, בסוד עטרה שביסוד. וז"ס מעולם לא זזה שכינה מכות"ל מערבי. וז"ס מזמור לאסף, שאעפ"י שטימאו את היכל קדשך, מ"מ לא פעלתי און, שהיא מקבלת השפע מהנתיב העליון הנקרא פל"א, כי אינה מתפרשת לעולם מתמן, אפילו כשעומדת עמו אבי"א מהחזה ולמטה, מ"מ לא זזה מלכות מיסוד הנקרא כות"ל, וז"ס ס"ת בנחלתך' טמאו את' היכל' כות"ל, וס"ת בנחלתך' טמאו את' היכל' קדשך' שמו', גימטריא נתי"ב, שהוא נתיב העליון דלא אתפרש לעלמין מתמן, ואינם יכולים לווג עמה אלא בעלה, שרחמה צר לעולם בסוד אות ס' ואינו יכול לפתוח, אלא סוד הפל"א שהוא יסוד דו"א, בסוד 'פתחי לי 'אחותי, שע"י הפלא, הוא פותח הס' שהוא יסוד דנוקבא, וז"ס מזמור לאסף, אותיות פל"א ס', ר"ל שהיה מזמור דהע"ה על יסוד המלכות, שהיא בסוד אות ס', שהיא סתומה תמיד, ואין יכול לפתוח הסתום, אלא הפלא הנז"ל.

רפ"ב) כתב האר"י ז"ל, עלי באר ענו לה, ר"ל כבר הודעתך, שע"י ג' שמות מ"ב, מתעלים מלכות למעלה, והם מ"ב אותיות דמילוי ע"ב וס"ג ומ"ה, מ"ב אותיות בכ"א, וג' מ"ב אלו גימטריא קכ"ו, גימטריא אדניי בריבוע, וז"ס עלי באר ענ"ו לה, שע"י ג' מ"ב אלו, גי' ענ"ו, תוכל הבאר לעלות.

רפ"ג) קול הרמ"ז, שלכן חייתה מרים קכ"ו שנים, שאחר קכ"ו שנותיה נתעלה בארה, בסוד ג' מ"ב, ור"ת 'באר מרים הוא מ"ב.

שער האונאה פרק א'

רפ"ד) נלעד"ן, שלמעלה מדבר בפנימיות הכלים, וכאן בחיצוניות הכלים, גם כי למעלה מדבר באורות המתפשטין בכלים, וכאן בכלים עצמן והבן.

רפ"ה) נלעד"ד ב"ך, שז"ס המשנה המונה משובח, והמודד משובח ממנו, והשוקל משובח ממנו, והענין הוא, שהנה המנין שבגבורה הוא

וכן בר"מ פרשת בהר דק"ט ע"ב, וז"ל אנת בכל ספירה וספירה וכו', ומטעם זה נק' אלהים בלשון רבים, משא"כ שאר השמות, לפי שמתפשט בהרבה מקומות, וז"ס אלהים קדושים, וז"ס בא נחש על חוה, וז"ס תחת עבד כי ימלוך, ושאדם בא על נוקבא דקלי', וז"ס ושפחה כי תירש וכו', שאין הדברים כפשוטן ח"ו, אבל עמ"ש יובן הכל, והוא שעונות גורמים, שהפגם מגיע לז"א, זכר שבקדושה, ואו זכר שבקליפה עולה ויונק מן אלהים שלמעלה, ממקיף דו"א, וכשז"א מזדווג עם המלכות, באותו זמן ח"ו בא נחש על חוה, וכשעונות אינם מגיעים אלא לנוקבא, אז עולה נוקבא דקלי', ויונקת מאלהים שלמעלה, ממקיף דמלכות. וכשז"א מזדווג עמה ח"ו, באותו זמן ושפחה כי תירש גברתה, וטוב לא יהיה לרשע וכו', שהרשע גורם בעונותיו, שהקלי' לא תהיה יראה מאלו ק"ך אלהים דקדושה, וכצ"ל היינו ק"ך צירופי אלהים הנ"ל כמנין צ"ל, ע"כ מוהר"ח וזה"ה.

רפ"א) נלעד"ן, שז"ס אלהים באו גוים בנחלתך טמאו את היכל קדשך שמו את ירושלים לעיים, הכוונה היא, אפילו לאסף אלהים, ר"ל שמתאספים הק"ך צירופי אלהים הכלולים באלהים פשוט, ונכללין דרגין בדרגין, עד שנכללין ע"י העונות ח"ו גם אלהים אחרים עמם, ואו נמצא שבעת היוווג, יש שם כללות אלהים אחרים באותו הה"ג, וז"ס שטעם דמלת אלהים הוא זקף לעילא, להורות על ק"ך צירופי אלהים שמתאספין למטה ביחד, ועולין למעלה, ואו ג"כ גוים באים בנחלתך, שהם אלהים אחרים, שנכנסים ביסוד דמלכות, בסוד נחש על חוה, אז מטילים מום בקדשים, וז"ש טמאו את היכל קדשך ע"י המום, וז"ס ס"ת של אלהים באו גוים, הוא מו"ם, והנה מאחר שהקלי' בעצמן ח"ו אינם נכנסין, מפני שהיא אמרה לא פעלתי און, לכן היה ראוי לומר מזמור, שהיו מזמרים לסיבת שלא היה רשות לחיצונים להכנס שם ח"ו, אלא שהטילו מו"ם בלבד, וזהו מזמור לאסף.

או נוכל לומר, אעפ"י שטימאו את היכל קדשך ושמו את ירושלים לעיים, מ"מ נשארה כותל מערבי, שלא שלטו בה החיצונים, וסוד

ח"ס מחצית השקל בשקל הקדש פי' שכן שם ע"ב, הוא בחכמה הנקרא קדש, והבן זה. רפ"ז) קול הרמ"ז, אבל אם היה לוקח י"ג הוי"א אונאה, ח"ס שרש מלת תונו שהוא ינ"ה כנודע למדקדקים, וינ"ה גימטריא ס"ה, דהיינו י"ג פחות מע"ה, והוא שתות ושייכא בו אונאה, וגם אונאה גימטריא ס"ג, להורות שבאותו שליש שמסתיים בו ס"ג, שם הוא האונאה, והבן.

פרק ג

רפ"ח) קול הרמ"ז, תשלום כוונה זו, וסוד כל הנזכר בדרוש זה, ישתלם במ"ש בדרוש המוחין דקטנות, בספר א"י ח"ב דקס"ח ע"ב, ותמצית הענין הוא, שהמילה היא למתק הדינים דזמן העיבור, והפריעה למתק דינים דזמן היניקה, שבו נכנס תינוק הנימול, וידוע הוא שסוד העיבור הוא בחי' נה"י, ויניקה בחי' חג"ת, כנזכר בספר א"י בארוכה, ועתה תבין שבמילה נתקן יסוד התחתון, שבין נ"ה, ובפריעה נתקן העליון, שבין חו"ג, ודוק, ותשלום כוונה זו, וכמה ענינים בכוונות המילה והברכות, הנם כתובים אצלי, בסידור בברכת המילה ע"ש. רפ"ט) קול הרמ"ז, דגם כל הה"ח יורדים לחג"ת, נ"ה, וז"ס מילה גימטריה ה"פ שם אהו"ה, שהוא שם החסדים.

פרק ה

ר"צ) נלעד"ן, שנוכל לומר, כי ב' מקומות מגולה ומכוסה, נקרא בשם גניבה ובשם גזילה, כנודע כי מן ה"ח ע' אורות מגולים, וס' מכוסים, והנה גניב"ה היא במקום מכוסה, והיא גימטריא ע', להורות שהיא ג"כ במקום מגולה, וכן הגזילו היא במקום מגולה, וגם הגזיל"ה בגימטריא ס', להורות שהיא ג"כ במקום מכוסה, והבן זה.

משובח מהמודד, אבל הוא תחתון מכולם, שגם במנין שיין טעות, שא"א לחלק המנין שוה בשוה, כי הגם שיהיה חלק כחלק במנין, עוד אם ימודד או ישקלו, יותר או מעט זה על זה, ולכן הוא התחתון, שכן בג' ע"ב שהוא סוד המנין, אפשר שהאחד יהיה מעלתו יותר מהשאר, וכן כולם. והמודד הוא משובח ממנו, כי יחסר טעותו, כיון שבאיכות הדברים ניכרים ונחלקים שוה בשוה ע"י המדה, אך לא הגיע למדרגת המשקל, כי הוא בת"ת, שבו סוד השם מ"ב, שגם ה"ס גבורה, ולהיותו כלו מהו"ה דמ"ה, לכן יותר משובח היא מהמנין, אך שוקל הוא משובח מג', כי הוא החסד, ובו יתחלקו החלקים שוה בשוה בלי שום טעות שבעולם, שה"ס ע"ב שפ' א', בלי הפרש חלקיו, וגם לפירוש ב' נ"ל, המונה משובח שהוא בגבורה, ומודד שהוא בחסד הוא משובח ועליון מגבורה, והשוקל שהוא ת"ת משובח משלשתם, שאז כולל כולם, ולכן הוא משובח מכולם וד"ל.

רפ"ו) עוד נ"ל ב"ך, שכיון שלכל הפרושים ליכא מאן דפליג, שהמנין הוא בגבורה, לכן אפשר לומר, שז"ס מ"ש בס"ה פרשת במדבר דקיי"ז ע"ב, וז"ל, ת"ח, הא אוקמוה דלית ברכתא שריא על מלה דאיתמני, שלהיות המנין בגבורה, אינו שורה ברכה בו, אך ישראל שהיו נותנים כופר נפש, שה"ס כ"ו פ"ר שם הוי"ה, למתק הדינים, לזה היה שורה בהם הסימן ברכה, ועוד במ"ש בר"מ פרשת תשא דקפ"ו ע"ב, וז"ל, אבנא למשקלא דא וכו', שסוד מחצית משקל, רומז להוי"ה שלימה, הרי משם ראייה למ"ש, שבכופר ההוא היו מתברכים, ועוד במש"ל שהמשקל הוא בסוד החסד, וסוד שהיו נותנים ישראל מחצית השקל, היה להמתיק הגבורה במנינם, שלא יארע תקלה ח"ו, והנה שק"ל גי' ת"ל, ונודע שד' יודי"ן דע"ב גימטריא ת', ושאר השם גימטריא ל"ב, הרי שק"ל וב' אותיות.